พรรณไม้ที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม ในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง

ฉบับวิชาการ

เอกสารภายใต้
โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พรรณไม้ที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม ในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง

ฉบับวิชาการ

เอกสารภายใต้
โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อหนังสือ : พรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม ในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง ฉบับวิชาการ เอกสารภายใต้โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม

เจ้าของ : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ
๖๐/๑ ซอยพิบูลวัฒนา ๗ ถนนพระรามที่ ๖ เขตพญาไท
กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐ โทร: ๐-๒๒๖๕-๖๕๐๐
โทรสาร: ๐๒-๒๖๕-๖๕๑๑ http://www.onep.go.th

ที่ปรึกษา :

นายวิจารย์ สิมาฉายา	เลขาธิการ สผ.
นายสันติ บุญประคับ	รองเลขาธิการ สผ.
นางสาวอาระยา นันทโพธิเดช	รองเลขาธิการ สผ.
นายนพดล ธิยะใจ	รองเลขาธิการ สผ.

พิมพ์ที่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.วี.ออฟเซ็ต
โทร. ๐๘๑-๖๕๒-๓๗๗๙, ๐๒-๒๔๓-๒๐๗๑

การอ้างอิง : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
พรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม
ในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง ฉบับวิชาการ.
เอกสารภายใต้โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม
กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.วี.ออฟเซ็ต; พิมพ์ครั้งที่ ๑
สิงหาคม ๒๕๕๕ จำนวนพิมพ์ ๑๕๐ เล่ม จำนวนหน้า ๒๗๒ หน้า

คำสืบค้น : รายชื่อพรรณไม้, พื้นที่กันชนอุตสาหกรรม, ศักยภาพลดมลพิษด้านอากาศ, พื้นที่สีเขียว, ชุมชน, จังหวัดระยอง, ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ISBN : 978-974-286-984-7

สงวนลิขสิทธิ์ : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

คำนำ

ในช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๓ ถึงปัจจุบัน สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ริเริ่มจัดทำโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม (เดิมชื่อ โครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำพื้นที่กันชนอุตสาหกรรม (industrial buffer zone) ประเภทพื้นที่สีเขียว บริเวณเขตรอยต่อของพื้นที่ชุมชนกับพื้นที่อุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง โดยประยุกต์ใช้**แนวคิดการป้องกันและบรรเทามลพิษด้วยการใช้ธรรมชาติสีเขียว แนวคิดนี้เป็นมาตรการสนับสนุนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมชุนชนที่ดีเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนและอุตสาหกรรมสามารถอยู่ร่วมกันได้** ในการดำเนินโครงการในระยะแรกมี**พื้นที่เป้าหมายเบื้องต้น** ได้แก่ พื้นที่บริเวณรอยต่อของพื้นที่เขตเทศบาลนครระยอง และชุมชนใกล้เคียงในตำบลบ้านแลง ตำบลเชิงเนิน และตำบลตะพง กับพื้นที่ตั้งโครงการอุตสาหกรรมของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)

ในการดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม ได้มีการศึกษาค้นคว้าและบูรณาการองค์ความรู้ในหลายด้าน อาทิ ด้านนโยบาย กฎหมาย และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่กันชน ความเป็นมาของการพัฒนาพื้นที่กันชนในต่างประเทศและในประเทศไทย สถานการณ์คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมและแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย ทั้งนี้ ในการดำเนินงานโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องมีองค์ความรู้ด้าน**พรรณไม้ที่เหมาะสมกับระบบนิเวศและวิถีชีวิตของชุมชน** สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้ประมวลองค์ความรู้ด้านพรรณไม้ในท้องถิ่นเข้ากับองค์ความรู้สากล ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสารวิชาการ การประชุมปรึกษาหารือกับผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ชาวบ้าน (นักวิชาการท้องถิ่น) ผู้แทนหน่วยงาน และประชาชนที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสำรวจพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่โครงการนำร่อง ในปัจจุบัน โครงการมีผลผลิตหลัก ๒ ผลผลิต ได้แก่ เอกสาร **พรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม ในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง ฉบับวิชาการ** และ**พรรณไม้ที่มีศักยภาพลดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง ฉบับประชาชน** สำนักงาน ฯ มีความประสงค์ให้เอกสารเผยแพร่ทั้งสองฉบับ เป็น**เครื่องมือเบื้องต้น**สำหรับนักวิชาการ หน่วยงาน ชุมชน และประชาชนทั่วไปที่สนใจ นำไปพิจารณาประยุกต์ใช้ประโยชน์ เพื่อจัดทำพื้นที่กันชนอุตสาหกรรม ประเภทพื้นที่สีเขียว เพื่อบรรเทามลพิษจากกิจกรรมอุตสาหกรรม (โดยเฉพาะด้านอากาศ) ในอนาคต และเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนเมืองบริเวณพื้นที่เป้าหมาย รวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียงในจังหวัดระยอง และพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

ในการจัดเตรียมเอกสารดังกล่าวข้างต้น มี**ข้อสังเกตและข้อมูลที่พึงทำความเข้าใจให้ชัดเจน** เพื่อให้การนำข้อมูลในเอกสารไปใช้ประโยชน์ เป็นไปอย่างรอบคอบ คือ (๑) รายชื่อพรรณไม้ที่ปรากฏในเอกสารฉบับปัจจุบัน ครอบคลุมพรรณไม้ที่**สอดคล้องกับระบบนิเวศและวิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย** ซึ่งรวมถึง**ไม้ในห่วงโซ่อาหาร** ดังนั้น จึงต้องใช้**ดุลยพินิจและพิจารณาความเหมาะสมในการเลือกใช้พรรณไม้**ที่กล่าวในเอกสาร รวมทั้ง**โอกาสการสะสมมลพิษในไม้**ดังกล่าว ซึ่งยังต้องการการศึกษาวิจัยต่อไป

(๒) ลักษณะใบที่มีศักยภาพในการลดมลพิษด้านอากาศ ได้ถูก*อ้างอิงมาจากข้อมูลในเอกสารวิชาการ* (คือ ใบเรียบ กว้าง มีศักยภาพในการลดออกไซด์ของไนโตรเจน ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โอโซน ใบหนา ผิวใบมีลักษณะเป็นไข มีศักยภาพในการลดสารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย โพลีคลอริเนตเตดไบฟีนิล (พีซีบี) ไดออกซิน ฟูแรน และใบเรียวเล็ก ใบหยาบ มีขน เหนียว มีศักยภาพในการลดฝุ่นละออง) ดังนั้น พันธุ์ไม้*ชนิดอื่นนอกเหนือจากที่ได้ระบุไว้ในเอกสารฉบับปัจจุบัน* สามารถมีศักยภาพในการลดมลพิษด้านอากาศด้วย หากพิจารณาโดยใช้หลักเกณฑ์ลักษณะใบที่มีศักยภาพในการลดมลพิษด้านอากาศ ที่อ้างอิงมาจากข้อมูลในเอกสารวิชาการดังกล่าวนี้ **(๓)** *พันธุ์ไม้บางชนิดมีลักษณะใบหลายแบบ* เช่น ใบเรียบ กว้าง และหนา จึงสามารถจำแนกไม้เป็นกลุ่มตามลักษณะใบได้มากกว่า ๑ กลุ่ม และในที่นี้ การจำแนกใบ (ใบเรียบ กว้าง หนา ผิวใบเป็นไข ใบเรียวเล็ก ใบหยาบ มีขน เหนียว) มิได้ยึดหลักเกณฑ์ที่เข้มงวด แต่เป็นไปตาม**ดุลยพินิจของผู้ทรงคุณวุฒิ** (๔) ในเอกสารฉบับปัจจุบัน **เน้นเฉพาะศักยภาพในการลดมลพิษด้านอากาศเท่านั้น** ยังไม่สามารถครอบคลุมศักยภาพในการลดมลพิษผ่านวิธีการอื่น เป็นต้นว่า การลดมลพิษในดินผ่านทางรากของต้นไม้ นอกจากนี้ ข้อมูลด้านศักยภาพในการลดมลพิษด้านอากาศของพรรณไม้ที่ระบุในเอกสารฉบับปัจจุบัน**อาจมีการเปลี่ยนแปลง หากมีผลการศึกษาวิจัยใหม่** และ (๕) องค์ความรู้อีกด้านหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้การนำองค์ความรู้ด้านพรรณไม้ที่กล่าวไว้ในเอกสาร ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น คือ *องค์ความรู้ด้านการออกแบบ (design) การปลูกพรรณไม้* เพื่อประโยชน์ด้านการป้องกันและบรรเทาผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากมลพิษด้านอากาศ ซึ่งยังต้องการการศึกษาในรายละเอียดต่อไปในอนาคต ท้ายนี้ สำนักงาน ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารเผยแพร่องค์ความรู้ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างกว้างขวางให้แก่ภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่เป้าหมายและในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไปในอนาคต

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มิถุนายน ๒๕๕๕

กิตติกรรมประกาศ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ชาวบ้าน (นักวิชาการท้องถิ่น) ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้นำชุมชน และประชาชน ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ สละเวลา และให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม ได้แก่ ศาสตราจารย์กิตติคุณ เดชา บุญค้ำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ สุขวงศ์ รองศาสตราจารย์ ชูวิทย์ สุจฉายา รองศาสตราจารย์ ดร. พิพัฒน์ พัฒนผลไพบูลย์ นายวิจัย อัมราลิขิต ดร. ธงชัย โรจนกนันท์ รองศาสตราจารย์ ดร. อริยา อรุณินท์ นางธารี กาเมือง และดร. เมธา มีแต้ม สำหรับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมสัมมนา, ขอขอบคุณ ดร. สมราน สุดดี สำหรับความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำที่มีค่าและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดเตรียมเอกสารพรรณไม้ทั้งฉบับวิชาการและฉบับประชาชน ตั้งแต่เริ่มต้นจนงานแล้วเสร็จ, ขอกราบขอบพระคุณ พระครูประโชตธรรมาภิรม สำหรับข้อคิดเพื่อเตือนใจให้สังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืนและสงบสุข, ขอขอบคุณ นายธนิต อังควินิจวงศ์ รองนายกเทศมนตรีนครระยอง และนายสฤษดิ์ เรี่ยมทอง รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะพง สำหรับความอนุเคราะห์เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการตั้งแต่เริ่มต้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการประชุมหารือและในระหว่างการจัดเตรียมเอกสารพรรณไม้ฉบับประชาชน, ขอขอบคุณ นายรุ่งโรจน์ เฉลาฉายแสง นายเฉลิมพร กล่อมแก้ว นายอูฐ เชาวน์ทวี นายวัชนะ บุญชัย นายนินนาท พรรณรัตน์ นายวิชา โพธิ์แก้ว นายศักดา ทรัพย์สุข นายสมหมาย เอี่ยมมงคลสกุล เรือโทนพพงษ์ อ่อนอินทร์ และนายจิรภัทร ปาลสุทธิ์ สำหรับข้อมูลพรรณไม้ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการประชุมหารือและการจัดทำเอกสารพรรณไม้ฉบับประชาชน รวมทั้งการร่วมสำรวจพื้นที่ และการให้ความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง, ตลอดจนขอขอบคุณ นางพิมพ์พิชชา ไมตรีมิตร นายภูมินทร์ ชุมนุมพร นางสีกัญญา ไชยพินิจ นายสัมฤทธิ์ เห่งยี่ นายทิวา ประสุวรรณ นายณัฐพงศ์ พรประยุทธ ดร.อรพินท์ เกตุรัตนกุล นายอดิศร ศรีสวัสดิ์ รวมทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลนครระยอง องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเนิน องค์การบริหารส่วนตำบลตะพง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง และบุคลากรของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) สำหรับความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งมาโดยตลอด, ท้ายนี้ สำนักงาน ฯ ขอขอบคุณทุกท่านที่มิได้กล่าวนาม แต่ได้เข้ามามีส่วนร่วมและช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรมและการจัดทำเอกสารพรรณไม้ในครั้งนี้ บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมในระยะยาว

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

พรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม ในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง เป็นผลผลิตหลักประการหนึ่งที่ได้จากการดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในระหว่างเดือนสิงหาคม ๒๕๕๓ ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๕๕ รายชื่อพรรณไม้ที่กล่าวถึงในเอกสารฉบับนี้ เป็นพรรณไม้ที่พบว่า **มีความเหมาะสมกับระบบนิเวศและวิถีชีวิตของชุมชน ในพื้นที่เป้าหมายเบื้องต้นของโครงการ** ได้แก่ พื้นที่บริเวณรอยต่อของเขตเทศบาลนครระยอง และชุมชนใกล้เคียงในตำบลบ้านแลง ตำบลเชิงเนิน และตำบลตะพง กับพื้นที่ตั้งโครงการอุตสาหกรรมของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) รวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียงในจังหวัดระยอง รายชื่อพรรณไม้เหล่านี้ได้มาจากการประมวลข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ การประชุมหารือและการสัมมนากับผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ชาวบ้าน (นักวิชาการท้องถิ่น) ผู้แทนหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนชุมชนและบุคคลที่มีความสนใจทั่วไป รวมทั้งจากการสำรวจพรรณไม้ในพื้นที่เป้าหมาย เอกสารพรรณไม้ฉบับนี้ ประกอบด้วยข้อมูลสำหรับนักวิชาการ หน่วยงาน ชุมชนและประชาชนทั่วไปที่สนใจ สามารถนำไป**ประยุกต์ใช้ในการจัดทำพื้นที่กันชนอุตสาหกรรม** (industrial buffer zone) **ประเภทพื้นที่สีเขียว เพื่อป้องกันและบรรเทามลพิษจากกิจกรรมอุตสาหกรรม (โดยเฉพาะด้านอากาศ) ในอนาคต** และส่งเสริมคุณภาพชีวิตและคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเมืองบริเวณพื้นที่เป้าหมาย รวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียงในจังหวัดระยอง และพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

พรรณไม้ที่กล่าวถึงในเอกสารฉบับนี้ มีความหลากหลาย โดยทั่วไปเป็นไม้ในท้องถิ่นที่ชุมชนคุ้นเคย ไม้สมุนไพร ไม้ในห่วงโซ่อาหารประเภทไม้ผล ไม้เศรษฐกิจ ไม้ประดับ ไม้หายาก ไม้ที่ควรอนุรักษ์ ไม้ที่สอดคล้องกับระบบนิเวศ โดยเฉพาะดินเค็มและดินเปรี้ยว มีจำนวนรวมทั้งสิ้น **๒๓๒ ชนิด** ซึ่งส่วนมากเป็น*ไม้ยืนต้น* ที่สามารถทำหน้าที่เป็น “physical barrier” คือ กั้นการหมุนเวียนของอากาศ ลดความเร็วลมและการแพร่กระจายของมลพิษด้านอากาศ และแยกพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์แตกต่างกันออกจากกัน (เช่น พื้นที่ชุมชนกับพื้นที่โครงการอุตสาหกรรม) เมื่อนำพรรณไม้ดังกล่าวมา**จำแนกชนิดของใบ ตามดุลยพินิจของผู้ทรงคุณวุฒิและอ้างอิงข้อมูลจากเอกสารวิชาการเกี่ยวกับลักษณะใบที่มีศักยภาพในการลดมลพิษด้านอากาศ** สามารถแบ่งกลุ่มพรรณไม้ออกได้เป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) ไม้ที่มีใบเรียบ กว้าง มีศักยภาพในการลดออกไซด์ของไนโตรเจน ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โอโซน (๒) ไม้ที่มีใบหนา ผิวใบมีลักษณะเป็นไข มีศักยภาพในการลดสารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย โพลีคลอริเนตเตดไบฟีนิล (พีซีบี) ไดออกซิน ฟูแรน และ (๓) ไม้ที่มีใบเรียวเล็ก ใบหยาบ มีขน เหนียว มีศักยภาพในการลดฝุ่นละออง ตัวอย่างพันธุ์ไม้ในกลุ่มที่ ๑ เช่น กระดังงาไทย (สะบันงาต้น) ยางนา กระทิง (สารภีทะเล กระทึง) ตัวอย่างพันธุ์ไม้ในกลุ่มที่ ๒ เช่น มะม่วงป่า ตะเคียนทอง อินทนิลน้ำ และตัวอย่างพันธุ์ไม้ในกลุ่มที่ ๓ เช่น สนทะเล เสลา เป้ง ทั้งนี้ **ไม้บางชนิดอาจมีลักษณะใบได้หลายแบบ จึงสามารถมีศักยภาพในการลดมลพิษด้านอากาศได้หลายประเภท**

ในการนำพรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียงดังกล่าวข้างต้น ไปใช้ประโยชน์ ต้องคำนึงถึง**ข้อจำกัด**ต่างๆ โดยเฉพาะโอกาสเกิด**การสะสมมลพิษในไม้ในห่วงโซ่อาหาร** ซึ่งยังต้องการการศึกษาวิจัยต่อไป นอกจากนี้ **ไม้ชนิดอื่น**นอกเหนือจากที่กล่าวไว้ในที่นี้ สามารถมีศักยภาพในการลดมลพิษด้านอากาศได้เช่นกัน หากนำมาจำแนกลักษณะใบตามหลักเกณฑ์ทางวิชาการที่ใช้อ้างอิงในเอกสารฉบับนี้ และในปัจจุบัน ได้เน้นเฉพาะ**ศักยภาพในการลดมลพิษด้านอากาศ**เท่านั้น ยังไม่สามารถพิจารณาให้ครอบคลุมศักยภาพในการมลพิษด้านอื่น (เช่น การลดมลพิษในดิน ผ่านทางรากของต้นไม้) และข้อมูลด้านศักยภาพในการลดมลพิษด้านอากาศของพรรณไม้ยังอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ หากมีผลการศึกษาวิจัยใหม่

พรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง ได้ถูกนำมาจำแนกตาม**ระดับชั้นเรือนยอด** เป็นไม้ชั้นบน ไม้ชั้นกลาง (ไม้ชั้นรอง) ไม้ชั้นล่าง และไม้เลื้อย ตัวอย่างไม้ชั้นบน เช่น พระเจ้าห้าพระองค์ จามจุรี (ก้ามปู) สำรอง (พุงทะลาย) ตัวอย่างไม้ชั้นกลาง เช่น กระทิง (สารภีทะเล กระทึง) อะราง (นนทรีป่า อินทรี) อินทนิลน้ำ ตัวอย่างไม้ชั้นล่าง เช่น ชวนชม วาสนา กะพ้อ และตัวอย่างไม้เลื้อย เช่น รางจืด การเวก นอกจากนี้ ยังได้จำแนกพรรณไม้ตามเกณฑ์หรือปัจจัยเงื่อนไขอื่น ได้แก่ จำแนกตาม**ความเหมาะสมของประเภทพื้นที่** (พื้นที่สาธารณะและพื้นที่ส่วนบุคคล) **ความเหมาะสมของประเภทดินเค็ม** (ดินเค็มป่าชายหาด ดินเค็มป่าชายเลน และดินเค็มป่าบกธรรมดา) **คุณลักษณะและการใช้ประโยชน์** (ไม้เศรษฐกิจ ไม้ท้องถิ่นดั้งเดิมหรือไม้ประจำถิ่น ไม้ประดับ ไม้หายาก และไม้สมุนไพร) และ**ลักษณะพิเศษ** (ไม้เจริญเติบโตเร็ว ไม้แนวกันลม ไม้ทนไฟ และไม้ทนน้ำฝนท่วมขังตามฤดูกาล) พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการเลือกพรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับ**ปลูกบริเวณริมถนนทั่วไป** และสำหรับ**ปลูกบริเวณริมน้ำทั่วไป** จากพรรณไม้ทั้งหมดที่กล่าวถึง มีไม้จำนวน *๕๑ ชนิด* ที่ได้นำมาจัดทำภาพถ่าย พร้อมทั้งข้อมูลนิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น การปลูกและการดูแล ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาใช้ประโยชน์ไม้ดังกล่าวต่อไปในอนาคต

ในปัจจุบัน ได้มีพื้นที่**โครงการนำร่อง**ภายใต้โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม จำนวน ๔ แห่ง ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลตะพง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเนิน และบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ในการนี้ ได้มีการนำไม้ตามรายชื่อที่มีอยู่ในปัจจุบันไปปลูกในพื้นที่ดังกล่าวแล้ว อาทิ ยางนา ตะเคียนทอง มะค่าโมง ตะแบก นอกจากนี้ ภายใต้โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรมยังได้มีการจัดทำเอกสาร *พรรณไม้ที่มีศักยภาพลดมลพิษ ในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง ฉบับประชาชน* ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นเอกสาร “ฉบับย่อ” ของเอกสารฉบับวิชาการฉบับนี้ และยังถือว่าเป็นเอกสารที่*ชุมชนและประชาชนเป็นเจ้าของ* เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบ ตั้งแต่ขั้นตอนแรกขณะเริ่มต้นคิด และขณะลงมือทำจนกระทั่งเอกสารแล้วเสร็จ เอกสารทั้งสองฉบับได้ถูกนำเสนอในที่ประชุมหารือและที่ประชุมสัมมนา เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งชุมชนและประชาชนที่สนใจในพื้นที่ พร้อมสำหรับเผยแพร่สู่ประชาชนในวงกว้างเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

ในอนาคต การดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเอกสารพรรณไม้ยังมีอีกหลายแนวทาง เช่น (๑) ปรับปรุง*ด้านเนื้อหาสาระ* เป็นต้นว่า เพิ่มเติมพรรณไม้ให้ครอบคลุมกว้างขวางยิ่งขึ้น การออกแบบ (design) การปลูกพรรณไม้ ศักยภาพกำจัดมลพิษด้านอื่นที่นอกเหนือไปจากศักยภาพการกำจัดมลพิษด้านอากาศ โอกาสการสะสมมลพิษในพืชในห่วงโซ่อาหาร การบำรุงรักษาและความต้องการน้ำของต้นไม้ (๒) ปรับปรุง*ด้านรูปแบบ*ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อสามารถเผยแพร่ได้อย่างกว้างขวางไปสู่ภาคส่วนอื่น ๆ โดยเฉพาะเยาวชน (๓) จัดให้มี*แนวทางการประเมินผลสำเร็จ*ของการจัดทำและเผยแพร่เอกสารพรรณไม้ทั้งฉบับวิชาการและฉบับประชาชน เพื่อประกอบการพิจารณาออกแบบแนวทางการดำเนินงานโครงการนี้ต่อไป เพื่อให้การนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการจัดทำพื้นที่กันชนอุตสาหกรรม ประเภทพื้นที่สีเขียว มีความรอบคอบและเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ การดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรมในขั้นตอนต่อไป ยังสามารถพัฒนาไปในแนวทางอื่น ๆ อีก เป็นต้นว่า สนับสนุนให้มีการขยายพื้นที่โครงการนำร่อง จัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ครอบคลุมการพัฒนาพื้นที่สีเขียวที่มีศักยภาพบรรเทาปัญหาผลกระทบจากมลพิษจากกิจกรรมอุตสาหกรรม จัดตั้งเครือข่ายของแหล่งกล้าไม้ สร้างระบบติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าของการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สีเขียว เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร และประสานงานกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของพรรณไม้ในการป้องกันและลดปัญหามลพิษจากกิจกรรมอุตสาหกรรม และความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งมีผลกระทบต่อกันระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบนิเวศ

สารบัญ

หน้า

คำนำ .... ก

กิตติกรรมประกาศ .... ค

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร .... ง

บทที่ ๑ บทนำ .... ๑ – ๑

- ๑.๑ วัตถุประสงค์..................... ๑ – ๑
- ๑.๒ ขั้นตอนการดำเนินงานและผลผลิต..................... ๑ – ๑
- ๑.๓ ข้อเสนอแนะทั่วไปในการคัดเลือกพันธุ์ไม้..................... ๑ – ๓

บทที่ ๒ ผลการศึกษาเพื่อรวบรวมรายชื่อพรรณไม้ที่เหมาะสมและการจำแนกประเภท..................... ๒ – ๑

- ๒.๑ รายชื่อพรรณไม้ที่เหมาะสม..................... ๒ – ๑

- ๒.๒ ผลการจำแนกพรรณไม้ที่เหมาะสม

  - ๒.๒.๑ พรรณไม้จำแนกตามลักษณะใบที่มีศักยภาพในการลดมลพิษด้านอากาศ..................... ๒ – ๔
    - ๑) ไม้ที่มีใบเรียบ กว้าง..................... ๒ – ๕
    - ๒) ไม้ที่มีใบหนา ผิวใบมีลักษณะเป็นไข..................... ๒ – ๗
    - ๓) ไม้ที่มีใบเรียวเล็ก ใบหยาบ มีขน เหนียว..................... ๒ – ๙
  - ๒.๒.๒ พรรณไม้จำแนกตามระดับชั้นเรือนยอด..................... ๒ – ๑๐
    - ๑) ไม้ชั้นบน..................... ๒ – ๑๒
    - ๒) ไม้ชั้นกลาง (ไม้ชั้นรอง)..................... ๒ – ๑๔
    - ๓) ไม้ชั้นล่าง..................... ๒ – ๑๙
    - ๔) ไม้เลื้อย..................... ๒ – ๒๐
  - ๒.๒.๓ พรรณไม้จำแนกตามความเหมาะสมของประเภทพื้นที่..................... ๒ – ๒๑
    - ๑) พื้นที่สาธารณะ..................... ๒ – ๒๑
    - ๒) พื้นที่ส่วนบุคคล..................... ๒ – ๒๒

๒.๒.๔ พรรณไม้จำแนกตามความเหมาะสมของประเภทดินเค็ม.............................. ๒ – ๒๓
  ๑) พื้นที่ดินเค็มป่าชายหาด.. ๒ – ๒๓
  ๒) พื้นที่ดินเค็มป่าชายเลน.. ๒ – ๒๓
  ๓) พื้นที่ดินเค็มป่าบกธรรมดา.. ๒ – ๒๔
๒.๒.๕ พรรณไม้จำแนกตามคุณลักษณะและการใช้ประโยชน์................................ ๒ – ๒๔
  ๑) ไม้เศรษฐกิจ... ๒ – ๒๕
  ๒) ไม้ท้องถิ่นดั้งเดิมหรือไม้ประจำถิ่น... ๒ – ๒๕
  ๓) ไม้ประดับ.. ๒ – ๒๗
  ๔) ไม้หายาก.. ๒ – ๒๗
  ๕) ไม้สมุนไพร... ๒ – ๒๘
๒.๒.๖ พรรณไม้จำแนกตามลักษณะพิเศษ.. ๒ – ๒๙
  ๑) ไม้เจริญเติบโตเร็ว... ๒ – ๒๙
  ๒) ไม้แนวกันลม... ๒ – ๓๐
  ๓) ไม้ทนไฟ... ๒ – ๓๐
  ๔) ไม้ทนน้ำฝนท่วมขังตามฤดูกาล... ๒ – ๓๐
๒.๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการปลูกพรรณไม้... ๒ – ๓๑
  ๒.๓.๑ ไม้สำหรับปลูกบริเวณริมถนนทั่วไป.. ๒ – ๓๑
  ๒.๓.๒ ไม้สำหรับปลูกบริเวณริมน้ำทั่วไป.. ๒ – ๓๒
๒.๔ เกร็ดข้อมูลพันธุ์ไม้... ๒ – ๓๓

บทที่ ๓ ประโยชน์ของพันธุ์ไม้ด้านการลดมลพิษ.. ๓ –๑

บทที่ ๔ ภาพตัวอย่างพันธุ์ไม้และลักษณะของชนิดพันธุ์.................................... ๔ – ๑

บทที่ ๕ แนวทางการดำเนินงานในอนาคต .... ๕ – ๑

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ ๑ แผนที่แสดงพื้นที่เป้าหมายเบื้องต้นและพื้นที่โครงการนำร่อง ในจังหวัดระยอง
ภาคผนวกที่ ๒ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้แทนหน่วยงาน และผู้เข้าร่วมกิจกรรม โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม ในช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๓ – มิถุนายน ๒๕๕๕
ภาคผนวกที่ ๓ ชื่อพฤกษศาสตร์ ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่เป้าหมายเบื้องต้น ในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง จำนวน ๒๓๒ ชนิด
ภาคผนวกที่ ๔ ดัชนีชื่อพรรณไม้ (ก – ฮ)
ภาคผนวกที่ ๕ ศัพท์พฤกษศาสตร์บางคำที่เกี่ยวข้อง
ภาคผนวกที่ ๖ การพัฒนาพื้นที่สีเขียวในพื้นที่โครงการนำร่อง

สารบัญภาพ

ภาพตัวอย่างพันธุ์ไม้ **หน้า**

ภาพที่

๑. **รางจืด** *Thunbergia laurifolia* Lindl. Acanthaceae ....๔ – ๓

๒. **มะม่วงป่า** *Mangifera indica* L. Anacardiaceae...๔ – ๕

๓. **มะม่วงช้างเหยียบ** *Mangifera sylvatica* Roxb. Anacardiaceae.. ๔ – ๗

๔. **การเวก** *Artabotrys siamensis* Miq. Annonaceae...๔ – ๙

๕. **กระดังงาไทย (สะบันงาต้น)** *Cananga odorata* (Lam.) Hook. f. & Thomson var. *odorata* Annonaceae.. ๔ – ๑๑

๖. **อโศกอินเดีย (อโศกเซนคาเบรียล)** *Polyalthia longifolia* (Sonn.) Thwaites Annonaceae... ๔ – ๑๓

๗. **แคทะเล** *Dolichandrone spathacea* (L. f.) K. Schum. Bignoniaceae...................................๔ – ๑๕

๘. **แคแสด** *Spathodea campanulata* P. Beauv. Bignoniaceae.. ๔ – ๑๗

๙. **สนทะเล** *Casuarina equisetifolia* J. R. & G. Forst. Casuarinaceae.................................... ๔ – ๑๙

๑๐. **กระจูด (กก)** *Lepironia articulata* (Retz.) Domin Cyperaceae...๔ – ๒๑

๑๑. **ยางนา** *Dipterocarpus alatus* Roxb. ex G. Don Dipterocarpaceae...................................๔ – ๒๓

๑๒. **เหียง** *Dipterocarpus obtusifolius* Teijsm. ex Miq. Dipterocarpaceae..............................๔ – ๒๕

๑๓. **ยางแดง** *Dipterocarpus turbinatus* C. F. Gaertn. Dipterocarpaceae............................. ๔ – ๒๗

๑๔. **ตะเคียนทอง** *Hopea odorata* Roxb. Dipterocarpaceae... ๔ – ๒๙

๑๕. **สบู่ดำ** *Jatropha curcas* L. Euphorbiaceae.. ๔ – ๓๑

๑๖. **ขันทองพยาบาท** *Suregada multiflora* (A. Juss.) Baill. Euphorbiaceae..........................๔ – ๓๓

๑๗. **ก่อขี้ริ้ว** *Lithocarpus falconeri* (Kurz) Rehder Fagaceae... ๔ – ๓๕

๑๘. **รักทะเล** *Scaevola taccada* (Gaertn.) Roxb. Goodeniaceae... ๔ – ๓๗

๑๙. **ตังหน** *Calophyllum calaba* L. Guttiferae.. ๔ – ๓๙

๒๐. **กระทิง (สารภีทะเล กระทึง)** *Calophyllum inophyllum* L. Guttiferae.............................๔ – ๔๑

๒๑. **ชะมวง** *Garcinia cowa* Roxb. ex DC. Guttiferae.. ๔ – ๔๓

๒๒. **ซ้อ** *Gmelina arborea* Roxb. Labiatae... ๔ – ๔๕

๒๓. **กระโดน** *Careya sphaerica* Roxb. Lecythidaceae... ๔ – ๔๗

๒๔. **มะค่าโมง** *Afzelia xylocarpa* (Kurz) Craib Leguminosae–Caesalpinioideae................. ๔ – ๔๙

๒๕. **ฝาง** *Caesalpinia sappan* L. Leguminosae–Caesalpinioideae.. ๔ – ๕๑

๒๖. **ราชพฤกษ์ (คูน)** *Cassia fistula* L. Leguminosae–Caesalpinioideae................................ ๔ – ๕๓

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพตัวอย่างพันธุ์ไม้ **หน้า**

ภาพที่

๒๗. หลุมพอ *Intsia palembanica* Miq. Leguminosae–Caesalpinioideae.............................. ๔ – ๕๕

๒๘. นนทรี *Peltophorum pterocarpum* (DC.) Backer ex K. Heyne Leguminosae–Caesalpinioideae.............................. ๔ – ๕๗

๒๙. โสกน้ำ *Saraca indica* L. Leguminosae–Caesalpinioideae.............................. ๔ – ๕๙

๓๐. พฤกษ์ *Albizia lebbeck* (L.) Benth. Leguminosae–Mimosoideae.............................. ๔ – ๖๑

๓๑. จามจุรี (ก้ามปู) *Samanea saman* (Jacq.) Merr. Leguminosae–Mimosoideae.............................. ๔ – ๖๓

๓๒. ประดู่บ้าน *Pterocarpus indicus* Willd. Leguminosae–Papilionoideae.............................. ๔ – ๖๕

๓๓. ตะแบก *Lagerstroemia* sp. Lythraceae.............................. ๔ – ๖๗

๓๔. เสลา *Lagerstroemia loudonii* Teijsm. & Binn. Lythraceae.............................. ๔ – ๖๙

๓๕. อินทนิลน้ำ *Lagerstroemia speciosa* (L.) Pers. Lythraceae.............................. ๔ – ๗๑

๓๖. โพทะเล *Thespesia populnea* (L.) Soland. ex Corr. Malvaceae.............................. ๔ – ๗๓

๓๗. มะฮอกกานีใบใหญ่ *Swietenia macrophylla* King Meliaceae.............................. ๔ – ๗๕

๓๘. ตะบูนขาว *Xylocarpus granatum* Koenig Meliaceae.............................. ๔ – ๗๗

๓๙. ขนุนป่า *Artocarpus rigidus* Blume subsp. *rigidus* Moraceae.............................. ๔ – ๗๙

๔๐. โพศรีมหาโพธิ์ *Ficus religiosa* L. Moraceae.............................. ๔ – ๘๑

๔๑. เลียบ *Ficus superba* (Miq.) Miq. var. *superba* Moraceae.............................. ๔ – ๘๓

๔๒. สนทราย *Baeckea frutescens* L. Myrtaceae.............................. ๔ – ๘๕

๔๓. หว้า *Syzygium cumini* (L.) Skeels Myrtaceae.............................. ๔ – ๘๗

๔๔. ตาลโตนด *Borassus flabellifer* L. Palmae.............................. ๔ – ๘๙

๔๕. กะพ้อ *Licuala spinosa* Thunb. Palmae.............................. ๔ – ๙๑

๔๖. เป้ง *Phoenix acaulis* Roxb. Palmae.............................. ๔ – ๙๓

๔๗. ปาล์มขวด *Roystonea regia* (Kunth) Cook Palmae.............................. ๔ – ๙๕

๔๘. ค้อ (ตะคร้อ) *Schleichera oleosa* (Lour.) Oken Sapindaceae.............................. ๔ – ๙๗

๔๙. ลำแพน *Sonneratia ovata* Backer Sonneratiaceae.............................. ๔ – ๙๙

๕๐. สำรอง (พุงทะลาย) *Scaphium affine* (Mast.) Pierre Sterculiaceae.............................. ๔ – ๑๐๑

๕๑. สำรองกะโหลก *Scaphium scaphigerum* (Wall. ex G.Don) Guibourt ex G.Planch. Sterculiaceae.............................. ๔ – ๑๐๓

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๒.๑ กระบวนการลดมลพิษด้านอากาศโดยพรรณไม้ ....๒ – ๕

ตารางที่ ๒.๒ เกร็ดข้อมูลพรรณไม้ชนิดอื่น..๒ – ๓๓

ตารางที่ ๓.๑ ตัวอย่างพันธุ์ไม้และประโยชน์ด้านการลดมลพิษ ....๓ – ๑

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ ๒.๑ การจัดกลุ่มพรรณไม้จำแนกตามระดับชั้นเรือนยอด ลักษณะใบ
และประเภทของมลพิษด้านอากาศ..๒ – ๑๑

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ วัตถุประสงค์

โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรมมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำพื้นที่กันชนอุตสาหกรรม (industrial buffer zone) ประเภทพื้นที่สีเขียว บนเขตรอยต่อของพื้นที่ชุมชนกับพื้นที่อุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการป้องกันและบรรเทามลพิษด้วยการใช้ธรรมชาติสีเขียว ซึ่งเป็นมาตรการเสริมมาตรการหนึ่งเพื่อสนับสนุนให้มีการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมชุนชนที่ดี ตลอดจนส่งเสริมให้ชุมชนและอุตสาหกรรมสามารถอยู่ร่วมกันได้ ในระยะเริ่มต้น โครงการมีพื้นที่เป้าหมายเบื้องต้น ได้แก่ พื้นที่บริเวณรอยต่อของพื้นที่เขตเทศบาลนครระยอง และชุมชนใกล้เคียงในตำบลบ้านแลง ตำบลเชิงเนิน และตำบลตะพง กับพื้นที่ตั้งโครงการอุตสาหกรรมของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) (แผนที่พื้นที่เป้าหมายเบื้องต้น แสดงใน*ภาคผนวกที่ ๑*)

๑.๒ ขั้นตอนการดำเนินงานและผลผลิต

ในการดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม ได้มีการศึกษาค้นคว้าและบูรณาการองค์ความรู้ในหลายด้าน อาทิ ด้านนโยบาย กฎหมาย และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่กันชน สถานการณ์ด้านปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป้าหมาย และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการปัญหาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการโครงการให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลจำเป็นต้องมี**องค์ความรู้ด้านพรรณไม้**[*] **ที่เหมาะสมกับระบบนิเวศและวิถีชีวิตของชุมชน**ในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการคัดเลือกและปลูกไม้ สำหรับพัฒนาให้เป็นพื้นที่กันชน ประเภทพื้นที่สีเขียว ที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนหรือตั้งอยู่ภายในขอบเขตพื้นที่โครงการอุตสาหกรรม ในอนาคต ดังนั้น สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้จัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก ได้แก่

๑.๒.๑ ศึกษาค้นคว้าเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่อง**พรรณไม้ที่มีคุณสมบัติในการลดมลพิษด้านอากาศ** ไม้ที่สามารถเจริญเติบโตในระบบนิเวศของพื้นที่เป้าหมาย ไม้ที่ชุมชนต้องการ และไม้ที่เสนอแนะโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายใต้คณะทำงานและคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

---

[*] โดยทั่วไป พบว่ามีการใช้ทั้งคำว่า **พรรณไม้**และ**พันธุ์ไม้** แต่ *พรรณไม้* มักใช้ในกรณีที่ต้องการกล่าวเน้นถึงความหลากหลายของชนิดพันธุ์ และ *พันธุ์ไม้* มักใช้ในกรณีที่ต้องการกล่าวเน้นถึงไม้แต่ละชนิด (สมราน สุดดี, ๒๕๕๔ ก)

๑.๒.๒ ประชุมหารือในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ประชุมโต๊ะกลม (round table) กับนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ ประชุมหารือและประชุมสัมมนากับปราชญ์ชาวบ้าน (นักวิชาการท้องถิ่น) ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้แทนชุมชน เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ(รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้แทนหน่วยงาน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม แสดงใน*ภาคผนวกที่ ๒*)

๑.๒.๓ สำรวจภาคสนามในบริเวณพื้นที่เป้าหมาย โดยดำเนินการร่วมกับผู้แทนหน่วยงานและชุมชนที่เกี่ยวข้อง การสำรวจได้ครอบคลุมพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่โครงการนำร่อง ประมาณ ๒๐ แห่ง ซึ่งได้คัดเลือกไว้เพื่อจัดทำโครงการนำร่องในระยะแรก จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ (๑) พื้นที่สวนรัชมังคลาภิเษก ในความรับผิดชอบของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) (๒) พื้นที่ริมคลองชลประทานเชื่อมต่อคลองคา ในเขตหมู่ ๑ ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเนิน (๓) พื้นที่ริมคลองสามตำบล ในเขตหมู่ ๑๓ และหมู่ ๑๖ ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลตะพง และ (๔) พื้นที่ริมคลองตาสอน ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง นอกจากนี้ได้สำรวจแหล่งพรรณไม้ซึ่งมีศักยภาพในการเป็นแหล่งกล้าไม้สำหรับพื้นที่โครงการนำร่อง (แผนที่แสดงพื้นที่โครงการนำร่องในจังหวัดระยอง แสดงใน*ภาคผนวกที่ ๑*)

๑.๒.๔ จัดจ้างถ่ายภาพตัวอย่างพันธุ์ไม้ จำนวน ๕๑ ชนิด พร้อมทั้งข้อมูลประกอบ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ประมวลและเรียบเรียง**องค์ความรู้ด้านพรรณไม้ในท้องถิ่นกับองค์ความรู้สากล** รวมทั้งข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รับจากการดำเนินงานทุกขั้นตอน เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๓ ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๕๕ และในปัจจุบันได้มี**ผลผลิตหลัก**จากการดำเนินงาน ได้แก่

๑) รายชื่อพรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่เป้าหมายในจังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งครอบคลุมไม้หลากหลายประเภท โดยทั่วไปเป็นไม้ในท้องถิ่นที่ชุมชนคุ้นเคย ไม้สมุนไพร ไม้ในห่วงโซ่อาหารประเภทไม้ผล ไม้เศรษฐกิจ ไม้ประดับ ไม้หายาก ไม้ที่ควรอนุรักษ์ ไม้ที่สอดคล้องกับระบบนิเวศโดยเฉพาะดินเค็มและดินเปรี้ยว รวมทั้งสิ้นจำนวน **๒๓๒ ชนิด**

๒) ผลการจำแนกพรรณไม้ ตามลักษณะใบที่มีศักยภาพในการลดมลพิษด้านอากาศ ๓ ประเภท ได้แก่ (๑) ไม้ที่มีใบเรียบ กว้าง มีศักยภาพในการลดออกไซด์ของไนโตรเจน ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โอโซน (๒) ไม้ที่มีใบหนา ผิวใบมีลักษณะเป็นไข มีศักยภาพในการลดสารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย โพลีคลอริเนตเตดไบฟีนิล (พีซีบี) ไดออกซิน ฟูแรน และ (๓) ไม้ที่มีใบเรียวเล็ก ใบหยาบ มีขน เหนียว มีศักยภาพในการลดฝุ่นละออง

๓) ผลการจำแนกพรรณไม้ตามระดับชั้นเรือนยอด และผลการจำแนกพรรณไม้ตามเกณฑ์หรือปัจจัยเงื่อนไขอื่น ได้แก่ **ความเหมาะสมของประเภทพื้นที่** (พื้นที่สาธารณะและพื้นที่ส่วนบุคคล) **ความเหมาะสมของประเภทดินเค็ม** (ดินเค็มป่าชายหาด ดินเค็มป่าชายเลน และดินเค็มป่าบกธรรมดา) **คุณลักษณะและการใช้ประโยชน์** (ไม้เศรษฐกิจ ไม้ท้องถิ่นดั้งเดิมหรือไม้ประจำถิ่น ไม้ประดับ ไม้หายาก และไม้สมุนไพร) และ**ลักษณะพิเศษ** (ไม้เจริญเติบโตเร็ว ไม้ทนไฟ และไม้ทนน้ำฝนท่วมขังตามฤดูกาล) รวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการคัดเลือกพรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับ**ปลูกบริเวณริมถนนทั่วไป** และสำหรับ**ปลูกบริเวณริมน้ำทั่วไป**

๔) **ผลการศึกษาค้นคว้าเพื่อประมวลรายชื่อพฤกษศาสตร์ ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้รวมทั้งสิ้น ๒๓๒ ชนิด** (รายละเอียดแสดงใน*ภาคผนวกที่ ๓*)

๕) **ผลการจัดทำภาพตัวอย่างพันธุ์ไม้ จำนวน ๕๑ ชนิด** พร้อมข้อมูลด้านนิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ลักษณะเด่น การปลูกและการดูแล ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (รายละเอียดแสดงใน*บทที่ ๔*)

๑.๓ ข้อเสนอแนะทั่วไปในการคัดเลือกพันธุ์ไม้

*โดยทั่วไป*พันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับปลูก**ทั้งในพื้นที่ชุมชนและภายในโครงการอุตสาหกรรม** ควรมีลักษณะหรือคุณสมบัติ ๔ ประการ (มิได้เรียงลำดับตามความสำคัญ) ได้แก่

๑.๓.๑ **ไม้ดั้งเดิมในท้องถิ่น ไม้ที่ส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่น ไม้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน** เช่น ในกรณีของจังหวัดระยอง ต้นกระทิง (สารภีทะเล กระทึง) เป็นไม้ประจำจังหวัด กระโดน เป้ง กระจูด (กก) เป็นไม้ท้องถิ่นดั้งเดิมหรือไม้ประจำถิ่น

๑.๓.๒ **ไม้ที่มีศักยภาพในการลดมลพิษ** เช่น ฝุ่นละออง ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ออกไซด์ของไนโตรเจน

๑.๓.๓ **ไม้ที่เจริญเติบโตปรับตัวได้ดีในสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ที่จะปลูก** เช่น สภาพความสมบูรณ์และลักษณะทางกายภาพของดิน คุณภาพและความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ ทิศทางลม ความทนทานต่อโรคและแมลง

๑.๓.๔ **ไม้ที่มีขนาดและความสูงของลำต้น และทรงพุ่ม ที่เหมาะสม** ดูแลรักษาง่าย และประหยัดค่าใช้จ่ายในการดูแล

นอกจากการคัดเลือกพันธุ์ไม้ตามลักษณะที่เหมาะสมแล้ว **การออกแบบ (design)** การปลูกพันธุ์ไม้ในพื้นที่ประเภทต่าง ๆ ยังมีความสำคัญ ซึ่งมี*ข้อเสนอแนะทั่วไป* ดังต่อไปนี้

๑) **การปลูกพันธุ์ไม้ในพื้นที่ชุมชนหรือพื้นที่สาธารณประโยชน์** มีข้อเสนอแนะทั่วไป เช่น

๑.๑) ในพื้นที่ป่าไม้หรือพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นป่าไม้ ควรเลือกปลูกไม้ดั้งเดิมในท้องถิ่น

๑.๒) ในพื้นที่ป่าชายเลนและป่าชายหาด ควรเลือกปลูกไม้ทนเค็ม

๑.๓) ในพื้นที่สวนสาธารณะหรือพื้นที่สาธารณประโยชน์ ควรเลือกปลูกไม้ที่สูงใหญ่ ให้ร่มเงา มีสีสันสวยงาม และมีอายุยืนยาว

๑.๔) ในพื้นที่ชุมชนที่อยู่ติดกับพื้นที่โครงการอุตสาหกรรม ภายในระยะห่าง ๕๐ – ๑๐๐ เมตร ควรปลูกไม้ที่มีศักยภาพในการลดมลพิษได้ดี และอาจเลือกปลูกไม้ที่สามารถใช้เป็น**ดัชนีชี้วัดมลพิษด้านอากาศ**ได้ คือ เมื่อสัมผัสมลพิษแล้วแสดงอาการ เช่น ใบเฉา ใบไหม้ ซึ่งมีประโยชน์ในการตรวจสอบการรั่วไหลของมลพิษด้านอากาศ

๑.๕) ในพื้นที่ชุมชน อาจปลูกพืชเศรษฐกิจ (ในกรณีของจังหวัดระยอง เช่น ตะเคียนทอง ยางนา ตะกู) เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เสริมซึ่งถือเป็น**แรงจูงใจ**ให้มีการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน

๒) **การปลูกพันธุ์ไม้ในพื้นที่โครงการอุตสาหกรรม** มีข้อเสนอแนะทั่วไป เช่น

๒.๑) ควรปลูกไม้ที่สามารถช่วย*ลดอุณหภูมิ*ภายในอาคารและภายในพื้นที่โครงการ โดยอาจมีรูปแบบต่างๆ อาทิ (ก) “green wall” เช่น ปลูกแนวไม้ยืนต้นที่ให้ร่มเงา ต้นสูงโตเร็ว ทนทานแข็งแรงแต่ลู่ลม ไม่หักง่าย ในพื้นที่แคบและอยู่ใกล้อาคาร ประมาณ ๑ เมตร (ข) “green roof” คือ ปลูกไม้บนหลังคาตึก ทั้งนี้ การจัดทำ green wall และ green roof จะต้องคำนึงถึงการดูแลรักษา เพื่อป้องกันโอกาสเกิดอัคคีภัย เนื่องจากใบไม้บริเวณใกล้อาคารหรือหลังคาตึก มีความแห้งมาก (ค) เกาะตามผนังกำแพงหรือริมรั้ว เช่น ไม้เลื้อยประเภทต่าง ๆ

๒.๒) ควรปลูกไม้ประดับที่มีศักยภาพในการลดมลพิษไว้ภายในอาคาร

การปลูกพันธุ์ไม้ในพื้นที่ชุมชน พื้นที่สาธารณประโยชน์ หรือภายในเขตพื้นที่โครงการอุตสาหกรรม มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เช่น (ก) ควรปลูก**ไม้ที่หลากหลาย** และปลูก**ไม้หลายระดับสลับกัน** และ (ข) ปลูกไม้ไม่ผลัดใบเป็นหลัก และปลูกไม้ผลัดใบแซม

พันธุ์ไม้บางประเภทอาจก่อปัญหารบกวน จึงพึงหลีกเลี่ยงไม่ควรปลูกทั้งในพื้นที่ชุมชนและภายในเขตพื้นที่โครงการอุตสาหกรรม อาทิ (ก) ไม้ที่มีกลิ่นฉุนรุนแรงหรือมียางที่เป็นพิษ เช่น พญาสัตบรรณ (ตีนเป็ด) ออกดอกที่มีกลิ่นแรง และออกดอกเป็นจำนวนมาก เมื่อบางคนสัมผัสกลิ่นอาจเกิดอาการแพ้ และ (ข) ไม้ที่มีรากแผ่กว้างในแนวระนาบ สามารถชอนไชทำให้อาคารเกิดรอยร้าว เช่น ชมพูพันธ์ทิพย์

ในเอกสารนี้ ได้รวบรวมรายชื่อพรรณไม้ในวงกว้าง ครอบคลุมไม้หลากหลายประเภทที่เหมาะสมกับระบบนิเวศและวิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย *ยกเว้น*เพียงไม้ที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นพ้องต้องกันว่ามีลักษณะอันพึงหลีกเลี่ยงเท่านั้น ดังนั้น **การนำรายชื่อพรรณไม้ดังกล่าวนี้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ยังต้องคำนึงถึงรายละเอียดของข้อจำกัดหรือเงื่อนไขต่าง ๆ** ที่เกี่ยวข้องกับไม้ชนิดนั้น ๆ และลักษณะพื้นที่ที่จะปลูก รวมทั้งข้อมูลทางวิชาการที่อาจเปลี่ยนแปลงไปอันเนื่องมาจากผลการศึกษาวิจัยใหม่ในอนาคต

บทที่ ๒ ผลการศึกษาเพื่อรวบรวมรายชื่อพรรณไม้ที่เหมาะสมและการจำแนกประเภท

จากการดำเนินงานตามขั้นตอนของโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรมดังกล่าวแล้วข้างต้น สามารถประมวลข้อมูลด้านพรรณไม้ที่เหมาะสมกับระบบนิเวศและวิถีชีวิตชุมชน ในพื้นที่เป้าหมายเบื้องต้น บริเวณเขตรอยต่อระหว่างพื้นที่บริเวณพื้นที่ชุมชน กับพื้นที่ตั้งโครงการอุตสาหกรรม ในเขตเทศบาลนครระยอง ตำบลบ้านแลง ตำบลเชิงเนิน และตำบลตะพง ได้เป็นจำนวนทั้งสิ้น ๒๓๒ ชนิด มีรายชื่อและผลการจำแนกชนิดพรรณไม้ตามลักษณะใบที่มีศักยภาพในการลดมลพิษด้านอากาศ และระดับชั้นเรือนยอด รวมทั้งผลการจำแนกตามเกณฑ์หรือปัจจัยเงื่อนไขอื่น ได้แก่ ความเหมาะสมของประเภทพื้นที่ ความเหมาะสมของประเภทของดินเค็ม คุณลักษณะและการใช้ประโยชน์ และลักษณะพิเศษ ดังต่อไปนี้

๒.๑ รายชื่อพรรณไม้ที่เหมาะสม จำนวน ๒๓๒ ชนิด *เรียงลำดับตามชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)* ดังต่อไปนี้

๑) เหงือกปลาหมอ
๒) ฟ้าทะลายโจร
๓) รางจืด
๔) ผักเบี้ยทะเล
๕) มะม่วงหิมพานต์
๖) มะปราง
๗) พระเจ้าห้าพระองค์
๘) มะม่วงไข่แลน
๙) มะม่วงป่า
๑๐) มะม่วงช้างเหยียบ
๑๑) การเวก
๑๒) กระดังงาไทย (สะบันงาต้น)
๑๓) ลำดวน
๑๔) กะเจียน (พญารากดำ)
๑๕) อโศกอินเดีย (อโศกเซนคาเบรียล)
๑๖) ยางโอน
๑๗) ชวนชม
๑๘) โมกเครือ
๑๙) บานบุรีเหลือง
๒๐) ลั่นทม
๒๑) คุย
๒๒) มรกตแดง
๒๓) เดหลี
๒๔) หยกมรกต (กวักมรกต)
๒๕) สนฉัตร
๒๖) กระเพาะปลา
๒๗) สามสิบ
๒๘) ประกายเงิน
๒๙) วาสนา
๓๐) ว่านหางจระเข้
๓๑) แสมขาว
๓๒) แสมทะเล
๓๓) แสมดำ
๓๔) แคนา
๓๕) แคทะเล
๓๖) ปีบ
๓๗) กาสะลองคำ
๓๘) แคแสด
๓๙) ทุเรียน
๔๐) สนทะเล
๔๑) สนประดิพัทธ์
๔๒) มะดูก
๔๓) มะพอก
๔๔) ดองดึง
๔๕) ตะเคียนหนู
๔๖) หูกวาง
๔๗) หูกระจง
๔๘) เบญจมาศ
๔๙) เยอบีร่า
๕๐) ดาวเรือง
๕๑) คำรอก (ประดงเลือด)

๕๒) ผักบุ้งทะลขาว
๕๓) ผักบุ้งทะเล
๕๔) ปรง
๕๕) กระจูด (กก)
๕๖) บอสตันเฟิร์น
๕๗) ยางนา
๕๘) ยางกล่อง
๕๙) ยางใต้
๖๐) เหียง
๖๑) ยางแดง
๖๒) ตะเคียนทอง
๖๓) เต็ง
๖๔) พะยอม
๖๕) รัง
๖๖) จันทน์กะพ้อ
๖๗) พันจำ
๖๘) ลำบิดดง
๖๙) ตะโกสวน
๗๐) ตะโกนา
๗๑) สะท้อนรอก
๗๒) ไกรทอง
๗๓) มะเม่าดง
๗๔) เม่าไข่ปลา
๗๕) โป๊ยเซียน
๗๖) ยางพารา
๗๗)สบู่ดำ
๗๘) มะขามป้อม
๗๙) ผักหวานบ้าน
๘๐) ขันทองพยาบาท
๘๑) ก่อขี้ริ้ว
๘๒) กรวยป่า
๘๓) ตะขบป่า
๘๔) กันเกรา (มันปลา ตำเสา)
๘๕) รักทะเล
๘๖) ไผ่
๘๗) หญ้าลอยลม
๘๘) ตังหน
๘๙) กระทิง (สารภีทะเล กระทึง)
๙๐) ชะมวง
๙๑) มังคุด
๙๒) มะดัน
๙๓) บุนนาค
๙๔) กะบก
๙๕) ซ้อ
๙๖) หญ้าหนวดแมว
๙๗) สัก
๙๘) ตีนนก (นน กะพุน)
๙๙)) คนทีสอทะเล
๑๐๐) อบเชยไทย (มหาปราบ)
๑๐๑) อบเชย (อบเชยต้น)
๑๐๒) ตะไคร้ต้น
๑๐๓) หมีเหม็น (หมูทะลวง)
๑๐๔) จิกทะเล (จิกเล)
๑๐๕) กระโดน
๑๐๖) มะค่าโมง
๑๐๗) ฝาง
๑๐๘) ราชพฤกษ์ (คูน)
๑๐๙) สะตือ (ประดู่ขาว)
๑๑๐) นกยูงฝรั่ง (หางนกยูงฝรั่ง)
๑๑๑) หลุมพอทะเล
๑๑๒) หลุมพอ
๑๑๓) อะราง (นนทรีป่า อินทรี)
๑๑๔) นนทรี
๑๑๕) โสกน้ำ
๑๑๖) ชุมเห็ดเทศ
๑๑๗) ขี้เหล็ก
๑๑๘) ทรงบาดาล
๑๑๙) ชุมเห็ดไทย
๑๒๐) มะค่าแต้
๑๒๑) มะขาม
๑๒๒) กระถินณรงค์
๑๒๓) กระถินเทพา
๑๒๔) พฤกษ์
๑๒๕) จามจุรี (ก้ามปู)
๑๒๖) ทองกวาว
๑๒๗) สักขี
๑๒๘) ประดู่ลาย
๑๒๙) หยีน้ำ
๑๓๐) ถอบแถบน้ำ
๑๓๑) หมามุ่ยช้าง
๑๓๒) เกล็ดปลาช่อน
๑๓๓) ประดู่บ้าน
๑๓๔) ประดู่ป่า
๑๓๕) ตะแบก
๑๓๖) เสลา
๑๓๗) อินทนิลน้ำ
๑๓๘) จำปีป่า

๑๓๙) โพทะเล
๑๔๐) พลองเหมือด (พลองใบเล็ก)
๑๔๑) สะเดาอินเดีย
๑๔๒) สะเดา
๑๔๓) กระท้อน
๑๔๔) มะฮอกกานีใบใหญ่
๑๔๕) มะฮอกกานีใบเล็ก
๑๔๖) ยมหอม
๑๔๗) ตะบูนขาว
๑๔๘) ตะบูนดำ
๑๔๙) ขนุน
๑๕๐) มะหาด
๑๕๑) ขนุนป่า
๑๕๒) กร่าง
๑๕๓) ไทรย้อยใบแหลม
๑๕๔) ยางอินเดีย
๑๕๕) มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ)
๑๕๖) โพศรีมหาโพธิ์
๑๕๗) โพขี้นก
๑๕๘) เลียบ
๑๕๙) ข่อย
๑๖๐) มะรุม
๑๖๑) กล้วย
๑๖๒) ตุมพระ
๑๖๓) พิลังกาสา
๑๖๔) สนทราย
๑๖๕) แปรงล้างขวด
๑๖๖) ยูคาลิปตัส
๑๖๗) เสม็ดขาว
๑๖๘) พลองแก้มอ้น
๑๖๙) พรวด
๑๗๐) กานพลู
๑๗๑) หว้า
๑๗๒) เสม็ด (เสม็ดแดง)
๑๗๓) หม้อข้าวหม้อแกงลิง
๑๗๔) เฟื่องฟ้า
๑๗๕) พุทราทะเล
๑๗๖) หมาก
๑๗๗) ตาลโตนด
๑๗๘) เต่าร้าง
๑๗๙) หมากเหลือง
๑๘๐) กะพ้อ
๑๘๑) จาก
๑๘๒) หลาวชะโอน
๑๘๓) เป้ง
๑๘๔) เป้งทะเล
๑๘๕) ปาล์มขวด
๑๘๖) เตยทะเล
๑๘๗) ปรงทะเล
๑๘๘) ถั่วขาว
๑๘๙) พังกาหัวสุมดอกแดง
๑๙๐) พังกา–ถั่วขาว
๑๙๑) ถั่วดำ
๑๙๒) พังกาหัวสุมดอกขาว
๑๙๓) เฉียงพร้านางแอ
๑๙๔) โปรงขาว
๑๙๕) โปรงแดง
๑๙๖) รังกะแท้
๑๙๗) โกงกางใบเล็ก
๑๙๘) โกงกางใบใหญ่
๑๙๙) ตะเกรานํ้า
๒๐๐) กุหลาบ
๒๐๑) ตะกู
๒๐๒) มะเค็ด (หนามแท่ง)
๒๐๓) เข็ม
๒๐๔) คัดเค้าเครือ
๒๐๕) กระดูกไก่
๒๐๖) จันทน์หอม
๒๐๗) มะตูมนิ่ม
๒๐๘) สันโสก
๒๐๙) เขยตาย
๒๑๐) มะหวด
๒๑๑) ค้อ (ตะคร้อ)
๒๑๒) เกด
๒๑๓) พิกุล
๒๑๔) งาไซ (โพอาศัย)
๒๑๕) ราชดัด (พญาดาบหัก)
๒๑๖) ปลาไหลเผือก
๒๑๗) ปาด
๒๑๘) ลำพู
๒๑๙) ลำแพนหิน
๒๒๐) ลำแพน
๒๒๑) เงาะ
๒๒๒) ดุหุนใบเล็ก
๒๒๓) หงอนไก่ทะเล
๒๒๔) สำรอง (พุงทะลาย)
๒๒๕) สำรองกะโหลก
๒๒๖) สำโรง
๒๒๗) กฤษณา
๒๒๘) พลับพลา (มลาย)

๒๒๙) ตะขบฝรั่ง (ตะขบบ้าน) ๒๓๐) กระเชา ๒๓๑) ขมิ้นชัน
๒๓๒) ไพล

รายชื่อพรรณไม้ที่เหมาะสมข้างต้น ได้มาจากการประมวลและเรียบเรียงข้อมูลจากการประชุมหารือ การประชุมสัมมนา และการสำรวจพื้นที่ ในช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๓ ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๕๕ (กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ, ๒๕๕๓ ก – ฎ; กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ, ๒๕๕๔ ก – ญ; กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ, ๒๕๕๕ ก – ช) รวมทั้งการศึกษาเอกสารวิชาการ (เต็ม สมิตินันท์, ๒๕๕๓; สมราน สุดดี, ๒๕๕๓ ก, ข; สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน, ๒๕๕๒) และการปรึกษาหารือผู้ทรงคุณวุฒิ (ธวัชชัย สันติสุข ราชบัณฑิต, ๒๕๕๔; สมราน สุดดี, ๒๕๕๓ ค; สมราน สุดดี, ๒๕๕๔ ก – จ; สมราน สุดดี, ๒๕๕๕ ก – ค) ไม้กลุ่มนี้ประกอบด้วย*ไม้ยืนต้น*เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากสามารถทำหน้าที่เป็น “physical barrier” คือ กั้นการหมุนเวียนของอากาศ ลดความเร็วลมและการแพร่กระจายของมลพิษด้านอากาศ และสามารถปลูกเป็นแนวเพื่อแยกพื้นที่ชุมชนให้อยู่ห่างจากพื้นที่โครงการอุตสาหกรรมได้

อนึ่ง มีข้อพึงสังเกต คือ ชื่อพรรณไม้ในภาษาไทยมีซ้ำกันมาก แต่อาจหมายถึงไม้ต่างชนิดกันก็ได้ ชื่อที่แสดงไว้ในที่นี้ เป็น*ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป* หรือเป็นชื่อที่ประมวลมาจากการประชุมหารือและกิจกรรมอื่นดังกล่าวข้างต้น อย่างไรก็ตาม ได้รวบรวมรายชื่อพฤกษศาสตร์ ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ทั้ง ๒๓๒ ชนิด โดยการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากฐานข้อมูลต่าง ๆ โดยเฉพาะฐานข้อมูล *ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์* (สำนักงานหอพรรณไม้, ๒๕๔๔) และแสดงไว้ใน*ภาคผนวกที่ ๓* เพื่อผู้สนใจสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

๒.๒ ผลการจำแนกพรรณไม้ที่เหมาะสม

๒.๒.๑ พรรณไม้จำแนกตามลักษณะใบที่มีศักยภาพในการลดมลพิษด้านอากาศ

ในการจัดกลุ่มพรรณไม้ตามลักษณะใบที่มีศักยภาพในการลดมลพิษด้านอากาศ *ได้ประยุกต์ใช้*ข้อมูลจากผลการศึกษาที่ผ่านมาของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง *เมืองสีเขียว (Urban Green) การบรรเทามลพิษทางอากาศ สำหรับเมืองเชียงใหม่* (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๓) รายละเอียดดังแสดงใน*ตารางที่ ๒.๑ กระบวนการลดมลพิษด้านอากาศโดยพรรณไม้*

ตารางที่ ๒.๑ กระบวนการลดมลพิษด้านอากาศโดยพรรณไม้

ประเภทของมลพิษ	กระบวนการ	ลักษณะใบที่เหมาะสม
๑. ออกไซด์ของไนโตรเจน ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โอโซน	การดูดซึม	ใบเรียบ กว้าง ของไม้ผลัดใบ
๒. สารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย โพลีคลอริเนตเตดไบฟีนิล (พีซีบี) ไดออกซิน ฟูแรน	การดูดซับ	ใบหนา ผิวใบมีลักษณะเป็นไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งใบสน
๓. ฝุ่นละออง	การตกกระทบ	ใบเรียวเล็ก เช่น ใบสน ใบหยาบ มีขน เหนียว ของไม้ผลัดใบ

อย่างไรก็ตาม ในที่นี้ **การจำแนกลักษณะใบ** คือ ใบเรียบ กว้าง หนา ผิวใบเป็นไข ใบเรียวเล็ก ใบหยาบ มีขน เหนียว **มิได้**ยึดหลักเกณฑ์ที่เข้มงวด แต่เป็นไปตาม*ดุลยพินิจของผู้ทรงคุณวุฒิ* (สมราน สุดดี, ๒๕๕๓ ค; สมราน สุดดี, ๒๕๕๔ ก – จ; สมราน สุดดี, ๒๕๕๕ ก – ค) ไม้บางชนิดอาจ*มีลักษณะใบหลายแบบ* เช่น ใบเรียบ กว้าง และหนา ดังนั้น จึงสามารถจัดกลุ่มให้อยู่ได้มากกว่าหนึ่งกลุ่มและมีศักยภาพลดมลพิษได้มากกว่าหนึ่งประเภท ทั้งนี้*พันธุ์ไม้ในแต่ละกลุ่ม อาจมีลักษณะไม่ครบตามที่ระบุไว้ทุกประการก็ได้* เช่น ไม้ในกลุ่มที่ ๓ อาจมีผิวหยาบ แต่ผิวใบไม่มีขน นอกจากนี้ ในการประยุกต์ใช้ข้อมูลจากเอกสารอ้างอิงดังกล่าวข้างต้น *มิได้*คำนึงว่าไม้ดังกล่าวเป็นไม้ผลัดใบ (ผลัดใบพร้อมกันหมดในฤดูแล้ง) หรือเป็นไม้ไม่ผลัดใบ (มีการผลัดใบ แต่ไม่พร้อมกัน คือ ไม้เขียวตลอดปี) รวมทั้ง*มิได้*คำนึงถึงขนาดของฝุ่นละอองว่ามีขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน หรือไม่ และ*มิได้*คำนึงถึงกลไกของกระบวนการลดมลพิษ

ผลการจำแนกพรรณไม้ตามลักษณะใบทั้ง ๓ ประเภท มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) ไม้ที่มีใบเรียบ กว้าง มีศักยภาพในการลดออกไซด์ของไนโตรเจน ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โอโซน จำนวน ๑๓๖ ชนิด ได้แก่

๑) ฟ้าทะลายโจร
๒) รางจืด
๓) มะม่วงหิมพานต์
๔) มะปราง
๕) มะม่วงไข่แลน
๖) มะม่วงป่า
๗) มะม่วงช้างเหยียบ
๘) การเวก
๙) กระดังงาไทย (สะบันงาต้น)
๑๐) กะเจียน (พญารากดำ)
๑๑) อโศกอินเดีย (อโศกเซนคาเบรียล)
๑๒) ยางโอน
๑๓) ชวนชม
๑๔) โมกเครือ
๑๕) ลั่นทม
๑๖) คุย
๑๗) มรกตแดง
๑๘) เดหลี
๑๙) หยกมรกต (กวักมรกต)
๒๐) กระเพาะปลา
๒๑) ประกายเงิน
๒๒) วาสนา
๒๓) แสมขาว
๒๔) แสมทะเล

๒๕) แสมดำ
๒๖) แคนา
๒๗) แคทะเล
๒๘) ปีบ
๒๙) กาสะลองคำ
๓๐) แคแสด
๓๑) ทุเรียน
๓๒) มะดูก
๓๓) ดองดึง
๓๔) ตะเคียนหนู
๓๕) หูกวาง
๓๖) หูกระจง
๓๗) เบญจมาศ
๓๘) เยอบีร่า
๓๙) ผักบุ้งทะลขาว
๔๐) ผักบุ้งทะล
๔๑) ยางนา
๔๒) ยางกล่อง
๔๓) ยางใต้
๔๔) เหียง
๔๕) ยางแดง
๔๖) ตะเคียนทอง
๔๗)เต็ง
๔๘) พะยอม
๔๙) รัง
๕๐) จันทน์กะพ้อ
๕๑) พันจำ
๕๒) ตะโกนา
๕๓) สะท้อนรอก
๕๔) ไกรทอง
๕๕) มะเม่าดง
๕๖) เม่าไข่ปลา
๕๗) โป๊ยเซียน
๕๘) ยางพารา
๕๙) สบู่ดำ
๖๐) ผักหวานบ้าน
๖๑) ขันทองพยาบาท
๖๒) ก่อขี้ริ้ว
๖๓) กรวยป่า
๖๔) ตะขบป่า
๖๕) กันเกรา (มันปลา ตำเสา)
๖๖) รักทะเล
๖๗) ตังหน
๖๘) กระทิง (สารภีทะเล กระทึง)
๖๙) ชะมวง
๗๐) มังคุด
๗๑) มะดัน
๗๒) กะบก
๗๓) ซ้อ
๗๔) หญ้าหนวดแมว
๗๕) สัก
๗๖) ตีนนก (นน กะพุน)
๗๗) อบเชยไทย (มหาปราบ)
๗๘) ตะไคร้ต้น
๗๙) หมีเหม็น (หมูทะลวง)
๘๐) จิกทะเล (จิกเล)
๘๑) กระโดน
๘๒) มะค่าโมง
๘๓) ฝาง
๘๔) ราชพฤกษ์ (คูน)
๘๕) สะตือ (ประดู่ขาว)
๘๖) หลุมพอทะเล
๘๗) หลุมพอ
๘๘) อะราง (นนทรีป่า อินทรี)
๘๙) นนทรี
๙๐) โสกน้ำ
๙๑) ชุมเห็ดเทศ
๙๒) ขี้เหล็ก
๙๓) ทรงบาดาล
๙๔) ชุมเห็ดไทย
๙๕) มะขาม
๙๖) กระถินณรงค์
๙๗) กระถินเทพา
๙๘) พฤกษ์
๙๙) จามจุรี (ก้ามปู)
๑๐๐) ทองกวาว
๑๐๑) สักขี
๑๐๒) ประดู่ลาย
๑๐๓) หยีน้ำ
๑๐๔) ถอบแถบน้ำ
๑๐๕) หมามุ่ยช้าง
๑๐๖) ประดู่บ้าน
๑๐๗) ประดู่ป่า
๑๐๘) ตะแบก
๑๐๙) เสลา
๑๑๐) อินทนิลน้ำ
๑๑๑) จำปีป่า
๑๑๒) โพทะเล
๑๑๓) สะเดาอินเดีย
๑๑๔) สะเดา
๑๑๕) กระท้อน
๑๑๖) มะฮอกกานีใบใหญ่
๑๑๗) มะฮอกกานีใบเล็ก

๑๑๘) ยมหอม
๑๑๙) ตะบูนขาว
๑๒๐) ตะบูนดำ
๑๒๑) ขนุน
๑๒๒) ขนุนป่า
๑๒๓) ไทรย้อยใบแหลม
๑๒๔) ยางอินเดีย
๑๒๕) มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ)
๑๒๖) โพศรีมหาโพธิ์
๑๒๗) เลียบ
๑๒๘) มะรุม
๑๒๙) กล้วย
๑๓๐) พิลังกาสา
๑๓๑) ยูคาลิปตัส
๑๓๒) กานพลู
๑๓๓) หว้า
๑๓๔) เสม็ด (เสม็ดแดง)
๑๓๕) หม้อข้าวหม้อแกงลิง
๑๓๖) เฟื่องฟ้า
๑๓๗) พุทราทะเล
๑๓๘) หมาก
๑๓๙) หมากเหลือง
๑๔๐) กะพ้อ
๑๔๑) ถั่วขาว
๑๔๒) พังกาหัวสุมดอกแดง
๑๔๓) พังกา-ถั่วขาว
๑๔๔) ถั่วดำ
๑๔๕) พังกาหัวสุมดอกขาว
๑๔๖) โปรงขาว
๑๔๗) โปรงแดง
๑๔๘) รังกะแท้
๑๔๙) โกงกางใบเล็ก
๑๕๐) โกงกางใบใหญ่
๑๕๑) ตะเกราน้ำ
๑๕๒) กุหลาบ
๑๕๓) ตะกู
๑๕๔) เข็ม
๑๕๕) คัดเค้าเครือ
๑๕๖) จันทน์หอม
๑๕๗) มะตูมนิ่ม
๑๕๘) เขยตาย
๑๕๙) มะหวด
๑๖๐) ค้อ (ตะคร้อ)
๑๖๑) เกด
๑๖๒) พิกุล
๑๖๓) งาไซ (โพอาศัย)
๑๖๔) ปาด
๑๖๕) ลำพู
๑๖๖) ลำแพนหิน
๑๖๗) ลำแพน
๑๖๘) เงาะ
๑๖๙) ดุหุนใบเล็ก
๑๗๐) หงอนไก่ทะเล
๑๗๑) สำรอง (พุงทะลาย)
๑๗๒) สำรองกะโหลก
๑๗๓) พลับพลา (มลาย)
๑๗๔) ตะขบฝรั่ง (ตะขบบ้าน)
๑๗๕) ขมิ้นชัน
๑๗๖) ไพล

๒) ไม้ที่มีใบหนา ผิวใบมีลักษณะเป็นไข มีศักยภาพในการลดสารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย โพลีคลอริเนตเตดไบฟีนิล (พีซีบี) ไดออกซิน ฟูแรน จำนวน ๑๒๒ ชนิด ได้แก่

๑) เหงือกปลาหมอ
๒) ผักเบี้ยทะเล
๓) มะม่วงหิมพานต์
๔) มะปราง
๕) มะม่วงไข่แลน
๖) มะม่วงป่า
๗) มะม่วงช้างเหยียบ
๘) การเวก
๙) ลำดวน
๑๐) อโศกอินเดีย
(อโศกเซนคาเบรียล)
๑๑) ชวนชม
๑๒) โมกเครือ
๑๓) บานบุรีเหลือง
๑๔) ลั่นทม
๑๕) คุย
๑๖) มรกตแดง
๑๗) เดหลี
๑๘) หยกมรกต (กวักมรกต)
๑๙) สามสิบ
๒๐) ประกายเงิน
๒๑) วาสนา
๒๒) ว่านหางจระเข้
๒๓) ทุเรียน
๒๔) สนประดิพัทธ์

๒๕) ดองดึง
๒๖) ปรง
๒๗) บอสตันเฟิร์น
๒๘) ยางนา
๒๙) ยางกล่อง
๓๐) ยางใต้
๓๑) เหียง
๓๒) ยางแดง
๓๓) ตะเคียนทอง
๓๔) จันทน์กะพ้อ
๓๕) ลำบิดดง
๓๖) ตะโกสวน
๓๗)ตะโกนา
๓๘) ยางพารา
๓๙) ก่อขี้ริ้ว
๔๐) ตะขบป่า
๔๑) รักทะเล
๔๒) ตังหน
๔๓) กระทิง (สารภีทะเล กระทึง)
๔๔) ชะมวง
๔๕) มังคุด
๔๖) มะดัน
๔๗)บุนนาค
๔๘) กะบก
๔๙) สัก
๕๐) อบเชยไทย (มหาปราบ)
๕๑) อบเชย (อบเชยต้น)
๕๒) จิกทะเล (จิกเล)
๕๓) กระโดน
๕๔) สะตือ (ประดู่ขาว)
๕๕) หลุมพอทะเล
๕๖) โสกน้ำ
๕๗)มะค่าแต้
๕๘) กระถินณรงค์
๕๙) กระถินเทพา
๖๐) ทองกวาว
๖๑) ถอบแถบน้ำ
๖๒) ตะแบก
๖๓) อินทนิลน้ำ
๖๔) โพทะเล
๖๕) พลองเหมือด (พลองใบเล็ก)
๖๖) สะเดาอินเดีย
๖๗) สะเดา
๖๘) ตะบูนขาว
๖๙) ตะบูนดำ
๗๐)ขนุน
๗๑)ขนุนป่า
๗๒)กร่าง
๗๓)ไทรย้อยใบแหลม
๗๔)ยางอินเดีย
๗๕)มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ)
๗๖) โพศรีมหาโพธิ์
๗๗)โพขี้นก
๗๘) เลียบ
๗๙)ข่อย
๘๐) กล้วย
๘๑) ตุมพระ
๘๒) พิลังกาสา
๘๓) แปรงล้างขวด
๘๔) ยูคาลิปตัส
๘๕) เสม็ดขาว
๘๖) พลองแก้มอ้น
๘๗) กานพลู
๘๘) หว้า
๘๙) เสม็ด (เสม็ดแดง)
๙๐) หม้อข้าวหม้อแกงลิง
๙๑) พุทราทะเล
๙๒) หมาก
๙๓) ตาลโตนด
๙๔) เต่าร้าง
๙๕) หมากเหลือง
๙๖) กะพ้อ
๙๗) จาก
๙๘) หลาวชะโอน
๙๙) เป้ง
๑๐๐) เป้งทะเล
๑๐๑) ปาล์มขวด
๑๐๒) เตยทะเล
๑๐๓) ปรงทะเล
๑๐๔) ถั่วขาว
๑๐๕) ถั่วดำ
๑๐๖) เฉียงพร้านางแอ
๑๐๗) ตะเกราน้ำ
๑๐๘) เข็ม
๑๐๙) กระดูกไก่
๑๑๐) จันทน์หอม
๑๑๑) เขยตาย
๑๑๒) พิกุล
๑๑๓) งาไซ (โพอาศัย)
๑๑๔) ปลาไหลเผือก
๑๑๕) ปาด
๑๑๖) ลำพู
๑๑๗) ลำแพนหิน
๑๑๘) ลำแพน
๑๑๙) เงาะ
๑๒๐) ดุหุนใบเล็ก

๑๒๑) หงอนไก่ทะเล
๑๒๒) กฤษณา

๓) **ไม้ที่มีใบเรียวเล็ก ใบหยาบ มีขน เหนียว มีศักยภาพในการลดฝุ่นละออง** จำนวน ๗๘ ชนิด ได้แก่

๑) มะปราง
๒) พระเจ้าห้าพระองค์
๓) มะม่วงไข่แลน
๔) มะม่วงป่า
๕) มะม่วงช้างเหยียบ
๖) การเวก
๗) กะเจียน (พญารากดำ)
๘) สนฉัตร
๙) สามสิบ
๑๐) แคแสด
๑๑) สนทะเล
๑๒) สนประดิพัทธ์
๑๓) มะพอก
๑๔) หูกระจง
๑๕) เบญจมาศ
๑๖) ดาวเรือง
๑๗) คำรอก (ประดงเลือด)
๑๘) ปรง
๑๙) กระจูด (กก)
๒๐) ยางนา
๒๑) ยางกล่อง
๒๒) เหียง
๒๓) ยางแดง
๒๔) ตะโกสวน
๒๕) มะขามป้อม
๒๖) กรวยป่า
๒๗) ไผ่
๒๘) หญ้าลอยลม
๒๙) ตีนนก (นน กะพุน)
๓๐) คนทีสอทะเล
๓๑) หมีเหม็น (หมูทะลวง)
๓๒) นกยูงฝรั่ง (หางนกยูงฝรั่ง)
๓๓) มะค่าแต้
๓๔) กระถินณรงค์
๓๕) กระถินเทพา
๓๖) พฤกษ์
๓๗) จามจุรี (ก้ามปู)
๓๘) ทองกวาว
๓๙) หมามุ่ยช้าง
๔๐) เกล็ดปลาช่อน
๔๑) ตะแบก
๔๒) เสลา
๔๓) กระท้อน
๔๔) ขนุน
๔๕) มะหาด
๔๖) ขนุนป่า
๔๗) มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ)
๔๘) ข่อย
๔๙) สนทราย
๕๐) แปรงล้างขวด
๕๑) เสม็ดขาว
๕๒) พรวด
๕๓) หมาก
๕๔) ตาลโตนด
๕๕) เต่าร้าง
๕๖) จาก
๕๗) หลาวชะโอน
๕๘) เป้ง
๕๙) เป้งทะเล
๖๐) เตยทะเล
๖๑) ปรงทะเล
๖๒) ถั่วขาว
๖๓) ถั่วดำ
๖๔) มะเค็ด (หนามแท่ง)
๖๕) สันโสก
๖๖) มะหวด
๖๗) พิกุล
๖๘) งาไซ (โพอาศัย)
๖๙) ราชดัด (พญาดาบหัก)
๗๐) ปลาไหลเผือก
๗๑) ดุหุนใบเล็ก
๗๒) หงอนไก่ทะเล
๗๓) สำรอง (พุงทะลาย)
๗๔) สำรองกะโหลก
๗๕) สำโรง
๗๖) พลับพลา (มลาย)
๗๗) ตะขบฝรั่ง (ตะขบบ้าน)
๗๘) กระเชา

๒.๒.๒ พรรณไม้จำแนกตามระดับชั้นเรือนยอด

ในการจัดกลุ่มพรรณไม้ตามระดับชั้นเรือนยอด ได้แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๑) **ไม้ชั้นบน** คือ ไม้ที่มีเรือนยอดแผ่ขยายอยู่เหนือระดับชั้นเรือนยอดของไม้ต้นอื่นในหมู่ไม้นั้น ได้รับแสงเต็มที่จากทางด้านบนและบางส่วนทางด้านข้าง โดยปกติเป็นต้นไม้ที่มีขนาดใหญ่โตกว่าถัวเฉลี่ย เป็นต้นที่แข็งแรงสมบูรณ์เต็มที่ โดยทั่วไป มักมีความสูงตั้งแต่ ๒๐ เมตร ขึ้นไป

๒) **ไม้ชั้นกลาง (ไม้ชั้นรอง)** คือ ไม้ที่อยู่ต่ำกว่าไม้ชั้นบน มีเรือนยอดพุ่งขึ้นจนเกือบถึงระดับโดยทั่วไปของหมู่ไม้ จึงทำให้ได้รับแสงโดยตรงเฉพาะทางด้านบนเท่านั้น ส่วนด้านข้างจะถูกบังหมด ปกติเป็นต้นที่มีเรือนยอดขนาดเล็ก มีลำต้นไม่ใหญ่ ความแข็งแรงและความสมบูรณ์ของต้นไม้มีปานกลาง โดยทั่วไป มักมีความสูงในช่วงประมาณ ๑๐ – ๒๐ เมตร

๓) **ไม้ชั้นล่าง** คือ ไม้ใต้ร่มเงาไม้อื่น ต้องการแสงสว่างน้อย ส่วนใหญ่เป็นพืชล้มลุก พืชพวกหญ้า ขิง ข่า และเฟิร์น โดยทั่วไป มักมีความสูงน้อยกว่า ๑๐ เมตร

๔) **ไม้เลื้อย** คือ ไม้มีลักษณะเป็นเถา พันต้นไม้อื่นหรือสิ่งยึดเหนี่ยวอื่น

ในที่นี้ การจำแนกพรรณไม้ตามระดับชั้นเรือนยอดเป็นไปตาม*ดุลยพินิจ*ของผู้ทรงคุณวุฒิ (สมราน สุดดี, ๒๕๕๔ จ; สมราน สุดดี ๒๕๕๕ ก – ค) ทั้งนี้ ไม้บางชนิดสามารถจัดอยู่ในกลุ่มระดับชั้นเรือนยอดได้มากกว่า ๑ กลุ่ม

ผลการจำแนกพรรณไม้ ๒๓๒ ชนิด ตามระดับชั้นเรือนยอด ลักษณะใบ และประเภทของมลพิษ แสดงโดยสรุปใน*แผนภาพที่ ๒.๑*

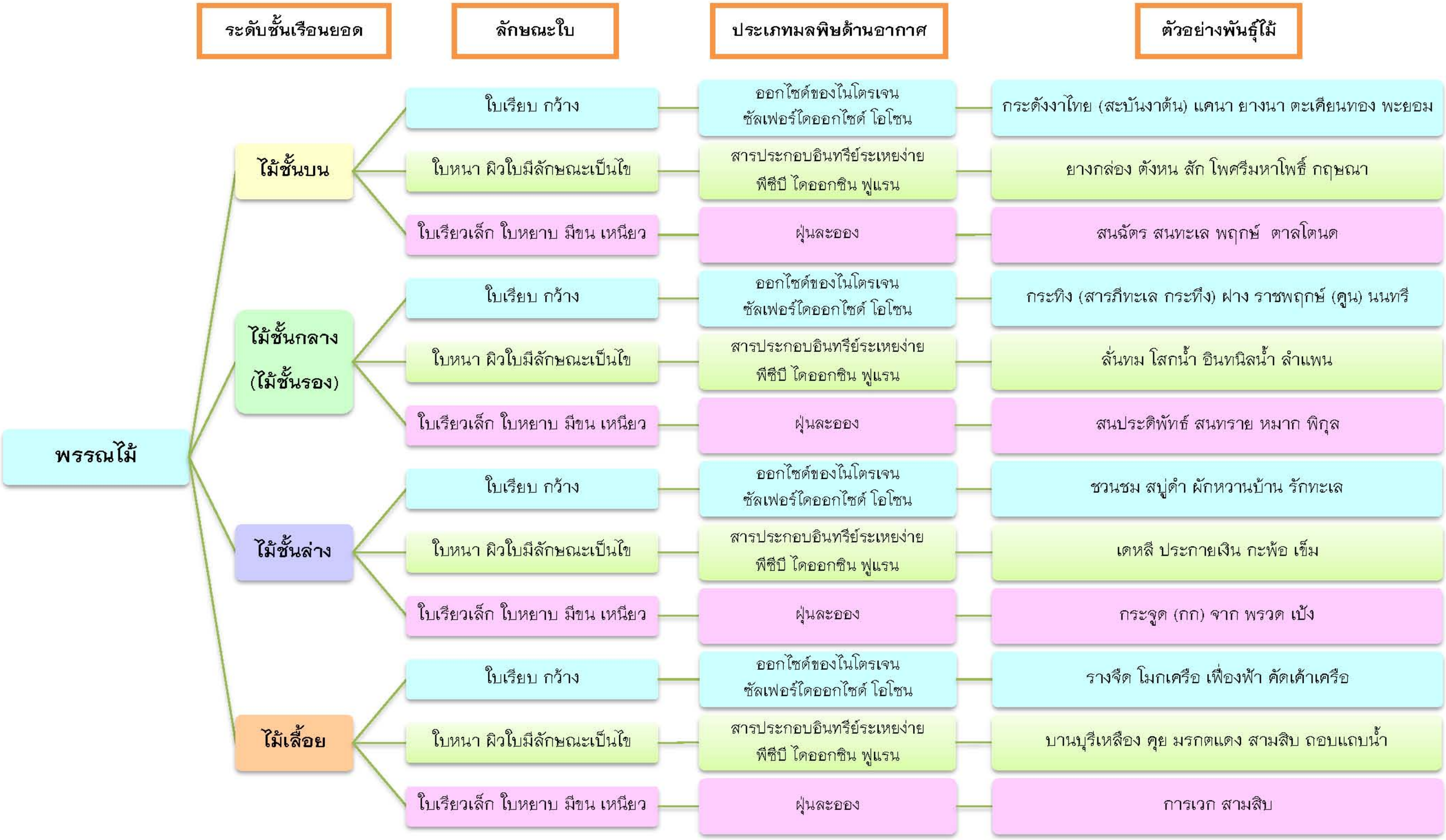

ระดับชั้นเรือนยอด	ลักษณะใบ	ประเภทมลพิษด้านอากาศ	ตัวอย่างพันธุ์ไม้
ไม้ชั้นบน	ใบเรียบ กว้าง	ออกไซด์ของไนโตรเจน ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โอโซน	กระดังงาไทย (สะบันงาต้น) แคนา ยางนา ตะเคียนทอง พะยอม
	ใบหนา ผิวใบมีลักษณะเป็นไข	สารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย พีซีบี ไดออกซิน ฟูแรน	ยางกล่อง ตังหน สัก โพศรีมหาโพธิ์ กฤษณา
	ใบเรียวเล็ก ใบหยาบ มีขน เหนียว	ฝุ่นละออง	สนฉัตร สนทะเล พฤกษ์ ตาลโตนด
ไม้ชั้นกลาง (ไม้ชั้นรอง)	ใบเรียบ กว้าง	ออกไซด์ของไนโตรเจน ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โอโซน	กระทิง (สารภีทะเล กระทึง) ฝาง ราชพฤกษ์ (คูน) นนทรี
	ใบหนา ผิวใบมีลักษณะเป็นไข	สารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย พีซีบี ไดออกซิน ฟูแรน	ลั่นทม โสกน้ำ อินทนิลน้ำ ลำแพน
	ใบเรียวเล็ก ใบหยาบ มีขน เหนียว	ฝุ่นละออง	สนประดิพัทธ์ สนทราย หมาก พิกุล
ไม้ชั้นล่าง	ใบเรียบ กว้าง	ออกไซด์ของไนโตรเจน ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โอโซน	ชวนชม สบู่ดำ ผักหวานบ้าน รักทะเล
	ใบหนา ผิวใบมีลักษณะเป็นไข	สารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย พีซีบี ไดออกซิน ฟูแรน	เตหลี ประกายเงิน กะพ้อ เข็ม
	ใบเรียวเล็ก ใบหยาบ มีขน เหนียว	ฝุ่นละออง	กระจูด (กก) จาก พรวด เป้ง
ไม้เลื้อย	ใบเรียบ กว้าง	ออกไซด์ของไนโตรเจน ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โอโซน	รางจืด โมกเครือ เฟื่องฟ้า คัดเค้าเครือ
	ใบหนา ผิวใบมีลักษณะเป็นไข	สารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย พีซีบี ไดออกซิน ฟูแรน	บานบุรีเหลือง คุย มรกตแดง สามสิบ ถอบแถบน้ำ
	ใบเรียวเล็ก ใบหยาบ มีขน เหนียว	ฝุ่นละออง	การเวก สามสิบ

แผนภาพที่ ๒.๑ การจำแนกพรรณไม้ตามระดับชั้นเรือนยอด ลักษณะใบ และประเภทของมลพิษด้านอากาศ

ผลการจำแนกพรรณไม้ตามระดับชั้นเรือนยอด ลักษณะใบ และประเภทของมลพิษ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) **ไม้ชั้นบน** ได้แก่

๑) พระเจ้าห้าพระองค์
๒) มะม่วงไข่แลน
๓) มะม่วงป่า
๔) มะม่วงช้างเหยียบ
๕) กระดังงาไทย (สะบันงาต้น)
๖)อโศกอินเดีย (อโศกเซนคาเบรียล)
๗) ยางโอน
๘) สนฉัตร
๙) แคนา
๑๐) แคทะเล
๑๑) กาสะลองคำ
๑๒) ทุเรียน
๑๓) สนทะเล
๑๔) มะพอก
๑๕) ตะเคียนหนู
๑๖) ยางนา
๑๗) ยางกล่อง
๑๘) ยางใต้
๑๙) เหียง
๒๐) ยางแดง
๒๑) ตะเคียนทอง
๒๒) พะยอม
๒๓) รัง
๒๔) สะท้อนรอก
๒๕) ยางพารา
๒๖) กรวยป่า
๒๗) กันเกรา (มันปลา ตำเสา)
๒๘) ตังหน
๒๙) บุนนาค
๓๐) กะบก
๓๑) ซ้อ
๓๒) สัก
๓๓) อบเชยไทย (มหาปราบ)
๓๔) อบเชย (อบเชยต้น)
๓๕) ตะไคร้ต้น
๓๖) กระโดน
๓๗) มะค่าโมง
๓๘) สะตือ (ประดู่ขาว)
๓๙) หลุมพอทะเล
๔๐) หลุมพอ
๔๑) มะค่าแต้
๔๒) มะขาม
๔๓) พฤกษ์
๔๔) จามจุรี (ก้ามปู)
๔๕) ทองกวาว
๔๖) ประดู่บ้าน
๔๗) ประดู่ป่า
๔๘) ตะแบก
๔๙) เสลา
๕๐) จำปีป่า
๕๑) สะเดาอินเดีย
๕๒) สะเดา
๕๓) กระท้อน
๕๔) มะฮอกกานีใบใหญ่
๕๕) มะฮอกกานีใบเล็ก
๕๖) ยมหอม
๕๗) ขนุน
๕๘) มะหาด
๕๙) ขนุนป่า
๖๐) กร่าง
๖๑) ยางอินเดีย
๖๒) มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ)
๖๓) โพศรีมหาโพธิ์
๖๔) โพขี้นก
๖๕) เลียบ
๖๖) ยูคาลิปตัส
๖๗) เสม็ดขาว
๖๘) กานพลู
๖๙) หว้า
๗๐) หมาก
๗๑) ตาลโตนด
๗๒) ปาล์มขวด
๗๓) เฉียงพร้านางแอ
๗๔) ตะกู
๗๕) มะตูมนิ่ม
๗๖) มะหวด
๗๗) ค้อ (ตะคร้อ)
๗๘) เกด
๗๙) สำรอง (พุงทะลาย)
๘๐) สำรองกะโหลก
๘๑) สำโรง
๘๒) กฤษณา
๘๓) กระเชา

๑.๑) ไม้ชั้นบนที่มีใบเรียบ กว้าง มีศักยภาพในการลดออกไซด์ของไนโตรเจน ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โอโซน ได้แก่

๑) มะม่วงไข่แลน
๒) มะม่วงป่า
๓) มะม่วงช้างเหยียบ
๔) กระดังงาไทย (สะบันงาต้น)
๕) อโศกอินเดีย (อโศกเซนคาเบรียล)
๖) ยางโอน
๗) แคนา
๘) แคทะเล
๙) ทุเรียน
๑๐) ตะเคียนหนู
๑๑) ยางนา
๑๒) ยางกล่อง
๑๓) ยางใต้
๑๔) เหียง
๑๕) ยางแดง
๑๖) ตะเคียนทอง
๑๗) พะยอม
๑๘) รัง
๑๙) สะท้อนรอก
๒๐) ยางพารา
๒๑) กรวยป่า
๒๒) กันเกรา (มันปลา ตำเสา)
๒๓) ตังหน
๒๔) กะบก
๒๕) ซ้อ
๒๖) สัก
๒๗) อบเชยไทย (มหาปราบ)
๒๘) ตะไคร้ต้น
๒๙) กระโดน
๓๐) มะค่าโมง
๓๑) สะตือ (ประดู่ขาว)
๓๒) หลุมพอทะเล
๓๓) หลุมพอ
๓๔) มะขาม
๓๕) พฤกษ์
๓๖) จามจุรี (ก้ามปู)
๓๗) ทองกวาว
๓๘) ประดู่บ้าน
๓๙) ประดู่ป่า
๔๐) ตะแบก
๔๑) เสลา
๔๒) จำปีป่า
๔๓) สะเดาอินเดีย
๔๔) สะเดา
๔๕) กระท้อน
๔๖) มะฮอกกานีใบใหญ่
๔๗) มะฮอกกานีใบเล็ก
๔๘) ยมหอม
๔๙) ขนุน
๕๐) ขนุนป่า
๕๑) ยางอินเดีย
๕๒) มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ)
๕๓) โพศรีมหาโพธิ์
๕๔) เลียบ
๕๕) ยูคาลิปตัส
๕๖) กานพลู
๕๗) หมาก
๕๘) ตะกู
๕๙) มะตูมนิ่ม
๖๐) มะหวด
๖๑) ค้อ (ตะคร้อ)
๖๒) เกด
๖๓) สำรอง (พุงทะลาย)
๖๔) สำรองกะโหลก

๑.๒) ไม้ชั้นบนที่มีใบหนา ผิวใบมีลักษณะเป็นไข มีศักยภาพในการลดสารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย โพลีคลอริเนตเตดไบฟีนิล (พีซีบี) ไดออกซิน ฟูแรน ได้แก่

๑) มะม่วงไข่แลน
๒) มะม่วงป่า
๓) มะม่วงช้างเหยียบ
๔) อโศกอินเดีย (อโศกเซนคาเบรียล)
๕) ทุเรียน
๖) ยางนา
๗) ยางกล่อง
๘) ยางใต้
๙) เหียง

๑๐) ยางแดง
๑๑) ตะเคียนทอง
๑๒) ยางพารา
๑๓) ตังหน
๑๔) บุนนาค
๑๕) กะบก
๑๖) สัก
๑๗) อบเชยไทย (มหาปราบ)
๑๘) อบเชย (อบเชยต้น)
๑๙) หลุมพอทะเล
๒๐) มะค่าแต้
๒๑) ทองกวาว
๒๒) ตะแบก
๒๓) สะเดาอินเดีย
๒๔) สะเดา
๒๕) ขนุน
๒๖) ขนุนป่า
๒๗) กร่าง
๒๘) ยางอินเดีย
๒๙) มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ)
๓๐) โพศรีมหาโพธิ์
๓๑) โพขี้นก
๓๒) เลียบ
๓๓) ยูคาลิปตัส
๓๔) เสม็ดขาว
๓๕) กานพลู
๓๖) หว้า
๓๗) หมาก
๓๘) ตาลโตนด
๓๙) ปาล์มขวด
๔๐) เฉียงพร้านางแอ
๔๑) กฤษณา

๑.๓) ไม้ชั้นบนที่มีใบเรียวเล็ก ใบหยาบ มีขน เหนียว มีศักยภาพในการลดฝุ่นละออง ได้แก่

๑) พระเจ้าห้าพระองค์
๒) มะม่วงไข่แลน
๓) มะม่วงป่า
๔) มะม่วงช้างเหยียบ
๕) สนฉัตร
๖) สนทะเล
๗) มะพอก
๘) ยางนา
๙) ยางกล่อง
๑๐) เหียง
๑๑) ยางแดง
๑๒) กรวยป่า
๑๓) มะค่าแต้
๑๔) พฤกษ์
๑๕) จามจุรี (ก้ามปู)
๑๖) ทองกวาว
๑๗) ตะแบก
๑๘) เสลา
๑๙) กระท้อน
๒๐) ขนุน
๒๑) มะหาด
๒๒) ขนุนป่า
๒๓) มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ)
๒๔) เสม็ดขาว
๒๕) หมาก
๒๖) ตาลโตนด
๒๗) มะหวด
๒๘) สำรอง (พุงทะลาย)
๒๙) สำรองกะโหลก
๓๐) สำโรง
๓๑) กระเชา

๒) **ไม้ชั้นกลาง** ได้แก่

๑) มะม่วงหิมพานต์
๒) มะปราง
๓) มะม่วงไข่แลน
๔) มะม่วงป่า
๕) มะม่วงช้างเหยียบ
๖) กระดังงาไทย (สะบันงาต้น)
๗) ลำดวน
๘) กะเจียน (พญารากดำ)
๙) ลั่นทม
๑๐) แสมขาว
๑๑) แสมทะเล
๑๒) แสมดำ
๑๓) แคนา
๑๔) แคทะเล
๑๕) ปีบ

๑๖) กาสะลองคำ
๑๗) แคแสด
๑๘) ทุเรียน
๑๙) สนทะเล
๒๐) สนประดิพัทธ์
๒๑) มะดูก
๒๒) มะพอก
๒๓) ตะเคียนหนู
๒๔) หูกวาง
๒๕) หูกระจง
๒๖) คำรอก (ประดงเลือด)
๒๗) เต็ง
๒๘) พะยอม
๒๙) รัง
๓๐) จันทน์กะพ้อ
๓๑) พันจำ
๓๒) ลำบิดดง
๓๓) ตะโกสวน
๓๔) ตะโกนา
๓๕) มะเม่าดง
๓๖) เม่าไข่ปลา
๓๗) ยางพารา
๓๘) มะขามป้อม
๓๙) ขันทองพยาบาท
๔๐) ก่อขี้ริ้ว
๔๑) กรวยป่า
๔๒) ตะขบป่า
๔๓) กันเกรา (มันปลา ตำเสา)
๔๔) ไผ่
๔๕) ตังหน
๔๖) กระทิง (สารภีทะเล กระทึง)
๔๗) ชะมวง
๔๘) มังคุด
๔๙) มะดัน
๕๐) บุนนาค
๕๑) กะบก
๕๒) ซ้อ
๕๓) ตีนนก (นน กะพุน)
๕๔) คนทีสอทะเล
๕๕) อบเชยไทย (มหาปราบ)
๕๖) อบเชย (อบเชยต้น)
๕๗) หมีเหม็น (หมูทะลวง)
๕๘) จิกทะเล (จิกเล)
๕๙) กระโดน
๖๐) ฝาง
๖๑) ราชพฤกษ์ (คูน)
๖๒) สะตือ (ประดู่ขาว)
๖๓) นกยูงฝรั่ง (หางนกยูงฝรั่ง)
๖๔) หลุมพอทะเล
๖๕) หลุมพอ
๖๖) อะราง (นนทรีป่า อินทรี)
๖๗) นนทรี
๖๘) โสกน้ำ
๖๙) ขี้เหล็ก
๗๐) ทรงบาดาล
๗๑) มะค่าแต้
๗๒) มะขาม
๗๓) กระถินณรงค์
๗๔) กระถินเทพา
๗๕) ทองกวาว
๗๖) ประดู่ลาย
๗๗) หยีน้ำ
๗๘) ประดู่บ้าน
๗๙) ประดู่ป่า
๘๐) ตะแบก
๘๑) เสลา
๘๒) อินทนิลน้ำ
๘๓) โพทะเล
๘๔) พลองเหมือด (พลองใบเล็ก)
๘๕) สะเดาอินเดีย
๘๖) สะเดา
๘๗) ตะบูนขาว
๘๘) ตะบูนดำ
๘๙) ขนุน
๙๐) ขนุนป่า
๙๑) ไทรย้อยใบแหลม
๙๒) มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ)
๙๓) โพขี้นก
๙๔) เลียบ
๙๕) ข่อย
๙๖) มะรุม
๙๗) ตุมพระ
๙๘) พิลังกาสา
๙๙) สนทราย
๑๐๐) แปรงล้างขวด
๑๐๑) เสม็ดขาว
๑๐๒) พลองแก้มอ้น
๑๐๓) พรวด
๑๐๔) กานพลู
๑๐๕) หว้า
๑๐๖) เสม็ด (เสม็ดแดง)
๑๐๗) พุทราทะเล
๑๐๘) หมาก
๑๐๙) เต่าร้าง
๑๑๐) หมากเหลือง
๑๑๑) หลาวชะโอน

๑๑๒) เตยทะเล
๑๑๓) ถั่วขาว
๑๑๔) พังกาหัวสุมดอกแดง
๑๑๕) พังกา–ถั่วขาว
๑๑๖) ถั่วดำ
๑๑๗) พังกาหัวสุมดอกขาว
๑๑๘) เฉียงพร้านางแอ
๑๑๙) โปรงขาว
๑๒๐) โปรงแดง
๑๒๑) รังกะแท้
๑๒๒) โกงกางใบเล็ก
๑๒๓) โกงกางใบใหญ่
๑๒๔) ตะเกราน้ำ
๑๒๕) มะเค็ด (หนามแท่ง)
๑๒๖) จันทน์หอม
๑๒๗) มะตูมนิ่ม
๑๒๘) สันโสก
๑๒๙) มะหวด
๑๓๐) เกด
๑๓๑) พิกุล
๑๓๒) งาไซ (โพอาศัย)
๑๓๓) ปาด
๑๓๔) ลำพู
๑๓๕) ลำแพนหิน
๑๓๖) ลำแพน
๑๓๗) เงาะ
๑๓๘) ดุหุนใบเล็ก
๑๓๙) หงอนไก่ทะเล
๑๔๐) กฤษณา
๑๔๑) พลับพลา (มลาย)
๑๔๒) ตะขบฝรั่ง (ตะขบบ้าน)

๒.๑) ไม้ชั้นกลางที่มีใบเรียบ กว้าง มีศักยภาพในการลดออกไซด์ของไนโตรเจน ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โอโซน ได้แก่

๑) มะม่วงหิมพานต์
๒) มะปราง
๓) มะม่วงไข่แลน
๔) มะม่วงป่า
๕) มะม่วงช้างเหยียบ
๖) กระดังงาไทย (สะบันงาต้น)
๗) กะเจียน (พญารากดำ)
๘) ลั่นทม
๙) แสมขาว
๑๐) แสมทะเล
๑๑) แสมดำ
๑๒) แคนา
๑๓) แคทะเล
๑๔) ปีบ
๑๕) กาสะลองคำ
๑๖) แคแสด
๑๗) ทุเรียน
๑๘) มะดูก
๑๙) ตะเคียนหนู
๒๐) หูกวาง
๒๑) หูกระจง
๒๒) เต็ง
๒๓) พะยอม
๒๔) รัง
๒๕) จันทน์กะพ้อ
๒๖) พันจำ
๒๗) ตะโกนา
๒๘) มะเม่าดง
๒๙) เม่าไข่ปลา
๓๐) ยางพารา
๓๑) ขันทองพยาบาท
๓๒) ก่อขี้ริ้ว
๓๓) กรวยป่า
๓๔) ตะขบป่า
๓๕) กันเกรา (มันปลา ตำเสา)
๓๖) ตังหน
๓๗) กระทิง (สารภีทะเล กระทึง)
๓๘) ชะมวง
๓๙) มังคุด
๔๐) มะดัน
๔๑) กะบก
๔๒) ซ้อ
๔๓) ตีนนก (นน กะพุน)
๔๔) อบเชยไทย (มหาปราบ)
๔๕) หมีเหม็น (หมูทะลวง)
๔๖) จิกทะเล (จิกเล)
๔๗) กระโดน
๔๘) ฝาง
๔๙) ราชพฤกษ์ (คูน)
๕๐) สะตือ (ประดู่ขาว)
๕๑) หลุมพอทะเล
๕๒) หลุมพอ
๕๓) อะราง (นนทรีป่า อินทรี)
๕๔) นนทรี

๕๕) โสกน้ำ
๕๖) ขี้เหล็ก
๕๗) ทรงบาดาล
๕๘) มะขาม
๕๙) กระถินณรงค์
๖๐) กระถินเทพา
๖๑) ทองกวาว
๖๒) ประดู่ลาย
๖๓) หยีน้ำ
๖๔) ประดู่บ้าน
๖๕) ประดู่ป่า
๖๖) ตะแบก
๖๗) เสลา
๖๘) อินทนิลน้ำ
๖๙) โพทะเล
๗๐) สะเดาอินเดีย
๗๑) สะเดา
๗๒) ตะบูนขาว
๗๓) ตะบูนดำ
๗๔) ขนุน
๗๕) ขนุนป่า
๗๖) ไทรย้อยใบแหลม
๗๗) มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ)
๗๘) เลียบ
๗๙) มะรุม
๘๐) พิลังกาสา
๘๑) กานพลู
๘๒) หว้า
๘๓) เสม็ด (เสม็ดแดง)
๘๔) พุทราทะเล
๘๕) หมากเหลือง
๘๖) ถั่วขาว
๘๗) พังกาหัวสุมดอกแดง
๘๘) พังกา-ถั่วขาว
๘๙) ถั่วดำ
๙๐) พังกาหัวสุมดอกขาว
๙๑) โปรงขาว
๙๒) โปรงแดง
๙๓) รังกะแท้
๙๔) โกงกางใบเล็ก
๙๕) โกงกางใบใหญ่
๙๖) ตะเกราน้ำ
๙๗) จันทน์หอม
๙๘) มะตูมนิ่ม
๙๙) มะหวด
๑๐๐) เกด
๑๐๑) พิกุล
๑๐๒) งาไซ (โพอาศัย)
๑๐๓) ปาด
๑๐๔) ลำพู
๑๐๕) ลำแพนหิน
๑๐๖) ลำแพน
๑๐๗) เงาะ
๑๐๘) ดุหุนใบเล็ก
๑๐๙) หงอนไก่ทะเล
๑๑๐) พลับพลา (มลาย)
๑๑๑) ตะขบฝรั่ง (ตะขบบ้าน)

๒.๒) ไม้ชั้นกลางที่มีใบหนา ผิวใบมีลักษณะเป็นไข มีศักยภาพในการลดสารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย โพลีคลอริเนตเตดไบฟีนิล (พีซีบี) ไดออกซิน ฟูแรน ได้แก่

๑) มะม่วงหิมพานต์
๒) มะปราง
๓) มะม่วงไข่แลน
๔) มะม่วงป่า
๕) มะม่วงช้างเหยียบ
๖) ลำดวน
๗) ลั่นทม
๘) ทุเรียน
๙) สนประดิพัทธ์
๑๐) จันทน์กะพ้อ
๑๑) ลำบิดดง
๑๒) ตะโกสวน
๑๓) ตะโกนา
๑๔) ยางพารา
๑๕) ก่อขี้ริ้ว
๑๖) ตะขบป่า
๑๗) ตังหน
๑๘) กระทิง (สารภีทะเล กระทึง)
๑๙) ชะมวง
๒๐) มังคุด
๒๑) มะดัน
๒๒) บุนนาค
๒๓) กะบก
๒๔) อบเชยไทย (มหาปราบ)
๒๕) อบเชย (อบเชยต้น)
๒๖) จิกทะเล (จิกเล)
๒๗) กระโดน
๒๘) สะตือ (ประดู่ขาว)
๒๙) หลุมพอทะเล
๓๐) โสกน้ำ

๓๑) มะค่าแต้
๓๒) กระถินณรงค์
๓๓) กระถินเทพา
๓๔) ทองกวาว
๓๕) ตะแบก
๓๖) อินทนิลน้ำ
๓๗) โพทะเล
๓๘) พลองเหมือด (พลองใบเล็ก)
๓๙) สะเดาอินเดีย
๔๐) สะเดา
๔๑) ตะบูนขาว
๔๒) ตะบูนดำ
๔๓) ขนุน
๔๔) ขนุนป่า
๔๕) ไทรย้อยใบแหลม
๔๖) มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ)
๔๗) โพขี้นก
๔๘) ข่อย
๔๙) ตุมพระ
๕๐) พิลังกาสา
๕๑) แปรงล้างขวด
๕๒) เสม็ดขาว
๕๓) พลองแก้มอ้น
๕๔) กานพลู
๕๕) หว้า
๕๖) เสม็ด (เสม็ดแดง)
๕๗) พุทราทะเล
๕๘) หมาก
๕๙) เต่าร้าง
๖๐) หมากเหลือง
๖๑) หลาวชะโอน
๖๒) เตยทะเล
๖๓) ถั่วขาว
๖๔) ถั่วดำ
๖๕) เฉียงพร้านางแอ
๖๖) ตะเกราน้ำ
๖๗) จันทน์หอม
๖๘) พิกุล
๖๙) งาไซ (โพอาศัย)
๗๐) ปาด
๗๑) ลำพู
๗๒) ลำแพนหิน
๗๓) ลำแพน
๗๔) เงาะ
๗๕) ดุหุนใบเล็ก
๗๖) หงอนไก่ทะเล
๗๗) กฤษณา

๒.๓) ไม้ชั้นกลางที่มีใบเรียวเล็ก ใบหยาบ มีขน เหนียว มีศักยภาพในการลดฝุ่นละออง ได้แก่

๑) มะปราง
๒) มะม่วงไข่แลน
๓) มะม่วงป่า
๔) มะม่วงช้างเหยียบ
๕) กะเจียน (พญารากดำ)
๖) แคแสด
๗) สนทะเล
๘) สนประดิพัทธ์
๙) มะพอก
๑๐) หูกระจง
๑๑) คำรอก (ประดงเลือด)
๑๒) ตะโกสวน
๑๓) มะขามป้อม
๑๔) กรวยป่า
๑๕) ไผ่
๑๖) มังคุด
๑๗) มะดัน
๑๘) ตีนนก (นน กะพุน)
๑๙) คนทีสอทะเล
๒๐) หมีเหม็น (หมูทะลวง)
๒๑) นกยูงฝรั่ง (หางนกยูงฝรั่ง)
๒๒) มะค่าแต้
๒๓) กระถินเทพา
๒๔) ทองกวาว
๒๕) ตะแบก
๒๖) เสลา
๒๗) โพทะเล
๒๘) ขนุน
๒๙) ขนุนป่า
๓๐) มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ)
๓๑) ข่อย
๓๒) สนทราย
๓๓) แปรงล้างขวด
๓๔) เสม็ดขาว
๓๕) พรวด
๓๖) หมาก
๓๗) เต่าร้าง
๓๘) หลาวชะโอน
๓๙) เตยทะเล
๔๐) มะเค็ด (หนามแท่ง)
๔๑) สันโสก
๔๒) มะหวด

๔๓) พิกุล
๔๔) งาไซ (โพอาศัย)
๔๕) ดุหุนใบเล็ก
๔๖) หงอนไก่ทะเล
๔๗) พลับพลา (มลาย)
๔๘) ตะขบฝรั่ง (ตะขบบ้าน)

๓) **ไม้ชั้นล่าง** ได้แก่

๑) เหงือกปลาหมอ
๒) ฟ้าทะลายโจร
๓) ผักเบี้ยทะเล
๔) ชวนชม
๕) เดหลี
๖) หยกมรกต (กวักมรกต)
๗) ประกายเงิน
๘) วาสนา
๙) ว่านหางจระเข้
๑๐) ดองดึง
๑๑) เบญจมาศ
๑๒) เยอบีร่า
๑๓) ดาวเรือง
๑๔) ผักบุ้งทะเลขาว
๑๕) ผักบุ้งทะเล
๑๖) ปรง
๑๗) กระจูด (กก)
๑๘) บอสตันเฟิร์น
๑๙) ไกรทอง
๒๐) โป๊ยเซียน
๒๑) สบู่ดำ
๒๒) ผักหวานบ้าน
๒๓) รักทะเล
๒๔) หญ้าลอยลม
๒๕) หญ้าหนวดแมว
๒๖) คนทีสอทะเล
๒๗) ชุมเห็ดเทศ
๒๘) ทรงบาดาล
๒๙) ชุมเห็ดไทย
๓๐) เกล็ดปลาช่อน
๓๑) พลองเหมือด (พลองใบเล็ก)
๓๒) กล้วย
๓๓) พิลังกาสา
๓๔) สนทราย
๓๕) พลองแก้มอ้น
๓๖) พรวด
๓๗) หม้อข้าวหม้อแกงลิง
๓๘) เฟื่องฟ้า
๓๙) หมากเหลือง
๔๐) กะพ้อ
๔๑) จาก
๔๒) เป้ง
๔๓) เป้งทะเล
๔๔) ปรงทะเล
๔๕) กุหลาบ
๔๖) เข็ม
๔๗) คัดเค้าเครือ
๔๘) กระดูกไก่
๔๙) จันทน์หอม
๕๐) สันโสก
๕๑) เขยตาย
๕๒) ราชดัด (พญาดาบหัก)
๕๓) ปลาไหลเผือก
๕๔) ขมิ้นชัน
๕๕) ไพล

๓.๑) ไม้ชั้นล่างที่มีใบเรียบ กว้าง มีศักยภาพในการลดออกไซด์ของไนโตรเจน ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โอโซน ได้แก่

๑) ฟ้าทะลายโจร
๒) ชวนชม
๓) เดหลี
๔) หยกมรกต (กวักมรกต)
๕) ประกายเงิน
๖) วาสนา
๗) ดองดึง
๘) เบญจมาศ
๙) เยอบีร่า
๑๐) ผักบุ้งทะเลขาว
๑๑) ผักบุ้งทะเล
๑๒) ไกรทอง
๑๓) โป๊ยเซียน
๑๔) สบู่ดำ
๑๕) ผักหวานบ้าน
๑๖) รักทะเล
๑๗) หญ้าหนวดแมว
๑๘) ชุมเห็ดเทศ

๑๙) ทรงบาดาล
๒๐) ชุมเห็ดไทย
๒๑) กล้วย
๒๒) พิลังกาสา
๒๓) หม้อข้าวหม้อแกงลิง
๒๔) เฟื่องฟ้า
๒๕) หมากเหลือง
๒๖) กะพ้อ
๒๗) กุหลาบ
๒๘) เข็ม
๒๙) คัดเค้าเครือ
๓๐) จันทน์หอม
๓๑) เขยตาย
๓๒) ขมิ้นชัน
๓๓) ไพล

๓.๒) ไม้ชั้นล่างที่มีใบหนา ผิวใบมีลักษณะเป็นไข มีศักยภาพในการลดสารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย โพลีคลอริเนตเตดไบฟีนิล (พีซีบี) ไดออกซิน ฟูแรน ได้แก่

๑) เหงือกปลาหมอ
๒) ผักเบี้ยทะเล
๓) ชวนชม
๔) เดหลี
๕) หยกมรกต (กวักมรกต)
๖) ประกายเงิน
๗) วาสนา
๘) ว่านหางจระเข้
๙) ดองดึง
๑๐) ปรง
๑๑) บอสตันเฟิร์น
๑๒) รักทะเล
๑๓) พลองเหมือด (พลองใบเล็ก)
๑๔) กล้วย
๑๕) พิลังกาสา
๑๖) พลองแก้มอ้น
๑๗) หม้อข้าวหม้อแกงลิง
๑๘) หมากเหลือง
๑๙) กะพ้อ
๒๐) จาก
๒๑) เป้ง
๒๒) เป้งทะเล
๒๓) ปรงทะเล
๒๔) เข็ม
๒๕) กระดูกไก่
๒๖) จันทน์หอม
๒๗) เขยตาย
๒๘) ปลาไหลเผือก

๓.๓) ไม้ชั้นล่างที่มีใบเรียวเล็ก ใบหยาบ มีขน เหนียว มีศักยภาพในการลดฝุ่นละออง ได้แก่

๑) เบญจมาศ
๒) ดาวเรือง
๓) ปรง
๔) กระจูด (กก)
๕) หญ้าลอยลม
๖) คนทีสอทะเล
๗) เกล็ดปลาช่อน
๘) สนทราย
๙) พรวด
๑๐) จาก
๑๑) เป้ง
๑๒) เป้งทะเล
๑๓) ปรงทะเล
๑๔) สันโสก
๑๕) ราชดัด (พญาดาบหัก)
๑๖) ปลาไหลเผือก

๔) ไม้เลื้อย ได้แก่

๑) รางจืด
๒) การเวก
๓) โมกเครือ
๔) บานบุรีเหลือง
๕) คุย
๖) มรกตแดง
๗) กระเพาะปลา
๘) สามสิบ
๙) ดองดึง

๑๐) สักขี
๑๑) ถอบแถบน้ำ
๑๒) หมามุ่ยช้าง
๑๓) เฟื่องฟ้า
๑๔) คัดเค้าเครือ

๔.๑) ไม้เลื้อยที่มีใบเรียบ กว้าง มีศักยภาพในการลดออกไซด์ของไนโตรเจน ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โอโซน ได้แก่

๑) รางจืด
๒) การเวก
๓) โมกเครือ
๔) คุย
๕) มรกตแดง
๖) กระเพาะปลา
๗) ดองดึง
๘) สักขี
๙) ถอบแถบน้ำ
๑๐) หมามุ่ยช้าง
๑๑) เฟื่องฟ้า
๑๒) คัดเค้าเครือ

๔.๒) ไม้เลื้อยที่มีใบหนา ผิวใบมีลักษณะเป็นไข มีศักยภาพในการลดสารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย โพลีคลอริเนตเตดไบฟีนิล (พีซีบี) ไดออกซิน ฟูแรน ได้แก่

๑) การเวก
๒) โมกเครือ
๓) บานบุรีเหลือง
๔) คุย
๕) มรกตแดง
๖) สามสิบ
๗) ดองดึง
๘) ถอบแถบน้ำ

๔.๓) ไม้เลื้อยที่มีใบเรียวเล็ก ใบหยาบ มีขน เหนียว มีศักยภาพในการลดฝุ่นละออง ได้แก่

๑) การเวก
๒) สามสิบ
๓) หมามุ่ยช้าง

๒.๒.๓ พรรณไม้จำแนกตามความเหมาะสมของประเภทพื้นที่

พรรณไม้ที่เหมาะสม จำนวน ๒๓๒ ชนิด เมื่อนำมาจำแนกตามความเหมาะสมของประเภทพื้นที่ ๒ ประเภท ได้แก่ พื้นที่สาธารณะ และพื้นที่ส่วนบุคคล พบว่า มีพันธุ์ไม้*บางชนิดที่ไม่ควรส่งเสริมให้ปลูกใน*พื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากมีลักษณะไม่เหมาะสมบางประการ (กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ, ๒๕๕๕ ก, ข) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) **พื้นที่สาธารณะ** พันธุ์ไม้ที่นำมาปลูกในพื้นที่สาธารณะ **ไม่ควรมีลักษณะ**ดังต่อไปนี้

๑.๑) ไม้ที่มีพิษเป็นอันตรายต่อคนและสัตว์เลี้ยง เช่น มะม่วงหิมพานต์ สบู่ดำ ไผ่ (ขนบริเวณหน่อมีพิษ) หมามุ่ยช้าง เต่าร้าง

๑.๒) ไม้ที่นิยมบริโภค เนื่องจากอาจก่อให้เกิดปัญหาการแย่งชิงเพื่อนำไปบริโภค เช่น คุย ทุเรียน มังคุด ขนุน กล้วย เงาะ

๑.๓) ไม้ที่มีกิ่งเปราะและหักง่าย เช่น มะรุม ตะกู

๑.๔) ไม้ที่มีผลขนาดใหญ่หรือมีน้ำหนักมาก เช่น กระท้อน มะฮอกกานีใบใหญ่ มะฮอกกานีใบเล็ก ตะบูน หมาก ตาลโตนด มะตูม มะพร้าว

๑.๕) ไม้ที่มีกลิ่นก่อให้เกิดความรำคาญ (ยาง ลูก ฝัก เปลือก ใบ) เช่น หมีเหม็น (หมูทะลวง) สำโรง

๑.๖) ไม้ที่เป็นที่อยู่อาศัยของแมลงและตัวอ่อนที่เป็นพิษ เช่น หูกวาง

๑.๗) ไม้ที่มีหนามแหลมซึ่งเป็นอันตรายต่อคนและสัตว์เลี้ยง เช่น ตะขบป่า ไผ่ (ชนิดที่มีหนาม) มะค่าแต้ หลาวชะโอน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการปลูกต้นไม้ในพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ *ไม่ควร*ปลูกไม้ที่มีผลแห้งฟุ้งกระจาย (เช่น นุ่น) และในพื้นที่เกาะกลางถนน *ไม่ควร*ปลูกไม้ที่สูงเกินความจำเป็น

๒) **พื้นที่ส่วนบุคคล** พันธุ์ไม้ที่นำมาปลูกในพื้นที่ส่วนบุคคล **ไม่ควรมีลักษณะ** ดังต่อไปนี้

๒.๑) ไม้ที่มีพิษเป็นอันตรายต่อคนและสัตว์เลี้ยง เช่น มะม่วงหิมพานต์ สบู่ดำ ไผ่ (ขนบริเวณหน่อมีพิษ) หมามุ่ยช้าง เต่าร้าง

๒.๒) ไม้ที่มีกิ่งเปราะและหักง่าย เช่น มะรุม ตะกู

๒.๓) ไม้ที่มีผลขนาดใหญ่หรือมีน้ำหนักมาก เช่น กระท้อน มะฮอกกานีใบใหญ่ มะฮอกกานีใบเล็ก ตะบูน หมาก ตาลโตนด มะตูม มะพร้าว

๒.๔) ไม้ที่มีกลิ่นก่อให้เกิดความรำคาญ (ยาง ลูก ฝัก เปลือก ใบ) เช่น หมีเหม็น (หมูทะลวง) สำโรง

๒.๕) ไม้ที่เป็นที่อยู่อาศัยของแมลงและตัวอ่อนที่เป็นพิษ เช่น หูกวาง

๒.๖) ไม้ที่มีหนามแหลมซึ่งเป็นอันตรายต่อคนและสัตว์เลี้ยง เช่น ตะขบป่า ไผ่ (ชนิดที่มีหนาม) มะค่าแต้ หลาวชะโอน

๒.๗) ไม้ที่มีระบบรากและเรือนยอดขนาดใหญ่เกินความเหมาะสมเป็นอันตรายแก่สิ่งก่อสร้าง เช่น ตะเคียน ยางนา ประดู่บ้าน สะเดา กร่าง ไทร ยางอินเดีย มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ) เลียบ

๒.๘) ไม้ที่มีใบขนาดเล็กที่ทำให้ท่อระบายน้ำอุดตันได้ง่าย เช่น สนทะเล สนประดิพัทธ์ หูกระจง ไผ่ มะขาม

๒.๙) ไม้ที่ก่อให้เกิดยางเหนียวทำความสะอาดยาก เช่น มะม่วง (ของเสียจากเพลี้ยมีลักษณะสีดำ) คุย มังคุด ขนุน ไทร เลียบ (หากหล่นแล้วไม่มีการเก็บกวาดจะทำให้เกิดคราบเหนียว)

๒.๑๐) ไม้ที่มีดอก ใบ และผลร่วงก่อให้เกิดความรำคาญและทำความสะอาดยาก เช่น หูกวาง กะบก นกยูงฝรั่ง (หางนกยูงฝรั่ง) ตะแบก

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการปลูกต้นไม้ในพื้นที่ส่วนบุคคล คือ (ก) ควรเลือกไม้ให้เหมาะสมตามขนาดและพื้นที่ของที่พักอาศัย (ข) *ไม่ควร*ปลูกไม้ที่มีผลแห้งฟุ้งกระจาย (เช่น นุ่น) (ค) ภายในวัด อาจพิจารณาปลูกไม้ในพุทธประวัติ (เช่น ไทร โพธิ์ เลียบ ตาลโตนด) ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า ต้นสาละ ที่ปลูกตามวัด คือ สาละลังกาหรือต้นลูกปืนใหญ่ (*Couroupita guianensis* Aubl.) สำหรับต้นสาละ (*Shorea robusta* Roxb.) แท้จริงแล้ว คือ ไม้กลุ่มเดียวกับต้นรัง ต้นเต็ง

๒.๒.๔ พรรณไม้จำแนกตามความเหมาะสมของประเภทดินเค็ม

พรรณไม้ที่เหมาะสมจำนวน ๒๓๒ ชนิด เมื่อนำมาจำแนกตามความเหมาะสมของประเภทดินเค็ม ๓ ประเภท ได้แก่ (๑) พื้นที่ดินเค็มป่าชายหาด (๒) พื้นที่ดินเค็มป่าชายเลน และ (๓) พื้นที่ดินเค็มป่าบกธรรมดา (กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ,๒๕๕๕ ก, ข) พบว่า มีไม้หลายชนิดที่เจริญเติบโตได้ในพื้นที่ดังกล่าว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) **พื้นที่ดินเค็มป่าชายหาด** หมายถึง พื้นที่ที่มีน้ำทะเลท่วมถึงบ้าง มีทราย มีป่าชายหาด มีไม้ที่เจริญเติบโตได้ เช่น

๑) บานบุรีเหลือง
๒) สามสิบ
๓) สนทะเล
๔) ดองดึง
๕) หูกวาง
๖) ผักบุ้งทะเลขาว
๗) ผักบุ้งทะเล
๘) ขันทองพยาบาท
๙) รักทะเล
๑๐) หญ้าลอยลม
๑๑) ตังหน
๑๒) กระทิง (สารภีทะเล กระทึง)
๑๓) คนทีสอทะเล
๑๔) มะขาม
๑๕) หยีน้ำ
๑๖) ถอบแถบน้ำ
๑๗) โพทะเล
๑๘) เลียบ
๑๙) เสม็ดขาว
๒๐) เสม็ด (เสม็ดแดง)
๒๑) เฟื่องฟ้า
๒๒) พุทราทะเล
๒๓) ตาลโตนด
๒๔) หลาวชะโอน
๒๕) เป้งทะเล
๒๖) เตยทะเล
๒๗) มะเค็ด (หนามแท่ง)
๒๘) เกด
๒๙) ปลาไหลเผือก
๓๐) หงอนไก่ทะเล

๒) **พื้นที่ดินเค็มป่าชายเลน** มีไม้ที่เจริญเติบโตได้ เช่น

๑) เหงือกปลาหมอ
๒) แสมขาว
๓) แสมทะเล
๔) แสมดำ
๕) แคทะเล
๖) จิกทะเล (จิกเล)
๗) หลุมพอทะเล
๘) สักขี
๙) หยีน้ำ
๑๐) ถอบแถบน้ำ
๑๑) โพทะเล
๑๒) ตะบูนขาว
๑๓) ตะบูนดำ
๑๔) พุทราทะเล
๑๕) จาก
๑๖) หลาวชะโอน
๑๗) เป้งทะเล
๑๘) ปรงทะเล
๑๙) ถั่วขาว
๒๐) พังกาหัวสุมดอกแดง
๒๑) พังกา–ถั่วขาว

๒๒) ถั่วดำ
๒๓) พังกาหัวสุมดอกขาว
๒๔) โปรงขาว
๒๕) โปรงแดง
๒๖) รังกระแท้
๒๗) โกงกางใบเล็ก
๒๘) โกงกางใบใหญ่
๒๙) ลำพู
๓๐) ลำแพนหิน
๓๑) ลำแพน
๓๒) ดุหุนใบเล็ก
๓๓) หงอนไก่ทะเล

๓) **พื้นที่ดินเค็มป่าบกธรรมดา** หมายถึง พื้นที่ที่เคยเป็นทะเลมาก่อน มีไม้ที่เจริญเติบโตได้ เช่น

๑) บานบุรีเหลือง
๒) สามสิบ
๓) สนทะเล
๔) ดองดึง
๕) หูกวาง
๖) ผักบุ้งทะเลขาว
๗) ผักบุ้งทะเล
๘) ตะโก
๙) เม่าไข่ปลา
๑๐) มะขามป้อม
๑๑) ขันทองพยาบาท
๑๒) กรวยป่า
๑๓) รักทะเล
๑๔) หญ้าลอยลม
๑๕) ตังหน
๑๖) กระทิง (สารภีทะเล กระทึง)
๑๗) คนทีสอทะเล
๑๘) นนทรี
๑๙) ขี้เหล็ก
๒๐) มะค่าแต้
๒๑) มะขาม
๒๒) กระถินณรงค์
๒๓) กระถินเทพา
๒๔) จามจุรี (ก้ามปู)
๒๕) หยีน้ำ
๒๖) ถอบแถบน้ำ
๒๗) โพทะเล
๒๘) กระท้อน
๒๙) มะฮอกกานีใบใหญ่
๓๐) มะฮอกกานีใบเล็ก
๓๑) กร่าง
๓๒) ไทรย้อยใบแหลม
๓๓) ยางอินเดีย
๓๔) มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ)
๓๕) โพศรีมหาโพธิ์
๓๖) โพขี้นก
๓๗) เลียบ
๓๘) ข่อย
๓๙) มะรุม
๔๐) ยูคาลิปตัส
๔๑) เสม็ดขาว
๔๒) พรวด
๔๓) เสม็ด (เสม็ดแดง)
๔๔) เฟื่องฟ้า
๔๕) พุทราทะเล
๔๖) หมาก
๔๗) ตาลโตนด
๔๘) หมากเหลือง
๔๙) กะพ้อ
๕๐) เป้งทะเล
๕๑) เตยทะเล
๕๒) เฉียงพร้านางแอ
๕๓) มะเค็ด (หนามแท่ง)
๕๔) มะหวด
๕๕) เกด
๕๖) ปลาไหลเผือก
๕๗) หงอนไก่ทะเล
๕๘) สำโรง
๕๙) ตะขบฝรั่ง (ตะขบบ้าน)

๒.๒.๕ พรรณไม้จำแนกตามคุณลักษณะและการใช้ประโยชน์

พรรณไม้ที่เหมาะสมจำนวน ๒๓๒ ชนิด เมื่อนำมาจำแนกตามคุณลักษณะและการใช้ประโยชน์ ๕ ประเภท ได้แก่ (๑) ไม้เศรษฐกิจ (๒) ไม้ท้องถิ่นดั้งเดิมหรือไม้ประจำถิ่น (๓) ไม้ประดับ (๔) ไม้หายาก และ (๕) ไม้สมุนไพร (กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ, ๒๕๕๕ ก, ข) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) **ไม้เศรษฐกิจ** คือ ไม้ที่ใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ เช่น

๑) มะม่วงป่า
๒) ยางโอน
๓) สนประดิพัทธ์
๔) ยางนา
๕) ยางกล่อง
๖) ยางใต้
๗) เหียง
๘) ยางแดง
๙) ตะเคียนทอง
๑๐) เต็ง
๑๑) พะยอม
๑๒) รัง
๑๓) พันจำ
๑๔) สะท้อนรอก
๑๕) ยางพารา
๑๖) กันเกรา (มันปลา ตำเสา)
๑๗) ไผ่
๑๘) ซ้อ
๑๙) สัก
๒๐) ตีนนก (นน กะพุน)
๒๑) มะค่าโมง
๒๒) ฝาง
๒๓) หลุมพอ
๒๔) อะราง (นนทรีป่า อินทรี)
๒๕) นนทรี
๒๖) มะค่าแต้
๒๗) มะขาม
๒๘) กระถินณรงค์
๒๙) กระถินเทพา
๓๐) พฤกษ์
๓๑) จามจุรี (ก้ามปู)
๓๒) ประดู่ป่า
๓๓) ตะแบก
๓๔) สะเดา
๓๕) มะฮอกกานีใบใหญ่
๓๖) มะฮอกกานีใบเล็ก
๓๗) ยมหอม
๓๘) ขนุน
๓๙) มะหาด
๔๐) ขนุนป่า
๔๑) ยูคาลิปตัส
๔๒) ตาลโตนด
๔๓) เฉียงพร้านางแอ
๔๔) ตะกู
๔๕) จันทน์หอม

๒) **ไม้ท้องถิ่นดั้งเดิมหรือไม้ประจำถิ่น** เช่น

๑) เหงือกปลาหมอ
๒) ฟ้าทะลายโจร
๓) รางจืด
๔) ผักเบี้ยทะเล
๕) มะปราง
๖) พระเจ้าห้าพระองค์
๗) มะม่วงป่า
๘) มะม่วงช้างเหยียบ
๙) การเวก
๑๐) กระดังงาไทย (สะบันงาต้น)
๑๑) ลำดวน
๑๒) กะเจียน (พญารากดำ)
๑๓) ยางโอน
๑๔) โมกเครือ
๑๕) คุย
๑๖) กระเพาะปลา
๑๗) สามสิบ
๑๘) แสมขาว
๑๙) แสมทะเล
๒๐) แสมดำ
๒๑) แคทะเล
๒๒) มะดูก
๒๓) มะพอก
๒๔) ดองดึง
๒๕) หูกวาง
๒๖) ผักบุ้งทะเลขาว
๒๗) ผักบุ้งทะเล
๒๘) ปรง
๒๙) กระจูด (กก)
๓๐) ยางนา
๓๑) ยางกล่อง
๓๒) ยางแดง
๓๓) ตะเคียนทอง
๓๔) พันจำ
๓๕) ลำบิดดง
๓๖) ตะโกสวน
๓๗) ตะโกนา
๓๘) สะท้อนรอก
๓๙) ไกรทอง

๔๐) มะเม่าดง
๔๑) เม่าไข่ปลา
๔๒) มะขามป้อม
๔๓) ผักหวานบ้าน
๔๔) ขันทองพยาบาท
๔๕) ก่อขี้ริ้ว
๔๖) กรวยป่า
๔๗) ตะขบป่า
๔๘) กันเกรา (มันปลา ตำเสา)
๔๙) ไผ่
๕๐) หญ้าลอยลม
๕๑) กระทิง (สารภีทะเล กระทึง)
๕๒) ชะมวง
๕๓) มะดัน
๕๔) บุนนาค
๕๕) กะบก
๕๖) ตีนนก (นน กะพุน)
๕๗) คนทีสอทะเล
๕๘) อบเชยไทย (มหาปราบ)
๕๙) หมีเหม็น (หมูทะลวง)
๖๐) กระโดน
๖๑) มะค่าโมง
๖๒) ฝาง
๖๓) ราชพฤกษ์ (คูน)
๖๔) สะตือ (ประดู่ขาว)
๖๕) อะราง (นนทรีป่า อินทรี)
๖๖) นนทรี
๖๗) ชุมเห็ดไทย
๖๘) มะค่าแต้
๖๙) พฤกษ์
๗๐) ถอบแถบน้ำ
๗๑) หมามุ่ยช้าง
๗๒) ประดู่บ้าน
๗๓) ประดู่ป่า
๗๔) ตะแบก
๗๕) อินทนิลน้ำ
๗๖) โพทะเล
๗๗) พลองเหมือด (พลองใบเล็ก)
๗๘) สะเดา
๗๙) กระท้อน
๘๐) ตะบูนขาว
๘๑) ตะบูนดำ
๘๒) มะหาด
๘๓) ขนุนป่า
๘๔) มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ)
๘๕) เลียบ
๘๖) ข่อย
๘๗) มะรุม
๘๘) กล้วย
๘๙) พิลังกาสา
๙๐) สนทราย
๙๑) เสม็ดขาว
๙๒) พรวด
๙๓) หว้า
๙๔) เสม็ด (เสม็ดแดง)
๙๕) หม้อข้าวหม้อแกงลิง
๙๖) พุทราทะเล
๙๗) เต่าร้าง
๙๘) กะพ้อ
๙๙) จาก
๑๐๐) หลาวชะโอน
๑๐๑) เป้ง
๑๐๒) เป้งทะเล
๑๐๓) เตยทะเล
๑๐๔) ปรงทะเล
๑๐๕) ถั่วขาว
๑๐๖) พังกาหัวสุมดอกแดง
๑๐๗) พังกา–ถั่วขาว
๑๐๘) ถั่วดำ
๑๐๙) พังกาหัวสุมดอกขาว
๑๑๐) เฉียงพร้านางแอ
๑๑๑) โปรงขาว
๑๑๒) โปรงแดง
๑๑๓) รังกะแท้
๑๑๔) โกงกางใบเล็ก
๑๑๕) โกงกางใบใหญ่
๑๑๖) ตะเคราน้ำ
๑๑๗) ตะกู
๑๑๘) มะเค็ด (หนามแท่ง)
๑๑๙) เข็ม
๑๒๐) คัดเค้าเครือ
๑๒๑) กระดูกไก่
๑๒๒) จันทน์หอม
๑๒๓) มะตูมนิ่ม
๑๒๔) สันโสก
๑๒๕) เขยตาย
๑๒๖) มะหวด
๑๒๗) เกด
๑๒๘) ราชดัด (พญาดาบหัก)
๑๒๙) ปลาไหลเผือก
๑๓๐) ลำพู
๑๓๑) ลำแพนหิน
๑๓๒) ลำแพน
๑๓๓) หงอนไก่ทะเล
๑๓๔) สำรอง (พุงทะลาย)
๑๓๕) สำรองกะโหลก

๑๓๖) สำโรง
๑๓๗) กฤษณา
๑๓๘) พลับพลา (มลาย)

๓) **ไม้ประดับ** เช่น

๑) เหงือกปลาหมอ
๒) รางจืด
๓) ผักเบี้ยทะเล
๔) มะม่วงป่า
๕) การเวก
๖) กระดังงาไทย (สะบันงาต้น)
๗) ลำดวน
๘) อโศกอินเดีย (อโศกเซนคาเบรียล)
๙) ชวนชม
๑๐) โมกเครือ
๑๑) บานบุรีเหลือง
๑๒) ลั่นทม
๑๓) มรกตแดง
๑๔) เดหลี
๑๕) หยกมรกต (กวักมรกต)
๑๖) สนฉัตร
๑๗) สามสิบ
๑๘) ประกายเงิน
๑๙) วาสนา
๒๐) ว่านหางจรเข้
๒๑) แสมดำ
๒๒) แคนา
๒๓) ปีบ
๒๔) กาสะลองคำ
๒๕) แคแสด
๒๖) ดองดึง
๒๗) หูกวาง
๒๘) หูกระจง
๒๙) เบญจมาศ
๓๐) เยอบีร่า
๓๑) ดาวเรือง
๓๒) คำรอก (ประดงเลือด)
๓๓) บอสตันเฟิร์น
๓๔) พะยอม
๓๕) จันทน์กะพ้อ
๓๖) โป๊ยเซียน
๓๗) รักทะเล
๓๘) ไผ่
๓๙) บุนนาค
๔๐) หญ้าหนวดแมว
๔๑) จิกทะเล (จิกเล)
๔๒) นกยูงฝรั่ง (หางนกยูงฝรั่ง)
๔๓) โสกน้ำ
๔๔) ทรงบาดาล
๔๕) ทองกวาว
๔๖) สักขี
๔๗) หยีน้ำ
๔๘) เกล็ดปลาช่อน
๔๙) ประดู่บ้าน
๕๐) ตะแบก
๕๑) เสลา
๕๒) ไทรย้อยใบแหลม
๕๓) ยางอินเดีย
๕๔) ข่อย
๕๕) พิลังกาสา
๕๖) สนทราย
๕๗) แปรงล้างขวด
๕๘) พรวด
๕๙) หม้อข้าวหม้อแกงลิง
๖๐) เฟื่องฟ้า
๖๑) ตาลโตนด
๖๒) เต่าร้าง
๖๓) หมากเหลือง
๖๔) ปาล์มขวด
๖๕) เตยทะเล
๖๖) กุหลาบ
๖๗) เข็ม
๖๘) คัดเค้าเครือ
๖๙) จันทน์หอม
๗๐) เขยตาย
๗๑) พิกุล

๔) **ไม้หายาก** คือ ไม้ที่หายากในพื้นที่ภาคตะวันออกในปัจจุบัน เช่น

๑) พระเจ้าห้าพระองค์
๒) มะม่วงป่า
๓) กะเจียน (พญารากดำ)
๔) คุย
๕) คำรอก (ประดงเลือด)
๖) กระจูด (กก)

๗) ยางกล่อง
๘) ยางใต้
๙) พันจำ
๑๐) ลำบิดดง
๑๑) หญ้าลอยลม
๑๒) ตังหน
๑๓) สะตือ (ประดู่ขาว)

๕) ไม้สมุนไพร เช่น

๑) เหงือกปลาหมอ
๒) ฟ้าทะลายโจร
๓) รางจืด
๔) ผักเบี้ยทะเล
๕) มะม่วงหิมพานต์
๖) พระเจ้าห้าพระองค์
๗) มะม่วงป่า
๘) มะม่วงช้างเหยียบ
๙) การเวก
๑๐) กระดังงาไทย (สะบันงาต้น)
๑๑) ลำดวน
๑๒) กะเจียน (พญารากดำ)
๑๓) โมกเครือ
๑๔) คุย
๑๕) สามสิบ
๑๖) ว่านหางจระเข้
๑๗) แสมขาว
๑๘) แคนา
๑๙) ปีบ
๒๐) ดองดึง
๒๑) คำรอก (ประดงเลือด)
๒๒) ผักบุ้งทะเลขาว
๒๓) ผักบุ้งทะเล
๒๔) ยางนา
๒๕) ยางกล่อง
๒๖) ตะเคียนทอง
๒๗) เต็ง
๒๘) พะยอม
๒๙) รัง
๓๐) จันทน์กะพ้อ
๓๑) พันจำ
๓๒) ลำบิดดง
๓๓) ตะโกสวน
๓๔) ตะโกนา
๓๕) ไกรทอง
๓๖) โป๊ยเซียน
๓๗) สบู่ดำ
๓๘) มะขามป้อม
๓๙) ผักหวานบ้าน
๔๐) ขันทองพยาบาท
๔๑) กรวยป่า
๔๒) กันเกรา (มันปลา ตำเสา)
๔๓) รักทะเล
๔๔) ไผ่
๔๕) กระทิง (สารภีทะเล กระทึง)
๔๖) ชะมวง
๔๗) มังคุด
๔๘) มะดัน
๔๙) บุนนาค
๕๐) กะบก
๕๑) ซ้อ
๕๒) หญ้าหนวดแมว
๕๓) คนทีสอทะเล
๕๔) อบเชยไทย (มหาปราบ)
๕๕) อบเชย (อบเชยต้น)
๕๖) ตะไคร้ต้น
๕๗) หมีเหม็น (หมูทะลวง)
๕๘) กระโดน
๕๙) มะค่าโมง
๖๐) ฝาง
๖๑) ราชพฤกษ์ (คูน)
๖๒) หลุมพอทะเล
๖๓) อะราง (นนทรีป่า อินทรี)
๖๔) นนทรี
๖๕) ชุมเห็ดเทศ
๖๖) ขี้เหล็ก
๖๗) ชุมเห็ดไทย
๖๘) มะค่าแต้
๖๙) มะขาม
๗๐) พฤกษ์
๗๑) จามจุรี (ก้ามปู)
๗๒) สักขี
๗๓) หยีน้ำ
๗๔) หมามุ่ยช้าง
๗๕) เกล็ดปลาช่อน
๗๖) ประดู่บ้าน
๗๗) ประดู่ป่า
๗๘) ตะแบก
๗๙) อินทนิลน้ำ
๘๐) โพทะเล
๘๑) สะเดาอินเดีย

๘๒) สะเดา
๘๓) กระท้อน
๘๔) ตะบูนขาว
๘๕) ตะบูนดำ
๘๖) ขนุน
๘๗) มะหาด
๘๘) ขนุนป่า
๘๙) ข่อย
๙๐) มะรุม
๙๑) กล้วย
๙๒) พิลังกาสา
๙๓) สนทราย
๙๔) ยูคาลิปตัส
๙๕) เสม็ดขาว
๙๖) พรวด
๙๗) กานพลู
๙๘) หว้า
๙๙) เสม็ด (เสม็ดแดง)
๑๐๐) หม้อข้าวหม้อแกงลิง
๑๐๑) หมาก
๑๐๒) ตาลโตนด
๑๐๓) เต่าร้าง
๑๐๔) กะพ้อ
๑๐๕) จาก
๑๐๖) ปรงทะเล
๑๐๗) ถั่วขาว
๑๐๘) พังกาหัวสุมดอกแดง
๑๐๙) พังกา–ถั่วขาว
๑๑๐) ถั่วดำ
๑๑๑) พังกาหัวสุมดอกขาว
๑๑๒) เฉียงพร้านางแอ
๑๑๓) โปรงขาว
๑๑๔) โปรงแดง
๑๑๕) รังกะแท้
๑๑๖) โกงกางใบเล็ก
๑๑๗) โกงกางใบใหญ่
๑๑๘) กุหลาบ
๑๑๙) ตะกู
๑๒๐) มะเค็ด (หนามแท่ง)
๑๒๑) คัดเค้าเครือ
๑๒๒) กระดูกไก่
๑๒๓) จันทน์หอม
๑๒๔) มะตูมนิ่ม
๑๒๕) สันโสก
๑๒๖) เขยตาย
๑๒๗) มะหวด
๑๒๘) เกด
๑๒๙) ราชดัด (พญาดาบหัก)
๑๓๐) ปลาไหลเผือก
๑๓๑) ดุหุนใบเล็ก
๑๓๒) หงอนไก่ทะเล
๑๓๓) สำรอง (พุงทะลาย)
๑๓๔) สำรองกะโหลก
๑๓๕) สำโรง
๑๓๖) กฤษณา
๑๓๗) พลับพลา (มลาย)
๑๓๘) ตะขบฝรั่ง (ตะขบบ้าน)
๑๓๙) ขมิ้นชัน
๑๔๐) ไพล

๒.๒.๖ พรรณไม้จำแนกตามลักษณะพิเศษ

พรรณไม้ที่เหมาะสมจำนวน ๒๓๒ ชนิด เมื่อนำมาจำแนกตามลักษณะพิเศษ ๔ ประการ ได้แก่ (๑) ไม้เจริญเติบโตเร็ว (๒) ไม้แนวกันลม (๓) ไม้ทนไฟ และ (๔) ไม้ทนน้ำฝนท่วมขังตามฤดูกาล (กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ, ๒๕๕๕ ก, ข) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) ไม้เจริญเติบโตเร็ว หมายถึง ไม้ที่สามารถเห็นอัตราการเจริญเติบโตได้ชัดเจน ภายในระยะเวลา ๓ – ๕ ปี เช่น

๑) แคทะเล
๒) สนทะเล
๓) สนประดิพัทธ์
๔) มะขามป้อม
๕) อะราง (นนทรีป่า อินทรี)
๖) นนทรี
๗) ชุมเห็ดเทศ
๘) กระถินณรงค์
๙) กระถินเทพา
๑๐) จามจุรี (ก้ามปู)
๑๑) ทองกวาว
๑๒) ประดู่บ้าน
๑๓) โพทะเล
๑๔) มะฮอกกานีใบใหญ่
๑๕) มะฮอกกานีใบเล็ก

๑๖) ยมหอม
๑๗) มะหาด
๑๘) ขนุนป่า
๑๙) กร่าง
๒๐) ไทรย้อยใบแหลม
๒๑) มะรุม
๒๒) พิลังกาสา
๒๓) ยูคาลิปตัส
๒๔) ตะกู
๒๕) สำโรง
๒๖) ตะขบฝรั่ง (ตะขบบ้าน)
๒๗) กระเชา

๒) ไม้แนวกันลม หมายถึง ไม้ที่ทนลมแรงและเจริญเติบโตได้ในที่ลมแรง ไม้แนวกันลมที่ดี มักเป็นไม้ทรงสูง มีทรงพุ่มหนา ใบมาก โตเร็ว และมีระบบรากแข็งแรง ทั้งนี้ต้องมีการจัดการดูแลที่ดี เนื่องจากไม้โตเร็ว จึงสูงแต่อาจล้มได้ง่าย เช่น

๑) อโศกอินเดีย (อโศกเซนคาเบรียล)
๒) สนทะเล
๓) สนประดิพัทธ์
๔) ทองกวาว
๕) ไทรย้อยใบแหลม
๖) ยูคาลิปตัส

๓) ไม้ทนไฟ หมายถึง ไม้ที่สามารถฟื้นตัวได้ เนื่องจากเปลือกกับรากมีระบบการลำเลียงที่ดี เช่น

๑) ยางนา
๒) เหียง
๓) เต็ง
๔) พะยอม
๕) กระโดน
๖) มะค่าแต้
๗) ประดู่ป่า
๘) กล้วย
๙) ยูคาลิปตัส
๑๐) เสม็ดขาว
๑๑) ตาลโตนด

๔) ไม้ทนน้ำฝนท่วมขังตามฤดูกาล (ไม่รวมไม้ป่าชายเลน) เช่น

๑) กระจูด (กก)
๒) ยางนา
๓) จันทน์กะพ้อ
๔) กันเกรา (มันปลา ตำเสา)
๕) โสกน้ำ
๖) หยีน้ำ
๗) ยูคาลิปตัส
๘) เสม็ดขาว
๙) หว้า
๑๐) เสม็ด (เสม็ดแดง)
๑๑) กะพ้อ
๑๒) หลาวชะโอน
๑๓) เตยทะเล

๒.๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการปลูกพรรณไม้

๒.๓.๑ ไม้สำหรับปลูกบริเวณริมถนนทั่วไป

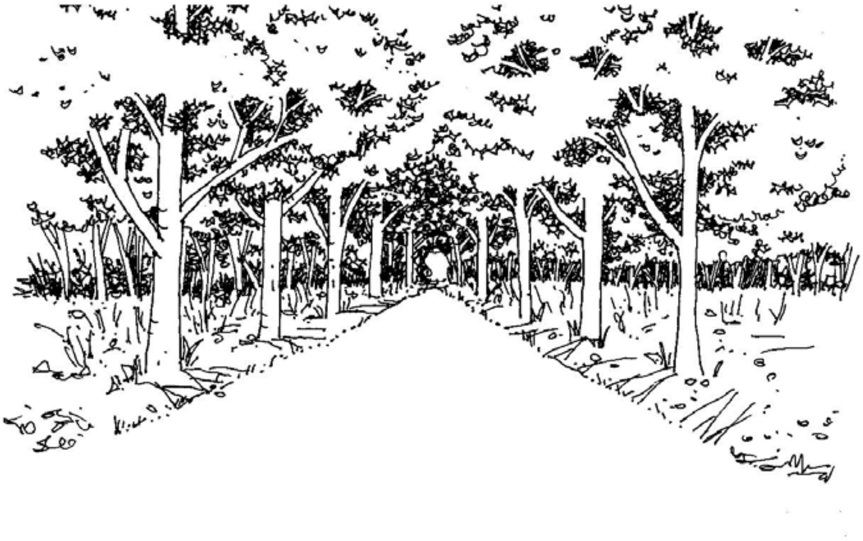

ข้อเสนอแนะในการเลือกไม้เพื่อนำมาปลูกบริเวณริมถนน*ทั่วไป*

๑) เป็นไม้ยืนต้นให้ร่มเงา

๒) กิ่งไม่เปราะ รากไม่งัด หรือชอนไชทำลายถนน

๓) ผล ดอก ใบ ไม่ร่วงรบกวนการสัญจร

๔) กลิ่นไม่รบกวน

๕) ระดับความสูงและขนาดเรือนยอดต้องพ้นการสัญจร

๖) ไม้ที่ปลูกริมถนน ควรตัดแต่งกิ่ง และได้รับการจัดการดูแลที่เหมาะสมเป็นระยะๆ

ตัวอย่างพันธุ์ไม้ เช่น

๑) อโศกอินเดีย (อโศกเซนคาเบรียล)
๒) ยางโอน
๓) แคนา
๔) ตะเคียนทอง
๕) พะยอม
๖) ขันทองพยาบาท
๗) กันเกรา (มันปลา ตำเสา)
๘) ตีนนก (นน กะพุน)
๙) ขี้เหล็ก
๑๐) นนทรี
๑๑) กระถินณรงค์
๑๒) กระถินเทพา
๑๓) ทองกวาว
๑๔) ประดู่ป่า
๑๕) เสลา
๑๖) ข่อย
๑๗) เสม็ดขาว
๑๘) เฉียงพร้านางแอ

๒.๓.๒ ไม้สำหรับปลูกบริเวณริมน้ำทั่วไป

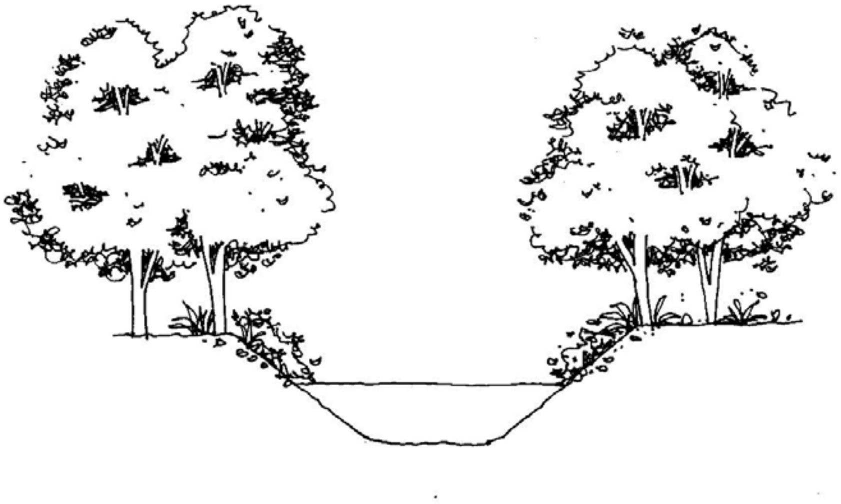

ข้อเสนอแนะในการเลือกไม้เพื่อนำมาปลูกบริเวณริมน้ำ*ทั่วไป*

๑) ต้องมีระบบรากยึดดินดี

๒) สามารถทนน้ำท่วมได้

ข้อห้ามและข้อควรระวังในการเลือกไม้เพื่อนำมาปลูกบริเวณริมน้ำ*ทั่วไป*

๑) ไม่ควรปลูกไม้ที่ผลมีพิษ เช่น เทียนหยด กระเบากลัก

๒) ในแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้ำน้อย ไม่ควรปลูกไม้ที่มีใบมาก เนื่องจากเมื่อใบร่วงหล่นจำนวนมาก อาจทำให้แหล่งน้ำตื้นเขินหรือเน่าเสียได้ง่าย

๓) ไม้บางชนิดในระยะแรกอาจดูแลยาก เช่น กันเกรา (มันปลา ตำเสา)

ตัวอย่างพันธุ์ไม้ เช่น

๑) เดหลี
๒) กระจูด (กก)
๓) ยางนา
๔) ยางแดง
๕) ตะเคียนทอง
๖) กันเกรา (มันปลา ตำเสา)
๗) ไผ่
๘) มะดัน
๙) นนทรี
๑๐) จามจุรี (ก้ามปู)
๑๑) อินทนิลน้ำ
๑๒) ไทรย้อยใบแหลม
๑๓) เลียบ
๑๔) พิลังกาสา
๑๕) แปรงล้างขวด
๑๖) เสม็ดขาว
๑๗) หม้อข้าวหม้อแกงลิง
๑๘) หมาก
๑๙) ตาลโตนด
๒๐) กะพ้อ
๒๑) เตยทะเล
๒๒) มะพร้าว

๒.๔ เกร็ดข้อมูลพันธุ์ไม้

ในหัวข้อนี้ ได้ประมวลและเรียบเรียงเกร็ดข้อมูลเกี่ยวกับพันธุ์ไม้ จากความคิดเห็นและประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิและปราชญ์ชาวบ้าน ในระหว่างการดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๔.๑ พันธุ์ไม้ที่ทนทานดินเปรี้ยว และขึ้นบนที่ดอน น้ำทะเลท่วมไม่ถึง เช่น เหงือกปลาหมอ แคทะเล สนทะเล มะพอก คำรอก (ประดงเลือด) กระจูด (กก) ขันทองพยาบาท กันเกรา (มันปลา ตำเสา) รักทะเล กระทิง (สารภีทะเล กระทึง) ตีนนก (นน กะพุน) คนทีสอทะเล หมีเหม็น (หมูทะลวง) จิกทะเล (จิกเล) กระโดน อะราง (นนทรีป่า อินทรี) นนทรี มะค่าแต้ กระถินเทพา พฤกษ์ สักขี หยีน้ำ ถอบแถบน้ำ โพทะเล โพศรีมหาโพธิ์ โพขี้นก สนทราย เสม็ดขาว พรวด หลาวชะโอน เป้ง เตยทะเล เฉียงพร้านางแอ มะหวด เกด พิกุล งาไซ (โพอาศัย) ปลาไหลเผือก หงอนไก่ทะเล พลับพลา (มลาย) (ธวัชชัย สันติสุข ราชบัณฑิต, ๒๕๕๔)

๒.๔.๒ พันธุ์ไม้ต่างประเทศ เช่น อโศกอินเดีย (อโศกเซนคาเบรียล) บานบุรีเหลือง สนประดิพัทธ์ หูกระจง นกยูงฝรั่ง (หางนกยูงฝรั่ง) กระถินณรงค์ กระถินเทพา มะฮอกกานีใบใหญ่ มะฮอกกานีใบเล็ก แปรงล้างขวด

(หมายเหตุ อโศกอินเดีย (อโศกเซนคาเบรียล) และสนประดิพัทธ์ เป็นไม้ยืนต้นที่ให้ร่มเงา ต้นสูงโตเร็ว ทนทานแข็งแรง แต่ลู่ลม ไม่หักง่าย ปลูกริมอาคารและเป็นแนวกั้นลมได้ดี กระถินณรงค์ และกระถินเทพา ออกดอกซึ่งอาจทำให้เกิดภูมิแพ้ได้)

๒.๔.๓ พันธุ์ไม้ชนิดอื่น

ตารางที่ ๒.๒ เกร็ดข้อมูลพันธุ์ไม้ชนิดอื่น

พันธุ์ไม้	เกร็ดข้อมูลเพิ่มเติม
๑. มะปราง มะม่วง	ไม้ซึ่งออกผลที่ปลายกิ่ง มีความไวต่อผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ จึงอาจใช้เป็นดัชนีวัดผลกระทบคุณภาพอากาศได้
๒. แคนา	ไม้มีดอกสวยงาม ช่วยปรับปรุงภูมิทัศน์
๓. มะดูก	ไม้ทนแล้ง
๔. หูกวาง	ไม้มีใบร่วงหล่นมาก แต่ปัญหาใบไม้ร่วงหล่นมาก จะหายไปเมื่อต้นไม้เจริญเติบโตมากขึ้น
๕. ยางนา ยางกล่อง ยางแดง	ไม้เศรษฐกิจ โตเร็ว ให้ร่มเงา ยางกล่องและยางแดงให้น้ำยางมากกว่ายางนา
๖. ตะเคียนทอง	ไม้ที่ควรใช้กล้าไม้ในการปลูก เพื่อมิให้โค่นล้มได้ง่ายเมื่อต้นเจริญเติบโตขึ้น ปลูกร่วมกับขันทองพยาบาทได้ดีมาก

พันธุ์ไม้	**เกร็ดข้อมูลเพิ่มเติม**
๗. พะยอม	ไม้มีดอกหอม มีศักยภาพต้านทานจุลินทรีย์ แต่เนื้อไม้ไม่ทนทาน
๘. ยางพารา	ไม้ที่**ไม่**ให้ความร่มเย็น โดยเฉพาะเมื่อมีการปลูกในลักษณะพืชเชิงเดี่ยวเป็นจำนวนมาก ทำให้มี “หลังคา” ร่มไม้เท่า ๆ กัน เป็นเหตุให้อากาศอับและร้อน
๙. สบู่ดำ	ไม้พุ่ม ใบมีกลิ่นฉุน สัตว์เลี้ยงไม่กินใบ
๑๐. กันเกรา (มันปลา ตำเสา)	ไม้มีเนื้อไม้ทนทานมาก แต่มีทรงพุ่มใหญ่และมีกิ่งมาก ทำให้ดูแลรักษายาก
๑๑. ตังหน	ไม้ทนทานมากคล้ายไม้สัก ใบหนามาก เป็นไม้โบราณ ทนทาน สามารถใช้สร้างบ้านได้ ปลูกง่าย โตเร็ว ไม่มีโรค
๑๒. มะดัน	ไม้ท้องถิ่นและเป็นไม้มงคล ปลูกบริเวณชายน้ำได้ดี
๑๓. กะบก	ไม้ยืนต้น แต่โตช้า ไม่ทนทาน ผุง่ายเมื่อถูกฝน ผลเป็นอาหารของนก
๑๔. ซ้อ	ไม้เศรษฐกิจ มีราคาแพง เป็นไม้เนื้ออ่อน แต่เนื้อไม้ทนทาน ปลูกง่าย โตเร็ว ไม่มีโรค พบมากบริเวณป่าเขายายดา จังหวัดระยอง
๑๕. ไทร (ทุกชนิด)	ไม้เกื้อกูลสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ เป็นที่อยู่อาศัยของนกนานาชนิด
๑๖. กล้วย	กล้วยเป็นไม้ที่เก็บน้ำได้มาก จึงเป็นแหล่งให้ความชุ่มชื้นแก่พืชอื่นได้ ปลูกร่วมกับมังคุดได้ดี
๑๗. ยูคาลิปตัส	ไม้มีลำต้นเป็นโพรง ขึ้นได้ในดินเปรี้ยว ดินเค็ม และดินจืด
๑๘. หม้อข้าวหม้อแกงลิง	ไม้ท้องถิ่น อยู่ได้ในพื้นที่ดินเปรี้ยว ดินเค็ม และดินที่มีสารอาหารน้อย
๑๙. ตาลโตนด	ไม้ทนทานต่อความแห้งแล้ง มีรากหยั่งลึก แม้ถูกสัตว์เลี้ยงกินใบก็ยังสามารถเจริญเติบโตต่อไปได้
๒๐. กะพ้อ	ไม้ท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์ ไม้พุ่ม ลักษณะคล้ายต้นปาล์ม ปลูกเป็นไม้ประดับ ไม่ต้องการน้ำมาก ชาวบ้านใช้เป็นสัญญาณบ่งบอกฤดูฝน
๒๑. หลาวชะโอน	ไม้ที่ลำต้นสามารถใช้เป็นเสาบ้าน ส่วนยอดรับประทานได้
๒๒. ราชดัด (พญาดาบหัก)	ไม้พุ่มเล็ก ใบคล้ายมะยม มีศักยภาพใช้ทำลายพิษงู

บทที่ ๓ ประโยชน์ของพันธุ์ไม้ด้านการลดมลพิษ

จากรายชื่อพรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่เป้าหมายเบื้องต้น บริเวณเขตรอยต่อระหว่างพื้นที่บริเวณพื้นที่ชุมชน กับพื้นที่ตั้งโครงการอุตสาหกรรม ในเขตเทศบาลนครระยอง ตำบลบ้านแลง ตำบลเชิงเนิน และตำบลตะพง จำนวน ๒๓๒ ชนิด มีพันธุ์ไม้บางชนิดที่มีการรายงานใน*เอกสารวิชาการ* เกี่ยวกับความสามารถในการ*ลดมลพิษด้านอากาศ* และด้านอื่น ๆ สรุปได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๓.๑ ตัวอย่างพันธุ์ไม้และประโยชน์ด้านการลดมลพิษ

พันธุ์ไม้	**ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)**	**ชื่อวงศ์**	**ลักษณะของพันธุ์ไม้และประโยชน์ด้านการลดมลพิษกับคุณลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้อง**
๑. มะม่วงป่า	*Mangifera indica* L.	Anacardiaceae	ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงประมาณ ๑๐ – ๔๐ เมตร มีความสามารถในการจับฝุ่นละอองได้ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา คือ สามารถจับฝุ่นละอองได้ร้อยละ ๑๒.๒๕ (Central Pollution Control Board, 2007)
๒. อโศกอินเดีย (อโศกเซนคาเบรียล)	*Polyalthia longifolia* (Sonn.) Thwaites	Annonaceae	ไม้ต้น สูงถึง ๒๐ เมตร ไม่ผลัดใบ ลำต้นเปลาตรง เรือนยอดทรงกระบอกเป็นแท่งเรียวสูง (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๔) สามารถจับฝุ่นละอองได้ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา คือ จับฝุ่นละอองได้ร้อยละ ๒๙.๘๔ (Central Pollution Control Board, 2007)
๓. มรกตแดง	*Philodendron erubescens* K. Koch & Augustin	Araceae	ไม้ประดับประเภทไม้เลื้อย มีใบใหญ่สีเขียวอมแดง สามารถดูดสารพิษได้ดีที่สุดในบรรดาพันธุ์ไม้ในตระกูลฟิโลเดนดรอน (กรมอนามัย, ๒๕๔๙)

พันธุ์ไม้	**ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)**	**ชื่อวงศ์**	**ลักษณะของพันธุ์ไม้และประโยชน์ด้านการลดมลพิษกับคุณลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้อง**
๔. เดหลี	*Spathiphyllum* sp.	Araceae	ไม้ประดับประเภทพุ่มเตี้ย สูง ๓๐ –๖๐ เซนติเมตร ใบสีเขียวเข้มเป็นมันวาว สามารถดูดสารพิษจำพวกแอลกอฮอล์ อาซีโตน ไตรคลอโรเอททีรีน เบนซีน และฟอร์มัลดีไฮด์ ได้มาก (กรมอนามัย, ๒๕๔๙)
๕. ปีบ	*Millingtonia hortensis* L. f.	Bignoniaceae	ไม้ยืนต้นสูงขนาด ๑๐ – ๒๐ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มทรงกระบอก สามารถดูดกลืนเสียงได้ปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเสียง ๐.๒๘๓ สามารถลดระดับความเข้มเสียง ๙๐ เดซิเบล เอ ลงมาเหลือ ๘๘.๗๗ เดซิเบล เอ เมื่อมีทรงพุ่ม ๑ เมตร มีค่า Air Pollution Tolerance Index (APTI) ในช่วง ๑๖.๖๐๕ ถึง ๑๘.๕ (สมเกียรติ วันแก้ว, ๒๕๓๒; สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ม.ป.ป.; Begum A, Harikrishna S, 2010)
๖. เบญจมาศ	*Chrysanthemum morifolium* Ramat.	Compositae	ไม้ประดับสูง ๐.๕–๑.๒ เมตร สามารถดูดสารพิษได้มาก เช่น ฟอร์มัลดีไฮด์ เบนซีน และแอมโมเนีย (กรมอนามัย, ๒๕๔๙)
๗. เยอบีร่า	*Gerbera jamesonii* Bolus ex Hook. f.	Compositae	ไม้ประดับประเภทไม้พุ่มที่มีลำต้นอยู่ใต้ดิน ใบเป็นแฉกสีเขียวสด สามารถดูดสารพิษได้มาก (กรมอนามัย, ๒๕๔๙)

พันธุ์ไม้	**ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)**	**ชื่อวงศ์**	**ลักษณะของพันธุ์ไม้และประโยชน์ด้านการลดมลพิษกับคุณลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้อง**
๘. บอสตันเฟิร์น	*Nephrolepis exaltata* (L.) Schott	Davalliaceae	ไม้ประดับ ใบหนาทึบ ไม่มีดอก สามารถดูดสารพิษได้มาก โดยเฉพาะฟอร์มัลดีไฮด์ (กรมอนามัย, ๒๕๔๙)
๙. ยางนา	*Dipterocarpus alatus* Roxb. ex G. Don	Dipterocarpaceae	ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงถึง ๕๐ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลม ลำต้นเปลาตรง (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๔) ในช่วงเช้ามีอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิสูงสุด ๗.๕๒ μmol.m^{-2}.s^{-1} ในช่วงบ่ายอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิสูงสุด ๖.๔๕ μmol.m^{-2}.s^{-1} (ลดาวัลย์ พวงจิตร, ๒๕๔๙)
๑๐. ราชพฤกษ์ (คูน)	*Cassia fistula* L.	Leguminosae–Caesalpinioideae	ไม้ต้นขนาดเล็ก สูงถึง ๑๕ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลม (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๔) สามารถลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ สามารถดูดกลืนเสียงได้ดี เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเสียง ๐.๔๙๐ สามารถลดระดับความเข้มเสียง ๙๐ เดซิเบล เอ ลงมาเหลือ ๘๗.๘๗ เดซิเบล เอ เมื่อมีทรงพุ่ม ๑ เมตร สามารถจับฝุ่นละอองได้ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา คือ จับฝุ่นละอองได้ร้อยละ ๒๓.๐๓ (ไม้ประดับดูดสารพิษ ตอนที่ ๔ [ออนไลน์] ม.ป.ป.; สมเกียรติ วันแก้ว, ๒๕๓๒; สำนักงานนโยบายและแผน

พันธุ์ไม้	**ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)**	**ชื่อวงศ์**	**ลักษณะของพันธุ์ไม้และประโยชน์ด้านการลดมลพิษกับคุณลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้อง**
			ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ม.ป.ป.; Central Pollution Control Board, 2007)
๑๑. นกยูงฝรั่ง (หางนกยูงฝรั่ง)	*Delonix regia* (Bojer ex Hook.) Raf.	Leguminosae-Caesalpinioideae	ไม้ยืนต้นขนาดกลาง เรือนยอดแผ่กว้างทรงกลมคล้ายร่ม มีค่า Air Pollution Tolerance Index (APTI) ในช่วง ๑๓.๕ ถึง ๑๔.๕ (Begum A, Harikrishna S, 2010)
๑๒. นนทรี	*Peltophorum pterocarpum* (DC.) Backer ex K. Heyne	Leguminosae-Caesalpinioideae	ไม้ต้นขนาดกลาง สูงถึง ๑๕ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มแผ่กว้าง (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๔) สามารถดูดกลืนเสียงได้น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเสียง ๐.๐๘๙ สามารถลดระดับความเข้มเสียง ๙๐ เดซิเบล เอ ลงมาเหลือ ๘๙.๖๑ เดซิเบล เอ เมื่อมีทรงพุ่ม ๑ เมตร (สมเกียรติ วันแก้ว, ๒๕๓๒; สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ม.ป.ป.)
๑๓. โสกน้ำ	*Saraca indica* L.	Leguminosae-Caesalpinioideae	ไม้ต้นขนาดกลาง สูงถึง ๒๐ เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดทรงกลมพุ่มทึบ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๔) มีค่า Air Pollution Tolerance Index (APTI) ในช่วง ๑๒.๓๕๓ ถึง ๑๔.๗ (Begum A, Harikrishna S, 2010)

พันธุ์ไม้	**ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)**	**ชื่อวงศ์**	**ลักษณะของพันธุ์ไม้และประโยชน์ด้านการลดมลพิษกับคุณลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้อง**
๑๔. พฤกษ์	*Albizia lebbeck* (L.) Benth.	Leguminosae–Mimosoideae	ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง ๑๐ – ๒๕ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดแผ่กว้าง (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๔) สามารถจับฝุ่นละอองได้ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา คือจับฝุ่นละอองได้ร้อยละ ๑๘.๓(Central Pollution Control Board, 2007)
๑๕. จามจุรี (ก้ามปู)	*Samanea saman* (Jacq.) Merr.	Leguminosae–Mimosoideae	ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ สูง ๑๕ – ๒๐ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดแผ่เป็นพุ่มกว้าง ให้ร่มเงาได้ดี (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๔) สามารถดูดกลืนเสียงได้น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเสียง ๐.๑๔๑ สามารถลดระดับความเข้มเสียง ๙๐ เดซิเบล เอ ลงมาเหลือ ๘๙.๓๘ เดซิเบล เอ เมื่อมีทรงพุ่ม ๑ เมตร (สมเกียรติ วันแก้ว, ๒๕๓๒; สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ม.ป.ป.)
๑๖. ประดู่บ้าน	*Pterocarpus indicus* Willd.	Leguminosae–Papilionoideae	ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงถึง ๓๐ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดแผ่กว้าง (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๔) สามารถดูดกลืนเสียงได้น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเสียง ๐.๑๘๐ สามารถลด

พันธุ์ไม้	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์	ลักษณะของพันธุ์ไม้และประโยชน์ด้านการลดมลพิษกับคุณลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้อง
			ระดับความเข้มเสียง ๙๐ เดซิเบล เอ ลงมาเหลือ ๘๙.๒๑ เดซิเบล เอ เมื่อมีทรงพุ่ม ๑ เมตร มีรายงานการศึกษาว่าอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิเฉลี่ยของประดู่บ้านในบริเวณที่ไม่ได้รับผลกระทบจากมลพิษด้านอากาศค่อนข้างสูงกว่าประดู่บ้านที่ปลูกในบริเวณริมถนนที่มีการจราจรหนาแน่น (สมเกียรติ วันแก้ว, ๒๕๓๒; สาพิศ ร้อยอำแพง, ๒๕๓๘; สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ม.ป.ป.)
๑๗. อินทนิลน้ำ	*Lagerstroemia speciosa* (L.) Pers.	Lythraceae	ไม้ต้นสูงถึง ๒๕ เมตร เรือนยอดแผ่กว้างเป็นพุ่มกลม (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๔) มีอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิสูงสุด ๑๑.๗๗ µmol.m^{-2}.s^{-1} อัตราการคายน้ำสูงสุด ๕.๓๑ µmol.m^{-2}.s^{-1} ค่า stomatal conductance ๐.๘๓๖ µmol.m^{-2}.s^{-1} สามารถดูดกลืนเสียงได้ปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเสียง ๐.๒๓๑ สามารถลดระดับความเข้มเสียง ๙๐ เดซิเบลเอลงมาเหลือ ๘๘.๙๙ เดซิเบล เอ เมื่อมีทรงพุ่ม ๑ เมตร (ธเนศ เสียงสุวรรณ์, ๒๕๓๙; สมเกียรติ วันแก้ว, ๒๕๓๒; สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ม.ป.ป.)

พันธุ์ไม้	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์	ลักษณะของพันธุ์ไม้และประโยชน์ด้านการลดมลพิษกับคุณลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้อง
๑๘. โพทะเล	*Thespesia populnea* (L.) Soland. ex Corr.	Malvaceae	ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง ๓-๑๐ เมตร ลำต้นโค้ง แตกกิ่งในระดับต่ำ เรือนยอดแผ่กว้างค่อนข้างหนาทึบ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๔) มีความสามารถในการจับฝุ่นละอองได้ในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา สามารถจับฝุ่นละอองร้อยละ ๙.๒๗ (Central Pollution Control Board, 2007)
๑๙. สะเดา	*Azadirachta indica* A. Juss. var. *siamensis* Valeton	Meliaceae	มีค่า Air Pollution Tolerance Index (APTI) ในช่วง ๑๙.๖๘ ถึง ๓๕.๖ (Begum A, Harikrishna S, 2010)
๒๐. มะฮอกกานีใบใหญ่	*Swietenia macrophylla* King	Meliaceae	ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงถึง ๔๐ เมตร โคนต้นมีพูพอน (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๔) มีความสามารถในการดูดกลืนเสียงได้ดีมาก เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเสียง ๐.๗๙๙ สามารถลดระดับความเข้มเสียง ๙๐ เดซิเบล เอ ลงมาเหลือ ๘๖.๕๒ เดซิเบล เอ เมื่อมีทรงพุ่ม ๑ เมตร (สมเกียรติ วันแก้ว, ๒๕๓๒; สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ม.ป.ป.)

พันธุ์ไม้	**ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)**	**ชื่อวงศ์**	**ลักษณะของพันธุ์ไม้และประโยชน์ด้านการลดมลพิษกับคุณลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้อง**
๒๑. ตะบูนขาว	*Xylocarpus granatum* Koenig	Meliaceae	ไม้ต้นขนาดเล็กถึงกลาง สูง ๘–๒๐ เมตร ไม่ผลัดใบ ลำต้นสั้น แตกกิ่งใกล้โคนต้น (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๔) ในช่วงเช้ามีอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิสูงสุด ๓.๙๘ $\mu mol.m^{-2}.s^{-1}$ ในช่วงบ่ายอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิสูงสุด ๑.๔๕ $\mu mol.m^{-2}.s^{-1}$ มีผลการวิเคราะห์โลหะหนักในเนื้อเยื่อพืชป่าชายเลนแยกตามชนิดพันธุ์ พบว่า ตะบูนขาวมีการสะสมของแคดเมียมสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา คือ ๑๗.๕๗ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม การสะสมของตะกั่วมีค่าเท่ากับ ๘๖.๒๒ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม การสะสมของสังกะสีมีค่าเท่ากับ ๒๔.๖๖ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม การสะสมของปรอทมีค่าเท่ากับ ๓๘.๒๕ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม (ลดาวัลย์ พวงจิตร, ๒๕๔๙; สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๓)
๒๒. ไทรย้อยใบแหลม	*Ficus benjamina* L.	Moraceae	ไม้สูง๕– ๑๐ เมตรใบสีเขียวสด หากปลูกนอกอาคารใบจะเป็นพุ่มแน่น หากปลูกภายในอาคาร ใบจะน้อยลงและต้นจะสูงโปร่ง เป็นพืชโตเร็ว แข็งแรง ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี สามารถดูดสารพิษจำพวกฟอร์มัลดีไฮด์ได้ดี (กรมอนามัย, ๒๕๔๙)

พันธุ์ไม้	**ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)**	**ชื่อวงศ์**	**ลักษณะของพันธุ์ไม้และประโยชน์ด้านการลดมลพิษกับคุณลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้อง**
๒๓. ยางอินเดีย	*Ficus elastica* Roxb. ex Hornem.	Moraceae	ไม้ลำต้นตั้งตรง ใบหนาสีเขียวเข้มเป็นมันวาว หากปลูกกลางแจ้งจะสูงได้ถึง ๓๐ เมตร หากปลูกในอาคารจะสูงไม่มาก สามารถดูดสารพิษได้มาก (กรมอนามัย, ๒๕๔๙)
๒๔. โพศรีมหาโพธิ์	*Ficus religiosa* L.	Moraceae	ไม้ต้นกึ่งอิงอาศัย สูงได้ประมาณ ๓๕ เมตร ผลัดใบหรือไม่ผลัดใบ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๔) สามารถดูดกลืนเสียงได้ปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเสียง ๐.๒๘๓ สามารถลดระดับความเข้มเสียง ๙๐ เดซิเบล เอ ลงมาเหลือ ๘๘.๗๗ เดซิเบล เอ เมื่อมีทรงพุ่ม ๑ เมตร มีค่า Air Pollution Tolerance Index (APTI) ในช่วง ๑๖.๖๐๕ ถึง ๑๘.๕ สามารถจับฝุ่นละอองได้ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา คือ จับฝุ่นละอองได้ร้อยละ ๑๒.๙๔ (สมเกียรติ วันแก้ว, ๒๕๓๒; สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ม.ป.ป.; Begum A, Harikrishna S, 2010; Central Pollution Control Board, 2007)
๒๕. หว้า	*Syzygium cumini* (L.) Skeels	Myrtaceae	ไม้ยืนต้นสูง มีค่า Air Pollution Tolerance Index (APTI) ในช่วง ๑๖.๑๗๒ ถึง ๓๘ (Begum A, Harikrishna S, 2010)

พันธุ์ไม้	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์	ลักษณะของพันธุ์ไม้และประโยชน์ด้านการลดมลพิษกับคุณลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้อง
๒๖. หมากเหลือง	*Chrysalidocarpus lutescens* H.Wendl.	Palmae	พืชตระกูลปาล์มที่ปลูกง่าย โตเร็ว ไม้ขนาดกลางสูง๕–๑๐ เมตร ใบมีลักษณะเป็นรูปขนนก สามารถดูดสารพิษจากอากาศได้มาก (กรมอนามัย, ๒๕๔๙)

หมายเหตุ ค่า APTI (Air Pollution Tolerance Index) คือ ค่าดัชนีชี้วัดมลพิษด้านอากาศของพืช เป็นค่าที่บ่งชี้ความทนทานของพืชที่มีต่อคุณภาพอากาศในบริเวณนั้น ค่า APTI คำนวณได้จากพารามิเตอร์ ๔ ชนิด คือ ascorbic acid content, total leaf chlorophyll, leaf extract pH และ leaf relative water content, ค่า APTI ของพืชสามารถแบ่งได้เป็น ๔ ระดับ ได้แก่ APTI < ๑ หมายถึง “very sensitive”, APTI ในช่วง ๑๖ ถึง ๑ หมายถึง “sensitive”, APTI ในช่วง ๒๙ ถึง ๑๗ หมายถึง “intermediate” และ APTI ในช่วง ๓๐ ถึง ๑๐๐ หมายถึง “tolerant” สำหรับพืชที่มีค่า APTI อยู่ในระดับ “very sensitive” สามารถใช้เพื่อตรวจสอบการรั่วไหลของมลพิษทางอากาศ ส่วนพืชที่มีค่า APTI อยู่ในระดับ “tolerant” สามารถใช้เป็น “sink” หรือช่วยในการดูดซับมลพิษทางอากาศได้

บทที่ ๔ ภาพตัวอย่างพันธุ์ไม้และลักษณะของชนิดพันธุ์

การจัดทำภาพถ่ายตัวอย่างพันธุ์ไม้และคำอธิบายลักษณะของชนิดพันธุ์ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติม สำหรับประกอบการตัดสินใจคัดเลือกพันธุ์ไม้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ให้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ ในขั้นตอนนี้ ได้พิจารณาคัดเลือกพันธุ์ไม้จำนวน **๕๑ ชนิด** จากทั้งหมด ๒๓๒ ชนิด โดยเลือกพันธุ์ไม้ที่ผู้ทรงคุณวุฒิและปราชญ์ชาวบ้านมักกล่าวเน้นถึงคุณลักษณะ และบางส่วนเป็นพันธุ์ไม้ที่สามารถพบเห็นกันโดยไม่ยากนัก ทั้งนี้ **มิได้**หมายความว่าพันธุ์ไม้จำนวน ๕๑ ชนิด ดังกล่าวนี้ มีศักยภาพด้านการลดมลพิษดีกว่าหรือมากกว่าพันธุ์ไม้อื่นที่มิได้ถูกคัดเลือกมาจัดทำภาพถ่าย

ภาพถ่ายตัวอย่างพันธุ์ไม้ดังกล่าว ประกอบด้วยภาพลักษณะทรงพุ่ม* ลำต้น ใบ ดอก และผล รวมทั้งส่วนอื่นที่เป็นเอกลักษณ์ของพันธุ์ไม้นั้น ๆ พร้อมนี้ ได้นำเสนอข้อมูล ได้แก่ ชื่อพฤกษศาสตร์ ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์** ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ความสำคัญของพันธุ์ไม้ ช่วงเวลาของการออกดอกและติดผล การปลูกและการดูแล ประโยชน์ทั่วไป และประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ภาพถ่ายส่วนใหญ่มาจากพื้นที่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา (โดยเฉพาะจากสวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน)) บางส่วนมาจากพื้นที่ในจังหวัดระยอง และจันทบุรี การถ่ายภาพโดยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้ ในบางกรณีที่ไม่สามารถถ่ายภาพได้ เนื่องจากเป็นช่วงฤดูกาลที่พันธุ์ไม้นั้นไม่ออกดอกหรือผล ได้ใช้ภาพถ่ายจากแหล่งอื่นทดแทน

---

* รายละเอียดลักษณะทรงพุ่มของพันธุ์ไม้และการนำไปใช้งานในลักษณะต่าง ๆ (landscape uses) สามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้จาก เอื้อมพร วีสมหมาย และคณะ, ๒๕๔๑ และ เอื้อมพร วีสมหมาย และคณะ, ๒๕๔X.)

** *“ภาคพื้นที่”* ที่กล่าวถึงในหัวข้อนิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ เป็น*ภาคตามลักษณะทางพฤกษภูมิศาสตร์* ซึ่งอ้างอิงในหนังสือ **พรรณพฤกษชาติของประเทศไทย (Flora of Thailand)** (สมราน สุดดี, ๒๕๕๕ ข)

๑. รางจืด

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Thunbergia laurifolia* Lindl.

ชื่อวงศ์ ACANTHACEAE

ชื่อพื้นเมือง กำลังช้างเผือก ขอบชะนาง เครือเขาเขียว จางจืด ยาเขียว (ภาคกลาง) คาย รางเย็น (ยะลา) ดุเหว่า (ปัตตานี) ทิดพุด (นครศรีธรรมราช) น้ำนอง (สระบุรี) ย่ำแย้ แอดแอ (เพชรบูรณ์)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ขึ้นตามชายป่าเบญจพรรณและป่าดิบแล้ง จนถึงที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๘๐๐ เมตร ในประเทศไทยกระจายห่าง ๆ ทุกภูมิภาค พบมากทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ ต่างประเทศพบที่พม่าและมาเลเซีย

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้เถาเนื้อแข็ง

ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปรี รูปไข่ รูปขอบขนาน หรือรูปใบหอก บางครั้งแผ่นใบช่วงล่างหยักเป็นพูตื้น ๆ ยาว ๔–๑๘ เซนติเมตร ปลายแหลมหรือแหลมยาว โคนกลม ตัด รูปหัวใจ หรือคล้ายลูกศร ขอบใบเรียบหรือจักซี่ฟันตื้นห่าง ๆ แผ่นใบเกลี้ยง เส้นโคนใบส่วนมากมี ๕ เส้น ก้านใบยาวได้ประมาณ ๖ เซนติเมตร

ดอก ช่อดอกแบบช่อกระจะ ออกที่ซอกใบหรือปลายกิ่ง ยาวได้ประมาณ ๓๐ เซนติเมตร แต่ละกระจุกมีประมาณ ๔ ดอกหรือมากกว่า ใบประดับย่อยหุ้มกลีบเลี้ยง รูปขอบขนาน ยาวได้ประมาณ ๓ เซนติเมตร กลีบเลี้ยงรูปถ้วยขนาดเล็ก ขอบเกือบเรียบ มีต่อมน้ำต้อยตามขอบ ดอกรูปแตรสีม่วงอมน้ำเงินหรือสีขาว ภายในหลอดกลีบมีสีครีมหรือเหลือง หลอดกลีบดอกยาว ๓–๕ เซนติเมตร บานออกช่วงปลาย กลีบดอก ๕ กลีบ กลีบกลมหรือรูปไข่กว้าง เกสรเพศผู้ ๔ อัน ติดที่โคนหลอดกลีบ แยกเป็น ๒ คู่ สั้นสอง ยาวสอง ไม่ยื่นเลยปากหลอดกลีบดอก รังไข่รูปกรวยเกลี้ยง ก้านเกสรเพศเมียเรียวยาว ยาวกว่าเกสรเพศผู้ ยอดเกสรแผ่ออกคล้ายรูปแตร

ผล แบบแคปซูล กลม ๆ เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๑.๕ เซนติเมตร ปลายมีจะงอย แตกอ้าออก เมล็ด ๒ เมล็ดในแต่ละซีก

ลักษณะเด่น ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ดอกสมบูรณ์เพศ กลีบดอกโคนเชื่อมติดกัน ปลายมี ๕ กลีบ เกสรเพศผู้ ๔ อัน สั้นสอง ยาวสอง (ก่องกานดา ชยามฤต, ๒๕๔๘)

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม ติดผลเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดและปักชำ นิยมขยายพันธุ์โดยวิธีการปักชำ โดยจะตัดลำต้นที่มีตาติดอยู่ ๕–๖ ตา ยาวประมาณ ๒๐–๓๐ เซนติเมตร มาปักชำ หรือใช้เมล็ดแก่คือประมาณเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม ให้เก็บเมล็ดรางจืดมาตั้งแต่ฝักยังไม่แตก แล้วนำมาใส่ในกระด้ง เพื่อป้องกันเมล็ดรางจืดแตกกระเด็น อัตราการใช้เมล็ดรางจืดต่อไร่ มีคำแนะนำให้ใช้อัตราต่อไร่ ประมาณ ๓,๐๐๐–๕,๐๐๐ ต้น/ไร่ (สถาบันวิจัยสมุนไพร, ๒๕๕๓) การเตรียมดินปลูก ให้ขุดหลุมขนาด ๕๐x๕๐x๓๐ เซนติเมตร ระยะปลูก ๑x๑ เมตร ตากดินไว้ประมาณ ๑ สัปดาห์ ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักรองก้นหลุมก่อนทำการปลูก ควรทำค้างปลูกอาจใช้ค้างปูนหรือค้างไม้ก็ได้ ค้างรางจืดควรมีขนาดใหญ่ เนื่องจากรางจืดเป็นไม้เถาขนาดกลางและมีการเจริญเติบโตเร็ว การปลูกรางจืด จะปลูกในช่วงฤดูฝนประมาณเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม โดยปักชำในหลุมที่เตรียมไว้หลุมละ ๒–๓ ต้น กลบดินและกลบโคนให้แน่น และพรางแสงด้วยทางมะพร้าวหรือวัสดุอื่น เพื่อป้องกันการคายน้ำซึ่งอาจทำให้ต้นที่ปักชำตายได้ง่าย จากนั้นรดน้ำให้ชุ่มสม่ำเสมอจนกว่าจะแตกใบใหม่ ถ้ามีการเพาะชำใส่ถุงภายในโรงเรือนจะได้ต้นใหม่ที่มีความแข็งแรงและสะดวกในการปลูกลงแปลงปลูกมากกว่า แต่ไม่นิยมใช้วิธีนี้ เนื่องจากรางจืดเป็นพืชที่ขยายพันธุ์ได้ง่ายและมีในธรรมชาติบริเวณนั้นจำนวนมาก การดูแลรักษา รางจืดต้องการการดูแลรักษาและให้น้ำในช่วงเริ่มปลูกมากกว่าช่วงอื่น ๆ หลังจากนั้นมีการให้น้ำบ้างในช่วงฤดูแล้ง กำจัดวัชพืชบ้างเป็นครั้งคราว ให้ปุ๋ยอินทรีย์ (สถาบันวิจัยสมุนไพร, ๒๕๕๓)

ประโยชน์ทั่วไป ปลูกเป็นไม้ประดับ สรรพคุณทางสมุนไพร ใช้ถอนพิษต่าง ๆ ในร่างกาย แก้ผื่นคันจากอาการแพ้ต่างๆ และถอนพิษจากการปวดแสบปวดร้อนจากแผลไฟไหม้น้ำร้อนลวก แต่ไม่เหมาะสำหรับผู้ที่มีโรคประจำตัวต้องกินยาเป็นประจำ เพราะจะทำให้ประสิทธิภาพของยาลดลง สรรพคุณทางสมุนไพร ราก แก้อักเสบ แก้ปวดบวม ราก เถาและใบ ถอนพิษเบื่อเมา แก้เมาค้าง แก้ประจำเดือนไม่ปกติ แก้ปวดหู แก้ปวดบวม แก้ไข้ ใบ ถอนพิษทั้งปวง (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

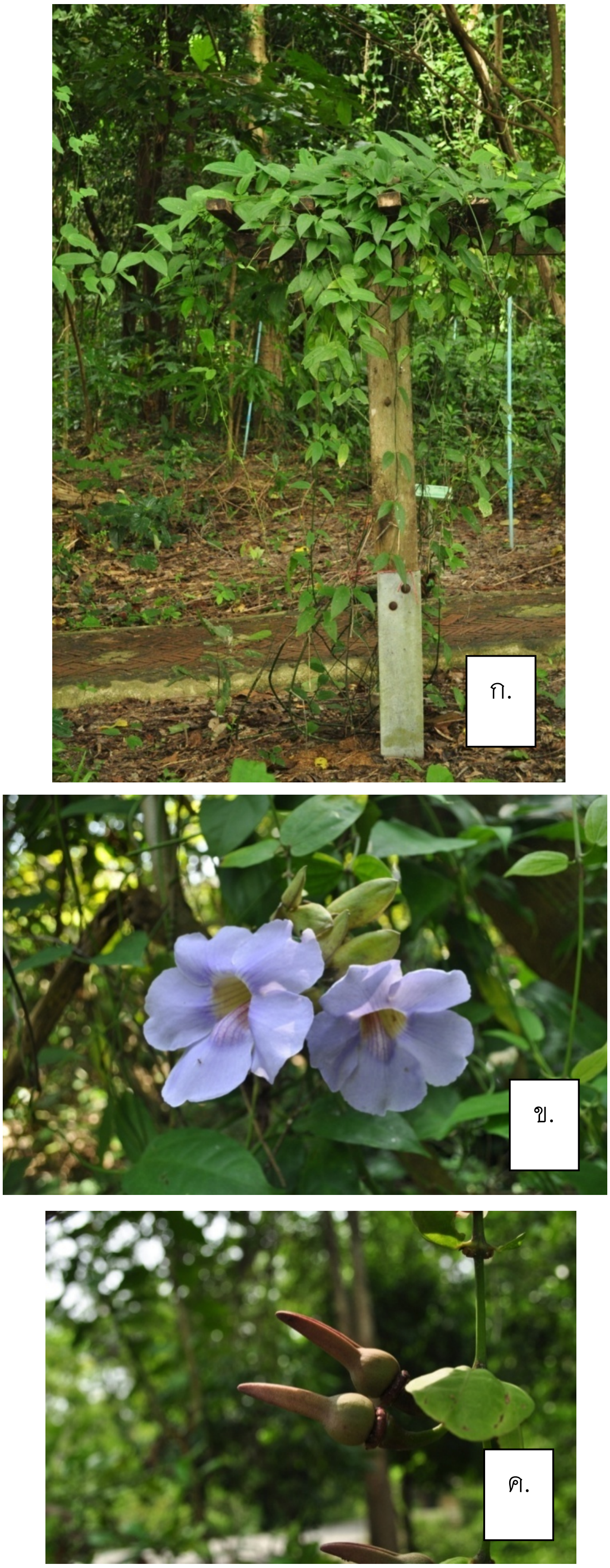

รางจืด *Thunbergia laurifolia* Lindl. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒. มะม่วงป่า

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Mangifera indica* L.

ชื่อวงศ์ ANACARDIACEAE

ชื่อพื้นเมือง มะม่วง มะม่วงบ้าน (ทั่วไป) มะม่วงสวน (ภาคกลาง)

ชื่อสามัญ Mango tree

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบขึ้นประปรายตามป่าดงดิบและป่าเบญจพรรณผสมใกล้ ๆ ลำห้วย ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน ๗๐๐ เมตร ส่วนมากปลูกเป็นไม้ผลทั่ว ๆ ไป ตามบริเวณที่อยู่อาศัยหรือสวนขนาดใหญ่ และมีพันธุ์ต่าง ๆ (varieties) ในประเทศไทย ประมาณ ๑๐๐ พันธุ์ (สุรีย์ ภูมิภมร, อนันต์ คำคง, ๒๕๔๐)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงประมาณ ๑๐–๔๐ เมตร ไม่ผลัดใบ ทรงต้นสูงจากโคนต้นถึงกิ่งแรกสั้น เรือนยอดโปร่ง เปลือกเรียบสีน้ำตาลปนเทาอ่อน ๆ กิ่งก้านสาขาเป็นพุ่มกลมกว้างๆ แน่นทึบ กิ่งอ่อนเกลี้ยง

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปยาวรี รูปขอบขนานแคบหรือรูปหอก ขนาดใบกว้าง ๓–๑๐ เซนติเมตร ยาว ๑๖–๔๕ เซนติเมตร โคนใบสอบหรือมน ปลายใบเป็นติ่งแหลมค่อนข้างยาว เนื้อใบหนาเกลี้ยงเป็นมันสีเขียวเข้ม ใบอ่อนจะออกสีม่วงอ่อน เส้นแขนงใบมี ๒๐–๓๐ คู่ เส้นเรียวโค้งเป็นระเบียบ ก้านใบเรียวยาว ๒.๕–๑๓ เซนติเมตร โคนก้านบวม

ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง มีทั้งดอกสมบูรณ์เพศและดอกเพศผู้ สีขาวนวลหรือสีเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอม ออกเป็นช่อใหญ่ตามปลายกิ่ง แต่ละช่อยาว ๑๘–๓๐ เซนติเมตร ตามก้านช่อมีขนนุ่ม ดอกย่อยมีขนาดเล็กประมาณ ๒ มิลลิเมตร ดอกเพศผู้กลีบดอกและกลีบรองกลีบดอกอย่างละ ๔–๕ กลีบ กลีบรองกลีบดอกรูปขอบขนานแกมรูปไข่ งอเป็นกระพุ้ง ขนาด ๑.๒–๓.๕ มิลลิเมตร กลีบดอกมนขนาด ๒–๓.๕ มิลลิเมตร สีเหลืองอ่อน มีเส้นสีเหลืองหรือสีแดงบริเวณโคนกลีบ เกสรเพศผู้ ๕ อัน มีเพียง ๑ อัน ที่ไม่เป็นหมัน อับเรณูสีม่วง รังไข่กลม

ผล ผลเดี่ยว แบบผลเมล็ดเดียวแข็ง ลักษณะผลแตกต่างกันตามพันธุ์ คือ กลม กลมรี รูปไต หรือรูปบิระมิด กว้าง ๔–๑๐ เซนติเมตร ยาว ๕–๒๐ เซนติเมตร ผลอ่อนมีน้ำยางมาก ผลยังไม่สุกมีเปลือกสีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีเหลืองหรือสีส้ม กลิ่นหอม มีเนื้อเยื่อหุ้มและเป็นเส้นใยมากภายในผลมีเมล็ด ๑ เมล็ด

ลักษณะเด่น ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง สีขาวนวลหรือสีเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอม ผลแบบผลเมล็ดเดียวแข็ง

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ ติดผลเดือนมกราคมถึงมีนาคม ผลแก่เดือนเมษายนถึงพฤษภาคม (สุรีย์ ภูมิภมร, อนันต์ คำคง, ๒๕๔๐)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดและตอนกิ่ง (สุธรรม อารีกุล, ๒๕๕๒ ข) การให้น้ำหลังจากการปลูกใหม่ ๆ ถ้าฝนไม่ตกควรรดน้ำทุกวัน และค่อย ๆ ห่างขึ้น เช่น ๓–๔ วันต่อครั้ง จนกว่าต้นมะม่วงจะตั้งตัวได้ การให้น้ำเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในการปลูกเพื่อให้ผลได้อย่างเต็มที่ การให้น้ำอย่างเพียงพอจะช่วยให้ต้นเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ ไม่ชะงักการเจริญเติบโต ทำให้ได้ผลเร็วขึ้น การปลูกในที่ที่น้ำไม่อุดมสมบูรณ์ควรจะกะเวลาปลูกให้ดี ให้ต้นกล้าได้รับน้ำฝนนานที่สุด เพื่อต้นจะได้ตั้งตัวได้ก่อนที่จะถึงฤดูแล้ง การกำจัดวัชพืชต้องทำอยู่เสมอ เพราะวัชพืชต่าง ๆ จะคอยแย่งน้ำและอาหาร และการปล่อยให้แปลงปลูกรกรุงรังจะกลายเป็นที่อยู่อาศัยของโรคแมลงต่าง ๆ ที่จะทำลายต้นมะม่วงอีกด้วย การกำจัดวัชพืช ทำได้หลายวิธี เช่น การถางด้วยจอบ การปลูกพืชคลุมดิน การปลูกพืชแซม การใช้สารเคมีและการคลุมดินด้วยวัสดุคลุมดินต่าง ๆ เป็นต้น การจะใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับความสะดวกและเหมาะสมของแต่ละราย เช่น ถ้ามีแรงงานเพียงพอ ควรปลูกพืชแซมแล้วเก็บเกี่ยวผลผลิตไปเรื่อย ๆ หรือใช้วิธีไถพรวนดิน กำจัดหญ้าอยู่เสมอ แต่ถ้ามีแรงงานไม่พอควรใช้วิธีปลูกพืชคลุมดิน เพราะพืชคลุมดินปลูกครั้งเดียว สามารถอยู่ได้หลายปี การใส่ปุ๋ย มะม่วงชอบดินที่โปร่ง ร่วนซุย การระบายน้ำและอากาศของดินดี จึงควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น พวกปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักให้เป็นประจำทุก ๆ ปี เพื่อปรับปรุงดินให้ร่วนซุยเหมาะต่อการเจริญเติบโตของต้นมะม่วง การใส่ปุ๋ยอินทรีย์อาจใส่ปีละสองครั้ง คือ ต้นฝนและปลายฝน ปุ๋ยอินทรีย์นี้แม้จะมีธาตุอาหารที่พืชต้องการไม่มากนัก แต่ก็เป็นประโยชน์ต่อดินในด้านอื่น ๆ นอกจากจะช่วยทำให้ดินดีขึ้นแล้ว ยังช่วยให้ปุ๋ยเคมีที่ใส่ลงไปนั้นถูกนำมาใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๑)

ประโยชน์ทั่วไป พันธุ์ไม้ที่สามารถปลูกริมตลิ่งที่อยู่ถัดสูงเข้ามาไม่ได้ถูกน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี แต่ทนทานต่อความชื้นสูง ทนทานต่อระดับน้ำใต้ดินสูง และทนต่อน้ำท่วมหลาก แต่ไม่แช่ขังเป็นเวลานาน (สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๙) ใบอ่อนและผลใช้รับประทาน ใบแก่ ใช้ในการทำสีย้อมสีเหลือง เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้างที่อยู่อาศัย (สุรีย์ ภูมิภมร, อนันต์ คำคง, ๒๕๔๐) สรรพคุณทางสมุนไพร เปลือก ดอก และเนื้อในเมล็ด แก้ท้องเสีย แก้บิด แก้อาเจียน ใบ รักษาโรคเกี่ยวกับคอและไอ ลำต้นและน้ำยางจากผล แก้คัน รักษาโรคผิวหนัง ผล บำรุงกำลัง ขับปัสสาวะ (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มะม่วงป่ามีความสามารถในการจับฝุ่นละอองได้ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา สามารถจับฝุ่นละอองร้อยละ ๑๒.๒๕ (Central Pollution Control Board, 2007)

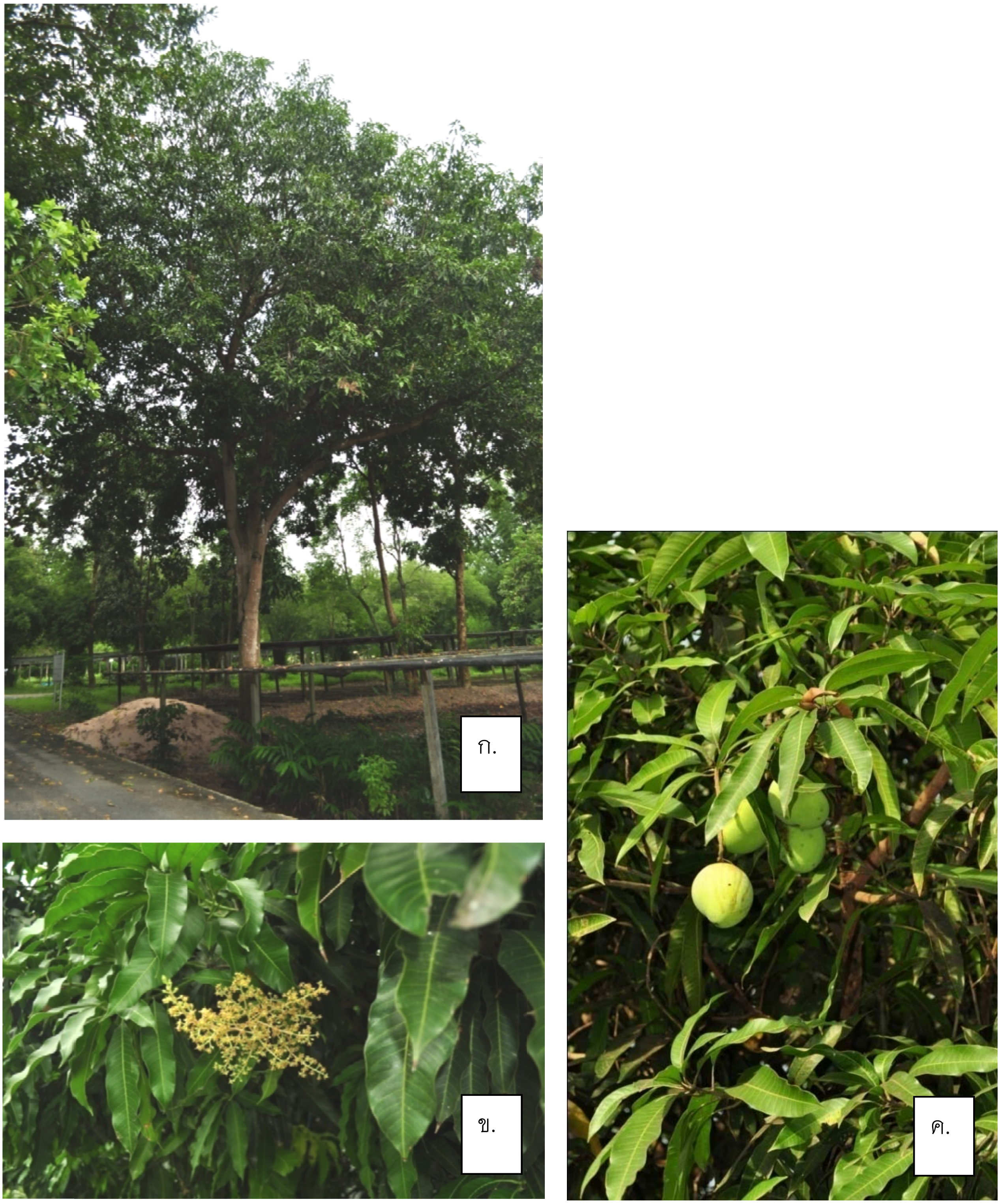

มะม่วงป่า *Mangifera indica* L. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๓. มะม่วงช้างเหยียบ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Mangifera sylvatica* Roxb.

ชื่อวงศ์ ANACARDIACEAE

ชื่อพื้นเมือง มะม่วงขี้ใต้ มะม่วงแป๊บ (ภาคเหนือ) ส้มม่วงกล้วย (ภาคใต้)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบขึ้นประปรายตามป่าดงดิบที่ใกล้ลำห้วยทั่ว ๆ ไป ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๕๐–๑,๕๐๐ เมตร (สุรีย์ ภูมิภมร, อนันต์ คำคง, ๒๕๔๐) ในต่างประเทศพบที่เนปาล อัสสัม พม่า หมู่เกาะอันดามัน (ไซมอน การ์ดเนอร์ และคณะ, ๒๕๔๓)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง ๑๕–๓๕ เมตร ไม่ผลัดใบ ลำต้นเปลาตรง เรือนยอดเป็นพุ่มกว้าง ๆ ทึบ กิ่งอ่อนเกลี้ยง เปลือกสีน้ำตาลปนเทา แตกเป็นร่องตื้น ๆ ไปตามยาวลำต้น เปลือกในสีน้ำตาลปนแดง

ใบ ใบเดี่ยว เรียงแบบวนรอบ รูปหอกหรือรูปขอบขนาน ขนาดกว้าง ๔–๗ เซนติเมตร ยาว ๑๔–๓๐ เซนติเมตร โคนใบมน ปลายใบเรียวและหยักเป็นติ่งแหลมทู่ ๆ ผิวบนเขียวเข้มและเป็นมัน เส้นแขนงใบ ๑๔–๒๔ คู่ เส้นโค้ง ขอบใบเรียบหรือหยักเป็นคลื่น ก้านใบเรียว ยาว ๓–๗ เซนติเมตร โคนก้านบวม

ดอก ช่อดอกตั้งขึ้น สีเหลืองอ่อนหรือขาวปนชมพูอ่อน มีกลิ่นหอม ออกเป็นช่อใหญ่ตามปลายกิ่ง มีทั้งดอกเพศผู้และดอกสมบูรณ์เพศ แต่ละช่อยาว ๑๑–๒๒ เซนติเมตร กลีบเลี้ยงปลายแหลม ๕ กลีบ ขนาด ๒–๓ มิลลิเมตร กลีบดอกมี ๕ กลีบ ยาว ๖ มิลลิเมตร ปลายแหลมมีสัน ๓ สันด้านใน เมื่อเริ่มบานกลีบตรงแล้วค่อย ๆ โค้งไปด้านหลัง ดอกเพศผู้มีเกสรตัวผู้ที่ไม่เป็นหมัน ๑ อัน มีอับเรณูเป็นรูปขอบขนาน ดอกสมบูรณ์เพศมีเกสรตัวผู้ที่ไม่เป็นหมัน ๑ อัน และที่เป็นหมัน ๓–๔ อัน ก้านเกสรตัวเมีย ๑ อัน ที่เรียวยาวกว่ากลีบดอก หมอนรองดอกบางเป็นรูปถ้วย

ผล รูปร่างแบบมะม่วง ขนาด ๕–๗.๕ เซนติเมตร ผลแก่สีเหลืองอมส้ม มีชั้นหุ้มเมล็ดแข็งที่ข้างนอกเป็นเส้นใย

ลักษณะเด่น ผลรูปร่างแบบมะม่วง ขนาด ๕–๗.๕ เซนติเมตร ผลแก่สีเหลืองอมส้ม มีชั้นหุ้มเมล็ดแข็งที่ข้างนอกเป็นเส้นใย

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ ติดผลเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม ผลแก่ประมาณเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม (สุรีย์ ภูมิภมร, อนันต์ คำคง, ๒๕๔๐)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดและตอนกิ่ง

ประโยชน์ทั่วไป ผลใช้รับประทานได้ (ไซมอน การ์ดเนอร์ และคณะ, ๒๕๔๓) ผลใช้รับประทานได้ เนื้อไม้ใช้ทำสิ่งก่อสร้างภายในร่ม (สุรีย์ ภูมิภมร, อนันต์ คำคง, ๒๕๔๐)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

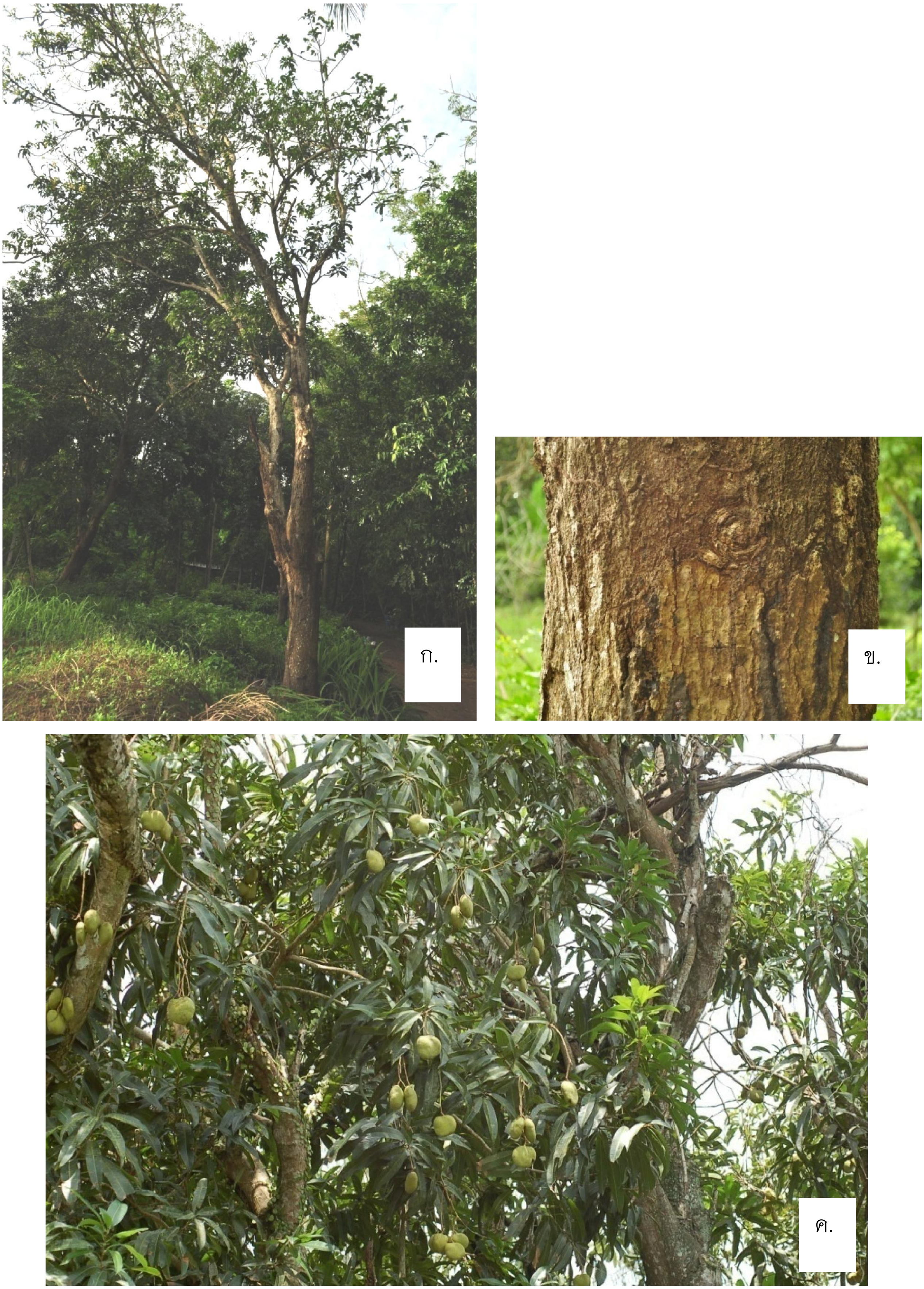

มะม่วงช้างเหยียบ *Mangifera sylvatica* Roxb. ก. ต้น, ข. เปลือก, ค. ผล

ที่มา จังหวัดจันทบุรี

๔. การเวก

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Artabotrys siamensis* Miq.

ชื่อวงศ์ ANNONACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระดังงัว กระดังงาป่า (ราชบุรี) กระดังงาเถา (ภาคใต้) หนามควายนอน (ชลบุรี)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบใกล้ลำธารในที่โล่งหรือบริเวณชายป่าเบญจพรรณและป่าดงดิบ ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๕๐-๓๐๐ เมตร ในประเทศไทยพบทางภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงใต้ ภาคตะวันตกเฉียงใต้ และภาคใต้ ต่างประเทศพบที่พม่าและอินโดนีเซีย

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้เถาเนื้อแข็ง เลื้อยได้ไกล ๕–๑๕ เมตร ไม่ผลัดใบ ตามลำต้นมีหนามแข็ง มีขนตามกิ่งก้านและใบ

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับในระนาบเดียวกัน รูปขอบขนานแกมรี กว้าง ๓–๖ เซนติเมตร ยาว ๖–๑๘ เซนติเมตร ปลายแหลม โคนสอบ ขอบใบเรียบ เส้นแขนงใบมี ๗–๙ คู่ ก้านใบยาว๕–๖ มิลลิเมตร

ดอก ดอกเดี่ยวหรือเป็นกระจุก ๑–๓ ดอก ออกบนส่วนโค้งหรือปลายสุดของก้านช่อที่งอเป็นขอเกี่ยว ดอกอ่อนสีเขียว แก่สีเหลือง มีกลิ่นหอม กลีบเลี้ยง ๓ กลีบ รูปไข่ ปลายกลีบกระดกขึ้น กลีบดอกเรียงสลับกัน ๒ ชั้น ๆ ละ ๓ กลีบ กลีบชั้นนอกรูปขอบขนาน กว้าง ๐.๘–๑.๒ เซนติเมตร ยาว ๒.๕ เซนติเมตร กลีบชั้นในมีขนาดเล็กกว่า

ผล ผลกลุ่ม ก้านช่อผลยาว ๑.๕ เซนติเมตร มีผลย่อย ๔–๑๕ ผล รูปกลมรี กว้าง ๑.๘ เซนติเมตร ยาว ๒ เซนติเมตร ผลอ่อนสีเขียว เมื่อสุกสีเหลือง เมล็ดมี ๑–๒ เมล็ด

ลักษณะเด่น ใบเดี่ยว เรียงสลับในระนาบเดียวกัน ดอกเดี่ยวออกบนส่วนโค้งหรือปลายสุดของก้านช่อที่งอเป็นขอเกี่ยว มีกลิ่นหอม กลีบดอกเรียงสลับกัน ๒ ชั้น ๆ ละ ๓ กลีบ

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ พรรณไม้ที่พบครั้งแรกของโลกในเมืองไทย ไม้เถาในสกุลการเวกที่มีคำระบุชนิดว่า *siamensis* ตั้งขึ้นเพื่อเป็นเกียรติแก่ประเทศไทย สำรวจพบครั้งแรกโดย J.E. Teijsmann ชาวเนเธอร์แลนด์ จากจังหวัดกาญจนบุรี (ปิยะ เฉลิมกลิ่น และคณะ, ๒๕๕๑)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคมและมีดอกประปรายตลอดปี ดอกบานวันเดียวแล้วโรยกลีบดอกร่วงในเช้าวันถัดมา ส่งกลิ่นหอมอ่อน ๆ ในช่วงกลางวันและหอมแรงในช่วงพลบค่ำ ผลแก่หลังจากดอกบาน ๔–๕ เดือน

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดและตอนกิ่ง ควรทำซุ้ม รั้ว หรือค้างให้เลื้อยไต่ ใช้เป็นหลังคาซุ้มบังแสงแดดได้ดี หากปลูกจากกิ่งตอนจะออกดอกได้เร็วกว่าต้นเพาะเมล็ดที่มักให้ยอดยืดยาว เลื้อยพันเป็นซุ้มหนาและออกดอกได้ช้า การตัดแต่งกิ่งจะช่วยให้ทรงพุ่มโปร่ง ออกดอกมากขึ้นและช่วยลดน้ำหนักของพุ่มใบมิให้มากเกินไปจนซุ้มพังเสียหายได้ ชอบแสงแดดตลอดวัน ขึ้นได้ดีในดินร่วน ต้องการน้ำปานกลาง (ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ๒๕๕๑)

ประโยชน์ทั่วไป ปลูกเป็นไม้ประดับเลื้อยไต่ซุ้ม ให้ร่มเงา มีดอกหอม

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

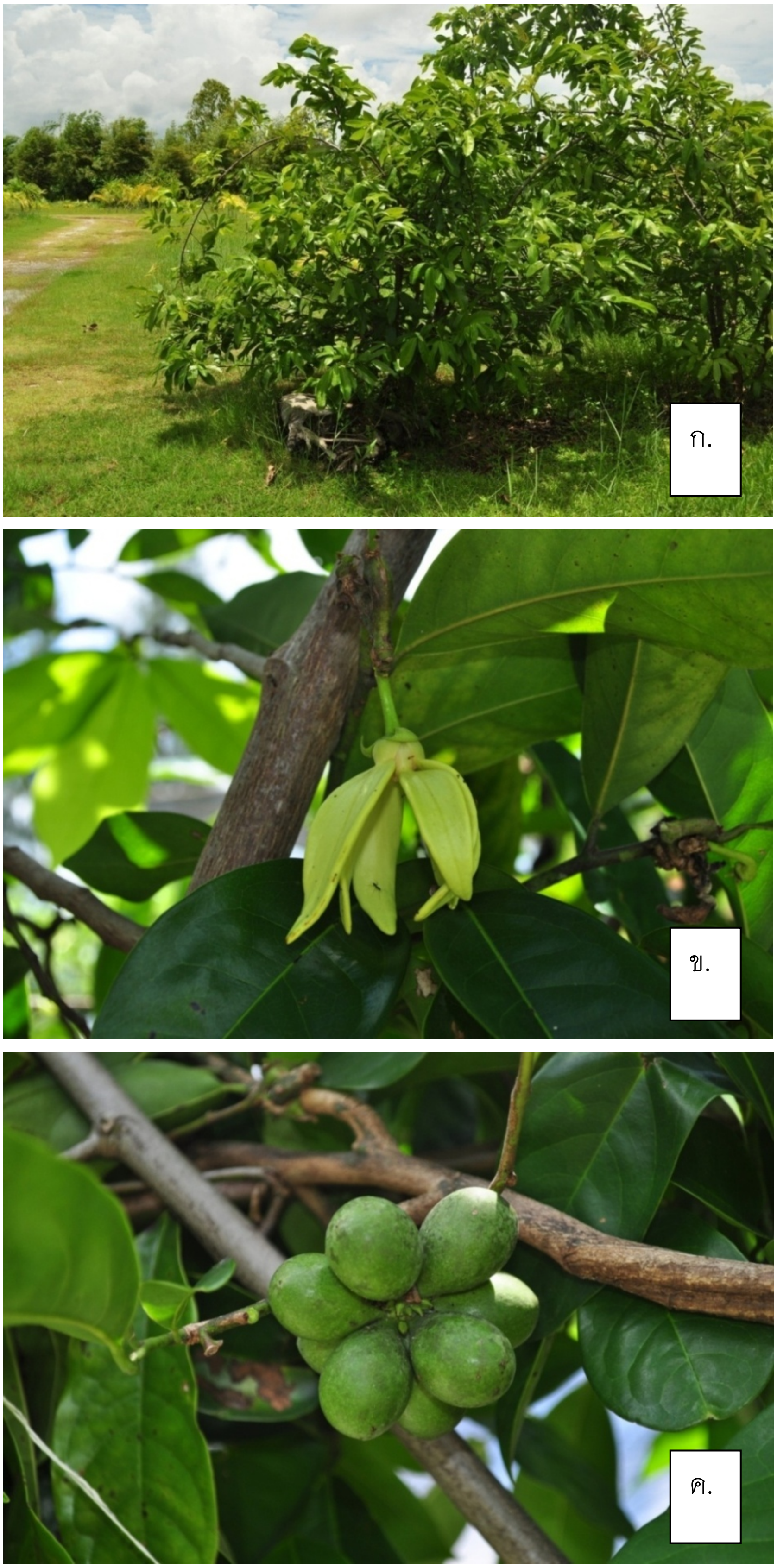

การเวก *Artabotrys siamensis* Miq. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๕. กระดังงาไทย (สะบันงาต้น)

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Cananga odorata* (Lam.) Hook. f. & Thomson var. *odorata*

ชื่อวงศ์ ANNONACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระดังงา (ตรัง ยะลา) กระดังงาใบใหญ่ กระดังงาใหญ่ (ภาคกลาง) สะบันงา สะบันงาต้น (ภาคเหนือ)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ในป่าดิบทางภาคใต้ตอนล่าง และมีปลูกทั่วไปในประเทศไทย มีเขตการกระจายพันธุ์ในเอเชียเขตร้อน ต่างประเทศพบที่แถบอินโดจีน มาเลเซีย และออสเตรเลีย

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลาง สูง ๑๐-๒๐ เมตร ผลัดใบ ทรงพุ่มกรวยแหลม เปลือกสีเทา มีกลิ่นฉุนเฉพาะตัว มีรอยแผลใบขนาดใหญ่กระจายอยู่ทั่วไป กิ่งตั้งฉากกับลำต้น ปลายย้อยลู่ลง กิ่งอ่อนมีขน กิ่งแก่ค่อนข้างเรียบ

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีหรือรูปไข่ยาว กว้าง ๔-๗ เซนติเมตร ยาว ๙-๒๐ เซนติเมตร ปลายแหลม โคนมนหรือเว้าและเบี้ยวเล็กน้อย ขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่น ใบอ่อนมีขนทั้ง ๒ ด้าน ใบแก่มักมีขนตามเส้นแขนงใบและเส้นกลางใบ เส้นแขนงใบมี ๕-๙ คู่ เป็นร่องส่วนบนของใบ ก้านใบยาว ๑-๑.๕ เซนติเมตร

ดอก ช่อดอกสั้น ออกห้อยรวมกันบนกิ่งเหนือรอยแผลใบ ช่อหนึ่งมี ๓-๖ ดอก ดอกอ่อนสีเขียว แก่สีเหลือง มีกลิ่นหอม ก้านดอกยาว ๒-๕ เซนติเมตร กลีบเลี้ยง ๓ กลีบ สีเขียว รูปสามเหลี่ยม ขนาด ๕ มิลลิเมตร ปลายกลีบกระดกขึ้น กลีบดอกเรียงสลับกัน ๒ ชั้น ๆ ละ ๓ กลีบ แต่ละกลีบรูปขอบขนานปลายแหลม ขอบกลีบเรียบหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย กลีบชั้นในแคบกว่าชั้นนอก โคนกลีบด้านในสีม่วงอมน้ำตาล เส้นผ่านศูนย์กลางของดอก ๔-๖ เซนติเมตร เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก เกสรเพศเมียมีหลายอัน

ผล ผลกลุ่ม ก้านช่อผลยาว ๒-๒.๕ เซนติเมตร มีผลย่อย ๕-๑๒ ผล ก้านผลยาว ๑.๒-๑.๘ เซนติเมตร รูปกลมรี กว้าง ๑-๑.๕ เซนติเมตร ยาว ๑.๕-๒.๕ เซนติเมตร ผลอ่อนสีเขียว เมื่อสุกสีดำ แต่ละผลมี ๒-๑๐ เมล็ด

ลักษณะเด่น เปลือกมีกลิ่นฉุนเฉพาะตัว มีรอยแผลใบขนาดใหญ่กระจายอยู่ทั่วไป กิ่งตั้งฉากกับลำต้น ปลายย้อยลู่ลง กลีบดอกเรียงสลับกัน ๒ ชั้น ๆ ละ ๓ กลีบ ดอกมีกลิ่น

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกตลอดปี แต่มีดอกดกในช่วงฤดูแล้งจนถึงต้นฤดูฝน ดอกบาน ๒-๓ วันแล้วร่วง ส่งกลิ่นหอมตลอดช่วงกลางวันและหอมแรงขึ้นในช่วงใกล้พลบค่ำ (ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ๒๕๕๑) ส่วนมากจะมีผลแก่เดือนมิถุนายน (ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ๒๕๔๘)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด ต้นที่มีความสูงประมาณ ๑ เมตร ควรปลูกลงแปลงกลางแจ้งเป็นต้นเดี่ยวหรือปลูกเป็นแถวริมถนนให้ต้นห่างกัน ๕-๖ เมตร ปักหลักและผูกยึดป้องกันลมพัดโยก แต่ละต้นจะมีทรงพุ่มสวยงามและออกดอกดก คอยตัดแต่งกิ่งยอดที่มากเกินไป จะช่วยให้ทรงพุ่มโปร่งและกิ่งไม่ฉีกหัก การปลูกชิดกันเกินไปจะทำให้ต้นสูงชะลูด ทรงพุ่มเบียดกัน และออกดอกได้น้อย ชอบแสงแดดตลอดวัน ขึ้นได้ดีในดินร่วน ต้องการน้ำปานกลาง (ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ๒๕๕๑)

ประโยชน์ทั่วไป ปลูกเป็นไม้ประดับและพืชสมุนไพร (ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ๒๕๔๘) สรรพคุณทางสมุนไพร ราก คุมกำเนิด เปลือก รักษามะเร็งเพลิง เนื้อไม้ รักษาโรคปัสสาวะพิการ ใบ รักษาโรคผิวหนัง แก้คัน ดอก แก้ลมวิงเวียน แก้ไข้ แก้อ่อนเพลีย บำรุงโลหิต บำรุงธาตุ บำรุงหัวใจ (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

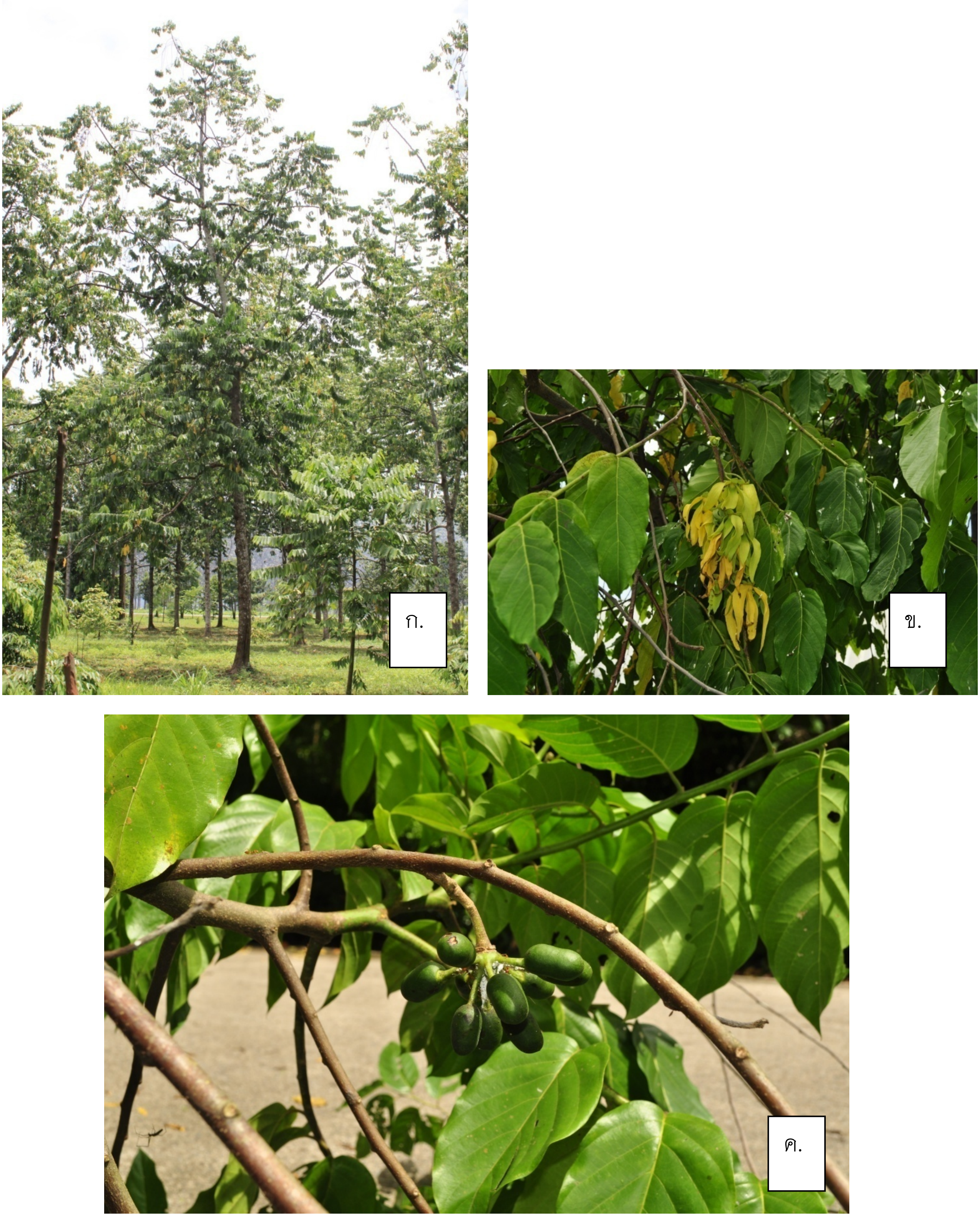

กระดังงาไทย (สะบันงาต้น) *Cananga odorata* (Lam.) Hook. f. & Thomson var. *odorata*

ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา จังหวัดฉะเชิงเทรา

๖. อโศกอินเดีย (อโศกเซนคาเบรียล)

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Polyalthia longifolia* (Sonn.) Thwaites

ชื่อวงศ์ ANNONACEAE

ชื่อพื้นเมือง อโศกเซนคาเบรียล (กรุงเทพฯ)

ชื่อสามัญ Cemetery-tree, Mast-tree, Ashoka, Asoka

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ เป็นไม้ต่างประเทศมีถิ่นกำเนิดในประเทศอินเดีย ศรีลังกา ในประเทศไทยปลูกขึ้นได้ทั่วทุกภาค

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้น สูงถึง ๒๐ เมตร ไม่ผลัดใบ ลำต้นเปลาตรง เรือนยอดทรงกระบอกเป็นแท่งเรียวสูง ปลายกิ่งห้อยย้อย

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปใบหอก กว้าง ๓.๕-๕ เซนติเมตร ยาว ๑๘-๒๖ เซนติเมตร ปลายเรียวแหลมเป็นติ่ง โคนแหลมหรือกลมมน ขอบใบเป็นคลื่น แผ่นใบคล้ายหนัง เป็นมัน ใบแก่ผิวใบเกลี้ยง เส้นแขนงใบมี ๑๕-๒๐ คู่ เห็นไม่ชัดเจนทั้งสองด้าน ก้านใบยาว ๐.๗-๑ เซนติเมตร

ดอก ช่อดอกแบบช่อกระจะหรือช่อซี่ร่ม ออกที่กิ่งหรือง่ามใบ สีเขียวแกมเหลือง ก้านช่อดอกสั้น ก้านดอกย่อยยาว กลีบเลี้ยง ๓ กลีบ รูปสามเหลี่ยมแกมรูปไข่ โคนเชื่อมติดกัน ผิวด้านนอกมีขน กลีบดอกเรียงสลับกัน ๒ ชั้น ๆ ละ ๓ กลีบรูปใบหอกปลายเรียวแหลม กว้าง ๑.๕-๒ เซนติเมตร ยาว ๒-๒.๕ เซนติเมตร กลีบชั้นในมีขนาดใหญ่กว่ากลีบชั้นนอกเล็กน้อย เกสรเพศเมียหลายอัน มีขนตรงปลาย ไม่มีก้านยอดเกสรเพศเมีย เกสรเพศผู้และเกสรเพศเมียอัดแน่นเป็นก้อนกลม

ผล ผลกลุ่ม มีผลย่อย ๔-๘ ผล รูปกลมแกมรูปไข่ ผิวเกลี้ยง เมื่อสุกสีม่วง มีเมล็ดเดียว

ลักษณะเด่น เรือนยอดทรงกระบอกเป็นแท่งเรียวสูง ขอบใบเป็นคลื่น กลีบดอกเรียงสลับกัน ๒ ชั้น ๆ ละ ๓ กลีบ เกสรเพศผู้และเกสรเพศเมียอัดแน่นเป็นก้อนกลม

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ -

ช่วงการออกดอกและติดผล ดอกบานเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม ผลแก่หลังจากดอกบาน ๔-๕ เดือน

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด ปลูกลงแปลงกลางแจ้ง ชอบแสงแดดตลอดวัน ต้องการน้ำปานกลาง (ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ๒๕๔๘)

ประโยชน์ทั่วไป ปลูกเป็นไม้ประดับตามแนวรั้ว (ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ๒๕๔๘)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อโศกอินเดียมีความสามารถในการจับฝุ่นละอองได้ในระดับสูงเมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา สามารถจับฝุ่นละอองร้อยละ ๒๙.๘๔ (Central Pollution Control Board, 2007)

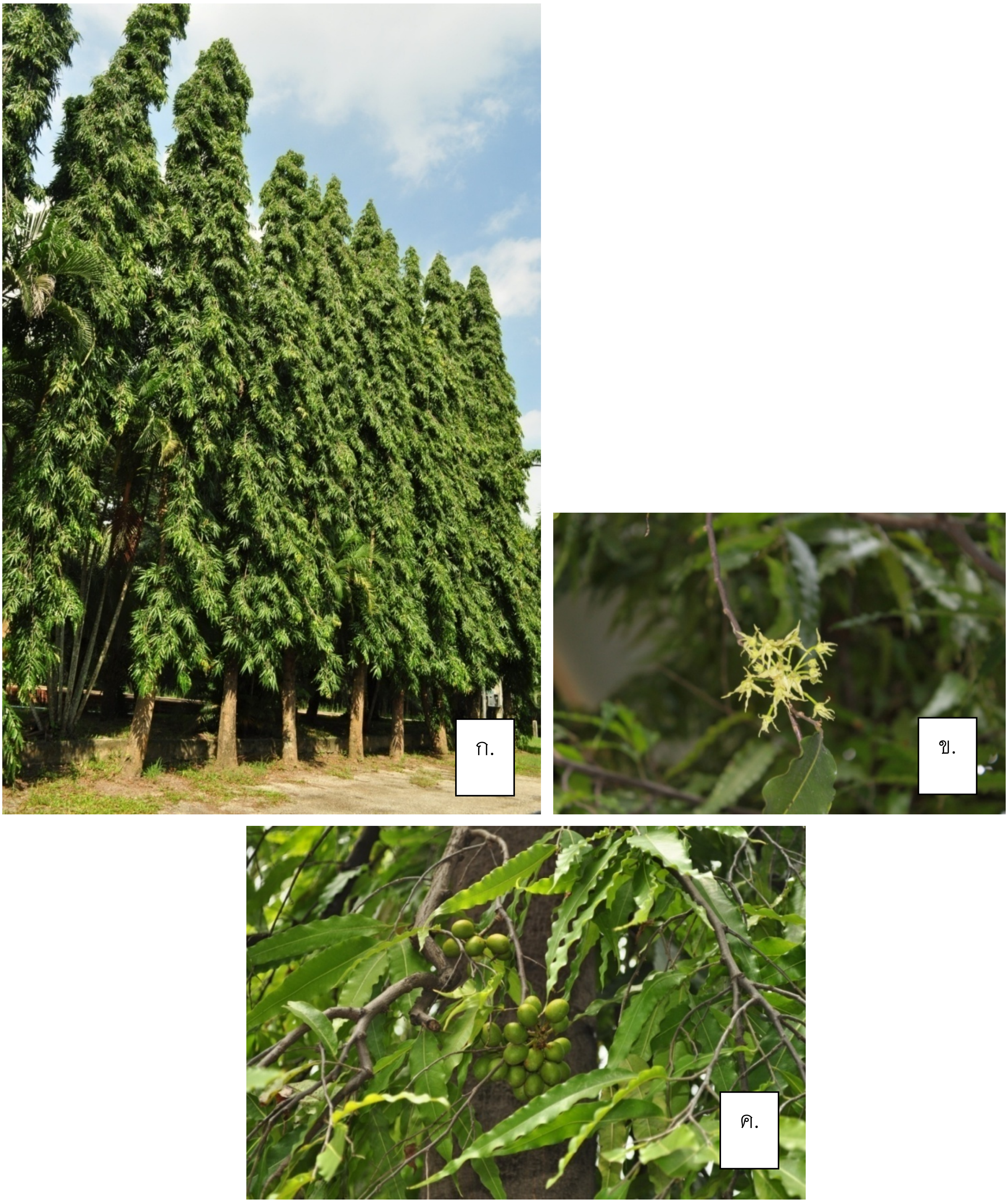

อโศกอินเดีย (อโศกเซนคาเบรียล) *Polyalthia longifolia* (Sonn.) Thwaites ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา จังหวัดฉะเชิงเทรา

๗. แคทะเล

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Dolichandrone spathacea* (L. f.) K.Schum.

ชื่อวงศ์ BIGNONIACEAE

ชื่อพื้นเมือง แคน้ำ (ภาคกลาง)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ขึ้นตามชายป่าโกงกางด้านในหรือริมแม่น้ำที่น้ำทะเลท่วมถึง ในประเทศไทยพบเฉพาะทางภาคกลางและภาคใต้แถบจังหวัดทางชายฝั่งทะเล มีเขตการกระจายพันธุ์กว้าง พบตั้งแต่อินเดีย ศรีลังกา พม่า เวียดนาม ภูมิภาคมาเลเซียและหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก (สำนักงานหอพรรณไม้, ๒๕๕๓ ค)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง ๔–๒๐ เมตร ไม่ผลัดใบ แตกกิ่งต่ำ กิ่งอ่อนมักมีเมือกเหนียว เนื้อไม้อ่อน สีขาว

ใบ ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงตรงข้าม ยาว ๘–๓๕ เซนติเมตร ใบย่อยมี ๒–๔ คู่ รูปไข่ถึงแกมรูปใบหอก ยาว ๗–๑๖ เซนติเมตร ปลายแหลมยาว โคนแหลมหรือมน เบี้ยว แผ่นใบเกลี้ยง มีต่อมประปรายบนเส้นกลางใบด้านล่าง ก้านใบย่อยยาว ๐.๔–๑ เซนติเมตร

ดอก ช่อดอกแบบช่อกระจะสั้น ๆ ออกที่ปลายกิ่ง ยาว ๒–๔ เซนติเมตร มี ๒–๘ ดอก ในแต่ละช่อ ก้านดอกย่อยยาว ๑.๕–๓.๕ เซนติเมตร กลีบเลี้ยงคล้ายกาบ รูปขอบขนาน ยาว ๓–๙ เซนติเมตร กลีบดอกรูปแตร สีขาว หลอดกลีบส่วนโคนเรียวแคบ ยาว ๘–๑๓ เซนติเมตร หลอดกลีบส่วนปลายบานออกรูปประฆัง ยาว ๓–๕ เซนติเมตร ปลายแยกเป็น ๕ กลีบตื้น ๆ กลีบย่น เกสรเพศผู้ ๔ อัน สองคู่ยาวไม่เท่ากัน เกลี้ยง ติดภายในหลอดกลีบดอก ไม่ยื่นพ้นปากหลอดกลีบดอก เกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน ๑ อัน ลดรูปมีขนาดเล็ก จานฐานดอกรูปเบาะ รังไข่ทรงกระบอกแคบสั้น ๆ มี ๒ ช่อง ก้านเกสรเพศเมียรูปเส้นด้าย เรียวยาว ยื่นเลยพ้นปากหลอดกลีบเล็กน้อย

ผล เป็นฝัก ช่อละ ๓–๔ ฝัก รูปแถบ โค้งเล็กน้อย ยาว ๓๐–๖๐ เซนติเมตร เมล็ดหนา เป็นคอร์ก ยาว ๑.๓–๑.๘ เซนติเมตร

ลักษณะเด่น โคนใบเบี้ยว กลีบเลี้ยงคล้ายกาบ รูปขอบขนาน กลีบดอกรูปแตร สีขาว หลอดกลีบส่วนโคนเรียวแคบ หลอดกลีบส่วนปลายบานออกรูปประฆัง ปลายแยกเป็น ๕ กลีบ ตื้น ๆ กลีบย่น เกสรเพศผู้ ๔ อัน สองคู่ยาวไม่เท่ากัน ก้านเกสรเพศเมียรูปเส้นด้าย เรียวยาว ยอดเกสรเพศเมียแยกเป็น ๒ แฉก ผลเป็นฝัก เมล็ดหนา เป็นคอร์ก มีปีก

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนมีนาคมถึงเมษายน ติดผลเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน (ธงชัย เปาอินทร์, นิวัตร เปาอินทร์, ๒๕๔๔)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด (ธงชัย เปาอินทร์, นิวัตร เปาอินทร์, ๒๕๔๔)

ประโยชน์ทั่วไป ดอกและยอดอ่อน รับประทานได้ ด้านสมุนไพร ราก รสหวานเย็น แก้ไข้ แก้เสมหะ โลหิต และลม เปลือก รสหวานเย็น แก้ท้องอืดเฟ้อ ใบ รสเย็น รักษาแผล เป็นยาบ้วนปาก แก้ไข้ แก้คัน ดอก รสหวานเย็น แก้ไข้ เมล็ด รสหวานเย็น แก้ปวดประสาท (ธงชัย เปาอินทร์, นิวัตร เปาอินทร์, ๒๕๔๔) สรรพคุณทางสมุนไพร ราก ขับเสมหะ บำรุงโลหิต เปลือก แก้ท้องอืดเฟ้อ ใช้กับสตรีหลังคลอดบุตร ใบ ทำยาพอกแผล ยาบ้วนปาก เมล็ด แก้ปวดประสาท แก้โรคชัก (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข) เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องเรือนและหีบใส่ของ (วรรณี ทัฬหกิจ, ๒๕๕๓)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

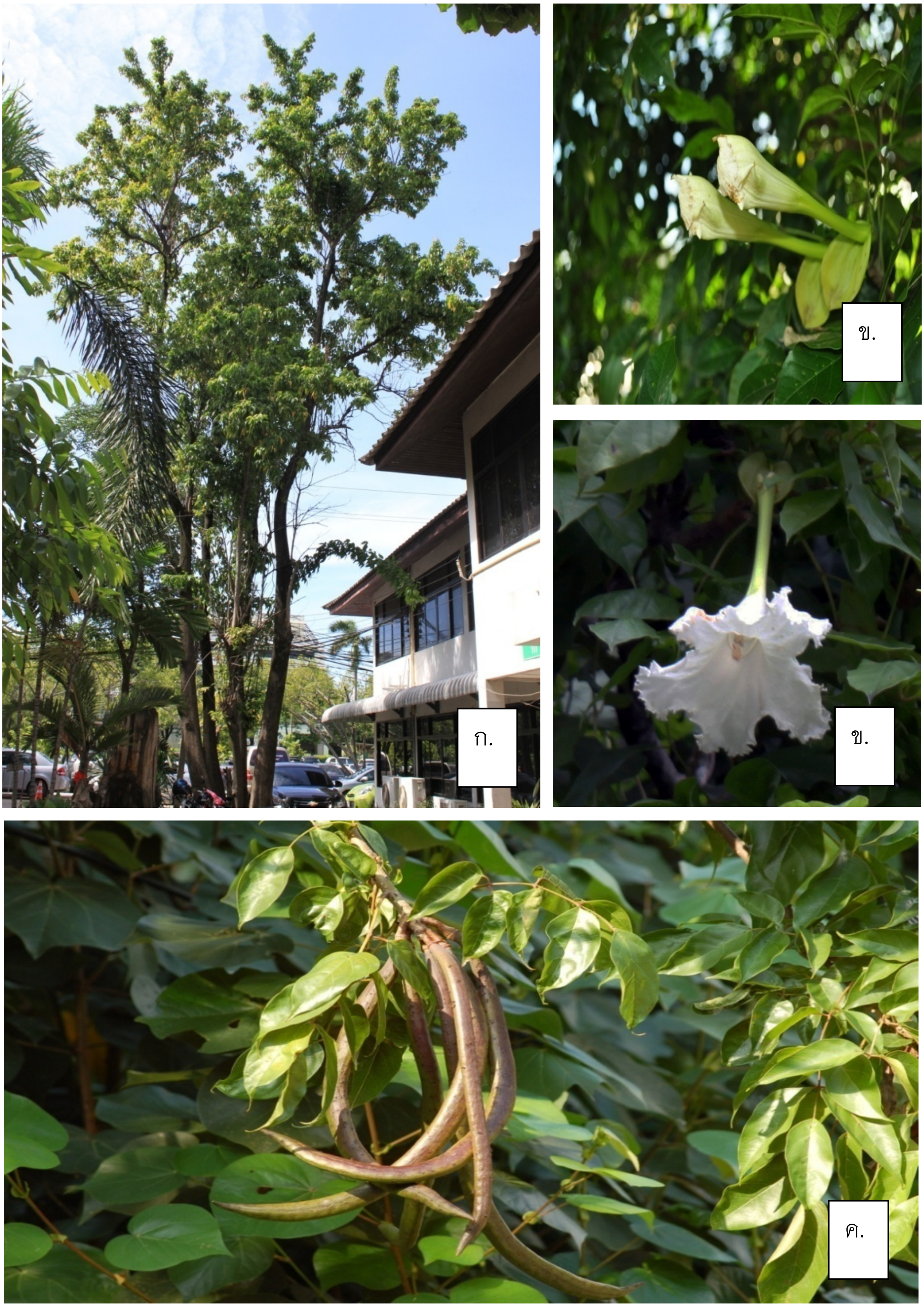

แคทะเล *Dolichandrone spathacea* (L. f.) K. Schum. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรุงเทพฯ

๘. แคแสด

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Spathodea campanulata* P.Beauv.

ชื่อวงศ์ BIGNONIACEAE

ชื่อพื้นเมือง แคแดง ยามแดง (กรุงเทพฯ)

ชื่อสามัญ African tulip tree, Fire bell, Fountain tree, Syringe

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ มีถิ่นกำเนิดในเขตร้อนของแอฟริกา ปัจจุบันกระจายพันธุ์ทั่วไปในเขตร้อน สามารถปลูกในทรายริมทะเลได้ ถ้าปลูกในที่แห้งจะผลัดใบแต่ไม่พร้อมกันทั้งต้น

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูง ๑๕–๒๐ เมตร ผลัดใบถ้าปลูกในที่แห้งแล้ง เรือนยอดเป็นพุ่มกลมค่อนข้างทึบ เปลือกลำต้นสีน้ำตาลเข้ม แตกเป็นร่องตามยาว

ใบ ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ ยาวประมาณ ๓๐–๔๕ เซนติเมตร ใบย่อยออกตรงข้าม ใบย่อยมี ๔–๙ คู่ รูปรีถึงรูปไข่ ปลายใบแหลมและมักจะงุ้มลง โคนใบเบี้ยว ขอบใบเป็นริ้วเล็กน้อย มีขนเล็กน้อย ขนาดกว้าง ๒–๕ เซนติเมตร ยาว ๕–๑๒ เซนติเมตร ก้านใบย่อยสั้น ๑.๕–๓ มิลลิเมตร

ดอก ออกเป็นช่อ ตั้งตรง ออกที่ปลายกิ่ง ดอกย่อยมีจำนวนมาก โคนกลีบดอกติดกัน ปลายแผ่เป็นรูปแตร ปลายแยกเป็น ๔–๕ กลีบ กลีบดอกยับย่น สีส้มแสดถึงสีแดงแสด ดอกทยอยบาน ร่วงง่าย เกสรเพศผู้ ๔ อัน ก้านเกสรสีเหลือง

ผล เป็นฝัก รูปเรือ ปลายแหลม กว้าง ๓.๕–๕ เซนติเมตร ยาว ๑๕–๒๐ เซนติเมตร ผลแก่สีน้ำตาลดำ ผลแก่จะแตกด้านเดียว เมล็ดเล็กแบน จำนวนมาก มีปีกบาง ๆ ล้อมรอบ

ลักษณะเด่น ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ โคนใบเบี้ยว ดอกออกเป็นช่อ ตั้งตรง ผลเป็นฝัก เมล็ดเล็กแบน จำนวนมาก มีปีกบาง ๆ ล้อมรอบ

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนตุลาคมถึงกุมภาพันธ์ ออกผลเดือนมิถุนายนถึงกันยายน

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด เจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนระบายน้ำดี แสงแดดจัด ทนแล้ง ทนลม ออกดอกเมื่อมีอายุประมาณ ๔–๘ ปี ถ้าตัดแต่งกิ่งให้แตกเป็นพุ่มกลม ก็จะให้ดอกเป็นพุ่มกลมตามรูปของเรือนยอดดูสวยงามมาก (โครงการจัดตั้งศูนย์วิจัยและการจัดการความรู้ทางพฤกษศาสตร์, ๒๕๕๒) ก่อนเพาะควรแช่น้ำประมาณ ๓–๔ ชั่วโมง เพื่อให้เปลือกหุ้มเมล็ดดูดน้ำจนชุ่มเสียก่อน แล้วจึงนำไปเพาะในกระบะเพาะ ที่มีขี้เถ้าแกลบผสมทราย อัตราส่วน ๔:๑ รดน้ำพอชุ่มทุกวัน เมล็ดจะงอกภายใน ๗–๑๐ วัน พอกล้าเริ่มมีใบจริง ๑–๒ คู่ ก็ย้ายไปปลูกในแปลง ระยะปลูก ใช้ระยะ ๓๐x๓๐ เซนติเมตร หรือ ๔๐x๔๐ เซนติเมตร

ประโยชน์ทั่วไป ปลูกเป็นไม้ประดับ ดอกใช้รับประทาน นิยมปลูกเป็นไม้ประดับในสวนและปลูกเป็นไม้ริมถนน (ลีนา ผู้พัฒนพงศ์, ๒๕๒๕) สรรพคุณทางสมุนไพร ราก ขับเสมหะ รักษาบาดแผล ขับพยาธิ แก้ตกเลือด เปลือก แก้บิด รักษาโรคผิวหนัง และแผลเรื้อรัง ใบ แก้ไข้เปลี่ยนฤดู รักษาริดสีดวงจมูก ดอก รักษาแผลเรื้อรัง ผล แก้บวม ขับพยาธิ และแก้ตกเลือด (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

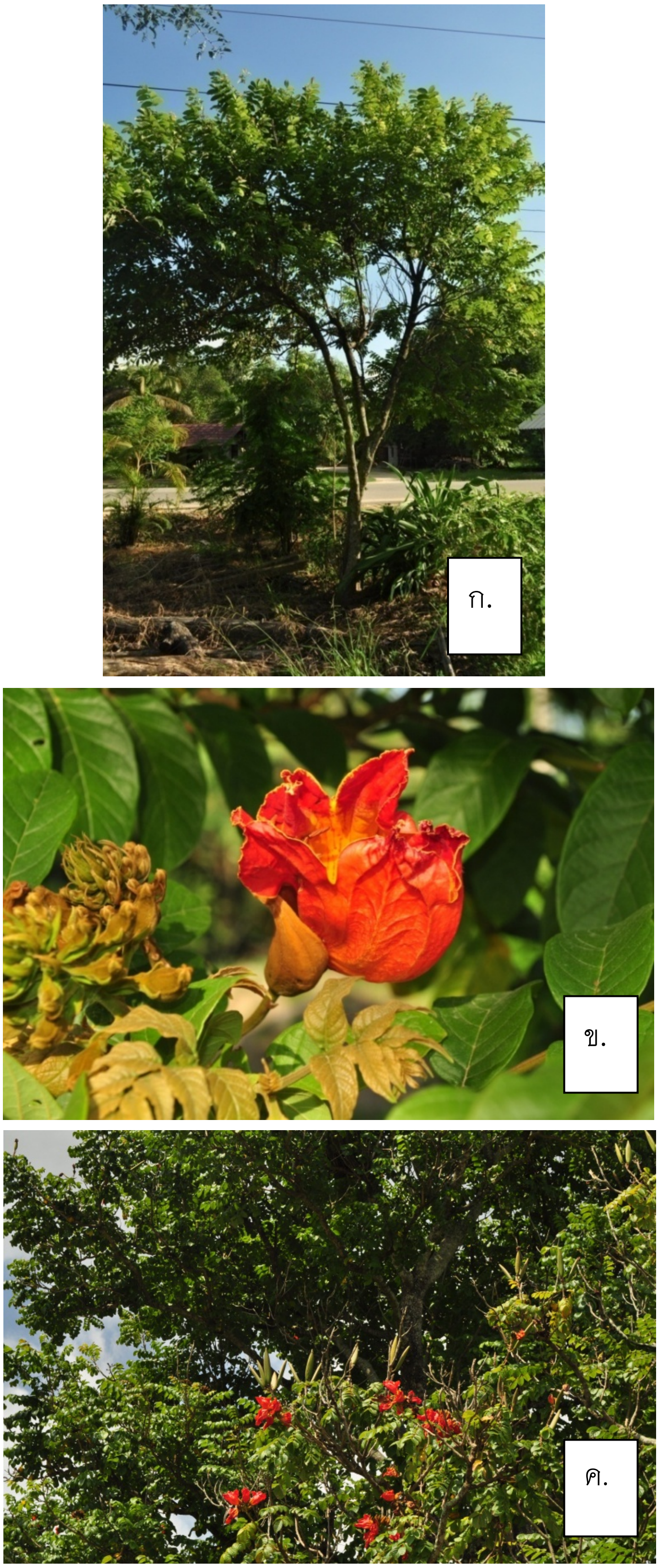

แคแสด *Spathodea campanulata* P. Beauv. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล (ฝัก)

ที่มา จังหวัดฉะเชิงเทรา

๙. สนทะเล

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Casuarina equisetifolia* J. R. & G.Forst.

ชื่อวงศ์ CASUARINACEAE

ชื่อพื้นเมือง กู (นราธิวาส)

ชื่อสามัญ Beefwood, Common ironwood, Queensland swamp oak, Sea oak

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ สนทะเลเป็นไม้พื้นเมืองของไทย พบขึ้นอยู่ตามธรรมชาติบนหาดทราย ชายทะเลทั่วไปที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลจนถึง ๑,๕๐๐ เมตร ต่างประเทศพบที่ชายฝั่งตอนเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศออสเตรเลีย ตามหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก ตั้งแต่อินโดนีเซีย มาเลเซีย อินเดีย ศรีลังกา ปากีสถาน จนถึงโพลีนีเซีย

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง ๑๐-๒๐ เมตร ไม่ผลัดใบ ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาลปนเทา แตกเป็นสะเก็ดเล็ก ๆ

ใบ ใบเดี่ยว เรียงเป็นวงกลม มีลักษณะเป็นเกล็ด (scale leaf) รูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก ข้อละ ๖-๘ ใบ สีเหลืองอมเขียว

ดอก ดอกแยกเพศอยู่ร่วมต้น ดอกเพศผู้สีขาว เกสรสีน้ำตาล รูปกระบองเรียว ออกตามปลายกิ่ง ยาว ๑-๓ เซนติเมตร ดอกบานเต็มที่กว้าง ๑ มิลลิเมตร ดอกเพศเมียสีแดงออกตามลำต้นใกล้ปลายกิ่ง รูปทรงกระบองหรือเกือบกลม ช่อดอกออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกแน่นกว้าง ๔-๕ มิลลิเมตร ดอกย่อยไม่มีก้าน ก้านช่อดอกยาวประมาณ ๑ เซนติเมตร

ผล ผลแห้งแตก เป็นผลรวม ทรงกลม ขนาด ๑-๑.๕ เซนติเมตร สีเขียวอมเหลือง เมื่อแก่จะแตกตามรอยประสาน เมล็ดกลมรี ยาว ๖-๗ มิลลิเมตร มีปีกที่ปลายเมล็ด

ลักษณะเด่น ใบเดี่ยว เรียงเป็นวงกลม มีลักษณะเป็นเกล็ด (scale leaf) รูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก ข้อละ ๖-๘ ใบ ดอกแยกเพศอยู่ร่วมต้น

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ -

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ติดผลเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม

การปลูกและการดูแล ใช้วิธีการขยายพันธุ์จากเมล็ด เนื่องจากเป็นวิธีการที่สะดวกและสามารถขยายพันธุ์ได้จำนวนมาก ๆ แต่อย่างไรก็ตาม สนทะเลสามารถขยายพันธุ์โดยการปักชำหรือตอนกิ่งได้แต่ไม่เป็นที่นิยมกัน สามารถเจริญเติบโตได้ทั้งในดินเปรี้ยวและดินเลว ทนทานต่อสภาพที่มีหินปูนและดินเค็มเล็กน้อยได้เป็นอย่างดี เนื่องจากสนทะเลเป็นพันธุ์ไม้ที่มีรากเป็นปม (nodule) ซึ่งทำหน้าที่ containing nitrogen–fixing actomycete microorganisms แต่สนทะเลไม่สามารถเจริญเติบโตต่อไปได้ในดินที่แน่น หรือดินที่เป็นดินเหนียว ในพื้นที่ที่มีน้ำขังเป็นครั้งคราวก็พอจะทนทานอยู่ได้ สามารถขึ้นได้ดีในดินที่มีความชื้นมาก เช่น ดินบริเวณชายฝั่งทะเล ถึงแม้ว่าสภาพอากาศจะมีช่วงแล้งในปีหนึ่ง ๖-๗ เดือน ก็สามารถทนได้ แต่ถ้าความชื้นในดินน้อยเมื่อพบกับสภาพอากาศแห้งแล้งติดต่อกันยาวนาน สนทะเลก็อาจตายได้ (พิทยา เพชรมาก และคณะ, ๒๕๓๖) สามารถขึ้นได้ดีในท้องถิ่นที่มีอากาศอบอุ่น ไปจนถึงท้องถิ่นที่มีอากาศร้อน ซึ่งมีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๑๐-๓๕ องศาเซลเซียส และเป็นไม้ที่สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของอากาศในโซนร้อนได้ดี แต่ไม่ชอบอากาศที่หนาวจัดจนเป็นเกล็ดน้ำแข็ง (frost) สามารถเจริญงอกงาม ปริมาณน้ำฝนตั้งแต่ ๗๐๐-๒,๐๐๐ มิลลิเมตร/ปี

ประโยชน์ทั่วไป ใช้ในการก่อสร้าง ทำเชื้อเพลิง ทำกระดาษ ฟอกหนัง เลี้ยงสัตว์ ปลูกเป็นไม้ประดับ สรรพคุณทางสมุนไพร เปลือก แก้บิด แก้ท้องร่วง สมานแผล แก้โรคเหน็บชา ทำให้ประจำเดือนมาปกติ ใบ ขับปัสสาวะ แก้จุกเสียด แก้ปวดท้อง เมล็ด แก้ปวดศีรษะ (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ปลูกเป็นแนวกันลม สามารถต้านทานลมได้ดี (พิทยา เพชรมาก และคณะ, ๒๕๓๖)

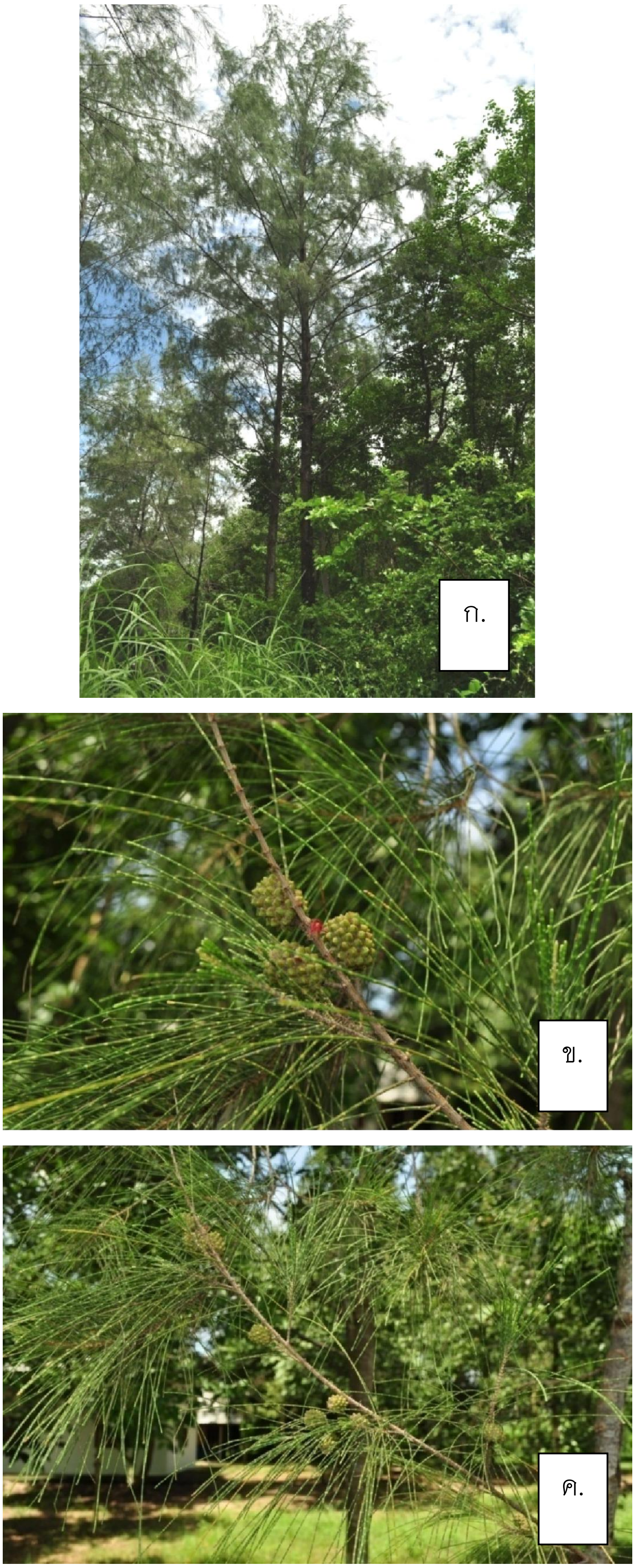

สนทะเล *Casuarina equisetifolia* J. R. & G. Forst. ก. ต้น, ข. ดอกเพศเมียและผล, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑๐. กระจูด (กก)

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Lepironia articulata* (Retz.) Domin

ชื่อวงศ์ CYPERACEAE

ชื่อพื้นเมือง กกกระจูด (ภาคกลาง) กก (ระยอง) จูด กระจูด (ภาคใต้)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ขึ้นเป็นกลุ่มใหญ่ในแหล่งน้ำธรรมชาติ หรือในระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำตามแนวชายฝั่ง และบึงน้ำในแผ่นดิน และป่าบึง ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๐–๑๐๐ เมตร ในประเทศไทยพบทางภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ กระจายพันธุ์ในแถบประเทศมาดากัสการ์ อินเดีย ศรีลังกา อินโดจีน ตะวันออกเฉียงใต้ของจีน มาเลเซีย ไมโครนีเซีย ออสเตรเลีย นิวแคลิโดเนีย และฟิจิ

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น พืชล้มลุกมีอายุหลายปี เหง้ามีเกล็ดสีน้ำตาลอมเทาที่ด้านปลายเล็กน้อย ลำต้นแข็งเป็นกลุ่มแน่นตามแนวของเหง้า ขนาดกว้าง ๐.๒–๐.๗ เซนติเมตร ยาว ๑๐–๒๐ เซนติเมตร คล้ายทรงกระบอกผิวเรียบ

ใบ มีกาบใบแผ่ออก กาบบนสุดยาว ๑๒–๒๖ เซนติเมตร ปลายตัดเฉียง ใบประดับรูปลิ่มแคบ คล้ายทรงกระบอกมีความยาว ๒.๒–๖ เซนติเมตร

ดอก เป็นดอกช่อ ประกอบด้วยช่อเชิงลด จำนวน ๑ ช่อ รูปทรงรีหรือรูปขอบขนานคล้ายทรงกระบอก กว้าง ๓–๗ มิลลิเมตร ยาว ๑๐–๓๕ มิลลิเมตร สีเขียวถึงสีน้ำตาลกาแฟหรือสีน้ำตาลม่วง กาบประดับรูปไข่หรือรูปทรงกลมแกมไข่ กว้าง ๓–๖.๒ มิลลิเมตร ยาว ๓.๒–๖.๗ มิลลิเมตร ปลายมนและมักโค้งลงเล็กน้อย เมื่อแก่เต็มที่จะร่วงง่าย กลุ่มดอกย่อยจะพอ ๆ กับกาบประดับ กลีบประดับมีได้ถึง ๑๕ กลีบ น้อยที่สุดมี ๒ กลีบ รูปหอกแกมแถบ มีความยาว ๔–๖ มิลลิเมตร สันของกลีบเป็นขนครุย

ผล เป็นรูปไข่หรือรูปไข่กลับถึงรูปไข่กลับทรงกว้าง ผลนูน ๒ ด้าน กว้าง ๒–๒.๘ มิลลิเมตร ยาว ๓–๔ มิลลิเมตร (ไม่นับจะงอยที่ยาว ๐.๕ มิลลิเมตร) ผลแข็งสีน้ำตาล ผิวเรียบถึงเป็นแนวเส้นตามยาวไม่ชัด มักมีหนามละเอียดที่ส่วนปลาย (วัชนะ บุญชัย, กิตติพงษ์ เกิดสว่าง, ๒๕๔๘)

ลักษณะเด่น พืชล้มลุกมีอายุหลายปี เหง้ามีเกล็ดสีน้ำตาลอมเทาที่ด้านปลายเล็กน้อย ลำต้นแข็งเป็นกลุ่มแน่นตามแนวของเหง้า ผลแข็งสีน้ำตาลผิวเรียบถึงเป็นแนวเส้นตามยาวไม่ชัด มักมีหนามละเอียดที่ส่วนปลาย

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกและติดผลตลอดปี (วัชนะ บุญชัย, กิตติพงษ์ เกิดสว่าง, ๒๕๔๘)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการแยกกอหรือแยกหน่อและเพาะเมล็ด ชอบขึ้นในที่มีน้ำขังอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะบริเวณริมทะเลสาบที่เป็นดินโคลนหรือป่าพรุ การเพาะปลูกกระจูดต้องใช้ระยะเวลาประมาณ ๓ ปี ต้นจึงจะโตได้ขนาด สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ คือ ลำต้นยาวไม่ต่ำกว่า ๑ เมตร เมื่อถอนต้นกระจูดแล้วหน่อก็จะแตกต้นใหม่ขึ้นมาแทนที่หมุนเวียนกันไป การขยายพันธุ์โดยการแยกกอ มีขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

๑. นำกอกระจูดที่เป็นต้นพันธุ์ แช่ทิ้งไว้ในแหล่งน้ำให้น้ำท่วมรากพอประมาณ โดยแช่ทิ้งไว้ประมาณ ๑๐–๑๕ วัน จนมองเห็นรากใหม่แตกออกมา นำกอต้นพันธุ์มาแยกออกเป็นกอย่อยขนาดตามความเหมาะสม โดยจะต้องมีส่วนของหน่อและรากที่งอกใหม่ปะปนอยู่ด้วยอย่างน้อยตั้งแต่ ๑ หน่อขึ้นไป

๒. ตัดส่วนปลายลำต้นทิ้งทั้งหมด ให้เหลือเฉพาะลำต้นส่วนโคนยาวประมาณ ๔๐–๕๐ เซนติเมตร เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน

๓. นำหน่อใหม่ที่แยกเป็นกอย่อยไว้มาไปใส่ในภาชนะปลูก อาจจะเป็นถุงพลาสติกหรือกระถางตามความเหมาะสม แล้วนำวัสดุปลูกที่จัดเตรียมไว้กรอกใส่ลงให้รอบในภาชนะปลูก แล้วนำไปจัดเรียงไว้ภายในโรงเรือนเพาะชำ รดน้ำให้ชุ่มตลอดเวลา หรืออาจให้น้ำท่วมขังส่วนของโคนต้นก็ได้

๔. ประมาณหนึ่งเดือนจะสังเกตเห็นการเจริญเติบโตของหน่อกระจูดอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

๕. ในกรณีจำเป็นต้องการเพาะขยายพันธุ์โดยเร่งด่วน ก็สามารถนำกอแม่พันธุ์มาทำการแยกเป็นกอย่อย ตัดส่วนปลายใบทิ้ง นำมาใส่ภาชนะและวัสดุปลูกที่จัดเตรียมไว้ได้เลย แต่การเจริญเติบโตจะไม่สม่ำเสมอ

๖. วัสดุปลูกโดยทั่วไป ใช้ทรายหยาบผสมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกเพียงเล็กน้อย หรืออาจจะใช้เฉพาะทรายหยาบเพียงอย่างเดียวก็ได้ เมื่อต้นกล้าตั้งตัวได้จึงให้ปุ๋ยบำรุงตามความเหมาะสม (วัชนะ บุญชัย, กิตติพงษ์ เกิดสว่าง, ๒๕๔๘)

ประโยชน์ทั่วไป ลำต้นกระจูด ใช้ทอเสื่อหรือประดิษฐ์เป็นเครื่องจักสาน (สุชาดา ศรีเพ็ญ, ๒๕๔๒) ผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด เช่น กระเป๋า ตะกร้า เสื่อ กระเช้า แจกัน กระบุง รองเท้า หมวก ฯลฯ (วัชนะ บุญชัย, กิตติพงษ์ เกิดสว่าง, ๒๕๔๘)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

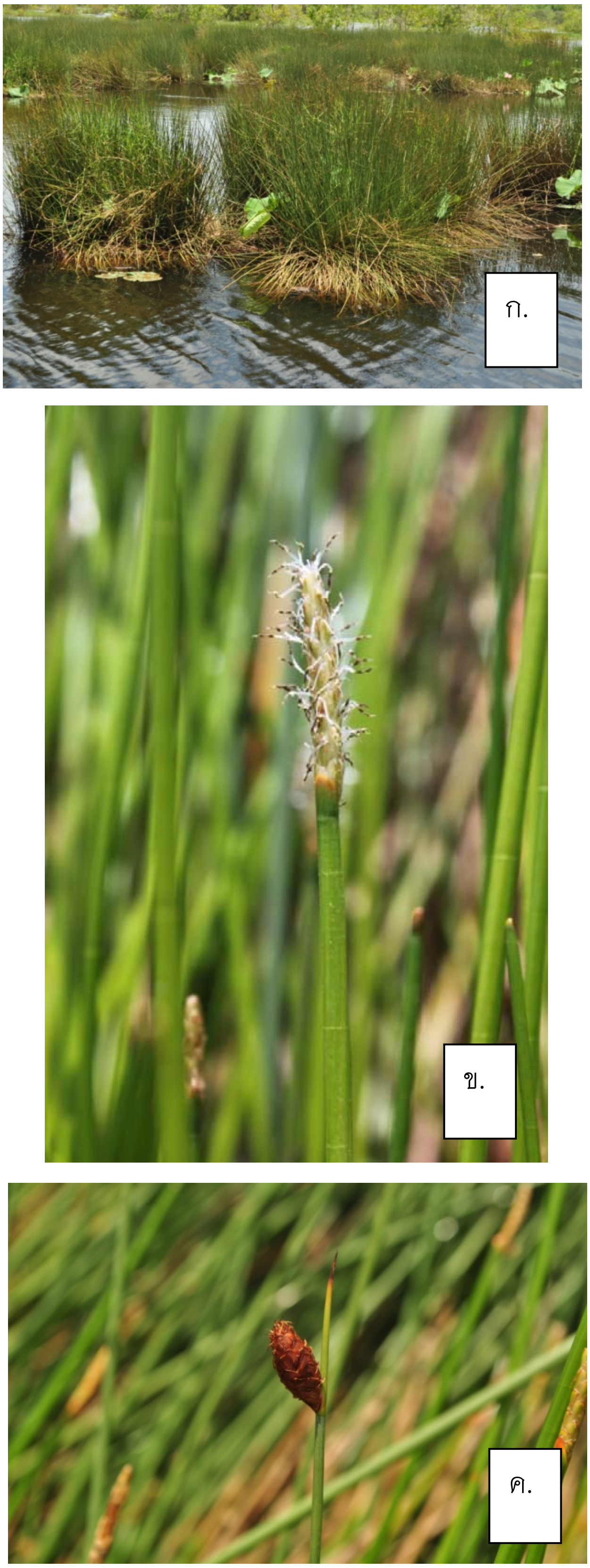

กระจูด (กก) *Lepironia articulata* (Retz.) Domin ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา จังหวัดระยอง

๑๑. ยางนา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Dipterocarpus alatus* Roxb. ex G. Don

ชื่อวงศ์ DIPTEROCARPACEAE

ชื่อพื้นเมือง ชันนา ยางตัง (ชุมพร) ยาง ยางขาว ยางแม่น้ำ ยางหยวก (ทั่วไป) ยางกุง (เลย) ยางควาย (หนองคาย) ยางเนิน (จันทบุรี)

ชื่อสามัญ Yang

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบขึ้นตามป่าดิบแล้งและป่าเบญจพรรณชื้นทั่วไป ชอบขึ้นในที่ลุ่มต่ำริมห้วย ลำธาร และตามหุบเขา จนถึงที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๓๕๐ เมตร ในประเทศไทยพบทั่วทุกภาค ต่างประเทศพบที่บังกลาเทศ พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และมาเลเซีย (วรดลต์ แจ่มจำรูญ, ๒๕๕๓)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงถึง ๕๐ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลม ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาลอ่อนหรือเทาอมขาว ค่อนข้างเรียบ อาจแตกเป็นร่องตื้นตามยาวและขวางลำต้น เปลือกในสีน้ำตาลอ่อนอมชมพู

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปไข่หรือรูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง ๖–๑๕ เซนติเมตร ยาว ๑๓–๒๕ เซนติเมตร ปลายใบทู่หรือเรียวแหลม โคนใบมนหรือเว้าเข้า แผ่นใบค่อนข้างหนา ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ยกเว้นเส้นกลางใบ ผิวใบด้านล่างมีขนนุ่ม เส้นแขนงใบข้างละ ๑๔–๑๗ เส้น ก้านใบยาว ๔ เซนติเมตร หูใบสีเทาอมเหลือง มีขนนุ่ม

ดอก ช่อดอกแบบช่อกระจะสั้น ออกที่ง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง สีชมพู กลีบเลี้ยงมีครีบตามยาว ๕ ครีบ ปลายแยกเป็น ๕ แฉก มีขนสีน้ำตาล กลีบดอกมี ๕ กลีบ เกยซ้อนเวียนเป็นรูปกังหัน ดอกบานเต็มที่กว้าง ๒–๓ เซนติเมตร

ผล เปลือกแข็งเมล็ดเดียว ทรงกลมรี กว้าง ๑.๕–๒ เซนติเมตร ยาว ๓–๔ เซนติเมตร มีครีบตามยาว ๕ ครีบ ปีกคู่ยาว ๒ ปีก ยาวไม่เกิน ๑๖ เซนติเมตร สีแดงสด ปีกสั้น ๓ ปีก

ลักษณะเด่น กลีบดอกมี ๕ กลีบ เกยซ้อนเวียนเป็นรูปกังหัน ผลมีครีบตามยาว ๕ ครีบ ปีกยาว ๒ ปีก ปีกสั้น ๓ ปีก

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดอุบลราชธานี (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม ติดผลเดือนเมษายนถึงมิถุนายน (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด เป็นไม้กลางแจ้ง เจริญเติบโตได้ดีในสภาพดินแทบทุกชนิด ชอบดินที่มีอินทรียวัตถุค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ ชอบความชื้นปานกลาง ลูกไม้ยางนาชอบขึ้นบริเวณใต้ร่มเงาต้นไม้ใหญ่ที่มีแสงแดดส่องถึง (แดดรำไร) เมื่อพ้นระยะลูกไม้ (หลังยางนาอายุ ๑ ปี) ต้องการแสงแดดเต็มวัน การคัดเลือกพื้นที่และเตรียมพื้นที่ปลูก ก่อนนำเมล็ดไปเพาะควรนำเมล็ดมาตัดปีกออกก่อน วัสดุที่ใช้เพาะเมล็ดไม้ปกตินิยมใช้ทรายท้องน้ำคั่วหรือราดยาฆ่าเชื้อราก่อน เพื่อป้องกันไม่ให้ราทำลายกล้าไม้ที่จะงอกใหม่ วางเรียงเมล็ดไม้ที่ตัดปีกออกแล้วให้ส่วนที่เป็นปลายรากหงายขึ้นมา (ส่วนที่เป็นรอยต่อของเมล็ดกับปีก) กดเมล็ดให้จมลงในทรายให้ระดับปลายรากอยู่ในระดับผิวทราย แล้วโรยทับด้วยขลุยมะพร้าวบาง ๆ รดน้ำทุกวันเช้า–เย็น ให้ความชุ่มชื้นพอเพียง เมล็ดใหม่จะงอกหลังจากเพาะแล้ว ๔–๕ วัน จากนั้นจึงทำการย้ายเมล็ดที่งอกลงในถุงเพาะชำต่อไป วิธีการปลูกและระยะปลูกที่เหมาะสม ควรทำในช่วงฤดูฝนประมาณเดือนมิถุนายน ระยะปลูกที่เหมาะสมควรใช้ระยะห่าง ๔x๔ เมตร อัตราการรอดตายสูงมากและเจริญเติบโตได้ดี หลุมปลูกควรมีขนาด ๓๐x๓๐x๓๐ เซนติเมตร ก้นหลุมควรมีดินที่ร่วนซุยหรืออาจใช้ปุ๋ยอินทรีย์รองก้นหลุม เมื่อปลูกแล้วควรกลบหลุมให้ได้ระดับผิวดินอย่าให้น้ำขัง (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, ๒๕๔๖)

ประโยชน์ทั่วไป เนื้อไม้แข็งปานกลาง ใช้ในการก่อสร้างทั่วไป ใช้ในการก่อสร้างอาคาร บ้านเรือน ทำเสา ไม้พื้น โครงหลังคา ใช้ทำไม้ระแนง เครื่องเรือนในร่ม ทำไม้อัดและแผ่นใยไม้อัด น้ำมันใช้ทาไม้ยาแนวเรือแทนน้ำมันขี้โล้ได้ ยาเครื่องจักสาน ทำได้ น้ำมันชักเงาผสมทำหมึกพิมพ์หรือสีทาบ้าน เชื้อเพลิงสำหรับเครื่องจักรดีเซล (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒; ส่วนพฤกษศาสตร์ป่าไม้, ๒๕๔๒; สุธรรม อารีกุล, ๒๕๕๒ ก) สรรพคุณทางสมุนไพร น้ำมันยาง รักษาโรคเรื้อน หนองใน รักษาแผลเน่าเปื่อย (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข; เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒; ส่วนพฤกษศาสตร์ป่าไม้, ๒๕๔๒) เปลือก ฟอกโลหิต แก้ปวดตามข้อ แก้ตับอักเสบ ห้ามหนอง น้ำมันยาง ขับเสมหะ ขับปัสสาวะ อุดฟัน แก้ฟันผุ ใบ คุมกำเนิด แก้ปวดฟัน ฟันโยกคลอน (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ยางนาในช่วงเช้ามีอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิสูงสุด ๗.๕๒ $\mu mol.m^{-2}.s^{-1}$ ในช่วงบ่ายอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิสูงสุด ๖.๔๕ $\mu mol.m^{-2}.s^{-1}$ (ลดาวัลย์ พวงจิตร, ๒๕๔๙)

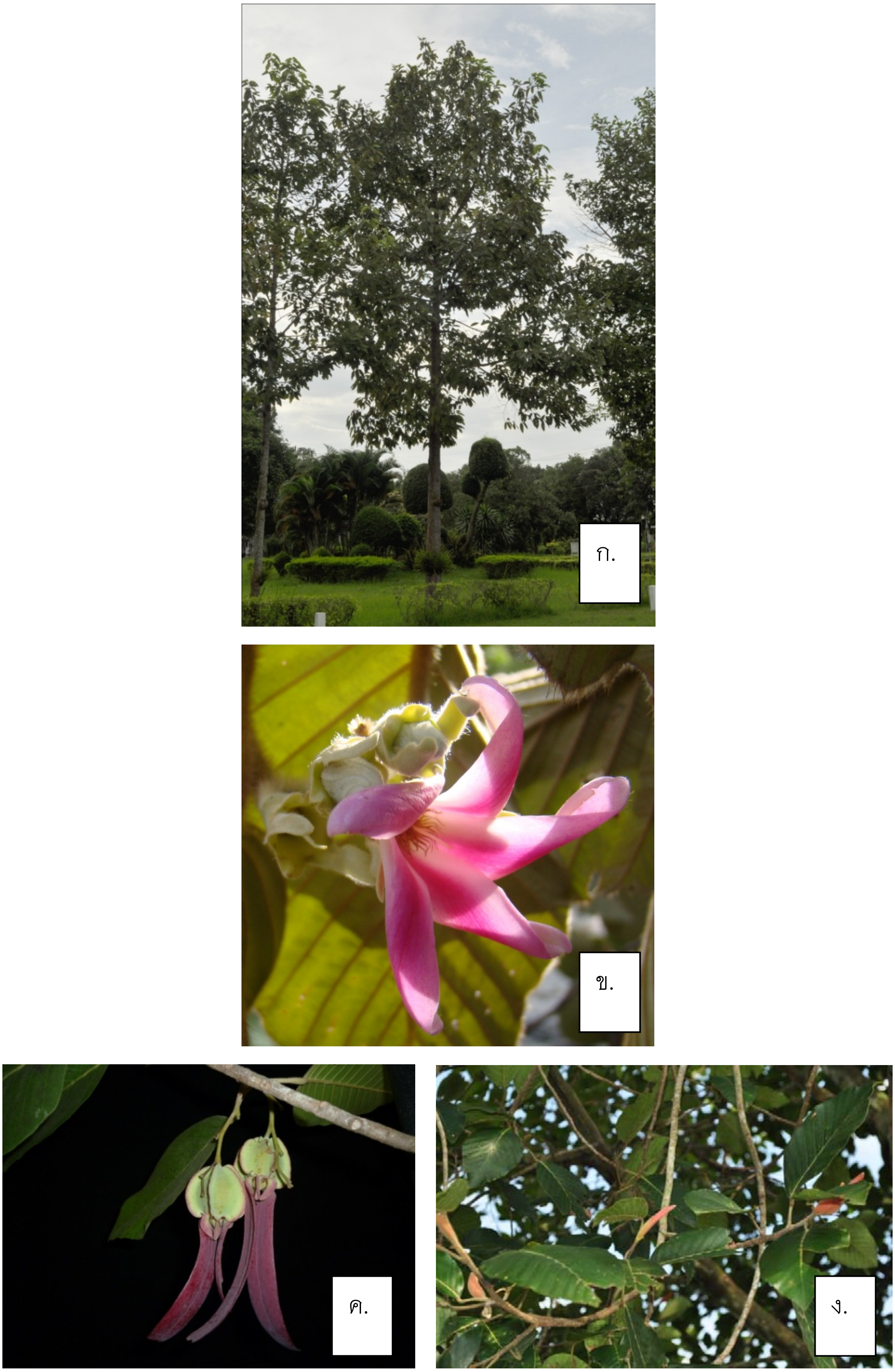

ยางนา *Dipterocarpus alatus* Roxb. ex G. Don ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล, ง. หูใบ

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑๒. เหียง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Dipterocarpus obtusifolius* Teijsm. ex Miq.

ชื่อวงศ์ DIPTEROCARPACEAE

ชื่อพื้นเมือง ตะแบง (ภาคตะวันออก) ตาด (จันทบุรี พิษณุโลก) ยางเหียง (จันทบุรี ราชบุรี) สะแบง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อุตรดิตถ์) เหียงพลวง เหียงโยน (ประจวบคีรีขันธ์)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบทั่วไปในป่าเบญจพรรณแล้ง ป่าแดง ป่าเต็งรัง ป่าสนเขา ป่าชายหาด ทั่วประเทศไทย ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลถึง ๑,๓๐๐ เมตร ต่างประเทศพบที่อินเดีย พม่า ไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนาม

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูงได้ถึง ๓๐ เมตร ผลัดใบ ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาลอมเทา แตกเป็นสะเก็ดหนาและเป็นร่องลึก กิ่งอ่อนมีขนหนาแน่น

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปไข่หรือรูปรี กว้าง ๙–๒๐ เซนติเมตร ยาว ๑๕–๓๐ เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบสอบมนกว้าง ขอบใบเป็นคลื่น ผิวใบด้านบนมีขนประปราย ด้านล่างมีขนหนาแน่น แผ่นใบหนาจีบเป็นร่อง มีหูใบสีแดงหุ้ม เส้นแขนงใบข้างละ ๑๐–๑๕ เส้น ก้านใบยาว ๓–๕ เซนติเมตร มีขนหนาแน่น ใบอ่อนพับจีบชัดเจนตามแนวเส้นแขนงใบ หูใบหุ้มใบอ่อนรูปแถบกว้าง ปลายมน ผิวด้านนอกมีขนสั้นหนานุ่ม

ดอก ช่อดอกแบบช่อกระจะ ออกที่ซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ก้านช่อดอกยาว ๒–๕ เซนติเมตร ก้านดอกย่อยมีตั้งแต่สั้นมากจนยาวได้ถึง ๑ เซนติเมตร ใบประดับที่ก้านดอกย่อยรูปใบหอกหรือรูปแถบ กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ยาว ๑–๑.๕ เซนติเมตร ปลายแยกเป็น ๕ แฉก ยาว ๒ แฉก สั้น ๓ แฉก สีเขียวอ่อน มีขน กลีบดอกมี ๕ กลีบ รูปกรวย สีชมพู ฐานเชื่อมติดกัน ปลายกลีบบิดเวียนแบบกังหัน มีขนรูปดาว เกสรเพศผู้ มี ๓๐ อัน อัดแน่นอยู่รอบรังไข่ รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ดอกบานเต็มที่กว้าง ๓.๕–๔.๕ เซนติเมตร

ผล ผลแห้งแบบมีปีก ทรงกลม ขนาด ๒.๕–๔.๕ เซนติเมตร โคนผลมีปีกติดอยู่ ๕ ปีก สั้น ๓ ปีก ยาว ๒ ปีก เมล็ดสีน้ำตาล รูปทรงกลมหรือรูปไข่ มี ๑ เมล็ดต่อผล

ลักษณะเด่น หูใบหุ้มใบอ่อนรูปแถบกว้าง ปลายมน ผิวด้านนอกมีขนสั้นหนานุ่ม กลีบดอกมี ๕ กลีบ ฐานเชื่อมติดกัน ปลายกลีบบิดเวียนแบบกังหัน โคนผลมีปีกติดอยู่ ๕ ปีก สั้น ๓ ปีก ยาว ๒ ปีก

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม (ประนอม จันทรโณทัย, ๒๕๕๐) แตกต่างจาก จเร สดากร (๒๕๔๒) กล่าวว่า ออกดอกเดือนธันวาคมถึงเมษายน

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด ขึ้นได้กับสภาพดินทุกชนิดที่มีการระบายน้ำดี ความชื้นมากถึงน้อย แสงมาก ขนาดหลุมที่พอเหมาะในการปลูก ควรมีขนาดกว้าง ๓๐ เซนติเมตร ยาว ๓๐ เซนติเมตร ลึก ๔๐ เซนติเมตร ก้นหลุมให้ใช้ฟางข้าวแห้ง หญ้าแห้ง ใบไม้แห้ง รองก้นหลุมเพื่อกันความชื้น ระยะปลูกคือ ๔x๔ เมตร (ไร่ละ ๑๐๐ ต้น) ควรถางวัชพืชทุก ๆ ๓ เดือน (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, ๒๕๔๖)

ประโยชน์ทั่วไป เนื้อไม้ใช้ในการก่อสร้าง ทำเครื่องมือทางการเกษตร (สมราน สุดดี, ๒๕๕๒ ข) เนื้อไม้มีความแข็งแรง ไสกบแต่งง่าย ใช้ทำโครงสร้างของบ้าน ได้แก่ รอด ตง คาน พื้น และฝาบ้าน และเครื่องมือใช้สอย ได้แก่ กังหันน้ำ หีบ ไม้พายเรือ หูกทอผ้า ชันจากเปลือกต้นใช้ยาเรือ ทำได้จุดไฟ ใบ เย็บเป็นตับใช้มุงหลังคา และทำฝาบ้าน (จเร สดากร, ๒๕๔๒; เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์, ๒๕๕๒) สรรพคุณทางสมุนไพร เปลือก แก้ท้องเสีย ใบ แก้ปวดฟัน ฟันโยกคลอน น้ำมันยาง สมานแผล รักษาแผลมีหนอง ขับเสมหะ ขับปัสสาวะ รักษาแผลในทางเดินปัสสาวะ และแก้ตกขาว (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข) น้ำมันใช้ทาแผลภายนอก เปลือกต้น ต้มน้ำดื่มแก้ท้องเสีย (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์, ๒๕๕๒) ชาวเขาโดยทั่วไป โดยเฉพาะกะเหรี่ยงและไทยใหญ่ ใช้ใบห่ออาหารแทนใบตอง และม้วนใบยาสูบแทนใบยา กิ่งใช้เป็นฟืนสำหรับหุงต้ม ต้นใช้สร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย กะเหรี่ยงใช้ดอกสดกินเป็นผักจิ้มหรือปรุงใส่แกงกินเป็นอาหารประเภทผัก (สุธรรม อารีกุล, ๒๕๕๒ ก)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

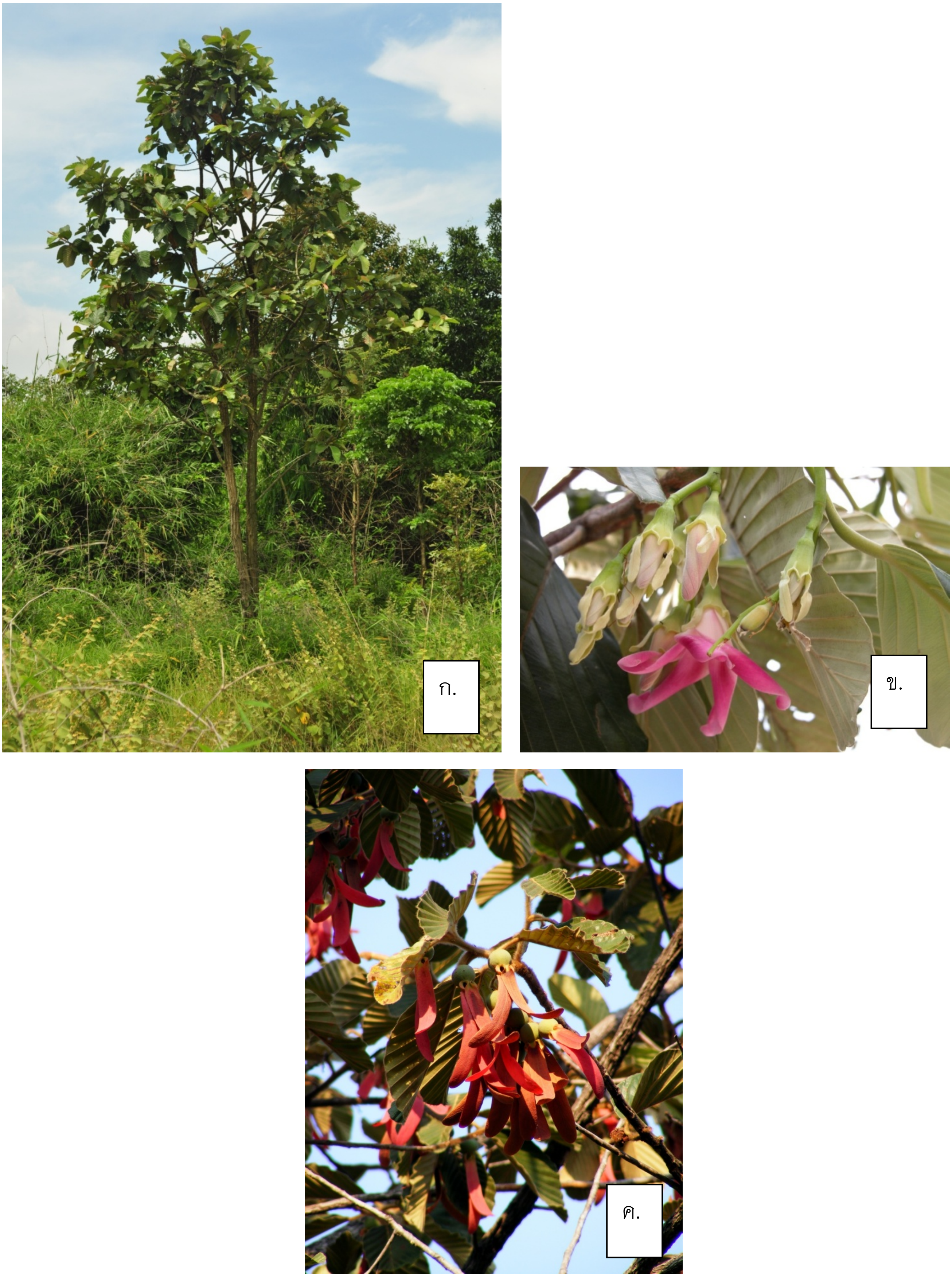

เหียง *Dipterocarpus obtusifolius* Teijsm. ex Miq. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑๓. ยางแดง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Dipterocarpus turbinatus* C. F. Gaertn.

ชื่อวงศ์ DIPTEROCARPACEAE

ชื่อพื้นเมือง ยางแคง (เพชรบูรณ์) ยางใบเลื่อม ยางหนู (เชียงราย) ยางหยวก (หนองคาย)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ตามป่าเบญจพรรณชื้นและป่าดิบแล้งทั่วไป ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๓๐๐–๑,๐๐๐ เมตร ต่างประเทศพบที่อินเดียถึงคาบสมุทรอินโดจีน

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงได้ถึง ๔๐ เมตร ผลัดใบแต่ผลิใบใหม่ไว เรือนยอดเป็นพุ่ม ลำต้นเปลาตรง ไม่มีพูพอนเปลือกหนา แตกเป็นสะเก็ดห้อยย้อยลง สีเทาแกมน้ำตาล เปลือกในสีน้ำตาลแกมเหลือง หรือน้ำตาลอมแดง กิ่งอ่อนเกลี้ยง หูใบ มีขนสากสีเทา

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่แกมขอบขนาน กว้าง ๙–๑๒ เซนติเมตร ยาว ๑๗–๒๔ เซนติเมตร โคนใบมนกว้าง ปลายใบทู่หรือเป็นติ่งแหลม แผ่นใบหนา เกลี้ยง ผิวใบด้านบนเป็นมันและออกสีน้ำตาลคล้ำเมื่อใบแห้ง ขอบใบหยักเป็นคลื่นห่าง ๆ เส้นใบ ๑๖–๑๙ คู่ ก้านใบยาว ๓–๓.๕ เซนติเมตร

ดอก สีขาวแกมชมพู ออกรวมเป็นช่อสั้นตามง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง หลอดโคนกลีบเลี้ยง เรียบ อาจมีขนบ้างประปราย ส่วนโคนกลีบดอกเกยซ้อนเวียนกันเป็นรูปกังหัน ตอนปลายมี ๕ กลีบ เกสรเพศผู้มี ๒๐–๒๕ อัน

ผล รูปรีผิวเกลี้ยง ยาว ๒–๒.๕ เซนติเมตร ปีกยาว ๒ ปีก ยาวถึง ๑๒ เซนติเมตร ปีกสั้น ๓ ปีก ยาวประมาณครึ่งหนึ่งของความยาวตัวผล สีแดง

ลักษณะเด่น ส่วนโคนกลีบดอกเกยซ้อนเวียนกันเป็นรูปกังหัน ผลรูปรี ปีกยาว ๒ ปีก ยาว ปีกสั้น ๓ ปีก ยาวประมาณครึ่งหนึ่งของความยาวตัวผล สีแดง

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนพฤศจิกายนถึงมีนาคม ออกผลเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน (องค์การสวนพฤกษศาสตร์, ๒๕๕๔ ก)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด ควรปลูกในที่มีการระบายน้ำดี เมล็ดที่นำมาเพาะไม่ควรมีอายุเกิน ๑๐ วัน หลังจากร่วงจากต้น การปลูกในระยะแรกต้องมีร่มเงาบังแดดและมีความชุ่มชื้นพอควร (จำลอง เพ็งคล้าย, ชวลิต นิยมธรรม, ๒๕๔๒)

ประโยชน์ทั่วไป ไม้แข็งแต่การใช้งานไม่ทนทานในที่โล่งแจ้ง มักใช้ทำสิ่งก่อสร้างที่หยาบ ๆ เป็นไม้อัดที่ใช้ทางการค้า น้ำมันจากเนื้อไม้คล้ายยางนา *Dipterocarpus alatus* Roxb. ex G.Don แต่มีความแตกต่างกันที่คุณภาพ ยางใช้รักษาเนื้อไม้ไผ่ น้ำมันใช้ผสมหมึก รักษาแผลพุพอง แผลเปื่อย ขี้กลาก และโรคติดเชื้อทางผิวหนัง (ไซมอน การ์ดเนอร์ และคณะ, ๒๕๔๓) เนื้อไม้ใช้ก่อสร้างบ้านเรือน (องค์การสวนพฤกษศาสตร์, ๒๕๕๔ ก) สรรพคุณน้ำมันจากเนื้อไม้ รักษาแผลพุพอง แผลเปื่อย ขี้กลาก และโรคติดเชื้อทางผิวหนัง (หน่วยปฏิบัติการวิจัยเคมีสารสนเทศ, ๒๕๕๔)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
ยางแดงในช่วงเช้ามีอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิสูงสุด ๕.๖๖ µmol.m^{-2}.s^{-1} ในช่วงบ่ายอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิสูงสุด ๔.๓๙ µmol.m^{-2}.s^{-1} (ลดาวัลย์ พวงจิตร, ๒๕๔๙)

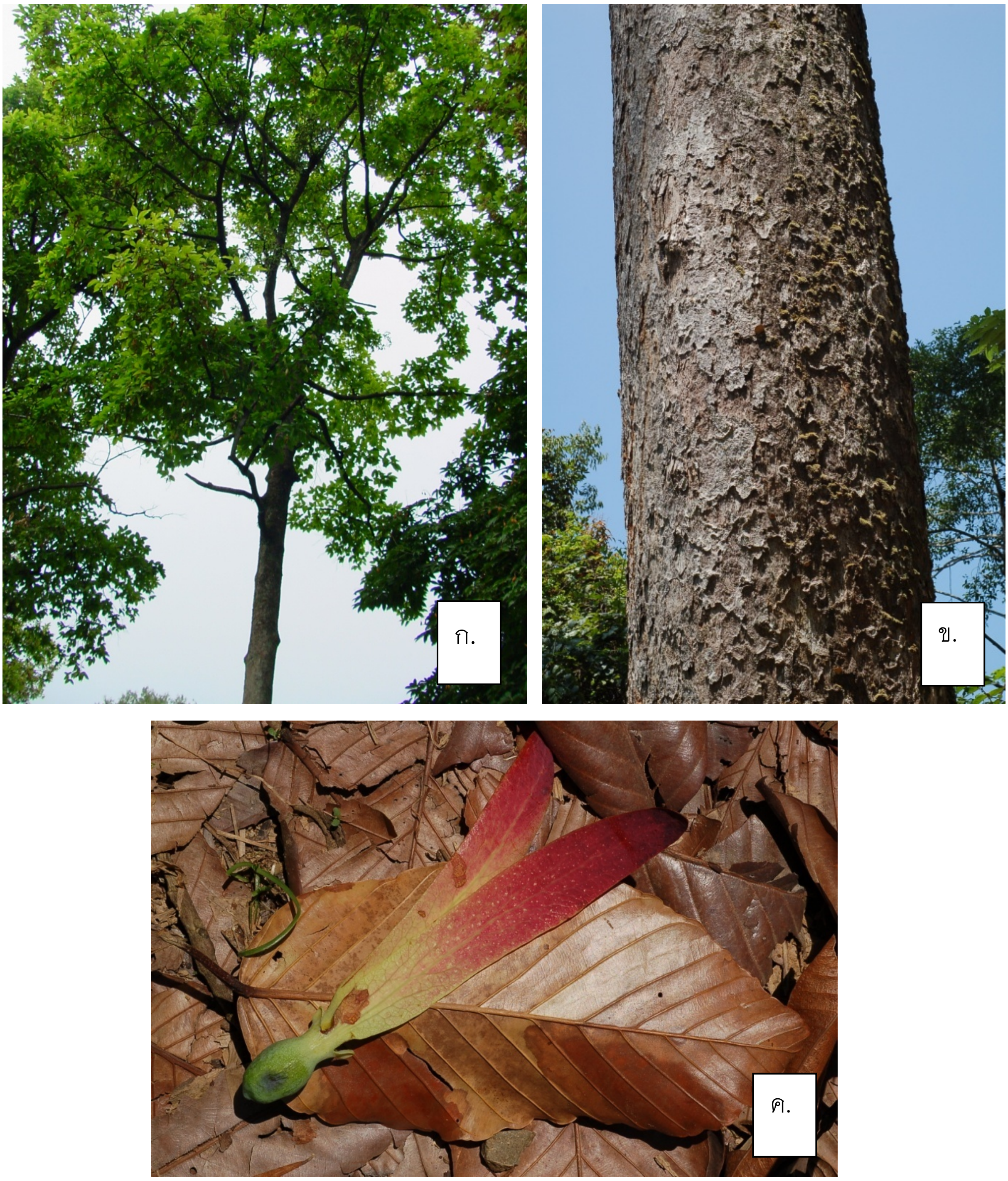

ยางแดง *Dipterocarpus turbinatus* C. F. Gaertn. ก. ต้น, ข. เปลือก, ค. ผล

ที่มา จังหวัดปราจีนบุรี

ที่มา ต้นยางแดง http://www.floracafe.com/Search_PhotoDetails.aspx?Photo=All&Id=1084

(กันยายน ๒๕๕๔)

๑๔. ตะเคียนทอง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Hopea odorata* Roxb.

ชื่อวงศ์ DIPTEROCARPACEAE

ชื่อพื้นเมือง กะกี้ โกกี้ (กะเหรี่ยง เชียงใหม่) แคน (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) จะเคียน (ภาคเหนือ) จืองา (มลายู นราธิวาส) จูเค้ โซเก (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) ตะเคียน ตะเคียนใหญ่ (ภาคกลาง) ไพร (ละว้า เชียงใหม่)

ชื่อสามัญ Iron wood

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบขึ้นในป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง และป่าเบญจพรรณ บริเวณใกล้แหล่งน้ำทั่วไป จนถึงที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๙๐๐ เมตร ต่างประเทศพบที่พม่า ลาว เวียดนามตอนใต้ กัมพูชา หมู่เกาะอันดามัน และคาบสมุทรมลายู

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงถึง ๔๐ เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มรูปกรวยหรือทรงเจดีย์ต่ำ ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาลแตกเป็นร่องตามยาวหรือเป็นสะเก็ด กิ่งอ่อนมีขนนุ่มสีขาว

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่แกมขอบขนานหรือรูปไข่แกมรูปหอกถึงรูปหอก กว้าง ๓–๗.๕ เซนติเมตร ยาว ๘–๑๖ เซนติเมตร ปลายเรียวแหลม โคนมนหรือเบี้ยว ขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบค่อนข้างหนา ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน ด้านล่างมีตุ่มใบตามง่ามเส้นแขนงใบ

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกที่ง่ามใบและปลายกิ่ง กลีบเลี้ยง ๕ กลีบ ผิวด้านนอกมีขน กลีบดอก ๕ กลีบ สีขาวแกมเหลือง เชื่อมติดกันปลายแยกเป็น ๕ แฉก ปลายบิดเวียนรูปกังหัน เกสรเพศผู้ ๑๕ อัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปกรวย ผิวเกลี้ยง

ผล ผลกลมหรือรูปไข่ปลายแหลม มีปีกยาว ๒ ปีก ปีกสั้น ๓ ปีก และมีเส้นตามยาวปีก ๗ เส้น

ลักษณะเด่น ผิวใบด้านล่างมีตุ่มใบตามง่ามเส้นแขนงใบ ผลกลมหรือรูปไข่ปลายแหลม มีปีกยาว ๒ ปีก ปีกสั้น ๓ ปีก และมีเส้นตามยาวปีก ๗ เส้น

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดปัตตานี (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒) เป็นไม้ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ (พิทยา เพชรมาก และคณะ, ๒๕๓๖)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนธันวาคมถึงเมษายน ติดผลเดือนมกราคมถึงพฤษภาคม (จเร สดากร, ๒๕๔๒)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด วิธีการปลูก กล้าที่จะปลูกจะต้องทำให้แกร่ง โดยนำออกรับแสงเต็มที่ ๑–๒ สัปดาห์ แล้วย้ายปลูกหลังจากฝนตก ถ้าทำได้ควรนำถังใส่น้ำเข้าไปในพื้นที่ปลูก นำกล้าตะเคียนทองจุ่มลงถังน้ำ เพื่อให้รากดูดซับน้ำไว้จนอิ่มตัว แล้วจึงแกะพลาสติกที่ห่อหุ้มรากออกนำลงหลุมปลูก ระยะปลูกที่ใช้กันทั่วไปคือ ๔x๔ เมตร เหมาะสมกับการปลูกร่วมกับไม้โตเร็วตระกูลถั่วอื่น ๆ เพื่อไม้โตเร็วเหล่านั้นสามารถตรึงไนโตรเจนช่วยให้ไม้ตะเคียนทองเจริญเติบโตได้ดี ตะเคียนทองชอบแสง ดินร่วนปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์และระบายน้ำดี ควรมีปริมาณน้ำฝนเกินกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตรต่อปี (พิทยา เพชรมาก และคณะ, ๒๕๓๖)

ประโยชน์ทั่วไป เนื้อไม้มีความแข็งแรงทนทาน เด้ง และเหนียว ใช้ก่อสร้างบ้านเรือน เครื่องเรือนต่าง ๆ และสิ่งอื่น ๆ ที่ต้องการความแข็งแรง แก่น ใช้ผสมยารักษาเลือดลม กษัย เปลือกมีน้ำฝาด Pyrogallol และ Catechol ต้มกับเกลือ อมป้องกันฟันหลุดเนื่องจากรับประทานยาเข้าปรอท และต้มกับน้ำ ชะล้างบาดแผลเรื้อรัง ดอก ใช้ผสมยาเกสรร้อยแปด ยาง ผสมน้ำมันทารักษาบาดแผล ชัน ผสมน้ำมันทาไม้ ยาเรือ ทำน้ำมันชักเงา (จเร สดากร, ๒๕๔๒) สรรพคุณทางสมุนไพร เปลือก แก้ปวดฟัน แก้เหงือกอักเสบ เนื้อไม้ แก้คุดทะราด แก้ท้องร่วง แก้กำเดาสมานแผล แก่น รักษาคุดทะราด ขับเสมหะ แก้บิด แก้กำเดาสมานแผล ยาง รักษาบาดแผล แก้ท้องเสีย (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

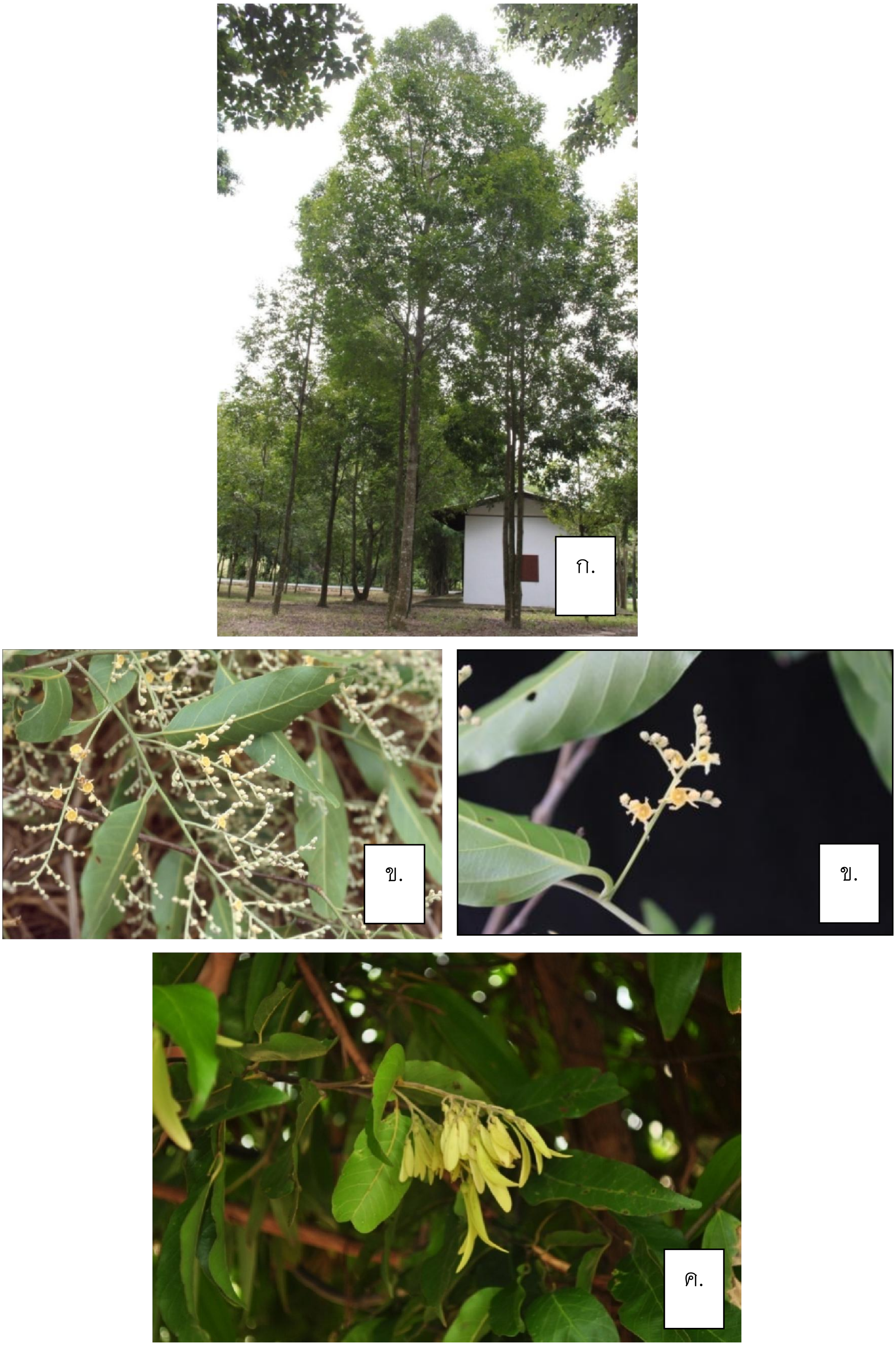

ตะเคียนทอง *Hopea odorata* Roxb. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑๕. สบู่ดำ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Jatropha curcas* L.

ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

ชื่อพื้นเมือง พมักเยา มะเยา มะหัว มะหุ่งฮั้ว มะโห่ง หงเทก (ภาคเหนือ) สบู่หัวเทศ สลอดดำ สลอดป่า สลอดใหญ่ สีหลอด (ภาคกลาง)

ชื่อสามัญ Physic nut

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบได้ในที่โล่งแจ้งในที่ค่อนข้างแห้งแล้ง แสงแดดจัดในพื้นที่รกร้างว่างเปล่า ในป่าโปร่ง ป่าเบญจพรรณ ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๑,๕๐๐ เมตร ในต่างประเทศพบได้ทั่วไปในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศเขตร้อนในอเมริกากลางและแอฟริกาใต้

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูงประมาณ ๒–๗ เมตร มีอายุไม่น้อยกว่า ๒๐ ปี เปลือกลำต้นเรียบเกลี้ยงเป็นมัน สีน้ำตาลอมเขียวหรือเทาอมเหลือง อวบน้ำ เป็นไม้เนื้ออ่อน ไม่มีแก่น หักง่าย มีน้ำยางสีขาวชมพู

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปไข่ กว้างหรือค่อนข้างกลม กว้าง ๕–๑๐ เซนติเมตร ยาว ๗–๑๖ เซนติเมตร โคนใบเว้ารูปหัวใจ ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบหรือหยักเว้า ๓–๕ หยัก

ดอก ช่อดอกแบบช่อกระจุก ออกที่ปลายยอด ง่ามใบ หรือปลายกิ่ง ดอกแยกเพศอยู่ร่วมต้น สีเหลืองอมเขียว มีกลิ่นหอมอ่อน กลีบดอก ๕ กลีบ ดอกตัวผู้มีเกสร ๑๐ อัน เรียงเป็นวง ๒ วง วงละ ๕ อัน อับเรณูตั้งฉากกับก้านดอกเพศเมีย กลีบเลี้ยง ๕ กลีบ เชื่อมติดกันที่โคน ปลายแยกยาวประมาณ ๔ มิลลิเมตร บางทีมีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน ๕ อัน รังไข่นูนสูงกว่าฐานวงกลีบรวม ภายในมี ๒–๔ ช่อง ดอกตัวเมียมีรังไข่ ก้านเกสรตัวเมียมี ๖ แฉก ในช่อดอกเดียวกันมีดอกตัวผู้มากกว่าดอกตัวเมีย ดอกแต่ละช่อบานไม่พร้อมกัน มีช่อดอกประมาณ ๑๕–๓๐ ช่อต่อต้น แต่ละช่อดอกมีดอกย่อย ๗๐–๑๒๐ ดอก

ผล ผลกลมรีหรือรูปไข่กว้าง กว้าง ๑.๘–๒.๒ เซนติเมตร ยาว ๒.๕–๓.๐ เซนติเมตร ผลมี ๓ พู แต่ละพูมี ๑ เมล็ด เมล็ดรูปไข่รีแบนข้าง ยาวประมาณ ๑.๕ เซนติเมตร เมื่อแก่มีสีดำ

ลักษณะเด่น มีน้ำยางสีขาว ดอกแยกเพศอยู่ร่วมต้น สีเหลืองอมเขียว มีกลิ่นหอมอ่อน

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ระยะเวลาออกดอกจนถึงเมล็ดแก่จะใช้เวลา ๖๐–๙๐ วัน ถ้าอากาศร้อนจะยิ่งออกดอกและแก่เร็ว

การปลูกและการดูแล สบู่ดำเป็นพืชที่ทนและปรับตัวเข้ากับสภาพแห้งแล้งได้ดี แม้มีปริมาณน้ำฝนต่ำ ๓๐๐–๑,๐๐๐ มิลลิเมตรต่อปี ขึ้นได้กับทุกสภาวะแวดล้อม

๑. เพาะเมล็ด เมล็ดสบู่ดำไม่มีระยะพักตัว สามารถเพาะในถุงเพาะหรือกระบะทรายก็ได้อายุประมาณ ๒ เดือน จึงนำไปปลูก สำหรับต้นที่ได้จากการเพาะเมล็ด จะให้ผลผลิตได้ประมาณ ๘–๑๐ เดือน หลังปลูก

๒. การปักชำ ต้องคัดท่อนพันธุ์ที่มีสีเขียวปนน้ำตาลเล็กน้อย หรือกิ่งที่ไม่อ่อนและแก่เกินไป ความยาว ๕๐ เซนติเมตร โดยปักลงในถุงเพาะหรือกระบะทรายก็ได้ ใช้เวลาปักชำประมาณ ๒ เดือน จึงนำไปปลูก โดยจะให้ผลผลิตหลังปลูก ประมาณ๖–๘ เดือน

๓. การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ปัจจุบันกรมวิชาการเกษตรได้ทำการขยายพันธุ์โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อได้แล้ว ซึ่งได้ผลเหมือนกับการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชชนิดอื่นทั่วไป

ประโยชน์ทั่วไป ใช้ทำน้ำมันไบโอดีเซล ใช้กากสบู่ดำทำปุ๋ยและทำเชื้อเพลิง สรรพคุณทางสมุนไพร ลำต้นและเปลือก รักษาโรคกระเพาะอาหาร รักษาแผลในปาก แก้เหงือกอักเสบ แก้ปวดฟัน แก้ท้องผูก แก่นและใบ รักษาพิษตานซาง ใบ ห้ามเลือด รักษาแผลสด แผลถลอก และแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

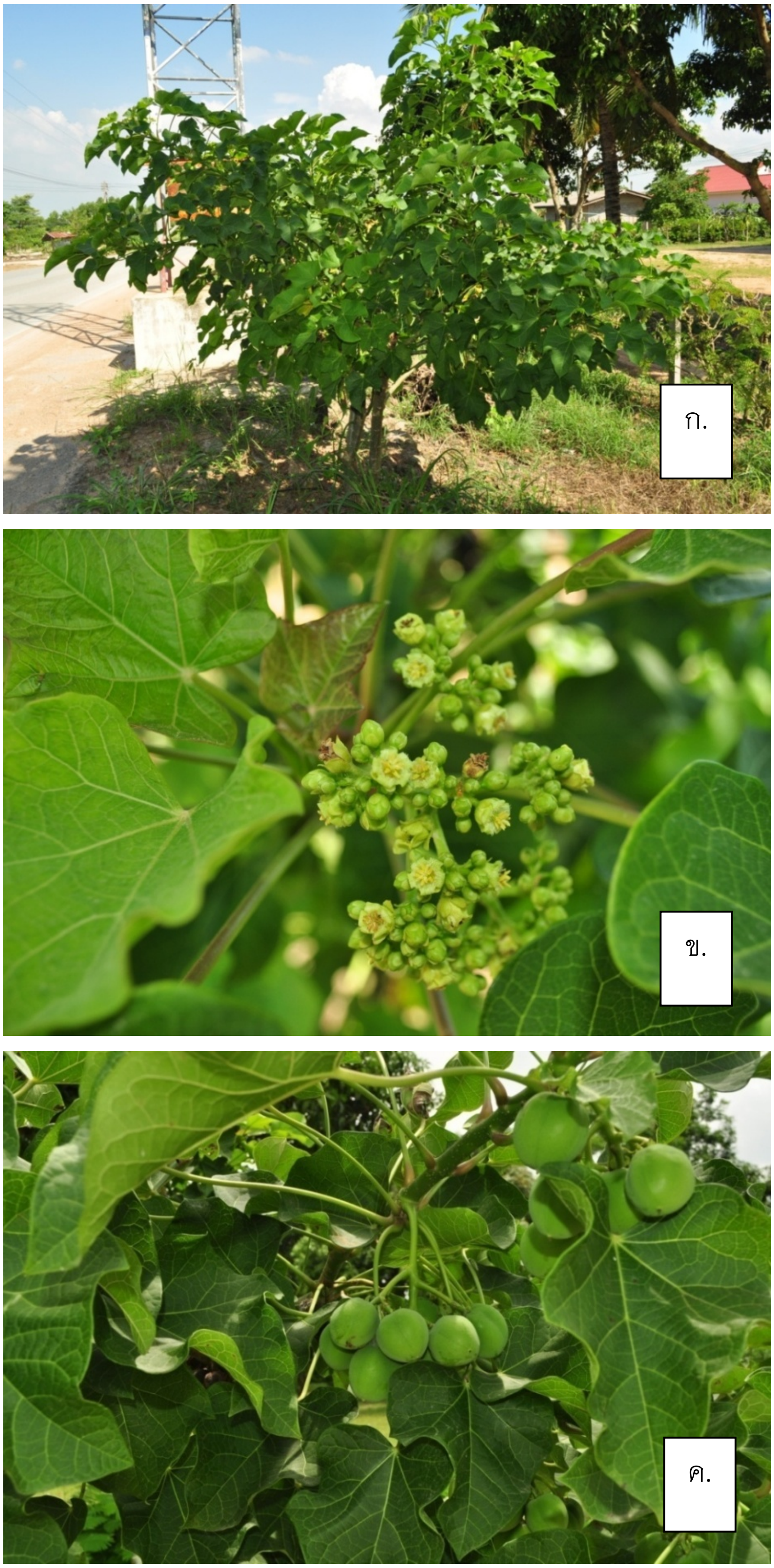

สบู่ดำ *Jatropha curcas* L. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑๖. ขันทองพยาบาท

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Suregada multiflora* (A. Juss.) Baill.

ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระดูก ยายปลวก (ภาคใต้) ขนุนดง (เพชรบูรณ์) ขอบนางนั่ง (ตรัง) ขัณฑสกร ช้องรำพัน สลอดน้ำ (จันทบุรี) ขันทอง (พิจิตร) ข้าวตาก ขุนทอง คุณทอง (ประจวบคีรีขันธ์) โจ่ง (ส่วย สุรินทร์) ดูกไทร ดูกไม้ เหมือดโลด (เลย) ดูกหิน (สระบุรี) ดูกไหล (นครราชสีมา) ทุเรียนป่า ไฟ (ลำปาง) ป่าช้าหมอง ยางปลอก ฮ่อสะพายควาย (แพร่) มะดูก หมากดูก (ภาคกลาง) มะดูกดง (ปราจีนบุรี) มะดูกเลื่อม (ภาคเหนือ) เหล่ปอ (กะเหรี่ยง แพร่)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ขึ้นในป่าดิบ ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน ๖๐๐ เมตร ในประเทศไทยพบทั่วทุกภาค ต่างประเทศพบที่อินเดีย พม่า ภูมิภาคอินโดจีน และมาเลเซีย

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้พุ่มหรือไม้ต้น สูง ๔–๑๕ เมตร ไม่ผลัดใบ เปลือกเรียบ กิ่งอ่อนมีขนสั้น ๆ

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนานหรือรูปขอบขนานแกมรูปใบหอก กว้าง ๓–๘ เซนติเมตร ยาว ๙–๒๒ เซนติเมตร ปลายแหลมหรือมน โคนแหลมเป็นครีบลงมาหาก้านใบ ขอบเรียบหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบค่อนข้างหนามีต่อมน้ำมันอยู่ทั่วไป ก้านใบยาว ๓–๘ มิลลิเมตร หูใบร่วงง่าย

ดอก ช่อดอกแบบช่อกระจุกสั้น ออกตรงข้ามกับใบ ไม่มีกลีบดอก แยกเพศอยู่ต่างต้น ดอกเพศผู้สีเขียว มีกลิ่นหอมอ่อน ๆ มีดอกย่อย ๕–๑๐ ดอก กลีบเลี้ยง ๕ กลีบ รูปกลม ขอบกลีบและกลีบด้านนอกมีขน เกสรเพศผู้จำนวนมาก ดอกเพศเมียมีกลีบเลี้ยงคล้ายดอกเพศผู้ รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ก้านยอดเกสรเพศเมียสั้น ยอดเกสรเพศเมีย ๓ อัน แต่ละอันแยกเป็น ๒ แฉก

ผล ผลแบบผลแห้งแตก รูปกลม มี ๓ พู เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๒ เซนติเมตร เปลือกหนา เมื่อแก่สีเหลือง มี ๓ เมล็ด เมล็ดค่อนข้างกลม

ลักษณะเด่น ดอกแยกเพศอยู่ต่างต้น ดอกเพศผู้ มีกลิ่นหอมอ่อน ๆ ผลแบบผลแห้งแตกมี ๓ พู

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ (ประนอม จันทรโณทัย, ๒๕๕๐) แต่ ปิยะ เฉลิมกลิ่น (๒๕๕๑) กล่าวว่า เพศผู้ออกดอกเดือนมีนาคมถึงเมษายน ดอกบานพร้อมกันทั้งกระจุกและบานเพียงวันเดียว ส่งกลิ่นหอมอ่อน ๆ ช่วงกลางวันและหอมแรงช่วงพลบค่ำ

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด ควรคัดเลือกต้นที่มีช่อดอกใหญ่ สีเข้ม และมีกลิ่นหอมแรง เพื่อนำมาขยายพันธุ์แล้วปลูกเป็นไม้ประดับ เพราะให้ทรงพุ่มและดอกสวยงามกว่าต้นที่พบตามป่าทั่วไป ควรปลูกลงแปลงกลางแจ้งเป็นต้นเดี่ยว ๆ หรือเป็นแถวให้มีระยะห่างกันอย่างน้อย ๕ เมตร ทรงต้นจะสวยงามและออกดอกได้ดี ตัดแต่งกิ่งให้ทรงพุ่มโปร่ง จะออกดอกเป็นกระจุกใหญ่ดูสวยงาม ชอบแสงแดดตลอดวัน ขึ้นได้ดีในดินร่วน ต้องการน้ำปานกลาง ทนแล้ง (ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ๒๕๕๑)

ประโยชน์ทั่วไป เนื้อไม้ใช้ทำด้ามเครื่องมือการเกษตร แก้ไข้ แก้ลมพิษ เปลือกต้น แก้โรคผิวหนังทุกชนิด แก้ตับพิการ (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์, ๒๕๕๒) สรรพคุณทางสมุนไพร ราก แก้ลม แก้ประดง และแก้พิษในกระดูก เปลือก รักษาโรคผิวหนัง กลากเกลื้อน บำรุงเหงือก บำรุงฟัน แก้พิษในกระดูก และขับพยาธิ เปลือกและเนื้อไม้ แก้ลมพิษ แก้ประดง รักษากามโรค โรคเรื้อน และมะเร็ง (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

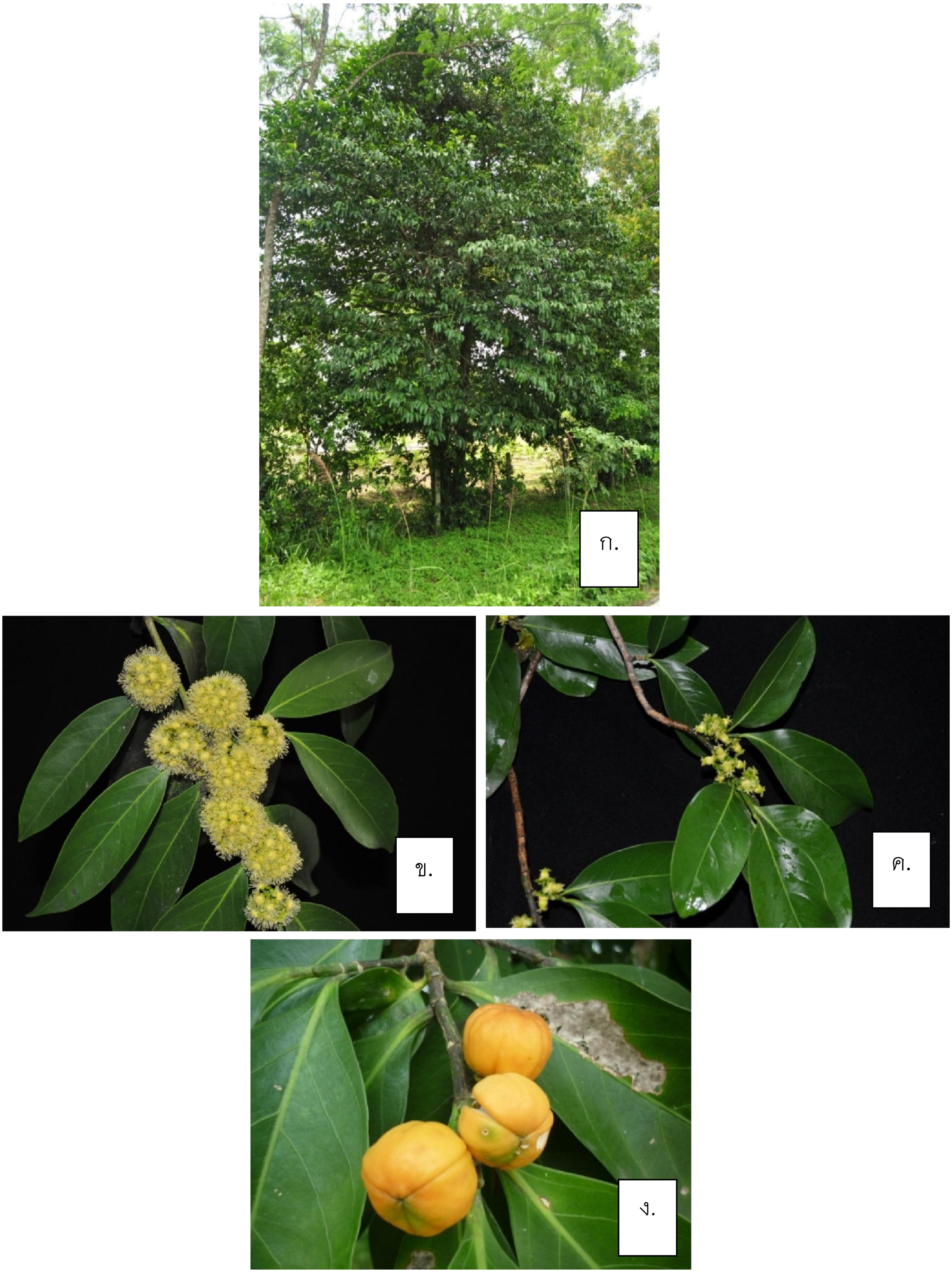

ขันทองพยาบาท *Suregada multiflora* (A. Juss.) Baill.

ก. ต้น, ข. ดอกเพศผู้, ค. ดอกเพศเมีย, ง. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑๗. ก่อขี้ริ้ว

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Lithocarpus falconeri* (Kurz) Rehder

ชื่อวงศ์ FAGACEAE

ชื่อพื้นเมือง กาปูน (สตูล) ปัน (ยะลา)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ขึ้นตามป่าเหล่า ป่าใสใหม่ ป่าดิบใกล้แหล่งน้ำ ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๕๐–๑๐๐ เมตร ในประเทศไทยพบทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ต่างประเทศพบที่ประเทศพม่าและมาเลเซีย (จำลอง เพ็งคล้าย และคณะ, ๒๕๔๙) แตกต่างจาก ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๓๘) กล่าวว่า พบทางภาคใต้

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง ๗–๒๐ เมตร ตาใบรูปไข่ มีขนปกคลุม กิ่งอ่อนมีขนนุ่ม มีช่องอากาศค่อนข้างหนาแน่น เปลือกลำต้นสีเทาถึงน้ำตาลคล้ำ แตกเป็นร่องเป็นสะเก็ดตามยาว เปลือกในสีน้ำตาลแกมชมพู ผิวด้านในมีสันยาวและกดเนื้อไม้ กระพี้สีขาวหรือเหลืองอ่อน

ใบ รูปขอบขนานหรือรูปใบหอกกลับ กว้าง ๔–๑๐ เซนติเมตร ยาว ๑๒–๓๕ เซนติเมตร โคนมนหรือสอบแคบเล็กน้อย ปลายเรียวแหลมหรือแหลมทู่ ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนาถึงหนาคล้ายแผ่นหนัง ใบอ่อนด้านบนสีเขียวอ่อนมีขนประปราย เมื่อแก่ผิวเกลี้ยงเป็นมัน ด้านล่างสีจาง เส้นกลางใบและเส้นแขนงใบนูนเด่นทางด้านล่าง และถูกกดเป็นร่องทางด้านบน เส้นแขนงใบข้างละ ๙–๑๑ เส้น เส้นโค้งอ่อนและมักเชื่อมติดกับเส้นถัดขึ้นไปใกล้ขอบใบ เส้นใบย่อยแบบร่างแห สังเกตเห็นได้ทางด้านล่าง ก้านใบอวบ ยาว ๑–๑.๕ เซนติเมตร

ดอก ช่อดอกเพศผู้และเพศเมียแยกต่างช่อหรือร่วมช่อเดียวกัน ในกรณีร่วมช่อ กลุ่มของดอกเพศเมียจะอยู่ทางโคนช่อ ช่อออกตามปลายกิ่งและตามง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง มีขนสีน้ำตาล ช่อดอกเพศผู้ส่วนใหญ่ไม่แยกแขนง ช่อยาว ๑๐–๓๐ เซนติเมตร ประกอบด้วยดอกขนาดเล็ก สีขาวแกมเหลือง กลิ่นหอมอ่อน ติดกระจายหรือเป็นกระจุก ๆ ละ ๒–๓ ดอก มีกลีบเลี้ยงหรือกลีบรวมที่โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ปลายแยกเป็น ๖ แฉก ๆ ยาวประมาณ ๒/๓ ของความยาวกลีบ มีขนนุ่มหนาแน่นทั้งสองด้าน มีเกสรเพศผู้ ๑๒ อัน ผิวเกลี้ยง และมีรังไข่ที่ไม่เจริญรูปกลมแป้นขนาดเล็ก มีขนปกคลุมตรงกลาง ช่อดอกเพศเมียส่วนใหญ่เป็นช่อเดี่ยวไม่แยกแขนง ช่อยาว ๑๐–๑๗ เซนติเมตร ดอกติดกระจาย ลักษณะทั่วไปคล้ายดอกเพศผู้ มีเกสรเพศผู้เป็นหมัน ๑๒ อัน รังไข่รูปป้อม มี ๓ ช่อง แต่ละช่องมีออวุล ๒ เม็ด ก้านยอดเกสรเพศเมียปลายถ่างออกจากกัน ๓–๔ อัน

ผล รูปไข่หรือรูปกรวยคว่ำ เส้นผ่านศูนย์กลาง ๑.๕–๒ เซนติเมตร (รวมทั้งกาบหุ้มผล) ก้านผลเห็นไม่ชัด ติดกระจายตามช่อที่ยาว ๑๕–๒๕ เซนติเมตร กาบไม่เชื่อมติดและไม่แยกเมื่อผลแก่จัด กาบหุ้มผลรูปถ้วย หุ้ม ๑/๔ ถึง ๑/๓ ของความยาวตัวผล ขอบกาบม้วนลงเล็กน้อย ผิวกาบเป็นเกล็ดบาง ติดเรียงสลับ ผิวเกล็ดด้านในติดแน่นกับกาบ ยกเว้นปลายแหลมที่โค้งออก แต่ละกาบมีผล ๑ ผล รูปไข่หรือรูปกรวยคว่ำ (จำลอง เพ็งคล้าย และคณะ, ๒๕๔๙)

ลักษณะเด่น ใบรูปขอบขนานหรือรูปใบหอกกลับ ผลรูปไข่หรือรูปกรวยคว่ำ กาบหุ้มผลรูปถ้วย หุ้ม ๑/๔ ถึง ๑/๓ ของความยาวตัวผล ขอบกาบม้วนลงเล็กน้อย ผิวกาบเป็นเกล็ดบาง ติดเรียงสลับ

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนกรกฎาคมถึงกันยายน ติดผลเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน (จำลอง เพ็งคล้าย และคณะ, ๒๕๔๙)

การปลูกและการดูแล ไม่พบข้อมูลการศึกษาวิธีขยายพันธุ์ของก่อขี้ริ้ว แต่มีการศึกษาของหน่วยวิจัยการฟื้นฟูป่า (๒๕๔๙) ศึกษาก่อหม่น *Lithocarpus elegans* (Bl.) Hatus. ex Soep. เก็บเมล็ดที่ร่วงอยู่บนพื้นในเดือนกันยายน แกะกาบหุ้มผลออก ใส่ลงในน้ำเพื่อแยกเมล็ดดี (เมล็ดที่จม) นำมาเพาะลงในถาดเพาะวางไว้ในที่มีแสงรำไร ใช้ตะแกรงลวดคลุมเพื่อป้องกันการเข้าทำลายของหนู เมล็ดงอกช้าและทยอยงอกจนถึง ๒๗๐ วัน (ค่ากลางระยะพักตัว ๑๔๐ วัน) อัตราการงอกสูงร้อยละ ๕๐–๗๐ ทยอยย้ายกล้าเมื่อมีใบแท้คู่แรก กล้าไม้โตช้าในระยะแรกแต่เร่งการเจริญได้โดยให้ปุ๋ย กล้าไม้สูงได้ขนาดปลูกในฤดูปลูกที่สองหลังเก็บเมล็ด (ระยะเวลาในเรือนเพาะชำนับจากเริ่มเพาะเมล็ดถึงวันที่ปลูกลงแปลงปลูก ๒๑ เดือน) อาจใช้ทั้งผลปลูกโดยตรง เช่น การเพาะพืชในวงศ์ก่อ (Fagaceae) หรือพืชที่มีผลและเมล็ดหลายเมล็ดอยู่รวมกันในเปลือกชั้นในที่มีลักษณะแข็ง (endocarp) ซึ่งเรียกผลลักษณะนี้ว่า ไพรีน (pyrene) (หน่วยวิจัยการฟื้นฟูป่า, ๒๕๔๙)

ประโยชน์ทั่วไป ก่อมีเนื้อไม้แข็งทนทานและมีลายสวยงาม ใช้ในการก่อสร้าง ต่อเรือ ทำถังเก็บสุรา ใช้ประกอบเครื่องเรือนชั้นดี ใช้ในการเพาะเลี้ยงเห็ดหอม ทำฟืนและถ่าน ไม้ให้ความร้อนสูง ในประเทศไทยไม่นิยมใช้ในการก่อสร้าง เพราะไม้ก่อของไทยหลังจากตัดฟัน มักจะแตกกลางเนื่องจากมีความชื้นสูง นอกจากบางชนิด เช่น ก่อแดง (*Castanopsis hystrix* DC.) ที่ใช้กันบ้างในบางท้องที่ ผลของไม้ก่อทุกชนิดเป็นอาหารของสัตว์ป่า เช่น เก้ง กวาง หมี หมูป่า กระรอก และนกบางชนิด เปลือกก่อมีแทนนินสูง ใช้ในการฟอกย้อมหนังได้ดี (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๓๘)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

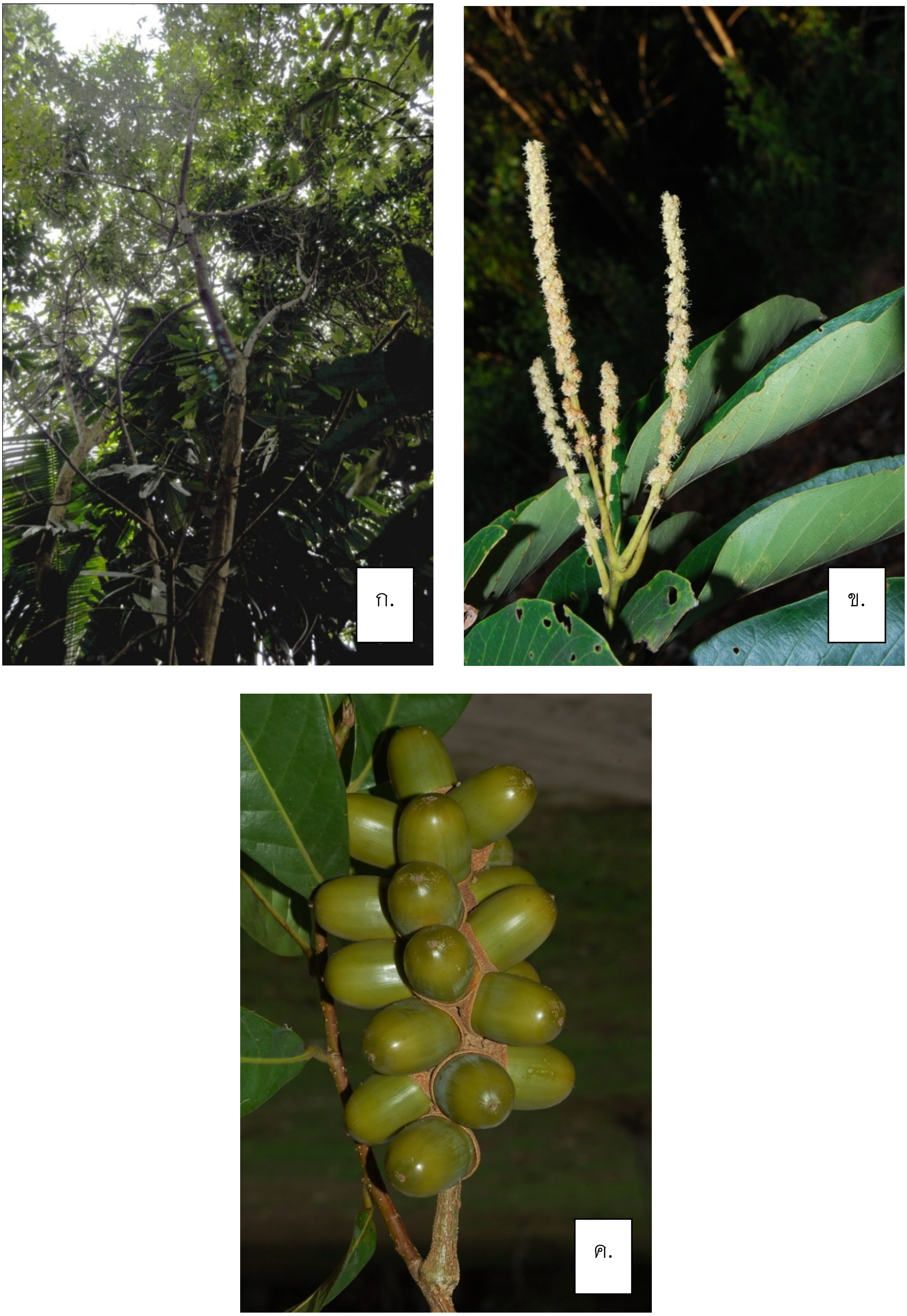

ก่อขี้ริ้ว *Lithocarpus falconeri* (Kurz) Rehder ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา จังหวัดสงขลา

๑๘. รักทะเล

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Scaevola taccada* (Gaertn.) Roxb.

ชื่อวงศ์ GOODENIACEAE

ชื่อพื้นเมือง บ่งบง (ภาคใต้) โหรา (ตราด)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ขึ้นหนาแน่นตามชายหาดหรือตามโขดหิน บางครั้งขึ้นเป็นวัชพืช ในไทยพบตามชายทะเลทั้งฝั่งอันดามัน ฝั่งอ่าวไทย และภาคตะวันออกเฉียงใต้ มีเขตการกระจายพันธุ์กว้างตั้งแต่แอฟริกา อินเดียจีน ภูมิภาคมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และหมู่เกาะแปซิฟิก (สำนักงานหอพรรณไม้, ๒๕๔๙ ข)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้พุ่ม แตกกิ่งต่ำ หนาแน่น มีขนสีขาวคล้ายใยไหมเป็นกระจุกตามซอกใบ

ใบ ใบเรียงชิดกันตอนปลายกิ่ง ใบรูปใบพายแกมรูปไข่กลับ ยาว ๑๒–๒๓ เซนติเมตร ปลายใบกลม โคนเรียวสอบจรดลำต้น ขอบใบเรียบจักฟันเลื่อยห่างๆ หรือหยักมนตอนปลายกลีบ แผ่นใบเกลี้ยงหรือเป็นขนกำมะหยี่

ดอก ออกเป็นช่อกระจุกสั้นๆ ยาว ๒–๔ เซนติเมตร ก้านช่อยาว ๐.๕–๐.๑ เซนติเมตร กลีบประดับมีขนาดเล็กรูปสามเหลี่ยมแคบ ๆ กลีบเลี้ยงเรียวแคบ ยาว ๐.๒–๐.๕ เซนติเมตร กลีบดอกสีขาวมีสีม่วงอ่อนแซมตามโคนกลีบและกลางกลีบด้านใน หลอดกลีบมีขนหนาแน่นด้านในช่วงโคนกลีบ กลีบดอกรูปใบพาย ยาวประมาณ ๑–๒ เซนติเมตร ขอบบางเป็นคลื่น เกสรเพศผู้มี ๕ อัน รูปเส้นด้ายสั้น บิดงอรอบก้านเกสรเพศเมีย เกสรเพศเมียยาว ก้านเกสรโค้งงอ ขนที่โคนและรอบๆ ตอนปลายเกสร

ผล ทรงกลมเส้นผ่านศูนย์กลางยาวประมาณ ๑–๑.๕ เซนติเมตร สุกสีขาวครีมกลีบเลี้ยงติดทน

ลักษณะเด่น มีขนสีขาวคล้ายใยไหมเป็นกระจุกตามซอกใบ ผลทรงกลม สุกสีขาวครีม กลีบเลี้ยงติดทน

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกและติดผลตลอดปี (สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน, ม.ป.ป.)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด ปักชำกิ่ง หน่อปลูกตามพื้นที่ดินทรายบริเวณชายทะเลได้ดี (องค์การสวนพฤกษศาสตร์, ๒๕๕๔ ข)

ประโยชน์ทั่วไป ไม้พุ่มที่สามารถปลูกบริเวณชายน้ำในบริเวณที่เป็นดินเลน น้ำกร่อย ระดับน้ำขึ้นลงแตกต่างกันมาก ในแต่ละวันมีความสำคัญอย่างมากต่อสัตว์น้ำ ปลา กุ้งหอย ปู สัตว์เลื้อยคลาน นก แมลงและสัตว์บก ได้แก่ ลิงแสม รวมทั้งมีความสำคัญต่อระบบนิเวศชายน้ำ (สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๙) สรรพคุณทางสมุนไพร ราก น้ำต้มรากดื่มแก้พิษจากการกินปูหรือปลาที่มีพิษ ใบ แก้ธาตุพิการ อาหารไม่ย่อย ผล ทำให้ประจำเดือนมาปกติ (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข) ปลูกเป็นไม้ประดับ ราก ต้มน้ำกินแก้พิษจากการกินปลาหรือปูที่มีพิษ ใบ กินเป็นยาช่วยย่อย ตำพอกแก้ปวด แก้บวม แก้ปวดศีรษะ (สมชาย ดิษฐศร, ๒๕๔๖)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

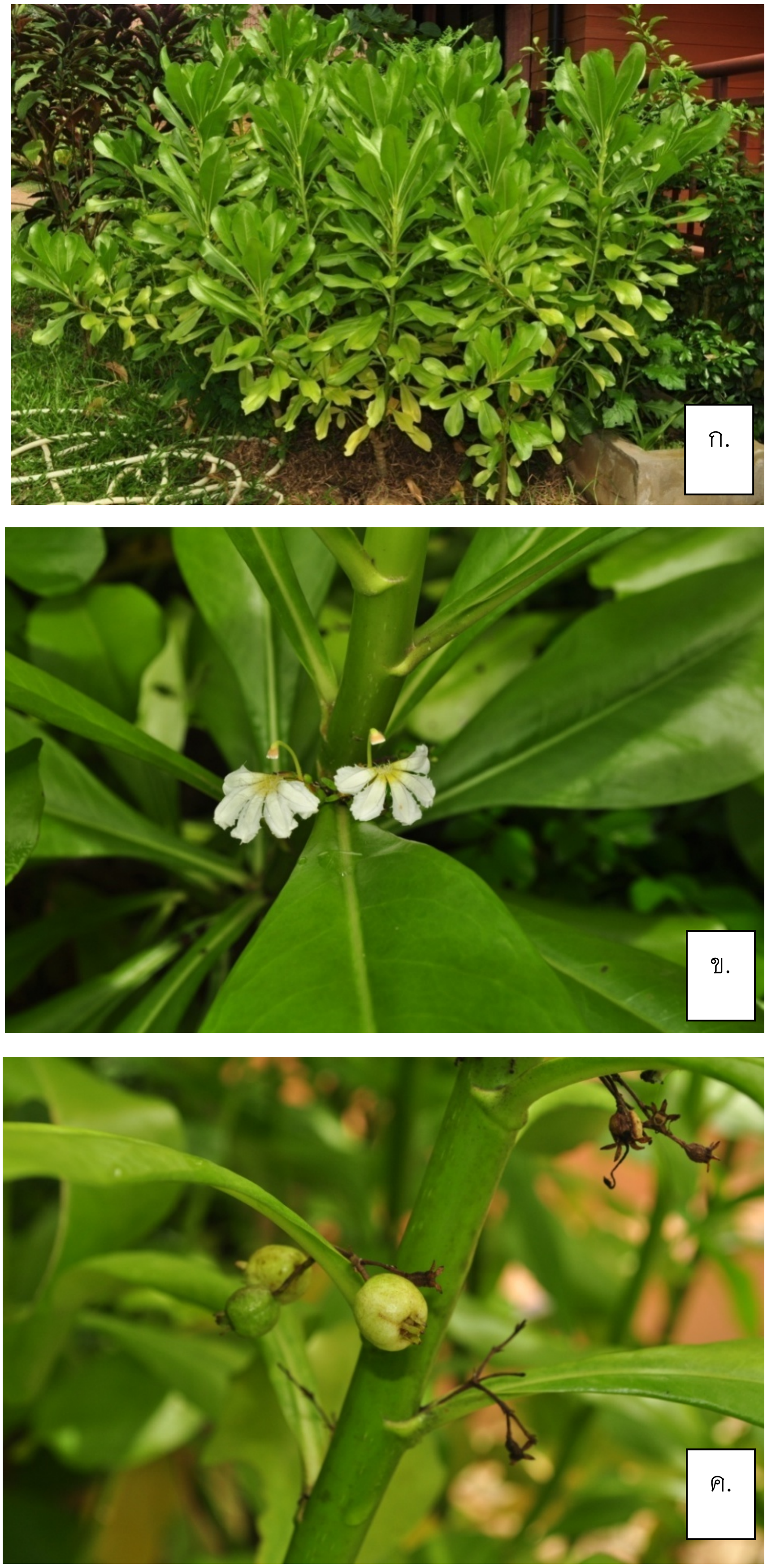

รักทะเล *Scaevola taccada* (Gaertn.) Roxb. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑๙. ตังหน

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Calophyllum calaba* L.

ชื่อวงศ์ GUTTIFERAE

ชื่อพื้นเมือง ตางอ (พังงา ยะลา) ตังหนใบเล็ก (นราธิวาส) พะอูง (หนองคาย) พังหันเกล็ดแรด (จันทบุรี)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบขึ้นทั่วไปในป่าที่ลุ่มต่ำและในป่าพรุ ทางภาคใต้ของประเทศไทยที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลจนถึง ๑,๔๐๐ เมตร ในต่างประเทศพบที่เวียดนาม มาเลเซีย และอินโดนีเซีย (สวนพฤกษศาสตร์ ตามพระราชเสาวนีย์ฯ, ๒๕๔๖ ข)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงถึง ๒๐ เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมค่อนข้างทึบ เปลือกเรียบสีน้ำตาลปนเทา แตกเป็นร่องเป็นสะเก็ดทั่วลำต้น กิ่งก้านมีขนสีน้ำตาล

ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ใบรูปไข่หรือรูปกลมมน กว้าง ๓–๖ เซนติเมตร ยาว ๔.๕–๘ เซนติเมตร ปลายใบแหลมหรือเว้าเข้า โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอ่อน เส้นกลางใบมีขน เส้นแขนงใบขนานตรงถี่จำนวนมากไม่ชัดเจน ก้านใบยาว ๑–๑.๘ เซนติเมตร มีขนสีน้ำตาล

ดอก สีขาว มีกลิ่นหอมเย็น ออกเป็นช่อแบบช่อกระจะตามซอกใบและตามกิ่งที่ใบหลุดไปแล้ว ช่อดอกยาว ๑.๕–๒.๕ เซนติเมตร มี ๕–๑๐ ดอก กลีบเลี้ยง ๔ กลีบ รูปขอบขนานลู่ลง มีขนทั้งสองด้าน ไม่มีกลีบดอก เกสรเพศผู้จำนวนมากสีขาว เกสรเพศเมียสีเหลือง โคนก้านช่อดอกร่วมมีใบประดับ ๒ ใบ มีขนสีน้ำตาลทั้งสองด้าน ดอกบานเต็มที่กว้างประมาณ ๘ มิลลิเมตร

ผล ผลสดเมล็ดเดียว สีเขียวค่อนข้างกลม ขนาด ๐.๘–๑.๑ เซนติเมตร ผลสุกสีเหลืองเมื่อแห้งเป็นสีน้ำตาลแดง ปลายผลเป็นติ่งแหลม ก้านผลยาว ๐.๕–๑ เซนติเมตร

ลักษณะเด่น เส้นแขนงใบขนานตรงถี่จำนวนมากไม่ชัดเจน ดอกมีกลิ่นหอมเย็น กลีบเลี้ยง ๔ กลีบ รูปขอบขนานลู่ลง มีขนทั้งสองด้าน ไม่มีกลีบดอก เกสรเพศผู้จำนวนมากสีขาว

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน ออกผลเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายนแตกต่างจากสวนพฤกษศาสตร์ ตามพระราชเสาวนีย์ฯ (๒๕๔๖ ข) กล่าวว่าออกดอกระหว่างเดือนกันยายนถึงกุมภาพันธ์ผลแก่ระหว่างเดือนมกราคมถึงมิถุนายน

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด ไม่พบข้อมูลการศึกษาวิธีขยายพันธุ์ของตังหน *Calophyllum calaba* L. แต่มีการศึกษาของสวนพฤกษศาสตร์ ตามพระราชเสาวนีย์ฯ (๒๕๔๖ ข) ศึกษาตังหน *Calophyllum pulcherrimum* Wall. วิธีการขยายพันธุ์ที่เหมาะสมและสะดวกในการปฏิบัติ คือ การเพาะกล้าไม้จากเมล็ด วิธีการเก็บเมล็ด เก็บจากต้นแม่ที่มีลักษณะดี เมล็ดจะมีอายุการเก็บรักษาสั้น ถ้าเก็บรักษาไว้นาน เมล็ดจะสูญเสียความชื้นอย่างรวดเร็วทำให้อัตราการงอกลดลงไปมาก เมื่อเก็บเมล็ดจากต้นแม่แล้วจะต้องรีบนำไปปลูก จึงจะมีการงอกสูง การเพาะเมล็ดควรเพาะในเรือนเพาะชำหรือในบริเวณที่มีร่มเงาพอสมควร กระบะเพาะควรมีขนาดกว้างประมาณ ๑.๒๐ เมตร ยาว ๖.๕๒ เมตรและสูง ๓๐ เซนติเมตร พื้นล่างควรมีทรายหรือดินปนทรายที่มีการระบายน้ำดี วัสดุที่ใช้เพาะควรใช้ดินในธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์พอสมควร ผสมกับดินทรายในอัตราส่วน ๒:๑ คลุกเคล้าให้เข้ากัน แล้วจึงหว่านเมล็ดให้กระจายทั่วแปลงเพาะแล้วใช้ดินโรยกลบด้านบนให้หนาประมาณ ๑ เซนติเมตร เพื่อช่วยรักษาความชื้นในกระบะเพาะ เนื่องจากเมล็ดต้องการความชื้นสูงในการงอก เมื่อกล้าไม้ในแปลงเพาะแตกใบอ่อนตั้งแต่สองคู่ขึ้นไป ควรทำการย้ายกล้าไม้ลงในถุงชำ เมื่อกล้าไม้อายุประมาณ ๑ ปี มีความสูงประมาณ ๕๐ เซนติเมตร ก็สามารถนำไปปลูกในแปลงปลูก และก่อนย้ายปลูกประมาณ ๒ สัปดาห์ ควรทำกล้าไม้ให้แกร่งเสียก่อน เพื่อให้กล้าไม้สามารถทนทานต่อความแห้งแล้งที่อาจเกิดจากฝนทิ้งช่วง และทำให้กล้าไม้มีเปอร์เซ็นต์รอดตายสูง

ประโยชน์ทั่วไป ผลมีรสเปรี้ยวรับประทานได้ (คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, ๒๕๕๐) พุ่มใบมัน สวยงาม และดอกหอม ปลูกให้ร่มเงาในสวนทั่วไปได้ ชัน ใช้ยาครุและเรือ (พิพิธภัณฑสถานธรรมชาติวิทยา ๕๐ พรรษา สยามบรมราชกุมารี, ม.ป.ป.)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

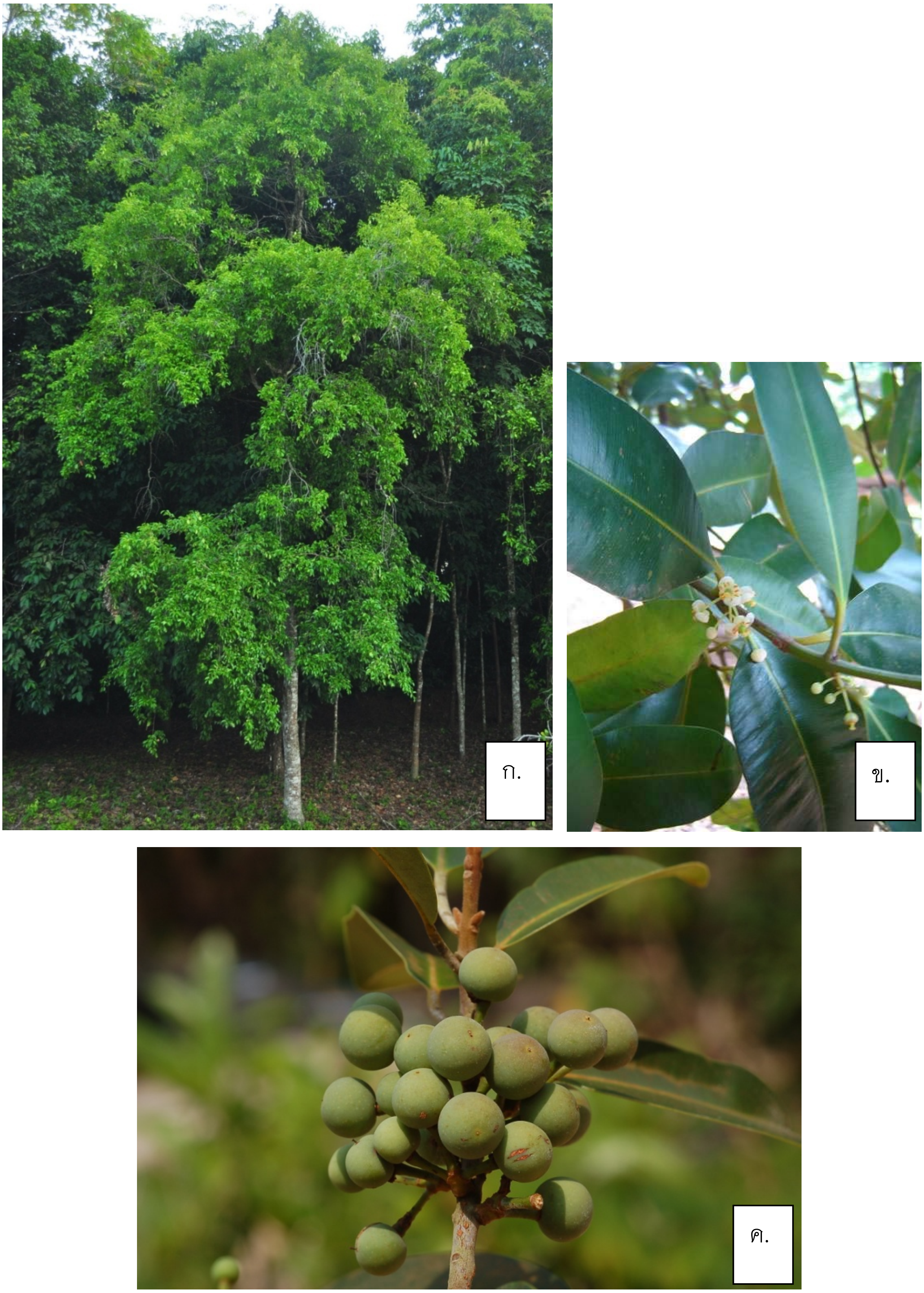

ตังหน *Calophyllum calaba* L. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา จังหวัดสงขลา

ที่มา ดอกตังหน http://www.imagejuicy.com/images/plants/c/calophyllum/1/ (กันยายน ๒๕๕๔)

๒๐. กระทิง (สารภีทะเล กระทึง)

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Calophyllum inophyllum* L.

ชื่อวงศ์ GUTTIFERAE

ชื่อพื้นเมือง กระทึง กากระทึง กากะทิง (ภาคกลาง) ทิง (กระบี่) เนาวกาน (น่าน) สารภีทะเล (ประจวบคีรีขันธ์) สารภีแนน (ภาคเหนือ)

ชื่อสามัญ Alexandrian laurel

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบขึ้นในป่าใกล้ชายฝั่งทะเล ในพื้นที่ที่เป็นโขดหิน ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๕–๕๐ เมตร นิยมปลูกเป็นไม้ประดับขึ้นได้ทั่วประเทศ ต่างประเทศพบที่อินเดีย ศรีลังกา พม่า ภูมิภาคอินโดจีน ออสเตรเลีย

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงถึง ๒๐ เมตร ไม่ผลัดใบทรงพุ่มกลม แผ่กว้าง เปลือกสีน้ำตาลเข้ม แตกเป็นร่องตื้นตามยาว ส่วนต่าง ๆ มียางสีเหลือง

ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปรีแกมรูปไข่กลับ กว้าง ๕–๘ เซนติเมตร ยาว ๑๐–๑๗ เซนติเมตร ปลายมนหรือเว้าตื้น โคนมนหรือรูปลิ่มกว้าง ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนาคล้ายหนัง ผิวใบเกลี้ยงเป็นมัน เส้นกลางใบด้านหลังใบเป็นสันแหลม เส้นแขนงใบจำนวนมาก เรียงขนานถี่ มองเห็นทั้งสองด้าน

ดอก ช่อดอกแบบช่อกระจะแยกแขนง ออกตามง่ามใบและปลายกิ่ง สีขาว มีกลิ่นหอมอ่อน ๆ กลีบเลี้ยง ๔–๕ กลีบ กลีบชั้นนอกรูปกลม กลีบหนาเกลี้ยง กลีบชั้นในรูปไข่กลับคล้ายกลีบดอก กลีบดอก ๔–๕ กลีบ รูปไข่กลับหรือรูปช้อน เกสรเพศผู้จำนวนมาก โคนก้านเกสรเพศผู้เชื่อมติดกันเป็นกลุ่ม รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปกลมสีชมพูแต่ละช่องรังไข่มี ๑ ออวุล

ผล ผลค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง ๒–๒.๕ เซนติเมตร ปลายมีติ่งแหลม ผิวเรียบ เปลือกค่อนข้างหนา เมื่อสุกมีสีเหลือง

ลักษณะเด่น ยางสีเหลืองใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม หนาเป็นมันเส้นใบเรียงขนานถี่ดอกสมบูรณ์เพศ ก้านเกสรเพศเมียมี ๑ อัน แต่ละช่องรังไข่มี ๑ ออวุล (ก่องกานดา ชยามฤต, ๒๕๔๘)

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดระยอง (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

ช่วงการออกดอกและติดผล ดอกบานตุลาคมถึงธันวาคม ดอกบานวันเดียวแล้วร่วง แต่มีดอกอื่น ๆ ในช่อเดียวกันทยอยบาน ส่งกลิ่นหอมตลอดช่วงกลางวันผลแก่หลังจากดอกบาน ๔–๕ เดือน

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด ไม่มีโรคแมลงทำลาย ควรปลูกลงแปลงกลางแจ้งให้ห่างจากต้นไม้อื่น ๕ เมตร หากปลูกบนเนินของสนามหญ้าจะดูโดดเด่น สง่างาม ไม่ควรปลูกชิดกับตัวบ้าน เนื่องจากมีทรงพุ่มแผ่กว้าง หากปลูกชิดกับตัวบ้านหรือต้นไม้อื่นทรงพุ่มจะเบียดกัน ต้นสูงชะลูดและไม่ออกดอก หลังจากปลูกแล้วควรปักหลักผูกยึดกับลำต้นให้แน่น เพื่อป้องกันต้นเอียงล้ม หมั่นคอยตัดแต่งกิ่งให้ทรงพุ่มสวยงาม เหมาะสมกับตัวอาคาร ชอบแสงแดดตลอดวัน ต้องการน้ำมาก ทนดินเค็มทนทานต่อไอเกลือและลมทะเลที่พัดรุนแรงได้ (ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ๒๕๕๑)

ประโยชน์ทั่วไป ปลูกเป็นไม้ประดับ ไม้คุณภาพดี ใช้ในการก่อสร้าง ทำเฟอร์นิเจอร์ เครื่องดนตรี เนื้อไม้ ใช้ทำเรือ หมอนรถไฟ เกวียน ไม้มีความทนทาน เหนียว สามารถปลูกต้านทานลมได้ดี ไม่มีโรคแมลงทำลาย น้ำมันในเมล็ด รักษาโรครูมาติกส์ โรคคันตามผิวหนัง ยางจากเปลือกต้น ใช้รักษาเกี่ยวกับการคลอดบุตร ใบ ใช้เบื่อปลา (จเร สดากร, ๒๕๔๑) สรรพคุณทางสมุนไพร ราก ใช้เบื่อปลา ล้างแผล ยาง เป็นยาถ่ายอย่างแรง ใบ รักษาตาแดงตาฝ้าและตาฟาง ดอก ปรุงเป็นยาหอมบำรุงหัวใจ เมล็ด ให้น้ำมัน ใช้ทาถูนวดแก้ปวดข้อเคล็ดบวม รักษาโรคหิด กลาก (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ปลูกต้านทานลมได้ดี (จเร สดากร, ๒๕๔๑)

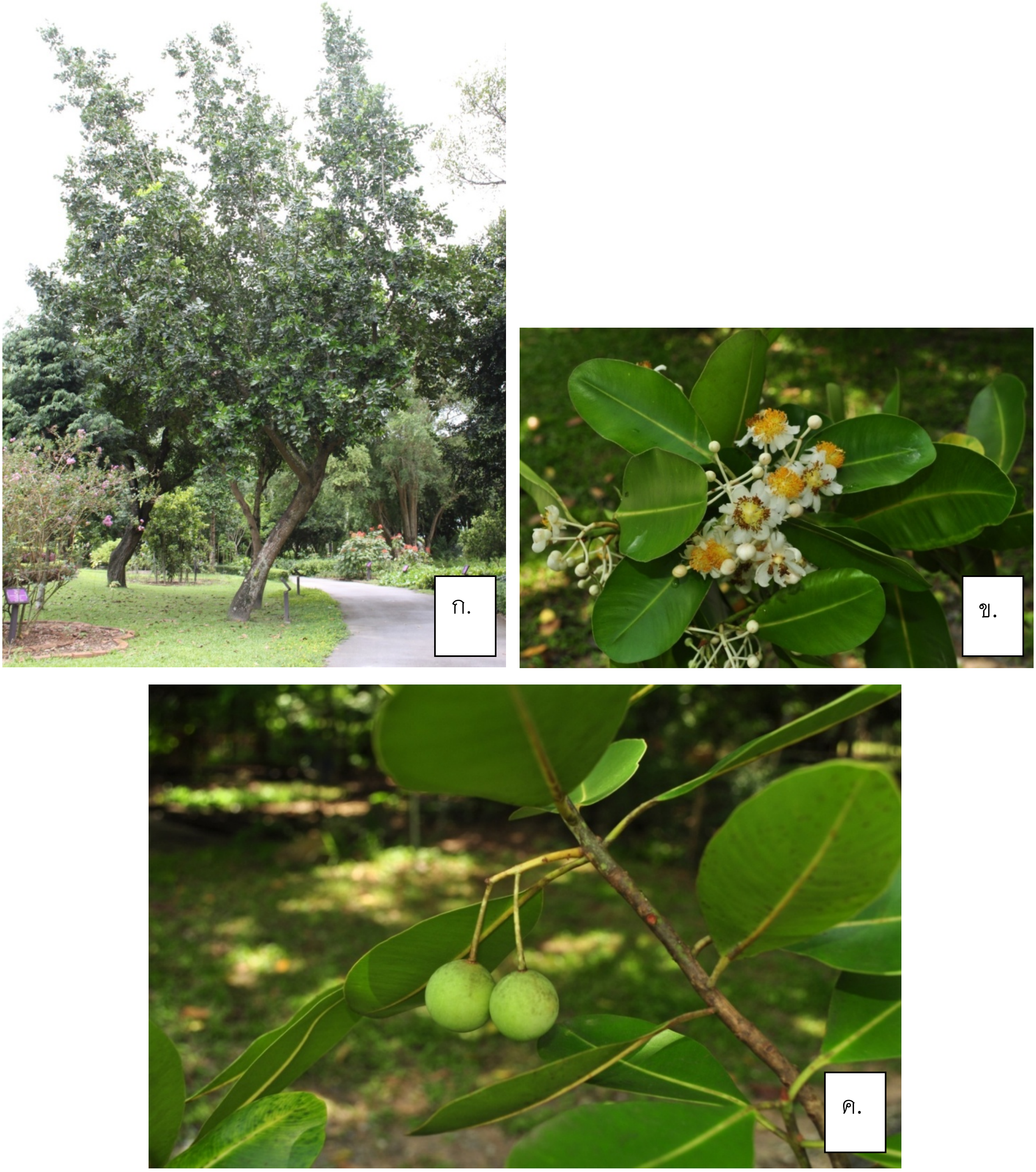

กระทิง (สารภีทะเล กระทึง) *Calophyllum inophyllum* L. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒๑. ชะมวง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Garcinia cowa* Roxb. ex DC.

ชื่อวงศ์ GUTTIFERAE

ชื่อพื้นเมือง กะมวง (ภาคใต้) กานิ (มลายู นราธิวาส) มวงส้ม (นครศรีธรรมราช) หมากโมก (อุดรธานี)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ป่าดิบชื้นที่ลุ่มต่ำ ป่าพรุทางภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย ที่ความสูงจากระดับทะเล ๘๐๐–๙๐๐ เมตร ในต่างประเทศพบที่อินเดีย พม่า และมาเลเซีย (ส่วนพฤกษศาสตร์ป่าไม้, ๒๕๔๒)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลาง สูง ๑๐–๓๐ เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มรูปกรวยคว่ำพุ่มใบห้อยย้อยลง แตกกิ่งชั้นเดียว เปลือกเรียบสีน้ำตาล แตกเป็นร่องลึก เปลือกชั้นในสีแดง มียางสีเหลืองซึมออกมาเป็นเม็ด ๆ

ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก ใบรูปรีแกมรูปใบหอก กว้าง ๒–๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๗–๑๕ เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ ผิวใบด้านบนเกลี้ยงมีจุดและขีดเล็ก ๆ สีดำ ใบอ่อนสีแดงอมเหลือง เส้นแขนงใบถี่มากบางไม่ชัดเจน ก้านใบยาว ๑–๑.๕ เซนติเมตร

ดอก ดอกแยกเพศอยู่ต่างต้น ดอกเพศผู้ออกเป็นช่อแบบกระจุกตามง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง สีเหลือง ชมพูหรือแดง กลีบเลี้ยง ๔ กลีบ กลีบดอก ๔ กลีบ มีเกสรเพศผู้จำนวนมากรูปสี่เหลี่ยม ดอกเพศเมียออกเป็นดอกเดี่ยว ปลายก้านเกสรแบนและจัก ๔–๘ เหลี่ยม ดอกบานเต็มที่กว้าง ๐.๘–๑ เซนติเมตร

ผล ผลสดแบบมีเนื้อหลายเมล็ด ทรงกลมแป้นมีร่องตามยาว ๖–๘ ร่อง ขนาด ๓–๔ เซนติเมตร มีกลีบเลี้ยงขนาดใหญ่ ๔ กลีบปิดขั้วผล เมื่อสุกสีเหลืองอมส้ม ผลแห้งสีดำเมล็ดสีส้มขนาดใหญ่เป็นเหลี่ยม มี ๓–๘ เมล็ด

ลักษณะเด่น มียางสีเหลือง ใบอ่อนสีแดงอมเหลือง ดอกแยกเพศอยู่ต่างต้น ผลทรงกลมแป้นมีร่องตามยาว ๖–๘ ร่อง มีกลีบเลี้ยงขนาดใหญ่ ๔ กลีบปิดขั้วผล

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมิถุนายน ผลแก่เดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม (ส่วนพฤกษศาสตร์ป่าไม้, ๒๕๔๒)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดและตอนกิ่ง ชะมวงสามารถเจริญเติบโตได้ดีในดินทุกสภาพ มีระบบรากที่ลึกและฝังแน่น

ประโยชน์ทั่วไป ยอดอ่อนและผลนำมารับประทาน ผลและใบแก่มาหมักเพื่อฟอกหนังวัวควาย ส่วนเปลือกต้นและยางใช้เป็นสีย้อมผ้าที่ให้สีเหลือง เนื้อไม้แปรรูปใช้ในการก่อสร้างได้ดี สรรพคุณทางสมุนไพร ราก แก้ไข้ แก้ร้อนในกระหายน้ำ ถอนพิษไข้ แก้บิด ขับเสมหะ ใบ แก้ไข้ ขับเสมหะ บำรุงธาตุ แก้ไอ แก้กระหายน้ำ ผล ระบายท้อง แก้ไข้ ขับเสมหะ แก้กระหายน้ำ ฟอกโลหิต (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข) ใบและผลเป็นยาระบาย กัดฟอกเสมหะ แก้ธาตุพิการ แก้ไอ ฟอกโลหิต ใบอ่อนสีแดงมีรสเปรี้ยวรับประทานได้ (ส่วนพฤกษศาสตร์ป่าไม้, ๒๕๔๒)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

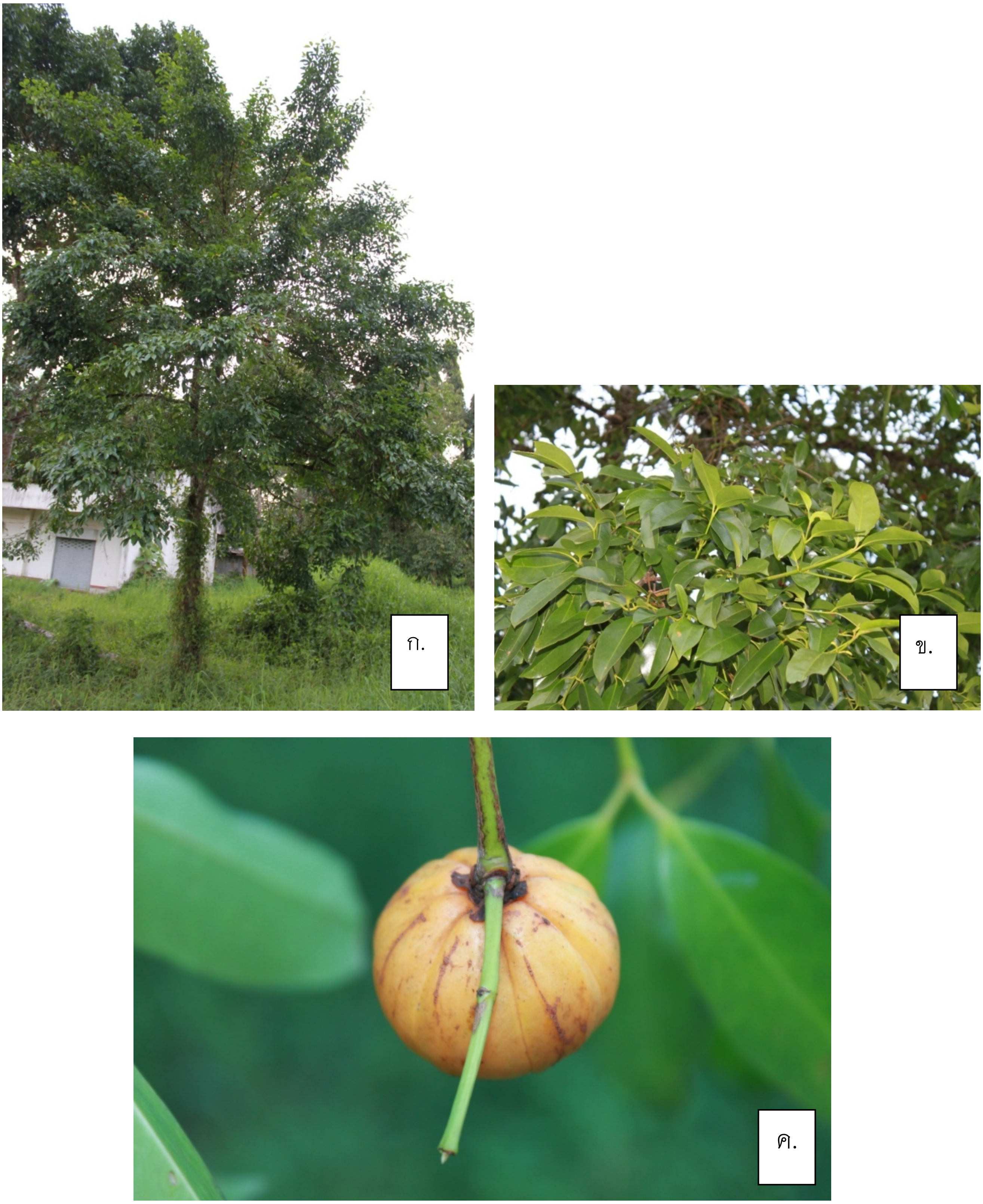

ชะมวง *Garcinia cowa* Roxb. ex DC. ก. ต้น, ข. ใบ, ค. ผล

ที่มา จังหวัดจันทบุรี

๒๒. ซ้อ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Gmelina arborea* Roxb.

ชื่อวงศ์ LABIATAE

ชื่อพื้นเมือง กำม่าทุ (กำแพงเพชร) แก้มอ้น (นครราชสีมา) ช้องแมว (ชุมพร) แต้งขาว (เชียงใหม่) ท้องแมว (ราชบุรี สุพรรณบุรี) เป้านก (อุตรดิตถ์) เฝิง (ภาคเหนือ) เมา (สุราษฎร์ธานี) สันปลาช่อน (สุโขทัย)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ขึ้นตามป่าเบญจพรรณ ป่าดิบแล้งป่าดิบเขา และป่าดิบชื้น ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล จนถึงประมาณ ๑,๕๐๐ เมตร ในประเทศไทยพบทั่วทุกภาค ต่างประเทศพบที่อินเดีย ศรีลังกา เนปาล บังกลาเทศ ภูฏาน พม่า จีนตอนใต้ ภูมิภาคอินโดจีน และมาเลเซีย (วรดลต์ แจ่มจำรูญ, ๒๕๕๓)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลาง สูงได้ถึง ๒๐ เมตร เปลือกเรียบสีขาวอมเทา กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม

ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก ใบรูปไข่ ยาว ๗-๒๐ เซนติเมตร ปลายแหลมหรือแหลมยาวโคนรูปลิ่มกว้าง แผ่ออกคล้ายรูปหัวใจ ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนเกลี้ยงด้านล่างมีนวลและมีขนสั้นนุ่ม เส้นแขนงใบ ๓-๕ คู่ ก้านใบมีต่อม ๑ คู่ ก้านใบยาว ๓-๑๐ เซนติเมตร เป็นร่องด้านบน

ดอก ช่อดอกแบบช่อกระจุกแยกแขนงสั้นๆ ออกที่ง่ามใบและปลายกิ่ง ยาว ๗-๑๕ เซนติเมตร ใบประดับหลุดร่วงง่าย กลีบเลี้ยงและกลีบดอกมีจำนวนอย่างละ ๕ กลีบ กลีบเลี้ยงรูประฆัง ยาว ๐.๓-๐.๔ เซนติเมตร ปลายกลีบรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก ด้านนอกมีขนติดทน กลีบดอกรูปปากแตรโป่งด้านเดียว ปลายแยกเป็น ๕ กลีบ กลีบบน ๒ กลีบ กลีบล่าง ๓ กลีบ ไม่เท่ากัน ด้านนอกมีสีน้ำตาลอมเหลือง ด้านในหลอดกลีบสีครีมอ่อน ๆ กลีบปากล่างกลีบกลางด้านในมีสีเหลืองแซม มีขนสั้นนุ่มด้านนอก ด้านในเกลี้ยง เกสรเพศผู้ สั้น ๒ อัน ยาว ๒ อัน ยื่นไม่พ้นปากหลอดกลีบดอก ก้านเกสรเพศผู้ติดบนหลอดกลีบดอกตรงประมาณกึ่งกลาง รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ยอดเกสรเพศเมียมี ๒ แฉกไม่เท่ากัน

ผล ผลสด แบบเมล็ดเดียวแข็ง รูปกลมหรือรูปไข่กลับ ผิวเกลี้ยงเป็นมัน สุกสีเหลือง ยาว ๑.๕-๒ เซนติเมตร กลีบเลี้ยงติดทน

ลักษณะเด่น ก้านใบมีต่อม ๑ คู่ ช่อดอกแบบช่อกระจุกแยกแขนงสั้น ๆ กลีบดอกรูปปากแตรโป่งด้านเดียว ผลแบบเมล็ดเดียวแข็ง สุกสีเหลือง กลีบเลี้ยงติดทน

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม ติดผลเดือนเมษายนถึงมิถุนายน (ไซมอน การ์ดเนอร์ และคณะ, ๒๕๔๓)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดและตอนกิ่ง (สุธรรม อารีกุล, ๒๕๕๒ ข) เก็บผลสีเหลืองในเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน ใช้มือลอกเอาเนื้อผลออกแล้วแช่หน่วย (pyrene) ในน้ำ ๑๒-๒๔ชั่วโมง ก่อนนำไปเพาะให้ห่างกัน ๒-๕เซนติเมตร เพาะตื้น ๆ ในถาดเพาะไว้ในที่รำไร อัตราการงอกที่คาดหวังถึงร้อยละ ๘๓ ช่วง ๑๘-๓๒ วัน ย้ายต้นกล้าอ่อนเมื่อใบคู่แรกคลี่กางออก ประมาณ ๔-๑๒ วัน หลังจากเมล็ดงอก อาจจะต้องทำการตกแต่งยอดและลดการให้ปุ๋ย เพื่อมิให้ต้นกล้าโตพ้นภาชนะปลูก ลูกไม้ควรจะพร้อมปลูกในฤดูฝนที่ ๒ หลังจากเมล็ดงอก (หลังจากนั้น ๑๓-๑๖ เดือน) (หน่วยวิจัยการฟื้นฟูป่า, ๒๕๔๓)

ประโยชน์ทั่วไป เนื้อไม้สีจาง ค่อนข้างเบา แต่การใช้งานค่อนข้างทน แม้จะอยู่ในน้ำ ใช้ทำสิ่งก่อสร้าง ต่อเรือ กล่อง ขวดน้ำ เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องเฟอร์นิเจอร์ งานแกะสลักราคาแพง ราก ใช้เป็นยาบำรุงมีรสขม แก้พิษ ฟอกเลือด รักษาโรคหนองใน การติดเชื้อในกระเพาะปัสสาวะ ยาระบาย ใบ เป็นยาขับลมในท้อง (ไซมอน การ์ดเนอร์ และคณะ, ๒๕๔๓) สรรพคุณทางสมุนไพร เปลือก รักษาโรคผิวหนังผื่นคันและแก้หูดผลดิบ รับประทานเป็นผัก (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข) เนื้อไม้สีขาวอมเหลือง เหนียว ทนทานดี เสี้ยนละเอียดตบแต่งได้ง่ายและขัดมันขึ้น จึงใช้ประโยชน์ในหลายด้าน ในการสร้างบ้านเรือนใช้ทำกระดานพื้น ฝาบ้าน กรอบประตูหน้าต่าง และเครื่องเรือน ใช้ทำเรือประเภทเรือขุดเรือโปง เรือมาด เรือใบ ดาดฟ้า เรือแจวพาย เครื่องมือการเกษตร ครก กระเดื่อง ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องดนตรี จะเข้ รางระนาด เครื่องเขียน เช่น ด้ามปากกา ไม้บรรทัด ตลอดจนทำเยื่อกระดาษ (สุธรรม อารีกุล, ๒๕๕๒ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

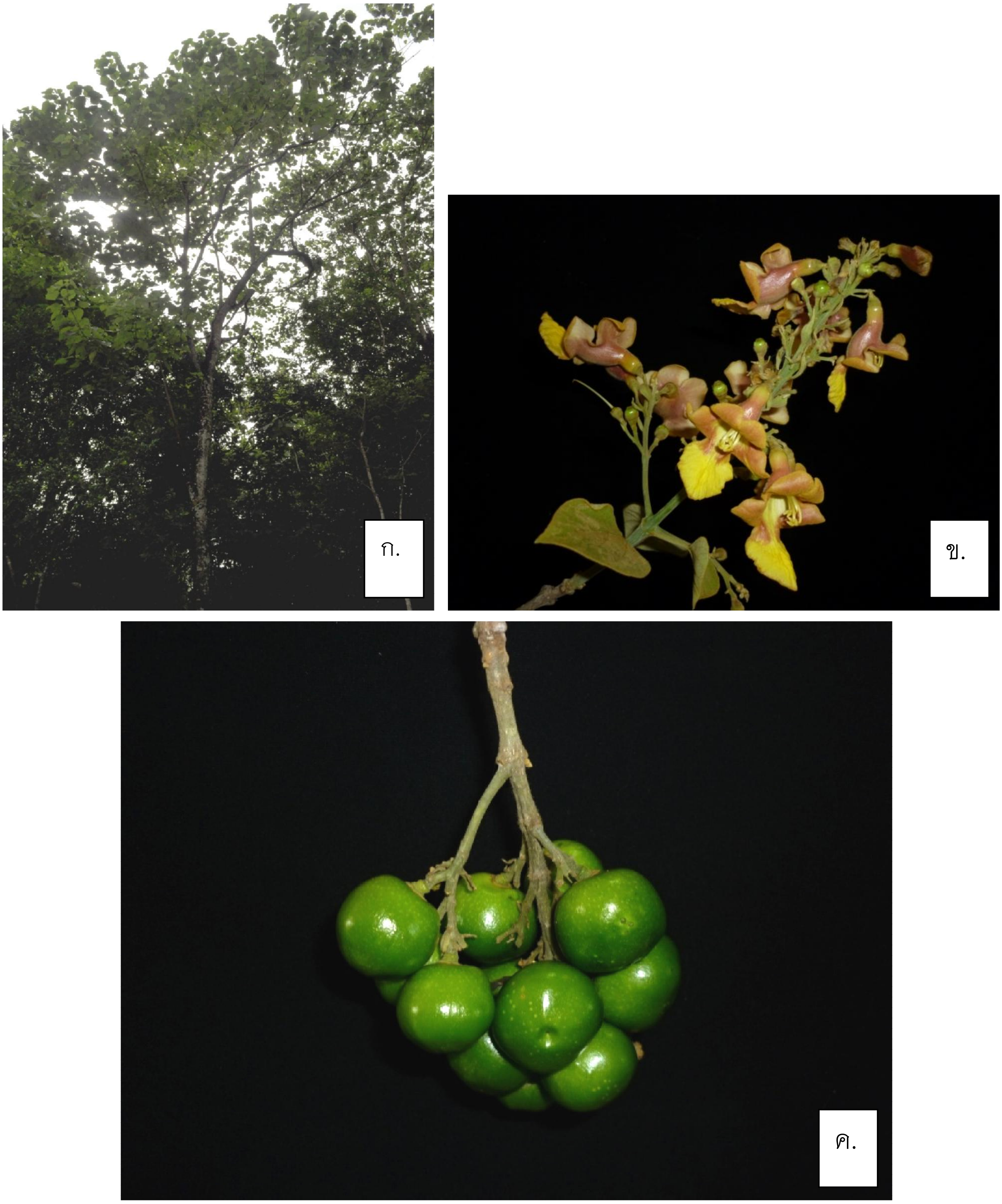

ซ้อ *Gmelina arborea* Roxb. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา จังหวัดจันทบุรี

๒๓. กระโดน

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Careya sphaerica* Roxb.

ชื่อวงศ์ LECYTHIDACEAE

ชื่อพื้นเมือง ปุย (ภาคใต้ ภาคเหนือ) ปุยกระโดน (ภาคใต้) ปุยขาว ผ้าฮาด (ภาคเหนือ) หูกวาง (จันทบุรี)

ชื่อสามัญ Tummy-wood

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ขึ้นตามป่าเต็งรังและป่าเบญจพรรณชื้น จนถึงที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๕๐๐ เมตร ในประเทศไทยพบทั่วทุกภาค ต่างประเทศพบตั้งแต่อัฟกานิสถาน อินเดีย ศรีลังกา พม่า ภูมิภาคอินโดจีน จนถึงภาคเหนือของมาเลเซีย (วรดลต์ แจ่มจำรูญ, ๒๕๕๓)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลาง สูง ๑๐-๓๐ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมแน่นทึบ เปลือกหนาสีน้ำตาลปนเทา แตกเป็นร่อง ทนไฟ เนื้อไม้สีน้ำตาลแดง กิ่งอ่อนเป็นเหลี่ยม หูใบขนาดเล็ก ร่วงง่าย

ใบ ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ออกหนาแน่นช่วงปลายกิ่ง รูปไข่กลับ กว้าง ๓.๕-๑๒ เซนติเมตร ยาว ๖-๒๐ เซนติเมตร ปลายแหลมเป็นติ่งสั้น โคนเรียวสอบดูคล้ายครีบ ขอบใบจักฟันเลื่อยเล็กน้อย แผ่นใบหนาคล้ายแผ่นหนัง เกลี้ยงเป็นมันวาว เส้นแขนงใบข้างละ ๘-๑๕ เส้นเรียงจรดกันใกล้ขอบใบ เส้นแขนงใบย่อยกึ่งขั้นบันได เห็นชัดเจน ก้านใบยาว ๑-๓ เซนติเมตรแบน หนา

ดอก ช่อดอกแบบช่อเชิงลด ออกที่ปลายกิ่ง แต่ละดอกมีใบประดับ ๓ ใบ กลีบเลี้ยง ๔ กลีบ ค่อนข้างมน โคนกลีบติดกันเป็นรูประฆัง กลีบดอก ๔ กลีบ สีขาว รูปขอบขนาน ปลายกลีบมน เกสรเพศผู้จำนวนมาก เรียงเป็นชั้น ๆ อย่างหนาแน่น ชั้นนอกสุดยาวกว่าชั้นในทั้งชั้นนอกและชั้นในไม่มีอับเรณู ส่วนชั้นกลาง ๆ เป็นเกสรเพศผู้สมบูรณ์ ก้านชูอับเรณูสีม่วง รังไข่อยู่ใต้วงกลีบมี ๔ ช่อง แต่ละช่องออวุลจำนวนมาก เรียง ๒ แถว ในแต่ละช่อง จานฐานดอกเป็นวง ก้านเกสรเพศเมีย ๑ อัน เรียวยาวยาวเท่า ๆ ก้านชูอับเรณู

ผล ผลแบบมีเนื้อหนึ่งถึงหลายเมล็ด รูปไข่หรือกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง ๕-๘ เซนติเมตร ที่ปลายผลมีกลีบเลี้ยงติดคงทน เมล็ดแบน สีน้ำตาลอ่อน รูปขอบขนาน ผิวเรียบยาวประมาณ ๑ เซนติเมตร

ลักษณะเด่น ขอบใบจักฟันเลื่อยเล็กน้อย เกสรเพศผู้จำนวนมาก ผลมีกลีบเลี้ยงติดคงทน เมล็ดจำนวนมาก

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ -

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนมกราคมถึงเมษายน ติดผลกุมภาพันธ์ถึงมิถุนายน (สมราน สุดดี, ๒๕๕๒ ก)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด เป็นพรรณไม้เบิกนำ ทนต่อความแห้งแล้ง ไฟป่า โรคพืชและแมลงต่าง ๆ ได้ดี สัตว์ป่าบางชนิดจะเป็นตัวช่วยในการกระจายพันธุ์ (สุรีย์ ภูมิภมร, อนันต์ คำคง, ๒๕๔๐) ชอบแสงแดดตลอดวัน ดินร่วนระบายน้ำได้ดี

ประโยชน์ทั่วไป เนื้อไม้ใช้สร้างบ้าน ทำอุปกรณ์การเกษตร เปลือกให้เส้นใยใช้ทำเชือก ใบอ่อน ดอกอ่อนรับประทานเป็นผักสด ด้านสมุนไพร เปลือกแก้ไข้ เป็นยาสมาน แก้พิษงู ใบรักษาแผลสด ดอกเป็นยาบำรุง (สมราน สุดดี, ๒๕๕๒ ก) เนื้อไม้ทนทานในร่ม ใช้ในการก่อสร้าง ทำเครื่องเรือน เส้นใยที่ได้จากเปลือกใช้ทำเชือก ทำเบาะรองหลังช้าง ทำกระดาษสีน้ำตาล เปลือกต้นทำสีย้อมผ้าให้สีน้ำตาลแดง ส่วนใหญ่ใช้ย้อมผ้าฝ้าย ใบ ดอกและผลอ่อน รับประทานเป็นผักสด มีรสฝาดและมัน มีสรรพคุณทางสมุนไพรหลายอย่าง เปลือกใช้เป็นยาแก้ไข้ แก้พิษงู แก้เมื่อยเคล็ด ใบผสมกับเครื่องยาอื่น ๆ ปรุงเป็นยาสมานแผล ดอกและน้ำจากเปลือกสดใช้ผสมกับน้ำผึ้งจิบแล้วชุ่มคอแก้ไอ และแก้หวัด เป็นยาบำรุงหลังการคลอดบุตร ผลช่วยย่อยอาหาร เป็นยาฝาดสมาน ใช้เป็นอาหารสัตว์พวกโคและกระบือข้อควรระวัง เมล็ดเป็นพิษ รากมีพิษใช้เบื่อปลา ส่วนใบและยอดอ่อนมีปริมาณกรดออกซาลิค (oxalic acid) ในปริมาณค่อนข้างสูง อาจเป็นสาเหตุเบื้องต้นของการเกิดนิ่วในกระเพาะปัสสาวะ (สำนักงานหอพรรณไม้, ๒๕๕๓ ข) สรรพคุณทางสมุนไพร เปลือก แก้อักเสบจากงูกัด สมานแผล แก้เคล็ดขัดยอก ใบ สมานแผลปิดแผล ดอกบำรุงร่างกายสตรีหลังคลอดผล ช่วยย่อยอาหาร รักษาแผลมีพิษและปิดหัวฝี เมล็ด เป็นพิษ (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

-

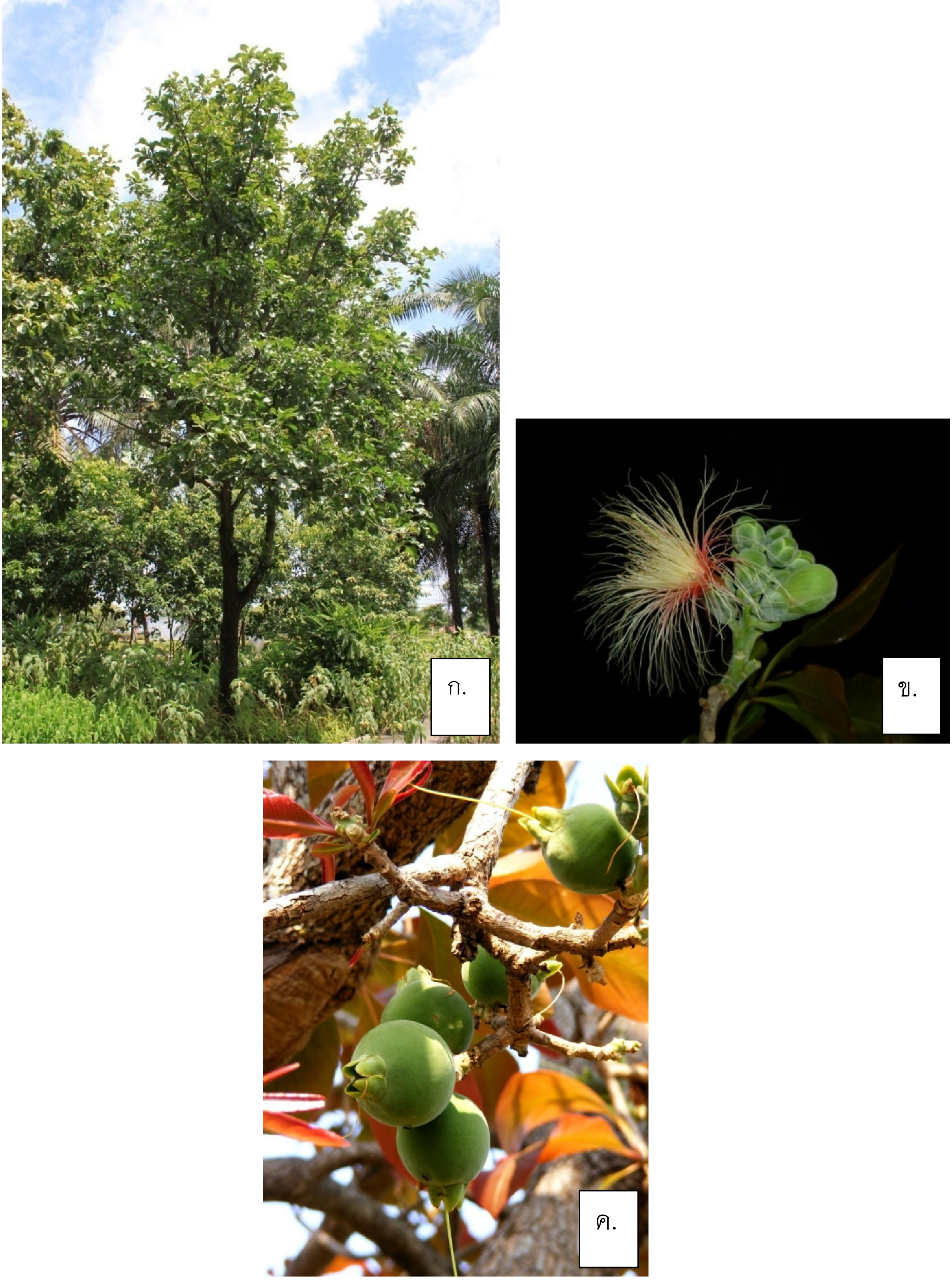

กระโดน *Careya sphaerica* Roxb. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒๔. มะค่าโมง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Afzelia xylocarpa* (Kurz) Craib

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE–CAESALPINIOIDEAE

ชื่อพื้นเมือง เขงเบง (เขมร สุรินทร์) บิง (ชอง จันทบุรี) ปิ้น (ชาวบน นครราชสีมา) มะค่าหลวง มะค่าหัวคำ (ภาคเหนือ) มะค่าใหญ่ (ภาคกลาง)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ขึ้นตามป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ และป่าดิบแล้ง ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน ๖๐๐ เมตร ในประเทศไทยพบแทบทุกภาค ยกเว้นภาคใต้ ต่างประเทศพบที่พม่า และภูมิภาคอินโดจีน

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงได้ประมาณ ๓๐ เมตร ผลัดใบ ลำต้นมักคดงอ เปลือกสีน้ำตาลอ่อนหรือชมพูอมน้ำตาล แตกกิ่งต่ำเป็นพุ่มกว้าง กิ่งอ่อนมีขนประปราย

ใบ ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียวปลายคู่ เรียงสลับ ใบย่อย ๓–๕ คู่ เรียงตรงข้ามรูปไข่ กว้าง ๒–๕ เซนติเมตร ยาว ๔–๙ เซนติเมตร ปลายและโคนมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่งหรือซอกใบ ยาว ๕–๑๕ เซนติเมตร ช่อดอกย่อยแบบกระจะ มีขนสั้นนุ่มสีเทา กลีบเลี้ยง ๔ กลีบ รูปขอบขนาน มีขนสั้นนุ่ม กลีบดอกรูปขอบขนาน ปลายเว้าตื้น ๆ สีชมพูอมแดง เกสรเพศผู้ ๑๐ อัน เกสรเพศผู้เป็นหมัน ๓ อัน มีขนสั้นนุ่มที่โคน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบรังไข่แบน รูปขอบขนาน มีขน

ผล เป็นฝักแบน คล้ายรูปขอบขนานเบี้ยวๆ ยาว ๑๕–๒๐ เซนติเมตร ปลายเป็นจะงอยสั้น ๆ เปลือกหนา แก่แตกเป็น ๒ ซีกตามยาว ก้านผลสั้นเมล็ดรูปรี สีน้ำตาลดำ ขั้วเมล็ดมีเยื่อหุ้มหนาสีเหลืองอมส้ม

ลักษณะเด่น ผลเป็นฝักแบนเปลือกหนา แก่แตกเป็น ๒ ซีกตามยาว ขั้วเมล็ดมีเยื่อหุ้มหนา สีเหลืองอมส้ม

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดสุโขทัย (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม ฝักแก่ประมาณเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด ขึ้นได้ในดินทุกชนิด ขึ้นได้ดีในดินร่วนระบายน้ำดี ชอบแสงแดดครึ่งวัน

ประโยชน์ทั่วไป เนื้อไม้แข็งแรงทนทาน สีน้ำตาลอมเหลืองอ่อนถึงแก่ เสี้ยนค่อนข้างสั้น เนื้อหยาบมีริ้วแทรกแข็งเหนียว เลื่อยค่อนข้างยาก เมื่อแห้งตกแต่งง่าย ขัดและชักเงาได้ดี ใช้ในการก่อสร้างต่าง ๆ ที่ต้องการความแข็งแรงทนทาน ทำเสา หมอนรองรางรถไฟ ทำไม้บุผนัง ทำตัวถังรถบรรทุก ใช้เป็นส่วนประกอบโครงสร้างเรือใบและเรือเดินทะเล ทำเครื่องมือกสิกรรม เช่น ไถ คราด สาก กระเดื่อง ทำพานท้ายปืน ทำเครื่องเรือน ไม้มีลักษณะคล้ายไม้หลุมพอ บางครั้งใช้ร่วมกันได้สำหรับการก่อสร้าง เนื้อไม้มีลวดลายสวย เป็นไม้ที่ให้ปุ่มมะค่ามีลวดลายสวยงามและราคาสูง ใช้ทำเครื่องเรือนชั้นดี ทำเครื่องดนตรี เช่น กลองโทน รำมะนา เปลือก ใช้ฟอกหนัง เมล็ดรับประทานได้ (สุรีย์ ภูมิภมร, อนันต์ คำคง, ๒๕๔๐) สรรพคุณทางสมุนไพร เปลือก ผสมกับเปลือกมะค่าแต้ ประคบแก้ฟกช้ำ ปวดบวม ปุ่ม ขับพยาธิ รักษาโรคผิวหนัง รักษาริดสีดวงทวาร เมล็ด ขับพยาธิ รักษาโรคผิวหนัง (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

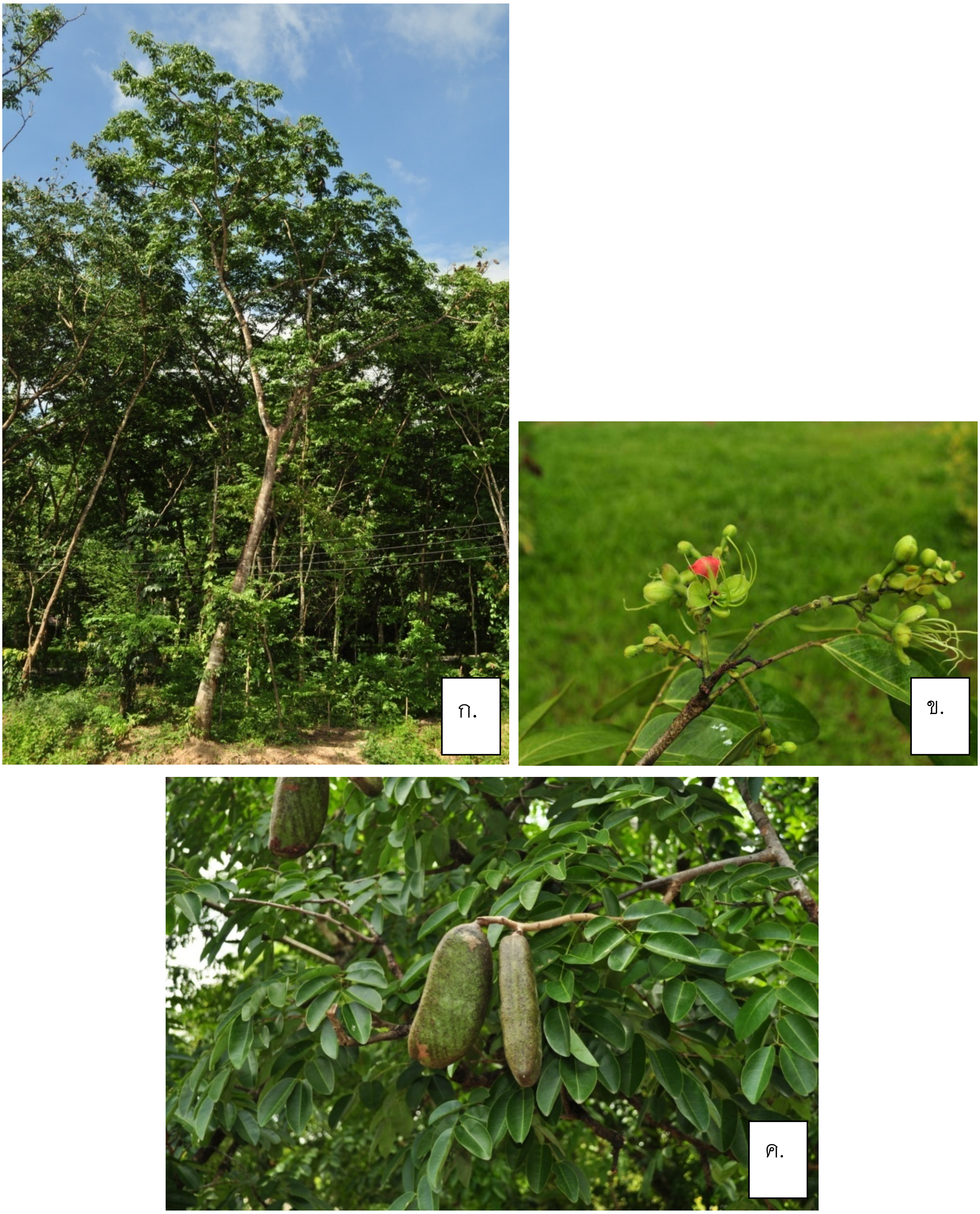

มะค่าโมง *Afzelia xylocarpa* (Kurz) Craib ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒๕. ฝาง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Caesalpinia sappan* L.

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE–CAESALPINIOIDEAE

ชื่อพื้นเมือง ง้าย (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) ฝางส้ม (กาญจนบุรี)

ชื่อสามัญ Sappan tree

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบตามป่าเต็งรังป่าดิบแล้ง หรือเขาหินปูนที่แห้งแล้ง ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน ๓๐๐ เมตร ในประเทศไทยพบทั่วทุกภาค ต่างประเทศพบตั้งแต่แอฟริกา ศรีลังกา อินเดียพม่า จีนตอนใต้ ภูมิภาคอินโดจีน คาบสมุทรมลายู และฟิลิปปินส์

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดเล็ก ไม้พุ่ม หรือไม้พุ่มกึ่งไม้เถา สูงได้ถึง ๑๐ เมตร ผลัดใบ กิ่งมีหนามโค้งสั้น ๆ ลำต้นมีหนามโค้ง เนื้อไม้มีสีแดง

ใบ ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น เรียงเวียน แกนกลางใบยาว ๒๐–๔๐ เซนติเมตร มีช่อใบย่อย ๘–๑๕ คู่ แต่ละช่อใบมีใบย่อย ๕–๑๘ คู่ เรียงตรงข้าม ใบย่อยรูปขอบขนาน กว้าง ๐.๕–๑ เซนติเมตร ยาว ๐.๘–๒ เซนติเมตร ปลายกลมถึงเว้าตื้น โคนตัดและเบี้ยว ก้านใบย่อยสั้นมากหรือไม่มีก้าน หูใบยาว ๐.๓–๐.๔ เซนติเมตร

ดอก ช่อดอกแบบช่อกระจะออกที่ปลายกิ่งและซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ยาวได้ถึง ๔๐ เซนติเมตร ใบประดับรูปใบหอก ยาว ๐.๕–๐.๘ เซนติเมตร ดอกจำนวนมาก ก้านดอกย่อยยาว ๑.๒–๑.๘ เซนติเมตร มีขนสั้นนุ่มกลีบเลี้ยง ๕ กลีบ เกลี้ยง ขอบมีขนครุย กลีบล่างสุดใหญ่สุดและเว้ามากกว่ากลีบอื่น กลีบดอก ๕ กลีบ สีเหลือง รูปไข่กลับ กว้าง ๐.๖–๑ เซนติเมตร ยาว ๐.๙–๑.๒ เซนติเมตร กลีบกลาง (standard) ขนาดเล็กกว่า มีก้านกลีบมีเส้นร่างแหสีแดง เกสรเพศผู้ ๑๐อันก้านชูอับเรณูมีขนรังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มีขน ก้านเกสรเพศเมียเรียวยาว

ผล เป็นฝักแบนรูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ สีน้ำตาล กว้าง ๓–๔ เซนติเมตร ยาว ๕–๘.๕ เซนติเมตร ปลายตัดเฉียง มีจะงอยแหลมที่ปลายด้านหนึ่ง เมล็ดมี ๒–๔ เมล็ด รูปรี แบน สีเขียวอมน้ำตาล กว้าง ๐.๘–๑ เซนติเมตร ยาว ๑.๕–๑.๘ เซนติเมตร

ลักษณะเด่น กิ่งมีหนามโค้งสั้น ๆ ลำต้นมีหนามโค้ง เนื้อไม้มีสีแดง

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนมิถุนายนถึงธันวาคม ติดผลเดือนสิงหาคมถึงพฤษภาคม (สมราน สุดดี, ๒๕๕๒ ข)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดขึ้นได้ในดินทุกสภาพที่มีการระบายน้ำดี ชอบแสงแดดตลอดวัน ความชื้นน้อยถึงปานกลาง

ประโยชน์ทั่วไป ปลูกเป็นรั้ว เนื้อไม้ให้สีแดง รากให้สีเหลือง ใช้ทำสีย้อมผ้าและไหม ใช้เป็นสีผสมอาหารและเครื่องดื่ม สรรพคุณทางสมุนไพร เนื้อไม้ ใช้เป็นส่วนผสมหลักในยาบำรุงหลังคลอดบุตร ผสมกับปูนขาว บดทาหน้าผากหลังคลอดบุตร ช่วยให้เย็นศีรษะและลดอาการเจ็บปวด(สมรานสุดดี, ๒๕๕๒ ข) แก่น ต้มน้ำดื่มบำรุงโลหิต รักษาปอดพิการ แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้ท้องเสีย แก้ธาตุพิการ ขับระดู แก้กำเดา และขับเสมหะ (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

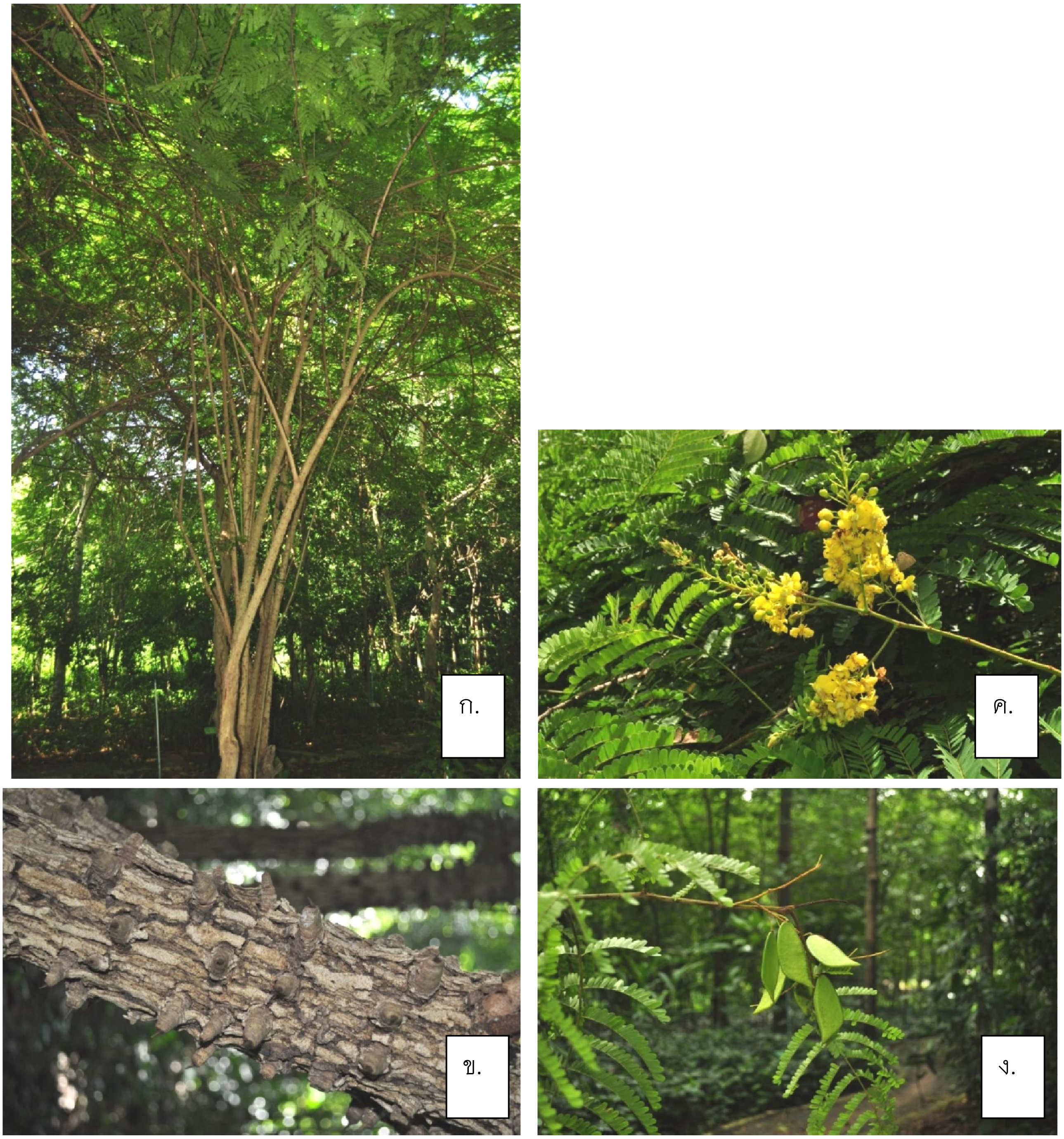

ฝาง *Caesalpinia sappan* L. ก. ต้น, ข. ต้น, ค. ดอก, ง. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒๖. ราชพฤกษ์ (คูน)

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Cassia fistula* L.

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE–CAESALPINIOIDEAE

ชื่อพื้นเมือง กุเพยะ (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) คูน (ภาคกลาง ภาคเหนือ) ชัยพฤกษ์ (ภาคกลาง) ปือยู ปูโย เปอโซ แมะหล่าหยู่ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ลมแล้ง (ภาคเหนือ)

ชื่อสามัญ Golden shower, Indian laburnum, Pudding–pine tree

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ตามป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรัง ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน ๖๐๐ เมตร นิยมปลูกเป็นไม้ประดับทั่วประเทศ ต่างประเทศพบที่อินเดีย ศรีลังกา ภูมิภาคอินโดจีน และมาเลเซีย

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดเล็ก สูงถึง ๑๕ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลม กิ่งอ่อนห้อยลง เปลือกเรียบแตกเป็นสะเก็ดสีเทา

ใบ ใบประกอบแบบขนนกปลายคู่เรียงสลับใบย่อยมี ๓–๘ คู่ เรียงตรงข้ามหรือเยื้องกันเล็กน้อย ใบย่อยรูปขอบขนานแกมรูปไข่ ปลายแหลม โคนรูปลิ่มกว้าง ขอบใบเรียบ ใบอ่อนมีขนนุ่มเล็กน้อย ใบแก่เกลี้ยง

ดอก ช่อดอกแบบช่อกระจะออกตามง่ามใบ ห้อยลงยาว ๒๐–๔๐ เซนติเมตร กลีบเลี้ยง ๕ กลีบ รูปรีหรือกลม กลีบดอก ๕ กลีบ สีเหลือง รูปรีปลายกลม โคนสอบแหลมเป็นก้าน เกสรเพศผู้มี ๑๐ อัน ไม่เท่ากัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปขอบขนาน มีก้านชูรังไข่ รังไข่และก้านเกสรเพศเมียมีขนกำมะหยี่ปกคลุม

ผล เป็นฝักทรงกลมตรง รูปขอบขนานผิวเกลี้ยงผลแก่สีดำ ยาว ๒๐–๖๐ เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๒ เซนติเมตร เมล็ดมีจำนวนมาก รูปรี แบนสีน้ำตาลเป็นเงา ยาวประมาณ ๑ เซนติเมตร

ลักษณะเด่น ใบประกอบแบบขนนกปลายคู่เรียงสลับ ช่อดอกแบบช่อกระจะ ออกตามง่ามใบ สีเหลืองห้อยลง เกสรเพศผู้มี ๑๐ อัน ไม่เท่ากัน ผลเป็นฝักทรงกลมตรง เมล็ดมีจำนวนมาก

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ ราชพฤกษ์เป็นไม้มงคลนาม มีความหมายถึง “ต้นไม้ของพระราชา” เป็นไม้ที่มีคุณค่าสูงและถือเป็นต้นไม้สัญลักษณ์ประจำชาติไทย เวลาดอกราชพฤกษ์บานเหลืองอร่ามเต็มต้นยังถือเป็นสัญลักษณ์แห่งศาสนาพุทธ ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติไทยอีกด้วย จึงมีความเชื่อกันว่า หากบ้านใดปลูกต้นราชพฤกษ์ไว้ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ จะทำให้คนในบ้านมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี สง่างาม เป็นผู้ประกอบคุณงามความดีตามหลักพระพุทธศาสนา และมีความมั่งคั่งร่ำรวย เพราะราชพฤกษ์ออกดอกเป็นพวงช่อสีเหลือง เปรียบเสมือนพวงทองคำ (ธัญนันท์ วีระกุล, ๒๕๕๑) พันธุ์ไม้มงคลที่ใช้ในพิธีวางศิลาฤกษ์ ไม้ราชพฤกษ์ หมายถึง ความเป็นใหญ่และมีอำนาจวาสนา (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม ติดผลเดือนกันยายนถึงมีนาคม

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด วิธีการเตรียมเมล็ดก่อนเพาะ นำเมล็ดมาตัดหรือทำให้เกิดบาดแผลที่ปลายเมล็ด แล้วแช่น้ำไว้ ๑๒ ชั่วโมง หรือแช่กรดซัลฟูริคเข้มข้น ๑.๘๔ ประมาณ ๑๕ นาที แล้วล้างน้ำให้สะอาด แล้วแช่น้ำทิ้งไว้ ๑๒ ชั่วโมง วิธีนี้สะดวกแต่อันตราย และอีกวิธีหนึ่ง คือ แช่เมล็ดในน้ำร้อนแล้วทิ้งไว้ข้ามคืน ทั้ง ๓ วิธี จะทำให้เมล็ดดูดน้ำเข้าไป และพร้อมที่จะงอก วิธีเพาะ อาจหยอดลงในถุงดินที่เตรียมไว้ หรือจะเพาะในแปลงเพาะแล้วย้ายชำกล้าในภายหลัง ควรให้เมล็ดอยู่ใต้ผิวดิน ๓–๕ มิลลิเมตร รดน้ำให้ชุ่ม เมล็ดจะงอกภายใน ๑–๒ สัปดาห์ (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒) เจริญเติบโตได้ในดินแทบทุกชนิด ชอบแสงแดดจัดหรือกลางแจ้ง ต้องการน้ำน้อย ปลูกง่ายเลี้ยงง่าย ทั้งยังทนต่อสภาพธรรมชาติและโรคพืชได้ดี ไม่ทนน้ำท่วมขัง (ธัญนันท์ วีระกุล, ๒๕๕๑)

ประโยชน์ทั่วไป ราก ฝนทาแก้กลาก เป็นยาระบาย รากและแก่นเป็นยาขับพยาธิ เปลือกและไม้ ใช้ฟอกหนัง และใช้บดทาฝื่นตามร่างกาย เนื้อไม้สีแดงแกมเหลือง ทนทาน ใช้ทำเสา ล้อเกวียน ใบต้มกินเป็นยาระบาย ดอก แก้ไข้ ฝักเนื้อใน รสหวาน เป็นยาระบาย ช่วยบรรเทาอาการแน่นหน้าอก แก้ขัดข้อ (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒) สรรพคุณทางสมุนไพร เปลือก ทำให้เกิดลมเบ่งในการคลอดบุตร แก่น ขับพยาธิไส้เดือน ใบ เป็นยาระบายขับพยาธิ ดอก แก้ไข้ รักษาแผลเรื้อรัง เนื้อในฝัก เป็นยาระบาย แก้ท้องผูก ขับเสมหะ (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

มีความสามารถในการดูดกลืนเสียงได้ดี เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเสียง ๐.๔๙๐ สามารถลดระดับความเข้มเสียง ๙๐ เดซิเบล เอ ลงมาเหลือ ๘๗.๘๗ เดซิเบล เอ เมื่อมีทรงพุ่ม ๑ เมตร (สมเกียรติ วันแก้ว, ๒๕๓๒) ราชพฤกษ์มีความสามารถในการจับฝุ่นละอองได้ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา สามารถจับฝุ่นละอองร้อยละ ๒๓.๐๓ (Central Pollution Control Board, 2007) ลดคาร์บอนไดออกไซด์ (ไม้ประดับดูดสารพิษ ตอนที่ ๔, ม.ป.ป.)

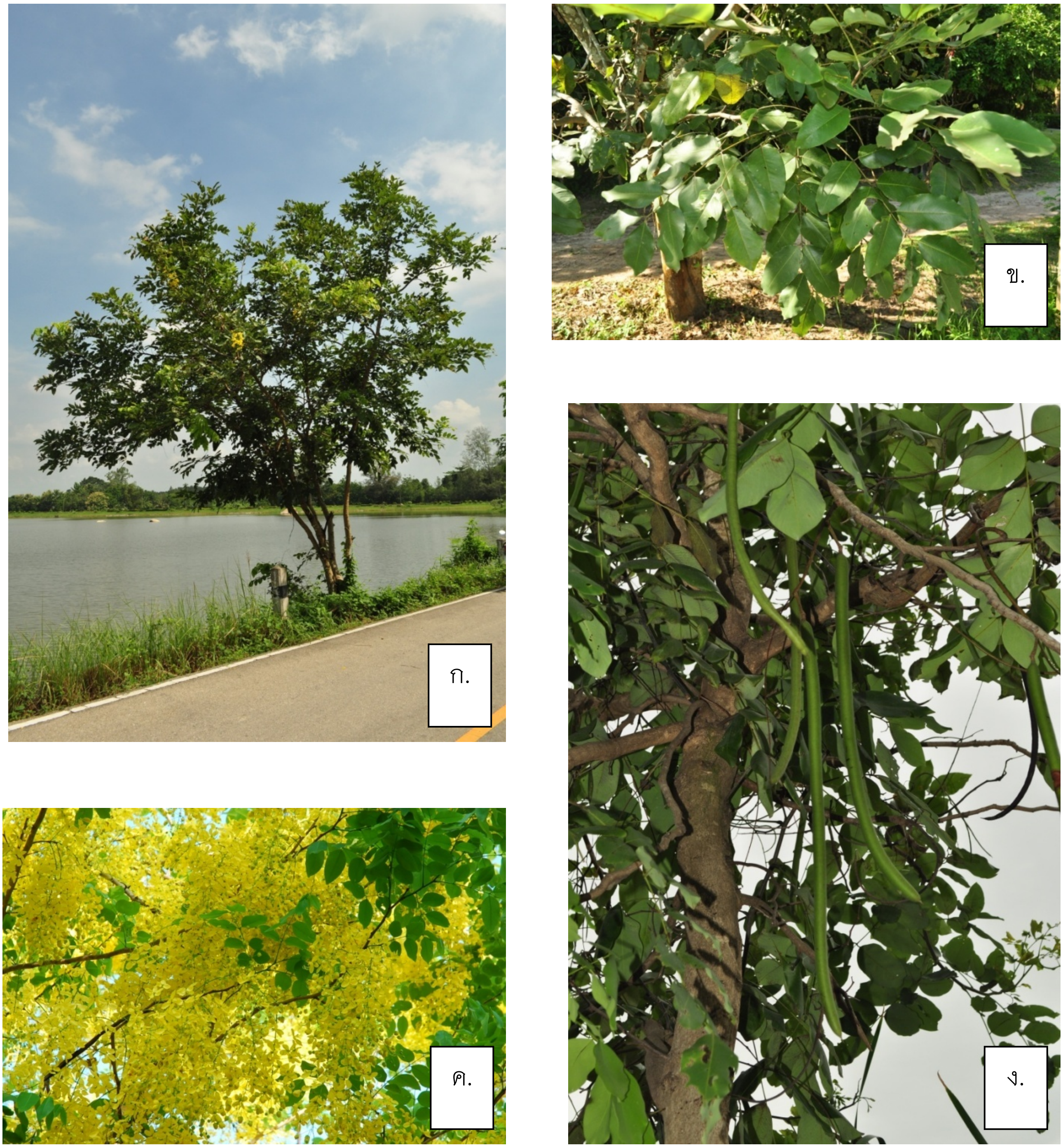

ราชพฤกษ์ (คูน) *Cassia fistula* L. ก. ต้น, ข. กิ่งและใบ, ค. ดอก, ง. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒๗. หลุมพอ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Intsia palembanica* Miq.

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE–CAESALPINIOIDEAE

ชื่อพื้นเมือง กะลุมพอ (ภาคใต้) สะหลุมพอ (ปราจีนบุรี)

ชื่อสามัญ Malacca teak

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ขึ้นในป่าดิบชื้นใกล้ชายฝั่ง ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลจนถึง ๘๐๐ เมตร ในประเทศไทย พบเฉพาะทางภาคใต้ หลุมพอมีเขตการกระจายพันธุ์ที่พม่าตอนใต้ และภูมิภาคมาเลเซีย (สำนักงานหอพรรณไม้, ๒๕๕๐)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงถึง ๕๐ เมตร ผลัดใบ มีพูพอนขนาดใหญ่ สูงได้ถึง ๗ เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกเรียบหรือตกสะเก็ดเป็นแผ่นกลมบางๆ มีสีต่างกัน สีชมพูอมน้ำตาลหรือเทาอมชมพู

ใบ ใบประกอบแบบขนนกปลายคู่มีใบย่อย ๔ คู่ แกนกลางใบประกอบยาว ๑๐–๑๕ เซนติเมตร ก้านใบประกอบยาว ๑.๕–๒ เซนติเมตร ใบย่อยรูปไข่ เบี้ยวเล็กน้อย ยาวได้ประมาณ ๙ เซนติเมตร ปลายใบแหลมเว้าเล็กน้อยตอนปลาย โคนใบกลม แผ่นใบเป็นมัน ก้านใบย่อยยาว ๐.๒–๐.๕ เซนติเมตร

ดอก ช่อดอกยาว ๕–๑๐ เซนติเมตร ก้านช่อยาว ๐.๓–๑ เซนติเมตร ฐานรองดอกสั้นกว่ากลีบเลี้ยง กลีบเลี้ยง ๔ กลีบ สีเขียว รูปรียาว ๐.๔–๐.๘ เซนติเมตร กลีบดอกสีขาวอมเหลือง มี ๑ กลีบ ยาว ๐.๖–๐.๙ เซนติเมตร รวมก้านกลีบแผ่นกลีบกลมกว้าง ๐.๓–๐.๔ เซนติเมตร เกสรเพศผู้ ๓ อัน ยาวประมาณ ๒ เซนติเมตร รังไข่มีก้านสั้น ๆ มีขนยาวปกคลุม ก้านเกสรเพศเมียยาวประมาณ ๒ เซนติเมตร

ผล เป็นฝักรูปขอบขนานหรือรูปใบหอกกว้าง ๖–๘ เซนติเมตร ยาว ๑๕–๔๐ เซนติเมตร เมล็ดกลมแบน เส้นผ่านศูนย์กลางยาวประมาณ ๓ เซนติเมตร

ลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดใหญ่ มีพูพอนขนาดใหญ่ สูงได้ถึง ๗ เมตร ใบประกอบแบบขนนกปลายคู่ แผ่นใบเป็นมัน

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ผลแก่เดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด หลุมพอสามารถปลูกได้ ๒ วิธี คือ ๑. ปลูกด้วยต้นกล้า การปลูกวิธีนี้จะต้องใช้ต้นกล้าที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑ ปี จะทำให้อัตราการรอดตายของกล้าไม้ได้ดีที่สุด แต่ถ้าใช้กล้าไม้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑ ปี ควรจะย้ายชำลงในถุงพลาสติกก่อนประมาณ ๒ เดือน แล้วนำไปปลูก ๒. การปลูกด้วยเมล็ด การปลูกด้วยวิธีนี้มีข้อที่ควรพิจารณาคือจะต้องเลือกฤดูที่จะปลูกให้ถูกต้องตามธรรมชาติ เดือนที่เหมาะสมที่สุด และมีอัตราการรอดตายมากที่สุด ได้แก่ การปลูกในฤดูแล้งระหว่างเดือนกุมภาพันธ์จนถึงเดือนมีนาคม จากการทดลองปรากฏว่าเมล็ดไม้หลุมพอทนต่อความแห้งแล้งและมีการรอดตายถึง ๘๕ เปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ตาม ในสภาพที่มีความชื้นมากเมล็ดหลุมพอเน่าเสียได้ง่าย หลุมพอเป็นไม้ทนร่ม (shade tolerance) ไม่ชอบแสงแดดจัดโดยเฉพาะในระยะที่เป็นต้นกล้า การเจริญเติบโตของกล้าไม้หลุมพอในระยะแรกจะมีการเจริญเติบโตรวดเร็วมาก เมื่องอกได้ประมาณ ๑๐ เซนติเมตร จะมีใบเลี้ยงคู่บานออกรับแดด หลังจากนั้นยอดอ่อนแรกจะเริ่มแตกและพุ่งสูงขึ้นไปอีกประมาณ ๑๐–๑๒ เซนติเมตร หรือบางครั้งก็แตกยอดอ่อนคู่ที่สอง ระยะนี้ใช้เวลาประมาณ ๔ เดือน ซึ่งเป็นระยะที่ใบเลี้ยงคู่เจริญเติบโตเต็มที่ ขยายตัวจนพองโตมีลักษณะคล้ายฟองน้ำ ช่วงนี้เป็นระยะที่เป็นจุดอ่อนของกล้าไม้หลุมพอ เพราะเป็นช่วงที่เกิดการระบาดของเชื้อรา ถ้าหากกล้าไม้ได้รับความชื้นมาก หรือเป็นช่วงฤดูฝน โดยเชื้อราจะเข้าไปทำลายที่ใบเลี้ยงอ่อนซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อกล้าไม้หลุมพอ เชื้อราชนิดนี้จะมีมากในเดือนที่ฝนตกชุกและมีน้อยในเดือนที่ฝนตกน้อย จากการทดลองที่สถานีวนกรรมเขาช่อง จังหวัดตรัง ปรากฏว่ากล้าไม้ที่นำไปปลูกกลางแจ้ง ได้รับแสงแดดเต็มที่ ๑๐๐% กล้าไม้จะตายหมด ในขณะที่ในแปลงที่ปลูกใต้ร่มไม้มีแสงแดดรำไร จะมีอัตราการรอดตาย ๘๐–๙๐% และกล้าไม้เหล่านี้จะตั้งตัวได้พร้อมที่จะเจริญเติบโตต่อไป จากการทดลองปลูกไม้หลุมพอในภาคใต้ที่สถานีทดลองปลูกพรรณไม้สงขลา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ในแปลงทดลองที่มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย (sandy loam) ระดับผิวดินลึกประมาณ ๑๕–๓๐ เซนติเมตร มีค่าความเป็นกรดด่างประมาณ ๔.๖ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๑,๒๐๐–๒,๐๐๐ มิลลิเมตรต่อปี การเจริญเติบโตของไม้หลุมพอเมื่ออายุ ๓ ปี มีดังนี้ การเจริญเติบโตทางความสูงเฉลี่ย ๙๐.๖๕ เซนติเมตร ความโตเฉลี่ย ๑.๔๔ เซนติเมตร และมีอัตราการรอดตาย ๔๖% การดูแลและการจัดการไม้หลุมพอมีความจำเป็นต้องกระทำเช่นเดียวกับการปลูกไม้ชนิดอื่น แต่การศึกษาทางด้านวิธีการขึ้นเองโดยธรรมชาติของไม้ชนิดนี้ยังไม่มี ทั้ง ๆ ที่ความจริงแล้ว ไม้ชนิดนี้เป็นไม้ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและเป็นที่ต้องการของตลาดภาคใต้เป็นอย่างมาก การดูแลรักษาในระยะแรกของการปลูกไม้หลุมพอ มีความจำเป็นที่จะต้องกระทำเป็นอย่างยิ่งดังที่กล่าวแล้วว่า ไม้หลุมพอเป็นไม้ที่ไม่ชอบแสงแดดในขณะที่เป็นกล้าอ่อน ไม่ควรกำจัดไม้ที่ไม่มีค่าทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ออกจนหมด ควรปล่อยให้มีต้นไม้เหลืออยู่ไว้เป็นร่มเงาให้แก่กล้าไม้บ้าง การลิดกิ่งควรจะกระทำเมื่ออายุ ๕ ปี เพื่อช่วยให้ลำต้นมีลักษณะเปลาตรง (สวนพฤกษศาสตร์ ตามพระราชเสาวนีย์ฯ, ๒๕๔๖ ค)

ประโยชน์ทั่วไป ลักษณะเนื้อไม้สีแดงอมน้ำตาล เป็นมันเลื่อม เสี้ยนตรง เนื้อหยาบ แข็ง เหนียว แข็งแรงและทนทานมาก เพรียงไม่ค่อยกิน ไสกบตกแต่งไม่ค่อยยาก ขัดชักเงาได้ดี ไม้หลุมพอเป็นไม้ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจสูงชนิดหนึ่งของประเทศไทย และเป็นไม้ที่ตลาดมีความต้องการมาก มีการนำไม้หลุมพอมาใช้ประโยชน์ในการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน ทำสะพาน เสาหมอนรางรถไฟ เกวียน เครื่องเรือน เป็นไม้ที่สวยงามดี เหมาะสำหรับทำเครื่องเรือน ทำพื้น รอด ตง ขื่อ อกไก่ ไม้บุผนังที่สวยงาม ทำลูกประสัก โครงเรือใบเดินทะเล แจว พาย กรรเชียง เสากระโดงเรือใถ คราด ครก สาก กระเดื่อง พันสีขาว ตัวถังรถ ด้ามเครื่องมือ ทำหูก ด้ามหอกไม้สำหรับกลึง แกะสลัก กั้นบ่อน้ำ ร่องน้ำและกังหันน้ำ ทำรางแร่ พานท้ายและรางปืน เนื้อไม้มีลักษณะคล้ายไม้มะค่าโมง ควรใช้แทนกันได้ (สวนพฤกษศาสตร์ ตามพระราชเสาวนีย์ฯ, ๒๕๔๖ ค)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

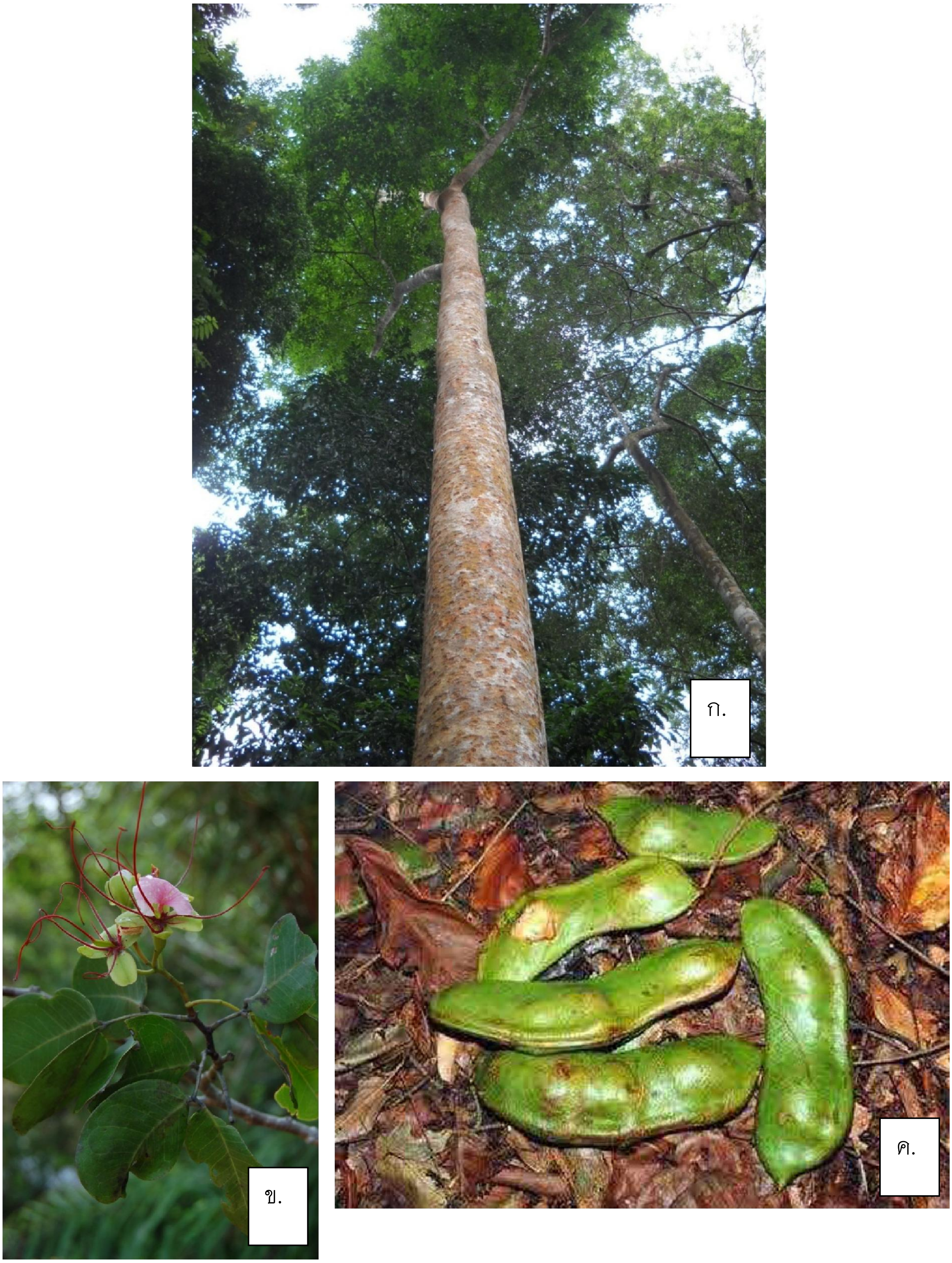

หลุมพอ *Intsia palembanica* Miq. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา จังหวัดพัทลุง

ที่มา ผลหลุมพอ http://www.petprauma.com/plant/loompo.html (กันยายน ๒๕๕๔)

๒๘. นนทรี

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Peltophorum pterocarpum* (DC.) Backer ex K.Heyne

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE–CAESALPINIOIDEAE

ชื่อพื้นเมือง กระถินแดง กระถินป่า (ตราด) สารเงิน (แม่ฮ่องสอน)

ชื่อสามัญ Copper pod, Yellow flame

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบขึ้นในป่าชายหาดและป่าเบญจพรรณ ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๑๐๐–๓๐๐ เมตร ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ไม้ปลูก ขึ้นกระจายทั่วประเทศ ต่างประเทศพบที่กัมพูชา เวียดนามตอนใต้ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ถึงออสเตรเลียตอนเหนือ และปลูกทั่วไปในเขตร้อน

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลาง สูงถึง ๑๕ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มแผ่กว้าง เปลือกค่อนข้างเรียบหรือแตกเป็นร่องยาว ๆ สีเทาปนดำ เปลือกชั้นในสีส้มหรือแดง

ใบ ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น เรียงสลับ ช่อใบย่อยเรียงตรงข้าม จำนวน ๗–๑๑ คู่ ก้านและแกนช่อใบมีขน ใบย่อยไม่มีก้านใบ เรียงตรงข้าม จำนวน ๑๓–๒๐ คู่ รูปขอบขนาน กว้างประมาณ ๐.๕–๐.๙ เซนติเมตร ยาว ๑–๑.๗ เซนติเมตร ปลายกลมเว้า มีขนเป็นกระจุกสั้น โคนเบี้ยว ขอบใบเรียบ มีขน แผ่นใบบาง ผิวใบมีขน

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ตั้งขึ้น ออกที่ปลายยอด ยาว ๒๐–๔๐ เซนติเมตร สีเหลือง ก้านและแกนในช่อดอกมีขน ฐานรองดอกรูปถ้วย ผิวมีขนสั้น กลีบเลี้ยง ๕ กลีบ รูปรีหรือกลม กลีบดอก ๕ กลีบ รูปไข่กลับ กลีบย่น ปลายกลีบกลม โคนกลีบสอบแหลมเป็นก้าน มีขนเป็นแนวตรงกลางจากโคนขึ้นไปถึงกลางกลีบทั้งสองด้าน เกสรเพศผู้ ๑๐ อัน โคนก้านมีขนยาวเป็นกระจุก รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปไข่แกมขอบขนาน ก้านชูรังไข่ยาว รังไข่และก้านชูรังไข่มีขน

ผล เป็นฝักแบนรูปรีแกมขอบขนาน กว้างประมาณ ๒ เซนติเมตร ยาว ๕–๑๒ เซนติเมตร ปลายและโคนแหลม ขอบบางคล้ายปีก ผลแก่สีน้ำตาลดำ แห้งแล้วไม่แตก เมล็ด ๑–๕ เมล็ด แบน รูปขอบขนาน เรียงตามความยาวของฝัก

ลักษณะเด่น ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ดอกช่อตั้งขึ้น ออกที่ปลายยอด สีเหลือง ผลเป็นฝักแบนรูปรีแกมขอบขนาน ปลายและโคนแหลม ขอบบางคล้ายปีก

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดนนทบุรี (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนมีนาคมถึงเมษายน ติดผลเดือนกันยายนถึงตุลาคม

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด ชอบแสงแดดตลอดวัน ขึ้นได้ในดินทุกชนิด ความชื้นปานกลาง

ประโยชน์ทั่วไป ปลูกเป็นไม้ประดับ เนื้อไม้ ใช้ทำสิ่งก่อสร้าง เครื่องเรือน เปลือก มีรสฝาด แก้ท้องร่วง เป็นยาขับลม ให้สีเหลือง ใช้ย้อมผ้า (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒) สรรพคุณทางสมุนไพร เปลือก ขับโลหิต กล่อมเสมหะ ขับผายลม แก้ท้องร่วง แก้บิด ฝาดสมาน สมานแผล แก้ไข้ทับระดู ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา ยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย ลดการอักเสบ ลดความดันโลหิต และตกตะกอนเม็ดเลือดแดง (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถในการดูดกลืนเสียงได้น้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเสียง ๐.๐๘๙ สามารถลดระดับความเข้มเสียง ๙๐ เดซิเบล เอ ลงมาเหลือ ๘๙.๖๑ เดซิเบล เอ เมื่อมีทรงพุ่ม ๑ เมตร (สมเกียรติ วันแก้ว, ๒๕๓๒)

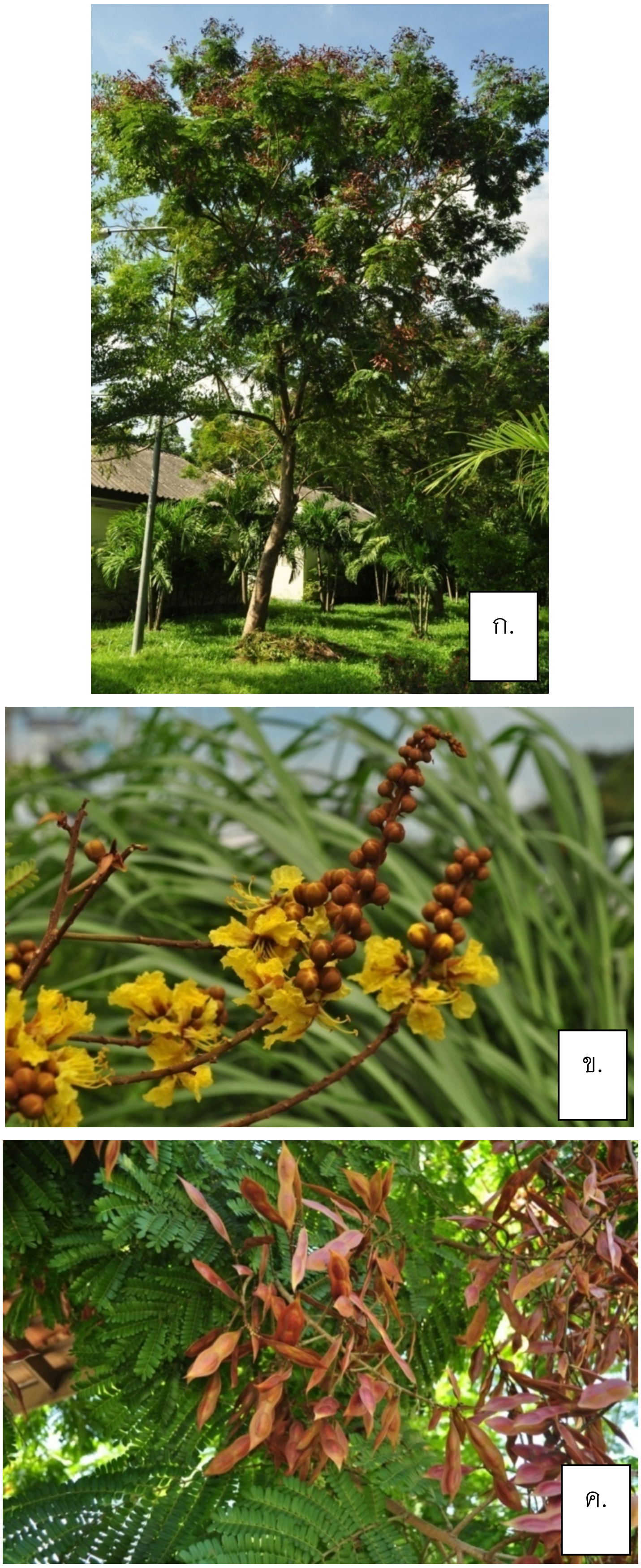

นนทรี *Peltophorum pterocarpum* (DC.) Backer ex K. Heyne ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒๙. โสกน้ำ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Saraca indica* L.

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE–CAESALPINIOIDEAE

ชื่อพื้นเมือง กาแปะห์ไอย์ (มลายู ยะลา) ชุมแสงน้ำ (ยะลา) ตะโดลีเต๊าะ(มลายู ปัตตานี) ส้มสุก(ภาคเหนือ) โสกน้ำ(สุราษฎร์ธานี)

ชื่อสามัญ Asoke tree, Saraca, Asoka

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ขึ้นตามริมลำธารในป่าดิบแล้งและป่าดิบชื้น ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๙๐๐ เมตร ในประเทศไทยพบทุกภาค กระจายพันธุ์ในภูมิภาคอินโดจีน คาบสมุทรมลายู สุมาตรา และชวา

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลาง สูงได้ถึง ๒๐ เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดทรงกลมพุ่มทึบ ปลายกิ่งห้อยย้อยลู่ลง เปลือกเรียบสีน้ำตาลเข้ม หรือแตกเป็นร่องตื้นตามยาวและขวางลำต้น

ใบ ใบประกอบแบบขนนก ปลายคู่ เรียงสลับ ยาว ๑๐–๑๕ เซนติเมตร ใบย่อย ๑–๗ คู่ เรียงสลับ ใบรูปรีแกมรูปไข่หรือรูปใบหอก กว้าง ๒–๑๐ เซนติเมตร ยาว ๕–๓๐ เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมน รูปลิ่มหรือรูปหัวใจ แผ่นใบหนาและอ่อนนิ่มสีเขียว ห้อยย้อยลง เส้นแขนงใบข้างละ ๘–๑๐ เส้น ก้านใบย่อยยาว ๒–๓ มิลลิเมตร

ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อเชิงหลั่นที่ปลายกิ่ง สีส้มหรือแดง มีกลิ่นหอม ไม่มีกลีบดอก กลีบเลี้ยงเป็นหลอดเรียว ยาวประมาณ ๑–๒ เซนติเมตร บริเวณปลายแยกเป็น ๔ แฉก รูปไข่กลับแกมรูปขอบขนาน ปลายมนสีส้มหรือแดง เกสรเพศผู้ ๖–๘ อัน อับเรณูสีม่วง ดอกบานเต็มที่กว้าง ๑.๒–๑.๕ เซนติเมตร

ผล ฝักเป็นฝักแห้งแตกทรงแบน กว้าง ๒–๖ เซนติเมตร ยาว ๖–๓๐ เซนติเมตร ฝักแก่จะแตก ๒ ด้าน เมล็ดรูปไข่แบนมี ๑–๓ เมล็ด

ลักษณะเด่น ดอกออกเป็นช่อแบบช่อเชิงหลั่นที่ปลายกิ่ง สีส้มหรือแดง มีกลิ่นหอม ไม่มีกลีบดอก กลีบเลี้ยงเป็นหลอดเรียวยาว

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ออกผลเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน (เอื้อมพร วีสมหมาย, ปณิธาน แก้วดวงเทียน, ๒๕๔๗)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดและการตอนกิ่ง ขึ้นได้ดีในดินเกือบทุกชนิด พบตามป่าดิบชื้น ริมลำธารหรือน้ำตก เป็นพันธุ์ไม้ที่ต้องการความชื้นสูง ควรปลูกกลางแจ้งและสามารถปลูกริมน้ำหรือพื้นที่ที่มีน้ำท่วมขังได้ดี

ประโยชน์ทั่วไป ใบอ่อนและดอก ใช้รับประทาน ดอกอ่อนมีรสเปรี้ยว นำมาเป็นผักแกงส้มหรือทำเป็นผักจิ้มน้ำพริก ใบอ่อนนำมาใช้เป็นผักจิ้มน้ำพริก ดอก บำรุงธาตุ แก้ไอและขับเสมหะ ไม้ดอกหอม ไม้ประดับ ไม้กันลม ไม้ที่ให้ร่มเงา

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ค่า Air pollution tolerance index (APTI) จาก Electronic city of south Bengaluru มีค่าเท่ากับ ๑๒.๓๕๓ จาก Jigini industrial area of south Bengaluru มีค่าเท่ากับ ๑๔.๗ จาก Bommasandra industrial area of south Bengaluru มีค่าเท่ากับ ๑๔.๒ (Begum A, Harikrishna S, 2010)

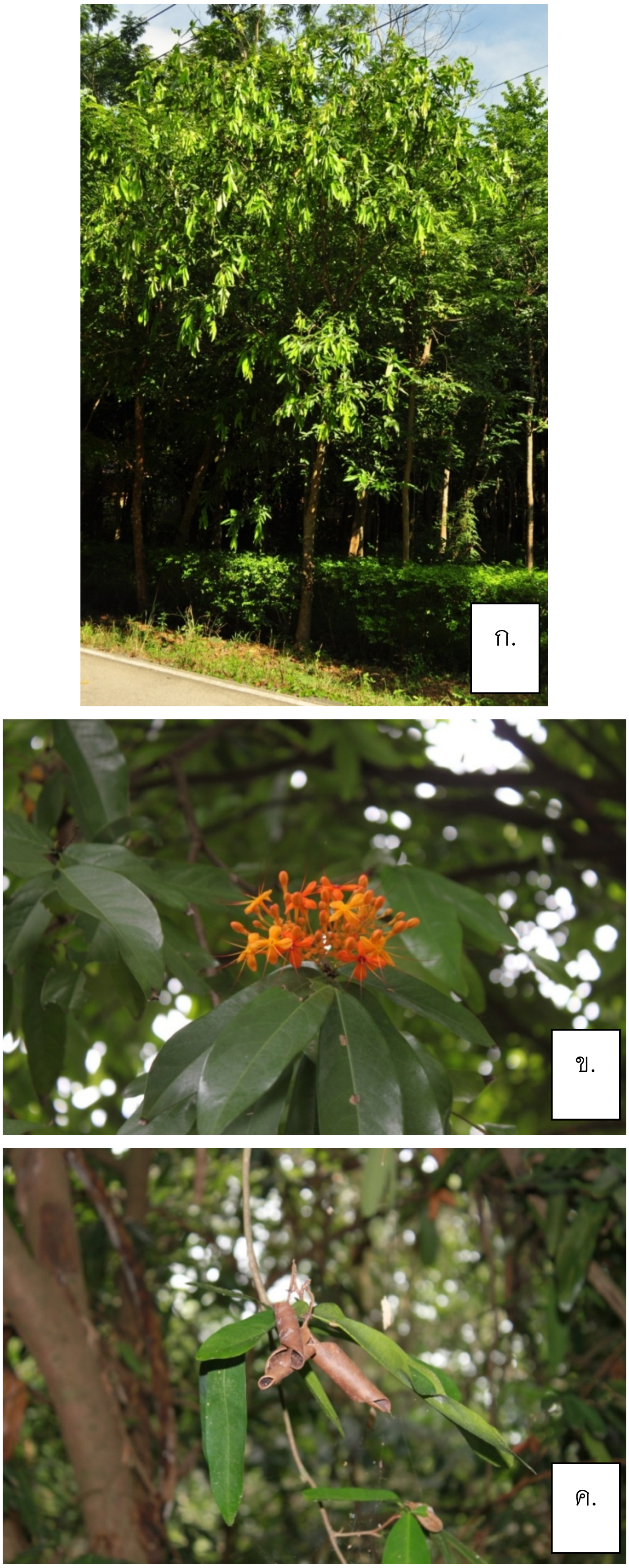

โสกน้ำ *Saraca indica* L. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๓๐. พฤกษ์

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Albizia lebbeck* (L.) Benth.

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE–MIMOSOIDEAE

ชื่อพื้นเมือง กะซึก (พิจิตร ภาคกลาง) กาแซ กาไพ แกร๊ะ (สุราษฎร์ธานี) ก้านฮุ้ง (ชัยภูมิ) กรีด (กระบี่) ก้ามปู คะโก ชุงรุ้ง (ภาคกลาง) คางฮุง (มหาสารคาม อุดรธานี) จามจุรี จามรีซึก (กรุงเทพฯ) จ๊าขาม (ภาคเหนือ) ตุ๊ด (ตาก) ถ่อนนา (เลย) พญากะบุก (ปราจีนบุรี) มะขามโคก มะรุมป่า (นครราชสีมา)

ชื่อสามัญ Indian walnut, Siris

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ขึ้นตามป่าเบญจพรรณ ป่าดิบแล้ง หรือพื้นที่เสื่อมโทรมทั่วประเทศ เป็นไม้เบิกนำ พบหนาแน่นตามป่าเบญจพรรณ จนถึงที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ ๕๐๐ เมตร เขตการกระจายพันธุ์ แอฟริกาและเอเชียเขตร้อน (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง ๑๐–๒๕ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดแผ่กว้าง เปลือกนอกสีเทาแก่หรือสีน้ำตาล แตกเป็นร่องละเอียดตามยาวและขวางลำต้น เปลือกในสีส้มแดง

ใบ ใบประกอบแบบขนนกสองชั้นปลายคู่ เรียงสลับ ใบประกอบย่อย ๒–๓ คู่ เรียงตรงข้าม ใบย่อย ๓–๖ คู่ ใบย่อยรูปขอบขนาน กว้าง ๐.๘–๒.๖ เซนติเมตร ยาว ๑.๓–๖ เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบเบี้ยว ขอบใบเรียบ เส้นแขนงใบข้างละ ๖–๘ เส้น ไม่มีก้านใบย่อย ก้านใบหลักยาว ๖–๑๒ เซนติเมตร ช่อใบห้อยย้อยลง

ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุก ตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง สีขาวอมเหลือง มีกลิ่นหอม ๑–๔ ช่อ ก้านช่อดอกยาว ๕–๑๐ เซนติเมตร กลีบเลี้ยงและกลีบดอก มีอย่างละ ๕ กลีบ ช่อดอกบานเต็มที่กว้าง ๓–๔ เซนติเมตร

ผล ผลเป็นฝักแห้งแตก รูปบรรทัดแบนและบาง กว้าง ๒.๓–๕ เซนติเมตร ยาว ๑๐–๓๐ เซนติเมตร สีเขียวอมเหลือง เมื่อฝักแก่เป็นสีทอง ผิวเกลี้ยง เมล็ดรูปไข่กลมนูน เรียงตามแนวยาว มี ๓–๑๒ เมล็ด แบน รี

ลักษณะเด่น ใบประกอบแบบขนนกสองชั้นปลายคู่ ดอกออกเป็นช่อแบบช่อกระจุก สีขาวอมเหลือง มีกลิ่นหอม

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดมหาสารคาม (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน ออกผลเดือนกันยายนถึงเดือนธันวาคม (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยเมล็ดหรือตอนกิ่ง วิธีปฏิบัติต่อเมล็ดและการเพาะเมล็ด แช่ในน้ำร้อนอุณหภูมิ ๘๐–๙๐ องศาเซลเซียส แล้วทิ้งไว้ให้เย็น แช่ไว้เป็นเวลา ๑๖ ชั่วโมง เมล็ดงอกใช้เวลาประมาณ ๑๒ วัน ภายในระยะเวลา ๗ เดือน ต้นกล้าจะมีความสูงประมาณ ๓๐–๔๐ เซนติเมตร สามารถย้ายปลูกได้

ประโยชน์ทั่วไป เปลือกและเมล็ด รักษาโรคริดสีดวงทวาร ห้ามโลหิตตกใน เมล็ด ใช้รักษาเยื่อตาอักเสบ (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์, ๒๕๕๒) ยอดอ่อนและช่อดอกอ่อน รับประทานได้ เนื้อไม้ ใช้ทำสิ่งปลูกสร้าง ทำอุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตร ฝักและเปลือก ให้น้ำฝาด ใช้ฟอกหนัง สรรพคุณทางสมุนไพร เปลือกและเมล็ด แก้ท้องเสีย รักษาแผลในปาก ลำคอ และเหงือก ใบ เป็นยาเย็น ใช้ดับพิษ เมล็ด รักษากลากและเกลื้อน (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พฤกษ์มีความสามารถในการจับฝุ่นละอองได้ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา สามารถจับฝุ่นละออง ร้อยละ ๑๘.๓ (Central Pollution Control Board, 2007)

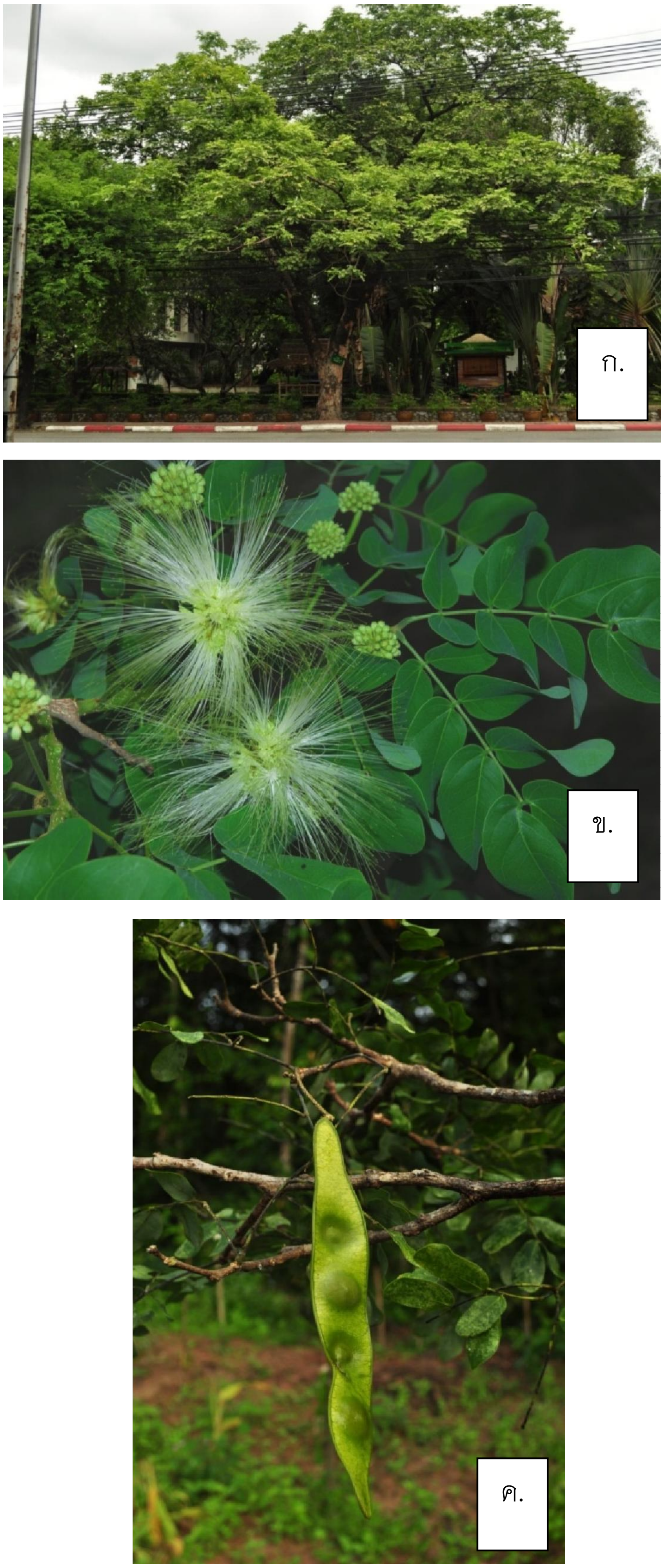

พฤกษ์ *Albizia lebbeck* (L.) Benth. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา กรุงเทพฯ

๓๑. จามจุรี (ก้ามปู)

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Samanea saman* (Jacq.) Merr.

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE–MIMOSOIDEAE

ชื่อพื้นเมือง ก้ามกราม ก้ามกุ้ง ก้ามปู ฉำฉา (ภาคกลาง) ลังสารสา สำสา (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ) ตุ๊ดตู่ (ตาก) เส่คุ่ เส่คู่ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน)

ชื่อสามัญ East indian walnut, Rain tree

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ เป็นพันธุ์ไม้ต่างถิ่น นำเข้ามาจากอเมริกาใต้เขตร้อน นำไปปลูกกระจายทั่วประเทศไทยและเกือบทั่วประเทศในเขตร้อน นำเข้ามาปลูกในไทยครั้งแรกที่จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ สูง ๑๕–๒๐ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดแผ่เป็นพุ่มกว้างให้ร่มเงาได้ดี โคนต้นเป็นพูพอนต่ำ เปลือกสีน้ำตาลปนเทา แตกตามยาวขรุขระไม่เป็นระเบียบ

ใบ ใบประกอบแบบขนนกสองชั้นปลายคู่ เรียงสลับ ใบย่อยมี ๒–๑๐ คู่ เรียงตรงข้ามใบย่อยรูปไข่ รูปรีหรือคล้ายรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน กว้าง ๑–๒.๕ เซนติเมตร ยาว ๑.๕–๕ เซนติเมตร ปลายแหลม โคนเบี้ยว ขอบใบเรียบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างเป็นขนนุ่ม เส้นแขนงใบข้างละ ๗–๘ เส้น ไม่มีก้านใบย่อย

ดอก ช่อดอกแบบช่อกระจุกแน่น ออกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง สีชมพู ช่อดอกยาว ๓ เซนติเมตร กลีบเลี้ยง ๗–๘ กลีบ กลีบดอกโคนเชื่อมติดกันเป็นรูปแตรปลายแยก ๕ แฉก เกสรเพศผู้สีชมพูที่เป็นหมัน ๕ อัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ภายในมี ๒–๔ ช่อง ช่อดอกรวมบานเต็มที่กว้าง ๕–๖ เซนติเมตร

ผล ผลเป็นฝักแห้ง รูปขอบขนาน สีน้ำตาลดำ กว้าง ๑.๕–๒.๔ เซนติเมตร ยาว ๑๕– ๒๐ เซนติเมตร คอดเป็นตอนระหว่างเมล็ด เมล็ดสีน้ำตาลเข้มปนดำ เป็นมัน กว้าง ๖ มิลลิเมตร ยาว ๑๐ มิลลิเมตร

ลักษณะเด่น โคนต้นเป็นพูพอนต่ำ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ช่อดอกแบบช่อกระจุกแน่น สีชมพู

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดลำพูน (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน ติดผลเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด วิธีปฏิบัติต่อเมล็ดและการเพาะเมล็ด นำเมล็ดแช่น้ำร้อนอุณหภูมิ ๗๐–๘๐ องศาเซลเซียส ทิ้งไว้ให้เย็นเป็นเวลา ๑๖ ชั่วโมง เมล็ดงอกใช้เวลาประมาณ ๒๐ วัน ภายในระยะเวลาประมาณ ๔ เดือน ต้นกล้าจะมีความสูงประมาณ ๓๐ เซนติเมตร สามารถย้ายปลูกได้ ดินทุกชนิดเหมาะสมต่อการปลูก ความชื้นปานกลางถึงมาก แสงมาก

ประโยชน์ทั่วไป ปลูกเป็นไม้ประดับ เนื้อไม้ เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมแกะสลักไม้ ใช้เป็นแม่ไม้ที่ใช้เลี้ยงครั่งได้ผลดีมาก อาหารสัตว์ ต้น ใช้เลี้ยงครั่ง ไม้ ใช้ทำเครื่องเรือน บุผนัง แกะสลัก (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒) สรรพคุณทางสมุนไพร เปลือก รักษาแผลในปากและคอ แก้เหงือกบวม แก้ปวดฟัน รักษาริดสีดวงทวาร แก้ท้องร่วง ใบ แก้กระหายน้ำ แก้ท้องเสีย แก้ปวดแสบปวดร้อน เมล็ด รักษากลาก เกลื้อน รักษาโรคเรื้อน แก้เยื่อตาอักเสบ (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถในการดูดกลืนเสียงได้น้อย เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเสียง ๐.๑๔๑ สามารถลดระดับความเข้มเสียง ๙๐ เดซิเบล เอ ลงมาเหลือ ๘๙.๓๘ เดซิเบล เอ เมื่อมีทรงพุ่ม ๑ เมตร (สมเกียรติ วันแก้ว, ๒๕๓๒)

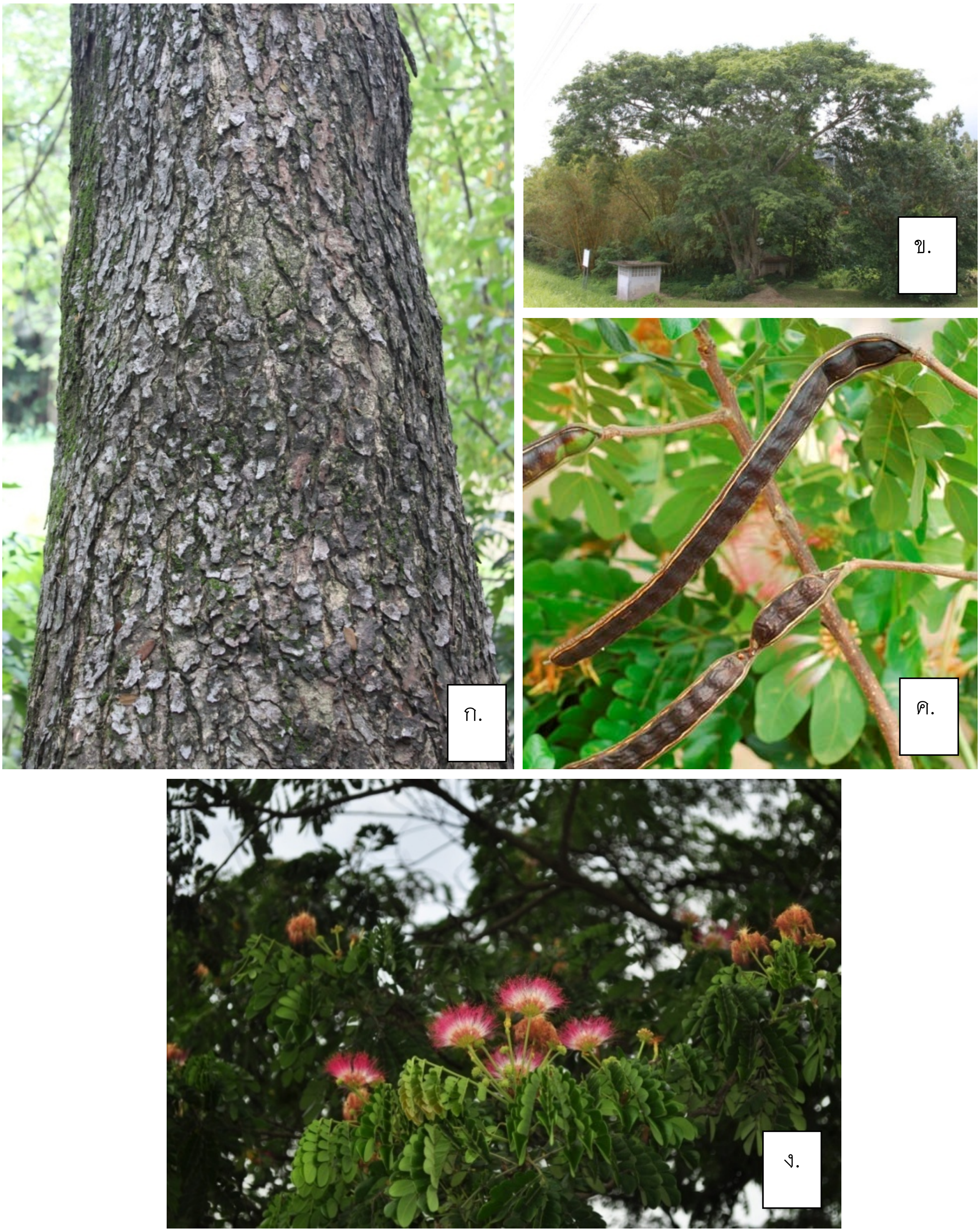

จามจุรี (ก้ามปู) *Samanea saman* (Jacq.) Merr. ก. เปลือก, ข. ต้น, ค. ผล, ง. ดอก

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่มา ผลจามจุรี http://www.qsbg.org/database/botanic_book%20full%20option/search_detail.asp?Botanic_ID=2331

(กันยายน ๒๕๕๔)

๓๒. ประดู่บ้าน

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Pterocarpus indicus* Willd.

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE–PAPILIONOIDEAE

ชื่อพื้นเมือง ดู่บ้าน (ภาคเหนือ) ประดู่กิ่งอ่อน ประดู่ลาย ประดู่อังสนา (ภาคกลาง) สะโน (มลายู นราธิวาส)

ชื่อสามัญ Angsana, Red sandalwood

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบขึ้นในป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ และป่าดิบแล้ง ในประเทศไทยพบทั่วทุกภาค ต่างประเทศพบที่พม่า และลาว

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงถึง ๓๐ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดแผ่กว้าง มีพูพอนเตี้ย ๆ เปลือกหนาสีน้ำตาลดำ แตกเป็นร่องลึกหรือเป็นแผ่นหนา สับเปลือกมีน้ำยางสีแดง ปลายกิ่งห้อยย้อยลง

ใบ ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียวปลายคี่ เรียงสลับ ก้านและแกนช่อใบมีขน ใบย่อย ๕–๙ ใบ เรียงสลับ รูปไข่แกมขอบขนาน ปลายแหลมเป็นติ่ง โคนกลมหรือตัด ขอบใบเรียบ แผ่นใบบางคล้ายกระดาษ ผิวใบด้านบนเกลี้ยงเป็นมัน ด้านล่างมีขนเห็นชัดเจนที่เส้นใบ

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกที่ง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง มีกลิ่นหอม ดอกย่อยจำนวนมาก ก้านและแกนในช่อดอกมีขน กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันรูปประฆัง โคนเบี้ยว ปลายแยกเป็น ๕ แฉก รูปสามเหลี่ยม ผิวมีขนทั้งสองด้าน กลีบดอกรูปดอกถั่ว สีเหลืองเข้ม กลีบกลางรูปกลมหรือไข่กลับ กลีบพับจีบ โคนสอบแหลมเป็นก้านกลีบ กลีบคู่ข้างรูปไข่กลับเบี้ยว กลีบคู่ล่างรูปขอบขนาน เกสรเพศผู้ ๑๐ อัน แยกเป็น ๒ มัด (๙+๑) รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปไข่ มีขนยาว ก้านชูรังไข่สั้น ยอดเกสรเป็นตุ่มขนาดเล็ก

ผล เป็นฝักแบน รูปกลมมีปีกโดยรอบ เส้นผ่านศูนย์กลาง ๓–๕ เซนติเมตร เมล็ด ๑–๒ เมล็ด สีน้ำตาลแดง

ลักษณะเด่น สับเปลือกมีน้ำยางสีแดง ผลเป็นฝักแบน รูปกลมมีปีกโดยรอบ

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดภูเก็ต (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒) เป็นดอกไม้ประจำกองทัพเรือแทนความหมายและสัญลักษณ์ว่า พร้อมใจกันแบ่งบานด้วยความสามัคคี (ธัญนันท์ วีระกุล, ๒๕๕๑) คนไทยโบราณนิยมปลูกประดู่ไว้ทางทิศตะวันตกของบ้าน เพื่อได้ร่มเงาและบังแดดอันร้อนแรงยามบ่าย ถือเป็นไม้มงคลที่ควรปลูกประจำบ้าน ด้วยความเชื่อที่ว่าก่อให้เกิดพลังแห่งความยิ่งใหญ่ รวมเป็นหนึ่งเดียวกัน เพราะประดู่คือความพร้อม ความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจ บ้านใดปลูกต้นประดู่จะช่วยให้คนในบ้านเต็มไปด้วยความรักและสามัคคี ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง และรักใคร่กลมเกลียวกัน (ธัญนันท์ วีระกุล, ๒๕๕๑)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม ดอกบานเกือบพร้อมกันและโรยพร้อมๆ กัน

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดและปักชำกิ่ง เป็นไม้ที่เจริญเติบโตเร็วและให้ร่มเงาได้ดี เลี้ยงง่ายไม่ค่อยพบปัญหาเรื่องศัตรูพืชหรือโรคต่างๆ ทั้งยังทนต่อสภาพธรรมชาติได้ดี ควรปลูกห่างจากต้นไม้อื่นอย่างน้อย ๖ เมตร หรือมีบริเวณกว้างสักหน่อย เพราะประดู่โตเร็ว พุ่มใบทึบ และแตกกิ่งก้านสาขาแผ่กว้าง หากปลูกใกล้บ้านมากเกินไป กิ่งก้านของประดู่อาจระหลังคาหรือตัวบ้านจนดูรกครึ้มเกินไป ต้องคอยหมั่นตกแต่งกิ่งอยู่เสมอ หากปลูกชิดกันเกินไป ทรงต้นจะสูงชะลูดและออกดอกเฉพาะส่วนบนเท่านั้น ถ้าปลูกบนเนินหรือริมถนนควรปลูกให้มีระยะเท่า ๆ กัน โดยเฉพาะในสนามกอล์ฟหรือสนามหญ้าในช่วงออกดอก จะเห็นสีเหลืองและสีเขียวตัดกันสวยงาม ขึ้นได้ดีในดินร่วนซุย บริเวณกลางแจ้งที่มีแสงแดดจัด ชอบน้ำปานกลาง

ประโยชน์ทั่วไป ปลูกเป็นไม้ประดับตามสวน ริมรั้ว ริมถนน เนื้อไม้ละเอียดปานกลาง แข็งแรง ทนทาน บางต้นก็มีลวดลายสวยงาม ไสกบแต่งและชักเงาได้ดี จึงนิยมนำมาทำเครื่องดนตรีไทย เช่น ระนาด ที่ให้เสียงฟังแล้วรู้สึกถึงความแข็งแรงและแข็งแกร่ง นิยมใช้ทำเครื่องเรือนของตกแต่งบ้าน ทำเสา พื้นรอด สร้างบ้าน สิ่งของที่รับน้ำหนักมาก ๆ และใช้งานก่อสร้างทั่วไป ด้ามเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เปลือก ให้น้ำฝาดสำหรับฟอกหนังและให้สีน้ำตาลสำหรับย้อมผ้า สรรพคุณทางสมุนไพร เปลือก แก้บิด แก้ท้องเสีย แก้ปากเปื่อย เนื้อไม้ บำรุงธาตุ บำรุงโลหิต แก้พิษไข้ ขับเสมหะ น้ำยาง แก้ท้องเสีย แก้ปากเปื่อย ใบ แก้ผดผื่นคัน (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถในการดูดกลืนเสียงได้น้อย เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเสียง ๐.๑๘๐ สามารถลดระดับความเข้มเสียง ๙๐ เดซิเบล เอ ลงมาเหลือ ๘๙.๒๑ เดซิเบล เอ เมื่อมีทรงพุ่ม ๑ เมตร (สมเกียรติ วันแก้ว, ๒๕๓๒) ประดู่บ้านที่ปลูกในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิเฉลี่ยสูงสุด ๖.๒๑๔ mol.m^{-2}.s^{-1} รองลงมาได้แก่บริเวณสวนจตุจักร ๕.๙๙๔ mol.m^{-2}.s^{-1} บางเขน ๔.๖๕๖ mol.m^{-2}.s^{-1} ลาดพร้าว ๔.๕๕๘ mol.m^{-2}.s^{-1} สวนลุมพินี ๔.๔๑๕ mol.m^{-2}.s^{-1} และบริเวณสีลมมีอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิเฉลี่ยต่ำสุด ๒.๖๓๗ mol.m^{-2}.s^{-1} จากผลการศึกษาแสดงว่าอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิเฉลี่ยของประดู่บ้าน ในบริเวณที่ไม่ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ ค่อนข้างจะสูงกว่าประดู่บ้านที่ปลูกในบริเวณริมถนนที่มีการจราจรหนาแน่น ซึ่งได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศค่อนข้างมาก ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าจำนวนปากใบของประดู่บ้านที่ปลูกบริเวณสวนจตุจักรสูงสุดมีค่า ๑๗๒.๘๔ ปากใบ/ตร.มม. รองลงมาได้แก่บริเวณสวนลุมพินี ๑๗๐.๘๒ ปากใบ/ตร.มม. บางเขน ๑๖๘.๑๒ ปากใบ/ตร.มม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๑๖๖.๐๙ ปากใบ/ตร.มม. สีลม ๑๕๖.๘๒ ปากใบ/ตร.มม. และลาดพร้าว ๑๕๒.๘๔ ปากใบ/ตร.มม. ตามลำดับ (สาพิศ ร้อยอำแพง, ๒๕๓๘)

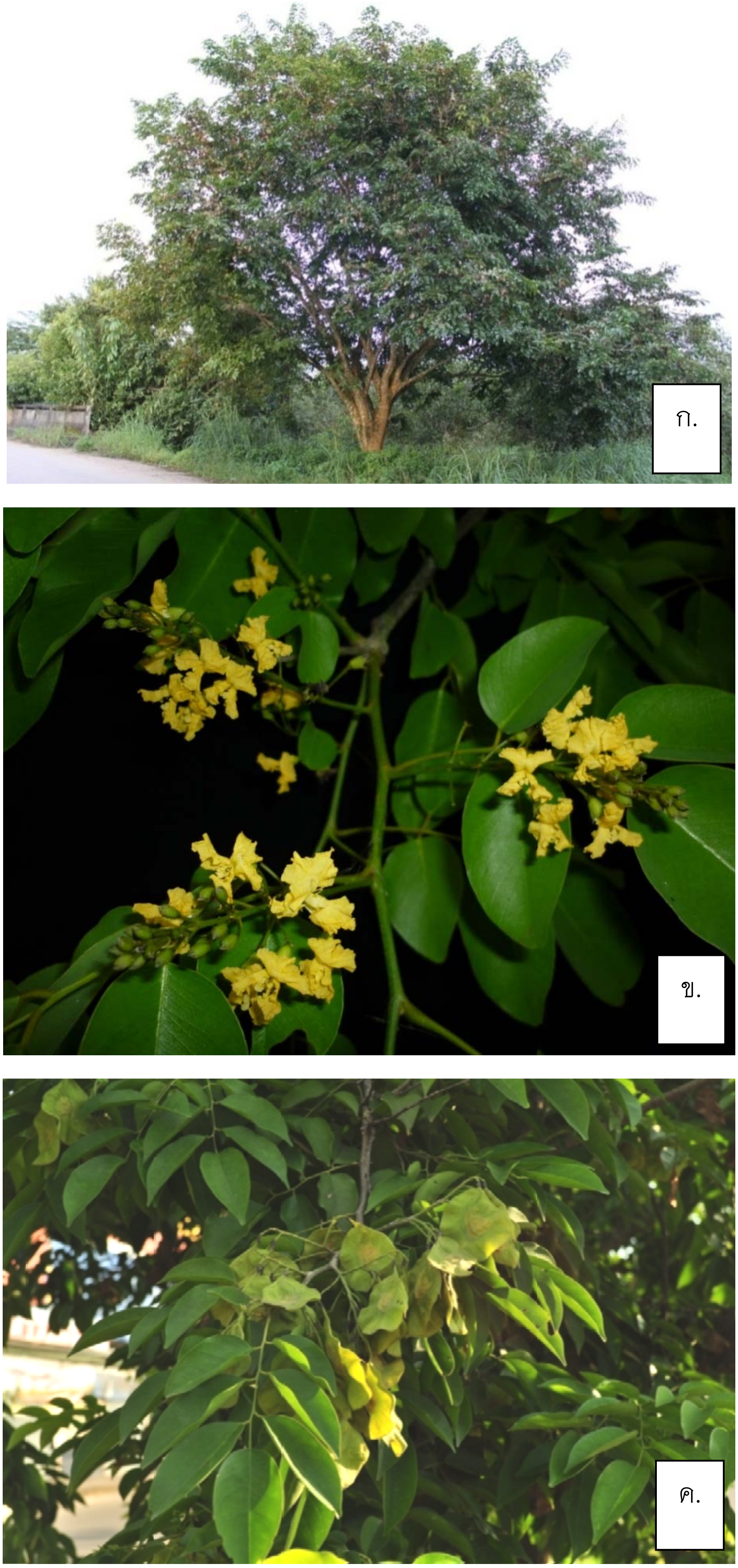

ประดู่บ้าน *Pterocarpus indicus* Willd. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๓๓. ตะแบก

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Lagerstroemia* sp.

ชื่อวงศ์ LYTHRACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระแบก (สงขลา) ตราแบกปรี้ (เขมร) ตะแบกไข่ (ตราด ราชบุรี) บางอตะมะกอ (มลายู ยะลา ปัตตานี) บางอยามู (มลายู นราธิวาส) เปื๋อยด้อง เปื๋อยนา (ลำปาง) เปื๋อยหางค่าง (แพร่)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบขึ้นตามป่าเบญจพรรณ ป่าดงดิบ ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๒๐๐–๓๐๐ เมตร ทั่วไปในประเทศไทย ต่างประเทศพบที่พม่า จีนตอนใต้ คาบสมุทรมลายู คาบสมุทรอินโดจีน

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง ๑๕–๓๐ เมตร ผลัดใบ โคนต้นเป็นพูพอน เปลือกเรียบเป็นมัน สีเทาหรือเทาอมขาว ลอกหลุดเป็นแผ่นบาง ๆ มีรอยแผลเป็นหลุมตื้น ๆ ตลอดลำต้น กิ่งก้านมีสันคม

ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามหรือเยื้องกันเล็กน้อย รูปใบหอก รูปรีแกมรูปใบหอก กว้าง ๕–๗ เซนติเมตร ยาว ๑๒–๒๐ เซนติเมตร ปลายมนมีติ่งแหลมเล็ก โคนมน ขอบใบมักห่อขึ้น ใบอ่อนสีแดง มีขนรูปดาวปกคลุม ใบแก่ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกที่ปลายกิ่ง สีม่วงปนชมพูหรือสีกุหลาบ กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันรูปถ้วย ปลายแยกเป็น ๕–๖ แฉก ผิวด้านนอกมีขนและมีสันนูนพาดตามยาว กลีบดอกมีจำนวนเท่ากับแฉกของกลีบเลี้ยง กลีบดอกบางยับย่นเป็นแผ่นกลม ขอบกลีบมักมีครุย โคนกลีบเรียวลงเป็นเส้นคล้ายก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้จำนวนมาก มี ๒ ขนาด รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มีขนปกคลุม

ผล ผลแห้งแตกด้านบนออกเป็น ๖ ส่วน รูปรี ยาวไม่เกิน ๒ เซนติเมตร มีขนประปราย เมล็ดเล็ก มีปีกโค้งทางด้านบน ๑ ปีก

ลักษณะเด่น โคนต้นเป็นพูพอน เปลือกเรียบเป็นมัน สีเทาหรือเทาอมขาว ลอกหลุดเป็นแผ่นบาง ๆ มีรอยแผลเป็นหลุมตื้นๆ ตลอดลำต้น กิ่งก้านมีสันคม ใบอ่อนสีแดง มีขนรูปดาวปกคลุม ใบแก่ ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกที่ปลายกิ่ง สีม่วงปนชมพูหรือสีกุหลาบ กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันรูปถ้วย ปลายแยกเป็น ๕–๖ แฉก ผิวด้านนอกมีขนและมีสันนูนพาดตามยาว

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดสระบุรี (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ ผลแก่เดือนมีนาคม (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด ปลูกลงแปลงกลางแจ้งให้ห่างจากบ้านเพราะมีทรงพุ่มโต ชอบแสงแดดตลอดวัน ขึ้นได้ดีในดินร่วนมีความชื้นปานกลางถึงสูง ต้องการน้ำปานกลาง

ประโยชน์ทั่วไป ปลูกเป็นไม้ประดับ เนื้อไม้ละเอียดแข็ง ใช้ทำสิ่งปลูกสร้างที่รับน้ำหนักและเครื่องมือทางการเกษตร (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒) สรรพคุณทางสมุนไพร ราก แก้ปวดกล้ามเนื้อเมื่อมีไข้ เปลือก แก้ท้องเสีย แก้บิดมูกเลือด เนื้อไม้ ขับโลหิตระดู แก้โลหิตจาง บำรุงโลหิต ใบ แก้ไข้ (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

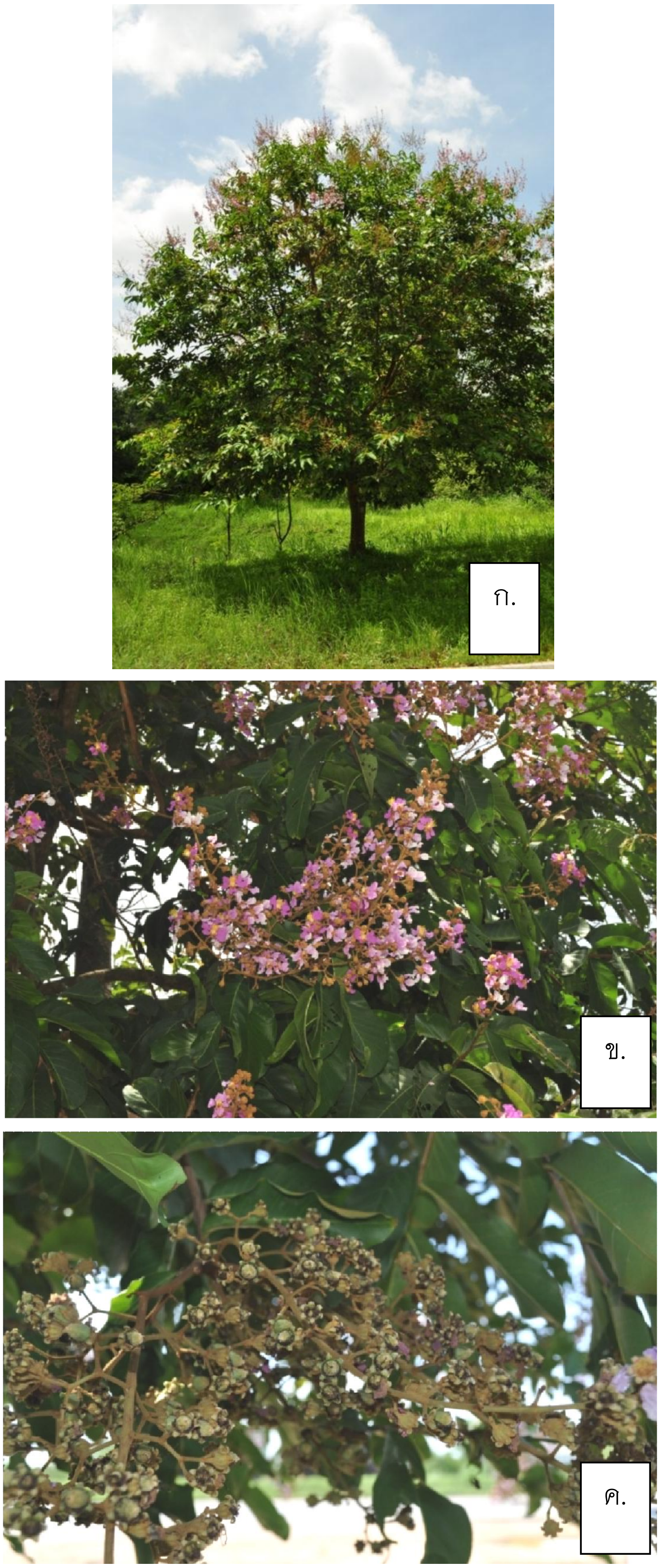

ตะแบก *Lagerstroemia* sp. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๓๔. เสลา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Lagerstroemia loudonii* Teijsm. & Binn.

ชื่อวงศ์ LYTHRACEAE

ชื่อพื้นเมือง เกรียบ ตะเกรียบ (ชอง จันทบุรี) ตะแบกขน (นครราชสีมา) เสลาใบใหญ่ (ประจวบคีรีขันธ์ สระบุรี) อินทรชิต (ปราจีนบุรี)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบขึ้นทั่วไปตามป่าเบญจพรรณ ป่าดงดิบ และป่าชายหาด ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๓๐–๔๐๐ เมตร ในประเทศไทยพบทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคกลาง ต่างประเทศพบที่กัมพูชา ลาว

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลาง สูงถึง ๒๐ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมแน่นทึบ ปลายกิ่งห้อยย้อย เปลือกสีเทาดำ แตกเป็นร่องยาว ส่วนต่าง ๆ มีขนสีเหลืองปกคลุม

ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม เรียงสลับ หรือเยื้องกันเล็กน้อย รูปขอบขนาน กว้าง ๖–๑๐ เซนติเมตร ยาว ๑๖–๒๔ เซนติเมตร ปลายแหลมเป็นติ่ง โคนแหลมมนหรือเว้า ผิวใบด้านล่างมีสีซีดกว่าด้านบน ใบอ่อนมีขนรูปดาวสีเหลืองปกคลุมทั้งสองด้าน เมื่อแก่ด้านบนจะเกลี้ยงหรือมีขนตามเส้นกลางใบ

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกที่ปลายกิ่งหรือตามง่ามใบ ดอกตูมค่อนข้างกลมโคนเรียวแหลม ก้านช่อดอก ก้านดอกย่อย และกลีบเลี้ยงมีขนนุ่มสีเหลืองปกคลุมทั่วไป กลีบเลี้ยงรูปถ้วย มีสันนูน ตามทางยาวขึ้นมาเพียงเล็กน้อยไม่ชัดเจน ปลายแยกเป็น ๖–๘ แฉก รูปสามเหลี่ยม ปลายกลีบด้านในมีขน กลีบดอก ๖–๘ กลีบ สีม่วง รูปไข่กลับ โคนกลีบเรียวเล็กคล้ายก้านกลีบดอก กลีบย่นปลายกลีบเป็นริ้ว เกสรเพศผู้จำนวนมาก มี ๒ ขนาด ๕–๘ อัน จะยาวและหนา รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปกลม มีขนยาว

ผล รูปรีหรือเกือบกลม ยาวประมาณ ๒ เซนติเมตร กลีบเลี้ยงติดทน ผิวเกลี้ยงหรือเกือบเกลี้ยง เมื่อแก่จะแตก ๔–๖ ซีก เมล็ดจำนวนมาก มีปีกบาง

ลักษณะเด่น ผิวใบด้านล่างมีสีซีดกว่าด้านบน ใบอ่อน มีขนรูปดาวสีเหลืองปกคลุมทั้งสองด้าน เมื่อแก่ด้านบนจะเกลี้ยงหรือมีขนตามเส้นกลางใบ ผลเมื่อแก่จะแตก ๔–๖ ซีก เมล็ดจำนวนมาก มีปีกบาง

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดนครสวรรค์ (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนมีนาคมถึงเมษายน ผลแก่เต็มที่เดือนพฤศจิกายน

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด ควรปลูกห่างจากตัวบ้าน ๒–๕ เมตร ชอบแสงแดดตลอดวัน ดินร่วนซุย ไม่ชอบน้ำท่วมขัง

ประโยชน์ทั่วไป ปลูกเป็นไม้ประดับ เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องแกะสลัก ด้ามเครื่องมือ ทำพื้น รอด ตง คาน (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒) สรรพคุณทางสมุนไพร ใบ บดกับกำยานก้อนเล็ก ๆ ทาแก้ผดผื่นคัน (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

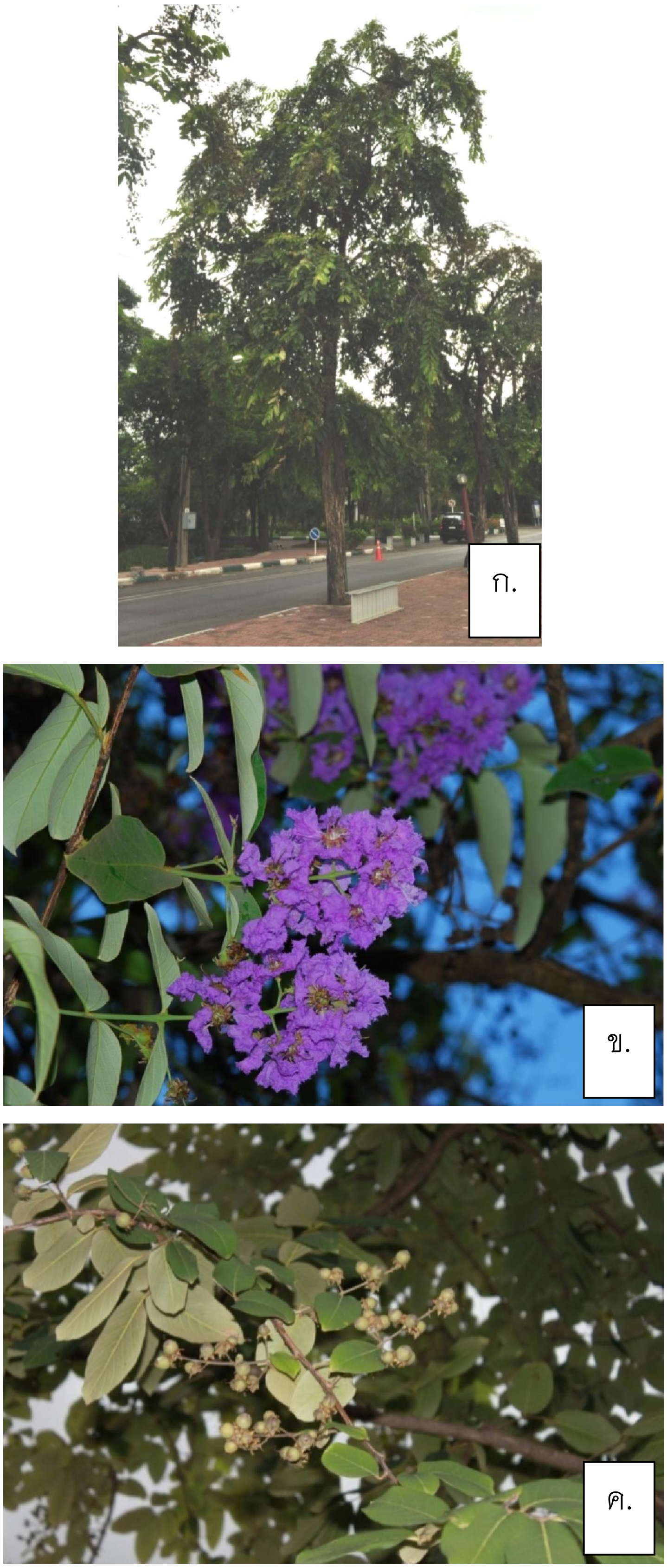

เสลา *Lagerstroemia loudonii* Teijsm. & Binn. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๓๕. อินทนิลน้ำ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Lagerstroemia speciosa* (L.) Pers.

ชื่อวงศ์ LYTHRACEAE

ชื่อพื้นเมือง ตะแบกดำ (กรุงเทพฯ) บางอบะซา (นราธิวาส) อินทนิล (ภาคกลาง ภาคใต้)

ชื่อสามัญ Pride of India, Queen's crape myrtle

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบขึ้นตามที่ราบลุ่มทั่ว ๆ ไป และบริเวณริมฝั่งแม่น้ำในป่าเบญจพรรณชื้นและป่าดงดิบทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และพบมากในป่าดงดิบทางภาคใต้ ในต่างประเทศพบที่พม่า เวียดนาม กัมพูชา มาเลเซีย ฟิลิปปินส์

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้น สูงถึง ๒๕ เมตร เรือนยอดแผ่กว้างเป็นพุ่มกลม เปลือกค่อนข้างเรียบสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเทา

ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม เรียงสลับ หรือเยื้องกันเล็กน้อย รูปขอบขนานหรือรูปรีแกมรูปขอบขนาน ปลายแหลมหรือมน โคนกลม แผ่นใบหนาคล้ายหนัง ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน

ดอก ช่อแยกแขนงตั้งขึ้น ดอกตูมค่อนข้างกลม ส่วนบนสุดจะมีตุ่มกลมเล็ก ๆ ติดอยู่ตรงกลาง กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันรูประฆัง ปลายแยกเป็น ๖ แฉก ผิวด้านนอกสีสันนูนตามยาวและมีขนสั้นประปราย กลีบดอก ๖ กลีบ สีม่วง หรือสีม่วงอมชมพู หรือชมพูล้วน รูปเกือบกลม โคนกลีบเรียวยาวเป็นก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้จำนวนมาก มีขนาดยาวไล่เลี่ยกัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปกลม ผิวเกลี้ยง

ผล กลม กลีบเลี้ยงติดทน ผิวเกลี้ยง เมื่อแก่จะแตกเป็น ๖ ซีก เมล็ดจำนวนมาก รูปสามเหลี่ยม แบน ๆ มีปีก

ลักษณะเด่น ดอกช่อแยกแขนงตั้งขึ้น สีม่วง หรือสีม่วงอมชมพู หรือชมพูล้วน ดอกตูมค่อนข้างกลม ส่วนบนสุดจะมีตุ่มกลมเล็กๆ ติดอยู่ตรงกลาง กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันรูประฆัง ปลายแยกเป็น ๖ แฉก ผิวด้านนอกสีสันนูนตามยาวและมีขนสั้นประปราย

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดสกลนคร (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน ผลแก่เดือนตุลาคมถึงธันวาคม (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเก็บเมล็ดคือ ช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม วิธีการเก็บผล ใช้ตะขอตัดช่อผลลงมาก่อนที่จะแตก นำมาผึ่งแดด ผลก็จะแตกและเมล็ดจะหลุดร่วงออกมา คุณภาพของเมล็ด เมล็ดมีอัตราการงอกประมาณร้อยละ ๖๐–๘๐ เปอร์เซ็นต์ เมล็ดเก็บไว้ได้นาน โดยอัตราการงอกจะเพิ่มขึ้นตามลำดับตามระยะเวลาที่เก็บรักษา การเก็บรักษาเมล็ดควรคลุกยาฆ่าแมลงและเก็บไว้ในที่ปิดมิดชิด การปฏิบัติต่อเมล็ดและการเพาะเมล็ด แช่เมล็ดในน้ำเย็น ๒–๔ ชั่วโมง เพาะโดยการหว่านเมล็ดลงแปลงเพาะ ใช้ดินร่วนกลบหนาประมาณ ๐.๕ เซนติเมตร เมล็ดจะงอกภายใน ๑๐–๒๐ วัน ขนาดของกล้าย้ายชำควรมีความสูง ๔–๖ เซนติเมตร ขนาดของกล้าย้ายปลูกสูงตั้งแต่ ๓๐ เซนติเมตร อายุ ๓–๔ เดือน (สวนพฤกษศาสตร์ตามพระราชเสาวนีย์ฯ, ๒๕๔๖ ค)

ประโยชน์ทั่วไป ปลูกเป็นไม้ประดับ เนื้อไม้ ใช้ทำเสา เครื่องมือการเกษตร เปลือก แก้ปวดท้อง ท้องเสีย ใบ แก้เบาหวาน ลดความดัน (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒) สรรพคุณทางสมุนไพร ราก รักษาแผลในปาก เปลือก แก้ท้องเสีย แก้ไข้ ใบ ตากแห้งต้มน้ำดื่ม ลดน้ำตาลในเลือด รักษาโรคเบาหวาน แก้ปัสสาวะพิการ ละลายนิ่ว ผล แก้ปวดฟัน เมล็ด รักษาโรคเบาหวาน และทำให้นอนหลับ (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

มีความสามารถในการดูดกลืนเสียงได้ปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเสียง ๐.๒๓๑ สามารถลดระดับความเข้มเสียง ๙๐ เดซิเบล เอ ลงมาเหลือ ๘๘.๙๙ เดซิเบล เอ เมื่อมีทรงพุ่ม ๑ เมตร (สมเกียรติ วันแก้ว, ๒๕๓๒) มีอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิสูงสุด ๑๑.๗๗ µmol.m^{-2}.s^{-1} อัตราการคายน้ำสูงสุด ๕.๓๑ µmol.m^{-2}.s^{-1} ค่า stomatal conductance ๐.๘๓๖ µmol.m^{-2}.s^{-1} (ธเนศ เสียงสุวรรณ์, ๒๕๓๙)

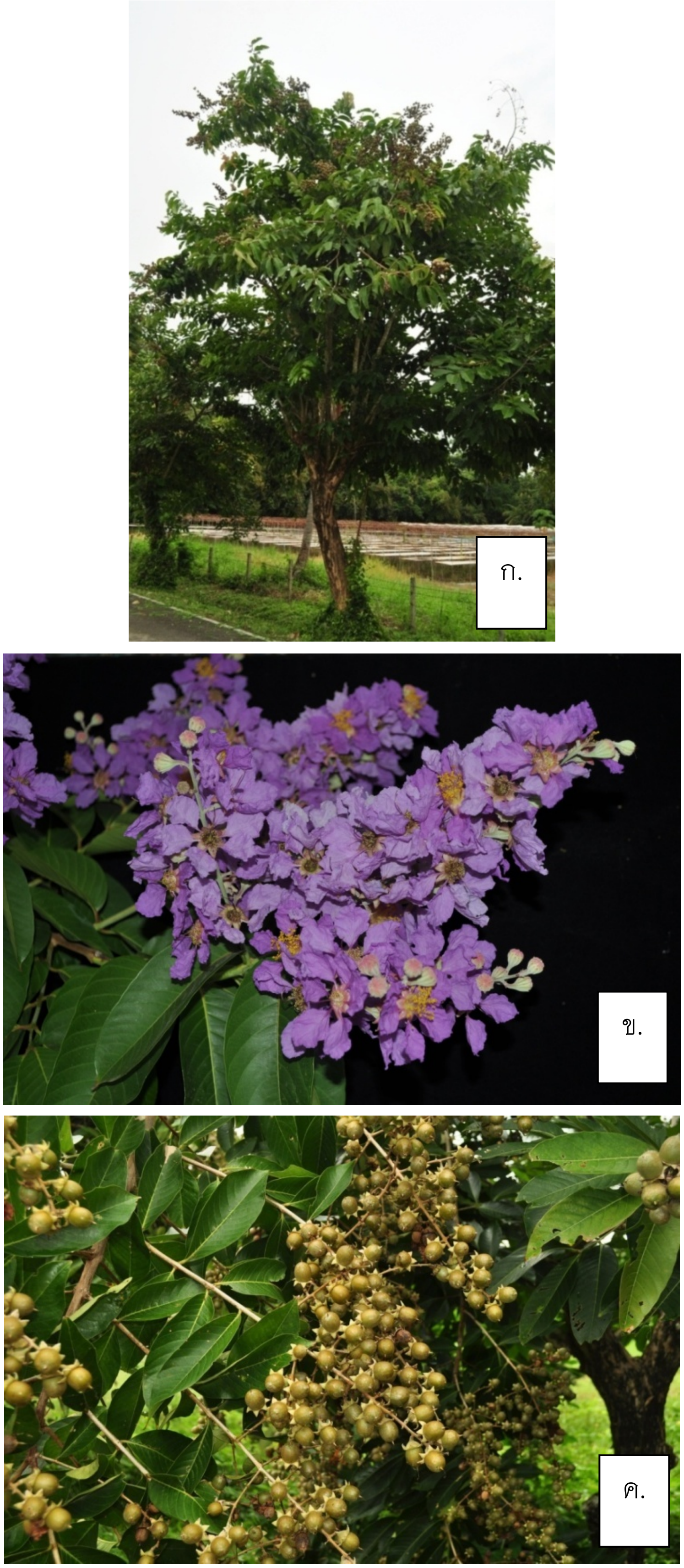

อินทนิลน้ำ *Lagerstroemia speciosa* (L.) Pers. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๓๖. โพทะเล

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Thespesia populnea* (L.) Soland. ex Corr.

ชื่อวงศ์ MALVACEAE

ชื่อพื้นเมือง ปอกะหมัดไพร (ราชบุรี) ปอมัดไซ (เพชรบุรี) บากู (ปัตตานี)

ชื่อสามัญ Cork tree, Portia tree, Rosewood of Seychelles, Tulip tree

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ขึ้นตามชายป่าชายเลน ป่าชายหาด หรือตามชายฝั่งทะเลในที่น้ำทะเลท่วมถึง และพบมากทางภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงใต้ มีเขตการกระจายพันธุ์ใน แอฟริกา ศรีลังกา อินเดีย จีน พม่า กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และญี่ปุ่น

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง ๓–๑๐ เมตร ลำต้นโค้ง แตกกิ่งในระดับต่ำ กิ่งมีขนรูปโล่ เรือนยอดแผ่กว้างค่อนข้างหนาทึบ เปลือกเรียบสีเทาอ่อน หรือขรุขระ มีรอยแตกตามยาวเป็นร่องลึก

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปคล้ายหัวใจ กว้าง ๔–๑๒ เซนติเมตร ยาว ๗–๑๘ เซนติเมตร ปลายใบยาวคล้ายหาง โคนใบรูปหัวใจ มีเส้นใบออกจากโคนใบ ๕–๗ เส้น ขอบใบเรียบ ผิวใบด้านบนเกลี้ยงเป็นมัน ด้านท้องใบสีเทาแกมน้ำตาล มีเกล็ด ก้านใบยาว ๖–๑๗ เซนติเมตร มีหูใบรูปใบหอก ยาว ๐.๓–๑ เซนติเมตร ร่วงง่าย

ดอก ดอกเดี่ยวหรือเป็นคู่ ออกตามง่ามใบ ก้านดอกอ้วนสั้น ๒–๕ เซนติเมตร มีเกล็ด มีริ้วประดับ ๓ แฉก ร่วงง่าย รูปสามเหลี่ยมแคบๆ ยาว ๑–๕ เซนติเมตร วงกลีบเลี้ยงรูปถ้วย ไม่มีแฉก เส้นผ่านศูนย์กลาง ๑.๑–๑.๕ เซนติเมตร คล้ายแผ่นหนัง ไม่หลุดร่วง กลีบดอก ๕ กลีบ โคนกลีบติดกันเป็นรูประฆัง สีเหลือง ยาวประมาณ ๕ เซนติเมตร มีจุดสีแดงเข้มอมน้ำตาล แต้มที่โคนกลีบดอกด้านใน ดอกบานเต็มที่ภายในวันเดียว แล้วจะเปลี่ยนสีเป็นชมพูแกมม่วงอ่อน เหี่ยวบนต้น ก่อนร่วงหล่นในวันถัดมา เกสรเพศผู้จำนวนมาก หลอดเกสรเพศผู้ ยาว ๒.๕ เซนติเมตร สีเหลืองจาง ๆ มีอับเรณูติดอยู่ตลอดความยาวของหลอด

ผล ผลแห้งแตก ค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง ๒–๓ เซนติเมตร เปลือกแข็ง มีวงกลีบเลี้ยงรูปคล้ายจานอยู่ที่ขั้วผล ผลแก่แห้งติดอยู่บนต้น ไม่ร่วงหล่น เมล็ดขนาดเล็ก มีหลายเมล็ด คล้ายรูปสามเหลี่ยม

ลักษณะเด่น ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปคล้ายหัวใจ กลีบดอก ๕ กลีบ โคนกลีบติดกันเป็นรูประฆัง สีเหลือง ผลแก่แห้งติดอยู่บนต้น ไม่ร่วงหล่น

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดสมุทรปราการ (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกตลอดปี (สุรชัย มัจฉาชีพ, ๒๕๔๑)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด เป็นไม้กลางแจ้งที่ชอบแสงแดดจัด เป็นพันธุ์ไม้ที่เจริญเติบโตได้ดีในสภาพดินแทบทุกชนิด แต่ต้องมีความชุ่มชื้นอยู่สม่ำเสมอและต้องการน้ำมาก

ประโยชน์ทั่วไป เนื้อไม้ เหนียว แข็งแรงทนทาน ไสกบตกแต่งง่าย ขัดชักเงาได้ดี ใช้ทำเครื่องเรือน กระดานพื้น ด้ามเครื่องมือ พาย เปลือก ใช้ทำเชือก (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒) สรรพคุณทางสมุนไพร ราก เป็นยาระบาย ลำต้น แก้ผิวหนังพุพอง เปลือก รักษาโรคผิวหนัง ขับน้ำเหลืองเสีย แก้บิด ทั้ง ๕ ฝาดสมาน แก้ระคายเคือง แก้อักเสบ แก้อหิวาตกโรค แก้เบาหวาน แก้ไอ แก้กลาก แก้บิด (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐) ใบ เป็นยาใส่แผลสด แผลเรื้อรัง และเป็นยาระบาย เปลือกต้นมีเมือก ใช้รักษาเกี่ยวกับโรคทางเดินอาหาร ราก ใช้เป็นยาขับปัสสาวะ ลดไข้ เป็นยาบำรุง (สุรชัย มัจฉาชีพ, ๒๕๔๑)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
โพทะเลมีความสามารถในการจับฝุ่นละอองได้ในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา สามารถจับฝุ่นละอองร้อยละ ๙.๒๗ (Central Pollution Control Board, 2007)

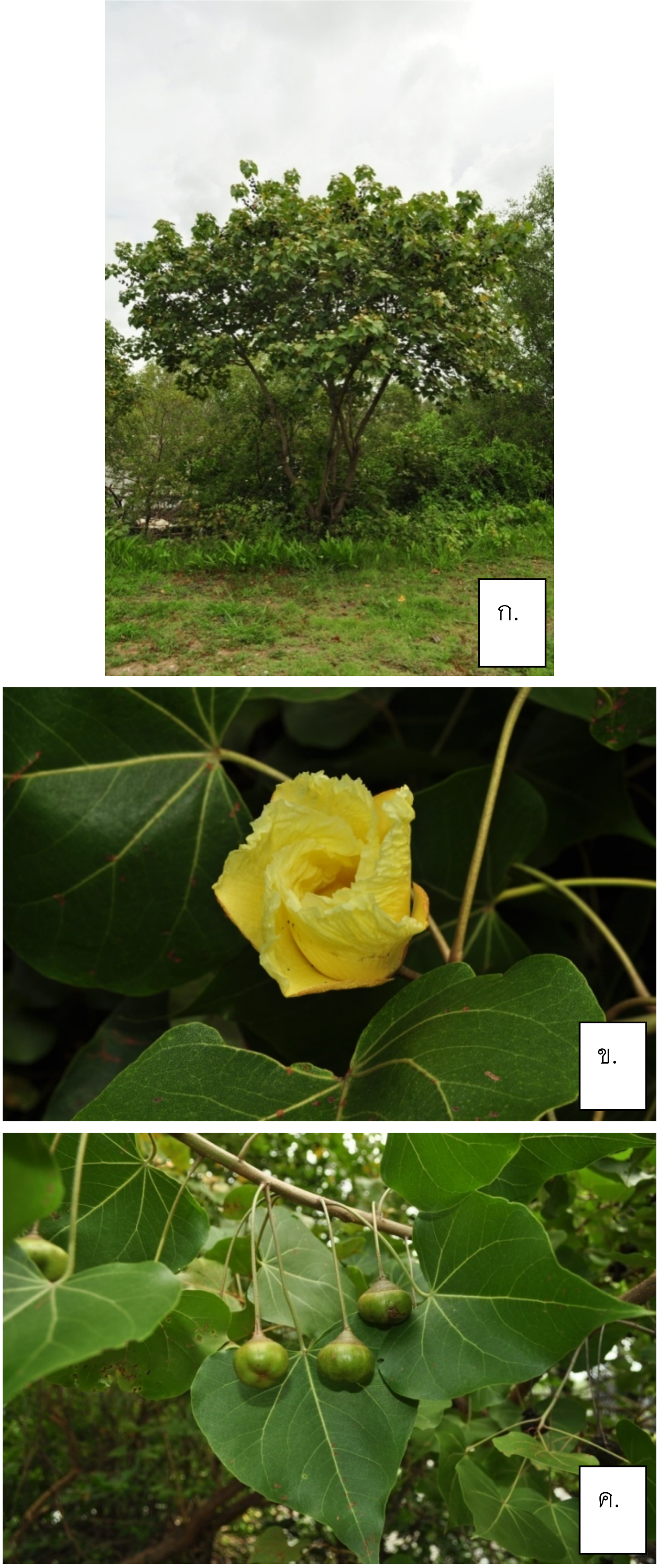

โพทะเล *Thespesia populnea* (L.) Soland. ex Corr. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา จังหวัดชลบุรี

๓๗. มะฮอกกานีใบใหญ่

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Swietenia macrophylla* King

ชื่อวงศ์ MELIACEAE

ชื่อพื้นเมือง –

ชื่อสามัญ Baywood, Honduras mahagony, Mahogani, Bigleaf mahogany

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ เป็นไม้ต่างประเทศมีถิ่นกำเนิดในทวีปอเมริกา ประเทศเม็กซิโก บราซิล คอสตาริกา กัวเตมาลา ฮอนดูรัส นิการากัว ปานามา โบลิเวีย โคลอมเบีย เปรู เวเนซุเอลา

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงถึง ๔๐ เมตร โคนต้นมีพูพอน เปลือกสีน้ำตาลดำ แตกเป็นสะเก็ดหนา

ใบ ใบประกอบแบบขนนกปลายคู่ เรียงเวียน มีใบย่อยเรียงตรงข้าม ๓–๖ คู่ ใบย่อยรูปไข่หรือรูปรีเบี้ยวหรือโค้งเล็กน้อย ปลายและโคนแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา ผิวใบเกลี้ยงเป็นมัน

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกที่ง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง สีเหลืองอ่อนหรือเหลืองอมเขียว มีกลิ่นหอมอ่อน ๆ กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันรูปถ้วย กลีบดอก ๕ กลีบ สีเหลืองแกมเขียว รูปขอบขนานปลายกลม ผิวเกลี้ยง เกสรเพศผู้ ๑๐ อัน ก้านเกสรเชื่อมติดกันเป็นหลอด รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปกลม ก้านเกสรเพศเมียสั้น ยอดเกสรเป็นแผ่นกลม

ผล เป็นฝักแข็ง เปลือกหนารูปไข่ เมื่อแก่จะแตกจากโคนเป็นพู ๕ พู เมล็ดจำนวนมาก มีปีก

ลักษณะเด่น ผลเป็นฝักแข็งเปลือกหนารูปไข่ เมื่อแก่จะแตกจากโคนเป็นพู ๕ พู

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน (คณิตา เลขะกุล และคณะ, ๒๕๓๙)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด เมล็ดที่เก็บไว้นานเกิน ๓ เดือน จะมีอัตราการงอกต่ำมาก ในการเพาะเมล็ดมะฮอกกานีใบใหญ่นั้นสามารถทำได้หลายวิธี แต่ที่นิยมทำกันมาก คือ หว่านเมล็ดลงในกระบะเพาะ แล้วย้ายชำลงถุงพลาสติก โดยมีดินร่วน ทรายหยาบ แกลบเผา และปุ๋ยคอกในอัตราส่วน ๑๐:๓:๓:๑ เป็นวัสดุเพาะชำ พื้นที่ที่จะปลูกควรเป็นดินร่วนหรือดินทรายปนดินเหนียวเล็กน้อย ดินไม่มีปัญหาน้ำท่วมขัง และมีปริมาณน้ำฝนประมาณ ๑,๕๐๐ มิลลิเมตรต่อปี จะเจริญเติบโตได้ดี (วาทินี ทองเชตุ, ๒๕๓๘)

ประโยชน์ทั่วไป เนื้อไม้ละเอียดสวยงาม ไสกบตกแต่งง่าย ทนทานต่อการทำลายของปลวก เนื้อไม้ยึดตะปูได้ดี นิยมใช้ทำเฟอร์นิเจอร์ เปียโน และใช้ในงานก่อสร้าง ไม้ขนาดเล็กใช้ทำขาตู้ กรอบรูป โต๊ะ ผิวไม้อัด ด้ามปืน ใช้ในงานต่อเรือ นอกจากประโยชน์จากเนื้อไม้แล้ว ประโยชน์ที่สำคัญคือใช้ปลูกให้ความรื่นรมย์ เป็นร่มเงาตามริมรั้ว ถนน และใช้เป็นแนวกันลม (วาทินี ทองเชตุ, ๒๕๓๘) สรรพคุณทางสมุนไพร เปลือก แก้ไข้ ช่วยเจริญอาหาร สมานแผล เมล็ด แก้ไข้ตัวร้อน แก้ไข้จับสั่น (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถในการดูดกลืนเสียงได้ดีมาก เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเสียง ๐.๗๙๙ สามารถลดระดับความเข้มเสียง ๙๐ เดซิเบล เอ ลงมาเหลือ ๘๖.๕๒ เดซิเบล เอ เมื่อมีทรงพุ่ม ๑ เมตร (สมเกียรติ วันแก้ว, ๒๕๓๒)

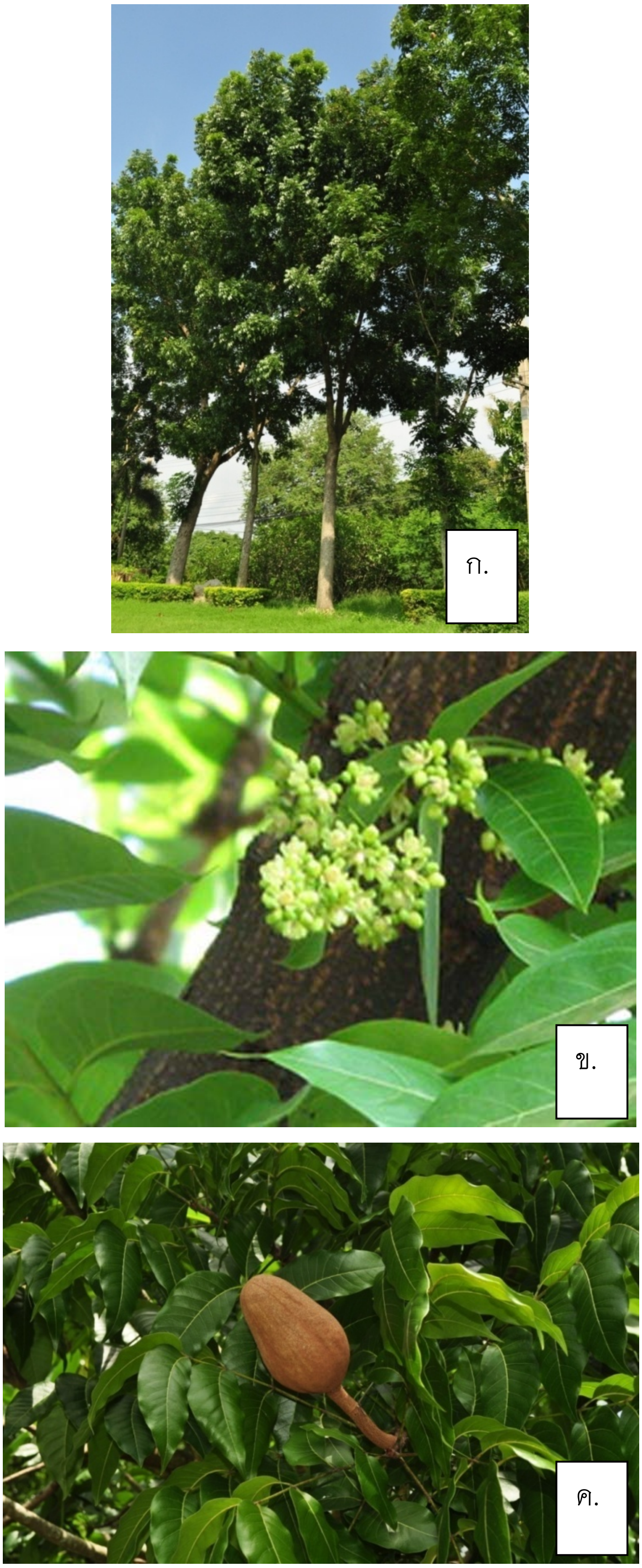

มะฮอกกานีใบใหญ่ *Swietenia macrophylla* King ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่มา ดอกมะฮอกกานีใบใหญ่ http://botanykuszone1.weebly.com/361736323630362935853585363436093637.html

(กันยายน ๒๕๕๔)

๓๘. ตะบูนขาว

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Xylocarpus granatum* Koenig

ชื่อวงศ์ MELIACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระบูนขาว ตะบูน (ภาคกลาง ภาคใต้)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ป่าชายเลน บริเวณที่น้ำทะเลท่วมถึง และป่าพรุทั่วไป

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดเล็กถึงกลาง สูง ๘–๒๐ เมตร ไม่ผลัดใบ ลำต้นสั้น แตกกิ่งใกล้โคนต้น มีพูพอนแผ่คดเคี้ยวต่อเนื่องกับรากหายใจที่แบนคล้ายแผ่นกระดาน เปลือกเรียบบาง สีเหลืองแต้มเขียวอ่อน หรือสีน้ำตาลอ่อนถึงน้ำตาลแกมชมพู ลักษณะคล้ายเปลือกต้นฝรั่งหรือตะแบก เปลือกหลุดออกเป็นแผ่นรูปทรงไม่แน่นอน

ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ไม่มีใบยอด เรียงสลับ ใบย่อยมักมี ๑–๒ คู่ เรียงตรงข้าม หรือเยื้องกันเล็กน้อย แผ่นใบรูปไข่กลับ หรือรูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ยาว ๗–๑๔ เซนติเมตร แผ่นใบสมมาตรกัน ปลายใบกลม ฐานใบรูปลิ่ม

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกเป็นช่อที่ง่ามใบ ยาว ๓–๘ เซนติเมตร แต่ละช่อมี ๘–๒๐ดอก เส้นผ่านศูนย์กลาง ๑–๑.๒ เซนติเมตร เป็นดอกแยกเพศ ก้านดอกย่อยยาว ๐.๔–๑ เซนติเมตร กลีบเลี้ยง ๔ กลีบ ยาว ๐.๒ เซนติเมตร กลีบดอก ๔ กลีบ ไม่ติดกัน สีขาวครีม ดอกมีกลิ่นหอม เกสรเพศผู้ ๘ อัน

ผล ผลกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง ๑๕–๒๐ เซนติเมตร แบ่งเป็น ๔ พู แต่ละผลมี ๗–๑๗ เมล็ด ลักษณะโค้งนูนหนึ่งด้าน กว้าง ๖–๑๐ เซนติเมตร ผลแก่สีน้ำตาลแดงคล้ายผลทับทิม

ลักษณะเด่น ลำต้นสั้น แตกกิ่งใกล้โคนต้น มีพูพอนแผ่คดเคี้ยวต่อเนื่องกับรากหายใจที่แบนคล้ายแผ่นกระดาน

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนมีนาคมถึงเมษายน ติดผลเดือนมิถุนายนถึงกุมภาพันธ์

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด แต่เนื่องจากเมล็ดของพันธุ์ไม้ป่าชายเลน จะถูกพัดพาไปตามกระแสน้ำได้ง่าย ในทางปฏิบัติจึงไม่นิยมปลูกด้วยเมล็ดโดยตรงในพื้นที่ และที่ได้ผลดีที่สุดคือ ต้องนำเมล็ดไม้เหล่านี้มาทำการเพาะชำ เพื่อเตรียมกล้าไม้ไว้ให้แข็งแรงและเพียงพอก่อนนำไปปลูกโดยตรงในพื้นที่จึงจะทำให้การปลูกได้ผลดี โดยเมล็ดตะบูนขาวมีขนาดใหญ่สามารถเพาะลงในถุงเพาะชำโดยตรงได้ การปลูกโดยใช้กล้าไม้ที่ได้จากการเตรียมกล้าในแปลงเพาะมีเทคนิคในการปลูกดังนี้ การเตรียมหลุมปลูก หลุมที่จะปลูกต้องจัดเตรียมไว้โดยใช้เสียมขุด ให้มีขนาดโตและลึกกว่าขนาดของถุงเพาะเล็กน้อย ทั้งนี้เพื่อให้ฝังลงในดินได้มิดพอดี หรืออาจจะใช้ไม้หลักปักลึกลงในดินตรงจุดที่จะปลูก แล้วโยกไม้วนไปรอบ ๆ เป็นวงกลม เพื่อให้ได้หลุมกว้างพอที่จะหย่อนกล้าไม้ลงไปได้อย่างสะดวกและไม่กระทบกระเทือนต่อรากไม้ด้วย โดยก่อนที่จะหย่อนกล้าลงในหลุม ควรทำการปรับก้นหลุมให้อยู่ในระดับพอเหมาะกับขนาดถุงเพาะชำ การปลูกและระยะการปลูก ใช้มือทั้งสองบีบอัดดินในถุงเพาะชำให้เกาะยึดกันแล้วใช้มือฉีกหรือใช้มีดกรีดถุงออกก่อนปลูก หรืออาจใช้มีดกรีดเฉพาะก้นถุงให้ขาดออกจากกันโดยรอบก็ได้ แล้วใช้มือประคองดินในถุงเพาะแล้วหย่อนกล้าลงไปในถุงที่เตรียมไว้แล้ว โดยจัดวางกล้าไม้ให้ตั้งตรง แล้วสุดท้ายใช้ดินกลบปิดปากหลุมและกดอัดดินรอบๆ หลุมให้แน่น เพื่อไม่ให้กล้าไม้ที่ปลูกโยกคลอนจากแรงคลื่นและแรงลม สำหรับระยะการปลูกของพันธุ์ไม้ป่าชายเลนส่วนใหญ่จะใช้ระยะการปลูกประมาณ ๑x๑ เมตร หรือ ๑.๕x๑.๕ เมตร หรือน้อยกว่าซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ไม้ชนิดต่าง ๆ กัน และวัตถุประสงค์อย่างอื่นของการปลูกด้วย เช่นการปลูกเพื่อการเป็นกำแพงกันคลื่นลมตามชายฝั่งทะเล การปลูกเพื่อเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำอาจปลูกระยะถี่ ๐.๗๕x๐.๗๕ เมตร ก็ได้ การดูแลรักษากล้าไม้ในเรือนเพาะชำและกล้าไม้ที่ปลูกในพื้นที่นับเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งและจะต้องตรวจตราดูแลอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากดินอาจจะแห้งเกินไปในช่วงฤดูแล้ง หรืออาจจะถูกทำลายโดยโรคและแมลงในกรณีกล้าไม้อยู่ในแปลงเพาะ ส่วนเมื่อนำไปปลูกในพื้นที่แล้วอาจจะถูกทำลายโดยแมลง ตัวหนอน ปูแสม เพรียงหิน หรือลิง เป็นต้น และจะต้องกำจัดวัชพืชเพื่อลดการแก่งแย่งและเป็นการเร่งการเจริญเติบโตของกล้าไม้ในพื้นที่ปลูกด้วย (สุกิจ พรหมจรรย์, สันติภาพ แซ่เฮ้า, ๒๕๕๐)

ประโยชน์ทั่วไป ไม้ต้นที่สามารถปลูกบริเวณชายน้ำในบริเวณที่เป็นดินเลน น้ำกร่อย ระดับน้ำขึ้นลงแตกต่างกันมากในแต่ละวัน มีความสำคัญอย่างมากต่อสัตว์น้ำ ปลา กุ้ง หอย ปู สัตว์เลื้อยคลาน นก แมลง และสัตว์บก ได้แก่ ลิงแสม รวมทั้งมีความสำคัญต่อระบบนิเวศชายน้ำ (สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๙) เปลือกให้น้ำฝาดใช้ย้อมผ้า เปลือกและผล แก้อหิวาตกโรค เปลือกและเมล็ด แก้ท้องร่วง ยาบำรุง แก้ไอ แก้บิด และต้มเพื่อชะล้างแผล (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ, ๒๕๕๓ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
ตะบูนขาวในช่วงเช้ามีอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิสูงสุด ๓.๙๘ μmol.m^{-2}.s^{-1} ในช่วงบ่ายอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิสูงสุด ๑.๔๕ μmol.m^{-2}.s^{-1} (ลดาวัลย์ พวงจิตร, ๒๕๔๙) ผลการวิเคราะห์โลหะหนักในเนื้อเยื่อพืชป่าชายเลนแยกตามชนิดพันธุ์ พบว่า ตะบูนขาวมีการสะสมของแคดเมียมสูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา คือ ๑๗.๕๗ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม การสะสมของตะกั่วมีค่าเท่ากับ ๘๖.๒๒ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม การสะสมของสังกะสีมีค่าเท่ากับ ๒๔.๖๖ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม การสะสมของปรอทมีค่าเท่ากับ ๓๘.๒๕ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม (สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๓)

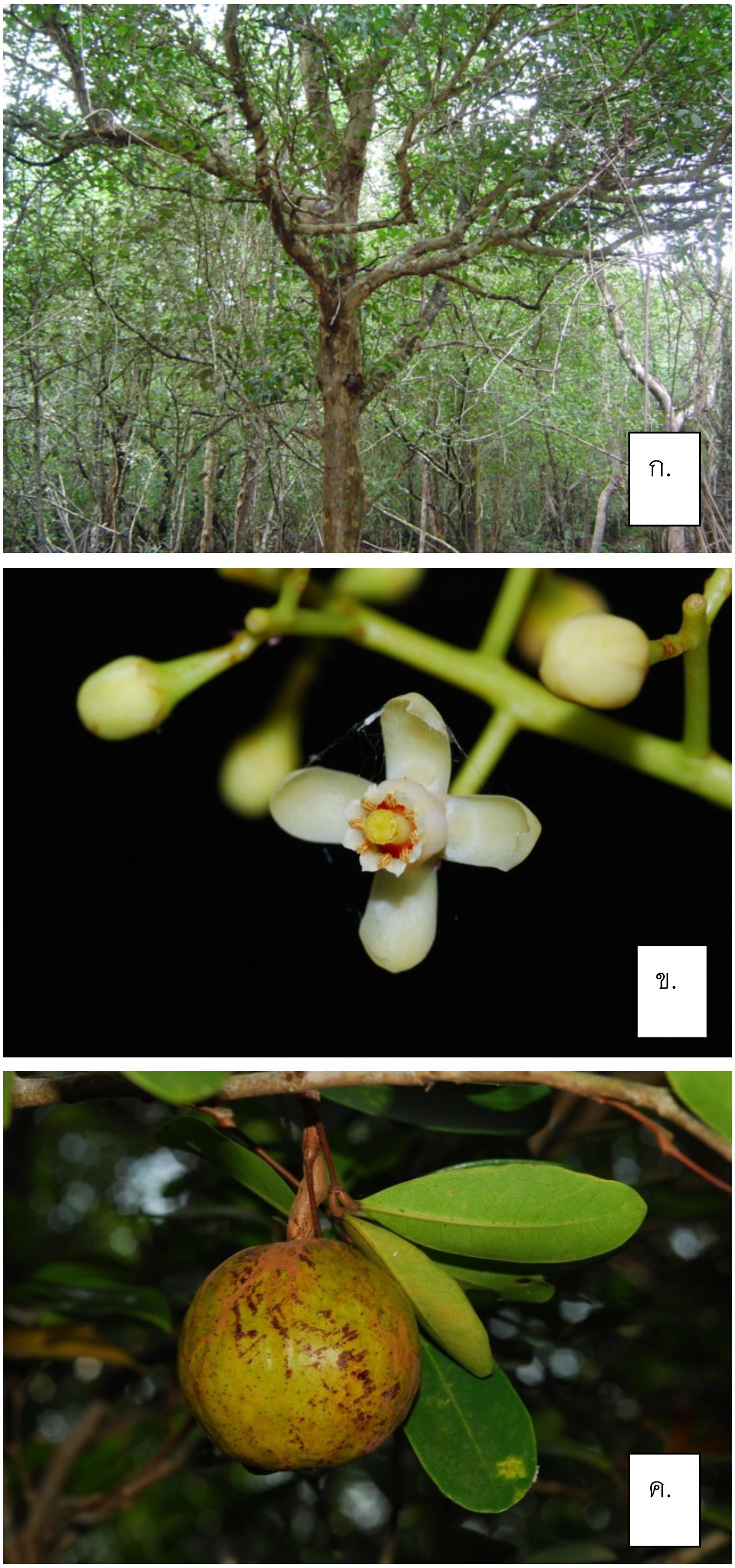

ตะบูนขาว *Xylocarpus granatum* Koenig ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา จังหวัดระยอง

๓๙. ขนุนป่า

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Artocarpus rigidus* Blume subsp. *rigidus*

ชื่อวงศ์ MORACEAE

ชื่อพื้นเมือง ขนุนปาน (สุราษฎร์ธานี)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ป่าดิบชื้น ทางภาคตะวันออกเฉียงใต้และภาคใต้ ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลจนถึง ๕๐๐ เมตร ต่างประเทศพบที่พม่า อินโดนีเซีย มาเลเซีย ภูมิภาคอินโดจีน ถึงบอร์เนียว (ส่วนพฤกษศาสตร์ป่าไม้ สำนักวิชาการป่าไม้, ๒๕๔๒)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดใหญ่ สูง ๑๐–๔๕ เมตร ไม่ผลัดใบ มีน้ำยางสีขาว เรือนยอดเป็นพุ่มกลมทึบหรือแผ่กว้าง เปลือกสีน้ำตาลเข้มปนเทา แตกเป็นร่องลึกหรือล่อนเป็นแผ่น กิ่งอ่อนมีรอยแผลเป็นของหูใบรอบกิ่ง มีขนสีน้ำตาลปกคลุม

ใบ ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ใบรูปไข่หรือรูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง ๑๐–๑๓ เซนติเมตร ยาว ๑๙–๒๕ เซนติเมตร ปลายใบแหลม มน หรือกลม โคนใบแหลมหรือมน ขอบใบเรียบ ยกเว้นต้นอ่อนที่ขอบใบเว้าลึก ผิวใบด้านล่างมีขนมากกว่าด้านบน แผ่นใบหนาแข็งและสาก เส้นแขนงใบ ๖–๑๑ คู่ ก้านใบยาว ๑.๗–๒ เซนติเมตร มีขนปกคลุมหนา

ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกแน่นหรือเป็นช่อเดี่ยวบริเวณตามซอกใบ สีเหลือง ดอกแยกเพศร่วมต้น ดอกเพศผู้รูปไข่แกมรูปขอบขนานหรือกลม ขนาด ๑.๒๕–๒.๕ เซนติเมตร ดอกเพศเมียรูปไข่หรือกลม ดอกจำนวนมากเรียงอัดแน่นบนฐานรองดอกอันเดียวกัน ขนาด ๑.๕–๒ เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว ๑–๕ มิลลิเมตร

ผล ผลสดแบบผลรวม ทรงกลมสีเขียวอมเหลือง มีหนามยาวตรงเท่ากันรอบผล ผลสุกสีส้ม ขนาด ๑๐–๑๕ เซนติเมตร มีเนื้อหุ้มเมล็ดสีเหลืองมีรสหวาน ก้านช่อผลยาว ๑.๕–๒ เซนติเมตร เมล็ดสีน้ำตาลอมส้ม ทรงกลม มีเมล็ดจำนวนมากต่อผล

ลักษณะเด่น มีน้ำยางสีขาว ผลสดแบบผลรวม ทรงกลมสีเขียวอมเหลือง มีหนามยาวตรงเท่ากันรอบผล

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม ออกผลเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ, ๒๕๕๓ ค)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการใช้กิ่งหรือลำต้น (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ, ๒๕๕๓ ค)

ประโยชน์ทั่วไป เนื้อไม้ใช้ในการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน ทำเครื่องเรือน ด้ามเครื่องมือการเกษตร ผล เป็นอาหารของสัตว์และนก (สมชัย ประเสริฐไทยเจริญ, ๒๕๕๓) เปลือกหุ้มเมล็ดช่วยรักษาโรคเบาหวาน ใบ นำมาพอกแก้โรคผิวหนัง (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ, ๒๕๕๓ ค) เนื้อไม้ใช้ในการก่อสร้างภายใน เยื่อหุ้มเมล็ด รสเปรี้ยวอมหวาน รับประทานได้ (ส่วนพฤกษศาสตร์ป่าไม้ สำนักวิชาการป่าไม้, ๒๕๔๒)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

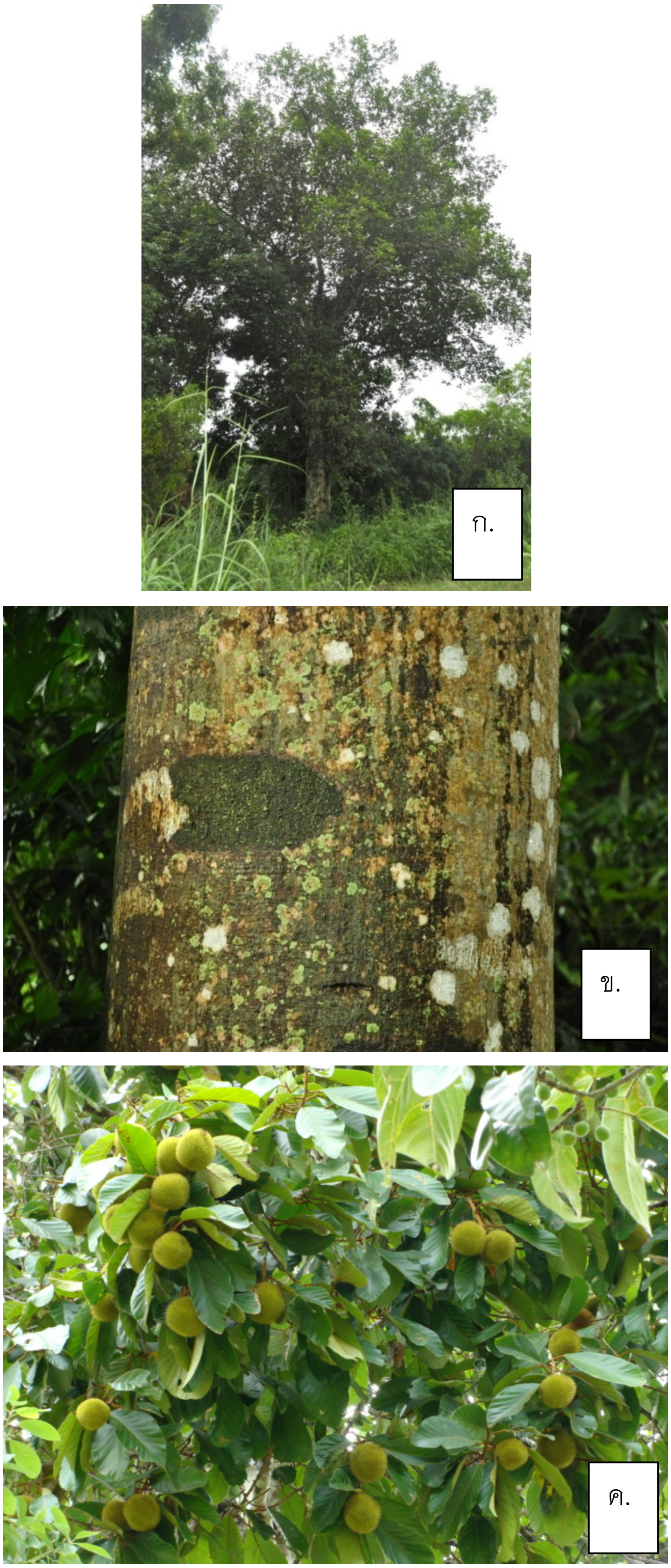

ขนุนป่า *Artocarpus rigidus* Blume subsp. *rigidus* ก. ต้น, ข. เปลือก, ค. ผล

ที่มา จังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่มา ผลขนุนป่า http://www.magnoliathailand.com/webboard/index.php?topic=5221.0

(กันยายน ๒๕๕๔)

๔๐. โพศรีมหาโพธิ์

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Ficus religiosa* L.

ชื่อวงศ์ MORACEAE

ชื่อพื้นเมือง ปู (เขมร) โพ โพธิ์ (ภาคกลาง) ย่อง (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน) สลี (ภาคเหนือ)

ชื่อสามัญ Pipal tree, Sacred fig tree

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ในไทยพบในธรรมชาติน้อย ซึ่งเข้าใจว่ากระจายพันธุ์มาจากต้นที่นำมาปลูก พบมากที่ขึ้นตามซากอาคาร และนิยมปลูกตามวัดทุกภาคทั่วประเทศ มีเขตการกระจายพันธุ์กว้าง พบตั้งแต่ปากีสถาน จีนตอนใต้ และภูมิภาคอินโดจีน

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นกึ่งอิงอาศัย สูงได้ประมาณ ๓๕ เมตร ผลัดใบหรือไม่ผลัดใบ น้ำยางสีขาว ลำต้นและกิ่งมักคดงอ

ใบ ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปไข่กว้างหรือรูปหัวใจ กว้าง ๒.๕–๑๓ เซนติเมตร ยาว ๕–๒๐ เซนติเมตร ปลายยาวคล้ายหาง โคนตัดหรือรูปหัวใจ แผ่นใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน ด้านล่างมีซิสโทลิท (cystolith) คล้ายๆ กับผลึกของแคลเซียมคาร์บอเนทที่ผิวใบก้านใบยาว ๒.๕–๑๒ เซนติเมตร

ดอก ดอกช่อมีลักษณะคล้ายผล ออกที่ง่ามใบหรือตามกิ่งบริเวณที่ใบหลุดร่วงไปแล้ว ออกเป็นคู่หรือเดี่ยว ไม่มีก้านช่อดอก รูปกลมแป้น ฐานรองดอกขยายใหญ่ โอบหุ้มดอกย่อยจำนวนมากไว้ภายใน ปลายมีช่องเปิดและมีใบประดับขนาดเล็กปิดคลุมไว้ ด้านล่างมีใบประดับรูปกลม ๓ ใบ ดอกแยกเพศ อยู่ในช่อเดียวกัน ประกอบด้วยดอก ๓ ชนิด ดอกเพศผู้ ดอกเพศเมีย และดอกปุ่มหูด ดอกเพศผู้ติดเรียงเป็นวง อยู่ตรงปลายช่องปิด ไม่มีก้านดอก กลีบรวม ๒–๓ กลีบ รูปไข่แกมใบหอก เกสรเพศผู้ ๑ อัน อับเรณูรูปกลมรี ปลายมีรยางค์แหลม ดอกเพศเมียจำนวนมาก ก้านดอกสั้นหรือไม่มี กลีบรวม ๔–๕ กลีบ รูปใบหอก รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปไข่กลับดอกปุ่มหูดจำนวนมาก คล้ายกับดอกเพศเมีย แต่ส่วนใหญ่ไม่มีกลีบรวม รังไข่มีก้านชู ก้านเกสรสั้น ภายในมีไข่ของแมลง

ผล แบบผลมะเดื่อ (syconum หรือ fig) รูปกลมแป้น ผลแก่มีสีม่วง

ลักษณะเด่น น้ำยางสีขาว ใบปลายยาวคล้ายหาง โคนตัดหรือรูปหัวใจ แผ่นใบ ด้านล่างมีซิสโทลิท คล้ายๆ กับผลึกของแคลเซียมคาร์บอเนทที่ผิวใบ ดอกช่อมีลักษณะคล้ายผล ไม่มีก้านช่อดอก รูปกลมแป้น ผลแบบผลมะเดื่อ

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดปราจีนบุรี (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกและติดผลตลอดปี (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดและกิ่งชำ ขึ้นได้สภาพดินทุกชนิด ต้องการน้ำปานกลาง

ประโยชน์ทั่วไป เปลือก ทำยาชงหรือยาต้ม แก้โรคหนองใน ใบและยอดอ่อน แก้โรคผิวหนัง ผล เป็นยาระบาย (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒) ส่วนของต้นไม้ ใช้ในหลายๆ พิธีงานแต่งงาน แผลมีหนอง หนองใน โรคผิวหนังอื่น ๆ ผล เป็นยาระบาย รักษาโรคหืด (ไซมอน การ์ดเนอร์ และคณะ, ๒๕๔๓) สรรพคุณทางสมุนไพร ราก พอกรักษาแผลที่ปากในเด็ก เปลือก แก้โรคหนองใน โรคหิด โรคเท้าช้าง กระตุ้นกำหนัด น้ำยาง แก้อาการปวดประสาท แก้อักเสบ ใบ เป็นยาถ่าย แก้โรคผิวหนัง (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถในการดูดกลืนเสียงได้ปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเสียง ๐.๒๘๓ สามารถลดระดับความเข้มเสียง ๙๐ เดซิเบล เอ ลงมาเหลือ ๘๘.๗๗ เดซิเบล เอ เมื่อมีทรงพุ่ม ๑ เมตร (สมเกียรติ วันแก้ว, ๒๕๓๒) ค่า Air pollution tolerance index (APTI) จาก Electronic city of south Bengaluru มีค่าเท่ากับ ๑๖.๖๐๕ จาก Jigini industrial area of south Bengaluru มีค่าเท่ากับ ๑๘.๕ จาก Bommasandra industrial area of south Bengaluru มีค่าเท่ากับ ๑๘.๕ (Begum A, Harikrishna S, 2010) โพศรีมหาโพธิ์มีความสามารถในการจับฝุ่นละอองได้ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา สามารถจับฝุ่นละอองร้อยละ ๑๒.๙๔ (Central Pollution Control Board, 2007)

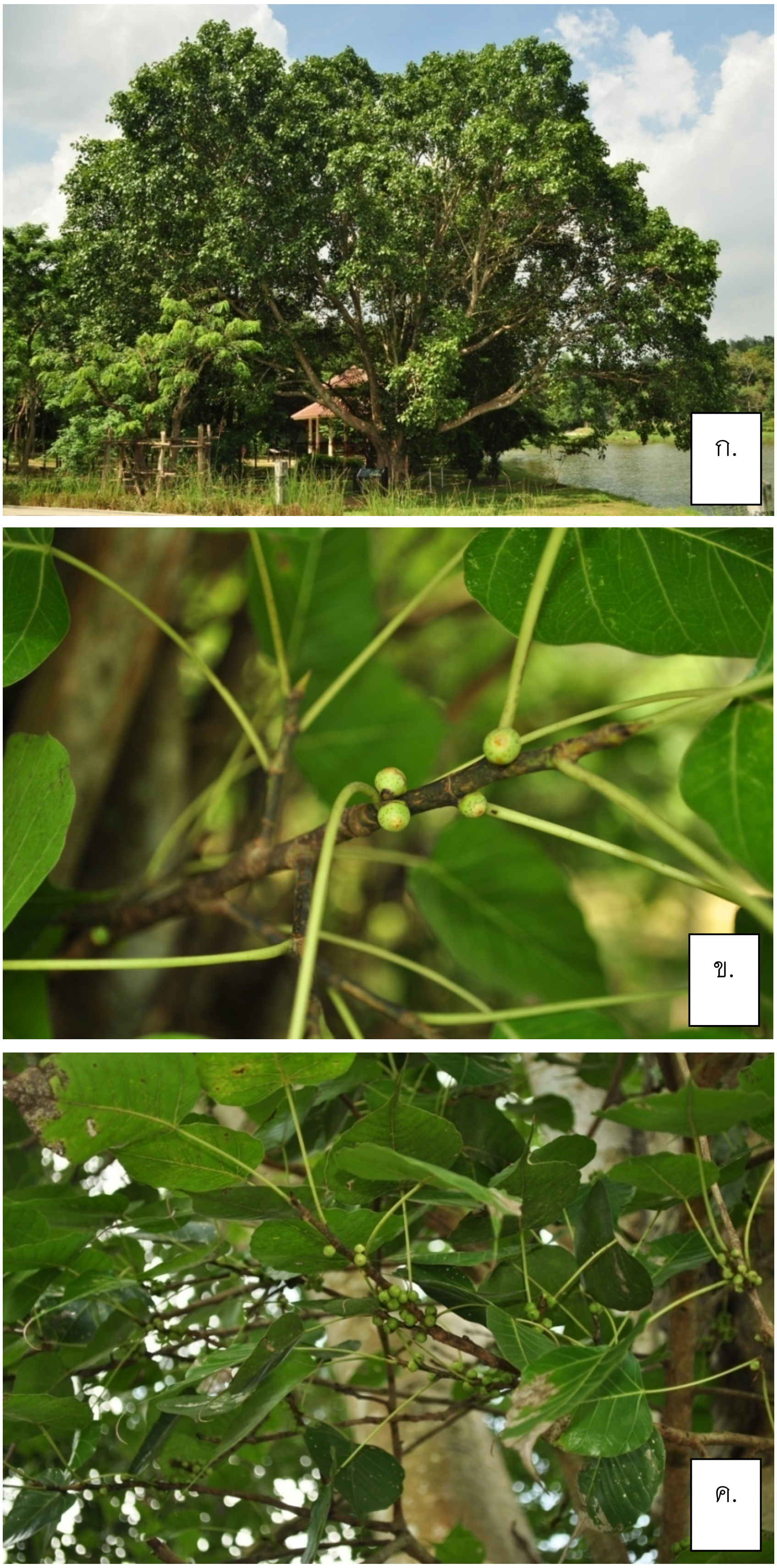

โพศรีมหาโพธิ์ *Ficus religiosa* L. ก. ต้น, ข. ผลอ่อน, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๔๑. เลียบ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Ficus superba* (Miq.) Miq. var. *superba*

ชื่อวงศ์ MORACEAE

ชื่อพื้นเมือง ไกร (กรุงเทพฯ) ไทรเลียบ (ประจวบคีรีขันธ์) โพไทร (นครราชสีมา) ผักเฮือด (ภาคกลาง)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบขึ้นทั่วไป ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลถึง ๑๕๐ เมตร ต่างประเทศพบในภูมิภาคอินโดจีนและภูมิภาคมาเลเซีย (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์, ๒๕๕๒)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้น สูง ๘–๑๐ เมตร ลำต้นเป็นพูพอน เรือนยอดแผ่กว้าง กิ่งก้านแผ่สาขา มีน้ำยางสีขาว เปลือกสีเทาเรียบ ทุก ๆ ส่วนเกลี้ยง ยกเว้นหูใบ

ใบ เดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่หรือขอบขนาน กว้าง ๕–๑๓ เซนติเมตร ยาว ๑๒–๒๕ เซนติเมตร ปลายเป็นติ่งแหลมหรือเรียวแหลม โคนแหลม ขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่น ก้านใบยาวประมาณ ๘–๑๔ เซนติเมตร ใบอ่อนมีสีค่อนข้างแดงหรือสีเขียวอ่อน

ดอก ออกเป็นกระจุกบนช่อสั้น ๆ ตามกิ่ง ถูกปกปิดอยู่เกือบมองไม่เห็นภายในฐานรองดอกเรียกว่า Fig

ผล แบบผลมะเดื่อ รูปกลมแกมรูปไข่กลับ กว้าง ๑.๘–๒.๕ เซนติเมตร ผลอ่อนสีเขียว และเปลี่ยนเป็นสีชมพูแดงม่วง หรือดำเมื่อแก่เต็มที่ ภายในมีเมล็ดมาก

ลักษณะเด่น ลำต้นเป็นพูพอน เรือนยอดแผ่กว้าง กิ่งก้านแผ่สาขา เปลือกสีเทาเรียบ มีน้ำยางสีขาว ใบอ่อนมีสีค่อนข้างแดงหรือสีเขียวอ่อน

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกและติดผลเดือนมกราคมถึงพฤศจิกายน (ภานุมาศ จันทร์สุวรรณ และคณะ, ๒๕๔๙) ต่างจากราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๓๘) ที่กล่าวว่าออกดอกและติดผลระหว่างเดือนมกราคมถึงเมษายน

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดหรือปักชำ ฮอร์โมนที่ใช้ในระดับความเข้มข้นที่แตกต่างกันต่อการทดลองปักชำกิ่ง มีความผันแปรไปตามชนิดของพรรณไม้ พบว่า ผักเฮือด (*Ficus superba*) ออกรากได้ดีเมื่อใช้ IBA ๓,๐๐๐ ppm (๗๒%) (สุภาวรรณ วงศ์คำจันทร์, ๒๕๕๑)

ประโยชน์ทั่วไป แก้โรคเบาหวาน (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์, ๒๕๕๒) ใบ แก้ผดผื่นคัน เข้ายาทาฝี แก้ริดสีดวง แก้เมื่อยขบ ส่วนราก แก้โรคทางเดินปัสสาวะ โดยการต้มดื่ม แก้ขัดเบา แก้ตับพิการ เป็นยาระบาย ผลสุก รับประทานได้ ยอดอ่อนและใบอ่อน นำมารับประทาน เปลือก แก้ปวดท้อง ท้องร่วง เนื้อไม้ เป็นยาสมานและคุมธาตุ

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

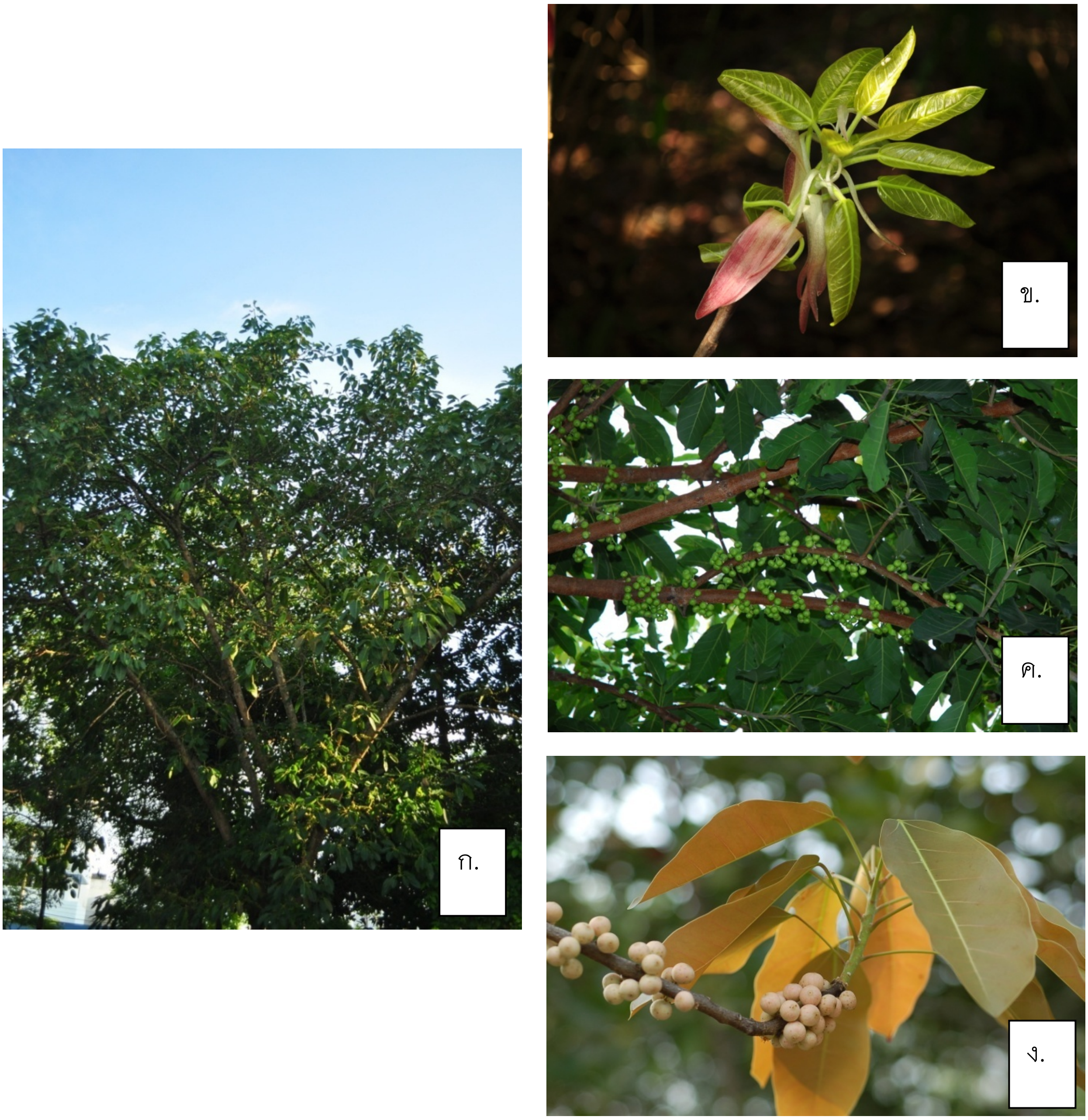

เลียบ *Ficus superba* (Miq.) Miq. var. *superba*   ก. ต้น, ข. ใบอ่อน, ค. ผล, ง. ผลสุก

ที่มา จังหวัดฉะเชิงเทรา

๔๒. สนทราย

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Baeckea frutescens* L.

ชื่อวงศ์ MYRTACEAE

ชื่อพื้นเมือง ก้านถินแดง สนนา (ปัตตานี สุราษฎร์ธานี) สนเทศ (ปัตตานี) สนสร้อย (นครศรีธรรมราช) สนหอม (จันทบุรี) เสียวน้อย (อุบลราชธานี)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบในป่าชายหาด ป่าเสม็ดที่เป็นทุ่งหญ้าและตามยอดเขาที่เป็นหินทราย ในประเทศไทยพบทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือตามที่โล่งบนยอดเขาทางภาคใต้จนถึงจังหวัดนราธิวาส ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลจนถึงประมาณ ๑,๘๐๐ เมตร สนทรายมีเขตการกระจายพันธุ์กว้างตั้งแต่อินเดีย พม่า เวียดนาม ภูมิภาคมาเลเซีย ถึงฟิลิปปินส์และปาปัวนิวกีนี (สำนักงานหอพรรณไม้, ๒๕๔๙ ก)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้พุ่ม สูงได้ถึง ๕ เมตร ลำต้นสีเทาอมน้ำตาล เนื้อไม้สีน้ำตาล แข็งแรงทนทาน กิ่งแตกเป็นเนื้อมีขนสีน้ำตาลแดง กิ่งมักลู่ลง

ใบ ใบรูปคล้ายเข็ม แบน หนา ยาวประมาณ ๐.๓–๐.๘ เซนติเมตร ไร้ก้านหรือเกือบไร้ก้าน โคนเป็นครีบ

ดอก ดอกออกเดี่ยวหรือเป็นกระจุก มีดอกย่อย ๒–๓ ดอก ขนาดเล็ก กลีบเลี้ยงและกลีบดอกมีจำนวนอย่างละ ๕ กลีบ กลีบเลี้ยงรูปลำโพง ยาวประมาณ ๓ มิลลิเมตร ปลายกลีบมน กลีบดอกสีขาว ยาวประมาณ ๒ มิลลิเมตร เกสรเพศผู้มี ๘–๑๐ อัน มีรยางค์ ปลายเป็นต่อม ก้านเกสรเพศเมียยาวประมาณ ๑–๑.๕ มิลลิเมตร ปลายเกสรกลม จานฐานดอกรูปถ้วย ยาวประมาณ ๑ มิลลิเมตร

ผล ผลแห้งแล้วแตก ผลขนาดประมาณ ๑.๕ มิลลิเมตร กลีบเลี้ยงและเกสรเพศเมียติดทน เมล็ดรูปไต ขนาดประมาณ ๐.๕ มิลลิเมตร

ลักษณะเด่น เป็นไม้พุ่ม ใบคล้ายรูปเข็ม ไร้ก้านหรือเกือบไร้ก้าน มีต่อม เส้นใบไม่ชัดเจน กลีบเลี้ยงและกลีบดอกมีจำนวนอย่างละ ๕ กลีบ จานฐานดอกรูปถ้วย ผลแห้งแล้วแตก

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ไม่พบข้อมูลการขยายพันธุ์ แต่การขุดล้อมต้นมาปลูก มักจะไม่รอด

การปลูกและการดูแล ไม่พบข้อมูลการนำพืชชนิดนี้มาปลูกเลี้ยง แต่ในธรรมชาติพบได้ที่ป่าชายหาด ป่าเสม็ดที่เป็นทุ่งหญ้าและตามยอดเขาที่เป็นหินทราย

ประโยชน์ทั่วไป ยาสมุนไพรพื้นบ้านจังหวัดอุบลราชธานี ลำต้นต้มน้ำดื่ม แก้หน้ามืด วิงเวียน แก้ปวดหลัง ปวดเอว ช่วยขับปัสสาวะ ใบ ต้มน้ำดื่มช่วยขับลม บำรุงธาตุ บำรุงหัวใจ ใบสามารถใช้ชงเป็นชา ดื่มแก้ไข้ แก้ปวดเมื่อยร่างกาย ในมาเลเซียและสุมาตรา ใช้ในการอยู่ไฟในการคลอดบุตร น้ำมันที่ได้จากการกลั่น มีสีเหลืองอ่อน มีกลิ่นคล้าย Lavender อาจใช้ทำน้ำหอมได้ ในเวียดนาม ใช้ต้นทำเป็นไม้กวาด (สุดารัตน์ หอมนวล, ๒๕๕๓; สำนักงานหอพรรณไม้, ๒๕๔๙ ก)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

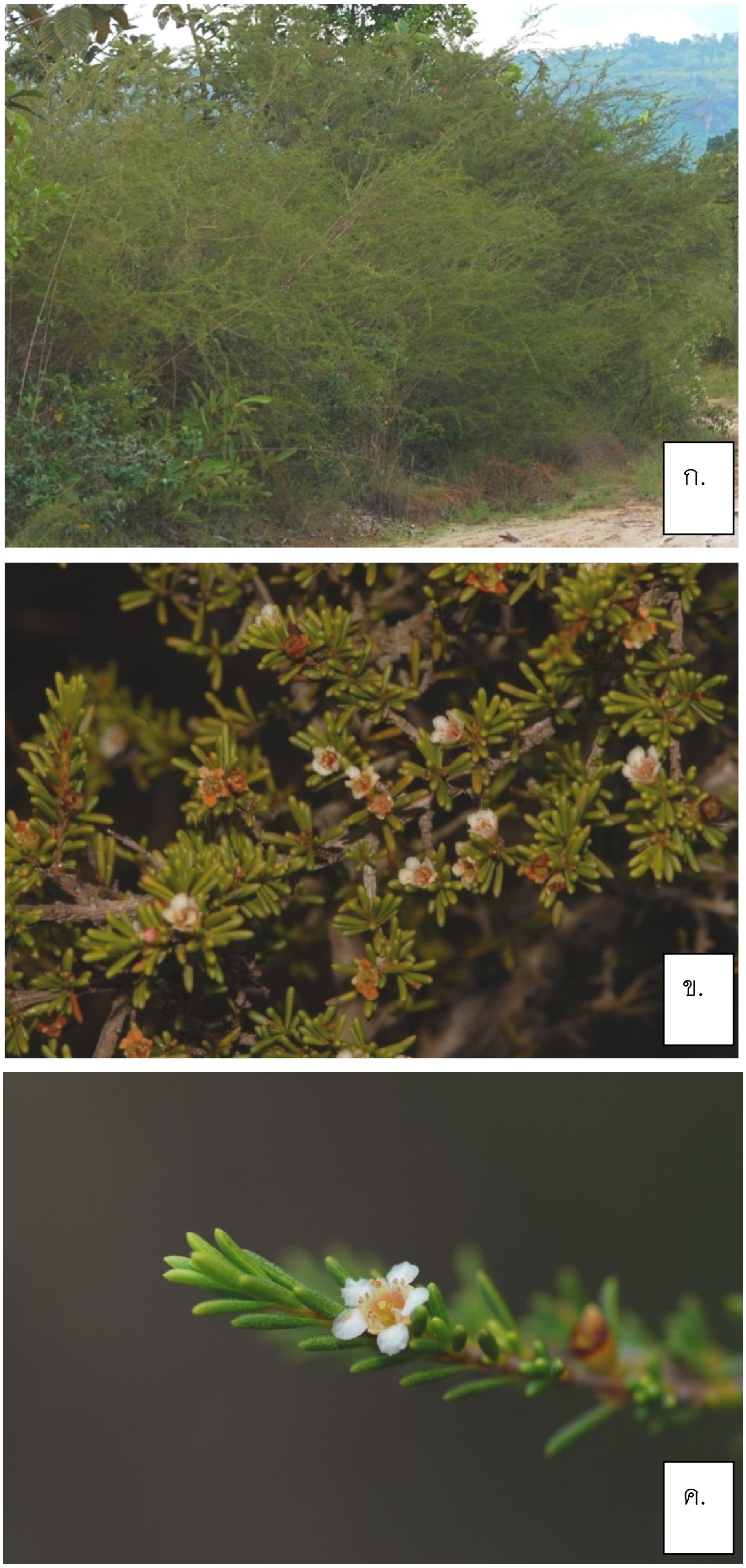

สนทราย *Baeckea frutescens* L. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ใบและดอก

ที่มา จังหวัดเลย

๔๓. หว้า

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Syzygium cumini* (L.) Skeels

ชื่อวงศ์ MYRTACEAE

ชื่อพื้นเมือง ห้าขี้แพะ (เชียงราย)

ชื่อสามัญ Black plum, Jambolan, Java plum

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ขึ้นกระจายทั่วไปในป่าเบญจพรรณ ป่าดิบแล้ง ป่าดิบชื้น และป่าเต็งรัง ทั่วทุกภาคของประเทศไทย จนถึงที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๑,๑๐๐ เมตร ต่างประเทศพบที่อินเดียถึงมาเลเซีย

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงถึง ๓๕ เมตร เปลือกเรียบสีเทา แตกกิ่งก้านมาก

ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปรีแกมขอบขนานหรือรูปไข่กลับ กว้าง ๔–๗ เซนติเมตร ยาว ๙–๑๔ เซนติเมตร ปลายเรียวแหลมเป็นติ่งสั้น โคนรูปลิ่มหรือมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนาคล้ายหนัง ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน เส้นแขนงใบจำนวนมากและมีเส้นขอบใบ ๑ เส้น

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกตามกิ่งบริเวณที่ใบหลุดร่วงไปแล้วหรือที่ง่ามใบ ช่อดอกย่อยเป็นกระจุก ดอกย่อย ๓–๘ ดอก ใบประดับและใบประดับย่อยรูปสามเหลี่ยม ฐานดอกรูปกรวย กลีบเลี้ยงติดอยู่ตรงปลายเป็นแฉกสั้น ๔ แฉก กลีบดอกสีขาว ๔ กลีบ รูปกลม ผิวมีต่อมเป็นจุด เมื่อดอกบานมักหลุดเป็นหมวก เกสรเพศผู้จำนวนมาก ติดเรียงเป็นวงที่ปลายฐานดอก รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ ยอดเกสรกลม

ผล ผลมีเนื้อเมล็ดเดียว รูปรีแกมรูปไข่ เมื่อสุกมีสีม่วงดำ เมล็ด ๑ เมล็ด

ลักษณะเด่น เส้นแขนงใบจำนวนมากและมีเส้นขอบใบ ๑ เส้น เกสรเพศผู้จำนวนมาก ติดเรียงเป็นวงที่ปลายฐานดอก

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดเพชรบุรี (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนธันวาคมถึงมกราคม ผลแก่เดือนพฤษภาคม (เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์ และคณะ, ๒๕๕๒) ต่างจาก สุรีย์ ภูมิภมร, อนันต์ คำคง (๒๕๔๐) ระบุว่าออกดอกเดือนมีนาคมถึงเมษายน ติดผลเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดและตอนกิ่ง หว้าจะขึ้นได้ในดินทุกชนิด แต่ขึ้นได้ดีในดินร่วนที่อุดมสมบูรณ์ ชอบแสงแดดจัด และความชื้นปานกลาง

ประโยชน์ทั่วไป เนื้อไม้สีน้ำตาลแดงและเทา มีความทนทานปานกลางเมื่ออยู่ที่แจ้ง และทนมากเมื่ออยู่ใต้น้ำ มีคุณภาพใกล้เคียงไม้สัก ใช้สร้างบ้าน เรือ และเครื่องมือเกษตร (จเรสดากร, ๒๕๔๒) เนื้อไม้ใช้ในการก่อสร้าง ต้น ปลูกประดับให้ร่มเงา เปลือกต้น ใช้ทำสีย้อม ผลสุก รับประทานได้ สรรพคุณทางสมุนไพร เปลือก ช่วยสมานแผล เป็นยากลั้วคอ เมล็ด บดรักษาโรคเบาหวาน ท้องร่วง (สมราน สุดดี, ๒๕๕๒ ก) เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้าง ผล รับประทานได้ ทำไวน์ผลไม้คุณภาพดี มีรสหอมหวาน (สุรีย์ ภูมิภมร, อนันต์ คำคง, ๒๕๔๐) ใบ แก้บิด ชะล้างบาดแผลรักษาแผลในปาก ผล แก้ท้องร่วง แก้บิด ขับปัสสาวะ รักษาโรคเบาหวาน เปลือก แก้บิด แก้ท้องเสีย รักษาแผลอักเสบในปาก แก้ปากเปื่อย แก้คอเปื่อย และชะล้างบาดแผล (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ค่า Air pollution tolerance index (APTI) จาก Electronic city of south Bengaluru มีค่าเท่ากับ ๑๖.๑๓๒ จาก Jigini industrial area of south Bengaluru มีค่าเท่ากับ ๓๘ จาก Bommasandra industrial area of south Bengaluru มีค่าเท่ากับ ๓๕ (Begum A, Harikrishna S, 2010) หว้ามีความสามารถในการจับฝุ่นละอองได้ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่ศึกษา สามารถจับฝุ่นละอองร้อยละ ๑๔.๓๙ (Central Pollution Control Board, 2007)

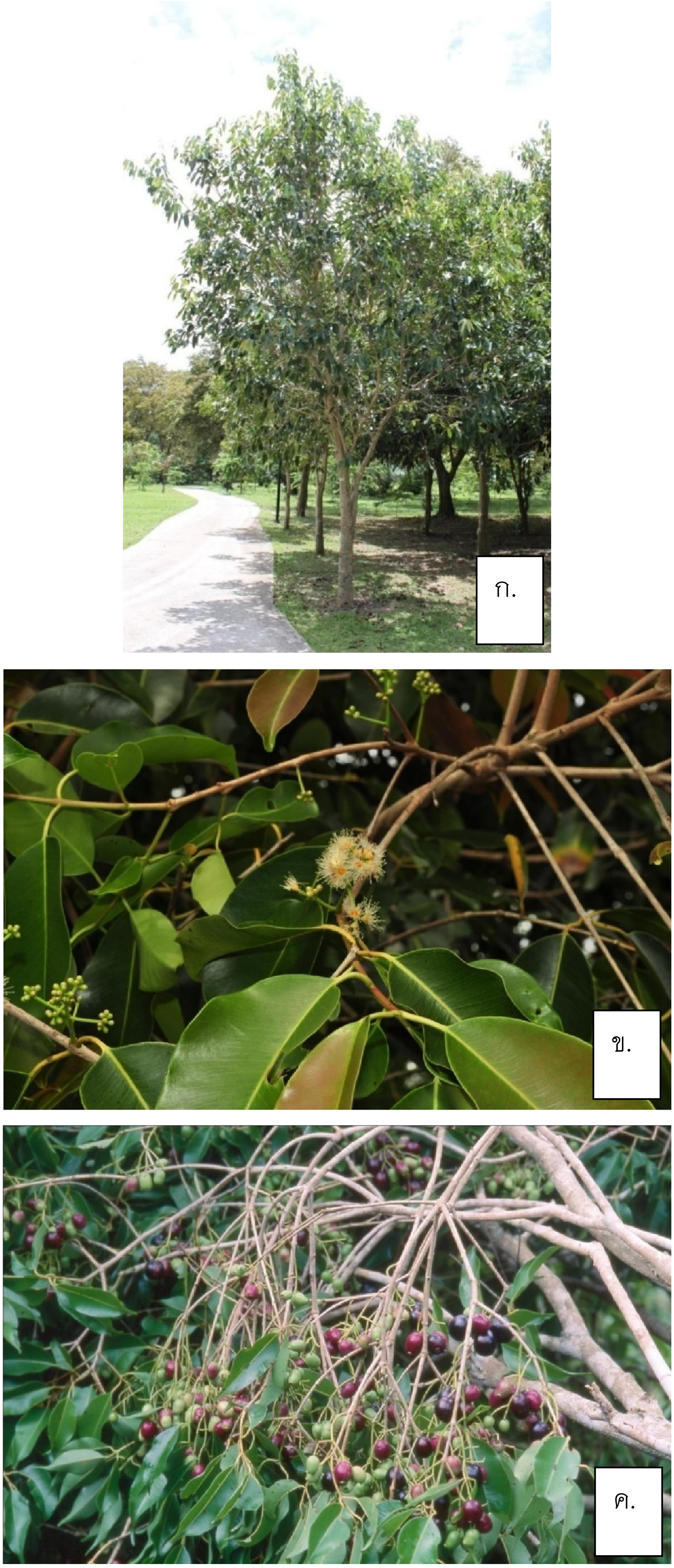

หว้า *Syzygium cumini* (L.) Skeels ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๔๔. ตาลโตนด

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Borassus flabellifer* L.

ชื่อวงศ์ PALMAE

ชื่อพื้นเมือง ตะนอด (เขมร) ตาล (ทั่วไป) ตาลใหญ่ (ภาคกลาง) ถาล (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน) ทอถู (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ท้าง (กะเหรี่ยง ตาก เชียงใหม่) โหนด (ภาคใต้)

ชื่อสามัญ Brab palm, Fan palm, Lontar palm, Palmyra palm

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบทั่วไปในที่โล่งแจ้งและที่ชุ่ม ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๘๐๐ เมตร ในประเทศไทยพบกระจายทั่วไป ต่างประเทศพบได้ในอินเดีย และประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จรดปาปัวนิวกินีและออสเตรเลียตอนเหนือ

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ปาล์มลำต้นเดี่ยว สูงได้ถึง ๔๐ เมตร และเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๖๐ เซนติเมตร ไม่ผลัดใบ ลำต้นตั้งตรงไม่แตกกิ่ง เป็นเสี้ยนสีดำแข็งมาก แต่ไส้กลางลำต้นอ่อน บริเวณโคนต้นจะมีรากเป็นกลุ่มใหญ่ เปลือกต้นสีน้ำตาลปนเทา

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปพัด กว้าง ๑–๑.๕ เมตร มีก้านเป็นทางยาว ๑–๒ เมตร ออกหนาแน่นบริเวณเรือนยอด ใบมีร่องเป็นแฉก ๖๐–๘๐ แฉก แผ่นใบมีเกล็ดเล็กๆ ขอบก้านมีหนามเป็นแผ่นคม โคนก้านแยกออกจากกันคล้ายคีมเหล็กโอบหุ้มลำต้นไว้

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง แยกเพศอยู่ต่างต้น สีขาวอมเหลือง ดอกขนาดใหญ่ออกตามซอกใบ ช่อดอกเพศผู้ใหญ่รวมกันเป็นกลุ่มคล้ายนิ้วมือ เรียกว่านิ้วตาล แต่ละนิ้วยาวประมาณ ๔๐ เซนติเมตร และเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๑.๕–๒ เซนติเมตร โคนกลุ่มช่อจะมีก้านช่อรวมและมีกาบแข็งปลายกาบหุ้มโคนก้านช่ออีกทีหนึ่ง ช่อดอกเพศเมียก็คล้ายกันแต่นิ้วจะเป็นปุ่มปม ปุ่มปมคือดอกที่ติดนิ้วตาล เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๒ เซนติเมตร และมีกาบแข็งหุ้มแต่ละดอก

ผล ผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดียว ทรงกลม สีน้ำตาลถึงม่วงเข้มปลายผลสีเหลืองผิวมัน มี ๓ พู ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๑๕ เซนติเมตร ผลเป็นเส้นใยแข็งเป็นมัน มักมีสีเหลืองแกมดำคล้ำเป็นมันหุ้มห่อเนื้อเยื่อสีเหลือง เมล็ดใหญ่แข็ง ๑–๓ เมล็ด

ลักษณะเด่น บริเวณโคนต้นจะมีรากเป็นกลุ่มใหญ่ ใบรูปพัดออกหนาแน่นบริเวณเรือนยอด ดอกแยกเพศอยู่ต่างต้น ผลเป็นเส้นใยแข็งเป็นมัน

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม ติดผลเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน

การปลูกและการดูแล เป็นพืชที่ทนทานต่อสภาพแวดล้อม สามารถขึ้นได้ในดินแทบทุกชนิด แต่ไม่ชอบดินที่มีสภาพเป็นกรด การเพาะเมล็ดตาลโตนด นำผลตาลโตนดที่สุกมาปอกเปลือกนอกออกให้หมด ขยำเอาเนื้อตาลสุกสีเหลืองส้มออกมา หลังจากขยำเอาเนื้อตาลที่มีสีเหลืองส้มออกหมดแล้ว นำเมล็ดตาลที่ได้ไปใส่ในถุงปุ๋ย หรือนำเมล็ดตาลไปแช่น้ำประมาณ ๑ เดือน แล้วนำมากองบนพื้นดินคลุมด้วยฟางข้าว ประมาณ ๑๕ วัน เมล็ดตาลจะเริ่มงอก หลังจากนั้นนำเมล็ดตาลไปปลูกลงแปลงได้ ขุดหลุมขนาดกว้างยาวและลึกประมาณ ๒๕ เซนติเมตร ใส่ปุ๋ยคอกเก่ารองก้นหลุม ขณะที่วางเมล็ดตาลที่เริ่มงอกลงก้นหลุม ระวังอย่าให้ปลายรากตาลหัก (ถ้าปลายรากหัก เมล็ดตาลจะไม่สามารถพัฒนาเป็นต้นอ่อนที่สมบูรณ์ได้) กลบดินเล็กน้อย รดน้ำให้ชุ่ม หลังจากปลูกตาลไปได้ ๓๐ วัน ต้นอ่อนจะค่อยพัฒนาภายในรากของเมล็ดตาล ซึ่งจะงอกรากออกมายาวประมาณ ๓๐–๖๐ เซนติเมตร และจะหยุดการเจริญเติบโตพร้อมกับพัฒนาต้นอ่อนในราก ซึ่งต่างจากปาล์มชนิดอื่นๆ ระยะที่ปลูกที่เหมาะสม คือ ระยะ ๖×๖ เมตร ถึง ๘×๘ เมตร ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของดินด้วย และต้นตาลที่เกิดจากการเพาะเมล็ดจะมีรากยาวประมาณ ๓๐–๖๐ เซนติเมตร และจะหยุดการเจริญเติบโตพร้อมกับการพัฒนาต้นอ่อนในราก ถ้าปลูกในช่วงฤดูฝนแทบจะไม่ต้องทำอะไรมาก นอกจากทำรั้วกันสัตว์เหยียบย่ำเท่านั้น ปกติต้นตาลจะเริ่มตั้งสะโพกหลังปลูกประมาณ ๓–๕ ปี ควรมีการตัดแต่งทางตาลออกเสียบ้างให้เหลือประมาณ ๑๕–๒๐ ใบ จะช่วยให้ต้นตาลเจริญเติบโตเร็วขึ้น เก็บเกี่ยวผลผลิตได้เมื่อต้นมีอายุประมาณ ๑๐ ปี

ประโยชน์ทั่วไป ทำน้ำตาลสด น้ำตาล ใช้สานภาชนะต่าง ๆ แกะสลักเป็นภาชนะใช้สอย หรือเครื่องประดับบ้าน ทำสะพาน ไม้ฟืน ผล ใช้รับประทานได้ ลำต้น ใช้ในการก่อสร้าง สรรพคุณทางสมุนไพร ราก แก้ซางเด็ก แก้ทอนซิลอักเสบ แก้ไข้ ใบ แก้ปากเปื่อย แก้บิด แก้ท้องเสีย น้ำตาลสด บำรุงหัวใจ แก้อ่อนเพลีย ขับเสมหะ ช่วยเจริญอาหาร แก้นิ่ว จาว รักษานิ่วในไต นิ่วในถุงน้ำดี ทั้ง ๕ ขับพยาธิ แก้ตานซาง และคุมธาตุ (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

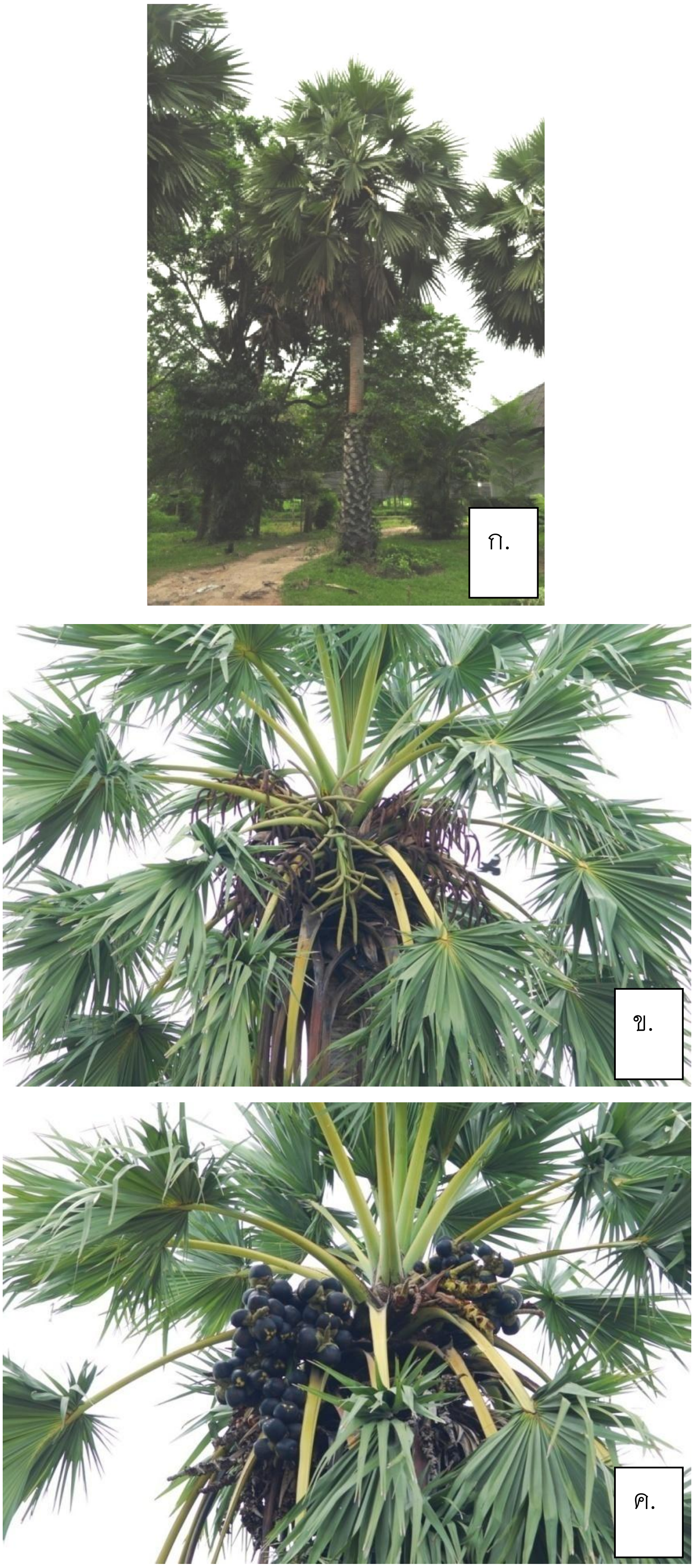

ตาลโตนด *Borassus flabellifer* L. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๔๕. กะพ้อ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Licuala spinosa* Thunb.

ชื่อวงศ์ PALMAE

ชื่อพื้นเมือง กะพ้อเขียว พ้อ (ภาคใต้) กะพ้อหนาม (ภาคกลาง)

ชื่อสามัญ Mangrove fan palm (ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ๒๕๕๐ ข)

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ขึ้นตามชายป่า ในที่น้ำขังจนถึงริมทะเล ในประเทศไทยพบทางภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงใต้ และภาคใต้ ในต่างประเทศพบที่อินเดีย พม่า ภูมิภาคอินโดจีน และมาเลเซีย (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๓๘) พบตามลำธารในป่าดงดิบชื้นและที่ลุ่มน้ำขังในป่าพรุ (สุรีย์ ภูมิภมร, อนันต์ คำคง, ๒๕๔๐)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ปาล์มแตกกอ สูงได้ถึง ๕ เมตร ลำต้นมีเส้นผ่านศูนย์กลาง ๕–๘ เซนติเมตร บางครั้งอยู่รวมกันแน่น ทำให้ดูทึบ รอยกาบใบเห็นไม่ชัดนัก มักมีกาบใบที่ไม่หลุดร่วงปกคลุมอยู่

ใบ ใบประกอบแบบนิ้วมือ รูปพัด ลักษณะคล้ายฝ่ามือ เรียงเวียนสลับ ขอบใบหยักเว้าลึกถึงสะดือ แตกเป็นใบย่อย ๘–๑๒ ใบ แผ่นใบแผ่กว้าง ๑ เมตร ก้านใบยาว ๐.๕๐–๑.๕๐ เมตร สีเขียว ขอบก้านใบมีหนามแข็งและยาวโค้ง ใบย่อยรูปแถบ ปลายเบี้ยว และเว้าเป็นหางปลา โคนสอบ ออกเป็นกลุ่มชิดกันที่ปลายก้านใบ โคนก้านใบมีเส้นใยประสานกันหุ้มหนาแน่น กาบใบเล็กเป็นหลอด สีเขียว

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ช่อดอกสมบูรณ์เพศ ๕–๗ ช่อ ห้อยลง ออกระหว่างกาบใบ ยาว ๒ เมตร ดอกไม่มีก้าน กลีบเลี้ยงติดกันเป็นรูปถ้วย เมื่อดอกเจริญขึ้นกลีบเลี้ยงจะฉีกออกทางด้านข้าง กลีบดอกรูปคนโท โคนติดกัน ปลายแยกเป็น ๓ แฉก เกสรเพศผู้ ๖ อัน ติดกันเป็นวงรอบกลีบดอก เกสรเพศเมียเล็ก รังไข่ตอนบนตัดแบน

ผล รูปกลม ขนาด ๑ เซนติเมตร เมื่อสุกสีแดง เมล็ดกลม

ลักษณะเด่น ใบประกอบ รูปพัด ลักษณะคล้ายฝ่ามือ ขอบก้านใบมีหนามแข็งและยาวโค้ง

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนธันวาคมถึงมีนาคม ผลแก่เดือนมิถุนายนถึงกันยายน (สุรีย์ ภูมิภมร, อนันต์ คำคง, ๒๕๔๐) ต่างจากราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๓๘) ที่กล่าวว่าออกดอกและติดผลเกือบตลอดปี

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด ใช้เวลา ๖–๘ เดือน จึงงอก ช่วงประดับที่สวยงามมีความสูง ๐.๕–๑.๕๐ เมตร ขึ้นได้ดีทั้งที่ร่มรำไรหรือที่ได้รับแสงแดดตลอดวัน (ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ทั่วไป เหมาะสำหรับปลูกเป็นไม้กระถางหรือปลูกลงแปลงในที่ร่มรำไรหรือกลางแจ้ง (ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ๒๕๕๐ ข) นิยมปลูกเป็นไม้ประดับทั้งในร่มและกลางแจ้ง ชาวบ้านนิยมตัดใบอ่อนที่ยังไม่คลี่มาฉีกออกให้เหลือแต่ใบจริง นำมาห่อข้าวเหนียวผัดใส่ถั่วขาวหรือถั่วดำ นำไปนึ่ง ได้เป็นข้าวต้มมัดหรือตูป๊ะ (ภาษายาวีแปลว่า ข้าวต้มมัดใบกะพ้อ) รับประทานเป็นอาหารว่าง (พูนศักดิ์ วัชราภร, ๒๕๔๘) ยอดอ่อน รับประทานได้ ลำต้นใช้ทำเสารั้วและใช้ทำสิ่งก่อสร้างชั่วคราว ใบแก่ ใช้ห่อของและมุงหลังคา (สุรีย์ ภูมิภมร, อนันต์ คำคง, ๒๕๔๐) ลำต้นแก่จัดใช้ทำเครื่องเรือน เช่น ทำบ้าน สะพาน เสารั้ว ยอดอ่อนใช้ประกอบอาหาร คล้ายยอดมะพร้าว เช่น ทำแกงเลียง แกงส้ม ใบอ่อน ใช้ห่อขนม (ข้าวต้มมัดใบกะพ้อ) ทำงานประดิษฐ์ เช่น งานจักสาน ใช้แทนเชือกผูกสิ่งของได้ ใบแก่ ใช้ทำหลังคาแทนหลังคามุงจากได้ ก้านใบแก่ ใช้สานทำกระด้ง แทนไม้ไผ่ได้

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

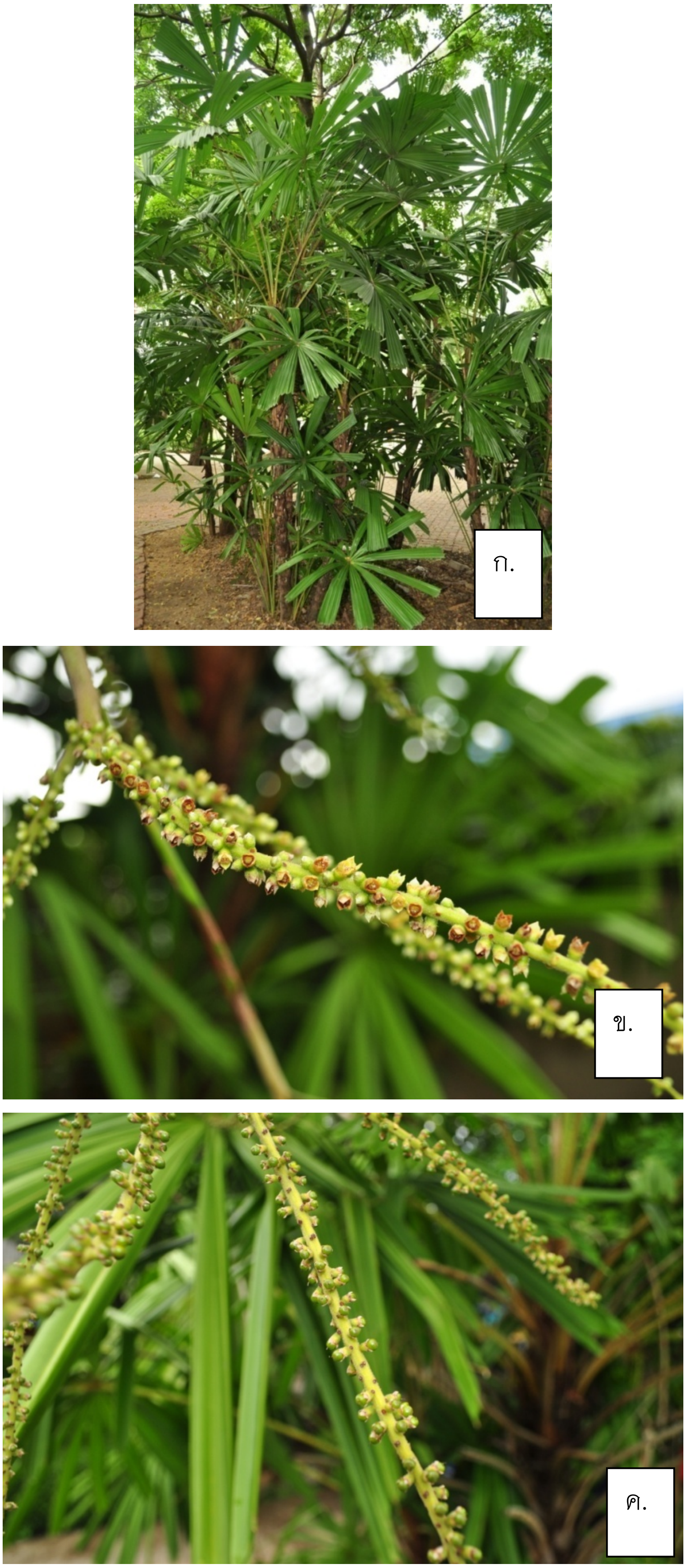

กะพ้อ *Licuala spinosa* Thunb. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผลอ่อน

ที่มา จังหวัดระยอง

๔๖. เป้ง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Phoenix acaulis* Roxb.

ชื่อวงศ์ PALMAE

ชื่อพื้นเมือง ปุ่มเป้ง (ภาคเหนือ) เป้งบก (ราชบุรี)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ขึ้นตามป่าโปร่ง บริเวณที่โล่ง พื้นที่มีความลาดเท ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๓๐๐–๖๐๐ เมตร (สุรชัย มัจฉาชีพ, ๒๕๔๑) แตกต่างจาก สุธรรม อารีกุล (๒๕๕๒ ข) กล่าวว่า พบได้ในป่าที่ค่อนข้างโล่งแจ้งตามทุ่งหญ้าหรือในป่าสน ป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ ทั้งในพื้นที่ค่อนข้างแห้งแล้ง หรือบริเวณที่ค่อนข้างชุ่มชื้นในพื้นล่างถึงความสูงจากระดับน้ำทะเล ๑,๙๐๐ เมตร ในต่างประเทศมีในอินเดียแถบเทือกเขาหิมาลัย พม่า จีนตอนใต้ ประเทศในภูมิภาคอินโดจีน

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ปาล์มต้นเดี่ยว (มีแตกกอบ้าง) ลำต้นสั้นมากอยู่ติดผิวดิน และแตกใบพุ่งขึ้นมา ขนาดเล็กสูงราว ๑–๓ เมตร ลำต้นเดี่ยวตั้งตรง เปลือกสีออกเทาเหลือง

ใบ ใบประกอบแบบขนนก ออกเวียนสลับรอบต้น โคนใบมีกาบหุ้ม ใบยาว ๘๐–๑๖๐ เซนติเมตร มีหนามด้านบน แต่ละใบมีใบย่อยออกเป็นคู่กัน ใบย่อยยาวประมาณ ๓๐ เซนติเมตร รูปเรียวยาว ขอบขนาน ปลายใบเรียวแหลมเป็นเข็ม ขอบใบเรียบ ใบย่อยสันแข็ง มีสีเงินอมเขียว และพุ่งออกหลายทิศทาง โคนก้านใบมีหนามยาวประมาณ ๑ นิ้ว

ดอก ออกเป็นช่อตามซอกก้านใบ ใกล้ยอด สีขาวครีม ก้านช่อดอกสั้นมีกาบใหญ่หุ้มช่อดอกด้านบน ดอกย่อยอัดกันแน่น ดอกตัวผู้และดอกตัวเมียแยกกันคนละต้น ดอกตัวเมียรูปถ้วย ปลายแยกเป็น ๓ แฉก ดอกตัวผู้รูปทรงกลม ปลายแยกเป็น ๖ แฉก

ผล รูปไข่ แกมขอบขนานมีร่องตื้น ๆ ตามยาว มีเนื้อหุ้มผลบาง ๆ เมื่อสุกสีแดง พอแก่จัดเป็นสีดำ มีเมล็ด ๑ เมล็ด รูปทรงกระบอก

ลักษณะเด่น ปาล์มต้นเดี่ยว (มีแตกกอบ้าง) ลำต้นสั้นมากอยู่ติดผิวดิน และแตกใบพุ่งขึ้นมา ใบประกอบแบบขนนก มีหนามด้านบน ปลายใบเรียวแหลมเป็นเข็ม

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนมกราคมถึงมีนาคม ออกผลเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด ชอบความชื้น ชอบแสงแดดจัด ขึ้นได้ดีในดินร่วนซุย (สำนักความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้, ม.ป.ป.)

ประโยชน์ทั่วไป นิยมปลูกเป็นไม้ประดับ ปลูกประดับสวนตามอาคารสถานที่ต่าง ๆ ใช้กาบใบและใบ สานเสื่อ กระบุง และตะกร้า รับประทานผลสุก เนื้อหุ้มเมล็ดที่แก่จัด มีรสหวาน รับประทานได้ เนื้ออ่อนบริเวณคอลำต้น ทำเป็นอาหารประเภทผัก รับประทานสด ๆ หรือใช้ประกอบอาหารได้ รสหวาน กรอบมัน (สุธรรม อารีกุล, ๒๕๕๒ ข; สุรชัย มัจฉาชีพ, ๒๕๔๑)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

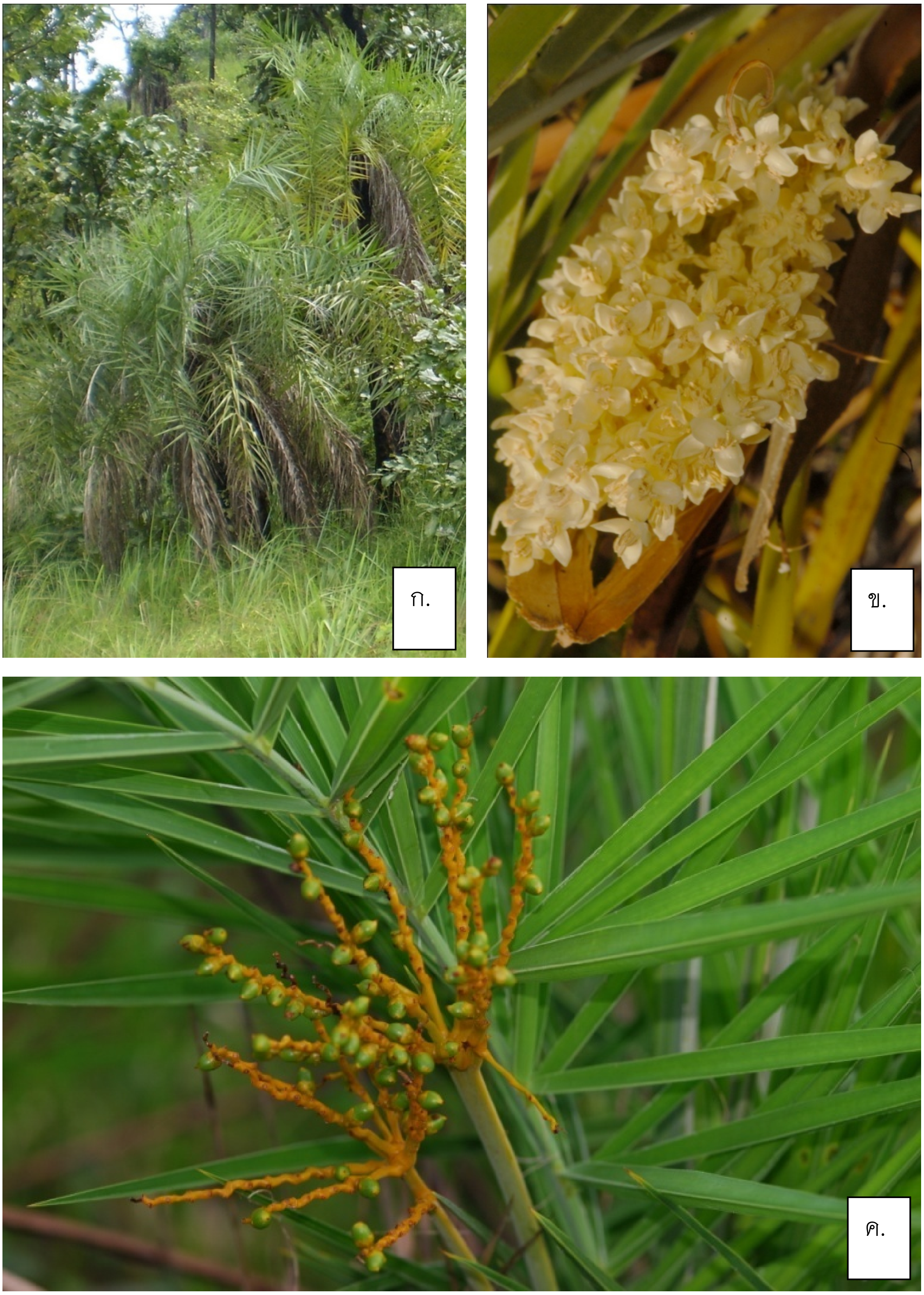

เป้ง *Phoenix acaulis* Roxb. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผลอ่อน

ที่มา จังหวัดฉะเชิงเทรา

๔๗. ปาล์มขวด

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Roystonea regia* (Kunth) Cook

ชื่อวงศ์ PALMAE

ชื่อพื้นเมือง –

ชื่อสามัญ Cuban royal palm, Royal palm

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ถิ่นกำเนิดประเทศคิวบา ฮอนดูรัส (ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ๒๕๕๐ ก)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ปาล์มต้นเดี่ยว ลำต้นคอดใกล้โคนและป่องกลาง ลำต้นมีเส้นผ่านศูนย์กลาง ๕๐ เซนติเมตร สูงได้ถึง ๒๕ เมตร คอสีเขียวเข้มและยาวถึง ๑ เมตร

ใบ ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ใบย่อยรูปขนนก ทางใบยาว ๕–๖ เมตร แตกออกสองทิศทาง จึงเห็นเป็นพวงใหญ่ ปลายใบเรียวแหลม โคนใบรูปลิ่ม แผ่นใบหนา

ดอก ออกเป็นช่อแยกเพศอยู่ร่วมต้น ออกใต้คอ สีขาวนวล ขนาดใหญ่ แผ่กระจายยาวถึง ๑ เมตร กลีบเลี้ยงติดกัน กลีบดอก ๖ กลีบ

ผล ผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดียว ติดผลจำนวนมาก ผลกลม ขนาด ๑–๑.๕ เซนติเมตร ผลอ่อนมีสีเขียว เมื่อแก่เป็นสีม่วงอมดำหรือสีดำ

ลักษณะเด่น ลำต้นคอดใกล้โคนและป่องกลาง คอสีเขียวเข้มและยาวถึง ๑ เมตร ดอกออกเป็นช่อแยกเพศอยู่ร่วมต้น

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม ออกผลเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดใช้เวลาประมาณ ๖๐ วัน ช่วงประดับที่สวยงาม ต้นมีความสูง ๓–๗ เมตร เหมาะสำหรับปลูกลงแปลงกลางแจ้งเป็นกลุ่มหรือแถวเดี่ยวบริเวณริมน้ำ ชอบแสงแดดจัด ในระยะที่กำลังเจริญเติบโตจะต้องการน้ำมาก ขึ้นได้ในดินแทบทุกชนิด

ประโยชน์ทั่วไป ใช้เป็นไม้ประดับ ยอดอ่อนรับประทานได้คล้ายยอดมะพร้าว ผล ใช้เลี้ยงหมู

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

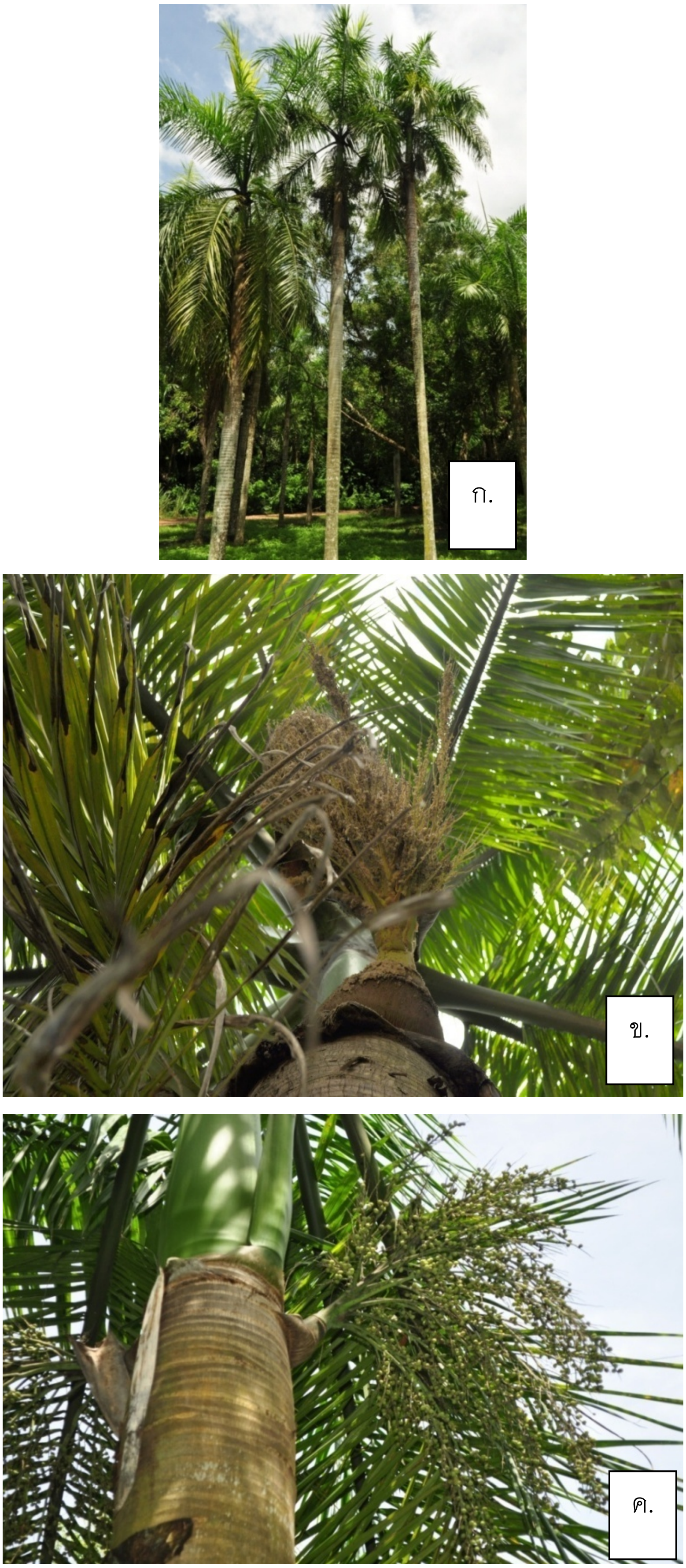

ปาล์มขวด *Roystonea regia* (Kunth) Cook ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๔๘. ค้อ (ตะคร้อ)

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Schleichera oleosa* (Lour.) Oken

ชื่อวงศ์ SAPINDACEAE

ชื่อพื้นเมือง กาซ้อง ค้อ (กาญจนบุรี) คอส้ม (เลย) เคาะ (นครพนม พิษณุโลก) เคาะจ้ก มะเคาะ มะจ้ก มะโจ้ก (ภาคเหนือ) ตะคร้อไข่ (ภาคกลาง)

ชื่อสามัญ Ceylon oak, Lac tree

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ พบขึ้นตามป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ ทุ่งหญ้า ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๑๐๐–๙๐๐ เมตร ในประเทศไทยพบแทบทุกภาคยกเว้นภาคใต้ ต่างประเทศพบที่อินเดีย ศรีลังกา พม่า ภูมิภาคอินโดจีน อินโดนีเซีย (สมราน สุดดี, ๒๕๕๒ ก)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงได้ถึง ๔๐ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดทรงรูปไข่ทึบ แตกกิ่งต่ำ ลำต้นสั้น มักบิดเป็นปุ่มปมและพูพอน เปลือกสีน้ำตาลแดงหรือน้ำตาลเทา แตกเป็นสะเก็ดหนา กิ่งอ่อนและยอดอ่อนมีขนสีเทา

ใบ ประกอบแบบขนนกปลายคู่ เรียงเวียนสลับ มีใบย่อย ๒–๔ คู่ เรียงตรงข้ามหรือเกือบตรงข้าม ใบรูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ รูปใบหอกแกมรูปขอบขนาน กว้าง ๕–๘ เซนติเมตร ยาว ๙–๒๗ เซนติเมตร ปลายใบมนมีติ่งแหลม โคนใบสอบ แผ่นใบหนา ใบอ่อนสีแดงเรื่อ ๆ มีขนตามเส้นใบ ใบแก่เกลี้ยง ขอบใบเป็นคลื่น เส้นแขนงใบข้างละ ๘–๑๖ เส้น ก้านช่อใบ ๕–๑๐ เซนติเมตร ผิวใบด้านบนค่อนข้างเกลี้ยง ด้านล่างมีขน

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง สีขาวอมเขียว ช่อดอกยาว ๒๐–๓๐ เซนติเมตร กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ไม่มีกลีบดอก ดอกสมบูรณ์เพศ เกสรเพศผู้ ๖–๘ อัน ยอดเกสรเพศเมียแยกเป็น ๓ แฉก ดอกบานเต็มที่กว้าง ๕–๘ มิลลิเมตร

ผล ผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดียว ทรงไข่แกมขอบขนาน กว้าง ๐.๕–๑ เซนติเมตร ยาว ๑–๓ เซนติเมตร ปลายและโคนผลแหลม เปลือกเรียบและเกลี้ยง ผลสุกสีน้ำตาล ผิวเกลี้ยง เนื้อในสีเหลือง ฉ่ำน้ำหุ้มเมล็ด ๑–๒ เมล็ด เมล็ดรูปไข่

ลักษณะเด่น กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ไม่มีกลีบดอก ผลสุกเนื้อในสีเหลือง ฉ่ำน้ำหุ้มเมล็ด

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดและแยกหน่อ (สุธรรม อารีกุล, ๒๕๕๒ ค)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนมีนาคมถึงเมษายน ออกผลเดือนมีนาคมถึงสิงหาคม แตกต่างจาก ประนอม จันทรโณทัย (๒๕๕๐) กล่าวว่า ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม

ประโยชน์ทั่วไป เนื้อไม้ทำล้อเกวียน เพลารถ เครื่องไถ ด้ามเครื่องมือ ใบอ่อน ทำให้สุกรับประทานเป็นเครื่องเคียง เยื่อหุ้มเมล็ดของผลสุก รับประทานได้ น้ำมันจากเมล็ด ใช้ในการทำอาหาร ใช้แต่งผม ทำผ้าบาติก (สมราน สุดดี, ๒๕๕๒ ก) เปลือกใช้ย้อมสี ใบอ่อน กินเป็นผัก เยื่อหุ้มเมล็ด กินได้ เมล็ด นำมาสกัดเอาน้ำมัน (ส่วนพฤกษศาสตร์ป่าไม้ สำนักวิชาการป่าไม้, ๒๕๔๒) ปลูกเพื่อเลี้ยงครั่ง เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องมือทางการเกษตร เช่น ลูกหีบน้ำมัน ลูกหีบอ้อย สากตำข้าว ดุมล้อเกวียน ผลแก่ รับประทานได้ มีรสเปรี้ยว (สุรชัย มัจฉาชีพ, ๒๕๔๑) เนื้อไม้ ใช้ในการอุตสาหกรรมไม้ ทำฟืนและถ่าน (ส่วนพฤกษศาสตร์ป่าไม้ สำนักวิชาการป่าไม้, ๒๕๔๒; สุรีย์ ภูมิภมร, อนันต์ คำคง, ๒๕๔๐) สรรพคุณทางสมุนไพร เปลือกสมานท้อง แก้ท้องเสีย (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข; สมราน สุดดี, ๒๕๕๒ ก; สุรชัย มัจฉาชีพ, ๒๕๔๑) น้ำมันเมล็ด แก้ผมร่วง (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข; สุรชัย มัจฉาชีพ, ๒๕๔๑) เปลือกแก้ฝีหนอง ขับน้ำนมในสตรีหลังคลอดบุตร (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข) น้ำมันจากเมล็ด ใช้แก้อาการคัน แก้สิว อาการติดเชื้อทางผิวหนัง (สมราน สุดดี, ๒๕๕๒ ก)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

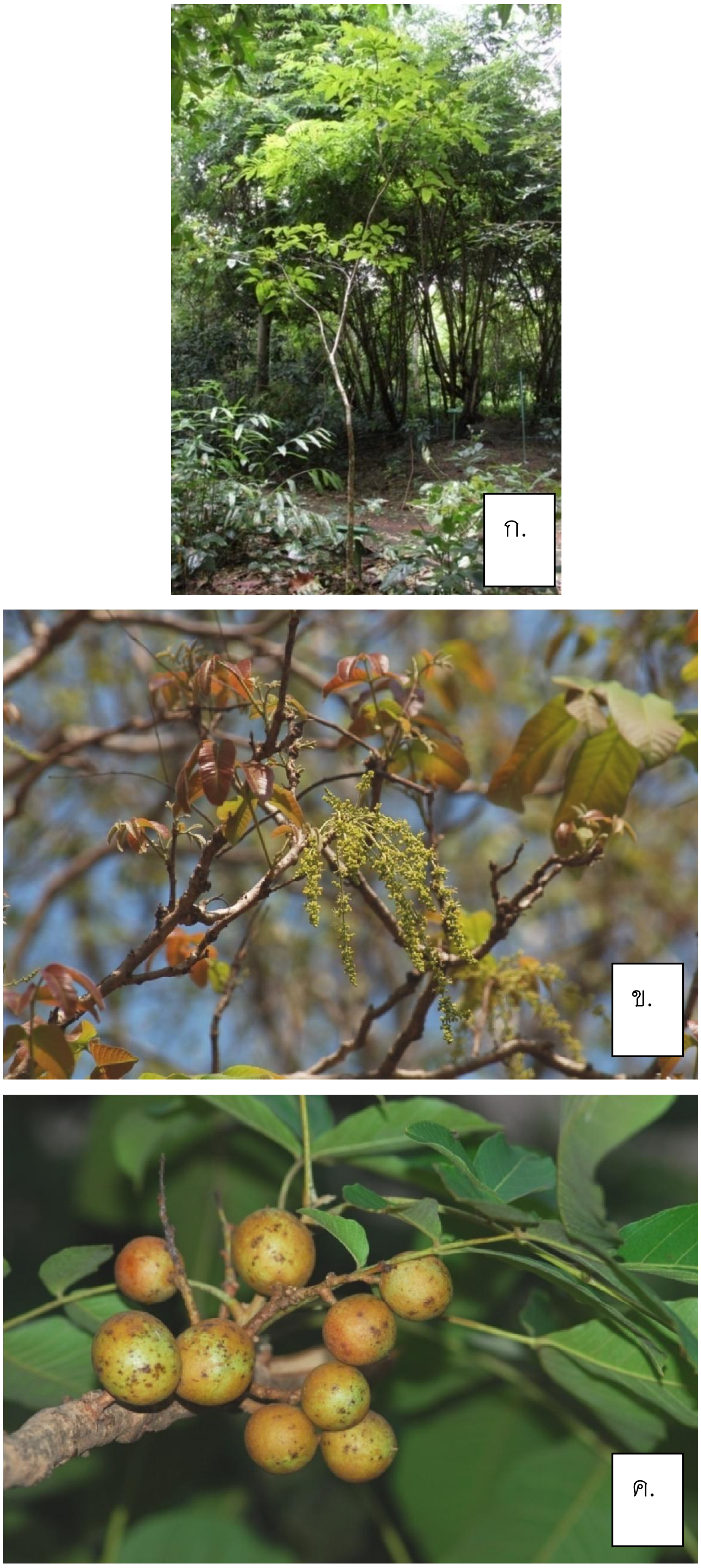

ค้อ (ตะคร้อ) *Schleichera oleosa* (Lour.) Oken ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา จังหวัดฉะเชิงเทรา

๔๙. ลำแพน

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Sonneratia ovata* Backer

ชื่อวงศ์ SONNERATIACEAE

ชื่อพื้นเมือง ลำพูหิน (ภาคกลาง)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ลำแพนมีเขตการกระจายพันธุ์ในจีน (ไหนาน) กัมพูชา และภูมิภาคมาเลเซียจนถึง ปาปัวนิวกินี ในไทยพบในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงใต้ และภาคใต้ ขึ้นตามป่าชายเลนด้านในริมคลองริมแม่น้ำ ที่มีระดับน้ำทะเลขึ้นน้ำลง (สำนักงานหอพรรณไม้, ๒๕๕๒)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดกลางสูง ๔–๑๒ เมตร ไม่ผลัดใบ ทรงพุ่มค่อนข้างกลม แตกกิ่งต่ำกิ่งอ่อนสีขาวอมเขียว กิ่งเป็นรูปสี่เหลี่ยม เปราะ เกลี้ยงเป็นมัน เปลือกสีเทาดำอมน้ำตาล แตกเป็นร่องตื้นตามยาวลำต้น มีช่องระบายอากาศเป็นรูสีน้ำตาลอยู่ประปราย รากหายใจรูปคล้ายหมุดยาว ๑๕–๓๐ เซนติเมตร เหนือผิวดิน

ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก แผ่นใบรูปไข่กว้างถึงรูปเกือบกลม กว้าง ๒.๕–๑๐เซนติเมตร ยาว ๔–๙ เซนติเมตร ปลายใบตัดเว้าบุ๋ม โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนากรอบเป็นมันทั้งสองด้าน เส้นแขนงใบข้างละ ๑๐–๑๔ เส้น ก้านใบยาว ๐.๓–๑.๕ เซนติเมตร โคนใบกลม สีเขียวเข้ม ลำต้นที่มีอายุมากใบมักจะบิดเบี้ยวไม่สมมาตร

ดอก ดอกเดี่ยวหรือเป็นช่อกระจุก ช่อละ ๓–๕ ดอก ออกที่ซอกใบและปลายกิ่ง สีขาว ก้านดอกย่อยยาว ๑-๒ เซนติเมตร บางครั้งไม่มีก้านดอกย่อย กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นรูปจาน ปลายแยกเป็นแฉกสามเหลี่ยม๖ แฉก มีขน กลีบเลี้ยงงุ้มเข้าหากัน มีสีชมพูที่โคนกลีบด้านใน กลีบดอก ๖ กลีบ รูปสามเหลี่ยมแกมรูปไข่ยาวกว่าหลอดเล็กน้อย ด้านบนนุ่มคล้ายกำมะหยี่ สีเหลืองอมเขียว และสีชมพูเรื่อๆ ที่โคนกลีบด้านในกลีบดอกไม่ปรากฏ ก้านดอกยาว ๓ เซนติเมตร ดอกบานเต็มที่กว้าง ๔–๔.๕ เซนติเมตร

ผล ผลสดแบบมีเนื้อหลายมีเมล็ด ทรงกลมแบนกว้าง ๕–๕.๗ เซนติเมตร หนา ๓.๕–๔.๕ เซนติเมตร ด้านแนวนอนยาวกว่าแนวตั้ง กลีบเลี้ยงห่อหุ้มผลตลอดเวลา กลีบเลี้ยงจะสากมือเหมือนมีขนอยู่ เมล็ดรูปเกือกม้า

ลักษณะเด่น มีรากหายใจรูปคล้ายหมุดยาว ๑๕–๓๐ เซนติเมตร เหนือผิวดิน กลีบเลี้ยงห่อหุ้มผลตลอดเวลา

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน ออกผลเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม

การปลูกและการดูแล ด้วยเมล็ดและปักชำกิ่ง ในทุกสภาพพื้นดิน ที่ความชื้นสูง แสงแดดเต็มวัน (“ลำแพน” ออกผลทั้งปี, ๒๕๕๔)

ประโยชน์ทั่วไป ปลูกเป็นไม้ประดับ ผลดิบและสุก กินได้ เกสรของดอก ใช้เป็นผักจิ้มน้ำพริก

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

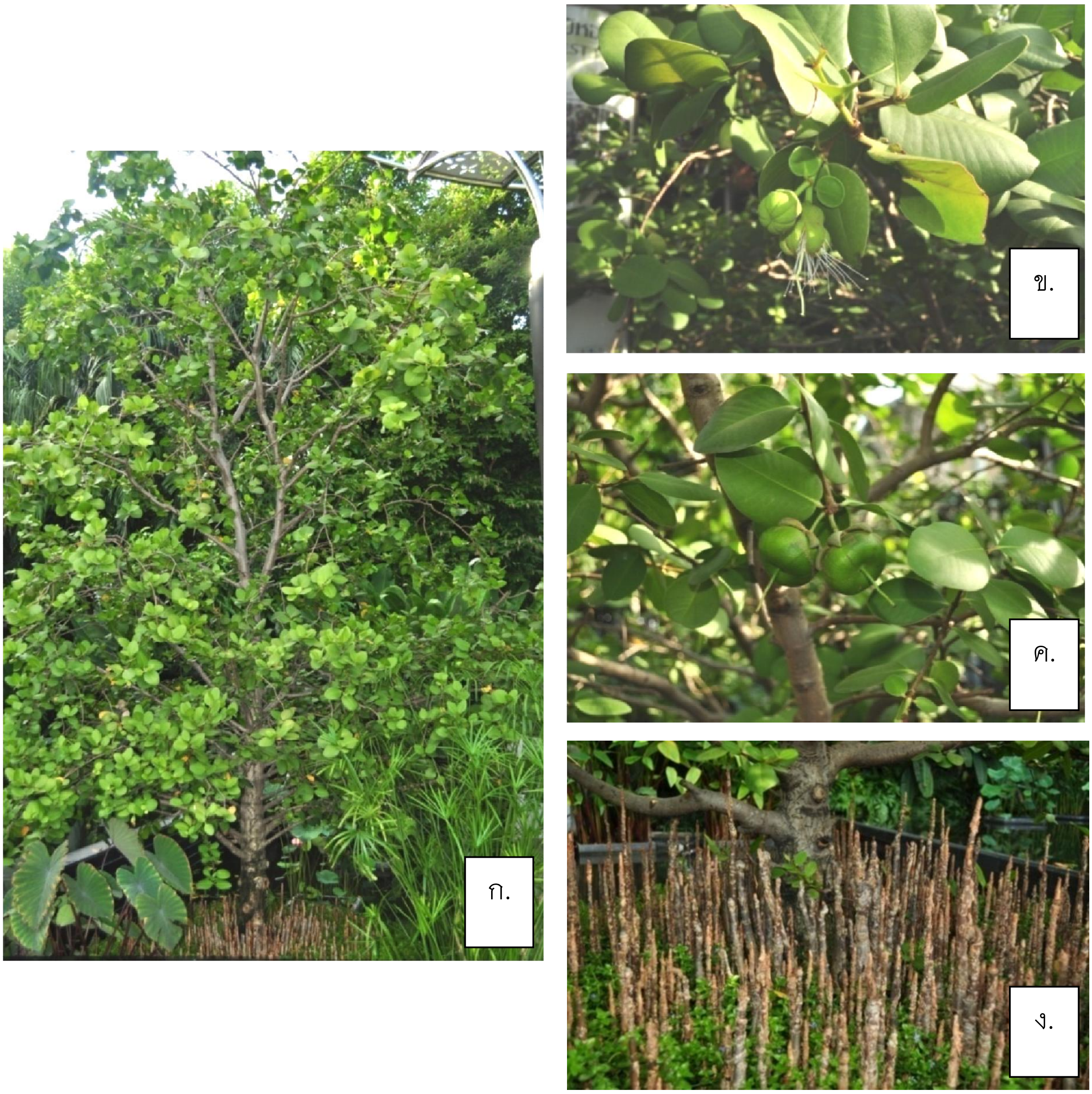

ลำแพน *Sonneratia ovata* Backer. ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล, ง. รากหายใจ

ที่มา สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา

๕๐. สำรอง (พุงทะลาย)

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Scaphium affine* (Mast.) Pierre

ชื่อวงศ์ STERCULIACEAE

ชื่อพื้นเมือง จอง หมากจอง (อุบลราชธานี) พุงทะลาย (กรุงเทพฯ)

ชื่อสามัญ Pung ta hai (จีน)

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ในป่าดิบทางภาคตะวันออก (บริเวณอุทยานแห่งชาติภูจองนายอย จังหวัดอุบลราชธานี) ภาคตะวันออกเฉียงใต้ (บริเวณจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด) และภาคใต้ (บริเวณจังหวัดยะลา) ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๘๐–๗๐๐ เมตร ในต่างประเทศพบที่ กัมพูชา ลาว และเวียดนาม (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ก)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้น ขนาดใหญ่ สูงได้ถึง ๔๐ เมตร เรือนยอดเป็นรูปกรวยเจดีย์ถึงกลม ลำต้นเปลาตรง โคนต้นเป็นพูพอน สูงถึง ๒ เมตร เปลือกนอกสีน้ำตาลเทาอ่อน แตกเป็นร่องตื้นๆ ตามยาว เปลือกในสีน้ำตาลอมส้ม ยอดอ่อนสีน้ำตาลอมแดง มีขนสีสนิมปกคลุม มีหูใบ รูปลิ่มแคบ มีขนสีสนิมปกคลุม

ใบ ใบเดี่ยว เรียงเวียน รูปไข่ถึงรูปขอบขนานแกมไข่ กว้าง ๗–๑๐ เซนติเมตร ยาว ๑๓–๒๒ เซนติเมตร โคนใบเว้าเล็กน้อยหรือรูปลิ่มถึงตัด ปลายใบแหลมหรือเรียวแหลม ใบเกลี้ยง คล้ายแผ่นหนัง เส้นแขนงใบ ๔–๘ คู่ ใบของไม้หนุ่ม (อายุ ๒–๑๐ ปี) มี ๓–๕ แฉก ก้านใบยาว ๕–๒๑ เซนติเมตร

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ยาว ๑๔–๒๐ เซนติเมตร (ช่อดอกที่ติดใกล้ปลายยอดอาจยาวเพียง ๓ เซนติเมตร) ออกตามง่ามใบหรือปลายยอด ตั้งตรง ดอกอัดแน่น วงกลีบรวม รูประฆัง เส้นผ่านศูนย์กลาง ๕–๗ มิลลิเมตร มีกลีบรวบ (tepal) ๕ กลีบ กว้าง ๑.๕–๒ มิลลิเมตร ยาว ๓–๔ มิลลิเมตร สีขาวอมเขียว มีขนสั้นนุ่ม ก้านชูเกสรร่วมตั้งตรง

ผล แห้งแตกด้านเดียว คล้ายรูปเรือ กว้าง ๕–๖ เซนติเมตร ยาว ๑๘–๒๐ เซนติเมตร เมล็ดทรงรี กว้าง ๑.๔–๒ เซนติเมตร ยาว ๓–๓.๕ เซนติเมตร เมล็ด (เมื่อล้างวุ้นออกแล้ว) ทรงรี กว้าง ๑.๒–๑.๕ เซนติเมตร ยาว ๑.๘–๒.๕ เซนติเมตร

ลักษณะเด่น กลีบรวบ ๕ กลีบ สีขาวอมเขียว มีขนสั้นนุ่ม ก้านชูเกสรร่วมตั้งตรง

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ แม้ว่าสำรองจะเป็นพืชสมุนไพรที่คนไทยรู้จักมาหลายร้อยปี แต่จากการศึกษาของ พงษ์ศักดิ์ พลเสนา (๒๕๕๐ ก) เมื่ออ้างอิงจากเอกสารเรื่อง คู่มือจำแนกความแตกต่างระหว่างสำรองกับสำรองกะโหลก พบว่า ยังไม่เคยมีผู้ใดรายงานทางพฤกษศาสตร์ว่าพบพืชชนิดนี้ ในประเทศไทยมาก่อน จึงส่งตีพิมพ์ในวารสาร Thai Forest Bulletin (Botany) เล่มที่ ๓๕ ค.ศ. ๒๐๐๗ ประกาศเป็นพันธุ์ไม้ชนิดใหม่ของไทย (new record)

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนธันวาคมถึงมกราคม ผลแก่เดือนเมษายน

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดและเสียบยอด ใช้กิ่งสำรองเสียบบนตอสำรองกะโหลก (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ก)

ประโยชน์ทั่วไป ใช้เป็นเครื่องดื่ม เป็นยารักษาโรค ใช้ก่อสร้างเครื่องเรือนและเครื่องใช้ต่างๆ เนื้อไม้จัดเป็นกึ่งไม้เนื้ออ่อนและไม้เนื้อแข็ง ค่อนข้างหยาบ ในมาเลเซีย ใช้ทำไม้บาง ไม้อัดแต่ต้องใช้ภายใน เป็นพืชอาหารสัตว์ ปลูกเพื่ออนุรักษ์ต้นน้ำลำธารและสิ่งแวดล้อม ปลูกเป็นไม้ประดับ (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา,๒๕๕๐ ก) สรรพคุณทางสมุนไพร ผล แช่น้ำให้พองตัว แก้ไอ ขับเสมหะ สมานลำไส้ แก้ร้อนใน กระหายน้ำ วางบนตารักษาอาการตาอักเสบ (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

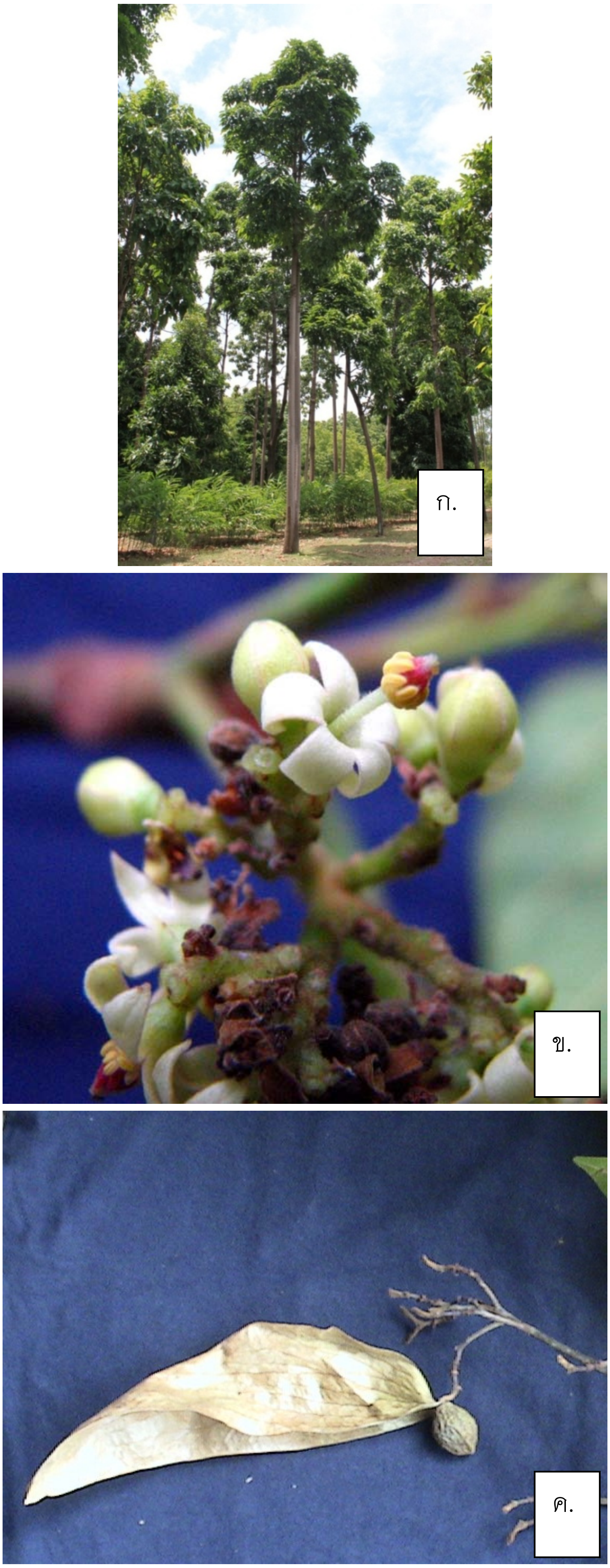

สำรอง (พุงทะลาย) *Scaphium affine* (Mast) Pierre ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา จังหวัดฉะเชิงเทรา

๕๑. สำรองกะโหลก

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Scaphium scaphigerum* (Wall. ex G.Don) Guibourt ex G.Planch.

ชื่อวงศ์ STERCULIACEAE

ชื่อพื้นเมือง ท้ายเภา สำเภา (พัทลุง) สำรองหนู (จันทบุรี)

ชื่อสามัญ –

นิเวศวิทยาและการกระจายพันธุ์ ในป่าดิบทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ (บริเวณจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด) และภาคใต้ (บริเวณจังหวัดชุมพร ระนอง และพัทลุง) ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๘๐–๗๐๐ เมตร ต่างประเทศพบที่พม่า ลาว เวียดนาม และมาเลเซีย (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ก)

ลักษณะทั่วไปและลักษณะเด่น ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงได้ถึง ๔๕ เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นรูปทรงกลมหรือแผ่กว้าง โคนต้นเป็นพูพอน สูงถึง ๗ เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกเรียบ เปลือกนอกสีน้ำตาลอมเทา เปลือกในสีขาว ยอดอ่อนสีน้ำตาลอมแดงถึงน้ำตาลอมเขียว มีขนเล็กน้อย มีหูใบ รูปลิ่มแคบ เกือบเกลี้ยง ร่วงหลุดง่าย

ใบ ใบเดี่ยว เรียงเวียน รูปรีถึงรูปไข่ กว้าง ๔–๙ เซนติเมตร ยาว ๑๐–๑๙ เซนติเมตร โคนใบรูปลิ่มหรือมนถึงตัด ปลายใบเรียวแหลม ใบเกลี้ยง คล้ายแผ่นหนัง เส้นแขนงใบ ๕–๗ คู่ ใบของไม้หนุ่ม (อายุ ๒–๑๐ ปี) ไม่เป็นแฉก ก้านใบยาว ๓–๑๐ เซนติเมตร

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ยาว ๖.๕–๒๐ เซนติเมตร ออกตามง่ามใบหรือปลายยอด ตั้งตรง ดอกโปร่ง วงกลีบรวมรูปประฆัง เส้นผ่านศูนย์กลางของดอก ๑๘–๒๓ มิลลิเมตร มีกลีบรวม (tepal) ๕ กลีบ กว้าง ๓–๕ มิลลิเมตร ยาว ๘–๑๐ มิลลิเมตร สีแดง มีสีเหลืองที่ปลายกลีบ ก้านชูเกสรร่วมโค้ง

ผล ผลแห้งแตกด้านเดียว เป็นปีกขนาดใหญ่ รูปเรือ กว้าง ๕–๗.๒ เซนติเมตร ยาว ๒๒–๒๘ เซนติเมตร เมล็ดทรงเกือบกลมถึงกลม กว้าง ๑.๗–๒ เซนติเมตร ยาว ๑.๘–๒.๒ เซนติเมตร เมล็ด (เมื่อล้างวุ้นออกแล้ว) ทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง ๑.๕–๑.๘ เซนติเมตร

ลักษณะเด่น กลีบรวม ๕ กลีบ สีแดง มีสีเหลืองที่ปลายกลีบ ก้านชูเกสรร่วมโค้ง

ความแตกต่างระหว่างสำรองกับสำรองกะโหลก ใบของไม้หนุ่ม (อายุ ๒–๑๐ ปี) ของสำรองแยกเป็น ๓–๕ แฉก ส่วนสำรองกะโหลกไม่เป็นแฉก ดอกของสำรองสีขาว มีขนาดเล็ก เส้นผ่านศูนย์กลางของดอก ๕–๗ มิลลิเมตร ก้านชูเกสรร่วมตรง ส่วนสำรองกะโหลกดอกสีแดง ปลายกลีบสีเหลือง มีขนาดใหญ่กว่ากลีบดอกสำรอง เส้นผ่านศูนย์กลางของดอก ๑๘–๒๓ มิลลิเมตร ก้านชูเกสรร่วมโค้ง (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ก)

ความสำคัญของพันธุ์ไม้ –

การปลูกและการดูแล ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด

ช่วงการออกดอกและติดผล ออกดอกเดือนธันวาคมถึงมกราคม ผลแก่เดือนเมษายน

ประโยชน์ทั่วไป ใช้เป็นเครื่องดื่ม เป็นยารักษาโรค ใช้ก่อสร้างเครื่องเรือนและเครื่องใช้ต่างๆ เนื้อไม้จัดเป็นกึ่งไม้เนื้ออ่อนและไม้เนื้อแข็ง ค่อนข้างหยาบ ในมาเลเซีย ใช้ทำไม้บาง ไม้อัดแต่ต้องใช้ภายใน เป็นพืชอาหารสัตว์ ปลูกเพื่ออนุรักษ์ต้นน้ำลำธารและสิ่งแวดล้อม ปลูกเป็นไม้ประดับ (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ก) สรรพคุณทางสมุนไพร ผล แช่น้ำให้พองตัว แก้ไอ ขับเสมหะ สมานลำไส้ แก้ร้อนใน กระหายน้ำ วางบนตารักษาอาการตาอักเสบ (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ข)

ประโยชน์ด้านการลดมลพิษและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

–

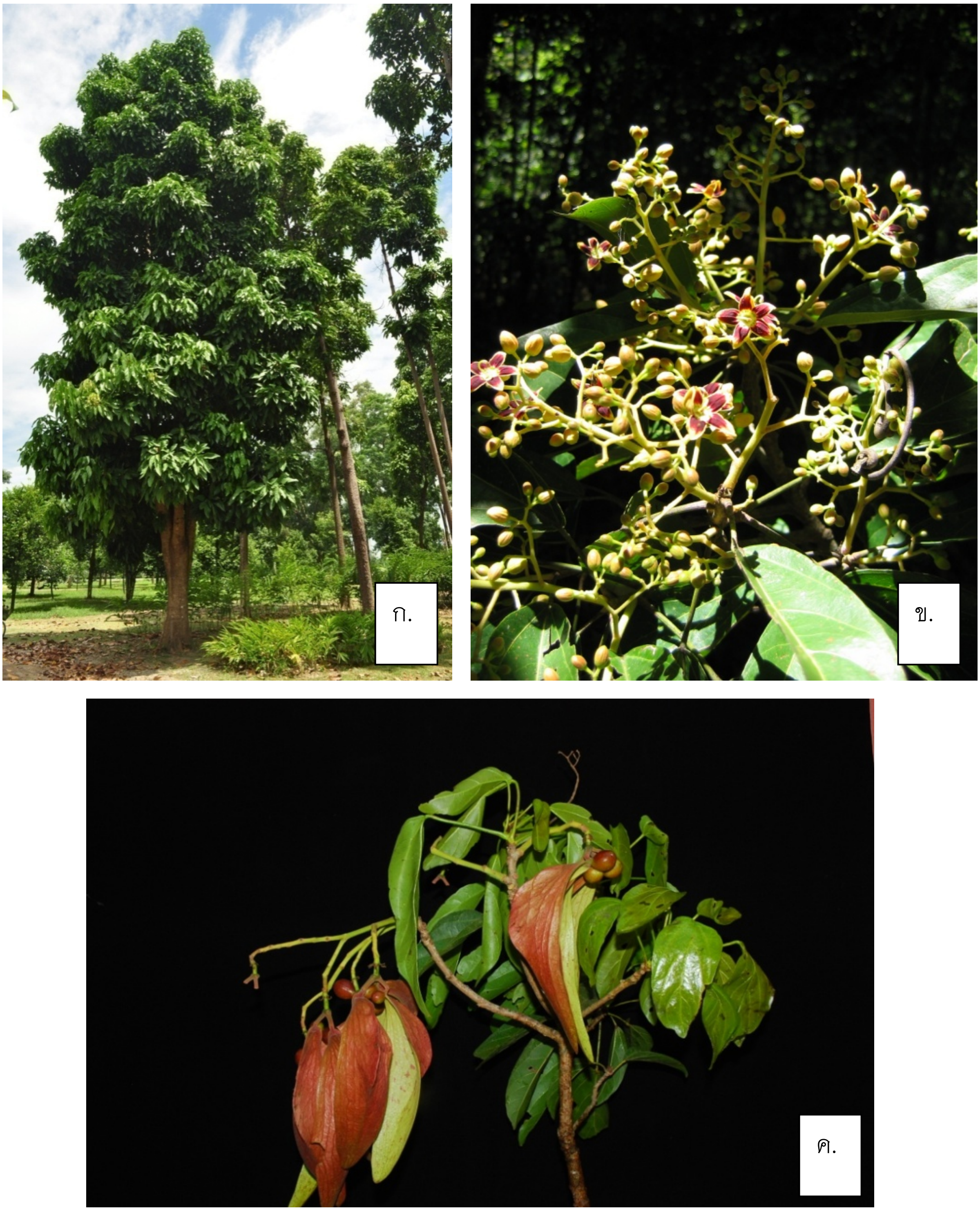

สำรองกะโหลก *Scaphium scaphigerum* (Wall. ex G.Don) Guibourt ex G.Planch ก. ต้น, ข. ดอก, ค. ผล

ที่มา จังหวัดฉะเชิงเทรา

บทที่ ๕ แนวทางการดำเนินงานในอนาคต

ในอนาคต โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง สามารถดำเนินการได้ในหลายแนวทาง รวมทั้งสามารถประยุกต์และขยายผลไปสู่พื้นที่อื่น ในที่นี้ ได้แบ่งแนวคิดการดำเนินงานออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับ*การพัฒนาองค์ความรู้ด้านพรรณไม้ที่เหมาะสม* เพื่อเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำพื้นที่กันชนอุตสาหกรรม ประเภทพื้นที่สีเขียว อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล พร้อมทั้งส่งเสริมคุณภาพชีวิตและคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชน และส่วนที่เกี่ยวข้องกับ*การพัฒนาโครงการในภาพรวม* เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนกับอุตสาหกรรม

๑. การพัฒนาองค์ความรู้ด้านพรรณไม้ที่เหมาะสม สามารถดำเนินการต่อไปในหลายแนวทาง เช่น

๑) พิจารณาเพิ่มเติมพันธุ์ไม้ เช่น ต้นคล้า คลุ้ม สีเสียด และข้อมูลอื่น ๆ เป็นต้นว่า การบำรุงดูแลรักษาต้นไม้ ความต้องการน้ำที่แตกต่างกันของพันธุ์ไม้ ลักษณะการปลูกพันธุ์ไม้ แหล่งพันธุ์ไม้ และแนะนำรายชื่อหน่วยงานที่สามารถให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒) ปรับปรุงเอกสารเผยแพร่ให้มีโครงสร้าง เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และรูปแบบ ที่น่าสนใจและง่ายต่อความเข้าใจยิ่งขึ้น เพื่อสามารถเผยแพร่ได้อย่างกว้างขวางสู่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะเยาวชนรวมทั้งสถาบันการศึกษา รวมทั้งพิจารณาหาแนวทางอื่น ๆ เพื่อผลักดันให้มีการใช้เอกสารให้เป็นประโยชน์ที่สุด รวมทั้งพิจารณาหาแนวทางการประเมินผลสำเร็จของการจัดทำและเผยแพร่เอกสาร

๓) ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเรื่องพรรณไม้ที่มีศักยภาพกำจัดมลพิษด้านอื่น ๆ นอกเหนือไปจากศักยภาพการกำจัดมลพิษด้านอากาศ และเรื่องการสะสมมลพิษในพืชในห่วงโซ่อาหาร โดยควรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับองค์ความรู้สากล เพื่อช่วยเพิ่มพูนความรอบรู้และความเข้าใจ เพื่อช่วยให้การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ เป็นไปอย่างรอบคอบยิ่งขึ้น

๔) ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเรื่องการออกแบบ (design) การปลูกพรรณไม้ พร้อมทั้งเสนอตัวอย่างการออกแบบพื้นที่กันชนอุตสาหกรรม ประเภทพื้นที่สีเขียว เพื่อให้ผู้สนใจสามารถใช้เป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ประโยชน์ต่อไป

๕) ในกรณีของจังหวัดระยอง ควรส่งเสริมให้มีการประสานงานกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว เพื่อรักษาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมโดยการเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะเรื่องประโยชน์ของพรรณไม้ในการป้องกันมลพิษจากกิจกรรมในชุมชนเมือง และเรื่องความเชื่อมโยงกันของระบบนิเวศ โดยเน้นความสำคัญของการรักษาและขยายพื้นที่สีเขียวในเขตอำเภอเมืองระยอง เพื่อเป็นกันชนทางธรรมชาติให้กับพื้นที่ชุมชนที่จัดว่ายังได้รับผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ในระดับน้อยอยู่ เช่น พื้นที่ในอำเภอแกลง

๒. การพัฒนาโครงการในภาพรวม สามารถดำเนินการต่อไปในหลายแนวทาง เช่น

๑) ศึกษาและประมวลองค์ความรู้ในด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมาย เพื่อประกอบการพิจารณานำเสนอแนวนโยบายสิ่งแวดล้อมชุมชน ด้านการจัดทำพื้นที่กันชนอุตสาหกรรม ประเภทพื้นที่สีเขียว

สำหรับพื้นที่ที่มีแผนการพัฒนาทางอุตสาหกรรม เพื่อเป็นมาตรการหนึ่งสำหรับการป้องกันและบรรเทาโอกาสการเกิดผลกระทบต่อชุมชนจากกิจกรรมอุตสาหกรรม ในอนาคต

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนขยายพื้นที่โครงการนำร่องพื้นที่กันชนอุตสาหกรรม ประเภทพื้นที่สีเขียว และให้มีการใช้ประโยชน์ที่หลากหลาย เช่น สามารถเป็นพื้นที่สวนสาธารณะสำหรับชุมชน

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ที่ครอบคลุมการพัฒนาพื้นที่สีเขียว เพื่อเป็นมาตรการเสริมในการป้องกันและบรรเทาปัญหาผลกระทบจากมลพิษจากกิจกรรมอุตสาหกรรม

๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเครือข่ายของแหล่งกล้าไม้ในพื้นที่ โดยการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างเอกชนในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดหาพันธุ์ไม้สำหรับการจัดทำพื้นที่กันชนอุตสาหกรรม

๕) สร้างระบบการติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าของการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สีเขียว เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์

บรรณานุกรม

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. **อยู่อย่างไรภายใต้ภาวะมลพิษ ตอน ไม้ประดับดูดสารพิษ**. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; ๒๕๔๙.

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. **ศูนย์ปฏิบัติการพืชเศรษฐกิจ** [ออนไลน์] ๒๕๔๖ [อ้างเมื่อ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔]. จาก http://www.dnp.go.th/EPAC/plant_economic/41yangna.htm

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **บันทึกช่วยจำการประชุมหารือคณะทำงานภายใต้โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม**; ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕; สำนักงานเทศบาลนครระยอง; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๕ ก.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **บันทึกช่วยจำการประชุมหารือคณะทำงานภายใต้โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม**; ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๕; สำนักงานเทศบาลนครระยอง; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๕ ช.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **(ร่าง) รายชื่อพรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับภาคตะวันออกเพื่อประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม**. เอกสารประกอบการประชุมหารือโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม; ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔; ศูนย์การเรียนรู้เครือข่ายชุมชน ของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน); ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๔ ข.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **พรรณไม้ที่มีศักยภาพในการดูดซับมลพิษด้านอากาศและสอดคล้องกับระบบนิเวศ.** เอกสารประกอบการประชุมหารือโต๊ะกลมครั้งที่ ๔ โครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม; ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓; กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๓ จ.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมสัมมนาโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม**; ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓; กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๓ ข.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมสัมมนาโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม**; ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๔ ฉ.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมสัมมนาโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม**; ๘ มิถุนายน ๒๕๕๕; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๕ ฉ.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม.** การประชุมหารือโต๊ะกลมครั้งที่ ๑; ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๓; กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๓ ค.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม.** การประชุมหารือโต๊ะกลมครั้งที่ ๒; ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓; กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๓ ง.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม.** การประชุมหารือโต๊ะกลมครั้งที่ ๓; ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓; กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๓ ฉ.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม.** การประชุมหารือโต๊ะกลมครั้งที่ ๔; ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓; กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๓ ช.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม**; ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๓; สำนักงานเทศบาลนครระยอง; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๓ ก.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม**; ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓; สำนักงานเทศบาลนครระยอง; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๓ ซ.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม**; ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓; องค์การบริหารส่วนตำบลตะพง; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๓ ฌ.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม**; ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓; องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเนิน; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๓ ญ.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม**; ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓; องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๓ ฎ.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม**; ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔; สำนักงานเทศบาลนครระยอง; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๔ ก.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม**; ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔; ศูนย์การเรียนรู้เครือข่ายชุมชน ของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน); ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๔ ค.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม (โครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม)**; ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๔; สำนักงานเทศบาลนครระยอง; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๔ ข.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม (โครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม)**; ๗ เมษายน ๒๕๕๔; สำนักงานเทศบาลนครระยอง; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๔ จ.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม (โครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม)**; ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๔ ช.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม**; ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๔ ซ.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม**; ๙ กันยายน ๒๕๕๔; กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๔ ญ.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม**; ๒๐ มกราคม ๒๕๕๕; กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๕ ค.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม**; ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕; สำนักงานเทศบาลนครระยอง; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๕ ง.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานการประชุมหารือโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม**; ๖ มีนาคม ๒๕๕๕; สำนักงานเทศบาลนครระยอง; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๕ ข.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานผลการสำรวจพื้นที่โครงการนำร่อง โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม** วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ณ พื้นที่บริเวณรอยต่อของเขตเทศบาลนครระยอง และชุมชนใกล้เคียงในตำบลบ้านแลง ตำบลเชิงเนิน และตำบลตะพง กับพื้นที่ตั้งโครงการอุตสาหกรรมของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน); ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๔ ฌ.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานผลการสำรวจพื้นที่เป้าหมายเบื้องต้น โครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม** ระหว่างวันที่ ๒๕ – ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ณ พื้นที่บริเวณรอยต่อของเขตเทศบาลนครระยอง และชุมชนใกล้เคียงในตำบลบ้านแลง ตำบลเชิงเนิน และตำบลตะพง กับพื้นที่ตั้งโครงการอุตสาหกรรมของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน); ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๓ ฎ.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานผลการสำรวจพื้นที่เป้าหมายเบื้องต้น โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม (โครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม)** เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ พื้นที่กองพันทหารราบที่ ๗ (ค่ายมหาสุรสิงหนาท), พื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่โครงการนำร่องตั้งอยู่ในตำบลตะพงและตำบลเชิงเนิน, และสถานีเพาะชำกล้าไม้จังหวัดระยอง; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๔ ง.

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **รายงานผลการสำรวจพื้นที่เป้าหมายเบื้องต้น โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม** เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ณ พื้นที่โครงการนำร่อง บริเวณสวนรัชมังคลาภิเษก และพื้นที่ริมคลองสามตำบล ในเขตหมู่ ๑๓ และหมู่ ๑๖ ตำบลตะพง; ระยอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; ๒๕๕๕ จ.

ก่องกานดา ชยามฤต. **ลักษณะประจำวงศ์พรรณไม้.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; ๒๕๔๘.

คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติตามมาตรา ๖๗ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. **ข้อเสนอเรื่องการจัดการปัญหาระยะห่างระหว่างอุตสาหกรรม และชุมชนในพื้นที่มาบตาพุด และการเผยแพร่ข้อมูลผลการพิจารณาของคณะกรรมการผังเมือง** [ออนไลน์] ๒๕๕๓ [อ้างเมื่อ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓]. จาก http://www.publicconsultation.opm.go.th/rubfung67/proposal4.pdf

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. **พรรณไม้ ม.อุบลฯ เล่ม ๑.** อุบลราชธานี: คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี; ๒๕๕๐.

คณิตา เลขะกุล, มาลี พ. สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, สุภัทร สวัสดิรักษ์, บรรณาธิการ. **พรรณไม้ในสวนหลวง ร.๙.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์; ๒๕๓๙.

โครงการจัดตั้งศูนย์วิจัยและการจัดการความรู้ทางพฤกษศาสตร์. **โครงการจัดตั้งศูนย์วิจัยและการจัดการความรู้ทางพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ** [ออนไลน์] ๒๕๕๒ [อ้างเมื่อ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๔]. จาก http://bot.swu.ac.th/upload/meattree_document/1229063723.pdf

จเร สดากร, บรรณาธิการ. **พรรณไม้เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒.** กรุงเทพฯ: กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์; ๒๕๔๒.

จเร สดากร, บรรณาธิการ. **พรรณไม้หอมในสวนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ.** กรุงเทพฯ: กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์; ๒๕๔๑.

จำลอง เพ็งคล้าย, ชวลิต นิยมธรรม. พรรณไม้วงศ์ไม้ยางของไทย. **ไม้ยางนาและไม้ในวงศ์ไม้ยาง เล่ม ๓ นานาสาระเกี่ยวกับไม้วงศ์ยาง.** กรุงเทพฯ: ส่วนพฤกษศาสตร์ป่าไม้ กรมป่าไม้; ๒๕๔๒.

จำลอง เพ็งคล้าย, ธวัชชัย วงศ์ประเสริฐ, ธีรวัฒน์ บุญทวีคุณ, พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ทะนงศักดิ์ จงอนุรักษ์. **พรรณไม้วงศ์ไม้ก่อของไทย.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงเทพ (๑๙๘๔) จำกัด; ๒๕๔๙.

ไซมอน การ์ดเนอร์, พินดา สิทธิสุนทร, วิไลวรรณ อนุสารสุนทร. **ต้นไม้เมืองเหนือ.** กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ; ๒๕๔๓.

เต็ม สมิตินันท์. **พรรณไม้ที่ขึ้นบนดินเค็ม** [ออนไลน์] ๒๕๕๓ [อ้างเมื่อ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓]. จาก http://sites.google.com/site/builtenvironmentthai/page1/saline-tolerance-plants

ธงชัย เปาอินทร์, นิวัตร เปาอินทร์. **ต้นไม้ยาน่ารู้.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: บริษัท ออฟเซ็ท เพรส จำกัด; ๒๕๔๔.

ธเนศ เสียงสุวรรณ์. **ลักษณะการแลกเปลี่ยนก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของกล้าไม้ประดับยืนต้นบางชนิดภายใต้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ** [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วนศาสตร์) สาขาวนวัฒวิทยา]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; ๒๕๓๙.

ธวัชชัย สันติสุข. พรรณไม้ที่ทนทานดินเปรี้ยวและขึ้นบนที่ดอนซึ่งน้ำทะเลท่วมไม่ถึง **[หารือ].** ราชบัณฑิต; ๒๘ มกราคม ๒๕๕๔.

ธัญนันท์ วีระกุล. **ไม้มงคล.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: บ้านและสวน; ๒๕๕๑.

บุศบรรณ ณ สงขลา. **สมุนไพรไทย ตอนที่ ๑.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: งานพฤกษศาสตร์ป่าไม้ กองบำรุง กรมป่าไม้; ๒๕๒๕.

ประนอม จันทรโณทัย. **พรรณไม้ภูพาน.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยอนุกรมวิธานประยุกต์ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น; ๒๕๕๐.

ปิยชาติ ไตรสารศรี. **พรรณไม้สวนรุกขชาติมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; ๒๕๕๑.

ปิยะ เฉลิมกลิ่น, จิรพันธ์ ศรีทองกุล, อนันต์ พิริยะภัทรกิจ. **พรรณไม้ที่พบครั้งแรกของโลกในเมืองไทย.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ กรุงเทพ จำกัด; ๒๕๕๑.

ปิยะ เฉลิมกลิ่น. **คู่มือปาล์มประดับ ฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บ้านและสวน; ๒๕๕๐ ข.

ปิยะ เฉลิมกลิ่น. **คู่มือปาล์มประดับ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน); ๒๕๕๐ ก.

ปิยะ เฉลิมกลิ่น. **พรรณไม้วงศ์กระดังงา.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: บ้านและสวน; ๒๕๔๘.

ปิยะ เฉลิมกลิ่น. **ไม้ดอกหอม ฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: บ้านและสวน; ๒๕๕๑.

พงษ์ศักดิ์ พลเสนา. **คู่มือจำแนกความแตกต่างระหว่างสำรองกับสำรองกะโหลก.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. ปราจีนบุรี: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจตนารมณ์ภัณฑ์; ๒๕๕๐ ก.

พงษ์ศักดิ์ พลเสนา. **พืชสมุนไพรในสวนป่าสมุนไพรเขาหินซ้อน ฉบับสมบูรณ์.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. ปราจีนบุรี: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจตนารมณ์ภัณฑ์; ๒๕๕๐ ข.

พจนาถ นันทวนิช. **ระบบนิเวศป่าชายเลนและแนวปะการัง** [ออนไลน์] ม.ป.ป. [อ้างเมื่อ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔]. จาก http://202.143.144.83/~pojanart/112.html

พยัคฆ์ มณีอเนกคุณ, นิรุจน์ คำควร, ประพันธ์ ประมาณ. **คู่มือศึกษาพันธุ์พืชป่า เล่มที่ ๑.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; ๒๕๔๘.

พร้อมจิต ศรลัมพ์, รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล, วงศ์สถิต ฉั่วกุล, อาทร ริ้วไพบูลย์, สมภพ ประธานธุรารักษ์, จุฑามณี สุทธิสีสังข์ และคณะ, บรรณาธิการ. **สมุนไพรสวนสิรีรุกขชาติ.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอน พับลิชชิ่ง; ๒๕๓๙.

พิทยา เพชรมาก, สมิต บุญเสริมสุข, ณัฏฐากร เสมสันทัด, พนิดา จิววราวัฒน์, วิเชษฐ ตรีชิต. **เอกสารส่งเสริมการปลูกป่า.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; ๒๕๓๖.

พิพิธภัณฑสถานธรรมชาติวิทยา ๕๐ พรรษา สยามบรมราชกุมารี. **ความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืชที่พบในอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา** [ออนไลน์] ม.ป.ป. [อ้างเมื่อ ๑ กันยายน ๒๕๕๔]. จาก http://www.sc.psu.ac.th/batdb/chm/biodiversity/plants_103.html

พูนศักดิ์ วัชรากร. **ปาล์มและปรงในป่าไทย.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บ้านและสวน; ๒๕๔๘.

ภานุมาศ จันทร์สุวรรณ, วัชระ สงวนสมบัติ, พรนรินทร์ คุ้มทอง. **มะเดื่อ–ไทรในป่าตะวันออก.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ดอกเบี้ย; ๒๕๔๙.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. **การเกษตรเพื่ออาชีพ** [ออนไลน์] ๒๕๔๑ [อ้างเมื่อ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๔]. จาก http://web.ku.ac.th/agri/mango2/plant2.html

เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์, สุคนธ์ทิพย์ ศิริมงคล, นันทวรรณ สุปันตี, นัยนา เทศนา, โสมนัสสา แสงฤทธิ์, บรรณาธิการ. **พันธุ์ไม้มงคลพระราชทาน.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; ๒๕๕๒.

เมธินี ตาฬุมาศสวัสดิ์. **พรรณไม้ห้วยทราย จังหวัดเพชรบุรี.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช; ๒๕๕๒.

ไม้ประดับดูดสารพิษ ตอนที่ ๔ [ออนไลน์] ม.ป.ป. [อ้างเมื่อ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔]. จาก http://www.homedd.com/HomeddWeb/homedd/A_garden/frontweb/GardenTipList.jsp

ราชบัณฑิตยสถาน. **อนุกรมวิธานพืชอักษร ก.** กรุงเทพฯ: บริษัท เพื่อนพิมพ์ จำกัด; ๒๕๓๘.

ลดาวัลย์ พวงจิตร. **รายงานการวิจัย คุณสมบัติในการแลกเปลี่ยนก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และปริมาณชีวมวลของพรรณไม้ในเขตร้อนภายใต้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ.** กรุงเทพฯ: ภาควิชาวนวัฒวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; ๒๕๔๙.

ลีนา ผู้พัฒนพงศ์. **สมุนไพรไทย ตอนที่ ๓.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: ฝ่ายพฤกษศาสตร์ป่าไม้ กองบำรุง กรมป่าไม้; ๒๕๒๕.

“ลำแพน” ออกผลทั้งปี. **คม ชัด ลึก** [วารสารออนไลน์] ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๒ [อ้างเมื่อ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๔]. จาก http://www.komchadluek.net/detail/20090313/5024/ลำแพนออกผลทั้งปี.html

วรดลต์ แจ่มจำรูญ. **พรรณไม้สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก (เขาหินซ้อน) จังหวัดฉะเชิงเทรา.** ปราจีนบุรี: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจตนารมณ์ภัณฑ์; ๒๕๕๓.

วรรณี ทัฬหกิจ. **Mangrove forest** [ออนไลน์] ๒๕๕๓ [อ้างเมื่อ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๔]. จาก http://tanhakit.blogspot.com/2010/12/dolichandrone-spathacea-l.html

วัชนะ บุญชัย, กิตติพงษ์ เกิดสว่าง. **การศึกษาทางพฤกษศาสตร์กกกระจูด (*Lepironia articulata*) เพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน.** [ออนไลน์] ๒๕๔๘ [อ้างเมื่อ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๔]. จาก http://www.qsbg.org/ABSTRACT/rayong/research.pdf.

วาทินี ทองเชตุ. มะฮอกกานีใบใหญ่ไม้ต่างถิ่นเนื้อดีที่น่าจับตามอง. **ร้อยบทความป่าไม้ ๒๕๓๘.** กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; ๒๕๓๘.

สถาบันวิจัยสมุนไพร. **รางจืด** [ออนไลน์] ๒๕๕๓ [อ้างเมื่อ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔]. จาก http://www.dmsc.moph.go.th/webroot/Plant/MPRI/Q_Thunbergia.shtm

สมเกียรติ วันแก้ว. **ขนาดของใบและความสูงของพืชที่สัมพันธ์ต่อสมรรถนะการดูดกลืนเสียง** [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; ๒๕๓๒.

สมชัย ประเสริฐไทยเจริญ. **พรรณไม้สวนรุกขชาติหนองตาอยู่ จังหวัดชลบุรี.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีนิท เซ็นทรัล จำกัด; ๒๕๕๓.

สมชาย ดิษฐศร. **พรรณไม้ป่าชายหาด ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. จันทบุรี: ห้างหุ้นส่วนจำกัด โปร ออฟเซท จันทบุรี; ๒๕๔๖.

สมราน สุดดี, บรรณาธิการ. **ป่าเต็งรังแม่น้ำภาชี.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช; ๒๕๕๒ ก.

__________. บรรณาธิการ. **ป่าเต็งรังแม่น้ำภาชี.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช; ๒๕๕๒ ข.

__________. **พรรณไม้ที่มีศักยภาพดูดซับมลพิษทางอากาศ.** เอกสารประกอบการประชุมหารือโต๊ะกลมครั้งที่ ๔ โครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม; ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓; สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ; ๒๕๕๓ ก.

__________. **รายชื่อพรรณไม้จากการสำรวจป่าชายหาดในที่ดินกรรมสิทธิ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง** [เอกสารอัดสำเนา]. กรุงเทพฯ: [ม.ป.พ.]; ๒๕๕๓ ข.

__________. รายชื่อพรรณไม้ที่มีลักษณะและคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับพื้นที่เป้าหมายเบื้องต้น ในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง การจำแนกกลุ่มพรรณไม้ตามลักษณะใบที่มีศักยภาพในการดูดซับมลพิษทางอากาศ และการจำแนกระดับชั้นเรือนยอดของพันธุ์ไม้ **[หารือ]**. นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช; ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ (๒๕๕๓ ค), ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ (๒๕๕๔ ก), ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๔ (๒๕๕๔ ข), ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ (๒๕๕๔ ค), ครั้งที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ (๒๕๕๔ ง), ครั้งที่ ๖ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ (๒๕๕๔ จ), ครั้งที่ ๗ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ (๒๕๕๕ ก), ครั้งที่ ๘ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ (๒๕๕๕ ข) และครั้งที่ ๙ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๕ (๒๕๕๕ ค)

สวนพฤกษศาสตร์ ตามพระราชเสาวนีย์ฯ. **ป่าชายเลน** [ออนไลน์] ๒๕๔๖ ก [อ้างเมื่อ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔]. จาก http://www.dnp.go.th/Pattani_botany/

สวนพฤกษศาสตร์ ตามพระราชเสาวนีย์ฯ. **ป่าพรุ** [ออนไลน์] ๒๕๔๖ ข [อ้างเมื่อ ๑ กันยายน ๒๕๕๔]. จาก http://www.dnp.go.th/Pattani_botany/

สวนพฤกษศาสตร์ ตามพระราชเสาวนีย์ฯ. **ไม้โตเร็วเอนกประสงค์** [ออนไลน์] ๒๕๔๖ ค [อ้างเมื่อ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔]. จาก http://www.dnp.go.th/Pattani_botany/

ส่วนพฤกษศาสตร์ป่าไม้ สำนักวิชาการป่าไม้ กรมป่าไม้. **พรรณไม้ต้นของประเทศไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: บริษัท ไดมอนด์ พริ้นติ้ง จำกัด; ๒๕๔๒.

สาพิศ ร้อยอำแพง. ประสิทธิภาพในการดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ของไม้ประดู่บ้านที่ปลูกในบริเวณต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร. **ร้อยบทความป่าไม้ ๒๕๓๘.** กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; ๒๕๓๘.

สำนักความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้ กรมป่าไม้. **ระบบจัดการฐานความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ** [ออนไลน์] ม.ป.ป. [อ้างเมื่อ ๓ กันยายน ๒๕๕๔]. จาก http://biodiversity.forest.go.th/index.php?option=com_dofplant&id=422&view=showone&Itemid=59

สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **คู่มือแนวทางการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม จากการขุดลอกพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands)** [ออนไลน์] ๒๕๔๙ [อ้างเมื่อ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔]. จาก http://www2.onep.go.th/eia/Guideline/web_guidelines13_11_49/IEE_02.htm

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพันธุ์ไม้**. [เอกสารอัดสำเนา]. กรุงเทพฯ: [ม.ป.ท.: ม.ป.พ.; ม.ป.ป.].

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **เมืองสีเขียว (Urban Green) การบรรเทามลพิษทางอากาศ สำหรับเมืองเชียงใหม่.** กรุงเทพฯ: บริษัทคัมปาย อิมเมจจิ้ง จำกัด; ๒๕๕๓.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. รายงานการว่าจ้างจัดทำภาพถ่ายพรรณไม้และคำอธิบาย สำหรับการดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม. [เอกสารอัดสำเนา]. กรุงเทพฯ: [ม.ป.ท.; ม.ป.พ.]; ๒๕๕๔.

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน). **ระบบฐานข้อมูลทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน** [ออนไลน์] ๒๕๕๓ ก [อ้างเมื่อ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔]. จาก http://www.bedo.or.th/lcdb/biodiversity/view.aspx?id=10307

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน). **ระบบฐานข้อมูลทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน** [ออนไลน์] ๒๕๕๓ ข [อ้างเมื่อ ๓ กันยายน ๒๕๕๔]. จาก http://www.bedo.or.th/lcdb/biodiversity/view.aspx?id=8885

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน). **ระบบฐานข้อมูลทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน** [ออนไลน์] ๒๕๕๓ ค [อ้างเมื่อ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๔]. จาก http://www.bedo.or.th/lcdb/biodiversity/view.aspx?id=8407

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน). **ระบบฐานข้อมูลทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน** [ออนไลน์] ๒๕๕๔ [อ้างเมื่อ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๔]. จาก http://www.bedo.or.th/lcdb/biodiversity/view.aspx?id=12108

สำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. **ระบบฐานข้อมูลพืช ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์** [ออนไลน์] ๒๕๔๔ [อ้างเมื่อ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๔]. จาก http://web3.dnp.go.th/botany/index.aspx

สำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. **สารานุกรมพืชในประเทศไทย** [ออนไลน์] ๒๕๔๙ ก [อ้างเมื่อ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔]. จาก http://web3.dnp.go.th/botany/detail.aspx?words=สนทราย&typeword=group

สำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. **สารานุกรมพืชในประเทศไทย** [ออนไลน์] ๒๕๔๙ ข [อ้างเมื่อ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔]. จาก http://web3.dnp.go.th/botany/detail.aspx?words=รักทะเล&typeword=group

สำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. **สารานุกรมพืชในประเทศไทย** [ออนไลน์] ๒๕๕๐ [อ้างเมื่อ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๔]. จาก http://web3.dnp.go.th/botany/detail.aspx?words=หลุมพอ&typeword=group

สำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. **สารานุกรมพืชในประเทศไทย** [ออนไลน์] ๒๕๕๑ [อ้างเมื่อ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔]. จาก http://web3.dnp.go.th/botany/detail.aspx?words=ซ้อ&typeword=group

สำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. **สารานุกรมพืชในประเทศไทย** [ออนไลน์] ๒๕๕๒ [อ้างเมื่อ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔]. จาก http://web3.dnp.go.th/botany/detail.aspx?words=ลำแพน&typeword=group

สำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. **สารานุกรมพืชในประเทศไทย** [ออนไลน์] ๒๕๕๓ ก [อ้างเมื่อ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔]. จาก http://web3.dnp.go.th/botany/detail.aspx?words=รางจืด&typeword=group

สำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. **สารานุกรมพืชในประเทศไทย** [ออนไลน์] ๒๕๕๓ ข [อ้างเมื่อ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔]. จาก http://web3.dnp.go.th/botany/detail.aspx?words=กระโดน&typeword=group

สำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. **สารานุกรมพืชในประเทศไทย** [ออนไลน์] ๒๕๕๓ ค [อ้างเมื่อ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔]. จาก http://web3.dnp.go.th/botany/detail.aspx?words=แคทะเล&typeword=group

สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. **ป่าชายเลนและการกักเก็บมลพิษริมฝั่งทะเลอ่าวไทยตอนบน.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; ๒๕๕๓.

สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. **พันธุ์ไม้ป่าชายเลน** [ออนไลน์] ม.ป.ป. [อ้างเมื่อ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔]. จาก http://www.dmcr.go.th/omrc/flower55.html

สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. **พันธุ์ไม้ป่าชายเลนในประเทศไทย (ฉบับปรับปรุงใหม่).** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; ๒๕๕๒.

สุกิจ พรหมจรรย์, สันติภาพ แซ่เฮ้า. **กฎหมายประมง ๒-๔๙-๑๖** [ออนไลน์] ๒๕๕๐ [อ้างเมื่อ ๓ กันยายน ๒๕๕๔]. จาก http://flaw2-49-16.blogspot.com/2007/02/blog-post_17.html

สุชาดา ศรีเพ็ญ. **พรรณไม้น้ำ ในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน); ๒๕๔๒.

สุดารัตน์ หอมนวล. **ฐานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี** [ออนไลน์] ๒๕๕๓ [อ้างเมื่อ ๔ กันยายน ๒๕๕๔]. จาก http://www.phargarden.com/main.php

สุธรรม อารีกุล, จำรัส อินทร, สุวรรณ ทาเขียว, อ่องเต็ง นันทแก้ว. **องค์ความรู้เรื่องพืชป่าที่ใช้ประโยชน์ทางภาคเหนือของไทย เล่ม ๑.** กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน); ๒๕๕๑.

สุธรรม อารีกุล. **องค์ความรู้เรื่องพืชป่าที่ใช้ประโยชน์ทางภาคเหนือของไทย เล่ม ๑.** เชียงใหม่: มูลนิธิโครงการหลวง; ๒๕๕๒ ก.

สุธรรม อารีกุล. **องค์ความรู้เรื่องพืชป่าที่ใช้ประโยชน์ทางภาคเหนือของไทย เล่ม ๒.** เชียงใหม่: มูลนิธิโครงการหลวง; ๒๕๕๒ ข.

สุธรรม อารีกุล. **องค์ความรู้เรื่องพืชป่าที่ใช้ประโยชน์ทางภาคเหนือของไทย เล่ม ๓.** เชียงใหม่: มูลนิธิโครงการหลวง; ๒๕๕๒ ค.

สุภาวรรณ วงศ์คำจันทร์. **การขยายพันธุ์ไม้ยืนต้นท้องถิ่นเพื่อการฟื้นฟูป่าในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย** [ออนไลน์] ๒๕๕๑ [อ้างเมื่อ ๓ กันยายน ๒๕๕๔]. จาก http://www.forru.org/FORRUTh_Website/studentabstractsth/ab_vongkamjan2003th.htm

สุรชัย มัจฉาชีพ, บรรณาธิการ. **ทรัพยากรพันธุ์พืชเพื่อการอนุรักษ์.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. พิษณุโลก: โรงพิมพ์ตระกูลไทย; ๒๕๔๑.

สุรีย์ ภูมิภมร, อนันต์ คำคง. **ไม้อเนกประสงค์กินได้.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ; ๒๕๔๐.

หน่วยปฏิบัติการวิจัยเคมีสารสนเทศ. **ตำรับยา ตำราไทย** [ออนไลน์] ๒๕๕๔ [อ้างเมื่อ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔]. จาก http://thrai.sci.ku.ac.th/node/2586

หน่วยวิจัยการฟื้นฟูป่า. **ปลูกให้เป็นป่า แนวคิดและแนวปฏิบัติสำหรับการฟื้นฟูป่าเขตร้อน.** เชียงใหม่: ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; ๒๕๔๙.

หน่วยวิจัยการฟื้นฟูป่า. **เมล็ดและกล้าไม้ยืนต้นเพื่อการฟื้นฟูป่าภาคเหนือของประเทศไทย.** เชียงใหม่: ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; ๒๕๔๓.

องค์การสวนพฤกษศาสตร์. **ระบบสืบค้นข้อมูลพรรณไม้ องค์การสวนพฤกษศาสตร์** [ออนไลน์] ๒๕๕๔ ก. [อ้างเมื่อ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔]. จาก http://www.qsbg.org/Database/Botanic_Book%20full%20option/Search_detail.asp?Botanic_ID=995

องค์การสวนพฤกษศาสตร์. **ระบบสืบค้นข้อมูลพรรณไม้ องค์การสวนพฤกษศาสตร์** [ออนไลน์] ๒๕๕๔ ข. [อ้างเมื่อ ๑ กันยายน ๒๕๕๔]. จาก http://www.qsbg.org/Database/Botanic_Book%20full%20option/Search_detail.asp?Botanic_ID=1125

เอื้อมพร วีสมหมาย, ทยา เจนจิตติกุล, อรุณี วงศ์พนาสิน. **พฤกษาพัน**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ เอช เอ็น กรุ๊ป จำกัด; ๒๕๔๑.

_________________, ปณิธาน แก้วดวงเทียน. **ไม้ป่ายืนต้นของไทย ๑**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ เอช เอ็น กรุ๊ป จำกัด; ๒๕๔๗.

_________________, ศศิยา ศิริพานิช, อลิศรา มีนะกนิษฐ, ณัฏฐ พิชกรรม. **พรรณไม้ในงานภูมิสถาปัตยกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: สมาคมภูมิสถาปนิกประเทศไทย, ๒๕๔X.

Begum A, Harikrishna S. Evaluation of some tree species to absorb air pollutants in three industrial locations of South Bengaluru, India. **E-Journal of Chemistry** [serial online] 2010 May [cited 2011 July 15]. Available from: http://www.ejchem.net/PDF/V7NS1/S151-S156.pdf

Central Pollution Control Board. **Phytoremediation of particulate matter from ambient environment through dust capturing plant species.** [online] 2007 [cited 2011 August 15]. Available from: http://www.cpcb.nic.in/upload/NewItems/NewItem_87_NewItem_87_phyto_package.pdf

ภาคผนวกที่ ๑

แผนที่แสดงพื้นที่เป้าหมายเบื้องต้นและพื้นที่โครงการนำร่อง ในจังหวัดระยอง

รูปที่ ๑.๑ พื้นที่เป้าหมายเบื้องต้น บริเวณรอยต่อของพื้นที่เขตเทศบาลนครระยอง และชุมชนใกล้เคียงในตำบลบ้านแลง ตำบลเชิงเนิน และตำบลตะพง กับพื้นที่ตั้งโครงการอุตสาหกรรมของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)

รูปที่ ๑.๒ พื้นที่โครงการนำร่อง ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลตะพง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเนิน และบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)

รูปที่ ๑.๑ พื้นที่เป้าหมายเบื้องต้นในจังหวัดระยอง

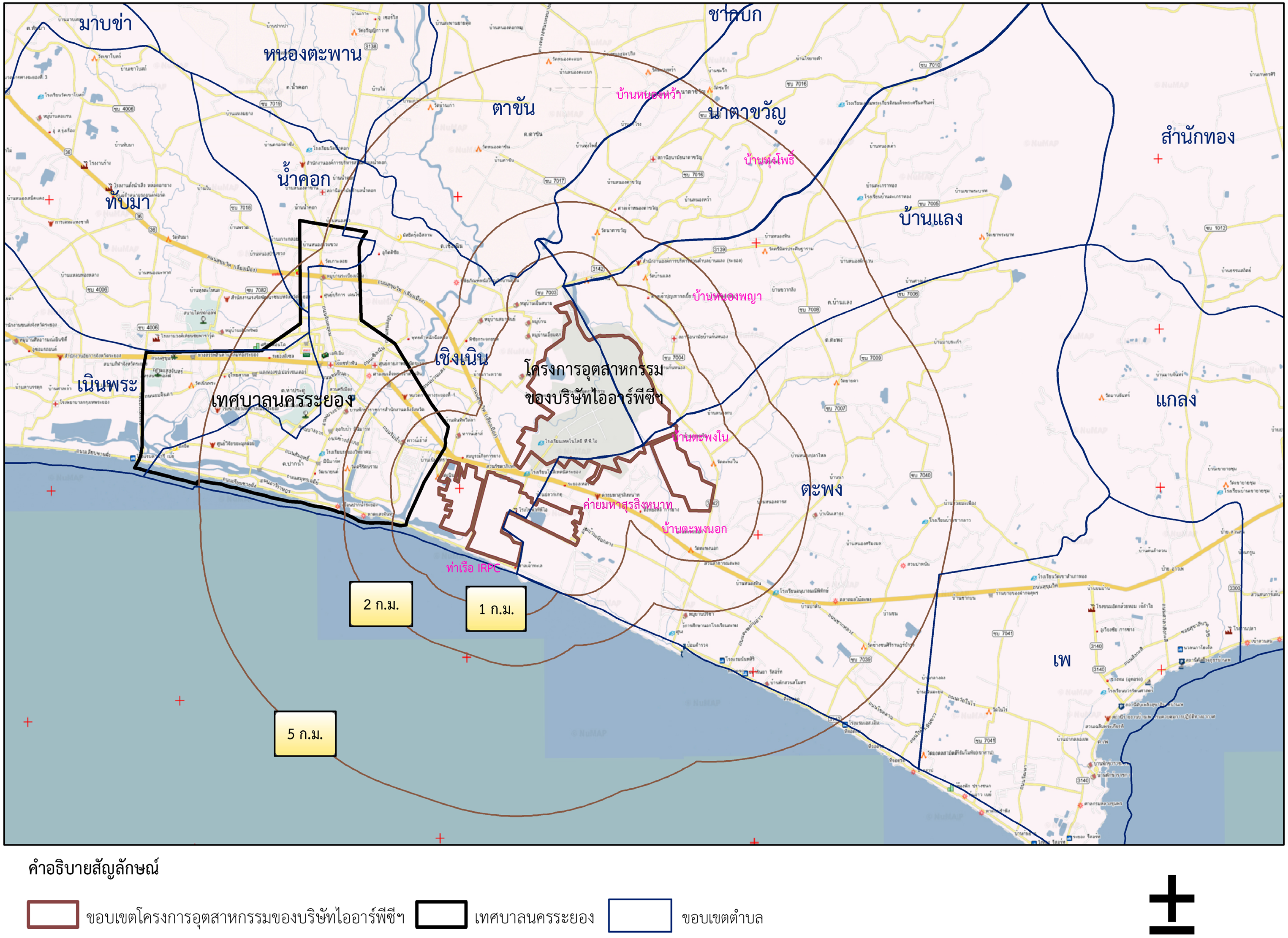
มาบข่า
หนองตะพาน
ตาขัน
บ้านหนองหว้า
ชากบก
นาตาขวัญ
บ้านพุดโพธิ์
สำนักทอง
น้ำคอก
ทับมา
บ้านแลง
บ้านหนองพญา
เชิงเนิน
เนินพระ
เทศบาลนครระยอง
โครงการอุตสาหกรรมของบริษัทไออาร์พีซีฯ
แกลง
บ้านตะพงใน
ตะพง
ค่ายมหาสุรสิงหนาท
บ้านตะพงนอก
ท่าเรือ IRPC
2 ก.ม.
1 ก.ม.
5 ก.ม.
เพ
คำอธิบายสัญลักษณ์
ขอบเขตโครงการอุตสาหกรรมของบริษัทไออาร์พีซีฯ
เทศบาลนครระยอง
ขอบเขตตำบล

รูปที่ ๑.๑๒ พื้นที่โครงการนำร่อง

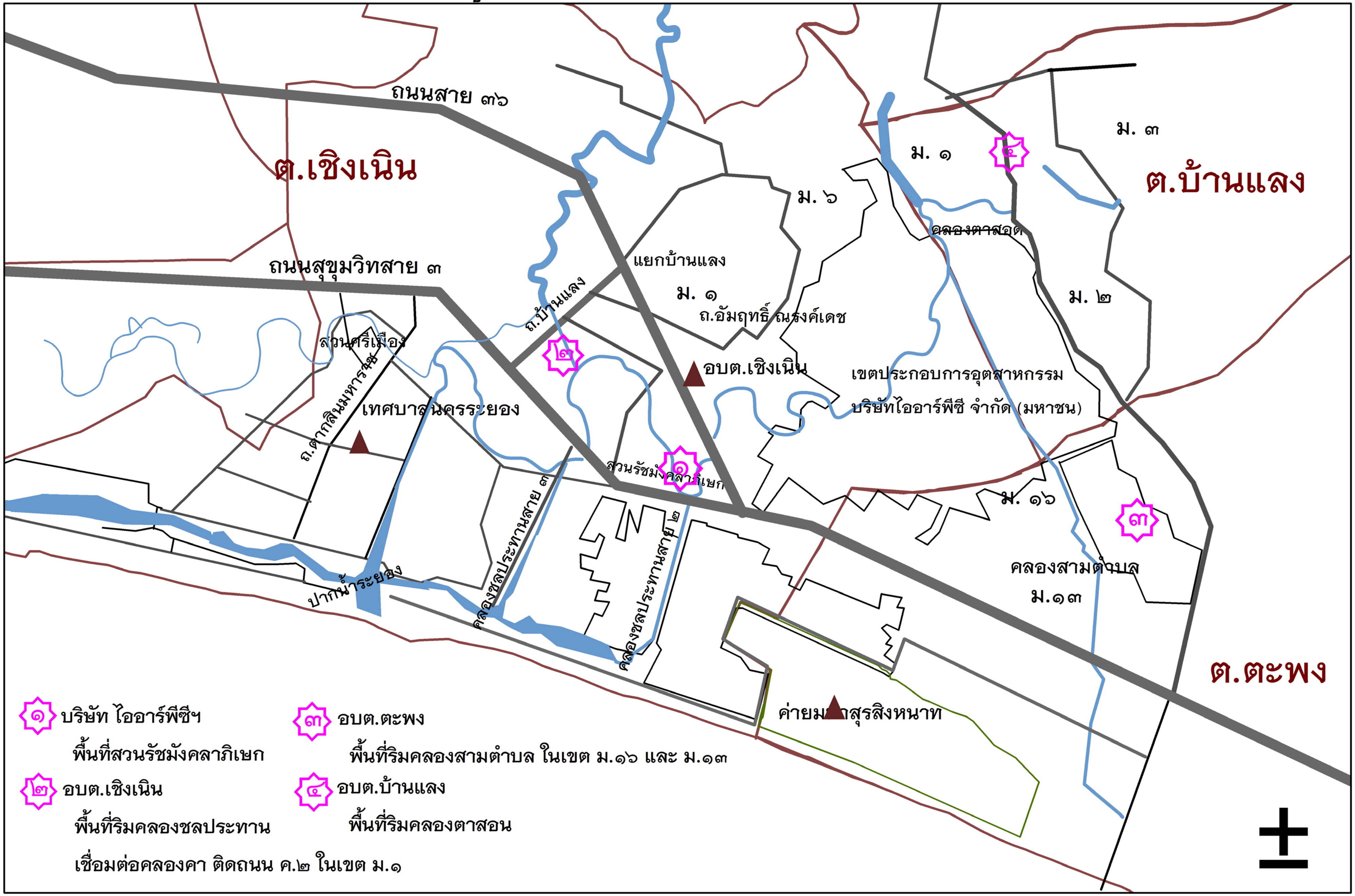
ต.เชิงเนิน
ต.บ้านแลง
ต.ตะพง
ถนนสาย ๓๖
ถนนสุขุมวิทสาย ๓
แยกบ้านแลง
ม. ๓
ม. ๑
ม. ๖
ม. ๒
ม. ๑
ถ.อัมฤทธิ์ ณรงค์เดช
ถ.บ้านแลง
อบต.เชิงเนิน
เขตประกอบการอุตสาหกรรม
บริษัทไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)
คลองตาสอด
สวนศรีเมือง
ถ.ตากสินมหาราช
เทศบาลนครระยอง
สวนรัชมังคลาภิเษก
ม. ๑๖
คลองชลประทานสาย ๓
คลองชลประทานสาย ๒
ปากน้ำระยอง
คลองสามตำบล
ม.๑๓
ค่ายมหาสุรสิงหนาท
๑ บริษัท ไออาร์พีซีฯ
พื้นที่สวนรัชมังคลาภิเษก
๒ อบต.เชิงเนิน
พื้นที่ริมคลองชลประทาน
เชื่อมต่อคลองคา ติดถนน ค.๒ ในเขต ม.๑
๓ อบต.ตะพง
พื้นที่ริมคลองสามตำบล ในเขต ม.๑๖ และ ม.๑๓
๔ อบต.บ้านแลง
พื้นที่ริมคลองตาสอน

ภาคผนวกที่ ๒

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้แทนหน่วยงาน และผู้เข้าร่วมกิจกรรม
โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม
ในช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๓ – มิถุนายน ๒๕๕๕

๑. ผู้ทรงคุณวุฒิ

ศ. กิตติคุณ เดชา บุญค้ำ	ราชบัณฑิตยสถาน
ผศ.ดร. สมศักดิ์ สุขวงศ์	ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นายวิจัย อัมราลิขิต	สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย
รศ. ชูวิทย์ สุจฉายา	สถาบันอาศรมศิลป์
รศ. ดร.พิพัฒน์ พัฒนผลไพบูลย์	คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ดร. สมราน สุดดี	หัวหน้าฝ่ายอนุกรมวิธานพืชมีเมล็ด สำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
ดร. ธงชัย โรจนกนันท์	สถาปนิกชำนาญการพิเศษ สำนักผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ กรมโยธาธิการและผังเมือง
นายปิยชาติ ไตรสารศรี	หัวหน้าฝ่ายพืชสมุนไพรและพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน สำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
รศ. ดร. อริยา อรุณินท์	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผศ. ประกายรัตน์ สุขุมาลชาติ	คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร. เมธา มีแต้ม	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
นางธารี กาเมือง	สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (พฤศจิกายน ๒๕๕๓ – ธันวาคม ๒๕๕๔) สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย (มกราคม ๒๕๕๕ – ปัจจุบัน)

๒. ปราชญ์ชาวบ้าน (นักวิชาการท้องถิ่น)

พระครูประโชตธรรมาภิรม	เจ้าอาวาสวัดศิลาธรรมาราม จังหวัดระยอง
นายรุ่งโรจน์ เฉลาฉายแสง	ตำบลวังหว้า อำเภอแกลง
นายศักดา ทรัพย์สุข	ประธานเครือข่ายอนุรักษ์ฟื้นฟูต้นน้ำลำธารพืชพรรณสัตว์ท้องถิ่น จังหวัดระยอง
นายวิชา โพธิ์แก้ว	สวนวิชา ตำบลตะพง
นายจิรภัทร ปาลสุทธิ์	เกษตรกร อำเภอแกลง
นายนินนาท พรรณรัตน์	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายบุญเรือน ราญรอน	ตำบลวังหว้า อำเภอแกลง
นายจัตุรัส เอี่ยมวรนิรันดร์	ประธานชุมชนแหลมรุ่งเรือง

(**หมายเหตุ** รายชื่อปราชญ์ชาวบ้าน (นักวิชาการท้องถิ่น) ท่านอื่น ได้ระบุไว้ภายใต้ชื่อองค์กรหรือหน่วยงาน)

๓. สำนักงานเทศบาลนครระยอง

นายธนิต อังควินิจวงศ์	รองนายกเทศมนตรีนครระยอง
นางวัฒนา ชูวิทย์สกุลเลิศ	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
นายรัชภูมิ เกษกุล	หัวหน้างานผังเมือง
นายทวีศักดิ์ พรสุวรรณวงศ์	หัวหน้าฝ่ายการโยธา
นายนที ปลื้มจิตต์	หัวหน้าฝ่ายช่างสุขาภิบาล
นางสาววิลาวรรณ นาคาบำรุง	นักวิชาการสุขาภิบาล ๖ว
นางสาวนิตยาวรรณ ประกอบกิจ	ผู้ช่วยนักวิทยาศาสตร์การแพทย์ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
นางสาวอัครนันท์ บุรพชนก	ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน
นางจันทิมา ราชนิยม	ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน

๔. สำนักงานเทศบาลตำบลเมืองแกลง

นายธงชัย จิรวิวัฒน์วนิช	รองนายกเทศมนตรี

๕. สำนักงานเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

นายภูกิจ หิรัญญสุทธิ์	รองปลัดเทศบาล

๖. องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเนินและผู้แทนชุมชน

นายวีระ ขาวนวล	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเนิน
นายบัลลังค์ ไชยพินิจ	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเนิน หมู่ ๕
นายคณิต ชาติสุวรรณ	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเนิน
นางพิมพ์พิชชา ไมตรีมิตร	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม (ปี ๒๕๕๔ – ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)
นายภูมินทร์ ชุมนุมพร	รักษาการหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมสุขภาพและสาธารณสุข
นายวารินทร์ วงษ์ศรี	นายช่างโยธา
นายองอาจ อาจสิงห์	นายช่างโยธา
นางสีกัญญา ไชยพินิจ	กำนันตำบลเชิงเนิน
นายประมินทร์ วิบูลมานิตย์	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๒ ตำบลเชิงเนิน
นายสัมฤทธิ์ เห่งยี่	ตำบลเชิงเนิน
นายสุกิจ ชินนิยมพาณิชย์	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕ ตำบลเชิงเนิน

๗. องค์การบริหารส่วนตำบลตะพง

นายสฤษดิ์ เรี่ยมทอง	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะพง
นายรุ่ง คีรีแลง	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
นายทรงพล ครึกครื้น	ผู้อำนวยการกองช่าง
นายวัชระ ทรัพย์สิน	นายช่างโยธา

๘. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลงและผู้แทนชุมชน

นายทิวา ประสุวรรณ	หัวหน้าส่วนโยธา
นายนพรัตน์ จันทสม	นายช่างโยธา
นายยรรยง วรรณทอง	ผู้ช่วยช่างโยธา
นายธวัชชัย ช้างทอง	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง
นายเปี๊ยก ศิริมาก	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง
นายสมาน รื่นเริง	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง หมู่ ๑
นางประมวน คชเดช	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง หมู่ ๒
นายชลอ เสียงประเสริฐ	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง หมู่ ๓
นายสมปอง บุญฤทธา	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง หมู่ ๕
นายแสวง ดังก้อง	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง หมู่ ๕
นายเกรียง ศิลปสำราญ	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง หมู่ ๖
นายชาญ ธรรมเจริญ	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง หมู่ ๗
นายสุวิทย์ สุนทรเวชพงษ์	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง
นายประทุม เสียงเลิศ	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง
นายวิรัช สกุลพงษ์	กำนันตำบลบ้านแลง
นายมนัส บุญรักษา	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๑
นายปรีชา สกุลเชื้อ	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๖
นายประสิทธิ์ เพ็ชรฉกรรจ์	ผู้ใหญ่บ้าน
นายสุเมธ ถาวรวัฒน์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๔

๙. องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

นายทวนทน คำมีศรี	ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
นายกิตติ เกียรติ์มนตรี	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
นายสุวิสุทธิ์ ธรรมศรี	หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อม
นางสาวโสภา เกษมแสง	ผู้ช่วยนักวิชาการสิ่งแวดล้อม

๑๐. สำนักงานจังหวัดระยอง

ว่าที่ ร.ต. ชุมพล สังขร	พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน

๑๑. สถานีเพาะชำกล้าไม้จังหวัดระยอง

นายอูฐ เชาวน์ทวี	หัวหน้าสถานีเพาะชำกล้าไม้จังหวัดระยอง

๑๒. สวนพฤกษศาสตร์ระยอง

นายวัชนะ บุญชัย	หัวหน้าสวนพฤกษศาสตร์ระยอง
นายจุติเดช อิ่มสมบัติ	เจ้าหน้าที่สวนพฤกษศาสตร์ระยอง
นายศรัญวุฒน์ แสวงสวาท	เจ้าหน้าที่สวนพฤกษศาสตร์ระยอง
นางสาวมยุรี ภิญโญศักดิ์	เจ้าหน้าที่วิชาการ

๑๓. เครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก

นายเฉลิมพร กล่อมแก้ว	ผู้ประสานงานเครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก
นางสาวกนิษฐ์ พงษ์นาวิน	สมาชิกเครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก
นางสาวพิชชานันท์ ขวัญประเสริฐ	สมาชิกเครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก

๑๔. ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ ๖ (ระยอง)

นายพงษ์ศักดิ์ ปิ่นแก้ว	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ
นายนวัตน์ คีรีแรง	เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม

๑๕. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

นายตุลชัย บ่อทรัพย์	สถาปนิกฝ่ายออกแบบและก่อสร้าง

๑๖. สวนสมุนไพรสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

นายโฆษิต ทองเย็น	ผู้จัดการส่วนบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
นายนพดล เนียมนัตน์	พนักงานบริหาร

๑๗. สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง

นายศุภวัฒน์ โกวะประดิษฐ์	นักวิชาการเกษตร
นางสาวสุพรรณษา สุขทัศน์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

๑๘. สำนักงานแขวงการทางระยอง

นายสุรพงษ์ ลำพุทธา	หัวหน้าหมวดการทางระยองที่ ๒
นายโสภณ ภัทรชีวนนท์	หมวดการทางระยอง

๑๙. สำนักงานโครงการชลประทานจังหวัดระยอง

นายสมศักดิ์ ศรีจันทร์	หัวหน้าฝ่ายจัดสรรน้ำ โครงการชลประทานระยอง
นายธนิต จักรวานนท์	โครงการชลประทานระยอง

๒๐. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง

นายวิชัย อุดมศรีวัฒนา	ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง (๑๕ กันยายน ๒๕๕๓)
นายอาทิตย์ ละเอียดดี	ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง
นายไพศาล จันทนี	หัวหน้ากลุ่มทรัพยากรน้ำ
นางสาวสุภาภรณ์ สืบเสนาะ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
นางสาววัชรี วัฒนคัณฑิกุล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
นางสาววราภรณ์ โตสิงห์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ
นายอภิพงศ์ สัทธาพงศ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ

๒๑. สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี)

นายสุรชัย แสงทักษิณ	ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี)

๒๒. กองพันทหารราบที่ ๗ (ค่ายมหาสุรสิงหนาท)

นาวาโทธรรมนูญ วรรณา	ผู้บังคับการกองพันทหารราบที่ ๗
เรือโทนพพงษ์ อ่อนอินทร์	ผู้ช่วยนายทหารการข่าว

๒๓. สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ระยอง

นางปราณี จุณณะปิยะ	ธนารักษ์พื้นที่ระยอง
นางจงใจ โอคอร์เนอร์	นายช่างสำรวจอาวุโส
นางวิไลลักษณ์ ยานวัตร	นายช่างสำรวจ

๒๔. สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง

นายธวัชชัย สุภาผล	หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการผังเมือง (พฤศจิกายน ๒๕๕๓ – ปี ๒๕๕๔)
นายสมหมาย เอี่ยมมงคลสกุล	หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการผังเมือง
นางสาวชลิตา สมุลไพร	ช่างเขียนแผนที่

๒๕. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

นายภูวนารถ หมู่พยัคฆ์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
นางสง่า เซี่ยงไฮ้	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ ๕
นางเกษรา สุขสว่าง	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ ๕
นางชไมพร มณีวงษ์	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
นางวาลุกา ลุสุข	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลเชิงเนิน
นางอนงค์ สุขัง	ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลตะพง
นางสาวชัญญา นุชโชติวิชิต	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลตะพง
นางสาวเรไร งามสุวรรณ์	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลตะพง
นางนุศรา คชเดช	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลตะพง
นางสาวประมุข กระจ่างแจ้ง	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลตะพง
นายบุญส่ง ทิพนาค	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลตะพง
นายเคี่ยม กว้ามะหา	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลตะพง
รต. อนันต์ อังกาบสี	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลตะพง
นางสิริญา บุญประเสริฐ	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลบ้านแลง

๒๖. โรงพยาบาลระยอง

นายแพทย์สุนทร เหรียญภูมิการกิจ	โรงพยาบาลระยอง
นางนัยนา พันโกฏิ	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
นางจันทร์ทิพย์ อินทวงศ์	พยาบาลวิชาชีพ
นางฟ้ารุ่ง เลาหะนะวัฒน์	พยาบาลวิชาชีพ

๒๗. หน่วยงานและสถาบันการศึกษาในจังหวัดระยอง

นางช่อชะบา ชื่นบาน	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต ๑
นายอรรถวิ เดชรัตนสุวรรณ์	รองผู้อำนวยการโรงเรียนนครระยองวิทยาคม
นางรุจิรา แฝงบุปผา	โรงเรียนเทศบาลวัดปากน้ำ
นายมานิ เจริญรื่น	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองจอก
นายสำรวย วงษ์รักษา	วิทยาลัยสารพัดช่างระยอง

๒๘. ผู้แทนชุมชนในเขตเทศบาลนครระยอง

นายศุภการ จิรเสาวภาคย์	รองประธานชุมชนพูนไฉ่
นายปรีชา เจริญสุข	รองประธานชุมชนสองพี่น้อง
นายบุญนาถ สอาด	รองประธานชุมชนริมน้ำ–ท่าเกตุ
นายก่อฤกษ์ วรวงษ์	ชุมชนข้างอำเภอ–ทางไผ่
นายสาคร เลิศสุวรรณ	ประธานชุมชนเกาะลอย
นายเรวัฒน์ สุขภิรมย์	ประธานชุมชนชายกระป่อม
นางพันวิภา การดี	รองประธานชุมชนเรือนจำ
นางสาววรรณดี มณีศาสตร์	ประธานชุมชนตากสินมหาราช
นายนิวัติ เรืองโชติ	ประธานชุมชนริมน้ำ – ท่าเกตุ
นายจำรัส สุวรรณเขตร์	ประธานชุมชนทุ่งโตนด
นายประเมิน สุขวารี	ประธานชุมชนปากน้ำ ๑
นายวิวัฒน์ สุขสำราญ	ประธานชุมชนปากน้ำ ๒
นางสาวกนกกร จำปาทอง	ประธานชุมชนสมุทรเจดีย์
นายประธาน ทองเฟื่อง	ประธานชุมชนสัมฤทธิ์
นายอดิศักดิ์ จิตต์เรืองรอง	ประธานชุมชนมุสลิม – ปากคลอง
นางละเมียด เนินคีรี	ประธานชุมชนแขวงการทาง
นางนฤมล สุนทรส	รองประธานชุมชนก้นปึก

๒๙. บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)

นายณัฐพงศ์ พรประยุทธ	ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ IRPC
ดร.อรพินท์ เกตุรัตนกุล	ผู้จัดการฝ่ายคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม
นายทวีศักดิ์ เดชะไกศยะ	ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายคุณภาพความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม
นายอดิศร ศรีสวัสดิ์	ผู้จัดการส่วนกิจการเพื่อสังคม ๓ ฝ่ายกิจการเพื่อสังคม
นายวิทยา ชัชวาลชาญชนกิจ	ผู้จัดการส่วนกิจการเพื่อสังคม
นายธีรศักดิ์ อาคาสุวรรณ	ผู้จัดการฝ่ายปฏิบัติการทรัพย์สิน IRPC
นายพรศักดิ์ เยาดำ	ผู้จัดการส่วนลูกค้าสัมพันธ์ สายงานบริหารทรัพย์สิน
นายเดชชนะ บุญรักษา	เจ้าหน้าที่แผนกโครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม
นายวีระยุทธ วงศ์ไทย	supervisor
นายวราพงศ์ บุญตันตราภิวัฒน์	วิศวกร
นางมาลัย อรพันธุ์ทิพย์	เจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อม

๓๐. บริษัท อูเบะ เคมิคอลส์ (เอเชีย) จำกัด (มหาชน)

นายพศิน เรืองศรี	CSR Manager
นายสมถวัลย์ บุญประภาศรี	Community Manager

๓๑. โครงการความร่วมมือไทย– เยอรมัน เพื่อการคุ้มครองสภาพภูมิอากาศ เพื่อการคุ้มครองสภาพภูมิอากาศ สำนักงานความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมัน (GTZ)

นางปิยะทิพย์ เอี๋ยวพานิช	ผู้จัดการโครงการ
นางสาวนิรัญชรา อุทยานรักษา	ผู้ประสานงาน

๓๒. กรมควบคุมมลพิษ

นางสาวพัชราวดี สุวรรณธาดา	ผู้อำนวยการส่วนมลพิษทางอากาศจากอุตสาหกรรม
นายพันศักดิ์ ถิรมงคล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นางสาวจิระนันท์ เหมพูลเสริฐ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ กองแผนงานและประเมินผล
นายดำรงค์ฤทธิ์ กัญจน์นพ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ
นางสาวปริเมษ เจริญนพคุณ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ ส่วนมลพิษทางอากาศจากอุตสาหกรรม

๓๓. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

นางผการัตน์ เพ็งสวัสดิ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นางสาวปุณยนุช ชิณบุตร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม

๓๔. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นายวิจารย์ สิมาฉายา	เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
นายสันติ บุญประคับ	รองเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
นางรัชวดี ศรีประพัทธ์	ผู้อำนวยการกองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ
นายประยูร จิรโสภณ	หัวหน้ากลุ่มสิ่งแวดล้อมชุมชน
นางสุชารัตน์ มนตรีเศรษฐ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นางสาวสุกัญญา วิศาล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นายอิศรพันธ์ กาญจนเรขา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นางสาวมัธยา รักษาสัตย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นางสาวกมลทิพย์ คงประเสริฐอมร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นางชรินี สุวรรณทัต	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นางสาวสุรีย์พร เกิดแก่นแก้ว	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นายอนุมาศ สรรพคุณานนท์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นางสาวกมลวรรณ รอดจ่าย	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นายนิกร มหาวัน	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นายกลวัฒน์ สาขากร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ
นางสาวสิวินีย์ ดิลกรัตนพิจิตร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ
นางสาวพันธ์พีรา อักษรพรหม	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาวยุภาพร วอแพง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาวพิลัยพร ดอกมะขาม	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นายภูริภัทร หุวะนันทน์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

นางสาววิภา สุขผิน	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
นางสาวน้ำฝน ภู่ทิม	เจ้าพนักงานธุรการ
นางสาวณัฏฐ์พัชร์ จำนงค์บุตร	เจ้าพนักงานธุการ

หมายเหตุ : กิจกรรมโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม ในช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๓ ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๕๕ ประกอบด้วย (๑) การประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ ครั้ง (๒) การประชุมหารือปราชญ์ชาวบ้าน (นักวิชาการท้องถิ่น) ผู้แทนหน่วยงานและชุมชน จำนวน ๑๒ ครั้ง (๓) การสำรวจพื้นที่เป้าหมายเบื้องต้น จำนวน ๔ ครั้ง และ (๔) การประชุมสัมมนา จำนวน ๓ ครั้ง มีผู้เข้าร่วมการสัมมนาประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้แทนหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ผู้แทนหน่วยงานเอกชน สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน ชุมชนในเขตเทศบาลนครระยอง ตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง และตำบลบ้านแลง และผู้สนใจทั่วไป รวมทั้งสิ้นประมาณ ๑๖๐ คน

กิจกรรมของโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม

รูปที่ ๒.๑ การประชุมหารือปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อประมวลข้อมูลพรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ณ ห้องประชุมเมืองระยอง ศูนย์การเรียนรู้เครือข่ายชุมชน ของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) จังหวัดระยอง

รูปที่ ๒.๒ การประชุมหารือผู้แทนหน่วยงานและประชาชนในพื้นที่ เรื่องแผนการดำเนินงานโครงการนำร่องและสำรวจพื้นที่ เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๔ ณ ห้องประชุมตากสินมหาราช สำนักงานเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง

การประชุมสัมมนา
โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม
วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔
ณ โรงแรมสตาร์ จ.ระยอง
IRPC

รูปที่ ๒.๓ และรูปที่ ๒.๔ การประชุมสัมมนาโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม
เพื่อนำเสนอแนวคิดเรื่องพื้นที่กันชนอุตสาหกรรม ประเภทพื้นที่สีเขียว ต่อผู้แทนหน่วยงานและประชาชน
ในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔
ณ ห้องศรีสุวรรณ โรงแรมสตาร์ระยอง จังหวัดระยอง

รูปที่ ๒.๕ การสำรวจพื้นที่โครงการนำร่อง บริเวณริมคลองสามตำบล ในเขตหมู่ ๑๖ และ หมู่ ๑๓ ตำบลตะพง ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลตะพง ร่วมกับผู้แทนหน่วยงานและประชาชนในพื้นที่ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔

รูปที่ ๒.๖ การสำรวจพื้นที่โครงการนำร่อง บริเวณริมคลองตาสอน ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง ร่วมกับผู้แทนหน่วยงานและประชาชนในพื้นที่ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔

รูปที่ ๒.๗ การสำรวจพื้นที่โครงการนำร่อง บริเวณริมคลองชลประทาน เชื่อมต่อคลองคา ติดถนน ค.๒ ในเขตหมู่ ๑ ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเนิน ร่วมกับผู้แทนหน่วยงานและประชาชนในพื้นที่ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔

รูปที่ ๒.๘ การสำรวจพื้นที่โครงการนำร่อง ภายในสวนรัชมังคลาภิเษก ในความรับผิดชอบบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ร่วมกับผู้แทนหน่วยงานและประชาชนในพื้นที่ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔

รูปที่ ๒.๙ การประชุมหารือผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อแสดงความคิดเห็นต่อเอกสาร “(ร่าง) พรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม ในพื้นที่จังหวัดระยอง” ฉบับเดือนธันวาคม ๒๕๕๔
เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๕
ณ ห้องประชุม ๖๐๓ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รูปที่ ๒.๑๐ การประชุมหารือผู้แทนหน่วยงานและประชาชนในพื้นที่ เพื่อแสดงความคิดเห็นต่อเอกสาร “(ร่าง) พรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม ในพื้นที่จังหวัดระยอง”
ฉบับเดือนธันวาคม ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕
ณ ห้องประชุมหลักเมือง สำนักงานเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง

รูปที่ ๒.๑๑ และรูปที่ ๒.๑๒ การสำรวจพื้นที่โครงการนำร่อง บริเวณริมคลองสามตำบล ในเขตหมู่ ๑๖ และ หมู่ ๑๓ ตำบลตะพง ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลตะพง ร่วมกับปราชญ์ชาวบ้านและผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลตะพง เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

รูปที่ ๒.๑๓ และรูปที่ ๒.๑๔ การสำรวจพื้นที่โครงการนำร่อง ภายในสวนรัชมังคลาภิเษก ในความรับผิดชอบบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ร่วมกับปราชญ์ชาวบ้านและผู้แทนบริษัท เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

รูปที่ ๒.๑๕ และรูปที่ ๒.๑๖ การประชุมคณะทำงานจัดทำเอกสาร "(ร่าง) พรรณไม้ที่มีศักยภาพลดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง ฉบับประชาชน" เมื่อวันที่ ๙ และวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ณ ห้องประชุมตากสินมหาราช สำนักงานเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง

รูปที่ ๒.๑๗ และรูปที่ ๒.๑๘ การประชุมคณะที่ปรึกษาจัดทำเอกสาร “(ร่าง) พรรณไม้ที่มีศักยภาพลดมลพิษ ในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง ฉบับประชาชน” เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๕ ณ ห้องประชุมหลักเมือง สำนักงานเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง

การประชุมสัมมนา
โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม
วันศุกร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๕
ณ ห้องศรี

รูปที่ ๒.๑๙ และรูปที่ ๒.๒๐ การประชุมสัมมนาโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในเอกสาร “(ร่าง) พรรณไม้ที่มีศักยภาพลดมลพิษ ในพื้นที่จังหวัดระยอง และพื้นที่ใกล้เคียง ฉบับประชาชน” ฉบับวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากผู้แทนหน่วยงานและชุมชน เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ ณ ห้องศรีสุวรรณ โรงแรมสตาร์ระยอง จังหวัดระยอง

รูปที่ ๒.๒๑ และรูปที่ ๒.๒๒ การประชุมสัมมนาโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในเอกสาร “(ร่าง) พรรณไม้ที่มีศักยภาพลดมลพิษ ในพื้นที่จังหวัดระยอง และพื้นที่ใกล้เคียง ฉบับประชาชน” ฉบับวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากผู้แทนหน่วยงานและชุมชน เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ ณ ห้องศรีสุวรรณ โรงแรมสตาร์ระยอง จังหวัดระยอง

ภาคผนวกที่ ๓ ชื่อพฤกษศาสตร์ ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่เป้าหมายเบื้องต้นในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียง จำนวน ๒๓๒ ชนิด

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๑	เหงือกปลาหมอ	แก้มหมอ (สตูล) แก้มหมอเล (กระบี่) จะเกร็ง (กลาง) นางเกร็ง (กลาง) เหงือกปลาหมอ (กลาง) เหงือกปลาหมอน้ำเงิน (กลาง) อีเกร็ง (กลาง) Sea holly (Common Name)	*Acanthus ebracteatus* Vahl	Acanthaceae
๒	ฟ้าทะลายโจร	ซีปังกี (จีน) ฟ้าทะลาย (กทม.) ฟ้าทะลายโจร (กทม.)	*Andrographis paniculata* (Burm. f.) Wall. ex Nees	Acanthaceae
๓	รางจืด	กำลังช้างเผือก (กลาง, เหนือ) ขอบชะนาง (กลาง) คาย (ปัตตานี, เหนือ) เครือเขาเขียว (กลาง) จอลอดิเออ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ซั้งกะ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ดุเหว่า (ปัตตานี) ทิดพุด (นครศรีธรรมราช) น้ำนอง (กลาง, เหนือ) ปั้งกะล่ะ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) พอหน่อเตอ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ยาเขียว (กลาง) ย่ำแย้ (พิษณุโลก,อุตรดิตถ์) **รางจืด** (กลาง, หนองคาย) รางเย็น (ยะลา) แอดแอ (เพชรบูรณ์)	*Thunbergia laurifolia* Lindl.	Acanthaceae
๔	ผักเบี้ยทะเล	**ผักเบี้ยทะเล** (เพชรบุรี) แพงพวยทะเล (ชุมพร) Sea purslane (Common Name)	*Sesuvium portulacastrum* (L.) L.	Aizoaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด **(๒)** ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๕	มะม่วงหิมพานต์	กะแตแก (มลายู นราธิวาส) กายี (ตรัง, ใต้) ตำหยาว (ใต้) ท้ายล่อ (ใต้) นายอ (มลายู ยะลา) มะม่วงกาสอ (อุตรดิตถ์) มะม่วงกุลา (เหนือ) มะม่วงทูนหน่วย (สุราษฎร์ธานี) มะม่วงไม่รู้หาว (กลาง) มะม่วงยางหุย (ระนอง) มะม่วงลังกา (เหนือ) มะม่วงเล็ดล่อ (ระนอง) มะม่วงสิงหน (เหนือ) มะม่วงสิโห (เชียงใหม่) มะม่วงหยอด (เหนือ) มะม่วงหิมพานต์ (กลาง) มะโห (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน) ยาโงย (ปัตตานี) ยาร่วง (ปัตตานี) ส้มม่วงชูหน่วย (ใต้) ส้มม่วงทูนหน่วย (สุราษฎร์ธานี) Cashew nut tree (Common Name)	*Anacardium occidentale* L.	Anacardiaceae
๖	มะปราง	**มะปราง** (ปัตตานี) Plum mango (Common Name)	*Bouea macrophylla* Griff.	Anacardiaceae
๗	พระเจ้าห้าพระองค์	กะโค (มลายู ปัตตานี) โก (กะเหรี่ยง กำแพงเพชรแม่ฮ่องสอน) ซังกวน (มลายู ปัตตานี) ตะกู (กลาง สุโขทัย)ตะโก (เชียงราย นครราชสีมา) **พระเจ้าห้าพระองค์** (เชียงใหม่ ลำปาง) สะกวน (มลายู ปัตตานี) แสนตาล้อม (เชียงราย สุโขทัย)	*Dracontomelon dao* (Blanco) Merr. & Rolfe	Anacardiaceae
๘	มะม่วงไข่แลน	มะม่วงกิเลน (ใต้) มะม่วงไข่แลน (ใต้) มะม่วงหิมพานต์เขา (ใต้)	*Mangifera cochinchinensis* Engl.	Anacardiaceae
๙	มะม่วงป่า	ขุ (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) โคกแล้ะ (ละว้า กาญจนบุรี) เจาะช้อก (ชอง จันทบุรี) ช๊อก (ชอง จันทบุรี) โตร้ก (ชาวบน นครราชสีมา) เปา (เงี้ยว เหนือ,เหนือ) แป (ละว้า เชียงใหม่) **มะม่วง** (กลาง) มะม่วงบ้าน (กลาง) มะม่วงสวน (กลาง) สะเคาะ	*Mangifera indica* L. (ในฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย** กล่าวถึง	Anacardiaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
		(กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) สะวาย (เขมร) ส่าเคาะส่า (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) หมักโม่ง (เงี้ยว เหนือ) Mango tree (Common Name)	*Mangifera caloneura* Kurz ว่า คือ มะม่วงป่า *มะม่วงกะล่อน* ม่วงเทียน มะม่วงขี้ใต้ มะม่วง เทพรส	
๑๐	มะม่วงช้างเหยียบ	โค๊ะแมงซา (กะเหรี่ยง ลำปาง) **มะม่วงขี้ใต้** (ตราด ใต้) มะม่วงช้างเหยียบ (เหนือ) มะม่วงแป๊บ (เหนือ) ส้มม่วงกล้วย (ใต้)	*Mangifera sylvatica* Roxb.	Anacardiaceae
๑๑	การเวก	กระดังงัว (ราชบุรี) กระดังงาเถา (ใต้) กระดังงาป่า (กาญจนบุรี, ราชบุรี) **การเวก** (กลาง) หนามควายนอน (ชลบุรี)	*Artabotrys siamensis* Miq.	Annonaceae
๑๒	กระดังงาไทย (สะบันงาต้น)	กระดังงอ (มลายู ยะลา) กระดังงาเบา (ใต้) กระดังงาสงขลา (กลาง) กระดังงาสาขา (กทม.) กระดังงา (กาญจนบุรี, ยะลา) **กระดังงาไทย** (กลาง) กระดังงาใบใหญ่ (กลาง) กระดังงาใหญ่ (กลาง) สะบันงา (เหนือ) สะบันงาต้น (เหนือ)	*Cananga odorata* (Lam.) Hook. f. & Thomson var. *odorata*	Annonaceae
๑๓	ลำดวน	**ลำดวน** (กลาง) หอมนวล (เหนือ)	*Melodorum fruticosum* Lour.	Annonaceae
๑๔	กะเจียน (พญารากดำ)	**กะเจียน** (ชลบุรี) ค่าสามซีก (เชียงใหม่) แคหาง (ราชบุรี) จันทน์ดง (ขอนแก่น, ยะลา) ทรายเด่น (ขอนแก่น) พญารากดำ (กลาง, สุโขทัย) โมดดง (ระยอง) สะบันงาป่า (เชียงใหม่, เหนือ) เหลือง (กลาง, เหนือ)	*Polyalthia cerasoides* (Roxb.) Benth. ex Bedd.	Annonaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๑๕	อโศกอินเดีย (อโศกเซนคาเบรียล)	**อโศกเซนคาเบรียล** (กทม.)	*Polyalthia longifolia* (Sonn.) Thwaites	Annonaceae
๑๖	ยางโอน	ขะมอบ (จันทบุรี) ขี้ซาก (เลย) ขี้แฮด (เงี้ยว แม่ฮ่องสอนเหนือ) ตองห่ออ้อย (เชียงใหม่ ลำพูน) ตองเหลือง (เชียงใหม่ลำปาง) ยางดง (นครราชสีมา หนองคาย) ยางโดน (ขอนแก่น อุตรดิตถ์) ยางพาย (เชียงใหม่) ยางอึ้ง (พิษณุโลก สุโขทัย) สามเต้า (เชียงใหม่ ลำปาง) อีโด่ (ชัยภูมิ เลย)	*Polyalthia viridis* Craib	Annonaceae
๑๗	ชวนชม	**ชวนชม** (กทม.) ลั่นทมแดง (กทม.กลาง) ลั่นทมยะวา (กทม.) Mock azalea (Common Name)	*Adenium obesum* (Forssk.) Roem. & Schult.	Apocynaceae
๑๘	โมกเครือ	เครือไส้ตัน (หนองคาย) เดื่อเครือ (เชียงใหม่, เหนือ) เดื่อดิน (จันทบุรี, เหนือ) เดื่อเถา (นราธิวาส, เหนือ) เดื่อไม้ (เหนือ) เดือยดิน (ประจวบคีรีขันธ์) เดือยดิบ (กระบี่ พัทลุง) ตะซือบลาโก๊ะ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) พิษ (กลาง) มะเดื่อดิน (กลาง, สุราษฎร์ธานี) มะเดื่อเถา (กทม. เหนือ) โมกเครือ (นครนายก, เหนือ) ย่านเดือยบิด (สุราษฎร์ธานี) ไส้ตัน (นครราชสีมา, แพร่)	*Aganosma marginata* (Roxb.) G. Don	Apocynaceae
๑๙	บานบุรีเหลือง	บานบุรีเหลือง (กลาง)	*Allamanda cathartica* L.	Apocynaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๒๐	ลั่นทม	**ลั่นทมแดง** (กทม., กลาง) **ลั่นทมขาว** (กลาง,กาญจนบุรี) จงป่า (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) จำปาขอม (ใต้, พังงา) จำปาขาว (ตะวันออกเฉียงเหนือ) จำปาลาว (เหนือ) **ลั่นทม** (กลาง) Frangipani (Common Name)	*Plumeria* sp.	Apocynaceae
๒๑	คุย	กะตังกะติ้ว (กลาง, นครราชสีมา) **คุย** (ตะวันออกเฉียงใต้,พิษณุโลก) คุยกาย (ปราจีนบุรี) คุยช้าง (ปราจีนบุรี) คุยหนัง (ระยอง) หมากยาง (ศรีสะเกษ)	*Willughbeia edulis* Roxb.	Apocynaceae
๒๒	มรกตแดง	Red Emerald Philodendron (Common Name) (ที่มาของ Common Name: http://www.panmai.com/ Pollution/Pollution_29.shtml เมื่อ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔)	*Philodendron erubescens* K. Koch & Augustin	Araceae
๒๓	เดหลี	เจ็ดทิวา (กทม.) **เดหลีใบกล้วย** (กทม.) หน้าวัวไทย (กทม.) **เดหลีเล็ก** (กทม.) Fragrant Spathiphyllum (Common Name) Peace Lily (Common Name) (ที่มาของ Common Name: http://www.panmai.com/ Pollution/Pollution_11.shtm เมื่อ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔)	*Spathiphyllum* sp.	Araceae
๒๔	หยกมรกต (กวักมรกต)	Zanzibar Gem (Common Name) (ที่มาของ Common Name: http://en.wikipedia.org/wiki/Zamioculcas) เมื่อ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔	*Zamioculcas zamifolia* (Lodd.) Engl.	Araceae
๒๕	สนฉัตร	สนฉัตร (กทม.) Cook pine (Common Name)	*Araucaria cookii* R.Br. ex D.Don	Araucariaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๒๖	กระเพาะปลา	**กระเพาะปลา** (จันทบุรี, ชุมพร)	*Finlaysonia maritima* Backer ex K. Heyne	Asclepiadaceae
๒๗	สามสิบ	จ๋วงเครือ (เหนือ) เตอสีเบาะ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ผักชีช้าง (กลาง, หนองคาย) ผักหนาม (กลาง, นครราชสีมา) พอควายเมะ (กะเหรี่ยง เชียงใหม่) สามร้อยราก (กาญจนบุรี) **สามสิบ** (กลาง, ตราด)	*Asparagus racemosus* Willd.	Asparaga
๒๘	ประกายเงิน	ต้นวาสนา (กทม.) **ประเดหวี** (กทม.) Warneckei (Common Name) (ที่มาของ Common Name: http://www.panmai.com/Pollution/ Pollution_17.shtml เมื่อ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔)	*Dracaena* sp.	Asparagaceae
๒๙	วาสนา	ต้นวาสนา (กทม.) **ประเดหวี** (กทม.)	*Dracaena* sp. (จากการสืบค้นฐานข้อมูลต่างๆ และจากการหารือผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ว่า ประกายเงินและวาสนาเป็นไม้ประดับจากต่างประเทศ ซึ่งข้อมูลยังคงมีความเปลี่ยนแปลง ในฐานข้อมูลบางแห่ง ได้จัดประกายเงินและวาสนา ไว้ในวงศ์ Dracaenae แต่ฐานข้อมูล **The Plant List**	Asparagaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
			ได้จัดไม้ทั้งสองไว้ในวงศ์ Asparagaceae นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านได้กล่าวว่า ต้นวาสนา คือ *Dracaena fragans* ทั้งนี้ ดร. สมราน สุดดี สำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เสนอแนะว่า ในขณะนี้ ยังควรใช้ชื่อพฤกษศาสตร์ของประกายเงินและวาสนา ว่า *Dracaena* sp. (กันยายน ๒๕๕๔)	
๓๐	ว่านหางจระเข้	ว่านไฟไหม้ (เหนือ) ว่านหางจระเข้ (กทม., กลาง) หางตะเข้ (กลาง, ตราด) Star cactus (Common Name) Aloe (Common Name) Aloin (Common Name) Jafferabad (Common Name) Barbados (Common Name)	*Aloe vera* (L.) Burm. f.	Asphodelaceae
๓๑	แสมขาว	พีพีเล (ตรัง) แสม (กลาง, ใต้) แสมขาว (กลาง) แหม (ใต้, ภูเก็ต) แหมเล (ใต้)	*Avicennia alba* Blume	Avicenniaceae
๓๒	แสมทะเล	ปีปีดำ (ภูเก็ต) แสมทะเล (กลาง, ปัตตานี) Olive mangrove (Common Name)	*Avicennia marina* Forssk.	Avicenniaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด **(๒)** ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๓๓	แสมดำ	แสมดำ (มลายู ปัตตานี) อาปีอาปี (มลายู ปัตตานี) White mangrove (Common Name)	*Avicennia officinalis* L.	Avicenniaceae
๓๔	แคนา	**แคทุ่ง** (กำแพงเพชร, ใต้) แคนา (กลาง, ราชบุรี) แคยอดดำ (ใต้, สุราษฎร์ธานี)	*Dolichandrone columnaris* Santisuk	Bignoniaceae
๓๕	แคทะเล	**แคทะเล** (ตราด) แคน้ำ (กลาง)	*Dolichandrone spathacea* (L. f.) K. Schum.	Bignoniaceae
๓๖	ปีบ	กาซะลอง (ยะลา, เหนือ) กาดสะลอง (เหนือ) เต็กตองโพ่ (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) **ปีบ** (กลาง) Cork tree (Common Name)	*Millingtonia hortensis* L. f.	Bignoniaceae
๓๗	กาสะลองคำ	กากี (ใต้, สุราษฎร์ธานี) **กาสะลองคำ** (เชียงราย) แคะเป๊าะ (ลำปาง) จางจืด (ชัยภูมิ, มุกดาหาร) สะเภา (เหนือ) สำเภาหลามต้น (ลำปาง) อ้อยช้าง (กาญจนบุรี, อุตรดิตถ์)	*Radermachera ignea* (Kurz) Steenis	Bignoniaceae
๓๘	แคแสด	แคแดง (กทม., เชียงใหม่) **แคแสด** (กทม.) ยามแดง (กทม.) African tulip tree (Common Name)	*Spathodea campanulata* P. Beauv.	Bignoniaceae
๓๙	ทุเรียน	ดือแย (มลายู ใต้) **ทุเรียน** (กลาง, นครศรีธรรมราช) เรียน (ใต้) Durian (Common Name)	*Durio zibethinus* Merr.	Bombacaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๔๐	สนทะเล	กู (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน, นราธิวาส) **สนทะเล** (กลาง) Common ironwood (Common Name)	*Casuarina equisetifolia* J. R. & G. Forst.	Casuarinaceae
๔๑	สนประดิพัทธ์	**สนประดิพัทธ์** (กทม.)	*Casuarina junghuhniana* Miq.	Casuarinaceae
๔๒	มะดูก	บั๊กโค้ก (เขมร สุรินทร์) **มะดูก** (กลาง, น่าน) ยายปลวก (ตรัง, สุราษฎร์ธานี)	*Siphonodon celastrineus* Griff.	Celastraceae
๔๓	มะพอก	กระท้อนลอก (ตราด) จัด (ลำปาง) จั๊ด (ลำปาง) ตะเลาะ (ส่วย สุรินทร์) ตะโลก (เขมร สุรินทร์) ท่าลอก (นครราชสีมา, พิษณุโลก) ประดงไฟ (ราชบุรี) ประดงเลือด (ใต้, สุโขทัย) พอก (อุบลราชธานี) มะคลอก (สุโขทัย, อุตรดิตถ์) **มะพอก** (ตะวันออกเฉียงเหนือ, ราชบุรี) มะมื่อ (เหนือ) หมักมอก (พิษณุโลก) หมักมื่อ (เหนือ) หมากรอก (ประจวบคีรีขันธ์) เหลอะ (ส่วย สุรินทร์)	*Parinari anamensis* (Hance) J. E. Vidal (ที่มาของชื่อพฤกษศาสตร์ ดร. สมราน สุดดี สำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, กันยายน ๒๕๕๔)	Chrysobalanaceae
๔๔	ดองดึง	ก้ามปู (กทม.,พิษณุโลก) คมขวาน (กลาง, ประจวบคีรีขันธ์) **ดองดึง** (กลาง) ดาวดึงส์ (กลาง) บ้องขวาน (ชลบุรี, ตราด) พันมหา (นครราชสีมา) มะขาโก้ง (เหนือ) ว่านก้ามปู (กลาง) หมอยหีย่า (อุดรธานี) หัวขวาน (ชลบุรี, พังงา) Climbing lily (Common Name)	*Gloriosa superba* L.	Colchicaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๔๕	ตะเคียนหนู	ขี้หมากเปียก (นครราชสีมา) ตะเคียนหนู (กลาง, น่าน) เบน (ขอนแก่น, พิจิตร) เปอเยอ (กะเหรี่ยง เชียงใหม่) สะเร้า (กะเหรี่ยง เชียงใหม่) ส่าเราะ (กะเหรี่ยง เชียงใหม่) หมากเปียก (นครราชสีมา) เหว (เหนือ) เหียว (เหนือ) แหว (ใต้) เอ็นมอญ (เลย) เอ็นลิ่น (นครศรีธรรมราช)	*Anogeissus acuminata* (Roxb. ex DC.) Wall. ex Guillem. & Perr. var. *lanceolata* C. B. Clarke	Combretaceae
๔๖	หูกวาง	โคน (นราธิวาส) ดัดมือ (ตรัง) ตัดมือ (ตรัง) ตาปัง (พิษณุโลก, สตูล) ตาแปห์ (มลายู นราธิวาส) หลุมปัง (ใต้, สุราษฎร์ธานี) **หูกวาง** (กทม., เหนือ) Bengal almond (Common Name)	*Terminalia catappa* L.	Combretaceae
๔๗	หูกระจง	**หูกระจง** (กทม.) หูกวางแคระ (กทม.) Black afara (Common Name)	*Terminalia ivorensis* A. Chev.	Combretaceae
๔๘	เบญจมาศ	เก็กฮวย (จีน) ดอกขี้ไก่ (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน) **เบญจมาศ** (กทม. ตราด) เบญจมาศหนู (กลาง)	*Chrysanthemum morifolium* Ramat.	Compositae
๔๙	เยอบีร่า	**เยบีร่า** (กลาง) Barbarton daisy (Common Name)	*Gerbera jamesonii* Bolus ex Hook. f.	Compositae
๕๐	ดาวเรือง	คำปู้จู้หลวง (เหนือ) **ดาวเรืองใหญ่** (กลาง) พอทู (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) **ดาวเรืองเล็ก** (กลาง) คำปู้จู้น้อย (เหนือ) **ดาวเรืองน้อย** (กลาง) โพซีโทงซะ (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) โพทองชา (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) ยี่สุ่น (กทม., ตรัง) African marigold (Common Name) French marigold (Common Name)	*Tagetes* sp.	Compositae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๕๑	คำรอก (ประดงเลือด)	**ลาเกาะกายู** (มลายู ใต้) กะโรงแดง (ตะวันออก) **คำรอก** (ชลบุรี) จันนกกด (นครราชสีมา) ช้างน้าว (นครราชสีมา, อุดรธานี) ตานกกดน้อย (สุรินทร์) ประดงเลือด (ใต้,สุโขทัย) หมาตายทากลาก (ตะวันออก) หำฟาน (เชียงใหม่, สุโขทัย) อุ่นขี้ไก่ (ลำปาง)	*Ellipanthus tomentosus* Kurz var. *tomentosus*	Connaraceae
๕๒	ผักบุ้งทะเลขาว	**ผักบุ้งทะเลขาว** (กลาง)	*Ipomoea imperati* (Vahl) Griseb.	Convolvulaceae
๕๓	ผักบุ้งทะเล	**ผักบุ้งทะเล** (กลาง) ละบูเลาห์ (มลายู นราธิวาส)	*Ipomoea pes-caprae* (L.) R. Br.	Convolvulaceae
๕๔	ปรง	**ปรง** (กลาง, สมุทรสาคร) มะพร้าวสีดา (ประจวบคีรีขันธ์) กา (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) กาเดาะ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) กูดหลวา (แม่ฮ่องสอน) แข่ดู่ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ทอคลิ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) บอกะ (มลายู สตูล) ปรงเขา (ชุมพร) มะพร้าวเต่าดอย (เหนือ) มะพร้าวเต่าหลวง (เหนือ) มุ่งมาง (ละว้า เชียงใหม่) ปรงจีน (กทม.) **ปรงญี่ปุ่น** (กทม.) ฮ่องเต็ก (กทม.) **ปรงทะเล** (กลาง,ใต้) ปากู (มลายู ใต้,มลายู ยะลา) มะพร้าวเต่าทะเล (ใต้) กุ้นผง (ตะวันออกเฉียงเหนือ) โกโล่โคดึ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ตาซูจือดึ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ตาลปัตรฤาษี (กทม., ราชบุรี) ปรงป่า (กลาง) **ปรงเหลี่ยม** (ตราด) ผักกูดบก (เหนือ)	*Cycas* sp.	Cycadaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด **(๒)** ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๕๕	กระจูด (กก)	**กระจูด** (กลาง, ใต้) วีจู้ (มลายู นราธิวาส)	*Lepironia articulata* (Retz.) Domin	Cyperaceae
๕๖	บอสตันเฟิร์น	Boston Fern (Common Name) (ที่มาของ Common Name: http://www.panmai.com/Pollution/ Pollution_01.shtml เมื่อ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔)	*Nephrolepis exaltata* (L.) Schott	Davalliaceae
๕๗	ยางนา	กาตีล (เขมร ปราจีนบุรี) ขะยาง (ชาวบน นครราชสีมา) จ้อง (กะเหรี่ยง) จะเตียล (เขมร) ชันนา (ชุมพร) ทองหลัก (ละว้า) ยาง (กลาง, ตะวันออกเฉียงเหนือ) ยางกุง (เลย) ยางขาว (กลาง,ลำปาง) ยางควาย (หนองคาย) ยางตัง (ชุมพร, ใต้) **ยางนา** (กลาง) ยางเนิน (จันทบุรี) ยางแม่น้ำ (กลาง) ยางหยวก (กลาง, หนองคาย) ราลอย (ส่วย สุรินทร์) ลอยด์ (โซ่ นครพนม) Yang (Common Name)	*Dipterocarpus alatus* Roxb. ex G. Don	Dipterocarpaceae
๕๘	ยางกล่อง	**ยางกล่อง** (จันทบุรี, ระยอง) ยางร่วง (จันทบุรี, ตราด) ยางร่อง (จันทบุรี, ตราด) ยูงดำ (กระบี่, ชุมพร) ยูงเหียง (สุราษฎร์ธานี) เยี่ยง (เขมร, บุรีรัมย์) อีโต้ (สตูล)	*Dipterocarpus dyeri* Pierre	Dipterocarpaceae
๕๙	ยางใต้	ดามาละเมาะบาบี (มลายู ปัตตานี) มินยะบาบี (มลายู ปัตตานี) **ยางใต้** (ตราด) ยางมันใส (พังงา, สตูล)	*Dipterocarpus hasseltii* Blume	Dipterocarpaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๖๐	เหียง	กุง (ปราจีนบุรี, อุบลราชธานี) เกาะสะเตียง (ละว้า เชียงใหม่) คร้าด (โซ่ นครพนม) ตะแบง (ตะวันออก, สุรินทร์) ตะลาอ่ออาหมื่อ (กะเหรี่ยง เชียงใหม่) ตาด (จันทบุรี, พิษณุโลก) ยางเหียง (จันทบุรี, ราชบุรี) ล่าทะยอง (กะเหรี่ยง เชียงใหม่) สะแบง (ตะวันออกเฉียงเหนือ, อุตรดิตถ์) สาละอองโว (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) เห่ง (ลื้อ น่าน) **เหียง** (กลาง) เหียงพลวง (ประจวบคีรีขันธ์) เหียงโยน (ประจวบคีรีขันธ์)	*Dipterocarpus obtusifolius* Teijsm. ex Miq.	Dipterocarpaceae
๖๑	ยางแดง	ยางแคง (เพชรบูรณ์) **ยางแดง** (เลย, หนองคาย) ยางใบเลื่อม (เชียงราย) ยางหนู (เชียงราย, ลำปาง) ยางหยวก (กลาง, หนองคาย)	*Dipterocarpus turbinatus* C. F. Gaertn.	Dipterocarpaceae
๖๒	ตะเคียนทอง	กะกี้ (กะเหรี่ยง เชียงใหม่) โกกี้ (กะเหรี่ยง เชียงใหม่) แคน (ตะวันออกเฉียงเหนือ, เลย) จะเคียน (เหนือ) จืองา (มลายู นราธิวาส) จูเค้ (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) โซเก (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) ตะเคียน (กลาง) **ตะเคียนทอง** (กลาง, ประจวบคีรีขันธ์) ตะเคียนใหญ่ (กลาง) ไพร (ละว้า เชียงใหม่) Ironwood (Common Name)	*Hopea odorata* Roxb.	Dipterocarpaceae
๖๓	เต็ง	เคาะเจื้อ (ละว้า เชียงใหม่) แงะ (เชียงใหม่, เหนือ) จิก (กาญจนบุรี,ใต้) เจื้อ (ละว้า เชียงใหม่) ชันตก (ตราด) **เต็ง** (กลาง) เต็งขาว (ขอนแก่น) เน่าใน (แม่ฮ่องสอน, เหนือ) ประจั๊ต (เขมร บุรีรัมย์) ประเจ๊ก (เขมร สุรินทร์) พะเจ๊ก (เขมร พระตะบอง) ล่าไน้ (กะเหรี่ยง เหนือ) แลเน่ย (กะเหรี่ยง เหนือ)	*Shorea obtusa* Wall. ex Blume	Dipterocarpaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
		อองเลียงยง (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) Burmese sal (Common Name)		
๖๔	พะยอม	กะยอม (เชียงใหม่) ขะยอม (ลาว) ขะยอมดง (เหนือ) แคน (ตะวันออกเฉียงเหนือ, เลย) เชียง (กะเหรี่ยง เชียงใหม่) เซี่ยว (กะเหรี่ยง เชียงใหม่) **พะยอม** (กลาง, เชียงราย) พะยอมดง (เชียงใหม่, เหนือ) พะยอมทอง (ปราจีนบุรี, สุราษฎร์ธานี) ยางหยวก (กลาง, หนองคาย) สุกรม (กลาง)	*Shorea roxburghii* G. Don	Dipterocarpaceae
๖๕	รัง	เปา (เงี้ยว เหนือ, เหนือ) เปาดอกแดง (เหนือ) **รัง** (กลาง) เรียง (เขมร สุรินทร์, ใต้) เรียงพนม (เขมร สุรินทร์) ลักป้าว (ละว้า เชียงใหม่) แลบอง (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) เหล้ท้อ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) เหล่บอง (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ฮัง (ตะวันออกเฉียงเหนือ)	*Shorea siamensis* Miq.	Dipterocarpaceae
๖๖	จันทน์กะพ้อ	เขี้ยวงูเขา (พังงา) **จันทน์กะพ้อ** (กทม.) จันทน์พ้อ (ใต้)	*Vatica diospyroides* Symington	Dipterocarpaceae
๖๗	พันจำ	ขี้มอด (ขอนแก่น,สุโขทัย) ชัน (จันทบุรี, ปราจีนบุรี) ซี (ปราจีนบุรี, อุบลราชธานี) ด่าง (กลาง, สุโขทัย) ตำเสา (ใต้, ระนอง) **พันจำ** (กลาง) ยางหนู (เชียงราย, ลำปาง) สัก (กลาง, สุราษฎร์ธานี) สักเขา (ตรัง, นครศรีธรรมราช)	*Vatica odorata* (Griff.) Symington	Dipterocarpaceae
๖๘	ลำบิดดง	จังนัง (สุรินทร์) ดำบิดดง (ระนอง) **ลำบิดดง** (ระนอง)	*Diospyros filipendula* Pierre ex Lecomte	Ebenaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๖๙	ตะโกสวน	ตะโกไทย (กลาง) **ตะโกสวน** (เพชรบูรณ์) ปลาบ (เพชรบูรณ์) มะเขือเถื่อน (กำแพงเพชร, สกลนคร) มะสุลัวะ (กะเหรี่ยง ลำปาง) **มะพลับ** (กลาง)	*Diospyros malabarica* (Desr.) Kostel. var. *malabarica*	Ebenaceae
๗๐	ตะโกนา	โก (กะเหรี่ยง กำแพงเพชร, แม่ฮ่องสอน) **ตะโกนา** (กลาง) นมงัว (นครราชสีมา, สุรินทร์) มะโก (เหนือ) มะถ่านไฟผี (เชียงใหม่) Ebony (Common Name)	*Diospyros rhodocalyx* Kurz	Ebenaceae
๗๑	สะท้อนรอก	ท้อนรอก (ตรัง, ตราด) ทะลอก (ตราด, ปราจีนบุรี) โปะบ้า (อุบลราชธานี) มะมุ่น (ตะวันตกเฉียงใต้, เหนือ) รอก (ใต้) ลูกกระรอกบ้านด่าน (ชลบุรี) สมอหิน (กลาง, สุราษฎร์ธานี) **สะท้อนรอก** (ใต้)	*Elaeocarpus robustus* Roxb.	Elaeocarpaceae
๗๒	ไกรทอง	แก่นแดง (ปราจีนบุรี) **ไกรทอง** (นราธิวาส, ปราจีนบุรี) เข็ดมูล (ปราจีนบุรี) เจตมูล (ปราจีนบุรี) ต๋านฮ้วนหด (เชียงใหม่) พิกุลทอง (กทม., ประจวบคีรีขันธ์)	*Erythroxylum cuneatum* (Miq.) Kurz	Erythroxylaceae
๗๓	มะเม่าดง	ป่าเม่าฤาษี (เชียงใหม่) มะเม่าดง (เชียงใหม่) เม่าช้าง (จันทบุรี) แมงเม่าควาย (จันทบุรี) มะเม่าเภตรา (กลาง)	*Antidesma bunius* (L.) Spreng.	Euphorbiaceae
๗๔	เม่าไข่ปลา	กูแจ (มลายู นราธิวาส) ขะเม่าผา (ตะวันออกเฉียงเหนือ) มะเม่า (ตราด, สตูล) มะเม่าข้าวเบา (ชุมพร) มังเม่า (จันทบุรี) เม่าไข่ปลา (ชลบุรี) เม่าทุ่ง (ชุมพร, สงขลา)	*Antidesma ghaesembilla* Gaertn.	Euphorbiaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๗๕	โป๊ยเซียน	**โป๊ยเซียน** (เชียงใหม่) พระเจ้ารอบโลก (เชียงใหม่) ไม้รับแขก (กลาง) ระวิงระไว (เชียงใหม่) ว่านเข็มพญาอินทร์ (เชียงใหม่) ว่านมุงเมือง (แม่ฮ่องสอน)	*Euphorbia milii* Des Moul.	Euphorbiaceae
๗๖	ยางพารา	กะเต๊าะห์ (มลายู ใต้) ยาง (กลาง,ตะวันออกเฉียงเหนือ) **ยางพารา** (กลาง) Para rubber (Common Name)	*Hevea brasiliensis* (Willd. ex A.Juss.) Müll.Arg.	Euphorbiaceae
๗๗	สบู่ดำ	พมักเยา (เหนือ) มะเยา (เหนือ) มะหัว (เหนือ) มะหุ่งฮั้ว (เหนือ) มะโห่ง (เหนือ) **สบู่ดำ** (กลาง) สบู่หัวเทศ (กลาง) สลอดดำ (กลาง) สลอดป่า (กลาง, ตราด) สลอดใหญ่ (กลาง) สีหลอด (กลาง) หงเทก (เหนือ) Physic nut (Common Name)	*Jatropha curcas* L.	Euphorbiaceae
๗๘	มะขามป้อม	กันโตด (เขมร จันทบุรี) กำทวด (ราชบุรี) **มะขามป้อม** (กลาง) มั่งลู่ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) สันยาส่า (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) Emblic myrabolan (Common Name)	*Phyllanthus emblica* L.	Euphorbiaceae
๗๙	ผักหวานบ้าน	ก้านตง (เหนือ) จ๊าผักหวาน (ลำพูน, เหนือ) โถหลุ่ยกะนีเต๊าะ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) นานาเซียม (มลายู สตูล) ผักหวาน (กลาง, สุรินทร์) ผักหวานใต้ใบ (สตูล) **ผักหวานบ้าน** (กลาง) มะยมป่า (กลาง, เหนือ)	*Sauropus androgynous* (L.) Merr.	Euphorbiaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด **(๒)** ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๘๐	ขันทองพยาบาท	กระดูก (ใต้) ขนุนดง (เพชรบูรณ์) ขอบนางนั่ง (ตรัง) ขัณฑสกร (จันทบุรี) ขันทอง (กระบี่, พิจิตร) **ขันทองพยาบาท** (กลาง) ข้าวตาก (กลาง, ตะวันออก) ขุนทอง (ประจวบคีรีขันธ์) คุณทอง (ประจวบคีรีขันธ์) โจ่ง (ซ่วย สุรินทร์) ช้องรำพัน (จันทบุรี, ประจวบคีรีขันธ์) ดูกไท (เลย) ดูกไม้ (เลย) ดูกหิน (สระบุรี) ดูกไหล (นครราชสีมา) ทุเรียนป่า (ชุมพร, ลำปาง) ป่าช้าหมอง (แพร่, เหนือ) ไฟ (ตะวันออก, เหนือ) มะดูก (กลาง, น่าน) มะดูกดง (เชียงใหม่, ปราจีนบุรี) มะดูกเลื่อม (เหนือ) ยางปลอก (แพร่) ยายปลวก (ตรัง, สุราษฎร์ธานี) สลอดน้ำ (กลาง,จันทบุรี) หมากดูก (กลาง, เชียงราย) เหมือดโลด (ขอนแก่น, เลย) เหล่ปอ (กะเหรี่ยง แพร่) ฮ่อสะพายควาย (กาญจนบุรี, เหนือ)	*Suregada multiflora* (A. Juss.) Baill.	Euphorbiaceae
๘๑	ก่อขี้ริ้ว	**ก่อขี้ริ้ว** (ตรัง) กาปูน (สตูล) ปัน (ใต้, ยะลา) มืองาแง (มลายู ปัตตานี)	*Lithocarpus falconeri* (Kurz) Rehder	Fagaceae
๘๒	กรวยป่า	**สีเสื้อ** (เชียงใหม่, ลำปาง) **กรวยป่า** (กลาง, พิษณุโลก) ก้วย (เหนือ) ขุนเหยิง (สกลนคร) คอแลน (กลาง, เหนือ) จะร่วย (เขมร สุรินทร์) ตวย (เพชรบูรณ์) ตวยใหญ่ (พิษณุโลก) ตานเสี้ยน (กทม., เหนือ) บุนเหยิง (สกลนคร) ผ่าสาม (นครพนม, อุดรธานี) ผีเสื้อหลวง (เหนือ) สีเสื้อหลวง (เหนือ)	*Casearia grewiifolia* Vent. var. *grewiifolia*	Flacourtiaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๘๓	ตะขบป่า	**ตะขบป่า** (กลาง) ตานเสี้ยน (กทม., เหนือ) มะเกว๋นนก (เหนือ) มะเกว๋นป่า (เหนือ)	*Flacourtia indica* (Burm. f.) Merr.	Flacourtiaceae
๘๔	กันเกรา (มันปลา ตำเสา)	**กันเกรา** (กลาง) ตะมะซู (มลายู ใต้) ตาเตรา (เขมร ตะวันออก) ตำมูซู (มลายู ใต้) ตำเสา (ใต้, ระนอง) ทำเสา (ใต้) มันปลา (เชียงใหม่, เหนือ)	*Fagraea fragrans* Roxb.	Gentianaceae
๘๕	รักทะเล	บงบึ๊ง (มลายู ภูเก็ต) บ่งบง (ใต้) **รักทะเล** (ชุมพร) โหรา (กลาง, สงขลา)	*Scaevola taccada* (Gaertn.) Roxb.	Goodeniaceae
๘๖	ไผ่	**ไล่ล่อป่า** (แม่ฮ่องสอน) วะบุก (กะเหรี่ยง) ว่าบวย (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) จะกั๊ตวา (พม่า) ชารอง (นครพนม) ชาเรียง (โซ่ นครพนม) ซางหนาม (เงี้ยว เหนือ) ทะงาน (ชอง ตราด) ทูน (ชาวบน เพชรบูรณ์) **ไผ่ป่า** (กลาง) ไผ่รวก (กลาง, กาญจนบุรี) ไผ่หนาม (กลาง) ระไซ (เขมร สุรินทร์) วาชุ (กะเหรี่ยง สุรินทร์) แวซู (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) **ไผ่สีสุก** (กทม., กลาง) ว่ามีบอ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) สีสุก (กลาง) **บงหนาม** (เหนือ) วะเทอร์ (กะเหรี่ยง) **ไผ่สีสุก** (กทม., กลาง) **ซางคำ** (เชียงใหม่, เหนือ) **บงป่า** (เหนือ) ไผ่ยายกอ (ราชบุรี) **ไผ่ลำมะลอก** (ใต้) **ว่าเม** (เงี้ยว) **ซางดอย** (เหนือ) ไล่ลอ (น่าน) วะมี (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) วะมุ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) วาโต้งเตียง (กะเหรี่ยง, กาญจนบุรี)	*Bambusa* sp.	Gramineae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
		ว่ามี (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) แวมี (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ไผ่เชียงไพร (กลาง) **ไผ่เลี้ยง** (กลาง) ไผ่สร้างไพร (กลาง) เพ็ก (กลาง, จันทบุรี) **ไผ่บง** (หนองคาย, เหนือ) **ไผ่ผิ่ว** (เหนือ) **ลำมะโล** (ตะวันออกเฉียงเหนือ) **ไผ่หอม** (กทม.) ว่าเค๊ะ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) สะลอม (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน, เงี้ยว เหนือ) สะหลอน (เงี้ยว เหนือ, เหนือ) หอบ (เหนือ) **บงดำ** (แม่ฮ่องสอน) บอง (เงี้ยว เหนือ) ไผ่บง (หนองคาย, เหนือ) ไผ่หางช้าง (กลาง, กาญจนบุรี) ว่าขึ (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) ว่าซึ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ว่าสี (กะเหรี่ยง กำแพงเพชร) แวโชวะ (กะเหรี่ยง เชียงใหม่) **ไผ่น้ำเต้า** (กทม.) Buddha's belly bamboo (CommonName) **ว่ามิ** (เงี้ยว) **ซางคำ** (เชียงใหม่, เหนือ) จันคำ (กทม.) ไผ่จีน (กทม.) ไผ่หลวง (กทม.) **ไผ่เหลือง** (กลาง, เหนือ) รีไซ (เขมร) ไร่ใหญ่ (เลย)		
๘๗	หญ้าลอยลม	**หญ้าลอยลม** (สงขลา) หญ้าลิงลม (สงขลา)	*Spinifex littoreus* Merr.	Gramineae
๘๘	ตังหน	ตังหน (ตรัง, พังงา) ตังหนใบเล็ก (นราธิวาส) ตางอ (พังงา, ยะลา) ปะอง (เขมร สุรินทร์, ส่วย สุรินทร์) ป๊ะอุ้ง (ส่วย สุรินทร์) พะอูง (หนองคาย) พังหันเกล็ดแรด (จันทบุรี) มุตาเงาะ (มลายู ยะลา)	*Calophyllum calaba* L.	Guttiferae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๘๙	กระทิง (สารภีทะเล กระทึง)	**กระทิง** (กลาง) กระทึง (กลาง) กากระทึง (กลาง) กากะทิง (กลาง) ทิง (กระบี่) เนาวกาน (น่าน) สารภีทะเล (ประจวบคีรีขันธ์) สารภีแนน (เชียงใหม่, เหนือ) Alexandrian laurel (Common Name)	*Calophyllum inophyllum* L.	Guttiferae
๙๐	ชะมวง	กะมวง (ใต้) กานิ (มลายู นราธิวาส) **ชะมวง** (กลาง, ตราด) มวงส้ม (นครศรีธรรมราช) หมากโมก (อุดรธานี)	*Garcinia cowa* Roxb. ex DC.	Guttiferae
๙๑	มังคุด	**มังคุด** (กลาง) Mangosteen (Common Name)	*Garcinia mangostana* L.	Guttiferae
๙๒	มะดัน	**มะดัน** (กลาง)	*Garcinia schomburgkiana* Pierre	Guttiferae
๙๓	บุนนาค	ก๊าก่อ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ก้ำก่อ (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน) **บุนนาค** (กลาง, นครราชสีมา) ปะนาคอ (มลายู ปัตตานี) สารภีดอย (เชียงใหม่) Ironwood (Common Name)	*Mesua ferrea* L.	Guttiferae
๙๔	กะบก	**กระบก** (กลาง) กะบก (กลาง) จะบก (กลาง) จำเมาะ (เขมร) ชะอัง (ชอง ตราด) ตระบก (กลาง) บก (ตะวันออกเฉียงเหนือ) มะมื่น (นครราชสีมา, เหนือ) มื่น (เหนือ) หมากบก (ตะวันออกเฉียงเหนือ) หลักกาย (ส่วย สุรินทร์)	*Irvingia malayana* Oliv. ex A. W. Benn.	Irvingiaceae
๙๕	ซ้อ	กำม่าทุ (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี, กำแพงเพชร) แก้มอ้น (ชุมพร, อุดรธานี) ช้องแมว (ชุมพร, ปราจีนบุรี) **ซ้อ** (เหนือ) เซาะแมว (มลายู นราธิวาส)	*Gmelina arborea* Roxb.	Labiatae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
		แต้งขาว (เชียงใหม่) ท้องแมว (ราชบุรี, สุพรรณบุรี) เป้านก (อุตรดิตถ์) เฝิง (เพชรบุรี, เหนือ) ม้าเหล็ก (ละว้า กาญจนบุรี) เมา (สุราษฎร์ธานี) แม่ะ (กะหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ร่มม้า (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) รำม้า (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) สันปลาช่อน (สุโขทัย)		
๙๖	หญ้าหนวดแมว	บางรักป่า (ประจวบคีรีขันธ์) พยับเมฆ (กทม.) **หญ้าหนวดแมว** (กลาง, เลย) อีตู่ดง (เพชรบูรณ์)	*Orthosiphon aristatus* (Blume) Miq.	Labiatae
๙๗	สัก	เคาะเยียโอ (ละว้า เชียงใหม่) ปายี้ (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) ปีฮี (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ปีฮือ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) เป้อยี (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) **สัก** (กลาง, สุราษฎร์ธานี) เส่บายี้ (กะเหรี่ยง กำแพงเพชร) Teak (Common Name)	*Tectona grandis* L.f.	Labiatae
๙๘	ตีนนก (นน กะพุน)	กะพุน (จันทบุรี) กานน (ประจวบคีรีขันธ์, ราชบุรี) กาสามปีก (กลาง, เหนือ) ไข่เน่า (กลาง, ลพบุรี) โคนสมอ (ตะวันออก) ตะพรุน (จันทบุรี) ตะพุน (ตราด) ตะพุนทอง (ตราด) ตะพุ่ม (ตราด) **ตีนนก** (กลาง, อุดรธานี) นน (ใต้) นนเด็น (ปัตตานี) เน่า (ลพบุรี) ลือแม (มลายู นราธิวาส) สมอกานน (ตะวันตกเฉียงใต้) สมอตีนนก (ราชบุรี) สมอตีนเป็ด (ชลบุรี, ราชบุรี) สมอบ่วง (กลาง) สมอป่า (ใต้, ประจวบคีรีขันธ์) สมอหิน (กลาง, สุราษฎร์ธานี) สวองหิน (นครราชสีมา, สระบุรี)	*Vitex pinnata* L.	Labiatae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๙๙	คนทีสอทะเล	กูนิง (มลายู นราธิวาส) คนทิ (ประจวบคีรีขันธ์) คนทิสอทะเล (ประจวบคีรีขันธ์, เพชรบุรี)	*Vitex rotundifolia* L. f.	Labiatae
๑๐๐	อบเชยไทย (มหาปราบ)	ขนุนมะแวง (ตรัง) จวงดง (หนองคาย) เฉียด (ใต้, สุราษฎร์ธานี) เชียกใหญ่ (ตรัง) บริแวง (ระนอง) ฝนแสนห่า (กลาง, นครศรีธรรมราช) พะแว (ชลบุรี) มหาปราบ (ตรัง, ตราด) มหาปราบตัวผู้ (กลาง, จันทบุรี) โมงหอม (ชลบุรี) ระแวง (ชลบุรี) แลงแวง (ปัตตานี) สมุลแว้ง (กลาง, นครศรีธรรมราช) **อบเชย** (กทม., อุตรดิตถ์)	*Cinnamomum bejolghota* (Buch.-Ham.) Sweet	Lauraceae
๑๐๑	อบเชย (อบเชยต้น)	กระแจะโมง (ยะลา) กระดังงา (กาญจนบุรี, ยะลา) กะเชียด (ยะลา) กะทังนั้น (ยะลา) กะพังหัน (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) โกเล่ (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) เขียด (ใต้) เคียด (ใต้) เฉียด (ใต้, สุราษฎร์ธานี) ชะนุต้น (ใต้) **เชียด** (กลาง) ดิ๊กซี่สอ (กะเหรี่ยง เชียงใหม่) เนอม้า (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) บอกคอก (ลำปาง) ฝักดาบ (จันทบุรี, พิษณุโลก) พญาปราบ (นครราชสีมา) มหาปราบตัวผู้ (กลาง, จันทบุรี) สะวง (ปราจีนบุรี) อบเชย (กทม., อุตรดิตถ์) อบเชยต้น (กลาง)	*Cinnamomum iners* Reinw. ex Blume	Lauraceae
๑๐๒	ตะไคร้ต้น	จะได้ต้น (มลายู นราธิวาส) ตะไคร้ (กลาง, จันทบุรี) **ตะไคร้ต้น** (กลาง, เลย)	*Litsea cubeba* (Lour.) Pers.	Lauraceae
๑๐๓	หมีเหม็น (หมูทะลวง)	กำปรนบาย (ชอง จันทบุรี) ดอกจุ๋ม (ลำปาง) ตังสีไพร พิษณุโลก) ทังบวน (ปัตตานี) ม้น (ตรัง) มะเย้อ (ชลบุรี, เหนือ) มือเบาะ (มลายู	*Litsea glutinosa* (Lour.) C. B. Rob.	Lauraceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
		ยะลา) ยุบเหยา (ชลบุรี, เหนือ) หมี (จันทบุรี,อุดรธานี) เส่ปีขู้ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) **หมีเหม็น** (ชลบุรี, เหนือ) หมูทะลวง (จันทบุรี) หมูเหม็น (แพร่) อีเหม็น (กาญจนบุรี, เหนือ)		
๑๐๔	จิกทะเล (จิกเล)	**จิกเล** (ใต้) โดนเล (ใต้) อามุง (มลายู นราธิวาส)	*Barringtonia asiatica* (L.) Kurz	Lecythidaceae
๑๐๕	กระโดน	**กระโดน** (กลาง, ใต้) กะนอน (เขมร) ขุย (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) แซงจิแหน่ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ปุย (ใต้, เหนือ) ปุยกระโดน (ใต้) ปุยขาว (เหนือ) ผ้าฮาด (เหนือ) พุย (ละว้า เชียงใหม่) เส่เจ๊อะบะ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) หูกวาง (กทม., เหนือ)	*Careya sphaerica* Roxb.	Lecythidaceae
๑๐๖	มะค่าโมง	เขง (เขมร สุรินทร์) บิง (ชอง จันทบุรี) เบง (เขมร สุรินทร์) ปิ้น (ชาวบน นครราชสีมา) **มะค่าโมง** (กลาง) มะค่าหลวง (เหนือ) มะค่าหัวคำ (หนือ) มะค่าใหญ่ (กลาง)	*Afzelia xylocarpa* (Kurz) Craib	Leguminosae-Caesalpinioideae
๑๐๗	ฝาง	ง้าย (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี, ส่วย) **ฝาง** (กลาง) ฝางส้ม (กาญจนบุรี) Sappan tree (Common Name)	*Caesalpinia sappan* L.	Leguminosae-Caesalpinioideae
๑๐๘	ราชพฤกษ์ (คูน)	กุเพยะ (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) คูน (กลาง, เหนือ) ชัยพฤกษ์ (กลาง) ปือยู (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) บูโย (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) เปอโซ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) แมะหล่าหยู่ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) **ราชพฤกษ์**	*Cassia fistula* L.	Leguminosae-Caesalpinioideae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด **(๒)** ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
		(กลาง, จันทบุรี) ล้มแล้ง (เหนือ) Golden shower (Common Name)		
๑๐๙	สะตือ (ประดู่ขาว)	ดู่ขาว (สุโขทัย, อุดรธานี) เดือยไก่ (ตะวันออก, อุบลราชธานี) ประดู่ขาว (ชุมพร, สุรินทร์) **สะตือ** (กลาง, ตะวันออก) แห้ (สกลนคร)	*Crudia chrysantha* (Pierre) K.Schum.	Leguminosae–Caesalpinioideae
๑๑๐	นกยูงฝรั่ง (หางนกยูงฝรั่ง)	นกยูงฝรั่ง (กลาง) อินทรี (จันทบุรี) Flambuoyant tree (Common Name)	*Delonix regia* (Bojer ex Hook.) Raf.	Leguminosae–Caesalpinioideae
๑๑๑	หลุมพอทะเล	งือบาลาโอ๊ะ (มลายู นราธิวาส) ประดู่ทะเล (กลาง) **หลุมพอทะเล** (สุราษฎร์ธานี)	*Intsia bijuga* (Colebr.) Kuntze	Leguminosae–Caesalpinioideae
๑๑๒	หลุมพอ	กะลุมพอ (ใต้) มือบา (มลายู ปัตตานี) เมอบา (มลายู ใต้) สะหลุมพอ (ปราจีนบุรี) **หลุมพอ** (ใต้) Malacca teak (Common Name)	*Intsia palembanica* Miq.	Leguminosae–Caesalpinioideae
๑๑๓	อะราง (นนทรีป่า อินทรี)	กว่าแซก (เขมร กาญจนบุรี) คางรุ้ง (พิษณุโลก) คางฮุ่ง (พิษณุโลก) จ๊าขาม (เลย, เหนือ) ช้าขม (เลย) ตาเซก (เขมร บุรีรัมย์) นนทรี (กลาง) ราง (ส่วย สุรินทร์) ร้าง (นครราชสีมา, อุดรธานี) **อะราง** (นครราชสีมา, อุดรธานี) อะล้าง (นครราชสีมา, อุดรธานี) อินทรี (จันทบุรี)	*Peltophorum dasyrachis* (Miq.) Kurz	Leguminosae–Caesalpinioideae
๑๑๔	นนทรี	กระถินแดง (ตราด) กระถินป่า (ตราด, สุโขทัย) **นนทรี** (กลาง) สารเงิน (เชียงใหม่, เหนือ) Copper pod (Common Name)	*Peltophorum pterocarpum* (DC.) Backer ex K. Heyne	Leguminosae–Caesalpinioideae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๑๑๕	โสกน้ำ	กาแปะห์ไอย์ (มลายู ยะลา) ชุมแสงน้ำ (นราธิวาส, ยะลา) ตะโดลีเต๊าะ (มลายู ปัตตานี) ส้มสุก (เหนือ) **โสก** (กลาง) โสกน้ำ (สุราษฎร์ธานี) Asoka (Common Name)	*Saraca indica* L.	Leguminosae–Caesalpinioideae
๑๑๖	ชุมเห็ดเทศ	ขี้คาก (แพร่, เหนือ) **ชุมเห็ดเทศ** (กลาง, ใต้) ชุมเห็ดใหญ่ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ตะสีพอ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ลับมืนหลวง (เหนือ) หมากกะลิงเทศ (เหนือ) Candelabra bush (Common Name)	*Senna alata* (L.) Roxb.	Leguminosae–Caesalpinioideae
๑๑๗	ขี้เหล็ก	**ขี้เหล็ก** (กลาง, ตรัง) ขี้เหล็กแก่น (ราชบุรี) ขี้เหล็กบ้าน (ลำปาง, เหนือ) ขี้เหล็กหลวง (เหนือ) ขี้เหล็กใหญ่ (กลาง) ผักจี้ลี้ (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน) แมะขี้เหละพะโดะ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ยะหา (มลายู ปัตตานี) Cassod tree (Common Name)	*Senna siamea* (Lam.) H. S. Irwin & Barneby	Leguminosae–Caesalpinioideae
๑๑๘	ทรงบาดาล	ขี้เหล็กบ้าน (ลำปาง, เหนือ) ขี้เหล็กหวาน (ขอนแก่น) **ทรงบาดาล** (กลาง)	*Senna surattensis* (Burm. f.) H. S. Irwin & Barneby	Leguminosae–Caesalpinioideae
๑๑๙	ชุมเห็ดไทย	กิเกีย (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ชุมเห็ดควาย (กลาง) **ชุมเห็ดไทย** (กลาง) ชุมเห็ดนา (กลาง) ชุมเห็ดเล็ก (กลาง) พรมดาน (กลาง, สุโขทัย) ลับมือน้อย (เหนือ) หญ้าลึกลืน (ปราจีนบุรี) หน่อปะหน่าเหน่อ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) กรอก๊อส (เขมร พระตะบอง)	*Senna tora* (L.) Roxb.	Leguminosae–Caesalpinioideae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๑๒๐	มะค่าแต้	กอกก้อ (ชาวบน นครราชสีมา) ก่อเก๊าะ (เขมร สุรินทร์) ก้าเกาะ (เขมร สุรินทร์) แต้ (ตะวันออกเฉียงเหนือ) **มะค่าแต้** (กลาง) มะค่าหนาม (กลาง, เหนือ) มะค่าหยุม (เหนือ) **มะค่าลิง** (กลาง)	*Sindora siamensis* Teijsm. & Miq.	Leguminosae–Caesalpinioideae
๑๒๑	มะขาม	ตะลูบ (ชาวบน นครราชสีมา) ม่องโคล้ง (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) มอดเล (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) **มะขาม** (กลาง) ส่ามอเกล (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) หมากแกง (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน) อำเปียล (เขมร สุรินทร์) Indian date (Common Name)	*Tamarindus indica* L.	Leguminosae–Caesalpinioideae
๑๒๒	กระถินณรงค์	กระถินณรงค์ (กทม.) Wattle (Common Name)	*Acacia auriculaeformis* A.Cunn. ex Benth	Leguminosae–Mimosoideae
๑๒๓	กระถินเทพา	กระถินซาบาห์ (กลาง) กระถินเทพา (กลาง)	*Acacia mangium* Willd.	Leguminosae–Mimosoideae
๑๒๔	พฤกษ์	กรีด (กระบี่, สุราษฎร์ธานี) กะซึก (กลาง, พิจิตร) กาแซ (สุราษฎร์ธานี) ก้านฮุ้ง (ชัยภูมิ) กาไพ (สุราษฎร์ธานี) ก้ามปู (กทม., พิษณุโลก) แกร๊ะ (สุราษฎร์ธานี) คางฮุง (มหาสารคาม, อุดรธานี) จะเร (เขมร ปราจีนบุรี) จ๊าขาม (เลย, เหนือ) จามจุรี (กทม., ตราด) จามรี (กทม.) ชุงรุ้ง (กลาง) ซึก (กทม.) ตุ๊ด (ตาก) ถ่อนนา (เลย) ทิตา (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี)	*Albizia lebbeck* (L.) Benth.	Leguminosae–Mimosoideae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด **(๒)** ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
		พญากะบุก (ปราจีนบุรี) **พฤกษ์** (กลาง, กาญจนบุรี) มะขามโคก (จันทบุรี, นครราชสีมา) มะรุมป่า (นครราชสีมา) Indian walnut (Common Name)		
๑๒๕	จามจุรี (ก้ามปู)	ก้ามกราม (กลาง) ก้ามกุ้ง (กทม., อุตรดิตถ์) ก้ามปู (กทม., พิษณุโลก) **จามจุรี** (กทม., ตราด)ฉำฉา (กลาง, เหนือ) ตุ๊ดตู่ (ตราด) ลัง (เหนือ) สารสา (เหนือ) สำสา (เหนือ) เส่คุ่ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) เส่ดู่ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) East indian walnut (Common Name)	*Samanea saman* (Jacq.) Merr.	Leguminosae-Mimosoideae
๑๒๖	ทองกวาว	กวาว (เหนือ) ก๋าว (เหนือ) จอมทอง (ใต้) จ้า (เขมร สุรินทร์) จาน (อุบลราชธานี) **ทองกวาว** (กลาง) ทองต้น (ราชบุรี) ทองธรรมชาติ (กลาง) ทองพรมชาติ (กลาง) Bastard teak (Common Name)	*Butea monosperma* (Lam.) Taub.	Leguminosae-Papilionoideae
๑๒๗	สักขี	เถามันเปรียง(นราธิวาส, สุราษฎร์ธานี) เถาวัลย์เปรียง (กลาง, สุราษฎร์ธานี) ย่านมันเปรียง (นราธิวาส) **สักขี** (กลาง, นราธิวาส)	*Dalbergia candenatensis* (Dennst.) Prain	Leguminosae-Papilionoideae
๑๒๘	ประดู่ลาย	ชิงชันขาว (ตาก) ประดงแดง (ชลบุรี, เลย) **ประดู่ลาย** (กลาง, ลำปาง) หมักล่ำแดง (เลย) กระพี้หยวก (นครราชสีมา) กะปิ (สุรินทร์) **ขี้มอด** (ขอนแก่น, สุโขทัย) ถ่อน (กลาง, ลำพูน) อีเม็ง (อุบลราชธานี)	*Dalbergia lanceolaria* L.f. var. *errans* (Craib) Niyomdham	Leguminosae-Papilionoideae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๑๒๙	หยีน้ำ	กายี (ตรัง, ใต้) ขยี้ (ชุมพร) ปารี (มลายู นราธิวาส) เพาะดะปากี้ (มลายู สงขลา) มะปากี (มลายู ปัตตานี) ราโยด (ปัตตานี, ยะลา) **หยีน้ำ** (ใต้, ยะลา)	*Derris indica* Bennet	Leguminosae–Papilionoideae
๑๓๐	ถอบแถบน้ำ	แควบทะเล (กลาง) ถอบแถบทะเล (เพชรบุรี) **ถอบแถบน้ำ** (กลาง) ถั่วน้ำ (นราธิวาส) ทับแถบ (สมุทรสงคราม) ผักแถบ (กลาง)	*Derris trifoliata* Lour.	Leguminosae–Papilionoideae
๑๓๑	หมามุ่ยช้าง	กระเจี๊ยบ (กลาง) สะบ้าลิงลาย (กลาง) หมามุ่ย (กลาง) **หมามุ่ยช้าง** (กลาง)	*Mucuna gigantea* (Willd.) DC.	Leguminosae–Papilionoideae
๑๓๒	เกล็ดปลาช่อน	**เกล็ดปลาช่อน** (สระบุรี) เกล็ดลิ่นใหญ่ (นครราชสีมา) ลิ่นต้น (กลาง) ลูกหนีบต้น (ปราจีนบุรี) หญ้าเกล็ดลิ่น (ชลบุรี, เหนือ) หญ้าสองปล้อง (กลาง, เหนือ) หางลิ่น (สุราษฎร์ธานี)	*Phyllodium pulchellum* (L.) Desv.	Leguminosae–Papilionoideae
๑๓๓	ประดู่บ้าน	ดู่บ้าน (เหนือ) ประดู่กิ่งอ่อน (กลาง) **ประดู่บ้าน** (กลาง) ประดู่ลาย (กลาง, ลำปาง) สะโน (มลายู นราธิวาส)	*Pterocarpus indicus* Willd.	Leguminosae–Papilionoideae
๑๓๔	ประดู่ป่า	จิต๊อก (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน) ฉะนอง (เชียงใหม่) ดู่ (เหนือ) ดู่ป่า (เหนือ) ตะเลอ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) เตอะเลอ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) **ประดู่** (กลาง) ประดู่ป่า (กลาง) ประดู่เสน (ตราด, สระบุรี)	*Pterocarpus macrocarpus* Kurz	Leguminosae–Papilionoideae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด **(๒)** ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๑๓๕	ตะแบก	**ตะแบกเกรียบ** (ชลบุรี, ราชบุรี) ตะแบกเกรียบแดง (ราชบุรี) ตะแบก (กลาง, สุราษฎร์ธานี) ตะแบกขาวใหญ่ (ปราจีนบุรี) **ตะแบกแดง** (ประจวบคีรีขันธ์) ตะแบกหนัง (จันทบุรี) ตะแบกใหญ่ (นครราชสีมา, ราชบุรี) ตะแบกเกรียบ (ชลบุรี, ราชบุรี) **ตะแบกใบเล็ก** (ราชบุรี) **ตะแบก** (กลาง, สุราษฎร์ธานี) ตะแบกไข่ (ตราด, ราชบุรี) **ตะแบกเปลือกบาง** (นครราชสีมา, ราชบุรี) ตะแบกใหญ่ (นครราชสีมา, ราชบุรี) ตะแบกไข่ (ตราด, ราชบุรี) **ตะแบกนา** (กลาง, เพชรบุรี) ตะแบกขน (นครราชสีมา) **ตะแบกดง** (ตรัง) **ตะแบกนา** (กลาง, เพชรบุรี) ตะแบกดำ (กทม.) ตะแบกตัวเมีย (กลาง, บุรีรัมย์) ตะแบกหนู (ลพบุรี) (**หมายเหตุ** พบรายชื่อพืชในสกุล *Lagerstroemia* sp. จำนวน ๑๑๗ ชนิด ในที่นี้ ได้ยกตัวอย่างไม้ตะแบกมาเป็นบางส่วน)	*Lagerstroemia* sp.	Lythraceae
๑๓๖	เสลา	เกรียบ (ชอง จันทบุรี, นครศรีธรรมราช) ตะเกรียบ (ชอง จันทบุรี) ตะแบกขน (นครราชสีมา) เสลาใบใหญ่ (ประจวบคีรีขันธ์, สระบุรี) **อินทรชิต** (ปราจีนบุรี)	*Lagerstroemia loudonii* Teijsm. & Binn.	Lythraceae
๑๓๗	อินทนิลน้ำ	ฉ่วงมู (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) ฉ่องพนา (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) ตะแบกดำ (กทม.) บางอบะซา (นราธิวาส, มลายู ยะลา) บาเย (มลายู ปัตตานี) บาเอ (มลายู ปัตตานี) อินทนิล (กลาง, ปัตตานี) **อินทนิลน้ำ** (กลาง, ใต้)	*Lagerstroemia speciosa* (L.) Pers.	Lythraceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
		Pride of India (Common Name) Queen's crape myrtle (Common Name)		
๑๓๘	จำปีป่า	แก้วมหาวัน (เชียงใหม่) จำปีน้อย (เชียงใหม่) **จำปีป่า** (กลาง, เหนือ) อินทวา (เลย)	*Michelia floribunda* Finet & Gagnep.	Magnoliaceae
๑๓๙	โพทะเล	บากู (ปัตตานี, มลายู นราธิวาส) ปอกะหมัดไพร (ราชบุรี) ปอมัดไซ (เพชรบุรี) **โพทะเล** (กทม., เพชรบุรี) Cock tree (Common Name)	*Thespesia populnea* (L.) Soland. ex Corr.	Malvaceae
๑๔๐	พลองเหมือด (พลองใบเล็ก)	พลองดำ (ประจวบคีรีขันธ์) **พลองเหมือด** (กลาง) เหมียด (สุรินทร์)	*Memecylon edule* Roxb.	Melastomataceae
๑๔๑	สะเดาอินเดีย	ควินิน (กลาง) **สะเดาอินเดีย** (กทม.) Neem (Common Name)	*Azadirachta indica* A. Juss. var. indica	Meliaceae
๑๔๒	สะเดา	กะเดา (ใต้) จะตัง (ส่วย) **สะเดา** (กลาง,เชียงใหม่) สะเลียม (เหนือ, อุตรดิตถ์) Siamese neem tree (Common Name)	*Azadirachta indica* A. Juss. var. *siamensis* Valeton	Meliaceae
๑๔๓	กระท้อน	**กระท้อน** (กลาง, เพชรบูรณ์) เตียน (ใต้) มะต้อง (เหนือ, อุดรธานี) มะติ๋น (เหนือ) ล่อน (ใต้) สตียา (มลายู นราธิวาส) สะตู (มลายู นราธิวาส) สะโต (มลายู ปัตตานี) สะท้อน (ใต้, อุบลราชธานี) Sentul (Common Name) Santol (Common Name) Red sentol (Common Name) Yellow sentol (Common Name)	*Sandoricum koetjape* (Burm. f.) Merr.	Meliaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	**ชื่อพันธุ์ไม้**	**ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ**	**ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)**	**ชื่อวงศ์**
๑๔๔	มะฮอกกานีใบใหญ่	**มะฮอกกานีใบใหญ่** (กทม.) Baywood (Common Name)	*Swietenia macrophylla* King	Meliaceae
๑๔๕	มะฮอกกานีใบเล็ก	**มะฮอกกานีใบเล็ก** (กทม.) West indian mahogany (Common Name)	*Swietenia mahogani* (L.) Jacq.	Meliaceae
๑๔๖	ยมหอม	**ยมหอม** (กลาง) Cigar–box cedar (Common Name)	*Toona ciliata* M. Roem.	Meliaceae
๑๔๗	ตะบูนขาว	กระบูนขาว (กลาง, ใต้) ตะบูน (กลาง,ใต้) **ตะบูนขาว** (กลาง,ใต้)	*Xylocarpus granatum* Koenig	Meliaceae
๑๔๘	ตะบูนดำ	ตะบัน (กลาง, ใต้) **ตะบูนดำ** (กลาง) Orange mangrove (Common Name)	*Xylocarpus moluccensis* (Lam.) M. Roem.	Meliaceae
๑๔๙	ขนุน	**ขนุน** (กลาง) ขะนู (ชอง จันทบุรี) ขะเนอ (เขมร) ซีคึย (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) นะยวยซะ (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) นากอ (มลายู ปัตตานี) เนน (ชาวบน นครราชสีมา) ปะหน่อย (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) มะหนุน (ใต้, เหนือ) ลาง (เงี้ยว เหนือ, ชลบุรี) ล้าง (เงี้ยว เหนือ) หมักหมี้ (ตะวันออกเฉียงเหนือ) หมากลาง (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน) Jack fruit tree (Common Name)	*Artocarpus heterophyllus* Lam.	Moraceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๑๕๐	มะหาด	กาแย (มลายู นราธิวาส) ตาแป (มลายู นราธิวาส) ตาแปง (มลายู นราธิวาส) มะหาด (กลาง,ใต้) มะหาดใบใหญ่ (ตรัง) **หาด** (กลาง,เชียงใหม่)	*Artocarpus lacucha* Roxb.	Moraceae
๑๕๑	ขนุนป่า	ขนุนปาน (สุราษฎร์ธานี) ขนุนป่า (ใต้, นราธิวาส)	*Artocarpus rigidus* Blume subsp. *rigidus*	Moraceae
๑๕๒	กร่าง	**กร่าง** (กทม., ประจวบคีรีขันธ์) ไทรทอง (นครศรีธรรมราช) ลุง (เชียงใหม่, เหนือ) ฮ่างขาว (เชียงราย) ฮ่างหลวง (เชียงราย) ฮ่างเฮือก (เชียงราย) ไฮคำ (เพชรบูรณ์)	*Ficus altissima* Blume	Moraceae
๑๕๓	ไทรย้อยใบแหลม	จาเรย (เขมร) ไทร (กทม., สระบุรี) ไทรกระเบื้อง (ประจวบคีรีขันธ์) **ไทรย้อย** (กทม., สุราษฎร์ธานี) ไทรย้อยใบแหลม (กทม., ตราด) Golden fig (Common Name)	*Ficus benjamina* L.	Moraceae
๑๕๔	ยางอินเดีย	ยางลบ (กลาง) **ยางอินเดีย** (กทม.) ลุง (เชียงใหม่, เหนือ) Indian rubber fig (Common Name)	*Ficus elastica* Roxb. ex Hornem.	Moraceae
๑๕๕	มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ)	กูแช (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) เดื่อเกลี้ยง (กลาง, เหนือ) เดื่อน้ำ (ใต้, เหนือ) มะเดื่อ (ลำปาง, สุราษฎร์ธานี) มะเดื่อชุมพร (กลาง, ยะลา) **มะเดื่ออุทุมพร** (กลาง)	*Ficus racemosa* L.	Moraceae
๑๕๖	โพศรีมหาโพธิ์	ปู (เขมร) โพ (กลาง) โพศรีมหาโพ (กลาง) ย่อง (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน) สลี (เหนือ) Pipal tree (Common Name)	*Ficus religiosa* L.	Moraceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด **(๒)** ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๑๕๗	โพขี้นก	**โพขี้นก** (กลาง) โพตัวผู้ (กลาง) โพประสาท (กลาง)	*Ficus rumphii* Blume	Moraceae
๑๕๘	เลียบ	**เลียบ** (กทม., กลาง) ฮ่าง (ลำปาง) **ไกร** (กทม., อุตรดิตถ์) ไทรเลียบ (กทม., ประจวบคีรีขันธ์) โพไทร (นครราชสีมา)	*Ficus superba* (Miq.) Miq. var. *superba*	Moraceae
๑๕๙	ข่อย	กักไม้ฝอย (เหนือ) **ข่อย** (กลาง, สกลนคร) ซะโยเส่ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ตองขะแหน่ (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) ส้มพอ (เลย, เหนือ) สะนาย (เขมร) Siamese rough bush (Common Name) Tooth brush tree (Common Name)	*Streblus asper* Lour.	Moraceae
๑๖๐	มะรุม	กาแน้งเดิง (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) ผักเนื้อไก่ (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน) ผักอีฮึม (เหนือ) ผักอีฮุม (เหนือ) มะค้อนก้อม (เหนือ) **มะรุม** (กลาง, ใต้) เส่ช่อยะ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) Horse radish tree (Common Name)	*Moringa oleifera* Lam.	Moringaceae
๑๖๑	กล้วย	คำหยาด (นครราชสีมา) กล้วยไข่ (กลาง,เหนือ) กล้วยเถื่อน (ใต้) กล้วยเถื่อนน้ำมัน (ใต้) **กล้วยป่า** (กลาง, เชียงใหม่) กล้วยลิง (อุตรดิตถ์) กล้วยหม่น (เชียงใหม่) ปิซังอูตัน (มลายู ปัตตานี) **กล้วยตานี** (กลาง) กล้วยงวงช้าง (เชียงใหม่) **กล้วยร้อยหวี** (เชียงใหม่) **รัตกัทลี** (กลาง) **ปิซังกะแต** (มลายู) ปิซังเวก (มลายู) ปิซังโอนิก (มลายู) กล้วยแดง (เชียงใหม่) **กล้วยหก** (เชียงใหม่) กล้วยแค่ (เหนือ) **กล้วยบัว** (กทม., กลาง) กล้วยแวก (แม่ฮ่องสอน) ยะมอง (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ยะโม (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน)	*Musa* sp.	Musaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด **(๒)** ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
		กล้วยเข็ม (เชียงใหม่) **กล้วยค่อม** (กทม.) กล้วยป้ำ (เชียงใหม่) Chinese banana (Common Name) **กล้วยบัว** (กทม., กลาง) กล้วยบัวสีชมพู (กลาง) **กล้วยกล้าย** (กลาง) กล้วยโกก (ใต้) กล้วยป่า (กลาง, เชียงใหม่) กล้าย (กลาง, ปัตตานี) Plantain banana (Common Name) กล้วยกะลิอ่อง (เงี้ยว เหนือ) กล้วยไข่ (กลาง, เหนือ) กล้วยใต้ (เหนือ) กล้วยนาก (กทม.) **กล้วยน้ำว้า** (กลาง) กล้วยมะนิอ่อง (เงี้ยว เหนือ) กล้วยเล็บมือ (กลาง) กล้วยส้ม (เหนือ) กล้วยหอม (เหนือ) กล้วยหอมจันทน์ (กลาง) กล้วยหักมุก (กลาง) เจก (เขมร จันทบุรี) มะลิอ่อง (เงี้ยว เหนือ) ยาไข่ (เขมร จันทบุรี) สะกุย (เขมร จันทบุรี) Banana (Common Name) **บอนบิน** (เชียงใหม่) **บอนเปรี้ยว** (ชุมพร, เชียงใหม่) บอนผา (ลำปาง) คึสะ (กะเหรี่ยง กำแพงเพชร) บอนไม้ (เหนือ) **ว่านสุบิน** (เชียงใหม่)		
๑๖๒	ตุมพระ	**กรวย** (กทม.) กรวยน้ำ (กทม.) กรวยสวน (กทม.) กะเพราะพระ (ชุมพร) จุมพร้า (นครศรีธรรมราช) ดือระแฮ (มลายู ปัตตานี) ตุมพระ (นครศรีธรรมราช, สตูล) เพราพระ (ชุมพร) ยางู (สตูล) ระหัน (ปัตตานี) หัน (ใต้, ปัตตานี)	*Horsfieldia irya* (Gaertn.) Warb.	Myristicaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกัน โดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๑๖๓	พิลังกาสา	ทุลังกาสา (ชุมพร) ปือนา (มลายู นราธิวาส) รามใหญ่ (ชุมพร) ลังพิสา (ตราด)	*Ardisia elliptica* Thunb. (ที่มาของชื่อพฤกษศาสตร์ ดร. สมราน สุดดี สำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, กันยายน ๒๕๕๔)	Myrtaceae
๑๖๔	สนทราย	ก้านถินแดง (ปัตตานี, สุราษฎร์ธานี) จอแลงอาต๊ะ (มลายู นราธิวาส) ปอโฮ่งรุห์ (มลายู นราธิวาส) **สนทราย** (ปัตตานี) สนเทศ (กทม., ปัตตานี) สนนา (ปัตตานี, สุราษฎร์ธานี) สนสร้อย (ตราด, เลย) สนหอม (จันทบุรี) เสียวน้อย (ขอนแก่น, อุบลราชธานี)	*Baeckea frutescens* L.	Myrtaceae
๑๖๕	แปรงล้างขวด	แปรงล้างขวด (กลาง) Bottle brush tree (Common Name)	*Callistemon lanceolatus* DC.	Myrtaceae
๑๖๖	ยูคาลิปตัส	**ยูคาลิป** (กทม., กลาง) Red gum (Common Name)	*Eucalyptus camaldulensis* Dehnh.	Myrtaceae
๑๖๗	เสม็ดขาว	กือแล (มลายู ปัตตานี) **เสม็ด** (กลาง, สตูล) เสม็ดขาว (ตะวันออก) Cajuput tree (Common Name)	*Melaleuca cajuputi* Powell	Myrtaceae
๑๖๘	พลองแก้มอ้น	ก้นถ้วย (นครราชสีมา) พลวดหม้อ (ชลบุรี) **พลองแก้มอ้น** (ชุมพร, ประจวบคีรีขันธ์) พลองขี้ใต้ (ประจวบคีรีขันธ์) พลองขี้อ้น (ประจวบคีรีขันธ์)	*Rhodamnia dumetorum* (DC.) Merr. & L. M. Perry	Myrtaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
		พลองเสม็ด (ชุมพร)		
๑๖๙	พรวด	กาทุ (ชุมพร) กามูติง (มลายู ใต้) กามูติงกายู (มลายู ปัตตานี) ง้าย (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี, ส่วย) ซวด (จันทบุรี) โทะ (ใต้) ปุ้ย (เขมร ตะวันออก) **พรวด** (ตราด) พรวดกินลูก (ปราจีนบุรี) พรวดผี (ระนอง) พรวดใหญ่ (ชลบุรี) มูติง (มลายู ใต้) Downy myrtle (Common Name)	*Rhodomyrtus tomentosa* (Aiton) Hassk.	Myrtaceae
๑๗๐	กานพลู	**กานพลู** (กลาง, นครศรีธรรมราช) Clove (Common Name)	*Syzygium aromaticum* (L.) Merr. & L.M.Perry	Myrtaceae
๑๗๑	หว้า	**หว้า** (กลาง, ราชบุรี) ห้าขี้แพะ (เชียงราย) Black plum (Common Name)	*Syzygium cumini* (L.) Skeels	Myrtaceae
๑๗๒	เสม็ด (เสม็ดแดง)	**หว้าใบจุด** (ใต้) ไคร้เม็ด (เชียงใหม่) เม็ก (ใต้, ปราจีนบุรี) เม็ดชุน (นครศรีธรรมราช) ยีมือแล (มลายู ใต้) เสม็ด (กลาง, สตูล) เสม็ดเขา (ตราด) **เสม็ดชุน** (กลาง) เสม็ดแดง (ชุมพร, ตราด)	*Syzygium gratum* (Wight) S. N. Mitra	Myrtaceae
๑๗๓	หม้อข้าวหม้อแกงลิง	กระบอกน้ำพราน (ใต้) **เขนงนายพราน** (ใต้) ปูโยะ (มลายู ปัตตานี) ลึงค์นายพราน (พัทลุง) หม้อแกงค่าง (ปัตตานี) หม้อข้าวลิง (จันทบุรี) หม้อข้าวหม้อแกงลิง (ใต้, นราธิวาส) เหน่งนายพราน (ใต้)	*Nepenthes mirabilis* (Lour.) Druce	Nepenthaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๑๗๔	เฟื่องฟ้า	ดอกกระดาษ (กลาง, เหนือ) ดอกโคม (เหนือ) ดอกต่างใบ (กทม.) ตรุษจีน (กลาง) **เฟื่องฟ้า** (กลาง) ศรีราชา (กทม.)	*Bougainvillea spectabilis* Willd.	Nyctaginaceae
๑๗๕	พุทราทะเล	**พุทราทะเล** (ชลบุรี) Hog (Common Name)	*Ximenia americana* L.	Olacaceae
๑๗๖	หมาก	เค็ด (เขมร, ละว้า เชียงใหม่) เซียด (ชาวบน นครราชสีมา) แซ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ปีแน (มลายู ใต้) พลา (เขมร, เหนือ) มะ (ชอง ตราด) สะลา (เขมร) สีซะ (กะเหรี่ยง เหนือ) **หมาก** (กลาง) หมากมู้ (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน, ลำปาง) หมากเมีย (กลาง) หมากสง (ใต้) Areca palm (Common Name)	*Areca catechu* L.	Palmea
๑๗๗	ตาลโตนด	ตะนอด (เขมร) **ตาล** (กลาง, ชลบุรี) ตาลโตนด (กลาง) ตาลใหญ่ (กลาง) ถาล (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน) ทอถู (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ทะเนาด์ (เขมร พระตะบอง) ท้าง (กะเหรี่ยง ตาก, เชียงใหม่) โหนด (ใต้) Palmyra palm (Common Name)	*Borassus flabellifer* L.	Palmae
๑๗๘	เต่าร้าง	เขื่องหมู่ (เหนือ) งือเด็ง (มลายู นราธิวาส) **เต่าร้างแดง** (นครศรีธรรมราช) มะเด็ง (ยะลา) Fishtail palm (Common Name)	*Caryota mitis* Lour.	Palmae
๑๗๙	หมากเหลือง	**หมากเหลือง** (กทม.) Golden–fruited palm (Common Name)	*Chrysalidocarpus lutescens* H.Wendl.	Palmae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๑๘๐	กะพ้อ	**กะพ้อ** (กทม., ใต้) กะพ้อเขียว (ใต้) กะพ้อหนาม (กลาง) กูวา (มลายู ใต้) พ้อ (ใต้)	*Licuala spinosa* Thunb.	Palmae
๑๘๑	จาก	**จาก** (กลาง) อัตตั๊ะ (มลายู ใต้) Atap palm (Common Name)	*Nypa fruticans* Wurmb.	Palmae
๑๘๒	หลาวชะโอน	ชะโอน (ใต้, เพชรบูรณ์) นิบง (มลายู ปัตตานี) **หลาวชะโอน** (ใต้) หลาวชะโอนทุ่ง (ใต้)	*Oncosperma tigillarium* (Jack) Ridl.	Palmae
๑๘๓	เป้ง	ตุหลุโคดือ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) **ปุ่มเป้ง** (เหนือ) เป้งบก (ราชบุรี) หน่อไคว้เส่ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน)	*Phoenix acaulis* Roxb.	Palmae
๑๘๔	เป้งทะเล	**เป้งทะเล** (กลาง) Mangrove date palm (Common Name)	*Phoenix paludosa* Roxb.	Palmae
๑๘๕	ปาล์มขวด	**ปาล์มขวด** (กทม.) Cuban Royal palm (Common Name)	*Roystonea regia* (Kunth) Cook	Palmae
๑๘๖	เตยทะเล	เตยทะเล (กลาง) ปะหนัน (มลายู นราธิวาส) ปาแนะ (มลายู นราธิวาส) **ลำเจียก** (กลาง)	*Pandanus odoratissimus* L. f.	Pandanaceae
๑๘๗	ปรงทะเล	**ปรงทะเล** (กลาง, ใต้) ปีโย (มลายู สตูล)	*Acrostichum aureum* L.	Pteridaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๑๘๘	ถั่วขาว	ถั่วแดง ประสักขาว (จันทบุรี) โปรง โปรย (มลายู – ใต้) ปรุ้ย ((มลายู – สตูล) ลุ่ย (เพชรบุรี) (ที่มาของข้อมูล **พันธุ์ไม้ป่าชายเลน ในประเทศไทย** (ฉบับปรับปรุงใหม่) สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๒)	*Bruguiera cylindrica* (L.) Blume	Rhizophoraceae
๑๘๙	พังกาหัวสุมดอกแดง	ประสัก ประสักแดง โกงกางหัวสุม พังกาหัวสุม (กลาง) พลัก (ที่มาของข้อมูล **พันธุ์ไม้ป่าชายเลน ในประเทศไทย** (ฉบับปรับปรุงใหม่) สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๒)	*Bruguiera gymnorrhiza* (L.) Savigny	Rhizophoraceae
๑๙๐	พังกา–ถั่วขาว	– (ที่มาของข้อมูล **พันธุ์ไม้ป่าชายเลน ในประเทศไทย** (ฉบับปรับปรุงใหม่) สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๒)	*Bruguiera hainesii* C. G. Rogers	Rhizophoraceae
๑๙๑	ถั่วดำ	ถั่วทะเล (ระนอง) รังกะแท้ (ใต้) ลังกะได นังกะได (มลายู – ใต้) (ที่มาของข้อมูล **พันธุ์ไม้ป่าชายเลน ในประเทศไทย** (ฉบับปรับปรุงใหม่) สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๒)	*Bruguiera parviflora* (Roxb.) Wight & Arn. ex Griff.	Rhizophoraceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๑๙๒	พังกาหัวสุมดอกขาว	ขลัก (ชุมพร) พังกาหัวสุม (กระบี่ ตรัง) ประสักขาว ประสักหนู (ที่มาของข้อมูล **พันธุ์ไม้ป่าชายเลน ในประเทศไทย** (ฉบับปรับปรุงใหม่) สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๒)	*Bruguiera sexangula* (Lour.) Poir.	Rhizophoraceae
๑๙๓	เฉียงพร้านางแอ	กวางล่าม้า (ชอง ตราด) กูมุย (กะเหรี่ยง สุรินทร์) แก็ก (ลำปาง) ขิงพร้า (ประจวบคีรีขันธ์) เขียงพร้า (ตราด, ประจวบคีรีขันธ์) เขียงพร้านางแอ (ชุมพร) คอแห้ง (ชุมพร, ใต้) เฉียงพร้า (สุราษฎร์ธานี, สุรินทร์) **เฉียงพร้านางแอ** (กลาง, ใต้) ต่อใส้ (กลาง) ตะแบง (ตะวันออก, สุรินทร์) นกข่อ (เชียงใหม่) บงคด (แพร่) บงมัง (ปราจีนบุรี,อุดรธานี) ม่วงมัง (ปราจีนบุรี) ร่มคมขวาน (กทม.) วงคด (ลำปาง) ส้มป้อง (เชียงใหม่) สันพร้านางแอ (กลาง) สีฟัน (ใต้, เพชรบุรี) สีฟันนางแอ (เหนือ) หมักมัง (ปราจีนบุรี) องคต (ลำปาง) โองนั่ง (อุตรดิตถ์)	*Carallia brachiata* (Lour.) Merr.	Rhizophoraceae
๑๙๔	โปรงขาว	กะปูโลง (เพชรบุรี) **โปรงขาว** (สมุทรสาคร) โปลง (เพชรบุรี) แสมมาเนาะ (สตูล) แหม (ใต้,ภูเก็ต)	*Ceriops decandra* (Griff.) Ding Hou	Rhizophoraceae
๑๙๕	โปรงแดง	ปรง (กลาง, สมุทรสาคร) **โปรงแดง** (สมุทรสาคร) แสม (กลาง,ใต้)	*Ceriops tagal* (Perr.) C. B. Rob.	Rhizophoraceae
๑๙๖	รังกะแท้	**รังกะแท้** (จันทบุรี, นราธิวาส) ลุย (จันทบุรี)	*Kandelia candel* (L.) Druce	Rhizophoraceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด **(๒)** ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๑๙๗	โกงกางใบเล็ก	โกงกาง (นครราชสีมา, สระบุรี) **โกงกางใบเล็ก** (กลาง) พังกาทราย (กระบี่) พังกาใบเล็ก (พังงา)	*Rhizophora apiculata* Blume	Rhizophoraceae
๑๙๘	โกงกางใบใหญ่	กงกอน (ชลบุรี, เพชรบุรี) กงกางนอก (เพชรบุรี) กงเกง (นครปฐม, เหนือ) กางเกง (ใต้) **โกงกางใบใหญ่** (กลาง) พังกาใบใหญ่ (ใต้) Red mangrove (Common Name)	*Rhizophora mucronata* Poir.	Rhizophoraceae
๑๙๙	ตะเกราน้ำ	จำปีดง (เชียงใหม่, เหนือ) **ตะเกราน้ำ** (จันทบุรี) ปะองเทศ (ตะวันตกเฉียงใต้) เมียด (เลย) สีเสียดน้ำ (บุรีรัมย์) **เซงเคง** (กะเหรี่ยง ตะวันตกเฉียงใต้) Loquat (Common Name)	*Eriobotrya bengalensis* (Roxb.) Hook.f. forma bengalensis	Rosaceae
๒๐๐	กุหลาบ	**กุหลาบหนู** (กทม.) **กุหลาบแดงจีน** (กลาง) **กุหลาบเขียว** (กลาง) **กุหลาบมอญ** (กลาง) กุหลาบออน (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน) กุหลาบเลื้อยเชียงดาว (เชียงใหม่) **กุหลาบเวียงเหนือ** (เชียงใหม่) (**หมายเหตุ** พบรายชื่อพืชในสกุล *Rosa* sp. จำนวน ๑๓๔ ชนิด ในที่นี้ ได้ยกตัวอย่างต้นกุหลาบมาเป็นบางส่วน)	*Rosa* sp.	Rosaceae
๒๐๑	ตะกู	กรองประหยัน (ยะลา) **กระทุ่ม** (กลาง, เหนือ) กระทุ่มบก (กทม.) กว๋าง (ลาว) โกหว่า (ตรัง) แคแสง (จันทบุรี, ชลบุรี) ตะกู (กลาง,สุโขทัย) ตะโกส้ม (ชลบุรี, ชัยภูมิ) ตะโกใหญ่ (ตราด) ตุ้มก้านซ้วง (เหนือ) ตุ้มก้านยาว (เหนือ) ตุ้มขี้หมู (ใต้) ตุ้มเนี่ยง (เหนือ) ตุ้มหลวง (เหนือ) ทุ่มพราย (ขอนแก่น) ปะแด๊ะ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ปาแย (มลายู ปัตตานี) เปอแด๊ะ (กะเหรี่ยง	*Anthocephalus chinensis* (Lam.) A. Rich ex Walp.	Rubiaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
		แม่ฮ่องสอน) สะพรั่ง (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน)		
๒๐๒	มะเค็ด (หนามแท่ง)	**มะเค็ด** (ตะวันออกเฉียงเหนือ,น่าน) ระเวียงใหญ่ (ตะวันออกเฉียงเหนือ) หนามแท่ง (ตะวันออกเฉียงเหนือ)	*Catunaregam tomentosa* (Blume ex DC.) Tirveng.	Rubiaceae
๒๐๓	เข็ม	เข็มป่า (กลาง, เลย) **เข็มพวง** (กทม., ตะวันออกเฉียงใต้) **เข็มพวงโกเมน** (เหนือ) เข็มดอย (เหนือ) เข็มตาไก่ (เหนือ) **เข็มป่า** (กลาง, เลย) เข็มโพดสะมา (ปัตตานี) เข็มบ้าน (กทม.) **เข็มฝรั่ง** (กลาง) เข็มหนู (กทม.) **เข็มใหญ่** (กทม., เลย) **เข็มเศรษฐี** (กทม.) **เข็มขาว** (กทม., เหนือ) **เข็มพวงขาว** (ชัยนาท) **เข็มฝอย** (ตะวันออกเฉียงเหนือ) เข็มแดง (กทม., เหนือ) **เข็มใหญ่** (กทม., เลย) เข็ม (เชียงใหม่, เหนือ) เข็มแดง (กทม., เหนือ) **เข็มทอง** (ใต้) เข็มแสด (ใต้) **เข็มซ่อนก้าน** (เหนือ) **เข็มขน** (ตะวันออกเฉียงใต้, สุราษฎร์ธานี) **เข็มแดง** (กทม., เหนือ) **เข็มเศรษฐี** (กทม.) เข็มเขียว (กทม., พังงา) **เข็มช้าง** (ตรัง, สุราษฎร์ธานี) เข็มตูดหมา (สุโขทัย) **เข็มน้ำ** (นครศรีธรรมราช, สุราษฎร์ธานี) เข็มพูดหมา (สุโขทัย) เข็มช่อย้อย (ใต้) **เข็มหลวง** (เหนือ) **เข็มญี่ปุ่น** (กทม.) เข็มแดง (กทม.,เหนือ) **เข็มเล็ก** (ใต้) **เข็มช้าง** (ตรัง, สุราษฎร์ธานี) (**หมายเหตุ** พบรายชื่อพืชในสกุล *Ixora* sp. จำนวน ๕๓ ชนิด ในที่นี้ ได้ยกตัวอย่างต้นเข็มมาเป็นบางส่วน)	*Ixora* sp.	Rubiaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด **(๒)** ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๒๐๔	คัดเค้าเครือ	เขี้ยวกระจับ (ตะวันตกเฉียงใต้) คัดเค้า (ตะวันออกเฉียงเหนือ, เหนือ) **คัดเค้าเครือ** (นครราชสีมา) คัดเค้าหนาม (ชัยภูมิ, ระนอง) เค็ดเค้า (เหนือ) จีเก๊า (เหนือ) พญาเท้าเอว (กาญจนบุรี) หนามลิดเค้า (เชียงใหม่)	*Oxyceros horridus* Lour.	Rubiaceae
๒๐๕	กระดูกไก่	กระดูกไก่ (กลาง, เลย) กรัก (ประจวบคีรีขันธ์, พังงา) กรักผี (ใต้) ซ้อนป่า (นครราชสีมา) ดูกไก่ขาว (ใต้, นครศรีธรรมราช) ดูกไก่ดำ (ใต้) ต่อกระดูก (เลย) ผ่าโฮ่ม (สตูล) พุดป่า (ชลบุรี,เหนือ) **สนกระ** (กลาง)**ตะไหล** (เชียงใหม่)	*Prismatomeris tetrandra* (Roxb.) K. Schum ssp. *malayana* (Ridl.) Johans.	Rubiaceae
๒๐๖	จันทน์หอม	**จันทน์หอม** (กลาง, ระยอง)	*Tarenna fragrans* (Nees) Koord. & Valeton	Rubiaceae
๒๐๗	มะตูมนิ่ม	กะทันตาเถร (ปัตตานี) ตุ่มตัง (ปัตตานี) ตูม (ปัตตานี) พะโนงค์ (เขมร) **มะตูม** (กลาง, ใต้) มะปิน (เหนือ) มะปีส่า (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) Beal fruit tree (Common Name)	*Aegle marmelos* (L.) Correa ex Roxb.	Rutaceae
๒๐๘	สันโสก	ขี้ผึ้ง (จันทบุรี, เหนือ) ชะมัด (อุบลราชธานี) เพี้ยฟาน (เชียงใหม่, เหนือ) มะหลุย (ใต้) มุยใหญ่ (ภูเก็ต) ยม (ชุมพร, เหนือ) รุ้ย (กาญจนบุรี) สมัดใบใหญ่ (เพชรบูรณ์) **สันโสก** (ตะวันออกเฉียงใต้) สามเสือ (ชลบุรี) สามโสก (จันทบุรี) สำรุย (ยะลา) สีสม (กลาง, เพชรบุรี) แสนโสก (นครราชสีมา) หญ้าสาบฮิ้น (เหนือ) หมอน้อย (กทม., อุตรดิตถ์) หมี่ (ลำปาง, เหนือ) หวดหม่อน (กลาง, เหนือ) หัสคุณ (สงขลา, สระบุรี)	*Clausena excavata* Burm. f.	Rutaceae

หมายเหตุ **(๑)** ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด **(๒)** ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
		หัสคุณโคก (เพชรบูรณ์) อ้อยช้าง (กาญจนบุรี, อุตรดิตถ์)		
๒๐๙	เขยตาย	กระรอกน้ำ (ชลบุรี) กระรอกน้ำข้าว (ชลบุรี) กระโรกน้ำข้าว (กลาง) เขนทะ (เหนือ) **เขยตาย** (กลาง) ตาระแป (มลายู ยะลา) น้ำข้าว (กลาง, ใต้) ประยงค์ใหญ่ (กทม.) พุทธรักษา (กลาง, สุโขทัย) มันหมู (ชุมพร, เหนือ) ลูกเขยตาย (กลาง) ส้มชื่น (กลาง, เหนือ)	*Glycosmis pentaphylla* (Retz.) DC.	Rutaceae
๒๑๐	มะหวด	กะซ่ำ (กลาง) กำจำ (ใต้) กำซำ (กลาง) ชันรู (ตะวันออกเฉียงใต้) ซำ (กลาง) นำซำ (ใต้) มะจำ (เชียงใหม่, เหนือ) **มะหวด** (กลาง) มะหวดบาท (ตะวันออกเฉียงใต้) มะหวดป่า (ตะวันออกเฉียงเหนือ) มะหวดลิง (ตะวันออกเฉียงใต้) สีฮอกน้อย (เหนือ) หวดคา (ตะวันออกเฉียงเหนือ) หวดฆ่า (อุดรธานี) หวดลาว (เหนือ)	*Lepisanthes rubiginosa* (Roxb.) Leenh.	Sapindaceae
๒๑๑	ค้อ (ตะคร้อ)	กาซ้อ (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) กาซ้อง (กาญจนบุรี) ค้อ (กาญจนบุรี, เหนือ) คอส้ม (เลย) คุ้ย (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) เคาะ (เชียงใหม่, พิษณุโลก) เคาะจัก (เหนือ) ซะอู่เสก (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) **ตะคร้อ** (ตะวันออกเฉียงเหนือ) ตะคร้อไข่ (กลาง) ปั้นรั้ว (เขมร สุรินทร์) ปั้นโรง (เขมร บุรีรัมย์) มะเคาะ (เหนือ) Ceylon oak (Common Name)	*Schleichera oleosa* (Lour.) Oken	Sapindaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๒๑๒	เกด	**เกด** (กลาง) Milky tree (Common Name)	*Manilkara hexandra* (Roxb.) Dubard	Sapotaceae
๒๑๓	พิกุล	กุน (ใต้, สุราษฎร์ธานี) แก้ว (กลาง, เหนือ) ซางดง (ลำปาง) **พิกุล** (กลาง) พิกุลเขา (นครศรีธรรมราช) พิกุลเถื่อน (นครศรีธรรมราช, สุราษฎร์ธานี) พิกุลป่า (กลาง, สตูล) Bullet wood (Common Name)	*Mimusops elengi* L.	Sapotaceae
๒๑๔	งาไซ (โพอาศัย)	โกงกางบก (ชลบุรี, ระนอง) **งาไซ** (จีน, สุราษฎร์ธานี) จันทิตสอ (กลาง) ทีไร (ปัตตานี) พังกาบก (ใต้) โพอาศัย (เชียงใหม่, ระนอง) มะดินทราย (สงขลา) สันขวาน (ลำปาง) อุ้งไก่ (สมุทรปราการ)	*Pouteria obovata* (R. Br.) Baehni	Sapotaceae
๒๑๕	ราชดัด (พญาดาบหัก)	กะดัด (ใต้) กาจับหลัก (เชียงใหม่) ฉะดัด (ใต้) ดีคน (กลาง) เท้ายายม่อมน้อย (เชียงใหม่) พญาดาบหัก (ตราด) เพียะฟาน (นครราชสีมา) มะขี้เหา (เชียงใหม่) มะดีควาย (เชียงใหม่, เหนือ) มะลาคา (ปัตตานี) ยาแก้ฮากขม (เงี้ยว เชียงใหม่, เชียงใหม่) **ราชดัด** (กลาง)	*Brucea javanica* (L.) Merr.	Simaroubaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด **(๒)** ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	**ชื่อพันธุ์ไม้**	**ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ**	**ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)**	**ชื่อวงศ์**
๒๑๖	ปลาไหลเผือก	กรุงบาดาล (ตะวันออกเฉียงใต้, สุราษฎร์ธานี) คะนาง (กลาง, ตราด) ชะนาง (จันทบุรี, ตราด) ตรึงบาดาล (ประจวบคีรีขันธ์, ระยอง) ตุงสอ (เหนือ) ตุวุเบ๊าะมิง (มลายู นราธิวาส) ตูวุวอมิง (มลายู นราธิวาส) **ปลาไหลเผือก** (กลาง, นราธิวาส) เพียก (ใต้) หยิกบ่อถอง (ตะวันออกเฉียงเหนือ) หยิกไม่ถึง (ตะวันออกเฉียงเหนือ) ไหลเผือก (ตรัง) เอียนดอน (ตะวันออกเฉียงเหนือ) แฮพันชั้น (เหนือ)	*Eurycoma longifolia* Jack	Simaroubaceae
๒๑๗	ปาด	บูแม (มลายู นราธิวาส) ปาด (พังงา, ภูเก็ต) รำป๊าด (มลายู สตูล) **ลำแพน** (กลาง, สตูล)	*Sonneratia alba* J. Sm.	Sonneratiaceae
๒๑๘	ลำพู	ลำพู (กลาง, ตรัง)	*Sonneratia caseolaris* (L.) Engl.	Sonneratiaceae
๒๑๙	ลำแพนหิน	ลำแพน (กลาง, สตูล) ลำแพนทะเล (กลาง) **ลำแพนหิน** (จันทบุรี, ตราด)	*Sonneratia griffithii* Kurz	Sonneratiaceae
๒๒๐	ลำแพน	ลำพูหิน (กลาง) **ลำแพน** (กลาง, สตูล)	*Sonneratia ovata* Backer	Sonneratiaceae
๒๒๑	เงาะ	กะเมาะแต (มลายู ปัตตานี) **เงาะ** (กลาง, สตูล) เงาะป่า (เชียงใหม่, นราธิวาส) ผมเงาะ (ปัตตานี) พรวน (ปัตตานี) มอแต (มลายู ปัตตานี) อาเมาะแต (มลายู ปัตตานี) Rambutan (Common Name)	*Nephelium lappaceum* L.	Spindaceae
๒๒๒	ดุหุนใบเล็ก	ดุหุนใบเล็ก (ใต้) **หงอนไก่ใบเล็ก** (ใต้)	*Heritiera fomes* Buch.–Ham.	Sterculiaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๒๒๓	หงอนไก่ทะเล	ไข่ควาย (กระบี่, ชุมพร) ดุหุน (ตรัง) หงอนไก่ (กลาง, อุบลราชธานี) **หงอนไก่ทะเล** (กลาง, สุราษฎร์ธานี)	*Heritiera littoralis* Dryand.	Sterculiaceae
๒๒๔	สำรอง (พุงทะลาย)	**ท้ายเภาขาว** (ใต้) ท้ายเภาแดง (ใต้) เปรียง (ใต้, ปัตตานี) โปรง (ใต้, มลายู ใต้) **พุงทะลาย** (กลาง) (ที่มาของ ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญ จากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์** แต่ต่อมา มีผู้รายงาน (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ก) ว่า สำรอง (พุงทะลาย) คือ *Scaphium affine* (Mast.) Pierre ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจาก สำรองกะโหลก *Scaphium scaphigerum* (Wall. ex G.Don) Guibourt ex G.Planch.)	*Scaphium affine* (Mast.) Pierre	Sterculiaceae
๒๒๕	สำรองกะโหลก	**พุงทะลาย** (กลาง) (ที่มาของ ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญ จากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์** แต่ต่อมา มีผู้รายงาน (พงษ์ศักดิ์ พลเสนา, ๒๕๕๐ ก) ว่า สำรองกะโหลก คือ *Scaphium scaphigerum* (Wall. ex G.Don) Guibourt ex G.Planch. ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจาก สำรอง (พุงทะลาย) *Scaphium affine* (Mast.) Pierre)	*Scaphium scaphigerum* (Wall. ex G.Don) Guibourt ex G.Planch.	Sterculiaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด **(๒)** ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม (bold)** คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
๒๒๖	สำโรง	จำมะโฮง (เชียงใหม่) มะโรง (ปัตตานี) มะโหรง (ปัตตานี) **สำโรง** (กลาง, ตะวันออก) โหมโรง (ใต้) Bastard poon (Common Name)	*Sterculia foetida* L.	Sterculiaceae
๒๒๗	กฤษณา	กฤษณา (เชียงราย, เหนือ) ไม้หอม (ตะวันออก, ใต้) Eagle wood (Common Name)	*Aquilaria* sp.	Thymelaeaceae
๒๒๘	พลับพลา (มลาย)	**พลาขน** (กลาง) **พลาส้ม** (ใต้) ก่อออม (ใต้) กะผล้า (ใต้) ขนาน (ชลบุรี, พิจิตร) คอนส้ม (ตะวันออกเฉียงใต้) คอม (กลาง, เหนือ) จุกขวด (ใต้) ตาปลา (ตราด, เหนือ) ปอกุ่ม (ตะวันออกเฉียงเหนือ, เหนือ) ผ่า (ตะวันออกเฉียงเหนือ, เหนือ) ผ้าอ้อม (ตะวันออก) พลับพลา (กลาง, ใต้) พลา (เขมร, เหนือ) มะก้อม (ตะวันออกเฉียงเหนือ, เหนือ) มะคอม (ตะวันออกเฉียงเหนือ, เหนือ) **ลาย** (ตะวันออกเฉียงใต้, เหนือ) หมากคอม (ตะวันออกเฉียงเหนือ, เหนือ) หลาย (กลาง) ให้คอย (ตะวันออกเฉียงเหนือ, เหนือ) ลายเขา (ตะวันออกเฉียงใต้) ส้มกุ้ง (กลาง, ระนอง) **สลอดเล็ก** (กลาง) ก้อมส้ม (ตะวันออกเฉียงเหนือ) กะปกกะปู (เหนือ) ขี้เถ้า (กลาง) ค่อม (ประจวบคีรีขันธ์, เหนือ) คอมเกลี้ยง (ตะวันออก) คอมส้ม (ตะวันออกเฉียงเหนือ) จือมือแก (มลายู ใต้) น้ำลายควาย (ใต้, สงขลา) พลองส้ม (ตะวันออก) **พลับพลา** (กลาง, ใต้) พลา (เขมร, เหนือ) พลาขาว (ใต้) พลาลาย (ใต้) มลาย (ตะวันออกเฉียงใต้) ลาย (ตะวันออกเฉียงใต้, เหนือ) สากกะเบือดง (เหนือ) สากกะเบือละว้า (พิษณุโลก, เหนือ)	*Microcos tomemtosa* Sm.	Tiliaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญ	ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์)	ชื่อวงศ์
		หมากหอม (กทม., เหนือ)		
๒๒๙	ตะขบฝรั่ง (ตะขบบ้าน)	ครบฝรั่ง (สุราษฎร์ธานี) ตะขบ (กลาง) **ตะขบฝรั่ง** (กลาง) Calabura (Common Name)	*Muntingia calabura* L.	Tiliaceae
๒๓๐	กระเชา	กระเจา (กลาง) กระเจาะ (เชียงใหม่, เหนือ) **กระเชา** (กลาง) กระเช้า (กาญจนบุรี) กะเซาะ (กลาง, ราชบุรี) กาซาว (เพชรบุรี) ขะจาวแจง (เหนือ) ขะเจา (ใต้) ตะสี่แค (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) พูคาว (นครพนม) มหาเหนียว (นครราชสีมา) ฮังคาว (เหนือ) ฮ้างค้าว (ชัยภูมิ, อุดรธานี)	*Holoptelea integrifolia* Planch.	Ulmaceae
๒๓๑	ขมิ้นชัน	**ขมิ้น** (กลาง, ลำปาง) ขมิ้นแกง (เชียงใหม่) ขมิ้นชัน (กลาง, ใต้) ขมิ้นหยอก (เชียงใหม่) ขมิ้นหัว (เชียงใหม่) ขี้มิ้น (ตรัง, ใต้) ตายอ (กะเหรี่ยง กำแพงเพชร) สะยอ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) หมิ้น (ตรัง, ใต้)	*Curcuma longa* L	Zingiberaceae
๒๓๒	ไพล	ปูลอย (เหนือ) ปูเลย (เหนือ) **ไพล** (ยะลา) มิ้นสะล่าง (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน) ว่านไฟ (กลาง)	*Zingiber montanum* (Koenig) Link ex Dietr.	Zingiberaceae

หมายเหตุ (๑) ชื่อพฤกษศาสตร์ (ชื่อวิทยาศาสตร์) ชื่อพื้นเมือง และชื่อสามัญของพรรณไม้ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูล **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔** ของสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช http://web3.dnp.go.th/botany/ThaiPlantName/Default.aspx และฐานข้อมูล **The Plant List** http://www.theplantlist.org/ ในกรณีที่อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกจากฐานข้อมูลดังกล่าว จะระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมไว้สำหรับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด (๒) ชื่อพื้นเมืองและชื่อสามัญที่แสดงด้วย**อักษรตัวเข้ม** (bold) คือ **ชื่อที่มักใช้เรียกกันโดยทั่วไป**

ภาคผนวกที่ ๔ ดัชนีชื่อพรรณไม้ (ก–ฮ)

กรวยป่า *Casearia grewiifolia* Vent. var. *grewiifolia*	๒–๒,๒–๖,๒–๙,๒–๑๒,๒–๑๓,๒–๑๔,๒–๑๕,๒–๑๖, ๒–๑๘,๒–๒๔,๒–๒๖,๒–๒๘
กระจูด (กก) *Lepironia articulata* (Retz.) Domin	๑–๓,๒–๒,๒–๙,๒–๑๑,๒–๑๙,๒–๒๐,๒–๒๕, ๒–๒๗,๒–๓๐,๒–๓๒,๒–๓๓,๔–๒๐,๔–๒๑
กระเชา *Holoptelea integrifolia* Planch.	๒–๔,๒–๙,๒–๑๒,๒–๑๔,๒–๓๐
กระดังงาไทย (สะบันงาต้น) *Cananga odorata* (Lam.) Hook. f. & Thomson var. *odorata*	๒–๑,๒–๕,๒–๑๑,๒–๑๒,๒–๑๓,๒–๑๔,๒–๑๖,๒–๒๕, ๒–๒๗,๒–๒๘,๔–๑๐,๔–๑๑
กระดูกไก่ *Prismatomeris tetrandra* (Roxb.) K. Schum ssp. *malayana* (Ridl.) Johans.	๒–๓,๒–๘,๒–๑๙,๒–๒๐,๒–๒๖,๒–๒๙
กระโดน *Careya sphaerica* Roxb.	๑–๓,๒–๒,๒–๖,๒–๘,๒–๑๒,๒–๑๓,๒–๑๕,๒–๑๖,๒–๑๗, ๒–๒๖,๒–๒๘,๒–๓๐,๒–๓๓,๔–๔๖,๔–๔๗
กระถินณรงค์ *Acacia auriculaeformis* A. Cunn. ex Benth	๒–๒,๒–๖,๒–๘,๒–๙,๒–๑๕,๒–๑๗,๒–๑๘,๒–๒๔,๒–๒๕, ๒–๒๙,๒–๓๑,๒–๓๓
กระถินเทพา *Acacia mangium* Willd.	๒–๒,๒–๖,๒–๘,๒–๙,๒–๑๕,๒–๑๗,๒–๑๘,๒–๒๔,๒–๒๕, ๒–๒๙,๒–๓๑,๒–๓๓
กระท้อน *Sandoricum koetjape* (Burm. f.) Merr.	๒–๓,๒–๖,๒–๙,๒–๑๒,๒–๑๓,๒–๑๔,๒–๒๒,๒–๒๔, ๒–๒๖,๒–๒๙
กระทิง (สารภีทะเล กระทึง) *Calophyllum inophyllum* L.	๑–๓,๒–๒,๒–๖,๒–๘,๒–๑๑,๒–๑๕,๒–๑๖,๒–๑๗, ๒–๒๓,๒–๒๔,๒–๒๖,๒–๒๘,๒–๓๓,๔–๔๐,๔–๔๑
กระเพาะปลา *Finlaysonia maritima* Backer ex K. Heyne	๒–๑,๒–๕,๒–๒๐,๒–๒๑,๒–๒๕
กร่าง *Ficus altissima* Blume	๒–๓,๒–๘,๒–๑๒,๒–๑๔,๒–๒๒,๒–๒๔,๒–๓๐
กฤษณา *Aquilaria* sp.	๒–๓,๒–๙,๒–๑๑,๒–๑๒,๒–๑๔,๒–๑๖,๒–๑๘,๒–๒๗,๒–๒๙
กล้วย *Musa* sp.	๒–๓,๒–๗,๒–๘,๒–๑๙,๒–๒๐,๒–๒๑,๒–๒๖,๒–๒๙, ๒–๓๐,๒–๓๔
ก่อขี้ริ้ว *Lithocarpus falconeri* (Kurz) Rehder	๒–๒,๒–๖,๒–๘,๒–๑๕,๒–๑๖,๒–๑๗,๒–๒๖,๔–๓๔, ๔–๓๕
กะเจียน (พญารากดำ) *Polyalthia cerasoides* (Roxb.) Benth. ex Bedd	๒–๑,๒–๕,๒–๙,๒–๑๔,๒–๑๖,๒–๑๘,๒–๒๕,๒–๒๗, ๒–๒๘

ภาคผนวกที่ ๔-๒

กะบก *Irvingia malayana* Oliv. ex A. W. Benn.	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๒,๒-๒๖,๒-๒๘,๒-๓๔
กะพ้อ *Licuala spinosa* Thunb.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๑,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๙,๒-๓๐,๒-๓๒,๒-๓๔,๔-๙๐,๔-๙๑
กันเกรา (มันปลา ตำเสา) *Fagraea fragrans* Roxb.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๓,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๒๕,๒-๒๖,๒-๒๘,๒-๓๐,๒-๓๑,๒-๓๒,๒-๓๓,๒-๓๔
กานพลู *Syzygium aromaticum* (L.) Merr. & L.M.Perry	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๙
การเวก *Artabotrys siamensis* Miq.	๒-๑,๒-๕,๒-๗,๒-๙,๒-๑๑,๒-๒๐,๒-๒๑,๒-๒๕,๒-๒๗,๒-๒๘,๔-๘,๔-๙
กาสะลองคำ *Radermachera ignea* (Kurz) Steenis	๒-๑,๒-๖,๒-๑๒,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๒๗
กุหลาบ *Rosa* sp.	๒-๓,๒-๗,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๗,๒-๒๙
เกด *Manilkara hexandra* (Roxb.) Dubard	๒-๓,๒-๗,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๙,๒-๓๓
เกล็ดปลาช่อน *Phyllodium pulchellum* (L.) Desv.	๒-๒,๒-๙,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๗,๒-๒๘
โกงกางใบเล็ก *Rhizophora apiculata* Blume	๒-๓,๒-๗,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๙
โกงกางใบใหญ่ *Rhizophora mucronata* Poir.	๒-๓,๒-๗,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๙
ไกรทอง *Erythroxylum cuneatum* (Miq.) Kurz	๒-๒,๒-๖,๒-๑๙,๒-๒๕,๒-๒๘
ขนุน *Artocarpus heterophyllus* Lam.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๙,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๑,๒-๒๒,๒-๒๕,๒-๒๙
ขนุนป่า *Artocarpus rigidus* Blume subsp. *rigidus*	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๙,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๕,๒-๒๖,๒-๒๙,๒-๓๐,๔-๗๘,๔-๗๙
ขมิ้นชัน *Curcuma longa* L	๒-๔,๒-๗,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๙
ข่อย *Streblus asper* Lour.	๒-๓,๒-๘,๒-๙,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๗,๒-๒๙,๒-๓๑
ขันทองพยาบาท *Suregada multiflora* (A. Juss.) Baill.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๘,๒-๓๑,๒-๓๓,๔-๓๒,๔-๓๓
ขี้เหล็ก *Senna siamea* (Lam.) H. S. Irwin & Barneby	๒-๒,๒-๖,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๒๔,๒-๒๘,๒-๓๑
เข็ม *Ixora* sp.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๑,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๖,๒-๒๗

ภาคผนวกที่ ๔-๓

เขยตาย *Glycosmis pentaphylla* (Retz.) DC.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๖,๒-๒๗,๒-๒๙
คนทีสอทะเล *Vitex rotundifolia* L. f.	๒-๒,๒-๙,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๓, ๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๘,๒-๓๓
ค้อ (ตะคร้อ) *Schleichera oleosa* (Lour.) Oken	๒-๓,๒-๗,๒-๑๒,๒-๑๓,๔-๙๖,๔-๙๗
คัดเค้าเครือ *Oxyceros horridus* Lour.	๒-๓,๒-๗,๒-๑๑,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๑,๒-๒๖, ๒-๒๗,๒-๒๙
คำรอก (ประดงเลือด) *Ellipanthus tomentosus* Kurz var. *tomentosus*	๒-๑,๒-๙,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๒๗,๒-๒๘,๒-๓๓
คุย *Willughbeia edulis* Roxb.	๒-๑,๒-๕,๒-๗,๒-๑๑,๒-๒๐,๒-๒๑,๒-๒๒, ๒-๒๕,๒-๒๗,๒-๒๘
แคทะเล *Dolichandrone spathacea* (L. f.) K. Schum.	๒-๑,๒-๖,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๖,๒-๒๓, ๒-๒๕,๒-๒๙,๒-๓๓,๔-๑๔,๔-๑๕
แคนา *Dolichandrone columnaris* Santisuk	๒-๑,๒-๖,๒-๑๑,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๖,๒-๒๗, ๒-๒๘,๒-๓๑,๒-๓๓
แคแสด *Spathodea campanulata* P. Beauv.	๒-๒๘,๒-๓๑,๒-๓๓ ๒-๑,๒-๖,๒-๙,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๘,๒-๒๗,
งาไซ (โพอาศัย) *Pouteria obovata* (R. Br.) Baehni	๔-๑๖,๔-๑๗ ๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๙,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๑๘,
เงาะ *Nephelium lappaceum* L.	๒-๑๙,๒-๓๓ ๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๑
จันทน์กะพ้อ *Vatica diospyroides* Symington	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๗,๒-๒๘, ๒-๓๐
จันทน์หอม *Tarenna fragrans* (Nees) Koord. & Valeton	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๑๙,๒-๒๐, ๒-๒๕,๒-๒๖,๒-๒๗,๒-๒๙
จาก *Nypa fruticans* Wurmb.	๒-๓,๒-๘,๒-๙,๒-๑๑,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๓, ๒-๒๖,๒-๒๙
จามจุรี (ก้ามปู) *Samanea saman* (Jacq.) Merr.	๒-๒,๒-๖,๒-๙,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๒๔,๒-๒๕, ๒-๒๘,๒-๒๙,๒-๓๒,๓-๕,๔-๖๒,๔-๖๓
จำปีป่า *Michelia floribunda* Finet & Gagnep.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๒,๒-๑๓
จิกทะเล (จิกเล) *Barringtonia asiatica* (L.) Kurz	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๓, ๒-๒๗,๒-๓๓
เฉียงพร้านางแอ *Carallia brachiata* (Lour.) Merr.	๒-๓,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๔,๒-๑๖,๒-๑๘,๒-๒๔, ๒-๒๕,๒-๒๖,๒-๒๙,๒-๓๑,๒-๓๓
ชวนชม *Adenium obesum* (Forssk.) Roem. & Schult	๒-๑,๒-๕,๒-๗,๒-๑๑,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๗

ภาคผนวกที่ ๔-๔

ชะมวง *Garcinia cowa* Roxb. ex DC.	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๖,๒-๒๘,๔-๔๒,๔-๔๓
ชุมเห็ดเทศ *Senna alata* (L.) Roxb.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๙,๒-๒๘,๒-๒๙
ชุมเห็ดไทย *Senna tora* (L.) Roxb.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๖,๒-๒๘
ซ้อ *Gmelina arborea* Roxb.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๒๕,๒-๒๘,๒-๓๔,๔-๔๔,๔-๔๕
ดองดึง *Gloriosa superba* L.	๒-๑,๒-๖,๒-๘,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๑,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๕,๒-๒๗,๒-๒๘
ดาวเรือง *Tagetes* sp.	๒-๑,๒-๙,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๗
ดุหุนใบเล็ก *Heritiera fomes* Buch.-Ham.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๙,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๑๙,๒-๒๔,๒-๒๙
เดหลี *Spathiphyllum* sp.	๒-๑,๒-๕,๒-๗,๒-๑๑,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๗,๒-๓๒,๓-๒
ตะกู *Anthocephalus chinensis* (Lam.) A. Rich ex Walp.	๑-๓,๒-๓,๒-๗,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๒๑,๒-๒๒,๒-๒๕,๒-๒๖,๒-๒๙,๒-๓๐
ตะเกราน้ำ *Eriobotrya bengalensis* (Roxb.) Hook.f. forma bengalensis	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๖
ตะโกนา *Diospyros rhodocalyx* Kurz	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๕,๒-๒๘
ตะโกสวน *Diospyros malabarica* (Desr.) Kostel. var. *malabarica*	๒-๒,๒-๘,๒-๙,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๕,๒-๒๘
ตะขบป่า *Flacourtia indica* (Burm. f.) Merr.	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๒,๒-๒๖
ตะขบฝรั่ง (ตะขบบ้าน) *Muntingia calabura* L.	๒-๔,๒-๗,๒-๙,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๑๙,๒-๒๔,๒-๒๙,๒-๓๐
ตะเคียนทอง *Hopea odorata* Roxb.	๑-๓,๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๑,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๒๕,๒-๒๘,๒-๓๑,๒-๓๒,๒-๓๓,๔-๒๘,๔-๒๙
ตะเคียนหนู *Anogeissus acuminata* (Roxb. ex DC.) Wall. ex Guillem. & Perr. var. *lanceolata* C. B. Clarke	๒-๑,๒-๖,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๕,๒-๑๖
ตะไคร้ต้น *Litsea cubeba* (Lour.) Pers.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๒๘
ตะบูนขาว *Xylocarpus granatum* Koenig	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๓,๒-๒๖,๒-๒๙,๓-๘,๔-๓๖,๔-๓๗

ตะบูนดำ *Xylocarpus moluccensis* (Lam.) M. Roem.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๓,๒-๒๖,๒-๒๙
ตะแบก *Lagerstroemia* sp.	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๙,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๒,๒-๒๕,๒-๒๖,๒-๒๗,๒-๒๘,๔-๖๖,๔-๖๗
ตังหน *Calophyllum calaba* L.	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๑,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๘,๒-๓๔,๔-๓๘,๔-๓๙
ตาลโตนด *Borassus flabellifer* L.	๒-๓,๒-๘,๒-๙,๒-๑๑,๒-๑๒,๒-๑๔,๒-๒๒,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๕,๒-๒๗,๒-๒๙,๒-๓๐,๒-๓๒,๒-๓๔,๔-๘๘,๔-๘๙
ตีนนก (นน กะพุน) *Vitex pinnata* L.	๒-๒,๒-๖,๒-๙,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๘,๒-๒๕,๒-๒๖,๒-๓๑,๒-๓๓
ตุมพระ *Horsfieldia irya* (Gaertn.) Warb.	๒-๓,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๘
เต็ง *Shorea obtusa* Wall. ex Blume	๒-๒,๒-๖,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๒๓,๒-๒๕,๒-๒๘,๒-๓๐
เตยทะเล *Pandanus odoratissimus* L. f.	๒-๓,๒-๘,๒-๙,๒-๑๖,๒-๑๘,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๗,๒-๓๐,๒-๓๒,๒-๓๓
เต่าร้าง *Caryota mitis* Lour.	๒-๓,๒-๘,๒-๙,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๒๑,๒-๒๒,๒-๒๖,๒-๒๗,๒-๒๙
ถอบแถบน้ำ *Derris trifoliata* Lour.	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๑,๒-๒๑,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๓๓
ถั่วขาว *Bruguiera cylindrica* (L.) Blume	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๙,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๓,๒-๒๖,๒-๒๙
ถั่วดำ *Bruguiera parviflora* (Roxb.) Wight & Arn. ex Griff.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๙,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๙
ทรงบาดาล *Senna surattensis* (Burm. f.) H. S. Irwin & Barneby	๒-๒,๒-๖,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๗
ทองกวาว *Butea monosperma* (Lam.) Taub.	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๙,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๗,๒-๒๙,๒-๓๐,๒-๓๑
ทุเรียน *Durio zibethinus* Merr.	๒-๑,๒-๖,๒-๗,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๑
ไทรย้อยใบแหลม *Ficus benjamina* L.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๔,๒-๒๗,๒-๓๐,๒-๓๒,๓-๘
นกยูงฝรั่ง (หางนกยูงฝรั่ง) *Delonix regia* (Bojer ex Hook.) Raf.	๒-๒,๒-๙,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๒๒,๒-๒๗,๒-๓๓,๓-๔
นนทรี *Peltophorum pterocarpum* (DC.) Backer ex K. Heyne	๒-๒,๒-๖,๒-๑๑,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๒๔,๒-๒๕,๒-๒๖,๒-๒๘,๒-๒๙,๒-๓๑,๒-๓๒,๒-๓๓,๓-๔,๔-๕๖,๔-๕๗
บอสตันเฟิร์น *Nephrolepis exaltata* (L.) Schott	๒-๒,๒-๘,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๗,๓-๓

ภาคผนวกที่ ๔-๖

บานบุรีเหลือง *Allamanda cathartica* L.	๒-๑,๒-๗,๒-๑๑,๒-๒๐,๒-๒๑,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๗,๒-๓๓
บุนนาค *Mesua ferrea* L.	๒-๒,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๒๖,๒-๒๗,๒-๒๘
เบญจมาศ *Chrysanthemum morifolium* Ramat.	๒-๑,๒-๖,๒-๙,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๗,๓-๒
ปรง *Cycas* sp.	๒-๒,๒-๘,๒-๙,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๕
ปรงทะเล *Acrostichum aureum* L.	๒-๓,๒-๘,๒-๙,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๓,๒-๒๖,๒-๒๙
ประกายเงิน *Dracaena* sp.	๒-๑,๒-๕,๒-๗,๒-๑๑,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๗
ประดู่บ้าน *Pterocarpus indicus* Willd.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๒๒,๒-๒๖,๒-๒๗,๒-๒๘,๒-๒๙,๓-๕,๔-๖๔,๔-๖๕
ประดู่ป่า *Pterocarpus macrocarpus* Kurz	๒-๒,๒-๖,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๒๕,๒-๒๖,๒-๒๘,๒-๓๐,๒-๓๑
ประดู่ลาย *Dalbergia lanceolaria* L.f. var. *errans* (Craib) Niyomdham	๒-๒,๒-๖,๒-๑๕,๒-๑๗
ปลาไหลเผือก *Eurycoma longifolia* Jack	๒-๓,๒-๘,๒-๙,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๙,๒-๓๓
ปาด *Sonneratia alba* J. Sm.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๑๘
ปาล์มขวด *Roystonea regia* (Kunth) Cook	๒-๓,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๔,๒-๒๗,๔-๙๔,๔-๙๕
ปีบ *Millingtonia hortensis* L. f.	๒-๑,๒-๖,๒-๑๔,๒-๑๖,๒-๒๗,๒-๒๘,๓-๒
เป้ง *Phoenix acaulis* Roxb.	๑-๓,๒-๓,๒-๘,๒-๙,๒-๑๑,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๖,๒-๓๓,๔-๙๒,๔-๙๓
เป้งทะเล *Phoenix paludosa* Roxb.	๒-๓,๒-๘,๒-๙,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๖
แปรงล้างขวด *Callistemon lanceolatus* DC.	๒-๓,๒-๘,๒-๙,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๒๗,๒-๓๒,๒-๓๓
โป๊ยเซียน *Euphorbia milii* Des Moul.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๙,๒-๒๗,๒-๒๘
โปรงขาว *Ceriops decandra* (Griff.) Ding Hou	๒-๓,๒-๗,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๙
โปรงแดง *Ceriops tagal* (Perr.) C. B. Rob.	๒-๓,๒-๗,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๙

ผักบุ้งทะเล *Ipomoea pes-caprae* (L.) R. Br.	๒-๒,๒-๑๙,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๕,๒-๒๘
ผักบุ้งทะเลขาว *Ipomoea imperati* (Vahl) Griseb.	๒-๒,๒-๑๙,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๕,๒-๒๘
ผักเบี้ยทะเล *Sesuvium portulacastrum* (L.) L.	๒-๑,๒-๗,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๕,๒-๒๗,๒-๒๘
ผักหวานบ้าน *Sauropus androgynus* (L.) Merr.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๑,๒-๑๙,๒-๒๖,๒-๒๘
ไผ่ *Bambusa* sp.	๒-๒,๒-๙,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๒๑,๒-๒๒,๒-๒๕,๒-๒๖,๒-๒๗,๒-๒๘,๒-๓๒
ฝาง *Caesalpinia sappan* L.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๑,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๒๕,๒-๒๖,๒-๒๘,๔-๕๐,๔-๕๑
พรวด *Rhodomyrtus tomentosa* (Aiton) Hassk.	๒-๓,๒-๙,๒-๑๑,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๗,๒-๒๙,๒-๓๓
พระเจ้าห้าพระองค์ *Dracontomelon dao* (Blanco) Merr. & Rolfe	๒-๑,๒-๙,๒-๑๒,๒-๑๔,๒-๒๕,๒-๒๗,๒-๒๘
พฤกษ์ *Albizia lebbeck* (L.) Benth.	๒-๒,๒-๖,๒-๙,๒-๑๑,๒-๑๒,-๑๓,๒-๑๔,๒-๒๕,๒-๒๖,๒-๒๘,๒-๓๓,๓-๕,๔-๖๐,๔-๖๑
พลองแก้มอ้น *Rhodamnia dumetorum* (DC.) Merr. & L. M. Perry	๒-๓,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๑๙,๒-๒๐
พลองเหมือด (พลองใบเล็ก) *Memecylon edule* Roxb.	๒-๓,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๖
พลับพลา (มลาย) *Microcos tomemtosa* Sm.	๒-๓,๒-๗,๒-๙,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๑๙,๒-๒๗,๒-๒๙,๒-๓๓
พะยอม *Shorea roxburghii* G. Don	๒-๒,๒-๖,๒-๑๑,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๒๕,๒-๒๗,๒-๒๘,๒-๓๐,๒-๓๑,๒-๓๔
พังกา-ถั่วขาว *Bruguiera hainesii* C. G. Rogers	๒-๓,๒-๗,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๓,๒-๒๖,๒-๒๙
พังกาหัวสุมดอกขาว *Bruguiera sexangula* (Lour.) Poir.	๒-๓,๒-๗,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๙
พังกาหัวสุมดอกแดง *Bruguiera gymnorrhiza* (L.) Savigny	๒-๓,๒-๗,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๓,๒-๒๖,๒-๒๙
พันจำ *Vatica odorata* (Griff.) Symington	๒-๒,๒-๖,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๒๕,๒-๒๘
พิกุล *Mimusops elengi* L.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๙,๒-๑๑,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๑๙,๒-๒๗,๒-๓๓

พิลังกาสา *Ardisia elliptica* Thunb.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๖,๒-๒๗,๒-๒๙,๒-๓๐,๒-๓๒
พุทราทะเล *Ximenia americana* L.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๖
โพขี้นก *Ficus rumphii* Blume	๒-๓,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๒๔,๒-๓๓
โพทะเล *Thespesia populnea* (L.) Soland. ex Corr.	๒-๓,๒-๖,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๘,๒-๒๙,๒-๓๓,๓-๗,๔-๗๒,๔-๗๓
โพศรีมหาโพธิ์ *Ficus religiosa* L.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๑,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๒๔,๒-๓๓,๓-๙,๔-๘๐,๔-๘๑
ไพล *Zingiber montanum* (Koenig) Link ex Dietr.	๒-๔,๒-๗,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๙
ฟ้าทะลายโจร *Andrographis paniculata* (Burm. f.) Wall. ex Nees	๒-๑,๒-๕,๒-๑๙,๒-๒๕,๒-๒๘
เฟื่องฟ้า *Bougainvillea spectabilis* Willd.	๒-๓,๒-๗,๒-๑๑,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๑,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๗
มรกตแดง *Philodendron erubescens* K. Koch & Augustin	๒-๑,๒-๕,๒-๗,๒-๑๑,๒-๒๐,๒-๒๑,๒-๒๗,๓-๑
มะขาม *Tamarindus indica* L.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๒๒,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๕,๒-๒๘
มะขามป้อม *Phyllanthus emblica* L.	๒-๒,๒-๙,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๘,๒-๒๙
มะค่าแต้ *Sindora siamensis* Teijsm. & Miq.	๒-๒,๒-๘,๒-๙,๒-๑๒,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๒๒,๒-๒๔,๒-๒๕,๒-๒๖,๒-๒๘,๒-๓๐,๒-๓๓
มะค่าโมง *Afzelia xylocarpa* (Kurz) Craib	๒-๒,๒-๖,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๒๕,๒-๒๖,๒-๒๘,๔-๔๘,๔-๔๙
มะเค็ด (หนามแท่ง) *Catunaregam tomentosa* (Blume ex DC.) Tirveng.	๒-๓,๒-๙,๒-๑๖,๒-๑๘,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๙
มะดัน *Garcinia schomburgkiana* Pierre	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๖,๒-๒๘,๒-๓๒,๒-๓๔
มะดูก *Siphonodon celastrineus* Griff.	๒-๑,๒-๖,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๒๕,๒-๓๓
มะเดื่ออุทุมพร (มะเดื่อ) *Ficus racemosa* L.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๙,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๒,๒-๒๔,๒-๒๖
มะตูมนิ่ม *Aegle marmelos* (L.) Correa ex Roxb.	๒-๓,๒-๗,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๖,๒-๒๙

ภาคผนวกที่ ๔–๙

มะปราง *Bouea macrophylla* Griff.	๒–๑,๒–๕,๒–๗,๒–๙,๒–๑๔,๒–๑๖,๒–๑๗,๒–๑๘,๒–๒๕,๒–๓๓
มะพอก *Parinari anamensis* (Hance) J. E. Vidal	๒–๑,๒–๙,๒–๑๒,๒–๑๔,๒–๑๕,๒–๑๘,๒–๒๕,๒–๓๓
มะม่วงไข่แลน *Mangifera cochinchinensis* Engl.	๒–๑,๒–๕,๒–๗,๒–๙,๒–๑๒,๒–๑๓,๒–๑๔,๒–๑๖,๒–๑๗,๒–๑๘
มะม่วงช้างเหยียบ *Mangifera sylvatica* Roxb.	๒–๑,๒–๕,๒–๗,๒–๙,๒–๑๒,๒–๑๓,๒–๑๔,๒–๑๖,๒–๑๗,๒–๑๘,๒–๒๕,๒–๒๘,๔–๖,๔–๗
มะม่วงป่า *Mangifera indica* L. (*Mangifera caloneura* Kurz)	๒–๑,๒–๕,๒–๗,๒–๙,๒–๑๒,๒–๑๓,๒–๑๔,๒–๑๖,๒–๑๗,๒–๑๘,๒–๒๕,๒–๒๗,๒–๒๘,๓–๑,๔–๔,๔–๕
มะม่วงหิมพานต์ *Anacardium occidentale* L.	๒–๑,๒–๕,๒–๗,๒–๑๔,๒–๑๖,๒–๑๗,๒–๒๑,๒–๒๒,๒–๒๘
มะเม่าดง *Antidesma bunius* (L.) Spreng.	๒–๒,๒–๖,๒–๑๕,๒–๑๖,๒–๒๖
มะรุม *Moringa oleifera* Lam.	๒–๓,๒–๗,๒–๑๕,๒–๑๗,๒–๒๑,๒–๒๒,๒–๒๔,๒–๒๖,๒–๒๙,๒–๓๐
มะหวด *Lepisanthes rubiginosa* (Roxb.) Leenh.	๒–๓,๒–๗,๒–๙,๒–๑๒,๒–๑๓,๒–๑๔,๒–๑๖,๒–๑๗,๒–๑๘,๒–๒๔,๒–๒๖,๒–๒๙,๒–๓๓
มะหาด *Artocarpus lacucha* Roxb.	๒–๓,๒–๙,๒–๑๒,๒–๑๔,๒–๒๕,๒–๒๖,๒–๒๙,๒–๓๐
มะฮอกกานีใบเล็ก *Swietenia mahogani* (L.) Jacq.	๒–๓,๒–๖,๒–๑๒,๒–๑๓,๒–๒๒,๒–๒๔,๒–๒๕,๒–๒๙,๒–๓๓
มะฮอกกานีใบใหญ่ *Swietenia macrophylla* King	๒–๓,๒–๖,๒–๑๒,๒–๑๓,๒–๒๒,๒–๒๔,๒–๒๕,๒–๒๙,๒–๓๓,๓–๗,๔–๗๔,๔–๗๕
มังคุด *Garcinia mangostana* L.	๒–๒,๒–๖,๒–๘,๒–๑๕,๒–๑๖,๒–๑๗,๒–๑๘,๒–๒๑,๒–๒๒,๒–๒๘,๒–๓๔
เม่าไข่ปลา *Antidesma ghaesembilla* Gaertn.	๒–๒,๒–๖,๒–๑๕,๒–๑๖,๒–๒๔,๒–๒๖
โมกเครือ *Aganosma marginata* (Roxb.) G. Don	๒–๑,๒–๕,๒–๗,๒–๑๑,๒–๒๐,๒–๒๑,๒–๒๕,๒–๒๗,๒–๒๘
ยมหอม *Toona ciliata* M. Roem.	๒–๓,๒–๗,๒–๑๒,๒–๑๓,๒–๒๕,๒–๓๐
ยางกล่อง *Dipterocarpus dyeri* Pierre	๒–๒,๒–๖,๒–๘,๒–๙,๒–๑๑,๒–๑๒,๒–๑๓,๒–๑๔,๒–๒๕,๒–๒๘,๒–๓๓
ยางแดง *Dipterocarpus turbinatus* C. F. Gaertn.	๒–๒,๒–๖,๒–๘,๒–๙,๒–๑๒,๒–๑๓,๒–๑๔,๒–๒๕,๒–๓๒,๒–๓๓,๔–๒๖,๔–๒๗
ยางใต้ *Dipterocarpus hasseltii* Blume	๒–๒,๒–๖,๒–๘,๒–๑๒,๒–๑๓,๒–๒๕,๒–๒๘

ยางนา *Dipterocarpus alatus* Roxb. ex G. Don	๑-๓,๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๙,๒-๑๑,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๒๒,๒-๒๕,๒-๒๘,๒-๓๐,๒-๓๒,๒-๓๓,๓-๓,๔-๒๒,๔-๒๓,๔-๒๖
ยางพารา *Hevea brasiliensis* (Willd. ex A.Juss.) Müll.Arg.	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๕,๒-๓๔
ยางอินเดีย *Ficus elastica* Roxb. ex Hornem.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๒๒,๒-๒๔,๒-๒๗,๓-๙
ยางโอน *Polyalthia viridis* Craib	๒-๑,๒-๕,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๒๕,๒-๓๑
ยูคาลิปตัส *Eucalyptus camaldulensis* Dehnh.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๒๔,๒-๒๕,๒-๒๙,๒-๓๐,๒-๓๔
เยอบีร่า *Gerbera jamesonii* Bolus ex Hook. f.	๒-๑,๒-๖,๒-๑๙,๒-๒๗,๓-๒
รักทะเล *Scaevola taccada* (Gaertn.) Roxb.	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๑,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๗,๒-๒๘,๒-๓๓,๔-๓๖,๔-๓๗
รัง *Shorea siamensis* Miq.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๒๓,๒-๒๕,๒-๒๘
รังกะแท้ *Kandelia candel* (L.) Druce	๒-๓,๒-๗,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๙
รางจืด *Thunbergia laurifolia* Lindl.	๒-๑,๒-๕,๒-๑๑,๒-๒๐,๒-๒๑,๒-๒๕,๒-๒๗,๒-๒๘,๔-๒,๔-๓
ราชดัด (พญาดาบหัก) *Brucea javanica* (L.) Merr.	๒-๓,๒-๙,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๖,๒-๒๙,๒-๓๔
ราชพฤกษ์ (คูน) *Cassia fistula* L.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๑,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๒๖,๒-๒๘,๓-๓,๔-๕๒,๔-๕๓
ลั่นทม *Plumeria* sp.	๒-๑,๒-๕,๒-๗,๒-๑๑,๒-๑๔,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๗
ลำดวน *Melodorum fruticosum* Lour.	๒-๑,๒-๗,๒-๑๔,๒-๑๗,๒-๒๕,๒-๒๗,๒-๒๘
ลำบิดดง *Diospyros filipendula* Pierre ex Lecomte	๒-๒,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๒๕,๒-๒๘
ลำพู *Sonneratia caseolaris* (L.) Engl.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๔,๒-๒๖
ลำแพน *Sonneratia ovata* Backer	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๑,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๔,๒-๒๖,๔-๙๘,๔-๙๙
ลำแพนหิน *Sonneratia griffithii* Kurz	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๔,๒-๒๖
เลียบ *Ficus superba* (Miq.) Miq. var. *superba*	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๒๒,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๓๒,๔-๘๒,๔-๘๓

ว่านหางจระเข้ *Aloe vera* (L.) Burm. f.	๒-๑,๒-๗,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๗,๒-๒๘
วาสนา *Dracaena* sp.	๒-๑,๒-๕,๒-๗,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๗
สนฉัตร *Araucaria cookii* R.Br. ex D.Don	๒-๑,๒-๙,๒-๑๑,๒-๑๒,๒-๑๔,๒-๒๗
สนทราย *Baeckea frutescens* L.	๒-๓,๒-๙,๒-๑๑,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๖,๒-๒๗,๒-๒๙,๒-๓๓,๔-๘๔,๔-๘๕
สนทะเล *Casuarina equisetifolia* J. R. & G. Forst.	๒-๑,๒-๙,๒-๑๑,๒-๑๒,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๒๒,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๙,๒-๓๐,๒-๓๓,๔-๑๘,๔-๑๙
สนประดิพัทธ์ *Casuarina junghuhniana* Miq.	๒-๑,๒-๗,๒-๙,๒-๑๑,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๒,๒-๒๕,๒-๒๙,๒-๓๐,๒-๓๓
สบู่ดำ *Jatropha curcas* L.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๑,๒-๑๙,๒-๒๑,๒-๒๒,๒-๒๘,๒-๓๔,๔-๓๐,๔-๓๑
สะเดา *Azadirachta indica* A. Juss. var. *siamensis* Valeton	๒-๓,๒-๖,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๒,๒-๒๕,๒-๒๖,๒-๒๙,๓-๗
สะเดาอินเดีย *Azadirachta indica* A. Juss. var. *indica*	๒-๓,๒-๖,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๘
สะตือ (ประดู่ขาว) *Crudia chrysantha* (Pierre) K.Schum.	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๖,๒-๒๘
สะท้อนรอก *Elaeocarpus robustus* Roxb.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๒๕
สัก *Tectona grandis* L.f.	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๑,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๒๑,๒-๒๓,๒-๒๕,๒-๒๗,๒-๒๘,๒-๓๓,๒-๓๔
สักขี *Dalbergia candenatensis* (Dennst.) Prain	๒-๒,๒-๖,๒-๒๑,๒-๒๓,๒-๒๗,๒-๒๘,๒-๓๓
สันโสก *Clausena excavata* Burm. f.	๒-๓,๒-๙,๒-๑๖,๒-๑๘,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๖,๒-๒๙
สามสิบ *Asparagus racemosus* Willd.	๒-๑,๒-๗,๒-๙,๒-๑๑,๒-๒๐,๒-๒๑,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๕,๒-๒๗,๒-๒๘
สำรอง (พุงทะลาย) *Scaphium affine* (Mast.) Pierre	๒-๓,๒-๗,๒-๙,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๒๖,๒-๒๙,๔-๑๐๐,๔-๑๐๑
สำรองกะโหลก *Scaphium scaphigerum* (Wall. ex G.Don) Guibourt ex G.Planch.	๒-๓,๒-๗,๒-๙,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๒๖,๒-๒๙,๔-๑๐๒,๔-๑๐๓
สำโรง *Sterculia foetida* L.	๒-๓,๒-๙,๒-๑๒,๒-๑๔,๒-๒๒,๒-๒๔,๒-๒๗,๒-๒๙,๒-๓๐

เสม็ด (เสม็ดแดง) *Syzygium gratum* (Wight) S. N. Mitra	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๙,๒-๓๐
เสม็ดขาว *Melaleuca cajuputi* Powell	๒-๓,๒-๘,๒-๙,๒-๑๒,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๙,๒-๓๐,๒-๓๑,๒-๓๒,๒-๓๓
เสลา *Lagerstroemia loudonii* Teijsm. & Binn.	๒-๒,๒-๖,๒-๙,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๗,๒-๓๑,๔-๖๘,๔-๖๙
แสมขาว *Avicennia alba* Blume	๒-๑,๒-๕,๒-๑๔,๒-๑๖,๒-๒๓,๒-๒๕,๒-๒๘
แสมดำ *Avicennia officinalis* L.	๒-๑,๒-๖,๒-๑๔,๒-๑๖,๒-๒๓,๒-๒๕,๒-๒๗
แสมทะเล *Avicennia marina* Forssk.	๒-๑,๒-๕,๒-๑๔,๒-๑๖,๒-๒๓,๒-๒๕
โสกน้ำ *Saraca indica* L.	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๑,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๒๗,๒-๓๐,๓-๔,๔-๕๘,๔-๕๙
หงอนไก่ทะเล *Heritiera littoralis* Dryand.	๒-๓,๒-๗,๒-๙,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๑๙,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๙,๒-๓๓
หญ้าลอยลม *Spinifex littoreus* Merr.	๒-๒,๒-๙,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๖,๒-๒๘
หญ้าหนวดแมว *Orthosiphon aristatus* (Blume) Miq.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๙,๒-๒๗,๒-๒๘
หม้อข้าวหม้อแกงลิง *Nepenthes mirabilis* (Lour.) Druce	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๖,๒-๒๗,๒-๒๙,๒-๓๒,๒-๓๔
หมาก *Areca catechu* L.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๙,๒-๑๑,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๒๒,๒-๒๔,๒-๒๙,๒-๓๒
หมากเหลือง *Chrysalidocarpus lutescens* H.Wendl.	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๔,๒-๒๗,๓-๑๐
หมามุ่ยช้าง *Mucuna gigantea* (Willd.) DC.	๒-๒,๒-๖,๒-๙,๒-๒๑,๒-๒๒,๒-๒๖,๒-๒๘
หมีเหม็น (หมูทะลวง) *Litsea glutinosa* (Lour.) C. B. Rob.	๒-๒,๒-๖,๒-๙,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๘,๒-๒๒,๒-๒๖,๒-๒๘,๒-๓๓
หยกมรกต (กวักมรกต) *Zamioculcas zamifolia* (Lodd.) Engl.	๒-๑,๒-๕,๒-๗,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๗
หยีน้ำ *Derris indica* Bennet	๒-๒,๒-๖,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๗,๒-๒๘,๒-๓๐,๒-๓๓
หลาวชะโอน *Oncosperma tigillarium* (Jack) Ridl.	๒-๓,๒-๘,๒-๙,๒-๑๕,๒-๑๘,๒-๒๒,๒-๒๓,๒-๒๖,๒-๓๐,๒-๓๓,๒-๓๔

หลุมพอ *Intsia palembanica* Miq.	๒-๒,๒-๖,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๒๕,๔-๕๔,๔-๕๕
หลุมพอทะเล *Intsia bijuga* (Colebr.) Kuntze	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๓,๒-๒๘
หว้า *Syzygium cumini* (L.) Skeels	๒-๓,๒-๗,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๖,๒-๒๙,๒-๓๐,๓-๙,๔-๘๖,๔-๘๗
หูกระจง *Terminalia ivorensis* A. Chev.	๒-๑,๒-๖,๒-๙,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๘,๒-๒๒,๒-๒๗,๒-๓๓
หูกวาง *Terminalia catappa* L.	๒-๑,๒-๖,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๒๒,๒-๒๓,๒-๒๔,๒-๒๕,๒-๒๗,๒-๓๓
เหงือกปลาหมอ *Acanthus ebracteatus* Vahl	๒-๑,๒-๗,๒-๑๙,๒-๒๐,๒-๒๓,๒-๒๕,๒-๒๗,๒-๒๘,๒-๓๓
เหียง *Dipterocarpus obtusifolius* Teijsm. ex Miq.	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๙,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๒๕,๒-๓๐,๔-๒๔,๔-๒๕
อบเชย (อบเชยต้น) *Cinnamomum iners* Reinw. ex Blume	๒-๒,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๒๘
อบเชยไทย (มหาปราบ) *Cinnamomum bejolghota* (Buch.-Ham.) Sweet	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๑๔,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๑๗,๒-๒๖,๒-๒๘
อโศกอินเดีย (อโศกเซนคาเบรียล) *Polyalthia longifolia* (Sonn.) Thwaites	๒-๑,๒-๕,๒-๗,๒-๑๒,๒-๑๓,๒-๒๗,๒-๓๐,๒-๓๑,๒-๓๓,๓-๑,๔-๑๒,๔-๑๓
อะราง (นนทรีป่า อินทรี) *Peltophorum dasyrachis* (Miq.) Kurz	๒-๒,๒-๖,๒-๑๕,๒-๑๖,๒-๒๕,๒-๒๖,๒-๒๘,๒-๒๙,๒-๓๓
อินทนิลน้ำ *Lagerstroemia speciosa* (L.) Pers.	๒-๒,๒-๖,๒-๘,๒-๑๑,๒-๑๕,๒-๑๗,๒-๑๘,๒-๒๖,๒-๒๘,๒-๓๒,๓-๖,๔-๗๐,๔-๗๑

ภาคผนวกที่ ๕ ศัพท์พฤกษศาสตร์บางคำที่เกี่ยวข้อง

ต่อมน้ำต้อย (Nectary) หรือน้ำหวานไว้ล่อแมลงเพื่อช่วยในการผสมเกสร น้ำต้อย (nectar) ที่ขับออกมาจากต่อมน้ำต้อย อาจมีน้ำตาลถึงร้อยละ ๕๐ สำหรับให้สัตว์ที่มาช่วยถ่ายเทเรณูกินเป็นอาหาร

ช่อดอก (Inflorescence) มีลักษณะ (types) ต่าง ๆ ได้แก่

๑. **แบบช่อกระจุก (cymose type)** ช่อดอกที่มีดอกย่อยที่เกิดก่อนอยู่ตรงกลางหรือปลายช่อดอก การบานของดอกเริ่มที่ดอกย่อยบริเวณกลางหรือด้านปลายบนของช่อดอก มีหลายประเภท ได้แก่ ช่อกระจุกด้านเดียวชนิดเดี่ยว ช่อวงแถวเดี่ยว (ช่อกระจุกด้านเดี่ยวชนิดประกอบ) ช่อกระจุกซ้อนเดี่ยว ช่อกระจุกซ้อนเชิงประกอบ ช่อกระจุกซ้อนผสม

๒. **แบบช่อกระจะ (racemose type)** ช่อดอกที่มีดอกย่อยที่เกิดก่อนอยู่ล่างสุดหรือด้านนอกสุดของช่อดอก ดอกที่อ่อนสุดอยู่ส่วนปลายหรือใจกลางของช่อดอก การบานของดอกเริ่มที่ดอกย่อยบริเวณโคนช่อหรือด้านนอกของช่อดอก มีหลายประเภท ได้แก่ ช่อกระจะ ช่อเชิงลด ช่อแบบหางกระรอก ช่อเชิงหลั่น ช่อเชิงลดมีกาบ ช่อซี่ร่ม ช่อซี่ร่มเชิงประกอบ ช่อกระจุกแน่น ช่อแยกแขนง

- *ช่อกระจะ (raceme)* ช่อดอกย่อยที่มีก้านดอกย่อยยาวไล่เลี่ยกัน ดอกเกิดสลับสองข้างของแกนกลาง ดอกเกิดและบานก่อนอยู่ด้านล่างของช่อดอก เช่น ช่อดอกกล้วยไม้
- *ช่อเชิงลด (spike)* ช่อดอกที่คล้ายช่อกระจะ แต่ดอกย่อยไม่มีก้านดอกย่อย เช่น ช่อดอกกระถินณรงค์
- *ช่อเชิงหลั่น (corymb)* ช่อดอกที่ดอกย่อยมีก้านดอกย่อยยาวไม่เท่ากัน ดอกย่อยที่อยู่ล่างสุดมีก้านดอกย่อยยาวที่สุดแล้วลดหลั่นกันไปที่ปลายยอด ดอกย่อยมักจะเรียงอยู่ในระนาบเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน เช่น ช่อดอกหางนกยูงไทย ผักกาดเขียว
- *ช่อซี่ร่ม (umbel)* ช่อดอกที่ก้านดอกย่อยเจริญออกมาจากปลายก้านช่อดอกที่จุดเดียวกัน และมีขนาดไล่เลี่ยกันคล้ายซี่ร่ม เช่น ช่อดอกหอม กุยช่าย
- *ช่อกระจุกแน่น (capitulum, head)* ช่อดอกที่มีดอกย่อยเรียงบนฐานรองดอกที่พองออก หรือแผ่กว้าง และไม่มีก้านดอกย่อย เช่น ช่อดอกทานตะวัน บานไม่รู้โรย ผกากรอง
- *ช่อแยกแขนง (panicle, compound raceme)* ช่อดอกที่มีช่อกระจะหลายช่อมาซ้อนกัน

ผลกลุ่ม (Aggregate Fruit) ชนิดของผลที่เกิดจากดอกเดียวแต่มีหลายคาร์เพล และแต่ละคาร์เพลแยกจากกัน ซึ่งแต่ละคาร์เพลนี้จะเจริญไปเป็นผลย่อย เช่น ผลน้อยหน่า การเวก จำปี จำปา สตรอเบอร์รี่

ผลแบบมะเดื่อ (Syconium) ผลรวมที่ข้างในผลกลวง ซึ่งเป็นผลที่เจริญมาจากช่อดอกที่มีฐานรองดอกรูปถ้วย (hypanthium) ภายในประกอบด้วยดอกย่อยมีขนาดเล็ก ไม่มีกลีบดอก และแยกเพศ ภายในช่อดอกมีช่องเปิดขนาดเล็ก (ostiolum) ให้แมลงขนาดเล็กเข้าไปช่วยการผสมเกสร เช่น ไทร มะเดื่อ กร่าง

ผลรวม (Multiple Fruit) ชนิดของผลที่เกิดจากดอกย่อยหลาย ๆ ดอก ในช่อดอกเดียวกันเจริญเชื่อมติดกันเป็นผลเดียว เช่น ผลขนุน สับปะรด ยอ

พรรณไม้เบิกนำ **(Pioneer Species)** คือ ชนิดพรรณไม้ที่สามารถเจริญเติบโตได้ในพื้นที่มีปัจจัยแวดล้อมจำกัด มีความสามารถยึดครองพื้นที่ได้เร็ว กระจายพันธุ์ได้ดี ชอบแสงแดด และมีความต้องการอาหารค่อนข้างต่ำ ต้องการน้ำน้อย แต่ถ้าได้น้ำเพียงพอแค่ฤดูกาลเดียว มันจะโตได้อย่างรวดเร็วและปกคลุมพื้นที่ได้ดีมาก พรรณไม้เบิกนำในป่าเต็งรัง เช่น หญ้าคา หญ้าเลา สาบเสือ พังแหร ปอขี้ตุ่น ขัดมอน

พูพอน **(Lobes)** ก็คือ รากค้ำยันของต้นไม้ที่มีขนาดใหญ่ที่ยื่นออกนอกลำต้นทางโคนของต้น ซึ่งติดกับรากแขนงของไม้ยืนต้น มีลักษณะเป็นปีก เป็นพู หรือเป็นปมที่โคนต้น ซึ่งแผ่ขยายออกไปรอบๆ เพื่อพยุงลำต้น พอนก็เรียก

ไพรีน **(Pyrene)** ผลและเมล็ดหลายเมล็ดอยู่รวมกันในเปลือกชั้นในที่มีลักษณะแข็ง (endocarp)

รากหายใจ **(Pneumatophore Root)** รากที่เกิดจากรากที่อยู่ใต้ดินงอกและตั้งตรงขึ้นมาเหนือดิน เพื่อช่วยในการหายใจ พบในพืชชายน้ำหรือป่าชายเลน เช่น ลำพู โกงกาง แสม

ลำต้นเปลา ลำต้นตรง ไม่คดงอ และไม่มีกิ่งก้านสาขามาก

ภาคผนวกที่ ๖

การพัฒนาพื้นที่สีเขียวในพื้นที่โครงการนำร่อง

ในการดำเนินงานโครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม ได้มีการสำรวจพื้นที่ต่าง ๆ ภายในขอบเขตพื้นที่เป้าหมายเบื้องต้น คือ บริเวณรอยต่อของพื้นที่เขตเทศบาลนครระยองและชุมชนใกล้เคียง ในตำบลบ้านแลง ตำบลเชิงเนิน และตำบลตะพง กับพื้นที่ตั้งโครงการอุตสาหกรรม ของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) เพื่อพิจารณาศักยภาพสำหรับจัดทำพื้นที่โครงการนำร่อง โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือก ๔ ประการ ได้แก่ ประเภทของพื้นที่ ความเร่งด่วนหรือแนวโน้มของปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อม ความสอดคล้องกับโครงการในแผนพัฒนา ๓ ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล และโอกาสการได้รับความร่วมมืออย่างต่อเนื่องจากชุมชนหรือเจ้าของพื้นที่ และผู้บริหารที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ผลการสำรวจพื้นที่ในเบื้องต้น สรุปได้ว่า มีพื้นที่จำนวนทั้งสิ้น ๒๒ แห่ง ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่โครงการนำร่อง

ในปี ๒๕๕๔ จนถึงปัจจุบัน ได้มีการริเริ่มจัดทำพื้นที่โครงการนำร่อง จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ (๑) พื้นที่สวนรัชมังคลาภิเษก ในความรับผิดชอบของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) (๒) พื้นที่ริมคลองสามตำบล ในเขตหมู่ ๑๖ และหมู่ ๑๓ ตำบลตะพง ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลตะพง (๓) พื้นที่ริมคลองชลประทานเชื่อมต่อคลองคา ติดถนน ค.๒ ในเขตหมู่ ๑ ตำบลเชิงเนิน ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเนิน และ (๔) พื้นที่ริมคลองตาสอน ตำบลบ้านแลง ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง ในการนี้ หน่วยงานผู้รับผิดชอบพื้นที่โครงการนำร่องแต่ละแห่ง ได้จัดหาพันธุ์ไม้จากแหล่งต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดระยอง เช่น **สถานีเพาะชำกล้าไม้จังหวัดระยอง สวนพฤกษศาสตร์ระยอง และเกษตรกรในชุมชน** โดยพันธุ์ไม้ที่นำมาปลูกเป็นพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมกับระบบนิเวศและวิถีชีวิตชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย เช่น **ยางนา ตะเคียนทอง มะค่าโมง ตะแบก มะฮอกกานี**

ในที่นี้ ได้แสดงสรุปผลการพัฒนาพื้นที่โครงการนำร่อง จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ พื้นที่โครงการนำร่องในความรับผิดชอบของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) และองค์การบริหารส่วนตำบลตะพง ในช่วงปี ๒๕๕๔ ถึงเดือนเมษายน ๒๕๕๕

๖.๑ พื้นที่สวนรัชมังคลาภิเษก ในความรับผิดชอบของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)

๖.๑.๑ บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ได้มีแผนงานและเริ่มดำเนินการโครงการนำร่องพื้นที่สวนรัชมังคลาภิเษก โดยมีการปลูกกล้าไม้ จำนวน ๑,๐๐๐ ต้น ได้แก่ **ตะเคียน มะค่าโมง ตะแบก ยางนา กระถินเทพา มะฮอกกานี และมะม่วงป่า** (เพาะเมล็ด) และปลูกแล้วเสร็จเมื่อ**วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๔**

รูปที่ ๖.๑ สวนรัชมังคลาภิเษกก่อนการดำเนินงานโครงการ (ภาพถ่ายก่อนเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๔)

รูปที่ ๖.๒ กล้าไม้มะฮอกกานีบริเวณรอบสระน้ำในสวนรัชมังคลาภิเษก
เมื่อเริ่มดำเนินโครงการในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๔ (ภาพถ่ายเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔)

๖.๑.๒ บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ได้แจ้งความก้าวหน้าของการบำรุงรักษาพรรณไม้ ภายในพื้นที่สวนรัชมังคลาภิเษก **ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔** (ประมาณ ๔ เดือน ภายหลังการปลูก) และ**ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๕** (ประมาณ ๘ เดือน ภายหลังการปลูก) สรุปได้ดังต่อไปนี้

(๑) ต้นกระถินเทพา เมื่อลงปลูกมีความสูงของลำต้นประมาณ ๑๕ เซนติเมตร มีการเจริญเติบโตได้ดีที่สุด มีลำต้น และใบที่สมบูรณ์ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ มีความสูงเฉลี่ยประมาณ ๔๐ – ๕๐ เซนติเมตร และเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ มีความสูงเฉลี่ยประมาณ ๘๐ – ๑๐๐ เซนติเมตร มีอัตราการตายในช่วงเวลาดังกล่าว ประมาณร้อยละ ๒

รูปที่ ๖.๓ และรูปที่ ๖.๔ การเจริญเติบโตของต้นกระถินเทพา
เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ เปรียบเทียบกับเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๕

(๒) **ต้นมะค่าโมง** เมื่อลงปลูกมีความสูงของลำต้นประมาณ ๑๐ เซนติเมตร มีการเจริญเติบโตช้า ใบน้อย เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ มีความสูงเฉลี่ยประมาณ ๒๐ เซนติเมตร และเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ มีความสูงเฉลี่ยประมาณ ๔๐ เซนติเมตร มีอัตราการตายในช่วงเวลาดังกล่าว ประมาณร้อยละ ๓

รูปที่ ๖.๕ และรูปที่ ๖.๖ การเจริญเติบโตของต้นมะค่าโมง
เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ เปรียบเทียบกับเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๕

(๓) **ต้นตะแบก** เมื่อลงปลูกมีความสูงของลำต้นประมาณ ๕๐ เซนติเมตร มีการเจริญเติบโตดี มีกิ่งและใบหนาแน่นขึ้น ทรงพุ่มขยาย เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ มีความสูงเฉลี่ยประมาณ ๖๐ – ๗๐ เซนติเมตร และเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ มีความสูงเฉลี่ยประมาณ ๘๐ – ๑๐๐ เซนติเมตร มีอัตราการตายในช่วงเวลาดังกล่าว ประมาณร้อยละ ๒

รูปที่ ๖.๗ และรูปที่ ๖.๘ การเจริญเติบโตของต้นตะแบก
เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ เปรียบเทียบกับเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๕

(๔) ต้นตะเคียน เมื่อลงปลูกมีความสูงของลำต้นประมาณ ๑๐ เซนติเมตร มีการเจริญเติบโตดี กิ่งและใบแตกดี เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ มีความสูงเฉลี่ยประมาณ ๒๕ – ๓๐ เซนติเมตร และเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ มีความสูงเฉลี่ยประมาณ ๔๐ – ๕๐ เซนติเมตร มีอัตราการตายในช่วงเวลาดังกล่าว ประมาณร้อยละ ๓

รูปที่ ๖.๙ และรูปที่ ๖.๑๐ การเจริญเติบโตของต้นตะเคียน
เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ เปรียบเทียบกับเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๕

(๕) ต้นยางนา เมื่อลงปลูกมีความสูงของลำต้นประมาณ ๑๐ เซนติเมตร มีการเจริญเติบโตดี ใบงาม แตกดี เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ มีความสูงเฉลี่ยประมาณ ๓๐ เซนติเมตร และเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ มีความสูงเฉลี่ยประมาณ ๔๐ เซนติเมตร มีอัตราการตายในช่วงเวลาดังกล่าว ประมาณร้อยละ ๓

รูปที่ ๖.๑๑ และรูปที่ ๖.๑๒ การเจริญเติบโตของต้นยางนา
เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ เปรียบเทียบกับเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๕

สรุปผลการดำเนินงาน บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ได้สรุปความก้าวหน้าของการบำรุงรักษาต้นไม้ในช่วงเวลา ๘ เดือน ภายหลังจากการปลูก (เดือนสิงหาคม ๒๕๕๔ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๕๕) ว่า กระถินเทพา มะค่าโมง ตะแบก และตะเคียน มีการเจริญเติบโตดี แต่ยางนา มีอัตราการเจริญเติบโตช้า ซึ่งคาดว่ามีสาเหตุจากดินบริเวณริมบ่อน้ำที่ปลูกต้นยางนา เป็นดินทราย มีธาตุอาหารน้อย (บริษัท ฯ จะปรับปรุงคุณภาพดิน โดยการเพิ่มหน้าดินและใส่ปุ๋ย) ต้นไม้ที่ปลูกทั้งหมดมีอัตราการตายรวมกันประมาณร้อยละ ๑๓ ของจำนวนที่ลงปลูกทั้งหมด ๑,๐๐๐ ต้น (คือ พบต้นไม้ตาย ประมาณ ๑๓๐ ต้น) ทั้งนี้ บริษัท ฯ มีแผนการดูแลรักษา โดยการปลูกต้นไม้ซ่อมแซมเป็นระยะ ๆ

๖.๒ พื้นที่บริเวณคลองสามตำบล ในเขตหมู่ ๑๓ และ หมู่๑๖ ตำบลตะพง ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลตะพง

๖.๒.๑ องค์การบริหารส่วนตำบลตะพง ได้เริ่มดำเนินการโครงการนำร่องพื้นที่บริเวณคลองสามตำบล หมู่ที่ ๑๓ และหมู่ที่ ๑๖ ตำบลตะพง เมื่อ**วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๔** โดยได้ปลูกกล้าไม้ จำนวน ๔,๐๐๐ ต้น ริมถนนเลียบคลองสามตำบล เป็นระยะทาง ๓ กิโลเมตร กล้าไม้ที่ปลูกส่วนใหญ่ ได้แก่ **ต้นมะฮอกกานี** ขนาดความสูง ๓๐ – ๕๐ เซนติเมตร (ได้รับการสนับสนุนกล้าไม้จากสถานีเพาะชำกล้าไม้จังหวัดระยอง และสวนพฤกษศาสตร์ระยอง) และ**ต้นตะเคียนทอง** ขนาดความสูง ๖๐ – ๗๐ เซนติเมตร (ได้รับการสนับสนุนกล้าไม้จากนายรุ่งโรจน์ เฉลาฉายแสง ปราชญ์ชาวบ้าน)

รูปที่ ๖.๑๓ พื้นที่บริเวณคลองสามตำบล ก่อนการดำเนินโครงการ
(ภาพถ่ายประมาณเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๔)

รูปที่ ๖.๑๔ ผู้นำชุมชนและประชาชนร่วมมือกันปลูกกล้าไม้ ริมถนนเลียบคลองสามตำบล
เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๔

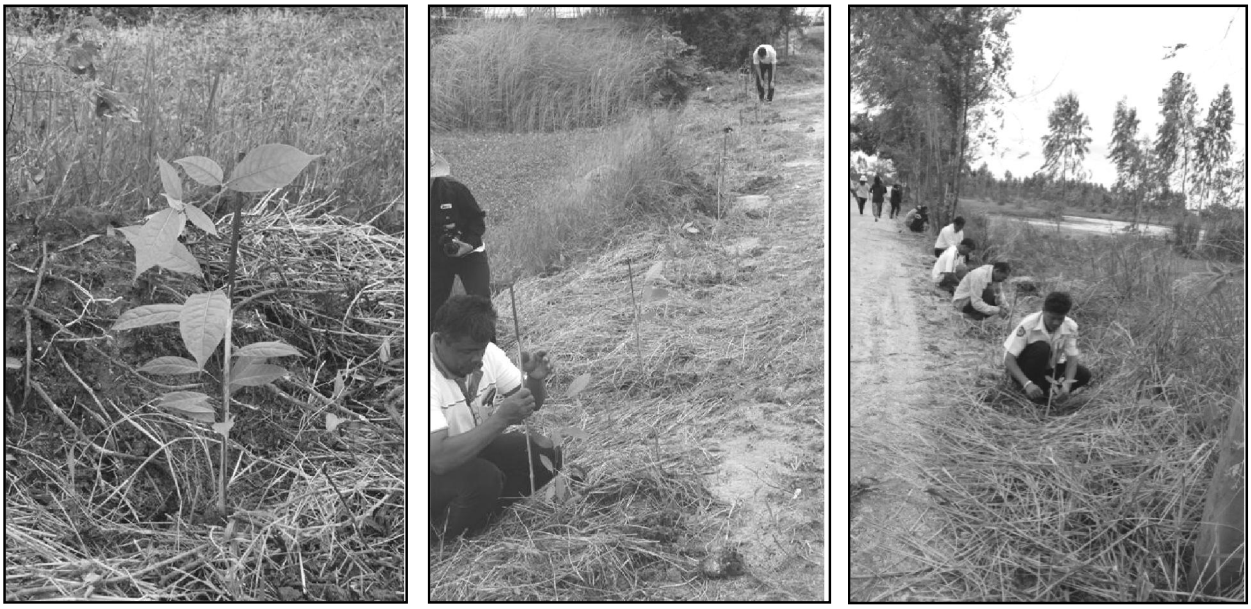

รูปที่ ๖.๑๕ – รูปที่ ๖.๑๗ ชุมชนร่วมมือกันปลูกกล้าไม้ ริมถนนเลียบคลองสามตำบล เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๔

๖.๒.๑ องค์การบริหารส่วนตำบลตะพง ได้แจ้งผลการตรวจสอบการเจริญเติบโตของต้นไม้ **ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔** สรุปได้ว่า ต้นไม้เจริญเติบโตได้ดี แต่มีหญ้าขึ้นรอบ ๆ โคนต้นไม้ ดังนั้น จึงได้ประสานงานขอความร่วมมือประชาชนในหมู่ที่ ๑๖ กำหนดให้มีการตัดหญ้าและทำความสะอาด ในวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ และได้แจ้งผลการตรวจสอบ **ครั้งที่ ๒ เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๕๕** สรุปได้ว่า มีต้นไม้บางส่วนตาย ซึ่งมีสาเหตุมาจากความร้อนและแล้งในช่วงฤดูร้อน และการที่มีผู้ก่อไฟแล้วลามมายังต้นไม้ ในการนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลตะพงมีแผนการปลูกต้นไม้ซ่อมแซมในเดือน มิถุนายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไป โดยขอรับสนับสนุนต้นไม้จากสถานีเพาะชำกล้าไม้จังหวัดระยอง

รูปที่ ๖.๑๘ – รูปที่ ๖.๑๙ การเจริญเติบโตของกล้าไม้ ริมถนนเลียบคลองสามตำบล เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔

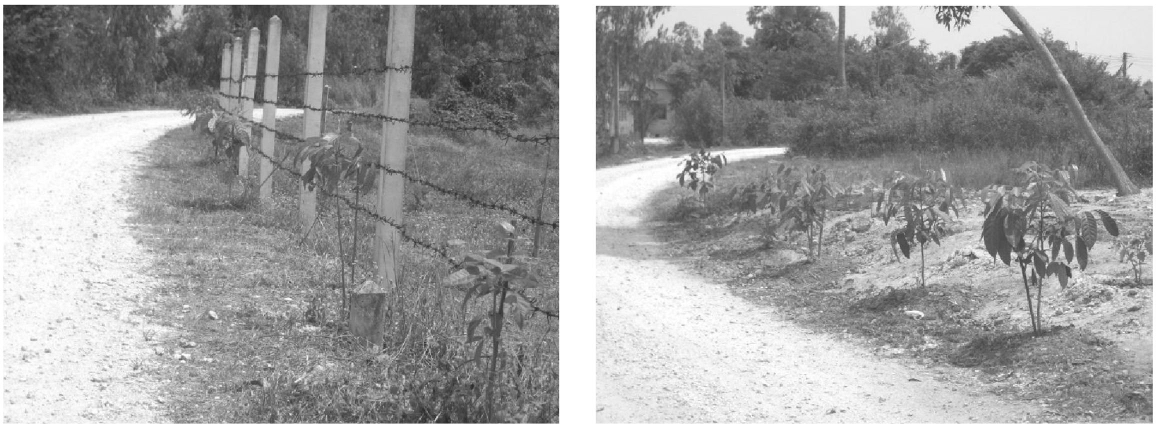

รูปที่ ๖.๒๐ – รูปที่ ๖.๒๑ ต้นไม้ที่ปลูกริมถนนบริเวณคลองสามตำบล เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๕๕

ที่ปรึกษาด้านวิชาการ

นายสมราน สุดดี	หัวหน้าฝ่ายอนุกรมวิธานพืชมีเมล็ด สำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

คณะผู้จัดทำ

นางรัชวดี ศรีประพัทธ์	ผู้อำนวยการกองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ
นางสาวมัธยา รักษาสัตย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นางสาวยุภาพร วอแพง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาวพันธ์พีรา อักษรพรหม	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นายภูริภัทร หุวะนันท์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นายอรรถกร ฤกษ์วีรี	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาววิภา สุขผิน	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
นางสาวน้ำฝน ภู่ทิม	เจ้าพนักงานธุรการ

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖๐/๑ ซอยพิบูลวัฒนา ๗ ถนนพระราม ๖ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
โทร: ๐-๒๒๖๕-๖๕๐๐, โทรสาร: ๐๒-๒๖๕-๖๕๑๑ http://www.onep.go.th

กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖๐/๑ ซอยพิบูลวัฒนา ๗ ถนนพระรามที่ ๖ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
โทร: ๐-๒๒๖๕-๖๕๐๐ โทรสาร: ๐-๒๒๖๕-๖๕๑๑
http://www.onep.go.th